Begroting 2027

Aon de geng















Programmabegroting 2027 - Bijlage 2 Programmabegroting 2027 - REVISIE

1.
Paragraaf lokale heffingen - pagina 106 onder het kopje ‘Onroerendezaakbelastingen (OZB)’
De tekst ‘Jaarlijks vindt een herwaardering plaats in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Dit betekent dat de WOZ-waarden voor het jaar 2027 worden gebaseerd op een nieuwe waardepeildatum, namelijk 1 januari 2026. Alle belastingplichtige WOZ-belanghebbenden zullen in 2027 een nieuwe WOZ-beschikking ontvangen met de nieuwe WOZ-waarde gebaseerd op taxaties die op het moment van de samenstelling van deze begroting nog door BsGW worden bepaald.’ was dubbel opgenomen, daarom is de dubbele tekst verwijderd.

2.
Paragraaf lokale heffingen - pagina 106 onder het kopje ‘Onroerendezaakbelastingen (OZB)’
Aan het eind van de eerste alinea stond de volgende passage ‘Medio oktober 2026 is bekend hoe de waardeontwikkeling uitpakt en welke gevolgen dit heeft voor de tarieven. Deze zullen worden verwerkt in de OZB-verordening 2027 die in de raadsvergadering van december aan u zal worden voorgelegd.’
Deze passage is verwijderd, omdat de OZB-verordening 2027 (inclusief tarieven) al is opgenomen in Bijlage 3 ‘Belastingverordeningen en tarieven Maastricht 2027’ en daarom niet in december aan uw raad ter behandeling en vaststelling zal worden aangeboden.

3.
Paragraaf lokale heffingen - pagina 109 onder de kop ‘Lastendruk burgers en bedrijven’ staat de tabel ‘Rekenvoorbeeld lastendruk burger (gezinnen)’. Onder de tabel stond bij * de volgende tekst ‘Voor 2027 betreft het voorlopige bedragen; de definitieve (gemiddelde) WOZ-waarde en OZB-tarieven worden in december 2026 vastgesteld na afronding van de waardebepalingen.’
De passage ‘de definitieve (gemiddelde) WOZ-waarde en OZB-tarieven worden in december 2026 vastgesteld na afronding van de waardebepalingen’ is verwijderd, omdat de OZB-verordening 2027 (inclusief tarieven) al is opgenomen in Bijlage 3 ‘Belastingverordeningen en tarieven Maastricht 2027’ en daarom niet in december aan uw raad ter behandeling en vaststelling zal worden aangeboden.

4.
Paragraaf lokale heffingen - pagina 110 onder de kop ‘Lastendruk burgers en bedrijven’ staat de tabel ‘Rekenvoorbeeld lastendruk bedrijven (winkel)’. Onder de tabel staat bij * de volgende tekst ‘Voor 2026 is uitgegaan van een geschatte gemiddelde waarde. Voor 2027 betreft het voorlopige bedragen; de gemiddelde WOZ-waarde is geschat en de OZB-tarieven worden in december 2026 vastgesteld na afronding van de waardebepalingen.’
De zinsnede ‘en de OZB-tarieven worden in december 2026 vastgesteld na afronding van de waardebepalingen’ is verwijderd, omdat de OZB-verordening 2027 (inclusief tarieven) al is opgenomen in Bijlage 3 ‘Belastingverordeningen en tarieven Maastricht 2027’ en daarom niet in december aan uw raad ter behandeling en vaststelling zal worden aangeboden.

Colofon
Begroting 2027
Gemeente Maastricht

Samenstelling
Gemeente Maastricht
Team Financieel Beleid Ontwikkeling - Financiën
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

Inhoudsopgave

Voorwoord **4**

Financieel begrotingsbeeld **7**

Ontwikkeling begrotingssaldi 7
Structureel begrotingssaldo 11
Overzicht baten en lasten per programma 12

1 Beleidsbegroting **14**

1.1 Programmaplan *14*
Leeswijzer 14
Programma 1 Veiligheid 16
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat 21
Programma 3 Economie 26
Programma 4 Onderwijs 33
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie 38
Programma 6 Sociaal domein 50
Programma 7 Volksgezondheid en milieu 69
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 79
Programma 0 Bestuur en ondersteuning 86

1.2 Paragrafen *99*
Lokale heffingen 99
Bedrijfsvoering & organisatieontwikkeling 112
Wet open overheid 117
Weerstandvermogen en risicobeheersing 118
Financiering 140
Verbonden partijen 144
Onderhoud kapitaalgoederen 165
Grondbeleid 190

2 Financiële begroting **198**
2.1 Overzicht van baten en lasten *198*
2.2 Toelichting overzicht baten en lasten *199*
2.3 Uiteenzetting financiële positie *208*

Bijlage 1 Overzicht subsidieregelingen **234**
Bijlage 2 Begrotingssubsidies **237**
Bijlage 3 Stand van zaken burgerinitiatieven **238**
Bijlage 4 Grootstedelijke projecten **239**
Bijlage 5 Verloop begroting per programma **250**
Bijlage 6 Afkortingen **255**

Voorwoord

Een toekomstbestendig Maastricht begint vandaag

Met deze eerste begroting in een nieuwe coalitieperiode werken we als college doelgericht aan een toekomstbestendig Maastricht. We investeren in een stad die ook over tien, twintig en dertig jaar aantrekkelijk, leefbaar en veerkrachtig is. Maar ook in een stad waar mensen nu prettig en veilig kunnen wonen, werken, leren, sporten en cultuur beleven. In een stad waar tweedeling en ongelijkheid afnemen. We maken keuzes die inwoners vandaag merken én die Maastricht op de lange termijn sterker maken. Impulsbudgetten zetten we daar in waar ze het meeste verschil maken.

We weten dat stilstand geen optie is. Maastricht vergrijst, huishoudens worden kleiner en werkgevers zoeken personeel. Niet iedereen heeft dezelfde kansen om mee te doen en vooruit te komen. Het in stand houden van voorzieningen staat onder druk. De klimaatverandering zorgt voor meer hitte en extremere buien. Als we willen dat toekomstige generaties kunnen blijven rekenen op een leefbare stad, goed onderwijs, voldoende zorg, aantrekkelijk cultureel aanbod, sterke verenigingen en een levendige binnenstad, dan moet onze stad zich blijven ontwikkelen.

Daarom zetten we in op groei. Niet omdat meer inwoners een doel op zichzelf is, maar omdat groei helpt om Maastricht sterk en vitaal te houden. Groeien naar 140.000 inwoners staat in dienst van een stad met voldoende voorzieningen, een gezonde economie en kansen voor iedereen. We kiezen daarbij voor doen. Door beter te prioriteren en te sturen op de voortgang en haalbaarheid van projecten. En doen dit in gesprek met de raad, via peilvoorstellen en deelakkoorden. Want een stad groeit waar ambities worden omgezet in concrete resultaten.

Kansen voor iedere Maastrichtenaar

Een vitaal en sterk Maastricht 2040 vraagt om stevig investeren in het hier en nu. In ongelijk investeren voor gelijke kansen. In Maastricht mogen je kansen namelijk niet afhangen van de wijk waar je in opgroeit of de omstandigheden waarin je leeft. Iedereen verdient de mogelijkheid om mee te doen, zich te ontwikkelen en vooruit te komen. Die kansen zijn nu nog niet voor iedereen gelijk. Verschillen tussen inwoners, buurten en wijken zijn nog altijd te groot. Te veel kinderen groeien op met minder mogelijkheden. Gezondheidsverschillen blijven hardnekkig. Voor veel inwoners wordt het steeds moeilijker om een betaalbare woning of passend werk te vinden.

Daarom versterken we bestaanszekerheid van inwoners, maar ook onderwijs, gezondheid, preventie, sport, cultuur en veilige, leefbare buurten. Zo vergroten we de kwaliteit van leven en de veerkracht van onze stad. Zodat iedere Maastrichtenaar de kans krijgt om mee te doen en vooruit te komen. We maken jaarlijks € 1 mln. extra vrij voor onderwijs en jeugd. We bouwen aan één ontwikkellijn voor kinderen en jongeren; van de eerste duizend dagen tot de stap naar werk en zelfstandig wonen. Sterke scholen, goede ondersteuning voor gezinnen en meer kansen voor kinderen om hun talenten te ontwikkelen. Inwoners gaan dat in 2027 terugzien in de stad. Nieuwe kindcentra en scholen krijgen vorm in onder meer Scharn, Amby, Brusselsepoort en Wolder. Nieuwe gymzalen openen in De Heeg, Scharn en aan de Groene Loper. Dat zijn meer dan gebouwen. Het zijn plekken waar kinderen leren, bewegen, opgroeien en elkaar ontmoeten.

We geven cultuur een impuls van € 2 mln. We ondersteunen amateurkunst en verenigingen en stellen een impulsregeling voor cultuurinitiatieven van jongeren en een financieel noodfonds voor culturele instellingen in.
De veerkrachtaanpak in Nazareth en Pottenberg zetten we onverminderd voort. Het is een ontwikkeling die stap voor stap samen met bewoners, partners en gemeente groeit.

Met een investering van € 5 mln. versterken we ook onze positie als preventiestad. We helpen inwoners eerder bij gezondheidsvragen, schulden en andere problemen die de kwaliteit van leven beïnvloeden. Ondersteuning brengen we dichter bij huis. Een stad draait om mensen. Om elkaar

ontmoeten, meedoen en naar elkaar omkijken. We investeren in gemeenschapshuizen waar iedereen welkom is en in activiteiten waar iedereen aan kan meedoen. Want juist in het samen komen ontstaat de verbondenheid die Maastricht sterk maakt, daarin groeit de Mestreechter Geis.

Ruimte om te wonen, groeien en door te geven

Wonen is de basis voor een goed leven. Nieuwe woningen zien inwoners al vanaf volgend jaar op verschillende plekken in de stad. In Heer, Amby, Wyckerpoort en in het Boschstraatkwartier. Zo zorgen we op korte termijn voor meer betaalbare en passende woningen. Hierdoor krijgen jongeren meer kansen om in Maastricht een toekomst op te bouwen, kunnen gezinnen makkelijker doorstromen naar een geschikte woning en kunnen ouderen prettig in hun eigen stad blijven wonen.

De stijgende woningprijzen kunnen we als gemeente niet alleen oplossen. We kunnen wel het verschil maken door meer betaalbare woningen mogelijk te maken. Daarvoor maken we een impulsbudget van € 20 mln. vrij.

We kijken ook verder dan de woningbehoefte van nu, met de Spoorzone als belangrijkste groeigebied tot 2040. Hier is ruimte voor ongeveer 8.000 nieuwe woningen. Het Rijk ziet de grote kansen van dit gebied en heeft de Spoorzone aangewezen als Nationale Grootschalige Woningbouwlocatie.

Met een monumentenfonds van € 20 mln. behouden en verduurzamen we monumenten. Zo geven we ons erfgoed door aan volgende generaties.

Een sterke economie als fundament voor de stad

Gelijke kansen en woningen alleen zijn niet genoeg. Mensen kiezen ook voor een stad waar zij kunnen werken, waar ondernemers hun ambities kunnen waarmaken en waar studenten na hun studie willen blijven. Een sterke economie maakt Maastricht aantrekkelijk om te wonen. Zij biedt inwoners kansen om zich te ontwikkelen. Zo trekken we nieuwe inwoners aan en behouden we talent voor onze stad.

Daarom investeren we in de economische kracht van onze stad. Samen met inwoners versterken we de binnenstad en stellen we jaarlijks tot 2030 een tijdelijk impulsbudget van € 0,200 mln. voor MKB-bedrijven beschikbaar die zich hier willen vestigen. We bouwen verder aan de Brightlands Maastricht Health Campus als één van de belangrijkste drijvers voor onze kenniseconomie. Met een investeringsfonds van € 20 mln. geven we nieuwe ontwikkelingen op de campus een impuls.

Werken aan een groene en klimaatbestendige stad

Een toekomstbestendige stad is ook een stad die bestand is tegen klimaatverandering. Hitte, droogte en extreme regenbuien zijn geen toekomstscenario's meer, maar realiteit. Daarom vergroenen we wijken, planten we extra bomen en maken we de openbare ruimte aantrekkelijker en klimaatbestendiger. Dat zorgt niet alleen voor verkoeling en wateropvang, maar maakt buurten ook prettiger om in te wonen, bewegen en elkaar te ontmoeten.

In 2027 selecteren we en starten we met het ontwerp van vijf Straten van de Toekomst, straten met minder steen, meer groen en veilig verkeer. We stellen een vergroeningsfonds in van € 10 mln. voor de vergroening van de openbare ruimte. Daarnaast werken we verder aan de energietransitie in onze stad. Zo breiden we in 2027 onze wijkgerichte aanpak voor een duurzame energievoorziening uit naar nieuwe buurten.

Samen met omliggende gemeenten, de provincie, het waterschap en het Rijk zetten we ons in voor bescherming tegen hoogwater onder meer met het project Zuidelijk Maasdal. Daarmee vergroten we de veiligheid van Maastricht wanneer we vaker te maken krijgen met extreem weer en hoogwater. We grijpen het project ook aan om de verbinding van de stad met de Maas te verbeteren.

Ambities waarmaken met focus en realisatiekracht

Grote ambities vragen om voldoende realisatiekracht. Om focus aan te brengen in plannen en investeringen. Scherpe keuzes zijn nodig in wat we doen en wanneer we dat doen. Dat doen we niet solistisch, maar samen in gesprek met de raad. Zodat inzet en middelen terechtkomen daar waar ze het meeste verschil maken. Tegelijkertijd versterken we de sturing op de uitvoering. Met beter inzicht in de voortgang van projecten, het verbeteren van onze prioritering en het nadrukkelijker sturen op haalbaarheid. De investeringsplanning in deze begroting is tegen het licht gehouden en aangescherpt. Deze lijn zetten we voort, zodat de planning ook in de komende periode haalbaar en financieel verantwoord blijft. Zo zorgen we ervoor dat onze ambities niet alleen op papier staan, maar ook daadwerkelijk worden gerealiseerd.

Samen bouwen aan het Maastricht van morgen

Maar realisatiekracht gaat over meer dan plannen, middelen en organisatie alleen. Geen enkele opgave lossen we alleen op. Maastricht groeit door de inzet van inwoners, ondernemers, verenigingen, vrijwilligers, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen. Zij maken de stad iedere dag een beetje sterker. We kiezen bewust voor samenwerking. In de buurt, in de stad en over de grens. Inwoners en partners betrekken we vroegtijdig bij plannen die direct invloed hebben op hun leefomgeving. Met onze partners in Zuid-Limburg en de Euregio bouwen we aan een regio waar wonen, werken, leren en ondernemen elkaar versterken. Want alleen samen krijgen we de grote opgaven van vandaag én morgen voor elkaar. Dat is de kracht van Maastricht: Het Maastricht van morgen begint vandaag. The Maastricht of tomorrow starts today. ’t Mestreech vaan mörge begint vendaog.

Financieel begrotingsbeeld

Ontwikkeling begrotingssaldi

In deze programmabegroting zijn de ambities zoals opgenomen in het coalitieakkoord Maastricht 2026-2030 ‘Aon de geng!’ zowel inhoudelijk als financieel vertaald. Daarnaast zijn de financiële effecten van autonome ontwikkelingen verwerkt. Dit leidt tot de volgende ontwikkeling van het begrotingssaldo waarbij de begrotingssaldi zoals die in de 1e Bestuursrapportage 2026 zijn opgenomen het startpunt vormen.

Ontwikkeling begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Begrotingssaldo 2026-2030 conform 1e bestuursrapportage 2026	**8.530 V**	**6.832 V**	**6.006 N**	**9.308 N**	**8.606 N**
Intensivering veiligheid en leefbaarheid	0 N	750 N	750 N	750 N	750 N
Doortrekken bijdrage Zuid Limburg Bereikbaar	0 N	800 N	720 N	640 N	560 N
Tijdelijk budget meekoppelkansen	0 N	2.500 N	3.000 N	3.000 N	3.000 N
	0 N	2.500 V	3.000 V	3.000 V	3.000 V
Doortrekken tijdelijke budget meer fietsparkeerplaatsen	0 N	500 N	500 N	500 N	500 N
Vorming reserve investeringsfonds Health Campus	0 N	20.000 N	0 N	0 N	0 N
	0 N	20.000 V	0 N	0 N	0 N
MKB Actieprogramma en team ondernemen Maastricht	0 N	447 N	447 N	447 N	447 N
Intensiveren zorg op school	0 N	750 N	750 N	750 N	750 N
Intensiveren voorkomen vroegtijdig schoolverlaten	0 N	420 N	420 N	420 N	420 N
Wet van school naar duurzaam werk vanuit werk (incl. ontwikkeling in 2027)	0 N	540 N	400 N	400 N	400 N
Tijdelijk budget versterkte inzet Agenda Onderwijs en Jeugd in 2027 t/m 2030	0 N	1.000 N	1.000 N	1.000 N	1.000 N
	0 N	1.000 V	1.000 V	1.000 V	1.000 V
Schikking personeel Geusseltbad	1.645 N	445 N	445 N	445 N	445 N
Incidenteel budget cultuur (2027 en 2028)	0 N	2.000 N	2.000 N	0 N	0 N
Vorming reserve monumentenfonds	0 N	20.000 N	0 N	0 N	0 N
	0 N	20.000 V	0 N	0 N	0 N
Vorming reserve vergroeningsfonds	0 N	10.000 N	0 N	0 N	0 N
	0 N	10.000 V	0 N	0 N	0 N
Versterken samenkracht	0 N	406 N	481 N	481 N	481 N
Maatschappelijke participatie	0 N	500 N	500 N	500 N	500 N
	0 N	500 V	500 V	500 V	500 V
Vorming reserve preventiestad	0 N	5.000 N	0 N	0 N	0 N
	0 N	5.000 V	0 N	0 N	0 N
Bijstelling baten verhaal, invordering e.d.	500 V	500 V	500 V	500 V	500 V
Meicirculaire gemeentefonds (algemene uitkering)	0 N	0 N	0 N	0 N	6.253 V
Beschermd thuis	425 V	1.001 N	947 N	928 N	928 N
Tijdelijke impuls uitvoeringskracht verduurzaming in 2027 t/m 2030	0 N	1.250 N	1.250 N	1.250 N	1.250 N
	0 N	1.250 V	1.250 V	1.250 V	1.250 V
Spoorzone: onderzoeksbudget studie omklappen emplacement	0 N	1.000 N	0 N	0 N	0 N
	0 N	1.000 V	0 N	0 N	0 N
Uitvoering omgevingswet	0 N	450 N	450 N	450 N	450 N
Vorming reserve woonwagenstandplaatsen	0 N	5.000 N	1.000 N	0 N	0 N
	0 N	5.000 V	1.000 V	0 N	0 N
Vorming reserve betaalbaar wonen	0 N	20.000 N	0 N	0 N	0 N
	0 N	20.000 V	0 N	0 N	0 N
Indexering OZB-tarieven	0 N	1.623 V	1.623 V	1.623 V	1.623 V
Impuls bedrijfsvoering	0 N	2.000 N	0 N	0 N	0 N
	0 N	2.000 V	0 N	0 N	0 N
Project-, proces-en programmamanagement	0 N	750 N	750 N	750 N	750 N
	0 N	750 V	750 V	750 V	750 V
Stelpost onvoorzien	0 N	1.629 V	1.629 V	1.629 V	1.629 V
Actualiseren investeringsplanning (kapitaallasten)	80 N	4.274 V	4.283 V	6.341 V	3.142 V
Bijstelling rente financieringsbehoefte	0 N	2.553 V	2.157 V	231 N	2.311 N
Vorming stelpost onderuitputting kapitaallasten	0 N	884 V	2.629 V	4.383 V	5.878 V
Overige posten	122 N	995 N	123 N	1.088 N	982 N
Saldo begroting na bijstelling	**7.608 V**	**8.791 V**	**1.618 N**	**2.362 N**	**995 V**

Toelichting ontwikkelingen

Intensivering veiligheid en leefbaarheid
Een structureel budget voor veiligheid en leefbaarheid van € 0,750 mln. dat geïnvesteerd wordt in de versterking van de uitvoeringskracht. Deze middelen worden ingezet voor onder meer de versterking van de veiligheidsregie, het gebiedsgericht en informatiegestuurd werken, de aanpak van grensoverschrijdende problematiek en de verdere professionalisering van de handhavings- en veiligheidsorganisatie.

Doortrekken bijdrage Zuid Limburg Bereikbaar
We blijven bijdragen aan Zuid Limburg Bereikbaar maar bouwen de bijdrage geleidelijk af met 10% per jaar tot € 0,400 mln. per jaar. De afbouw in financiële middelen zal in overleg met andere deelnemende gemeenten worden doorvertaald in beleid.

Tijdelijk budget meekoppelkansen
Daar waar mogelijk combineren we het dagelijks beheren, onderhouden en vervangen van wegen, bruggen, waterwegen, havens en andere gemeentelijke voorzieningen met aanpassingen die leiden tot verbeteringen. Voor de meekoppelkansen is een tijdelijk budget beschikbaar van € 2,500 mln. in 2027 en € 3,000 mln. in de jaren 2028 tot en met 2030.

Doortrekken tijdelijke budget meer fietsparkeerplaatsen
Het tijdelijke budget ten behoeve van de realisatie van meer fietsparkeerplaatsen wordt doorgetrokken tot en met 2030.

Vorming reserve investeringsfonds Health Campus
Voor de doorontwikkeling van de Brightlands Maastricht Health Campus vormen we een investeringsfonds van € 20,000 mln. om te kunnen investeren in hefboomprojecten. Dit zijn grootschalige publiek-private samenwerkingsprojecten die versterkend zijn voor het ecosysteem op de campus. De vorming van deze reserve wordt gedekt middels een onttrekking aan de algemene reserve.

MKB Actieprogramma en team ondernemen Maastricht
We starten een tijdelijk impulsbudget voor een MKB-actieprogramma gericht op duurzaamheid, circulariteit en digitalisering en breiden het team ondernemen Maastricht uit.

Intensiveren zorg op school
We intensiveren zorg op school (PO, VO en mbo) met € 0,750 mln. per jaar door het structureel financieren van de mbo-coach op Vista (1 fte) en de brugfunctionaris (6 fte) op diverse scholen.

Intensiveren voorkomen vroegtijdig schoolverlaten
Omdat de leeftijd van de doelgroep met betrekking tot vroegtijdig schoolverlaten stijgt van 23 naar 27 jaar en van leerplicht een meer vroegsignalerende en regisserende rol gevraagd wordt, verhogen we het budget met € 0,420 mln. per jaar.

Wet van school naar duurzaam werk vanuit werk (incl. ontwikkeling in 2027)
Voor de implementatie van de Wet van school naar duurzaam werk vanuit werk is in 2027 een budget beschikbaar van € 0,140 mln. Na de implementatie is structureel € 0,400 mln. per jaar beschikbaar.

Tijdelijk budget versterkte inzet Agenda Onderwijs en Jeugd in 2027 t/m 2030
Met een nieuwe Agenda Jeugd en Onderwijs zorgen we voor een integrale benadering voor jonge Maastrichtenaren. Dit vraagt een nieuwe impuls, een tijdelijk budget van € 1,000 mln. per jaar in de 2027 tot en met 2030. Deze agenda maken we samen met kinderen, jongeren en hun ouders én met alle betrokken professionals.

Schikking personeel Geusseltbad
De getroffen schikking in het geschil omtrent de salariëring van het personeel van het Geusseltbad leidt in 2026 tot een nabetaling en met ingang van 2026 tot structureel hogere lasten.

Incidenteel budget cultuur (2027 en 2028)
We creëren in 2027 en 2028 een impulsbudget van € 2,000 mln. voor cultuur waarmee we investeren in cultuurparticipatie, talentontwikkeling, volkscultuur, amateurkunst en de versterking van culturele voorzieningen.

Vorming reserve monumentenfonds
Deze reserve heeft als doel het instandhouden en verduurzamen van monumenten. Met een ‘investeringsimpuls monumenten’ zorgen we ervoor dat het culturele erfgoed de zorg krijgt die het verdient (ook voor verduurzaming). De vorming van deze reserve wordt gedekt middels een onttrekking aan de algemene reserve.

Vorming reserve vergroeningsfonds
We vergroten en versterken het groen in Maastricht en richten de openbare ruimte zo in dat deze uitnodigt tot wandelen, bewegen, spelen, ontspannen en ontmoeten. Hiervoor vormen we een reserve van € 10,000 mln. De vorming van deze reserve wordt gedekt middels een onttrekking aan de algemene reserve.

Versterken samenkracht
Structureel aanvullend budget voor het versterken samenkracht (uitbreiding subsidieregeling Kracht van de Samenleving en verruiming budget maatschappelijk werk).

Maatschappelijke participatie
Tijdelijk budget in 2027 tot en met 2030 voor gebiedsgerichte re-integratie activiteiten. We willen de doelgroep uitkeringsgerechtigden helpen om te participeren in de samenleving door middel van maatschappelijke participatie.

Vorming reserve preventiestad
De komende vier jaar richten we ons op vier maatschappelijke opgaven die bijdragen aan het verkleinen van verschillen tussen inwoners en wijken. Daarom kiezen we bewust voor Maastricht als preventiestad met inzet dáár waar we het verschil kunnen maken. Hiervoor wordt een reserve van € 5,000 mln. gevormd. De vorming van deze reserve wordt gedekt middels een onttrekking aan de algemene reserve.

Bijstelling baten verhaal, invordering e.d.
Op basis van de realisatie in voorgaande jaren kunnen de baten uit verhaal en terugvordering inkomensregelingen verder worden verhoogd.

Meicirculaire gemeentefonds (algemene uitkering)
De meicirculaire 2026 leidt in 2030 tot een hogere algemene uitkering dan in 2029. Dit wordt veroorzaakt door de toename van het gemeentefonds o.b.v. de gemiddelde volumegroei van het bruto binnenlands product (bbp) alsmede wijzigingen in de (landelijke) maatstaven, aantallen en geactualiseerde bedragen per eenheid.

Beschermd thuis
Om aan de ondersteuningsbehoefte te kunnen voldoen van inwoners die door psychische, psychosociale of andere complexe problemen ondersteuning nodig hebben op het gebied van wonen en andere leefgebieden worden structureel aanvullende middelen toegevoegd aan de begroting.

Tijdelijke impuls uitvoeringskracht verduurzaming in 2027 t/m 2030
Een impuls uitvoeringskracht (met tijdelijke exploitatiebudgetten voor uitvoering) ter hoogte van € 5,000 mln., verdeeld over 4 jaren, voor verduurzaming en ‘zon op dak’ met opslag.

Spoorzone: onderzoeksbudget studie omklappen emplacement
Het onderzoeksbudget studie omklappen emplacement (Spoorzone) van € 1,000 mln. in 2027 wordt gedekt middels een onttrekking aan de algemene reserve.

In- en uitvoering omgevingswet
In 2027 wordt ten behoeve van de uitvoering van de omgevingsprogramma's € 0,408 mln. onttrokken aan de bedrijfs-/egalisatiereserve. In de periode 2027-2030 wordt ten behoeve van de uitvoering van

de omgevingswet (inclusief de verbetering van onze dienstverlening en besluitvorming bij de vergunningverlening, het ontwikkelen van het omgevingsplan en het uitvoeren van de omgevingsvisie) jaarlijks € 0,517 mln. onttrokken aan de bedrijfs-/egalisatiereserve. Daarnaast wordt vanaf 2027 structureel € 0,450 mln. beschikbaar gesteld voor de reguliere uitvoering van de omgevingswet. Deze middelen waren voorheen incidenteel beschikbaar en worden hiermee structureel ingebed in de begroting, zodat de continuïteit van de reguliere dienstverlening kan worden gewaarborgd.

Vorming reserve woonwagenstandplaatsen
Deze nieuwe reserve dient ter dekking van de lasten voortkomende uit de investeringsimpuls woonwagenstandplaatsen. De vorming van deze reserve wordt gedekt middels een onttrekking aan de algemene reserve.

Vorming reserve betaalbaar wonen
We willen betaalbare huur en koop stimuleren met een investeringsimpuls ‘betaalbaar wonen’ (€ 20,000 mln.). Deze reserve heeft primair als doel om de nieuwbouw van betaalbare huurwoningen in samenwerking met de corporaties te stimuleren. De reserve kan ook deels benut worden voor betaalbare koopwoningen en voor verduurzamingsmaatregelen bij bestaande bouw als dat direct bijdraagt aan de betaalbaarheid van wonen in Maastricht. Aanvullend kijken we actief hoe we ons eigen bezit van grond en vastgoed kunnen benutten voor de woonopgave. De vorming van deze reserve wordt gedekt middels een onttrekking aan de algemene reserve.

Indexering OZB-tarieven
Tot op heden werden de OZB-baten geïndexeerd met de op de lasten doorgevoerde indexering. Doordat de WOZ-waarden sterker stijgen dan de doorgevoerde indexering op de lasten leidt dit tot een daling van de tarieven. Bij de bepaling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt rekening gehouden met de zgn. inkomstenmaatstaven. Een hogere WOZ-waarde betekent een lagere algemene uitkering. Deze 'korting' op de algemene uitkering is in de huidige methodiek hoger dan de stijging van de OZB-baten door de indexering. We veranderen daarom met ingang van 2027 de systematiek en indexeren voortaan het tarief. Indexering van het OZB-tarief leidt uitgaande van een waardestijging van 5% voor woningen en 2 tot 3,5% voor niet-woningen tot een voordeel van € 1,623 mln. per jaar.

Impuls bedrijfsvoering
Met de impuls van € 2,000 mln. voor de optimalisatie van de bedrijfsvoering zetten we in 2027 verdere stappen in de meerjarige ontwikkeling van onze bedrijfsvoering. Deze impuls ondersteunt de doorontwikkeling van processen, systemen, informatievoorziening en sturing. De vorming van dit tijdelijke budget wordt gedekt middels een onttrekking aan de bedrijfsegalisatiereserve.

Project-, proces-en programmamanagement
We investeren € 0,750 mln. per jaar om onze organisatie verder te versterken in integraal, opgavegericht en procesmatig werken. Deze investering is noodzakelijk omdat maatschappelijke opgaven steeds complexer worden, de behoefte aan organisatiebrede samenwerking toeneemt en de eisen op het gebied van informatieveiligheid en toegankelijkheid steeds hoger worden. De vorming van dit tijdelijke budget wordt gedekt middels een onttrekking aan de bedrijfsegalisatiereserve.

Stelpost onvoorzien
We verlagen de stelpost onvoorzien van € 2,129 mln. per jaar naar € 0,500 mln. en brengen deze daarmee meer in lijn met de historische behoefte en de omvang van de stelpost bij vergelijkbare gemeenten.

Actualiseren investeringsplanning (kapitaallasten)
De investeringsplanning is ten behoeve van deze begroting geactualiseerd. Dat zorgt voor een verschuiving van de uit de investeringen voortkomende kapitaallasten naar de toekomst.

Bijstelling rente financieringsbehoefte
De financieringsbehoefte van de gemeente en daarmee samenhangende rentelasten worden in belangrijke mate bepaald door onze investeringsplanning. De hiervoor benoemde actualisatie van de

investeringsplanning leidt tot een wijziging van de financieringsbehoefte en de hieruit voortvloeiende rentelasten.

Vorming stelpost onderuitputting kapitaallasten

De realisatie van de investeringsplanning is al jaren een uitdaging. Diverse factoren zorgen ervoor dat investeringen niet altijd conform de planning kunnen worden uitgevoerd. De provincies hebben daarom in hun rol als toezichthouder ingestemd met de mogelijkheid om een stelpost onderuitputting kapitaallasten op te voeren. Die stelpost heeft betrekking op kapitaallasten van nieuwe investeringen die niet worden gedekt uit reserves of betrekking hebben op riolering en afval. Van die 'nieuwe' kapitaallasten mag 20% als stelpost worden verwerkt. Deze stelpost wordt centraal begroot en leidt derhalve niet tot bijstelling van de onderliggende investeringsplanningen en eerdere besluitvorming.

Structureel begrotingssaldo

Structureel begrotingssaldo				
(bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten exclusief muaties reserves	-735.187	-709.260	-705.313	-697.529
Baten exclusief mutaties reserves	728.623	697.266	687.024	687.064
Geraamd saldo baten en lasten	**-6.564**	**-11.994**	**-18.289**	**-10.465**
Toevoeging reserves	-221.357	-27.162	-36.269	-32.477
Onttrekking reserves	236.712	37.538	52.196	43.937
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**15.355**	**10.376**	**15.927**	**11.460**
Geraamd resultaat	**8.791**	**-1.618**	**-2.362**	**995**
Incidentele lasten inclusief incidentele toevoegingen reserves	-240.070	-41.354	-49.993	-42.149
Incidentele baten inclusief incidentele onttrekkingen reserves	237.237	37.009	51.317	43.023
Saldo incidentele baten en lasten	**-2.833**	**-4.345**	**1.324**	**874**
Structureel begrotingssaldo	**11.624**	**2.727**	**-3.686**	**121**

Toelichting

In voorgaande tabel is het effect van het zogenaamde ravijnjaar, een daling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds als gevolg van een door het Rijk ingevoerde nieuwe financieringssystematiek en daarop vooruitlopend een korting op het gemeentefonds, zichtbaar. De daling van de baten die met ingang van 2028 zichtbaar is, wordt voornamelijk veroorzaakt door de daling van de algemene uitkering. In 2028 bedraagt die daling bijna € 22 mln., in 2029 bijna € 29 mln. en in 2030 ruim € 23 mln. Dit leidt tot een daling van het structurele begrotingssaldo. In 2029 is sprake van een negatief structureel saldo. In dat jaar worden de structurele lasten niet volledig gedekt door structurele baten. In 2030 zien we een klein positief structureel saldo.

De afgelopen jaren heeft het Rijk de effecten van de doorgevoerde wijzigingen met betrekking tot het gemeentefonds 'gedempt' door tot en met 2027 extra middelen beschikbaar te stellen. Hierdoor is het zogenaamde ravijnjaar verschoven van 2026 naar 2028. Met ingang van 2028 is dus, zoals hiervoor reeds benoemd, sprake van een aanzienlijke daling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De VNG, daarbij gesteund door onder meer de onafhankelijke adviescommissie Van Ark, is van mening dat gemeenten van het Rijk onvoldoende middelen krijgen voor de uitvoering van de wettelijke taken. Of het Rijk over zal gaan tot tijdelijke dan wel structurele demping van het ravijnjaar door meer middelen toe te voegen aan het gemeentefonds is niet bekend. In deze begroting hebben we geen rekening gehouden met eventuele aanvullende rijksmiddelen.

In 2023 is een nieuwe verdeling van het gemeentefonds doorgevoerd. Deze nieuwe verdeling leidt bij ons tot een hogere algemene uitkering (Maastricht is een voordeelgemeente). Die herverdeling wordt geleidelijk doorgevoerd. Dit jaar heeft het Rijk besloten langer de tijd te nemen om de herziening van het gemeentefonds door te voeren. Voor ons betekent dit dat het volledige voordeel van de nieuwe verdeling nog niet is verwerkt in de algemene uitkering en we daardoor bijna € 9,7 mln. per jaar mislopen. Samen met een aantal andere grote gemeenten hebben we hier aandacht voor gevraagd omdat we van mening zijn dat een volledige verwerking van het herverdeeleffect noodzakelijk is om

onze opgaven zoals woningbouw, de energietransitie, leefbaarheid, veiligheid en de transformatie van het sociaal domein te kunnen blijven realiseren. In deze begroting hebben wij voor deze ontwikkelingen wel middelen beschikbaar gesteld. We hebben reserves gevormd voor betaalbaar wonen, vergroening en preventie sociaal domein en tijdelijke impulsmiddelen beschikbaar gesteld voor verduurzaming, versterken van de Agenda Jeugd en Onderwijs. Om dit mogelijk te maken zetten we onze algemene reserve in. We zetten dit gespaarde geld in voor extra tijdelijke inzet voor uitvoeringskracht en extra investeringsimpulsen op de grote vraagstukken waarvoor we ons gesteld zien. Voor veiligheid en leefbaarheid is een structurele verhoging van het budget doorgevoerd.

Overzicht baten en lasten per programma

Onderstaand volgt een samenvatting per programma van de lasten en baten per jaar. De mutaties in de reserves (stortingen en onttrekkingen) zijn in deze samenvatting afzonderlijk opgenomen.

Samenvatting programmabegroting 2024-2029							
(bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten							
1 Veiligheid	24.561	24.776	25.403	28.190	28.016	28.019	28.079
2 Verkeer, vevoer en waterstaat	39.262	39.597	43.358	45.548	46.450	51.083	48.870
3 Economie	20.173	10.761	12.965	13.152	13.752	12.831	11.566
4 Onderwijs	15.349	16.201	16.237	18.474	18.983	20.712	22.356
5 Sport, cultuur en recreatie	59.360	58.936	68.122	72.327	72.315	70.988	72.045
6 Sociaal domein	304.059	294.759	322.629	325.982	325.263	315.374	313.278
7 Volkgezondheid en millieu	54.153	54.211	69.820	71.282	60.676	59.916	59.394
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	14.696	52.783	43.247	47.370	33.226	32.732	28.373
0 Bestuur en ondersteuning	121.919	127.725	128.377	112.862	110.579	113.658	113.568
Totaal lasten excl. toevoeging reserves	**653.532**	**679.749**	**730.158**	**735.187**	**709.260**	**705.313**	**697.529**
Baten							
1 Veiligheid	2.410	885	1.712	1.617	1.617	1.617	1.617
2 Verkeer, vevoer en waterstaat	7.236	6.738	7.121	7.340	7.303	7.303	7.303
3 Economie	20.115	11.664	13.041	11.200	11.954	11.285	11.103
4 Onderwijs	7.441	7.560	6.908	6.941	7.092	7.075	7.035
5 Sport, cultuur en recreatie	14.725	11.865	15.730	13.272	12.880	12.565	12.564
6 Sociaal domein	100.395	83.609	102.843	94.182	97.552	97.554	97.554
7 Volkgezondheid en millieu	57.253	51.314	59.126	57.546	56.583	55.894	55.895
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	6.863	40.275	32.727	32.621	19.053	18.001	13.693
0 Bestuur en ondersteuning	478.251	472.823	488.239	503.904	483.232	475.730	480.300
Totaal baten excl. onttrekking reserves	**694.689**	**686.733**	**727.447**	**728.623**	**697.266**	**687.024**	**687.064**
Totaal saldo van baten en lasten	**41.157**	**6.984**	**-2.711**	**-6.564**	**-11.994**	**-18.289**	**-10.465**
Toevoeging reserves	66.654	36.432	47.474	221.357	27.162	36.269	32.477
Onttrekking reserves	53.492	39.330	57.793	236.712	37.538	52.196	43.937
Saldo mutaties reserves	**-13.162**	**2.898**	**10.319**	**15.355**	**10.376**	**15.927**	**11.460**
Geraamd resultaat	**27.995**	**9.882**	**7.608**	**8.791**	**-1.618**	**-2.362**	**995**

In de volgende tabel zijn de resultaten per programma inclusief de reservemutaties op de programma's opgenomen.

Saldo baten en lasten per programma							
(bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1 Veiligheid	-22.166	-23.588	-23.340	-26.528	-26.279	-26.339	-26.421
2 Verkeer, vevoer en waterstaat	-42.215	-39.989	-39.079	-33.099	-34.591	-35.623	-36.119
3 Economie	1.195	-3.750	-4.336	-5.601	-5.447	-5.345	-445
4 Onderwijs	-7.950	-8.641	-8.796	-11.533	-11.891	-13.637	-15.321
5 Sport, cultuur en recreatie	-44.465	-47.073	-50.961	-58.089	-58.649	-57.106	-58.105
6 Sociaal domein	-201.912	-210.073	-215.799	-230.384	-226.388	-216.731	-214.899
7 Volkgezondheid en millieu	2.007	831	-9.710	-12.241	-2.604	-2.542	-2.156
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-6.651	-9.790	-12.493	-12.157	-12.415	-12.669	-12.788
0 Bestuur en ondersteuning	350.152	351.955	372.122	398.423	376.646	367.630	367.249
Geraamd resultaat	**27.995**	**9.882**	**7.608**	**8.791**	**-1.618**	**-2.362**	**995**

1 Beleidsbegroting

1.1 Programmaplan

Leeswijzer

Inleiding

De titel van het coalitieakkoord 2026-2030 dat de basis vormt voor deze programmabegroting is ‘Aon de geng! Een beweging van beleid naar uitvoering. Dat zien we ook terug in deze programmabegroting 2027. Een begroting waarin we opschrijven wat de stad, onze inwoners, bedrijven en bezoekers, gaan merken van onze inzet. Die inzet begint veelal nog steeds met het opstellen, aanpassen of actualiseren van beleid, maar ..... De grote 'maar' die we plaatsen achter deze zin betreft de focus op de uitvoering van dat beleid. Daar gaat het tenslotte om. Welke gevolgen heeft die uitvoering. We denken na over het gebruik van effectindicatoren om het effect te meten, zonder dat dit een doel op zich wordt. Kortom deze begroting is geen update van de begroting 2026, maar gaat over wat we echt anders gaan doen. Concreet, helder, compact. Dat ziet u terug in de inhoud en de vorm.

Een van de wijzigingen die we in deze begroting doorvoeren, heeft betrekking op de beantwoording van de 3 w-vragen: Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? en Wat mag het kosten? De eerste 2 w-vragen (Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen?) beantwoorden we in deze begroting op programmaniveau. We stappen af van de veelal technisch georiënteerde beantwoording van deze vragen per taakveld. Beantwoording op programmaniveau sluit aan op de financiële verordening waarin in artikel 5 lid 1 is bepaald dat de raad met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma autoriseert. Bijkomend voordeel is dat het programmaniveau beter aansluit op de in het coalitieakkoord benoemde thema's.
De programma-indeling is een bevoegdheid van de raad en die indeling is derhalve niet gewijzigd. Het al dan niet wijzigen van de programma-indeling is een van de onderwerpen waarmee de door uw raad ingestelde auditcommissie (werkgroep verbetering P&C-cyclus) aan de slag gaat.

Bij de uitwerking van de financiën, de derde w-vraag (Wat mag het kosten?) zijn intensiveringsbudgetten, tijdelijke en incidentele posten afzonderlijk weergegeven. In de jaarstukken zullen we de inzet van die posten eveneens specifiek zichtbaar maken. Daarmee vergroten we het inzicht in de opbouw van de begroting.

Met de doorgevoerde wijzigingen hopen we de beweging van beleid naar uitvoering en de kaderstellende en controlerende rol van de raad beter te ondersteunen. Samen werken we verder aan onze stad en voor onze inwoners, bedrijven en bezoekers.

Opbouw programmaplan

Het programmaplan is conform een besluit van de raad in 2018 nog gebaseerd op indeling naar hoofdtaakvelden in het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten). In deze begroting hanteren we, conform voorgaande jaren, de indeling naar de volgende 9 programma’s:

1. Veiligheid
2. Verkeer en vervoer
3. Economie
4. Onderwijs
5. Sport, cultuur en recreatie
6. Sociaal domein
7. Volksgezondheid en milieu
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
0. Bestuur en ondersteuning

Inhoud programmaplan

De w-vragen, wat willen we bereiken? en wat gaan we daarvoor doen?, zijn per programma uitgewerkt.

De derde w-vraag, Wat mag het kosten?, is per programma in beeld gebracht en per taakveld nader uitgewerkt. De meerjarige lasten, baten, mutaties reserves en het saldo zijn per taakveld in een tabel opgenomen. De belangrijkste financiële mutaties, de intensiveringsbudgetten, tijdelijke en incidentele posten zijn toegelicht. De financiële toelichting sluiten we af met een overzicht met de voorgenomen investeringen.

Per programma zijn indicatoren opgenomen. Dit betreft onze eigen prestatie- en effectindicatoren alsmede de verplichte BBV-indicatoren (vergelijking met andere gemeenten in Nederland via www.waarstaatjegemeente.nl). De verbonden partijen (waarover extra informatie te vinden is in de paragraaf verbonden partijen) die betrekking hebben op het betreffende programma zijn vermeld en de door de verbonden uitgevoerde activiteiten zin kort toelicht.
Maastricht is Global Goals Gemeente en omarmt daarmee de Global Goals, de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen ook wel Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. De Global Goals (17 in totaal) vormen de wereldwijde duurzaamheidsagenda tot 2030 en bieden een kader voor het brede duurzaamheidsbeleid van de gemeente. Per programma geven we aan welke Global Goals een relatie hebben met het voorliggende programma.

Programma 1 Veiligheid

We zetten ons in voor een veilig en leefbaar Maastricht. Door gebiedsgericht te werken en veiligheid te verbinden met zorg, preventie en handhaving, vergroten we de weerbaarheid van inwoners, buurten en de stad. Zo versterken we de leefbaarheid, het vertrouwen en de veerkracht van Maastricht.

Wat willen we bereiken?

Inwoners voelen zich veilig in hun buurt en in de stad. Het veilig voelen in de eigen buurt is een basisvoorwaarde om volwaardig mee te kunnen doen. Sociale en maatschappelijke uitdagingen kunnen de leefbaarheid en veiligheid onder druk zetten en vragen om een gerichte aanpak. Onze inzet op veiligheid en leefbaarheid is daarmee onlosmakelijk verbonden met onze inzet op bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid, zoals nader verwoord in programma 6.

Overlast, intimidatie, vernielingen en onveiligheid in de openbare ruimte worden waar nodig en waar dat kan aangepakt en inwoners ervaren dat meldingen leiden tot actie. Waarbij straatintimidatie ook komend jaar onze volle aandacht heeft. We werken samen met partners in de stad en de regio aan het opbouwen van vertrouwen en het preventief signaleren en adresseren van knelpunten en het aanpakken van leefbaarheids- en veiligheidsproblemen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Een veilige en leefbare stad is niet vanzelfsprekend. Veiligheids- en leefbaarheidsvraagstukken worden complexer en vragen steeds vaker om een samenhangende aanpak en het maken van keuzes. Daarom richten we onze inzet in 2027 op de buurten, doelgroepen en thema's waar de opgaven het grootst zijn. We verbinden veiligheid nadrukkelijk met zorg, preventie, handhaving en gebiedsgericht werken, zodat problemen zoveel mogelijk in samenhang worden aangepakt. Tegelijkertijd voeren we onze wettelijke en reguliere taken uit op het gebied van openbare orde en veiligheid zoals toezicht en handhaving, evenementen, demonstraties, crisisbeheersing en de aanpak van overlast en incidenten. Samen met de Veiligheidsregio Zuid-Limburg blijven we werken aan brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en bevolkingszorg. De komende jaren, te beginnen in 2027, krijgen de volgende thema's extra aandacht.

Veiligheid en leefbaarheid in de wijk

Veilige en leefbare buurten vragen om een zichtbare aanwezigheid in de wijk en een aanpak die aansluit bij de buurt. We combineren daarom gebiedsgericht werken met handhaving, participatie, jongerenwerk, zorginterventies en stadsdeelregie. Om problemen sneller te signaleren en aan te pakken investeren we in 2027 in extra capaciteit en veiligheidsregie, specialistische kennis en ondersteunende middelen voor handhaving. Ook versterken we het informatiegestuurd werken, zetten we waar nodig mobiel cameratoezicht in en bereiden we ons voor op de invoering van het nieuwe BOA-bestel.

Jeugd(overlast) en jeugdcriminaliteit

Voorkomen dat jongeren in criminaliteit terechtkomen of daarin verder doorgroeien staat centraal. Dit doen we samen met onze partners. We investeren in de aanpak van jongerenoverlast en jeugdcriminaliteit. Via de Integrale Jeugd Aanpak Maastricht (IJAM) van Preventie met Gezag (PmG) zetten we in op vroegsignalering, begeleiding en perspectief voor jongeren met een verhoogd risico. Daarnaast pakken we jongerenoverlast gericht aan in buurten waar dit het meest voorkomt. Daarbij combineren we ondersteuning met begrenzen en interveniëren waar nodig.

Zorg en veiligheid

Complexe problematiek kan leiden tot overlast, onveiligheid en maatschappelijke uitval. We versterken de verbinding tussen zorg en veiligheid en pakken casussen met meervoudige problematiek gezamenlijk op om dit tegen te gaan. In 2027 richten we ons onder meer op personen met onbegrepen gedrag (inclusief de voortzetting van het Maatschappelijk InterventieTeam (MIT),

dak- en thuisloosheid, huiselijk geweld, straatintimidatie en verslavingsproblematiek. Ook besteden we gerichte aandacht aan overlastgevers die een grote impact hebben op hun omgeving. Daarnaast continueren we de doorontwikkeling van de wijk-GGD, de AVE ten behoeve van vroegtijdige signalering, de-escalatie bij acute noodsituaties en effectieve samenwerking en regievoering. In het kader van de aanpak straatintimidatie brengen we signalen en onderzoeksresultaten samen en doen we twee keer per jaar een schouw om van daaruit te bezien welke maatregelen we – samen met betrokken partners – gericht kunnen inzetten.

Ondermijning en drugs

Ondermijnende criminaliteit, drugsoverlast en digitale criminaliteit hebben een grote impact op inwoners, ondernemers en de leefbaarheid van de stad. Samen met onze partners pakken we dit in 2027 aan met gerichte controles op locaties waar signalen van ondermijning of drugsoverlast aanwezig zijn. Ondermijning in de zorg krijgt daarbij bijzondere aandacht. Daarnaast versterken we de meldingsbereidheid en digitale weerbaarheid van inwoners door voorlichting over cybercriminaliteit, online fraude en digitale oplichting.

Weerbare samenleving en crisisbeheersing

Crises en langdurige verstoringen vragen om een samenleving die voorbereid is. We blijven samen met de Veiligheidsregio Zuid-Limburg werken aan de aanpak van mogelijke langdurige stroomuitval, het stimuleren de zelf- en samenredzaamheid van inwoners en zetten ons in voor de verdere ontwikkeling van maatschappelijke weerbaarheid. In 2027 continueren we de projectstructuur gericht op het opstellen van een concreet plan voor een stroomuitval van 72 uur, werken we een voorstel uit voor de structurele organisatorische borging en versterken we de zelf- en samenredzaamheid van inwoners verder.

Samenwerking, sturing en uitvoeringskracht

Veel veiligheidsvraagstukken stoppen niet bij de gemeentegrens en vragen om een gezamenlijke aanpak. Dit vraagt om samenwerking met partners in de stad, maar zeker ook om nauwere samenwerking met (eu)regionale partners. Deze samenwerking gaan we intensiveren.

In 2027 herijken we het Meerjarenprogramma Veiligheid (MJP), waarin bovengenoemde thema's een plek krijgen. Het nieuwe MJP vormt meteen het deelakkoord veiligheid en wordt daarom in de voorbereiding via een voorstel besproken in de raad. De gekozen prioriteiten werken we uit in nieuwe uitvoeringsplannen voor veiligheid en handhaving.

Om de noodzakelijke inzet duurzaam te kunnen realiseren, wordt vanuit het structurele extra budget voor veiligheid en leefbaarheid (€ 0,750 mln.) geïnvesteerd in de versterking van de uitvoeringskracht. Deze middelen worden ingezet voor onder meer de versterking van de veiligheidsregie, het gebiedsgericht en informatiegestuurd werken, de aanpak van grensoverschrijdende problematiek en de verdere professionalisering van de handhavings- en veiligheidsorganisatie. De financiële consequenties die samenhangen met de structurele organisatorische borging van maatschappelijke weerbaarheid zijn hierin nog niet verdisconteerd en worden afzonderlijk uitgewerkt.

BBV-indicatoren[1, 2]	Maastricht					Gemeenten 100.000 – 300.000
	2021	2022	2023	2024	2025	2025
Aantal verwijzingen Halt per 1.000 jongeren 12-17 jaar[2a]	18	12	15	9	9	10
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners[2b]	2,2	3,5	3,7	3,5	3,0	3,1
Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners[2b]	5,0	5,5	5,4	6,0	5,9	5,2
Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners[2b]	1,1	1,3	1,5	1,4	1,2	1,3
Aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners[2b]	6,7	7,2	7,2	7,6	8,0	6,9

1. De BBV-indicatoren zijn wettelijk verplichte indicatoren. Gelet op het profiel van Maastricht (o.a. toerisme, studenten, evenementen, grensligging) is bij een cijfermatige één op één vergelijking van Maastricht met andere gemeenten soms een nadere duiding noodzakelijk. Daar waar de BBV-indicatoren bijvoorbeeld gerelateerd zijn aan het aantal inwoners, verblijven in Maastricht, naast de eigen inwoners, dagelijks een groot aantal bezoekers in de stad. Dit kan effect hebben op de cijfers.
2. Bron 'waarstaatjegemeente.nl' waarbij geldt: (2a) Bureau Halt; (2b) CBS.

Effectindicatoren[1]	Realisatie					Begroting
	2021	2022	2023	2024	2025	2027
Objectief[2]						
Schaalscore per 1.000 inwoners: slachtofferschap vermogensdelicten[3]	12,8	18,2	17,8	17,1	13,8	≤ 13,8
Schaalscore per 1.000 inwoners: slachtofferschap High Impact Crimes (HIC)[4]	1,3	1,5	1,7	1,6	1,3	≤ 1,3
Schaalscore per 1.000 inwoners: overlast[5]	17,1	14,3	13,6	13,2	18,6	≤ 16.0
Subjectief[6]						
% Inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt	18,7%	geen meting	20,2%	geen meting	20,4%	≤ 20,4%
Rapportcijfer veiligheid in buurt	7,3	geen meting	7,3	geen meting	7,2	≥ 7,2
% Inwoners dat tevreden is over functioneren gemeente met betrekking tot aanpak leefbaarheid en veiligheid	39,8%	geen meting	39,7%	geen meting	39,8%	≥ 39,8%

1. Deze tabel omvat de effectindicatoren zoals beschreven in het door de raad vastgestelde Meerjarenprogramma Veiligheid 2023-2026. Zoals in dit raadsvoorstel is toegelicht worden de effecten die aan het veiligheidsbeleid zijn verbonden (objectieve en subjectieve indicatoren) continu gemeten en dienen deze als algemene graadmeter om te beoordelen wat de effecten van onze inspanningen zijn. Daarnaast dienen deze indicatoren als sturingsmechanisme op basis waarvan wij onze focus bepalen. We stellen eind 2026, begin 2027 het nieuwe MJP Veiligheid vast. Dat kan effect hebben op de tabel van de effectindicatoren (keuzes).
2. Bron politiecijfers 'waarstaatjegemeente.nl'
3. De schaalscore vermogensdelicten omvat per 1000 inwoners het totaal van: inbraak garage/schuur/box, zakkenrollerij, autokraak, autodiefstal, (brom)fietsendiefstal.
4. De schaalscore HIC omvat per 1000 inwoners het totaal van: woninginbraak, straatroof, overval.
5. De schaalscore overlast omvat per 1000 inwoners het totaal van: overlast personen met verward gedrag, overlast zwervers, overlast jeugd en drugsoverlast.
6. Bron Veiligheidsmonitor: deze landelijke monitor is een tweejaarlijks (in oneven jaren) terugkerend bevolkingsonderzoek naar veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap.

Welke verbonden partij speelt een rol?

Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL)

Sinds de invoering van de Wet veiligheidsregio's zijn de brandweer en de rampenbestrijding en crisisbeheersing op regionale schaal georganiseerd. De gemeente Maastricht draagt via een financiële bijdrage bij aan de instelling en instandhouding van de VRZL. Voorts draagt de gemeente zorg voor de lokale inzet van personele capaciteit (piketregeling) ten behoeve van de crisisorganisatie van de VRZL. De VRZL vervult tevens een regierol op het thema maatschappelijke weerbaarheid.

Global Goals (SDG's)



Wat mag het kosten?

Programma 1 Veiligheid	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Crisisbeheersing en brandweer (1.1)	13.948	14.344	13.648	14.800	14.894	14.992	15.074
Openbare orde en veiligheid (1.2)	10.613	10.432	11.755	13.390	13.122	13.027	13.005
Totaal lasten	**24.561**	**24.776**	**25.403**	**28.190**	**28.016**	**28.019**	**28.079**
Crisisbeheersing en brandweer (1.1)	371	312	257	265	265	265	265
Openbare orde en veiligheid (1.2)	2.039	573	1.455	1.352	1.352	1.352	1.352
Totaal baten	**2.410**	**885**	**1.712**	**1.617**	**1.617**	**1.617**	**1.617**
Totaal saldo van baten en lasten	**-22.151**	**-23.891**	**-23.691**	**-26.573**	**-26.399**	**-26.402**	**-26.462**
Toevoeging reserves	267	0	86	284	284	284	284
Onttrekking reserves	252	303	437	329	404	347	325
Saldo mutaties reserves	**-15**	**303**	**351**	**45**	**120**	**63**	**41**
Geraamd resultaat	**-22.166**	**-23.588**	**-23.340**	**-26.528**	**-26.279**	**-26.339**	**-26.421**

In bijlage 5 is het verloop van de begroting na vaststelling van de 1e Bestuursrapportage 2026 door de raad opgenomen.

Hierna volgt een nadere toelichting op de baten, lasten en reservemutaties per taakveld.

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Crisisbeheersing en brandweer (1.1)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	13.948	14.344	13.648	14.800	14.894	14.992	15.074
Baten	371	312	257	265	265	265	265
Saldo van baten en lasten	**-13.577**	**-14.032**	**-13.391**	**-14.535**	**-14.629**	**-14.727**	**-14.809**
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**-13.577**	**-14.032**	**-13.391**	**-14.535**	**-14.629**	**-14.727**	**-14.809**

Ontwikkelingen baten en lasten
De toename van de lasten wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere bijdrage aan de Veiligheidsregio Zuid Limburg. Deze bijdrage stijgt als gevolg van de indexering en de investeringen in brandweerkazernes in de regio.

1.2 Openbare orde en veiligheid

Openbare orde en veiligheid (1.2)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	10.613	10.432	11.755	13.390	13.122	13.027	13.005
Baten	2.039	573	1.455	1.352	1.352	1.352	1.352
Saldo van baten en lasten	**-8.574**	**-9.859**	**-10.300**	**-12.038**	**-11.770**	**-11.675**	**-11.653**
Toevoeging reserves	267	0	86	284	284	284	284
Onttrekking reserves	252	303	437	329	404	347	325
Saldo mutaties reserves	**-15**	**303**	**351**	**45**	**120**	**63**	**41**
Resultaat	**-8.589**	**-9.556**	**-9.949**	**-11.993**	**-11.650**	**-11.612**	**-11.612**

Ontwikkelingen baten en lasten
In onderstaande tabel zijn de in dit taakveld verwerkte tijdelijke budgetten, intensiveringsmiddelen en overige specifieke posten opgenomen.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Intensivering veiligheid en leefbaarheid		750	750	750	750
Maatschappelijke weerbaarheid	500				

De stijging van de lasten met ingang van 2027 wordt, naast de hiervoor benoemde posten en de gebruikelijke indexering van de lasten, met name veroorzaakt door een verschuiving van lasten van het taakveld 0.4 Overhead naar de overige taakvelden (effect op dit taakveld bedraagt circa € 0,8 mln.). De verschuiving wordt bij het taakveld 0.4 Overhead nader toegelicht.

Mutaties reserves
Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

Investeringen 2026 – 2030

(bedragen x € 1.000)										
omschrijving	Dekking	afschrijvings-termijn	2026	2027	2028	2029	2030	jaarlijks terug-kerend		totaal beschikbaar (restant)-krediet
Cameratoezicht	Rendabel	10	0	465	0	0	0	0		**465**

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Een bereikbare, verkeersveilige, toegankelijke en aantrekkelijke stad vormt de basis voor een prettig leef- en vestigingsklimaat. Met het oog op de toekomst van Maastricht, zowel qua inwonertal als economische activiteit, investeren we gericht in bereikbaarheid en in de openbare ruimte. Daarbij hanteren we het STOMP-principe*: lopen en fietsen krijgen voorrang, gevolgd door openbaar vervoer en gedeelde mobiliteit.

* STOMP: Stappen (lopen),Trappen (fietsen), Openbaar vervoer, Mobility-as-a-Service / deelmobiliteit (MaaS), Privéauto

Wat willen we bereiken?

Inwoners en bezoekers kunnen zich veilig, vlot en duurzaam door Maastricht verplaatsen. Lopen, fietsen en openbaar vervoer worden aantrekkelijker en vanzelfsprekender.

De openbare ruimte is schoon, veilig en goed onderhouden. Wegen, fietspaden, bruggen, tunnels, verlichting en verkeersvoorzieningen die goed onderhouden zijn dragen bij aan een stad waarin mensen zich prettig kunnen bewegen.

De bereikbaarheid van Maastricht blijft op orde, ook op topdagen en bij grote evenementen. Het centrum is autoluwer, met de focus op Wyck en het Jekerkwartier, waarbij de bereikbaarheid van woningen en nadere functies voor bijvoorbeeld zorgverleners en mensen die minder goed ter been zijn op peil blijft. De stad stuurt verkeersstromen actief en maakt keuzes die passen bij een leefbare, gezonde, (economisch) vitale en klimaatneutrale stad. Zo parkeren meer bezoekers op Park en Walk of Park en Ride voorzieningen.

Mobiliteit draagt bij aan de kwaliteit van de stad. Minder onnodige autobewegingen, betere fiets(parkeer)voorzieningen, goede overstappunten en duurzame alternatieven maken Maastricht leefbaarder. Goede openbaar vervoerverbindingen zijn hierbij onmisbaar voor de bereikbaarheid van de stad. Bij gepland (grootschalig) onderhoud kijken wij naar koppelkansen voor mobiliteitsmaatregelen, toegankelijkheid, beweging en vergroening/water/klimaatadaptatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Een belangrijk deel van het werk van de gemeente zit niet in nieuwe projecten, maar in het dagelijks beheren, onderhouden en vervangen van wegen, bruggen, waterwegen, havens, verkeersmanagementsystemen en andere gemeentelijke voorzieningen. Dit werk is misschien minder zichtbaar dan nieuwe ambities, maar is essentieel om Maastricht veilig, bereikbaar, duurzaam en leefbaar te houden. Daar waar mogelijk combineren we dat met aanpassingen die leiden tot verbeteringen. Voor meekoppelkansen is daarom een tijdelijk impulsbudget beschikbaar gesteld tot en met 2030.

In 2027 zijn dit de belangrijkste speerpunten:

- Uitbreiden fietsparkeerplaatsen: zowel in de openbare ruimte als in een grootschalige voorziening in het centrum.
- Verbeteren en versterken van de fietsinfrastructuur in de stad en met de regio.
- Uitwerken voorstel voor besteding van het aanvullend budget voor meekoppelkansen.
- Opstarten voorbereiding en planvorming, inclusief participatietrajecten, van meekoppelprojecten.
- Keuze aanpak ontwerpprincipe “Straat van de Toekomst”: de komende bestuursperiode willen wij minimaal vijf straten gaan ontwerpen en vervolgens herinrichten als Straat van de Toekomst. In 2027 selecteren wij de straten waar wij dit toepassen en starten wij de planvoorbereiding op. In lijn met onze keuze om ongelijk te investeren voor gelijke kansen wegen we brede welvaart nadrukkelijk mee.

- Het realiseren van de projecten: Franciscus Romanusweg, Dolmanstraat-Populierenweg-Bethlehemweg, Maasboulevard (zuid), het aanpassen van het busstation bij het centraal station en de uitbreiding van P+R Noord.
- Het oppakken van de planvoorbereiding van de projecten: Calvariestraat, Fregatweg, Sint Hubertuslaan, Bieslanderweg, kruispunten op de Tongerseweg met Ruttensingel en Cannerplein en de A2 Afrit 55 en Oeslingerbaan.
- Evaluatie pilot autoluw Wyck en op basis van deze evaluatie een voorstel uitwerken voor vervolg en aansluitend doorkijken naar uitbreiding in het Jekerkwartier.
- Realisatie P+R plaatsen: dit heeft voor ons topprioriteit. We focussen op P+R West. Aanvullend willen we deze bestuursperiode tenminste op één andere locatie de komst van een P+R of P+W locatie versnellen.
- Het uitvoeren van het Mobiliteitsprogramma met het nemen van kleinschalige maatregelen die inspelen op de actualiteit, het verbeteren van de toegankelijkheid van openbare ruimte, verkeersveilige schoolomgevingen en het stimuleren van lopen en fietsen.
- Continueren, verstevigen en verankeren van de samenwerking op het gebied van mobiliteit in Zuid-Limburg.
- Verbeteren hoogwaterveiligheid: op het gebied van hoogwaterveiligheid werken we op basis van het startdocument “Zuidelijk Maasdal” verder aan de MIRT1-verkenning.

In 2027 stellen we nieuwe indicatoren op, welke aansluiten op de doelstellingen uit het coalitieakkoord. Deze nemen we op in toekomstige begrotingen.

Global Goals (SDG’s)



Wat mag het kosten?

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Verkeer en vervoer (2.1)	31.596	32.463	35.258	37.491	38.611	40.546	41.179
Parkeren (2.2)	5.712	6.615	6.687	6.998	7.330	7.928	7.632
Recreatieve havens (2.3)	43	58	58	59	59	59	59
Economische havens en waterwegen (2.4)	1.911	461	1.355	1.000	450	2.550	0
Totaal lasten	**39.262**	**39.597**	**43.358**	**45.548**	**46.450**	**51.083**	**48.870**
Verkeer en vervoer (2.1)	2.347	2.141	2.514	2.588	2.551	2.551	2.551
Parkeren (2.2)	4.889	4.597	4.607	4.752	4.752	4.752	4.752
Totaal baten	**7.236**	**6.738**	**7.121**	**7.340**	**7.303**	**7.303**	**7.303**
Totaal saldo van baten en lasten	**-32.026**	**-32.859**	**-36.237**	**-38.208**	**-39.147**	**-43.780**	**-41.567**
Toevoeging reserves	18.002	12.573	13.287	5.242	5.292	5.290	5.290
Onttrekking reserves	7.813	5.443	10.445	10.351	9.848	13.447	10.738
Saldo mutaties reserves	**-10.189**	**-7.130**	**-2.842**	**5.109**	**4.556**	**8.157**	**5.448**
Geraamd resultaat	**-42.215**	**-39.989**	**-39.079**	**-33.099**	**-34.591**	**-35.623**	**-36.119**

In bijlage 5 is het verloop van de begroting na vaststelling van de 1e Bestuursrapportage 2026 door de raad opgenomen.

Hierna volgt een nadere toelichting op de baten, lasten en reservemutaties per taakveld.

2.1 Verkeer en vervoer

Verkeer en vervoer (2.1)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	31.596	32.463	35.258	37.491	38.611	40.546	41.179
Baten	2.347	2.141	2.514	2.588	2.551	2.551	2.551
Saldo van baten en lasten	**-29.249**	**-30.322**	**-32.744**	**-34.903**	**-36.060**	**-37.995**	**-38.628**
Toevoeging reserves	11.039	11.505	11.736	4.129	4.179	4.177	4.177
Onttrekking reserves	3.892	4.815	8.390	8.721	8.450	9.390	9.528
Saldo mutaties reserves	**-7.147**	**-6.690**	**-3.346**	**4.592**	**4.271**	**5.213**	**5.351**
Resultaat	**-36.396**	**-37.012**	**-36.090**	**-30.311**	**-31.789**	**-32.782**	**-33.277**

Ontwikkelingen baten en lasten
De toename van de lasten wordt, naast het tijdelijke budget voor meekoppelkansen in de openbare ruimte, in belangrijke mate veroorzaakt door de investeringen in onder meer openbare verlichting, civiele kunstwerken, verkeersregelinstallaties, verhardingen etc.

In onderstaande tabel zijn de in dit taakveld verwerkte tijdelijke budgetten, intensiveringsmiddelen en overige specifieke posten opgenomen.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Meekoppelkansen		2.500	3.000	3.000	3.000

Deze bestuursperiode is een extra budget beschikbaar gesteld zodat bij (grootschalig) onderhoud en vervangingsmaatregelen ook koppelkansen voor mobiliteitsmaatregelen, toegankelijkheid, beweging en vergroening/water/klimaatadaptatie benut kunnen worden.

De bijdrage aan Zuid Limburg Bereikbaar wordt doorgetrokken, maar deze bijdrage daalt jaarlijks met 10% (van € 0,800 mln. in 2026 en 2027 naar € 0,560 mln. in 2030).

Mutaties reserves
De mutaties in de reserves betreffen voornamelijk de stortingen en onttrekkingen aan de reserves productiemiddelen (openbare verlichting, verkeersregelinstallaties e.d.), verhardingen, groot onderhoud civiele kunstwerken.

In de reserve afrit 55 Randwyck wordt in 2026 € 7,782 mln. gestort waarna deze € 15,000 mln. bedraagt.

In 2026 is de inzet van de reserves voor de brug Borgharen (€ 2,150 mln.) en snelle fietsroutes (€ 0,750 mln.) voorzien. Verder zijn in 2026 onttrekkingen geraamd aan de reserve mobiliteitsfonds (€ 1,264 mln.).

Het tijdelijk budget voor meekoppelkansen wordt gedekt middels onttrekkingen aan de algemene reserve.

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

2.2 Parkeren

Parkeren (2.2)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	5.712	6.615	6.687	6.998	7.330	7.928	7.632
Baten	4.889	4.597	4.607	4.752	4.752	4.752	4.752
Saldo van baten en lasten	**-823**	**-2.018**	**-2.080**	**-2.246**	**-2.578**	**-3.176**	**-2.880**
Toevoeging reserves	1.161	1.068	1.090	1.113	1.113	1.113	1.113
Onttrekking reserves	1.734	628	700	630	948	1.507	1.210
Saldo mutaties reserves	**573**	**-440**	**-390**	**-483**	**-165**	**394**	**97**
Resultaat	**-250**	**-2.458**	**-2.470**	**-2.729**	**-2.743**	**-2.782**	**-2.783**

Ontwikkelingen baten en lasten
De toename van de lasten wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de investeringen inzake straatparkeren. Het budget ten behoeve van de realisatie van meer fietsparkeerplaatsen wordt doorgetrokken en bedraagt jaarlijks € 0,500 mln.

Mutaties reserves
De mutaties in de reserves betreffen voornamelijk de stortingen en onttrekkingen aan de reserves productiemiddelen (parkeren en voertuigen).

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

2.3 Recreatieve havens

Recreatieve havens (2.3)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	43	58	58	59	59	59	59
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**-43**	**-58**	**-58**	**-59**	**-59**	**-59**	**-59**
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**-43**	**-58**	**-58**	**-59**	**-59**	**-59**	**-59**

Ontwikkelingen baten en lasten
Geen bijzonderheden te melden.

2.4 Economische havens en waterwegen

Economische havens en waterwegen (2.4)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	1.911	461	1.355	1.000	450	2.550	0
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**-1.911**	**-461**	**-1.355**	**-1.000**	**-450**	**-2.550**	**0**
Toevoeging reserves	5.802	0	461	0	0	0	0
Onttrekking reserves	2.187	0	1.355	1.000	450	2.550	0
Saldo mutaties reserves	**-3.615**	**0**	**894**	**1.000**	**450**	**2.550**	**0**
Resultaat	**-5.526**	**-461**	**-461**	**0**	**0**	**0**	**0**

Ontwikkelingen baten en lasten
De lasten op dit taakveld worden gezien het specifieke karakter hierna nader gespecificeerd.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Maatregelen ter bestrijding hoogwater (exploitatie)	1.355	1.000	450	2.550	
Totaal lasten	**1.355**	**1.000**	**450**	**2.550**	**0**

Mutaties reserves
De in voorgaande jaren nog niet voor de hoogwaterbestrijding ingezette middelen zijn gestort in de reserve overloop en worden de komende jaren onttrokken aan de reserve ter dekking van (een deel van) de lasten.

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

Investeringen 2026 – 2030

(bedragen x € 1.000)										
omschrijving	Dekking	afschrijvings-termijn	2026	2027	2028	2029	2030	jaarlijks terug-kerend		totaal beschikbaar (restant)-krediet
Mobiliteit (reguliere mobiliteitsprogramma)	MJIP	20	0	5.591	1.652	604	604	590	*	**13.829**
Civiel technische Kunstwerken	MJIP	25	286	0	1.531	0	0	0		**1.819**
VRI's	Rendabel	15	3.755	4.256	1.514	2.253	1.241	0		**13.033**
Parkeren	Rendabel	div.	150	2.278	5.040	718	1.368	0		**10.308**
Renovatie spoorwegviaduct Kennedysingel	Rendabel	40	0	36	1.396	0	0	0		**1.434**
Fietsparkeren	MJIP	20	205	322	0	0	0	0		**527**
Kwalitatieve impuls Stationsstraat/autoluwer Wyck	MJIP	40	153	205	2.046	2.416	0	0		**4.825**
Fietsenstallingen & P&R	MJIP	40	2.866	614	460	205	205	0		**5.189**
Verhardingen levensduurverlengend	MJIP	25	7.161	18.414	15.345	13.136	10.404	9.873	*	**69.524**
Openbare verlichting	Rendabel	div.	7.128	5.054	6.570	4.816	0	1.000		**23.591**
Hoogwater veiligheid	MJIP	20	0	0	0	0	8.574	0		**8.583**
NIBOR civiele kunstwerken hoeg brök	MJIP	20	1.535	4.166	0	0	0	0		**5.706**
NIBOR civiele kunstwerken sierhekwerk	MJIP	20	178	0	0	0	0	169	*	**178**
Markt Maas tunnel	MJIP	div.	1.082	864	1.529	126	0	0		**3.605**
NIBOR civiele kunstwerken caissondeur	MJIP	20	0	0	421	0	0	0		**422**
NIBOR Infrastructurele elementen	MJIP	10	0	124	162	0	0	0	*	**286**
Onderhoud deklagen NIBOR Structureel	MJIP	15	0	1.535	3.460	1.665	0	4.883	*	**6.666**
Onderhoud deklagen NIBOR Incidenteel	Rendabel	15	3.723	4.563	1.098	0	0	0		**9.393**
Fietsstraatzone centrum	MJIP	20	921	1.058	0	0	0	0		**1.980**
SUP Zwerfafval	Rendabel	div.	867	600	150	0	0	0		**1.619**
Spoorzone (stationsgebied)	MJIP	40	432	1.000	0	0	3.601	0		**10.255**

Programma 3 Economie

Een evenwichtige groei van Maastricht vraagt om een economische agenda die groei en brede welvaart met elkaar in balans brengt. Een sterke economie en een vitale arbeidsmarkt vormen daarbij de basis voor duurzame stedelijke ontwikkeling, het verkleinen van sociaaleconomische verschillen en het versterken van het toekomstig verdienvermogen van de stad.

Wat willen we bereiken?

Maastricht heeft een sterke, veelzijdige en duurzame economie die bijdraagt aan brede welvaart en inwoners perspectief biedt op passend werk, ontwikkeling en bestaanszekerheid. Inwoners merken dat, hetgeen economische groeikansen oplevert voor mensen met verschillende talenten en opleidingsniveaus, dat onderwijs en arbeidsmarkt goed op elkaar aansluiten en dat meer jongeren en afgestudeerden in Maastricht kunnen blijven wonen en werken. Wie ondersteuning nodig heeft om mee te doen, krijgt begeleiding naar werk, opleiding of een andere betekenisvolle vorm van participatie (zie ook programma 6).

Ondernemers ervaren Maastricht als een aantrekkelijke en bereikbare vestigingsplaats, met ruimte om te starten, te groeien, te vernieuwen en te verduurzamen. De Brightlands Maastricht Health Campus, de Spoorzone, de maakindustrie, het brede midden- en kleinbedrijf en de historische binnenstad versterken elkaar en zorgen voor innovatie en uiteenlopende werkgelegenheid. De binnenstad blijft daarbij een levendig economisch hart, met een goede balans tussen bezoekers, ondernemerschap en de leefbaarheid voor inwoners. Door intensieve samenwerking binnen Zuid-Limburg en de Euregio en door betere verbindingen met Luik en Aken versterken we het verdienvermogen van Maastricht en de regio.

Wat gaan we daarvoor doen?

Versterken binnenstad

Een sterke binnenstad is van grote waarde voor Maastricht. We werken aan een aantrekkelijke, groene en levendige binnenstad waar inwoners, ondernemers en bezoekers zich welkom voelen. Daarbij vinden we het belangrijk dat Maastrichtenaren minstens zo goed kunnen genieten van hun eigen stad als toeristen en dagjesmensen. Daarom zoeken we continu naar een balans tussen kwalitatieve ruimte om te wonen, ontmoeten, ondernemen en verblijven. We streven naar een stadshart dat divers en aantrekkelijk is, dat verrast met onderscheidende winkels en formules en waarin starters een kans krijgen.

Concrete acties in 2027:

- Ontwikkelen van het omgevingsprogramma Hart van de Stad samen met inwoners, ondernemers en partners.
- Actief aantrekken van onderscheidende winkels en formules voor het centrum.
- Herijken van het hotelbeleid naar een integraal logiesbeleid voor een duurzame verblijfseconomie.
- Nieuwe afspraken maken met Maastricht Marketing om bezoekers beter te spreiden in tijd en ruimte.
- Vaststellen van een subsidieregeling voor onderscheidende kleinschalige evenementen.
- Aantrekken en behouden van (top)sportevenementen.
- De recreatieve fietsroute ‘Maasroute’ wordt verlegd zodat deze onder andere de Maasboulevard beter benut evenals de verbinding met Borgharen.

Investeren in kenniseconomie

De kenniseconomie vormt een belangrijke motor voor de economische ontwikkeling van Maastricht. Daarom investeren we in de verdere groei van de Brightlands Maastricht Health Campus, versterken we de verbinding tussen kennis, innovatie en ondernemerschap en stimuleren we samenwerking binnen de regio. Hiermee creëren we de voorwaarden voor duurzame economische groei, innovatie en hoogwaardige werkgelegenheid.

Concrete acties in 2027:

- Inrichten van een investeringsfonds van € 20,000 mln. voor projecten die de ontwikkeling van de Brightlands Maastricht Health Campus versterken.
- Starten met het opstellen van een omgevingsprogramma voor de Brightlands Maastricht Health Campus, met doorloop in 2028.
- Ondersteunen van de lobby voor de komst van de Einstein Telescoop en het stimuleren van het ecosysteem rondom de ET Pathfinder.
- Actief deelnemen aan regionale samenwerkingsverbanden zoals ESZL en Stichting Samenwerking Zuid-Limburg.
- Ondersteunen van startups en scale-ups via gerichte subsidieregelingen en begeleidingstrajecten.

Vestigingsklimaat

Een aantrekkelijk vestigingsklimaat is essentieel voor een sterke economie. Hierbij hoort naast een dynamisch ondernemersklimaat ook een bijpassend onderwijsveld dat aantrekkelijk is voor studenten. We ondersteunen daarom ondernemers bij verduurzaming, innovatie en groei, zorgen voor voldoende ruimte voor economische ontwikkeling en investeren in een arbeidsmarkt die aansluit bij de behoeften van de toekomst. Daarnaast werken we nadrukkelijk samen met onderwijsinstellingen aan een sterk en toekomstbestendig kennis- en opleidingsaanbod, zodat talent behouden blijft voor de regio en bedrijven kunnen beschikken over voldoende gekwalificeerde medewerkers. Op deze manier versterken we de verbinding tussen onderwijs, arbeidsmarkt en ondernemerschap en bouwen we aan een veerkrachtige en innovatieve economie.

Concrete acties in 2027:

- Starten van een breed MKB-actieprogramma gericht op thema’ s duurzaamheid, circulariteit en digitalisering e.a. gedeelde knelpunten en kansen.
- Versterken van de gemeentelijke dienstverlening voor ondernemers via Team Ondernemen.
- Vaststellen van het regionale programma Ambitieus MKB 043.
- Ondersteunen van energie-intensieve bedrijven bij verduurzaming via het Maastricht Energie Akkoord.
- Betrekken van bedrijven bij de ontwikkeling van het lokale energiesysteem.
- Faciliteren van maakindustrieclusters, waaronder Maastricht Maakt en Steelport.
- Lobby voor het versterken van de aanhaking van de stad op het internationale TGV-netwerk.
- Vaststellen van het Uitvoeringsprogramma BluePorts Limburg voor duurzame goederenlogistiek via spoor en water.
- Starten met het opstellen van het omgevingsprogramma Ruimte voor Werken.
- Evalueren van het regionale programma Welcome to Maastricht Region en voorbereiden van een vervolg vanaf 2028 voor de Euregionale en internationale arbeidsmarkt.
- Actualiseren van het programma Studentenstad om meer afgestudeerden voor de stad en regio te behouden.
- Intensivering samenwerken met Maastricht University, Zuyd Hogeschool en Vista College aan een toekomstbestendig opleidingsaanbod.

Ambitieprogramma Economische Toekomstkracht Maastricht 2040

Maastricht wil ook op de lange termijn beschikken over een sterke, duurzame en weerbare economie. Daarom ontwikkelen we een integraal ambitieprogramma op de economische toekomst van de stad. Hierbij kijken we naar kansrijke sectoren, aanvullend op de Maastricht Health Campus, noodzakelijke investeringen en de voorwaarden die nodig zijn voor economische groei en brede welvaart.

Concrete acties in 2027:

- Opstellen van het Ambitieprogramma Economische Toekomstkracht Maastricht 2040.

BBV-indicatoren[1]	Maastricht					Gemeenten 100.000 - 300.000
	2021	2022	2023	2024	2025	2024
Index functiemenging (FMI) voor wonen en werken[1a,2]	54,6	54,9	55,0	55,2	55,3	57,4
Aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar[1b]	143,9	148,0	151,5	154,7	159,9	184,3

1. Bron 'waarstaatjegemeente.nl' waarbij geldt: (1a) CBS BAG/LISA, (1b) LISA.
2. FMI: 0% (milieu met alleen woningen), FMI: 50% (gemengd milieu waarbij aantal banen gelijk is aan aantal woningen), FMI: 100% (milieu met alleen bedrijven).

Effectindicatoren		Realisatie					Begroting
Bedrijfsdynamiek		2021	2022	2023	2024	2025	2027
Aantal oprichtingen[1]	Vestigingen	1.115	1.138	1.363	1.333	nog niet bekend	≥ 1.333
Aantal opheffingen[1]	Vestigingen	633	678	760	885	nog niet bekend	≤ 885
Aantal gevestigde bedrijven[1]	Vestigingen	348	387	424	408	nog niet bekend	≥ 408
Aantal vertrokken bedrijven[1]	Vestigingen	411	409	425	447	nog niet bekend	≤ 447
Totaal aantal bedrijven[1]	Vestigingen	12.088	12.074	13.126	13.531	nog niet bekend	≥ 13.531
Innovatieve bedrijven[2]	Vestigingen	-	-	-	-	412	> 412
Innovatieve bedrijven[2]	Aantal banen	-	-	-	-	9.000	> 9.000
Werkgelegenheid	Personen	77.101	78.847	81.138	82.104	nog niet bekend	≥ 82.104
Overnachtingen[3]	Aantal	1.035.000	1.392.000	1.552.000	1.564.000	1.619.000	≥ 1.619.000

1. Bron: Etil (op basis Vestigingsregister Limburg).
2. Bron: Innovatiespotter.
3. Bron: CBS (*prognose CBS) + aantal overnachtingen toeristenbelasting.

Welke verbonden partijen spelen een rol?

Stichting Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL)

ESZL werkt samen met bedrijven en kennisinstellingen aan de economische structuurversterking in Zuid-Limburg. Een triple helix samengestelde 'Economic Board' verkent maatschappelijke uitdagingen en stimuleert economische kansen aan de hand van een strategische agenda voor Zuid-Limburg. Op basis van te vormen coalities wordt samengewerkt aan concrete projecten.

MECC Maastricht B.V.

Doel van het MECC Maastricht B.V. is het exploiteren van een congres- en beurzencentrum. Hiermee vormt MECC Maastricht een belangrijke motor voor de regionale economie en het zakelijk toerisme in het bijzonder. Het vormt als ontmoetingsplaats en plaats voor wetenschappelijke kennisontwikkeling en -deling een rol voor de Campus.

Exploitatie Maatschappij Maastricht (EMM) B.V.

De primaire doelstelling van EMM is de bevordering van bedrijvigheid in Maastricht en opereert binnen de industrie Verhuur van onroerend goed (niet van woonruimte).

Global Goals (SDG's)



Wat mag het kosten?

Programma 3 Economie	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Economische ontwikkeling (3.1)	13.671	5.073	5.365	6.835	6.682	6.580	5.548
Fysieke bedrijfsinfrastructuur (3.2)	1.010	707	2.570	623	1.376	557	367
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (3.3)	1.318	1.100	1.164	1.567	1.567	1.567	1.524
Economische promotie (3.4)	4.174	3.881	3.866	4.127	4.127	4.127	4.127
Totaal lasten	**20.173**	**10.761**	**12.965**	**13.152**	**13.752**	**12.831**	**11.566**
Economische ontwikkeling (3.1)	9.013	0	0	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur (3.2)	0	260	2.123	276	1.030	361	178
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (3.3)	492	547	476	491	491	491	491
Economische promotie (3.4)	10.610	10.857	10.442	10.433	10.433	10.433	10.434
Totaal baten	**20.115**	**11.664**	**13.041**	**11.200**	**11.954**	**11.285**	**11.103**
Totaal saldo van baten en lasten	**-58**	**903**	**76**	**-1.952**	**-1.798**	**-1.546**	**-463**
Toevoeging reserves	310	5.271	5.236	25.236	5.236	5.236	236
Onttrekking reserves	1.563	618	824	21.587	1.587	1.437	254
Saldo mutaties reserves	**1.253**	**-4.653**	**-4.412**	**-3.649**	**-3.649**	**-3.799**	**18**
Geraamd resultaat	**1.195**	**-3.750**	**-4.336**	**-5.601**	**-5.447**	**-5.345**	**-445**

In bijlage 5 is het verloop van de begroting na vaststelling van de 1e Bestuursrapportage 2026 door de raad opgenomen.

Hierna volgt een nadere toelichting op de baten, lasten en reservemutaties per taakveld.

3.1 Economische ontwikkeling

Economische ontwikkeling (3.1)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	13.671	5.073	5.365	6.835	6.682	6.580	5.548
Baten	9.013	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**-4.658**	**-5.073**	**-5.365**	**-6.835**	**-6.682**	**-6.580**	**-5.548**
Toevoeging reserves	0	5.000	5.000	25.000	5.000	5.000	0
Onttrekking reserves	409	0	188	21.131	1.131	1.131	0
Saldo mutaties reserves	**409**	**-5.000**	**-4.812**	**-3.869**	**-3.869**	**-3.869**	**0**
Resultaat	**-4.249**	**-10.073**	**-10.177**	**-10.704**	**-10.551**	**-10.449**	**-5.548**

Ontwikkelingen baten en lasten
In onderstaande tabel zijn de in dit taakveld verwerkte tijdelijke budgetten, intensiveringsmiddelen en overige specifieke posten opgenomen.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Brightlands Inovation Spaces		1.131	1.131	1.131	
Acquisitie ontwikkeling Spoorzone	100	100	100	100	100

Ten behoeve van de ontwikkeling van de Spoorzone stellen we jaarlijks € 0,100 mln. beschikbaar. De hogere baten en lasten in 2025 hadden betrekking op de rijksmiddelen vanuit de Regiodeal (tranche 4).

Mutaties reserves
In de jaren 2026 tot en met 2029 wordt jaarlijks € 5,000 mln. gestort in een reserve Ontwikkeling Health Campus. Met de hierdoor beschikbare € 20,000 mln. worden de voor de doorontwikkeling te maken exploitatielasten alsook de investeringen bekostigd. De voor Brightlands Innovation Spaces bestemde budgetten worden in 2027 tot en met 2029 onttrokken aan deze reserve (jaarlijks € 1,131 mln.). In totaal is voor Brightlands Innovation Spaces € 5,600 mln. gereserveerd.

Ten behoeve van de verdere doorontwikkeling van de Brightlands Maastricht Health Campus vormen we in 2027 een investeringsfonds (reserve doorontwikkeling Brightlands Maastricht Health Campus) van € 20,000 mln. om te kunnen investeren in hefboomprojecten. Dit zijn grootschalige publiek-private samenwerkingsprojecten die versterkend zijn voor het ecosysteem op de campus. Hiervoor wordt een separaat voorstel voorgelegd aan de raad. Voor de uitvoering werken wij samen met Universiteit Maastricht, Maastricht UMC+ en Provincie Limburg. De storting in de reserve doorontwikkeling Brightlands Maastricht Health Campus wordt gedekt middels een onttrekking aan de algemene reserve.

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Fysieke bedrijfsinfrastructuur (3.2)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	1.010	707	2.570	623	1.376	557	367
Baten	0	260	2.123	276	1.030	361	178
Saldo van baten en lasten	**-1.010**	**-447**	**-447**	**-347**	**-346**	**-196**	**-189**
Toevoeging reserves	142	142	142	142	142	142	142
Onttrekking reserves	437	400	400	300	300	150	142
Saldo mutaties reserves	**295**	**258**	**258**	**158**	**158**	**8**	**0**
Resultaat	**-715**	**-189**	**-189**	**-189**	**-188**	**-188**	**-189**

Ontwikkelingen baten en lasten
De baten en lasten op dit taakveld hebben met name betrekking op de grondexploitaties gericht op de realisatie van bedrijventerreinen. Het verloop van de baten en lasten inzake de grondexploitaties wordt bepaald op basis van de jaarlijkse hercalculaties. Het saldo van de baten en lasten wordt gedurende de looptijd van de exploitatie verwerkt in de balans. Onder de lasten op dit taakveld zijn verder de budgetten aanloopstraten opgenomen.

Mutaties reserves
De stortingen betreffen de jaarlijkse stortingen in de reserve beleidsinitiatieven aanloopstraten. De onttrekkingen betreffen de onttrekkingen aan de reserve beleidsinitiatieven aanloopstraten ter dekking van de opgenomen lasten.

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (3.3)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	1.318	1.100	1.164	1.567	1.567	1.567	1.524
Baten	492	547	476	491	491	491	491
Saldo van baten en lasten	**-826**	**-553**	**-688**	**-1.076**	**-1.076**	**-1.076**	**-1.033**
Toevoeging reserves	45	85	46	46	45	45	45
Onttrekking reserves	252	153	153	151	151	151	107
Saldo mutaties reserves	**207**	**68**	**107**	**105**	**106**	**106**	**62**
Resultaat	**-619**	**-485**	**-581**	**-971**	**-970**	**-970**	**-971**

Ontwikkelingen baten en lasten
In onderstaande tabel zijn de in dit taakveld verwerkte tijdelijke budgetten, intensiveringsmiddelen en overige specifieke posten opgenomen.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Uitbreiding formatie team ondernemen Maastricht		247	247	247	247
Tijdelijk impulsbudget MKB-actieprogramma in 2027 t/m 2030		200	200	200	200

Mutaties reserves
Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

3.4 Economische promotie

Economische promotie (3.4)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	4.174	3.881	3.866	4.127	4.127	4.127	4.127
Baten	10.610	10.857	10.442	10.433	10.433	10.433	10.434
Saldo van baten en lasten	**6.436**	**6.976**	**6.576**	**6.306**	**6.306**	**6.306**	**6.307**
Toevoeging reserves	123	44	48	48	49	49	49
Onttrekking reserves	465	65	83	5	5	5	5
Saldo mutaties reserves	**342**	**21**	**35**	**-43**	**-44**	**-44**	**-44**
Resultaat	**6.778**	**6.997**	**6.611**	**6.263**	**6.262**	**6.262**	**6.263**

Ontwikkelingen baten en lasten
In onderstaande tabel zijn de in dit taakveld verwerkte tijdelijke budgetten, intensiveringsmiddelen en overige specifieke posten opgenomen.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Subsidiëring extra topsportevenement(en)		200	200	200	200

Mutaties reserves
Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

Investeringen 2026 – 2030

(bedragen x € 1.000)									
omschrijving	Dekking	afschrijvings-termijn	2026	2027	2028	2029	2030	jaarlijks terug-kerend	totaal beschikbaar (restant)-krediet
2e Incubator Randwyck	MJIP	20	0	0	0	0	4.245	0	**4.250**

Programma 4 Onderwijs

Het programma richt zich op het realiseren en in stand houden van adequate en toekomstbestendige onderwijsvoorzieningen. Vanuit onze wettelijke zorgplicht zorgen we voor voldoende en kwalitatief goede huisvesting voor het onderwijs. Daarnaast ziet de gemeente vanuit haar grondwettelijke verantwoordelijkheid toe op de beschikbaarheid van voldoende openbaar onderwijs in Maastricht. Hiermee dragen we bij aan een aantrekkelijke leeromgeving en aan de brede ontwikkeling van kinderen en jongeren in Maastricht.

De inhoudelijke beleidsdoelen op het gebied van jeugd en onderwijs zijn opgenomen in programma 6 Sociaal Domein. De thema's kansengelijkheid en ongelijk investeren uit programma 6 geven richting aan de locaties en doelgroepen waar binnen de onderwijsvoorzieningen extra inzet gewenst is. De voorzieningen voor bewegingsonderwijs en de binnen- en buitensportaccommodaties zijn opgenomen in programma 5 Sport.

Wat willen we bereiken?

Kinderen en jongeren in Maastricht groeien gezond op en krijgen gelijke kansen om zich te ontwikkelen. Goede en toekomstbestendige (bewegings)onderwijsvoorzieningen dragen hieraan bij. Deze voorzieningen bieden een veilige, gezonde en beweegvriendelijke omgeving die uitnodigt tot leren, sporten, ontmoeten en ontwikkelen.

Verspreid over de stad zijn er kindcentra en jeugdigen over scholen, waar onderwijs, opvang, ontwikkeling, zorg, welzijn en vrije tijd samenkomen. Hierdoor is ondersteuning beter op elkaar afgestemd en dichter bij huis beschikbaar.

Scholen zijn een herkenbare en toegankelijke voorziening in en voor de wijk, waar ontmoeting plaatsvindt tussen leerlingen, ouders, bewoners en maatschappelijke partners. Scholen zijn niet alleen een plek om te leren, maar ook een voorziening voor de wijk. Daarom benutten we waar mogelijk koppelkansen met andere maatschappelijke functies, zodat gebouwen en sportvoorzieningen ook buiten schooltijd bijdragen aan ontmoeting, beweging en leefbaarheid, met prioriteit voor buurten waar dit het meest nodig is.

Daarnaast dragen we met de uitvoering van de Integrale Huisvestingsplannen bij aan de gemeentelijke ambities op het gebied van duurzaamheid en energietransitie. Nieuwe schoolgebouwen zijn toekomstbestendig en waar mogelijk energieneutraal. Zo werken we aan een toekomstbestendig en kwalitatief hoogwaardig aanbod van onderwijsvoorzieningen in Maastricht.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor adequate en voldoende huisvesting voor het basis-, speciaal-, voortgezet en bewegingsonderwijs. Deze zorgplicht is uitgewerkt in de Integrale Huisvestingsplannen voor het primair en voortgezet onderwijs.

In 2027 geven wij uitvoering aan diverse nieuwbouw-, renovatie- en uitbreidingsprojecten binnen het onderwijs. Hierbij maken we onderscheid tussen de fase in voorbereiding (bijv. het uitwerken van voorlopig en definitief ontwerp, het uitvoeren van benodigde onderzoeken, doorlopen aanbesteding) of de fase realisatie (bijv. het slopen van bestaande opstallen, zorgdragen voor tijdelijke huisvesting, bouwrijp maken en het daadwerkelijk realiseren van de beoogde voorziening):

Primair onderwijs	Voorziening	Fase in 2027	Verwachte start bouw
Satelliet kindcentrum (SKC) Scharn	nieuwbouw	realisatiefase	Q1 2027
IKC De Dynamiek	Nieuwbouw en tijdelijke huisvesting	realisatiefase	Q2 2027
Sint-Pieter	uitbreiding met permanente bouwaard	realisatiefase	Q4 2027
IKC Bernard Lievegoedschool	renovatie	realisatiefase	Q4 2027
IKC Petrus en Paulus	nieuwbouw	in voorbereiding	Q2 2028
KC Amby	renovatie en uitbreiding met permanente bouwaard	in voorbereiding	nog niet bekend, project moet nog gestart worden
KC De Vlinderboom	nieuwbouw	in voorbereiding	nog niet bekend, project moet nog gestart worden
OBS Binnenstad	uitbreiding met permanente bouwaard	in voorbereiding	vervolg afhankelijk van separate besluitvorming gemeenteraad eind 2026 / begin 2027

Voortgezet onderwijs	Voorziening	Fase in 2027	Verwachte start bouw
Sint-Maartenscollege	nieuwbouw	realisatiefase	Q1 2027
NOVO College	tijdelijke huisvesting	realisatiefase	Q1 2027
Porta Mosana college	nieuwbouw	realisatiefase	Q3 2027
Bernard Lievegoed College	uitbreiding met permanente bouwaard	in voorbereiding	Q1 2029

Prestatie-indicatoren	Realisatie					Begroting
	2021	2022	2023	2024	2025	2027
Aantal scholen PO	28	28	28	28	28	26[1]
Aantal scholen VO	7	7	8	8	8	8
Aantal scholen (V)SO	6	6	7	7	7	7

1. Aantal schoolgebouwen PO zijn afgenomen in verband met oplevering KKC Belfort (medio 2025) en KKC De Loper (begin 2026).

De verplichte BBV-indicatoren voor programma 4 zijn, evenals de inhoudelijke beleidsdoelen op gebied van jeugd en onderwijs, opgenomen in programma 6 Sociaal Domein.

Welke verbonden partijen spelen een rol?

GR-Leerlingenvervoer

Maastricht organiseert vervoer van kinderen van thuis naar speciaal onderwijs in een Gemeenschappelijke Regeling Leerlingenvervoer voor de gemeenten Maastricht, Eijsden-Margraten,

Meerssen, Valkenburg aan de Geul, Gulpen-Wittem en Vaals (opstellen verordening, afgeven van beschikkingen en het contractmanagement met vervoerders).

GR-Leerplicht/Regionaal Meld- en Coördinatiecentrum (RMC)

Maastricht voert als centrumgemeente in een gemeenschappelijke regeling mede namens de Heuvellandgemeenten de leerplichtwet en RMC regelgeving uit en participeert daarvoor in keten- en zorgnetwerken.
Maastricht voert de maatregelen uit het Regionaal Programma Voorkomen Voortijdig Schoolverlaten uit in Maastricht Heuvelland.

Global Goals (SDG's)



Wat mag het kosten?

Programma 4 Onderwijs	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Openbaar basisonderwijs (4.1)	0	0	0	0	0	0	
Onderwijshuisvesting (4.2)	4.822	5.952	4.936	5.814	6.374	8.102	9.747
Onderwijsbeleid en leerlingzaken (4.3)	10.527	10.249	11.301	12.660	12.609	12.610	12.609
Totaal lasten	**15.349**	**16.201**	**16.237**	**18.474**	**18.983**	**20.712**	**22.356**
Openbaar basisonderwijs (4.1)	0	0	0	0	0	0	0
Onderwijshuisvesting (4.2)	614	494	474	424	575	616	576
Onderwijsbeleid en leerlingzaken (4.3)	6.827	7.066	6.434	6.517	6.517	6.459	6.459
Totaal baten	**7.441**	**7.560**	**6.908**	**6.941**	**7.092**	**7.075**	**7.035**
Totaal saldo van baten en lasten	**-7.908**	**-8.641**	**-9.329**	**-11.533**	**-11.891**	**-13.637**	**-15.321**
Toevoeging reserves	333	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	291	0	533	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**-42**	**0**	**533**	**0**	**0**	**0**	**0**
Geraamd resultaat	**-7.950**	**-8.641**	**-8.796**	**-11.533**	**-11.891**	**-13.637**	**-15.321**

In bijlage 5 is het verloop van de begroting na vaststelling van de 1e Bestuursrapportage 2026 door de raad opgenomen.

Hierna volgt een nadere toelichting op de baten, lasten en reservemutaties per taakveld.

4.1 Openbaar basisonderwijs

Op dit taakveld zijn geen baten en lasten begroot.

4.2 Onderwijshuisvesting

Onderwijshuisvesting (4.2)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	4.822	5.952	4.936	5.814	6.374	8.102	9.747
Baten	614	494	474	424	575	616	576
Saldo van baten en lasten	**-4.208**	**-5.458**	**-4.462**	**-5.390**	**-5.799**	**-7.486**	**-9.171**
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	156	0	0	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**156**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**-4.052**	**-5.458**	**-4.462**	**-5.390**	**-5.799**	**-7.486**	**-9.171**

Ontwikkelingen baten en lasten
De toename van de lasten betreft voornamelijk de kapitaallasten voortkomende uit de geplande investeringen in onderwijshuisvesting.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Onderwijsbeleid en leerlingzaken (4.3)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	10.527	10.249	11.301	12.660	12.609	12.610	12.609
Baten	6.827	7.066	6.434	6.517	6.517	6.459	6.459
Saldo van baten en lasten	**-3.700**	**-3.183**	**-4.867**	**-6.143**	**-6.092**	**-6.151**	**-6.150**
Toevoeging reserves	333	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	135	0	533	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**-198**	**0**	**533**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**-3.898**	**-3.183**	**-4.334**	**-6.143**	**-6.092**	**-6.151**	**-6.150**

Ontwikkelingen baten en lasten
In onderstaande tabel zijn de in dit taakveld verwerkte tijdelijke budgetten, intensiveringsmiddelen en overige specifieke posten opgenomen. De inhoudelijk opgaven horende bij deze intensiveringsmiddelen zijn terug te vinden in programma 6.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Intensiveren zorg op school		750	750	750	750
Wet van school naar duurzaam werk vanuit werk		400	400	400	400
Intensiveren voorkomen vroegtijdig schoolverlaten		420	420	420	420
Investeren in lage basisvaardigheden		100	100	100	100

We intensiveren zorg op school (PO, VO en mbo) met € 0,750 mln. per jaar door het structureel financieren van de mbo-coach op Vista (1 fte) en de brugfunctionaris (6 fte) op diverse scholen.

Voor de implementatie van de Wet van school naar duurzaam werk vanuit werk is met ingang van 2027 een budget van € 0,400 mln. per jaar beschikbaar.

Omdat de leeftijd van de doelgroep met betrekking tot vroegtijdig schoolverlaten stijgt van 23 naar 27 jaar en van leerplicht een meer vroegsignalerende en regisserende rol gevraagd wordt, verhogen we het budget met € 0,420 mln. per jaar.

Voor de investering in lage basisvaardigheden, preventie van taalachterstand bij kinderen, intensiveren taalrijke start en gezinsaanpak stellen we structureel € 0,100 mln. beschikbaar.

Mutaties reserves
Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

Investeringen 2026 – 2030

(bedragen x € 1.000)									
omschrijving	Dekking	afschrijvings-termijn	2026	2027	2028	2029	2030	jaarlijks terug-kerend	totaal beschikbaar (restant)-krediet
Onderwijshuisvesting	MJIP	40	13.321	41.583	51.985	46.481	2.899	3.675	**156.426**
Investeren in meer groene schoolpleinen	MJIP	20	229	0	57	114	57	0	**458**
Onderwijshuisvesting rendabel	Rendabel	40	1.596	3.721	1.699	779	0	0	**7.803**

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Sport, bewegen, cultuur, erfgoed, groen en recreatie dragen bij aan een aantrekkelijke, gezonde en leefbare stad. Ze brengen mensen samen, versterken de sociale samenhang en geven inwoners ruimte om zich te ontwikkelen, te ontspannen en mee te doen aan de samenleving. Maastricht onderscheidt zich door een rijk cultureel leven, een uniek historisch erfgoed, bijzondere monumenten, een aantrekkelijk landschap en een gevarieerd groen netwerk. Vergroening en klimaatadaptatie vormen daarbij een belangrijke opgave. We vergroten de hoeveelheid groen in de stad en versterken de biodiversiteit, zodat Maastricht beter bestand is tegen de gevolgen van klimaatverandering en inwoners kunnen profiteren van een gezonde, aantrekkelijke en toekomstbestendige leefomgeving.

Wat willen we bereiken?

Sport en bewegen

Alle Maastrichtenaren kunnen dichtbij huis sporten, bewegen en meedoen. Iedereen, ook inwoners die extra ondersteuning nodig hebben, vindt een passend en toegankelijk aanbod dat aansluit bij hun mogelijkheden.

Inwoners zien aantrekkelijke sportvoorzieningen, beweegvriendelijke wijken, parken en ontmoetingsplekken die uitnodigen om te bewegen, spelen en recreëren. Kinderen bewegen meer op en rond school en ook tijdens schoolvakanties zijn er activiteiten om actief te blijven. Sportverenigingen beschikken over toekomstbestendige accommodaties en werken samen met scholen, zorg- en welzijnsorganisaties. Daardoor kunnen meer inwoners deelnemen aan sport- en beweegactiviteiten.

Hierdoor bewegen meer inwoners regelmatig, leven zij gezonder en doen zij actief mee in de samenleving. Zo zorgen we voor een gezonder, vitaler en meer verbonden Maastricht.

Cultuur en cultureel erfgoed

Maastricht is een stad waar cultuur en erfgoed voor iedereen toegankelijk zijn en zichtbaar bijdragen aan een levendige, verbonden en aantrekkelijke samenleving. Vanuit de ambities van de Omgevingsvisie Maastricht 2040 en het coalitieakkoord Aon de Geng versterken we een compleet cultureel ecosysteem waarin inwoners van alle leeftijden cultuur dichtbij huis kunnen beoefenen en/of beleven. Cultuur in de wijken, amateurkunst, volkscultuur, cultuureducatie, talentontwikkeling en professionele kunst versterken elkaar en zorgen ervoor dat meer inwoners actief deelnemen aan het culturele leven van de stad.

Cultuur en erfgoed dragen bij aan de ambities voor een aantrekkelijke, gezonde, verbonden en toekomstbestendige stad. Zij brengen mensen samen, versterken de leefbaarheid van wijken, stimuleren talentontwikkeling en geven invulling aan de identiteit van Maastricht. De culturele sector is daarmee niet alleen het artistieke gezicht van de stad, het is tevens een sociaal bindmiddel en van grote economische waarde voor Maastricht.

De culturele infrastructuur van Maastricht is sterk en toekomstbestendig en maakt een onlosmakelijk deel uit van het DNA van de stad. Culturele instellingen zoals Centre Céramique, het Theater aan het Vrijthof en de vernieuwde Bonbonnière vormen samen met makers, verenigingen, erfgoedorganisaties en onderwijsinstellingen een krachtig netwerk. Een netwerk dat is gericht op ontmoeting, participatie, talentontwikkeling en vernieuwing.

Het rijke culturele erfgoed, de monumenten en de Maastrichtse volkscultuur en de tradities van de stad worden gekoesterd, doorgegeven en beleefd. Daardoor blijft het unieke karakter van de stad behouden en versterkt. Inwoners voelen zich verbonden met hun geschiedenis, zijn trots op hun stad en dragen actief bij aan haar culturele identiteit. Zo versterken cultuur en erfgoed de sociale

samenhang, het welzijn van inwoners en de aantrekkingskracht van Maastricht als woon-, leef-, studie- en bezoekstad.

Recreatie en groen

Maastricht is een groenere, gezondere en klimaatbestendige stad waar inwoners dichtbij huis kunnen wandelen, spelen, sporten, ontspannen en elkaar ontmoeten. Aantrekkelijke parken, gebruiksgroen, recreatieve routes en groene verblijfsplekken vormen een vanzelfsprekend onderdeel van de leefomgeving en nodigen uit tot bewegen en ontmoeten.
De stad is beter voorbereid op hitte, droogte en hevige regenval. Meer bomen, vergroende straten en klimaatbestendige openbare ruimtes zorgen voor verkoeling, meer biodiversiteit en een prettige leefomgeving. Met duurzaam en toekomstbestendig beheer blijft het groen veilig, toegankelijk en aantrekkelijk voor iedereen. Zo draagt groen zichtbaar bij aan de gezondheid, het welzijn en de leefbaarheid van Maastricht en maken we de stad aantrekkelijk voor huidige en toekomstige generaties.

Wat gaan we daarvoor doen?

Sport en bewegen

Sportbeleid, deelname en verenigingskracht
Met de nieuwe Sport- en Beweegvisie 2027-2040 en de bijbehorende uitvoeringsprogramma's vergroten we de mogelijkheden voor inwoners om dichtbij huis te sporten en bewegen. Daarbij richten we ons nadrukkelijk op kinderen en jongeren, inwoners die extra ondersteuning nodig hebben en buurten waar de sport- en beweegdeelname achterblijft.

In 2027:
- Werken we aan een toegankelijk en toekomstbestendig tarievenbeleid voor gemeentelijke binnen- en buitensportaccommodaties.
- Zetten we de inzet op straatsport en straatcultuur voort.
- Verankeren we Gezond Kindcentrum in Beweging structureel en leggen we de samenwerking met onderwijs en kinderopvang vast in een convenant voor tien jaar.
- Bieden we samen met buurtsportcoaches, verenigingen, scholen en maatschappelijke organisaties laagdrempelige sport- en beweegactiviteiten in buurten en wijken.
- Ondersteunen we sportverenigingen bij hun maatschappelijke rol, vrijwilligersorganisatie en financiële continuïteit.
- Richten we met sportondernemers het Platform Ondernemende Sportaanbieders op, gericht op samenwerking, kennisdeling en een toegankelijk sportaanbod.
- Verkennen we nieuwe sportevenementen die bijdragen aan sportdeelname en het sportieve profiel van Maastricht.

Sportaccommodaties en beweegvriendelijke omgeving
We investeren in moderne, toegankelijke en duurzame sportvoorzieningen die aansluiten bij de ontwikkeling van het onderwijs en de behoeften van verenigingen en andere gebruikers.

In 2027:
- Werken we samen met gebruikers en omwonenden de plannen uit voor de nieuwe sporthal Oost aan de Demertdwarsstraat en de nieuwe gymzaal in Wolder.
- Openen we nieuwe gymzalen in De Heeg en Wittevrouwenveld en renoveren we de gymzaal aan de Kloosterstraat in Scharn.
- Starten we met de bouw van de nieuwe sportzaal en sporthal in Belfort.
- Richten we de omgeving van de Eenhoornsingel beweegvriendelijk in, onder voorbehoud van de financiële uitwerking.

- Voeren we de vastgestelde koers uit voor het bewegingsonderwijs in de binnenstad, in samenhang met de huisvesting van OBS Binnenstad.
- Onderzoeken we extra mogelijkheden voor buitenzwemmen en spelen met water.
- Onderzoeken we samen met de universiteit, studenten en sportaanbieders een veilig hardlooprondje langs de Maas, met bijzondere aandacht voor de veiligheid en wensen van vrouwen en meiden.
- Onderzoeken we de bereikbaarheid, veiligheid, ruimtelijke inpassing en haalbaarheid van een nieuw stadion voor MVV (op de Belvédèrelocatie of in De Geusselt) of de herontwikkeling van het Geusseltstadion. Bij de uiteindelijke keuze voor de huisvesting van MVV zijn ook belangen van economische aard (programma 3) en stedelijke inpassing (goede ruimtelijke ordening/stadsontwikkeling) (programma 8) betrokken.

BBV-indicatoren[1]	Maastricht					Gemeenten 100.000 - 300.000
	2016	2020	2022	2024	2025	2024
% Inwoners van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week sport	48,5%	49,6%	46,2%	41,5%	geen meting	39,9%

1. Bron 'waarstaatjegemeente.nl' waarbij geldt gegevens afkomstig van Gezondheidsmonitor (GGD- en, CBS en RIVM).

Effectindicatoren[1]	Realisatie			Begroting
	2018	2022	2026	2027
% Maastrichtenaren van 18+ jaar dat tenminste 12 keer per jaar deelneemt aan sport[2]	60%	62%	nog niet bekend	geen meting
% Maastrichtenaren van 18+ jaar dat op tenminste 5 dagen per week een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit verricht[3]	60%	53%	nog niet bekend	geen meting
% Maastrichtenaren van 4-17 jaar dat wekelijks sport en op tenminste 5 dagen per week een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit verricht[4]				indicator bepalen en meten

1. Bron: Buurtmonitor. Metingen in 2018, 2022, 2026 volgende meting in 2030.
2. RSO-norm (sportlessen op school tellen niet mee, sportactiviteiten in vakantie tellen wel mee).
3. NNGB-norm: % Maastrichtenaren van 18+ jaar dat op tenminste 5 dagen per week een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit verricht.
4. Volgt uit de nieuwe sport- en beweegvisie.

Cultuur en cultureel erfgoed

Cultuur

We versterken het Maastrichtse culturele ecosysteem verder, door te investeren in cultuurparticipatie, talentontwikkeling, culturele voorzieningen, erfgoed en de Maastrichtse identiteit. Dat doen we samen met inwoners, makers, verenigingen, instellingen en erfgoedorganisaties, en in lijn met de ambities uit het coalitieakkoord Aon de Geng en de Omgevingsvisie Maastricht 2040.

In 2027:

- Starten we met de voorbereiding van een nieuwe cultuurvisie voor Maastricht vanaf 2028, waarin lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen samenkomen.
- Worden, in het verlengde van de nieuwe Cultuurvisie, deelakkoorden Cultuur en Mestreechter Taol & Cultuur voorbereid als concretisering van hetgeen over deze thema's is opgenomen in het coalitieakkoord.
- Geven we uitvoering aan de in het coalitieakkoord opgenomen impuls van € 2,000 mln. voor cultuur. Samen met de gemeenteraad werken we de verdere inzet van deze middelen uit, waarbij

we voor een deel van het budget geldt dat dit reeds gealloceerd is. Dit is in de volgende opsomming herkenbaar aan het opnemen van een concreet bedrag.
    - Het versterken van het ondersteuningsaanbod voor amateurkunstbeoefening, met aandacht voor verschillende behoeften van verenigingen, informele groepen en individuele makers en toonplekken.
    - Het inzetten op ondersteuning van carnavalsverenigingen, volksculturele initiatieven en organisaties die tradities en streektaal levend houden en de Mestreechter Taol en Volkscultuur.
    - Het nog meer toegankelijk maken van cultuur voor jeugd en jongeren, door bijvoorbeeld een subsidieregeling gericht op deze doelgroep, het vergroten van de toegang tot cultuureducatie zowel op school als in de vrije tijd (in samenwerking met Kaleidoscoop) en het inzetten op talentontwikkeling.
    - Het versterken van de culturele dynamiek in het ecosysteem.
    - Het stimuleren van cultuurparticipatie in wijken, onder meer door de activiteiten van Cultuurmakers. Zo bieden we meer ruimte voor ontmoeting, talentontwikkeling en culturele initiatieven.
    - Het geven van een gerichte financiële impuls van in totaal € 0,370 mln. aan drie professionele culturele instellingen (Opera Zuid, Bonnefanten en Nederlandse Dansdagen) ten behoeve van een duurzame toekomst van ons culturele ecosysteem.
- Aanvullend aan deze impuls uit het coalitieakkoord:
    - Creëren we aanvullende subsidiemogelijkheden voor amateurmuziekverenigingen ten behoeve van muziekonderwijs en jeugdleden.
    - Stellen we een noodfonds in voor culturele instellingen die worden geconfronteerd met acute incidentele financiële knelpunten.
    - Starten we de verbouwing van het Natuurhistorisch Museum, welke doorloopt in 2028.
    - Geven we uitvoering aan de gekozen koers voor de Bonbonnière om deze iconische locatie een bruisende plek te laten zijn cultuur, kennis en samenleving.
    - Start de realisatie van de nieuwe Middenzaal van Theater aan het Vrijthof.
    - Werken we planmatig toe naar de voorbereiding op een externe verzelfstandiging van het theater in 2029, gericht op een toekomstbestendige organisatie, heldere governance en meer cultureel ondernemerschap.
    - Zet de Bibliotheek Maastricht in op leesbevordering, taalontwikkeling, digitale inclusie, informatievaardigheden en een leven lang ontwikkelen.
    - Bereiden we samen met de gemeenten in Maastricht-Heuvelland de komst van de streekomroep per 2028 voor en doorlopen we de aanwijzingsprocedure.

Cultureel erfgoed
Erfgoed, monumenten, tradities en volkscultuur vormen samen de identiteit van Maastricht. Door deze zichtbaar, beleefbaar en toekomstbestendig te houden versterken we de verbondenheid van inwoners met hun stad en geven we invulling aan de ambities uit het coalitieakkoord Aon de Geng en de Omgevingsvisie Maastricht 2040.

In 2027:
- Vereenvoudigen en verduidelijken we regels en procedures voor monumenteigenaren.
- Werken we een bestedingsvoorstel uit voor het nieuwe monumentenfonds van € 20,000 mln. voor de bestuursperiode 2026-2030.
- Onderzoeken we hoe monumenteigenaren beter kunnen worden ondersteund bij instandhouding, herbestemming en verduurzaming van monumenten.
- Treffen we voorbereidingen voor het duurzame behoud van de stadsmuur, het rondeel Haet ende Nijt en de Hoge en Lage Fronten.
- Onderzoeken we vanuit de gebedshuizenvisie voor drie kerken nieuwe culturele, maatschappelijke of publieke functies.
- Maken we het Maastrichtse erfgoed beleefbaar via het Maastricht Museum, het Natuurhistorisch Museum, CultuVia en publieksactiviteiten zoals het Romeinenfestival.
- Geven we inwoners een grotere rol bij het vertellen en programmeren van verhalen over de identiteit, geschiedenis en toekomst van Maastricht.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Aantal culturele instellingen met rijkssubsidie, die zijn opgenomen in BIS[1]	8	8	8	9	9	9
% Maastrichtenaren vanaf 18 jaar dat:						
- de afgelopen 12 maanden een culturele activiteit heeft beoefend[2a,3]	4%	52%	53%	54%	60%[4]	60%
- de afgelopen 12 maanden minstens één keer per maand een culturele activiteit heeft beoefend[2a,3]	31%	35%	35%	34%	46%[4]	46%
- de afgelopen 12 maanden een bioscoop of filmhuis heeft bezocht[2a]	60%	67%	70%	67%	71%[4]	71%
% Kinderen van 6 tot 18 jaar dat:						
- de afgelopen 12 maanden een culturele activiteit heeft beoefend[2b]	53%	65%	69%	65%	83%[4]	83%
- de afgelopen 12 maanden minstens één keer per maand een culturele activiteit heeft beoefend[2b]	42%	52%	54%	54%	68%[4]	68%
- de afgelopen 12 maanden een bioscoop of filmhuis heeft bezocht[2b]	86%	84%	88%	88%	92%[4]	92%

1. De Raad voor Cultuur adviseert het ministerie OCW over de toekenning van rijkssubsidies aan culturele instellingen in het kader van de Basisinfrastructuur (BIS). Dit gebeurt momenteel eens in de vier jaar (periode 2017-2020, 2021-2024 en 2025-2028).
2. Bron: 2a) Stadspeiling onder 18 jaar en ouder, 2b) Stadspeiling aan ouders met kinderen tussen 6 en 18 jaar (voor elk kind apart beantwoord).
3. Activiteiten zijn: een instrument bespelen, zingen, toneel, klassiek ballet of moderne dans, volksdans, tango, salsa, stijldans, street- of breakdance, cabaret of stand-up comedy, tekenen, schilderen of aan grafisch werk zonder computer, beeldhouwen, boetseren, potten bakken, sieraden maken of textiele werkvormen, film, videokunst, grafisch ontwerp met de computer of fotografie, verhalen, gedichten of weblogs schrijven.
4. Aan Stadspeiling 2026 hebben in vergelijking met eerdere Stadspeilingen meer internationale respondenten deelgenomen. In de analyse van het onderzoeksmateriaal is hiermee rekening gehouden. Voor meer details wordt verwezen naar de rapportage op Maastricht in Cijfers.

Recreatie en groen

Maastricht beschikt over een gevarieerd groen netwerk van parken, groene straten, lanen en natuurgebieden in en rond de stad. Dit groen maakt buurten aantrekkelijker en biedt inwoners ruimte om elkaar te ontmoeten, te ontspannen en te bewegen. Door het groen zorgvuldig te beheren, onderhouden en waar mogelijk te versterken, zorgen we ervoor dat het ook in de toekomst blijft bijdragen aan een gezonde, biodiverse en klimaatbestendige leefomgeving.

Vergroening en klimaatadaptatie

We vergroten en versterken het groen in Maastricht en richten de openbare ruimte zo in dat deze uitnodigt tot wandelen, bewegen, spelen, ontspannen en ontmoeten. Hiervoor is in de bestuursperiode 2026-2030 een incidenteel impulsbudget van € 10,000 mln. beschikbaar.

In 2027:

- Starten we met de uitwerking van het Omgevingsprogramma Stedelijke Vergroening en Klimaatadaptatie.
- Selecteren en bereiden we concrete vergroeningsprojecten voor en werken we een voorstel uit voor de besteding van het vergroeningsfonds.
- Starten we met het ontwerp en de voorbereiding van vijf Straten van de Toekomst, waarin vergroening, klimaatadaptatie, verkeersveiligheid, verblijfskwaliteit en bewegen samenkomen.
- Onderzoeken we de mogelijkheden voor vergroening van de Markt.

- Vergroenen we Wittevrouwenveld in samenhang met betere wandel- en fietsverbindingen en aantrekkelijke verblijfs- en ontmoetingsplekken.
- Planten we extra bomen en verwijderen we verharding in buurten waar de behoefte aan schaduw, verkoeling en biodiversiteit het grootst is.
- Werken we aan een langetermijnvisie voor het behoud, het beheer en de uitbreiding van de Maastrichtse bomenstructuur.
- Benutten we groot onderhoud aan straten en pleinen om extra groen, ruimte voor water en mogelijkheden voor bewegen toe te voegen.
- Ondersteunen we samen met het Centrum voor Natuur- en Milieueducatie bewoners die hun straat, buurt of directe woonomgeving willen vergroenen.

Bij de uitvoering verbinden we groen en water zoveel mogelijk met elkaar. Zo versterken we de opvang van regenwater, beperken we hittestress en creëren we aantrekkelijke, toegankelijke en beweegvriendelijke openbare ruimtes. De verdere uitwerking van het thema water is te vinden in programma 7 van de begroting.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Waardering inwoners over parken en plantsoenen in de eigen buurt[1]	6,6	6,6	6,7	7,0	7,0[2]	7,0

1. Bron: Stadspeiling.
2. Aan Stadspeiling 2026 hebben in vergelijking met eerdere Stadspeilingen meer internationale respondenten deelgenomen. In de analyse van het onderzoeksmateriaal is hiermee rekening gehouden. Voor meer details wordt verwezen naar de rapportage op Maastricht in Cijfers.

Een nieuwe set groenindicatoren zal bepaald worden in het omgevingsprogramma stedelijke vergroening en klimaatadaptie.

Welke verbonden partijen spelen een rol?

Stichting Personeelsbeheer Sport
Deze verbonden partij levert de personeelsleden ten behoeve van het Geusseltbad.

Stichting Culturele en Civiele Dienstverlening Kunsten (SCCDK)
Deze verbonden partij voert civiele diensten (horeca) uit voor het Theater aan het Vrijthof. Ook organiseren zij in opdracht en voor rekening en risico van het Theater aan het Vrijthof culturele evenementen in Maastricht.

Stichting Centre Céramique
Deze stichting werd op 1 december 2022 opgericht en heeft als doel om Centre Céramique te (onder) steunen. Bijvoorbeeld bij het werven van fondsen.

Stichting Centrum voor Natuur- en Milieueducatie (CNME)
Op basis van een jaarlijkse dienstverleningsovereenkomst ontwikkelt en beheert het CNME voor de gemeente de ecologische en duurzame kwaliteiten in verstedelijkt gebied. Daarnaast betrekken zij de burgers door middel van educatie en voorlichting bij alle aspecten van hun natuurlijke leefomgeving.

Global Goals (SDG's)



Wat mag het kosten?

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Sportbeleid en activering (5.1)	4.821	3.931	4.663	4.909	4.712	4.637	4.636
Sportaccommodaties (5.2)	10.077	10.476	14.801	14.183	14.766	15.154	15.520
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie (5.3)	20.228	19.995	22.890	25.329	24.714	22.687	23.067
Musea (5.4)	1.893	1.779	2.155	3.426	3.269	3.689	3.723
Cultureel erfgoed (5.5)	1.929	1.806	2.679	2.174	2.180	2.211	2.315
Media (5.6)	6.464	7.104	7.290	7.970	8.048	8.022	7.988
Openbaar groen en (openlucht) recreatie (5.7)	13.947	13.845	13.644	14.336	14.626	14.588	14.796
Totaal lasten	**59.359**	**58.936**	**68.122**	**72.327**	**72.315**	**70.988**	**72.045**
Sportbeleid en activering (5.1)	2.179	1.350	2.980	2.289	2.289	2.289	2.288
Sportaccommodaties (5.2)	4.071	4.494	4.806	4.688	4.687	4.687	4.687
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie (5.3)	7.147	4.835	6.323	4.925	4.825	4.510	4.510
Museum (5.4)	443	362	503	568	422	422	422
Cultureel erfgoed (5.5)	2	0	350	145	0	0	0
Media (5.6)	814	801	745	634	634	634	634
Openbaar groen en (openlucht) recreatie (5.7)	69	23	23	23	23	23	23
Totaal baten	**14.725**	**11.865**	**15.730**	**13.272**	**12.880**	**12.565**	**12.564**
Totaal saldo van baten en lasten	**-44.634**	**-47.071**	**-52.392**	**-59.055**	**-59.435**	**-58.423**	**-59.481**
Toevoeging reserves	4.575	2.589	3.338	33.096	3.251	5.030	2.686
Onttrekking reserves	4.745	2.587	4.769	34.062	4.037	6.347	4.062
Saldo mutaties reserves	**170**	**-2**	**1.431**	**966**	**786**	**1.317**	**1.376**
Geraamd resultaat	**-44.464**	**-47.073**	**-50.961**	**-58.089**	**-58.649**	**-57.106**	**-58.105**

In bijlage 5 is het verloop van de begroting na vaststelling van de 1e Bestuursrapportage 2026 door de raad opgenomen.

Hierna volgt een nadere toelichting op de baten, lasten en reservemutaties per taakveld.

5.1 Sportbeleid en activering

Sportbeleid en activering (5.1)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	4.821	3.931	4.663	4.909	4.712	4.637	4.636
Baten	2.179	1.350	2.980	2.289	2.289	2.289	2.288
Saldo van baten en lasten	**-2.642**	**-2.581**	**-1.683**	**-2.620**	**-2.423**	**-2.348**	**-2.348**
Toevoeging reserves	319	319	9	9	9	9	9
Onttrekking reserves	459	307	189	431	333	258	258
Saldo mutaties reserves	**140**	**-12**	**180**	**422**	**324**	**249**	**249**
Resultaat	**-2.502**	**-2.593**	**-1.503**	**-2.198**	**-2.099**	**-2.099**	**-2.099**

Ontwikkelingen baten en lasten
In onderstaande tabel zijn de in dit taakveld verwerkte tijdelijke budgetten, intensiveringsmiddelen en overige specifieke posten opgenomen.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Gemeentelijke bijdrage meer zwem- en/of watermogelijkheden (buiten)		250	250	250	250
Ontwikkeling/onderzoek naar een hardlooprondje		100			
Tijdelijk impulsbudget in 2027 t/m 2030 voor ondersteuning omvorming sportverenigingen en Urbansport		250	250	250	250

Mutaties reserves
De mutaties in reserves betreffen met name de reserve combinatiefuncties.

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

5.2 Sportaccommodaties

Sportaccommodaties (5.2)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	10.077	10.476	14.801	14.183	14.766	15.154	15.520
Baten	4.071	4.494	4.806	4.688	4.687	4.687	4.687
Saldo van baten en lasten	**-6.006**	**-5.982**	**-9.995**	**-9.495**	**-10.079**	**-10.467**	**-10.833**
Toevoeging reserves	130	130	130	130	426	1.204	260
Onttrekking reserves	214	171	171	171	466	1.245	301
Saldo mutaties reserves	**84**	**41**	**41**	**41**	**40**	**41**	**41**
Resultaat	**-5.922**	**-5.941**	**-9.954**	**-9.454**	**-10.039**	**-10.426**	**-10.792**

Ontwikkelingen baten en lasten
In onderstaande tabel zijn de in dit taakveld verwerkte tijdelijke budgetten, intensiveringsmiddelen en overige specifieke posten opgenomen.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Schikking personeel Geusseltbad	1.645	445	445	445	445

De toename van de lasten betreft, naast de hogere personele lasten als gevolg van de getroffen schikking inzake het personeel Geusseltbad, voornamelijk de kapitaallasten voortkomende uit de geplande investeringen in sportaccommodaties.

Mutaties reserves
De stortingen betreffen naast de jaarlijkse stortingen in de reserve vervanging binnensportaccommodaties in 2028 tot en met 2030 de stortingen in de financieringsreserve afschrijvingslasten sport (dekking afschrijvingslasten). Dekking van die stortingen heeft plaats door onttrekkingen aan de reserve vervanging binnensportaccommodaties.

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie (5.3)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	20.228	19.995	22.890	25.329	24.714	22.687	23.067
Baten	7.147	4.835	6.323	4.925	4.825	4.510	4.510
Saldo van baten en lasten	**-13.081**	**-15.160**	**-16.567**	**-20.404**	**-19.889**	**-18.177**	**-18.557**
Toevoeging reserves	1.949	788	1.261	961	955	1.960	564
Onttrekking reserves	1.449	551	1.406	1.419	901	2.215	768
Saldo mutaties reserves	**-500**	**-237**	**145**	**458**	**-54**	**255**	**204**
Resultaat	**-13.581**	**-15.397**	**-16.422**	**-19.946**	**-19.943**	**-17.922**	**-18.353**

Ontwikkelingen baten en lasten
In onderstaande tabel zijn de in dit taakveld verwerkte tijdelijke budgetten, intensiveringsmiddelen en overige specifieke posten opgenomen.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Incidenteel budget cultuur (2027 en 2028)		2.000	2.000		
Aanvullend budget muziekonderwijs		100	100	100	100
Maastrichtjaar	930				
Verzelfstandiging Theater	200	200			
Middenzaal				400	400
Broed- en vrijplaatsen	498	111	111	111	111

De stijging van de lasten met ingang van 2027 wordt, naast de hiervoor vermelde posten en de gebruikelijke indexering van de lasten, met name veroorzaakt door een verschuiving van lasten van het taakveld 0.4 Overhead naar de overige taakvelden (effect op dit taakveld bedraagt circa € 1,9 mln.). De verschuiving wordt bij het taakveld 0.4 Overhead nader toegelicht.

Eind 2028 loopt het landelijke stimuleringsprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit (2025–2028) af. Dit leidt met ingang van 2029 tot lagere lasten (€ 0,415 mln.) en baten (€ 0,315 mln.). In 2027 en 2028 is sprake van hogere onderhoudslasten (2027 € 0,516 mln., 2028 € 0,242 mln.). Deze lasten worden gedekt uit de hiervoor gevormde reserves.

Mutaties reserves
De mutaties in de reserves hebben betrekking op de reserves reuzenfestival, Heiligdomsvaart, groot onderhoud theater, groot onderhoud Kumulus en Centre Céramique en productiemiddelen (theater).

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

5.4 Musea

Musea (5.4)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	1.893	1.779	2.155	3.426	3.269	3.689	3.723
Baten	443	362	503	568	422	422	422
Saldo van baten en lasten	**-1.450**	**-1.417**	**-1.652**	**-2.858**	**-2.847**	**-3.267**	**-3.301**
Toevoeging reserves	21	19	54	165	165	151	147
Onttrekking reserves	36	14	12	218	250	665	699
Saldo mutaties reserves	**15**	**-5**	**-42**	**53**	**85**	**514**	**552**
Resultaat	**-1.435**	**-1.422**	**-1.694**	**-2.805**	**-2.762**	**-2.753**	**-2.749**

Ontwikkelingen baten en lasten
De stijging van de lasten met ingang van 2027 wordt, naast een toename van de kapitaallasten voortkomende uit de geplande investeringen in het Natuurhistorisch Museum en de gebruikelijke indexering van de lasten, met name veroorzaakt door een verschuiving van lasten van het taakveld 0.4 Overhead naar de overige taakvelden (effect op dit taakveld bedraagt circa € 0,7 mln.). De verschuiving wordt bij het taakveld 0.4 Overhead nader toegelicht.

De toename van de lasten betreft voornamelijk de kapitaallasten voortkomende uit de geplande investeringen in het Natuurhistorisch Museum.

Mutaties reserves
De onttrekkingen hebben voornamelijk betrekking op onttrekkingen ter dekking van de kapitaallasten (vernieuwing Natuurhistorisch Museum).

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

5.5 Cultureel erfgoed

Cultureel erfgoed (5.5)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	1.929	1.806	2.679	2.174	2.180	2.211	2.315
Baten	2	0	350	145	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**-1.927**	**-1.806**	**-2.329**	**-2.029**	**-2.180**	**-2.211**	**-2.315**
Toevoeging reserves	453	0	350	20.141	0	0	0
Onttrekking reserves	461	111	1.172	20.141	141	141	141
Saldo mutaties reserves	**8**	**111**	**822**	**0**	**141**	**141**	**141**
Resultaat	**-1.919**	**-1.695**	**-1.507**	**-2.029**	**-2.039**	**-2.070**	**-2.174**

Ontwikkelingen baten en lasten
In onderstaande tabel zijn de in dit taakveld verwerkte tijdelijke budgetten, intensiveringsmiddelen en overige specifieke posten opgenomen.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Kerkenprogramma	728				
Subsidie restauratie monumenten	200				

Mutaties reserves
In 2027 vormen we een reserve monumentenfonds van € 20,000 mln. De storting in deze reserve wordt gedekt middels een onttrekking aan de algemene reserve.

In 2026 en 2027 worden de ten behoeve van de Bonbonnière ontvangen externe middelen gestort in de reserve Bonbonnière.
De onttrekkingen betreffen verder onttrekkingen ter dekking van kapitaallasten inzake de investeringen in het versterken en stabiliseren van De Vijf Koppen (Rondeel). In 2026 is sprake van onttrekkingen aan de reserve overloop (€ 0,853 mln.).

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

5.6 Media

Media (5.6)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	6.464	7.104	7.290	7.970	8.048	8.022	7.988
Baten	814	801	745	634	634	634	634
Saldo van baten en lasten	**-5.650**	**-6.303**	**-6.545**	**-7.336**	**-7.414**	**-7.388**	**-7.354**
Toevoeging reserves	417	47	297	451	456	466	466
Onttrekking reserves	25	25	395	470	546	523	493
Saldo mutaties reserves	**-392**	**-22**	**98**	**19**	**90**	**57**	**27**
Resultaat	**-6.042**	**-6.325**	**-6.447**	**-7.317**	**-7.324**	**-7.331**	**-7.327**

Ontwikkelingen baten en lasten
De stijging van de lasten met ingang van 2027 wordt, naast de gebruikelijke indexering van de lasten, met name veroorzaakt door een verschuiving van lasten van het taakveld 0.4 Overhead naar de overige taakvelden (effect op dit taakveld bedraagt circa € 0,7 mln.). De verschuiving wordt bij het taakveld 0.4 Overhead nader toegelicht.

Mutaties reserves
De stortingen en onttrekkingen betreffen met name de jaarlijkse mutaties in de reserve groot onderhoud Kumulus en Centre Céramique.

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Openbaar groen en (openlucht) recreatie (5.7)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	13.947	13.845	13.644	14.336	14.626	14.588	14.796
Baten	69	23	23	23	23	23	23
Saldo van baten en lasten	**-13.878**	**-13.822**	**-13.621**	**-14.313**	**-14.603**	**-14.565**	**-14.773**
Toevoeging reserves	1.286	1.286	1.237	11.239	1.240	1.240	1.240
Onttrekking reserves	2.101	1.408	1.424	11.212	1.400	1.300	1.402
Saldo mutaties reserves	**815**	**122**	**187**	**-27**	**160**	**60**	**162**
Resultaat	**-13.063**	**-13.700**	**-13.434**	**-14.340**	**-14.443**	**-14.505**	**-14.611**

Ontwikkelingen baten en lasten
De stijging van de lasten met ingang van 2027 wordt, naast de gebruikelijke indexering van de lasten, met name veroorzaakt door een verschuiving van lasten van het taakveld 0.4 Overhead naar de overige taakvelden (effect op dit taakveld bedraagt circa € 0,5 mln.). De verschuiving wordt bij het taakveld 0.4 Overhead nader toegelicht.

Mutaties reserves
In 2027 vormen we een reserve vergroeningsfonds van € 10,000 mln. De storting in deze reserve wordt gedekt middels een onttrekking aan de algemene reserve.

De mutaties in de reserves betreffen daarnaast voornamelijk de stortingen in en onttrekkingen aan de reserve groen en de reserve productiemiddelen (voertuigen).

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

Investeringen 2026 – 2030

(bedragen x € 1.000)										
omschrijving	Dekking	afschrijvings-termijn	2026	2027	2028	2029	2030	jaarlijks terug-kerend		totaal beschikbaar (restant)-krediet
(Her)ontwikkeling stadion MVV	MJIP	20	0	200	200	200	6.400	0		**7.007**
Binnensportaccommodaties	MJIP	40	3.255	22.881	22.186	17.799	1.616	1.459		**69.679**
Binnensportaccommodaties rendabel	Rendabel	40	0	0	296	1.702	1.702	0		**3.704**
Upgrade sportpark Jekerdal	MJIP	25	949	0	0	0	0	0		**950**
Kunstgrasvelden	MJIP	15	1.287	0	0	0	0	0		**1.288**
Speelvoorzieningen	Rendabel	10	641	298	255	553	0	0		**1.750**
Toegangssysteem sportaccommodaties	Rendabel	10	0	90	0	0	0	0		**90**
Vergroening openbare ruimte	MJIP	20	2.244	1.251	527	527	527	500	*	**5.081**
Ontmoetingsplekken in wijken i.c.m. sport en bewegen	MJIP	10	862	0	58	431	58	0		**1.411**
Theater	MJIP	40	441	0	0	0	0	0		**442**
Middenzaal	MJIP	40	519	2.538	6.390	5.197	0	0		**14.659**
Productiemiddelen Middenzaal	Rendabel	div.	0	0	0	1.400	0	0		**1.401**
Bonbonnière	MJIP	30	307	1.535	7.000	14.000	7.739	0		**30.611**
Vernieuwing Natuurhistorisch Museum Maastricht	Rendabel	20	75	440	3.603	1.030	0	0		**5.153**
Verduurzaming Natuurhistorisch Museum Maastricht	MJIP	20	0	1.976	0	0	0	0		**1.978**
NIBOR Bomen	MJIP	40	1.137	1.529	1.529	1.149	0	1.123	*	**5.350**
Maastricht museum	Rendabel	10	312	450	0	0	0	0		**762**
Vestingwerken	MJIP	40	1.500	0	0	790	790	0		**3.083**
Hoge en Lage Fronten	Rendabel	25	533	0	0	0	0	0		**533**
De Koompe	MJIP	40	1.535	0	0	0	0	0		**1.536**
Afrastering Groen-gebieden	MJIP	20	0	26	26	26	26	0		**102**

Programma 6 Sociaal domein

In Maastricht vinden we het belangrijk dat iedere inwoner doet in de samenleving, bestaanszekerheid ervaart, gezond leeft en zich naar vermogen ontwikkelt. Daarbij geloven we in de kracht van sterke gemeenschappen waarin inwoners elkaar ontmoeten, ondersteunen en samen bijdragen aan een veerkrachtige stad. Niet iedereen beschikt over dezelfde mogelijkheden of startpositie. Er is sprake van onoverbrugbare achterstanden en een grote tweedeling. Daarom ondersteunen we inwoners die tijdelijk of langdurig hulp nodig hebben bij inkomen, participatie, opvoeden, opgroeien, gezondheid en zelfstandig wonen.

Waar nodig bieden we passende ondersteuning, dichtbij de inwoner en in samenhang met het eigen netwerk, de wijk en maatschappelijke partners. Daarbij hebben we bijzondere aandacht voor kinderen en jongeren, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien en gelijke kansen krijgen om hun talenten te ontwikkelen. De leefwereld vormt het vertrekpunt voor onze inzet en het te voeren beleid.

Met dit programma dragen we bij aan een inclusieve stad waarin inwoners kunnen deelnemen aan onderwijs, werk en samenleving, bestaanszekerheid ervaren en ondersteuning en zorg ontvangen wanneer dat nodig is.

Wat willen we bereiken?

Een sterker, gezonder en gelijker Maastricht

In Maastricht zijn de verschillen tussen inwoners en wijken groot. Op verschillende plekken in de stad stapelen uitdagingen zich op, zoals armoede, schulden, gezondheidsachterstanden, eenzaamheid, onderwijsachterstanden, woonproblemen en beperkte kansen op werk. Deze verschillen zijn niet alleen zichtbaar in inkomen, maar ook in gezondheid, ontwikkelkansen, participatie en levensverwachting. Daarnaast scoort Maastricht op diverse maatschappelijke thema’s lager dan het Nederlandse gemiddelde, waaronder gezondheid en ontwikkelkansen voor jeugdigen.

We werken we aan een stad waarin inwoners financieel rond kunnen komen, gezond kunnen leven, zich kunnen ontwikkelen en mee kunnen doen in de samenleving, vanuit de sociale visie 2040 'Van vangnet naar trampoline' en het coalitieakkoord. Dat doen we niet alleen door ondersteuning te bieden wanneer problemen ontstaan, maar ook door te investeren in preventie, sterke wijken en een sociale basis waarin inwoners elkaar ontmoeten, naar elkaar omzien en ondersteuning dichtbij beschikbaar is. Door vroegtijdig te investeren in gezondheid, ontwikkeling, bestaanszekerheid en sociale verbondenheid willen we voorkomen dat problemen verergeren en inwoners later zijn aangewezen op zwaardere vormen van ondersteuning.

Zo werken we aan een sterker, gezonder en gelijker Maastricht. Een stad waarin inwoners kunnen meedoen, zich kunnen ontwikkelen en bestaanszekerheid ervaren. Waar kinderen en jongeren gezond en veilig opgroeien en gelijke kansen krijgen om hun talenten te ontwikkelen. Waar inwoners zich gesteund weten door hun omgeving en, wanneer dat nodig is, kunnen rekenen op passende ondersteuning. En waar iedereen, ongeacht achtergrond, leeftijd of beperking, volwaardig kan deelnemen aan de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen inwoners bij inkomen, opvoeden en opgroeien, gezondheid, participatie, werk, ontmoeten en het versterken van sociale cohesie. Het grootste deel van onze inzet en middelen is gericht op deze dagelijkse ondersteuning. Samen met scholen, kinderopvang, zorg- en welzijnsorganisaties, woningcorporaties, maatschappelijke partners, vrijwilligers en inwoners zorgen we ervoor dat ondersteuning beschikbaar is voor inwoners die dat nodig hebben.

We zorgen ervoor dat inwoners kunnen rekenen op inkomen, passende ondersteuning, zorg, begeleiding en ontwikkelkansen via de Participatiewet, Jeugdwet, Wmo, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, Wet inburgering, Leerplichtwet en andere taken. Zo werken we iedere dag aan een sterke sociale infrastructuur in onze stad en regio waarin inwoners kunnen meedoen, hun bestaanszekerheid versterken, gezond leven en kansen benutten. Daarbij zorgen we voor een rechtmatige uitvoering van deze taken, onder meer door het Wmo-toezicht te versterken. Daarnaast werken we binnen de Jeugdregio Zuid-Limburg samen aan de doorontwikkeling van de regionale samenwerking op het gebied van jeugdhulp.

We sluiten aan bij wat mensen, gemeenschappen en gebieden nodig hebben. We benutten zo veel als mogelijk bestaande krachten, versterken waar dat kan en faciliteren wat ontbreekt. We doen dit met een steeds sterkere gebiedsgerichte aanpak met voorop de veerkracht wijken Pottenberg en Nazareth.

De komende vier jaar richten we ons op vier maatschappelijke opgaven die bijdragen aan het verkleinen van verschillen tussen inwoners en wijken. Daarom kiezen we bewust voor Maastricht als preventiestad met inzet dáár waar we het verschil kunnen maken. Hiervoor is o.a. een reserve van € 5,000 mln. opgenomen. Voor inzet van deze reserve ten behoeve van de preventie ambities uit het coalitieakkoord wordt in 2027 een plan opgesteld. Hierin worden onder meer de volgende activiteiten opgenomen: intensivering van begeleiding in de wijk, stevige lokale teams, extra uitstroom uit de BUIG en extra lokale middelen preventie bovenop de beschikbare AZWA middelen.

Bestaanszekerheid en financiële veerkracht

Werk is van enorme waarde voor mens en maatschappij.
Wie voortdurend bezig is met het niet kunnen betalen van rekeningen, heeft minder ruimte om te werken aan gezondheid, opvoeding, opleiding, werk of participatie. We voeren het vastgestelde armoedebeleid uit en versterken de financiële veerkracht van inwoners door inkomen, schuldenaanpak, begeleiding naar werk en participatie beter met elkaar te verbinden.

Participatie
We willen dat inwoners die kunnen werken, leren of ontwikkelen een passende plek vinden op de arbeidsmarkt of binnen het onderwijs. We zien dat doelgroep binnen de Participatiewet verandert: steeds meer jongeren met een beperkt arbeidsvermogen hebben mede door complexere problematiek langere ondersteuning nodig om een stap naar werk te zetten.
We werken daarbij langs twee kanten: we ondersteunen de doelgroep om hun afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. En we kijken ook naar de werkgevers om hun afstand tot deze potentiële medewerkers te verkleinen.

In 2027 richten we ons op:

- Zetten van vervolgstappen voor de inrichting (en vorming van de GR) van het sociaal ontwikkelbedrijf, om zo de re-integratieketen te versterken en inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt meer kansen te bieden op werk-(ervaring) binnen een inclusieve arbeidsmarkt.
- Bieden van betere ondersteuning bij de overgang van school naar vervolgopleiding, werk of participatie voor jongeren. Zie de uitwerking binnen de tweede opgave: gezond, veilig en kansrijk opgroeien.
- Ontwikkelen van een nieuw aanbod van gebiedsgerichte re-integratie activiteiten. Deze inzet wordt mede gefinancierd vanuit de intensiveringsreserves uit het coalitieakkoord. Hiervoor is een budget van € 0,500 mln. opgenomen tot 2030. Ook continueren we het WijkLeerbedrijf, zodat inwoners dichtbij huis ervaring kunnen opdoen.
- Waar nodig begeleiden we inwoners en werkgevers langdurig.
- Organiseren van laagdrempelige instroomroutes voor laag- en ongeschoolden, zodat meer inwoners een eerste stap richting werk kunnen zetten.

- Ondersteunen van maatschappelijke participatie voor inwoners voor wie betaald werk(nog) niet haalbaar is, door hen te begeleiden naar vrijwilligerswerk, dagbesteding en initiatieven rond sport, cultuur en basisvoorzieningen, zodat ook zij volwaardig kunnen meedoen in onze stad (programma 5).
- Vergroten van het bereik van ondersteuning voor asielzoekers, statushouders en nieuwkomers, gericht op taal, participatie en werk, zodat zij volwaardig kunnen meedoen in onze gemeenschap.
- Versterken van onze rol als voorbeeldwerkgever voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Versterken van de regionale samenwerking met gemeenten, werkgevers en onderwijs binnen de arbeidsmarktinfrastructuur (programma 3). Ook blijven we investeren in de doorontwikkeling van het Werkcentrum Zuid-Limburg, als centrale schakel binnen de arbeidsmarktregio.

Ondersteunen

Tijdige en passende ondersteuning geeft inwoners rust, financiële stabiliteit en meer zelfredzaamheid. We willen dat iedereen kan rondkomen, geen problematische schulden heeft en toegang heeft tot basisvoorzieningen. In 2026 is het beleidskader *armoede en schulden: We zien je* vastgesteld waar we de komende jaren uitvoering aan geven.

In 2027 richten we ons op:

- Verhogen van het gebruik van armoedevoorzieningen voor inwoners die hiervoor in aanmerking komen, zodat zij gebruik maken van de ondersteuning waar zij recht op hebben. We doen dit samen met het *netwerk Samen uit de Min*. Daarvoor is onder andere extra financiële ruimte voor het sport- & cultuurfonds en Stichting Leergeld beschikbaar en stellen we een subsidieregeling op waarop armoedeorganisaties een beroep kunnen doen. Daarnaast zetten we stappen in het automatisch toekennen van voorzieningen waar inwoners recht op hebben.
- Faciliteren van preventieve activiteiten voor met name jongeren, zoals financiële educatie en bewustwording, om te voorkomen dat jongeren problematische schulden opbouwen.
- Implementatie van het vastgestelde plan schuldhulpverlening, gericht op betere vroegsignalering en laagdrempelige, wijkgerichte ondersteuning voor inwoners met schulden.
- Versterken van gebiedsgerichte inzet van professionals met expertise in armoede, inkomen en schulden binnen de wijkservicepunten, zodat inwoners in de buurt een bekend gezicht vinden.
- Inzetten van financial coaches voor uitkeringsgerechtigden, zodat zij meer grip krijgen op hun financiën en beter inzicht hebben in de gevolgen van herintreding op de arbeidsmarkt.
- Ontwikkelen van één inkomensverklaring, zodat inwoners hun situatie slechts één keer hoeven toe te lichten.

BBV-indicatoren[1]	Maastricht						Gemeenten 100.000 - 300.000	
	2021	2022	2023	2024	2025	2027[4]	2024	2025
Aantal banen per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	932,3	944,2	953,1	956,1	970,6	975	933	940,1
% Netto arbeidsparticipatie in Maastricht[2]	64,1%	64,6%	66,1%	66,9%	67,2%	68%	73,3%	73,2%
% Werkloze jongeren 16 t/m 22 jaar[3]	1%	1%	1%	1%	nog niet bekend	1%	2%	nog niet bekend
% Kinderen tot 18 jaar dat leeft in gezin dat moet rondkomen van bijstandsuitkering	9%	9%	9%	9%	nog niet bekend	9%	7%	nog niet bekend
Per 10.000 inwoners, aantal personen 18+ jaar met bijstandsuitkering	430,0	373,1	361,3	360,5	347,2	340	338,8	331,5

BBV-indicatoren[1]	Maastricht						Gemeenten 100.000 - 300.000	
	2021	2022	2023	2024	2025	2027[4]	2024	2025
Per 10.000 inwoners, aantal personen 15 t/m 64 jaar met lopende re-integratievoorziening	154,0	191,0	187,4	202,7	247,0	250	195,7	218,4

1. Bron 'waarstaatjemeente.nl' waarbij geldt gegevens afkomstig van CBS.
2. % Netto arbeidsparticipatie = % van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. van potentiële beroepsbevolking.
3. Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie.
4. Dit betreft streefwaarden voor 2027.

Indicatoren	Realisatie					Begroting
	2021	2022	2023	2024	2025	2027
Percentage inwoners met algemene bijstand (inclusief vanuit Bbz[1]), uitkering IOAW[2] of uitkering IOAZ[3] binnen groep inwoners met ten minste 1 jaar inkomen tot 101% sociaal minimum[4]			66%	66%	67%[5]	68%
Percentage inwoners met individuele inkomenstoeslag binnen groep inwoners met 4 jaar of langer inkomen tot 101% sociaal minimum[6]			48%	44%	44%	45%
Percentage volwassenen met tegemoetkoming sport en/of cultuurbeoefening (via Volwassenenfonds Sport en Cultuur) binnen groep meerderjarige inwoners met ten minste 1 jaar inkomen tot 110% sociaal minimum[7]			X[8]	7%	9%	10%
Uitvoering en afbouw Wsw in arbeidsjaren[9]	630	585	542	500	459	380
Plaatsingen beschut werk (aantal inwoners)[10]	-	-	-	-	-	58
Aantal inwoners geplaatst in betaald werk[11]	403	377	289	316	302	275
Aandeel (%) volledige uitstroom uit Pw-uitkering naar betaald werk van totale volledige uitstroom uit uitkering[12]	35,8%	37%	30%	27%	29%	30%
Aandeel (%) Pw-uitkeringsgerechtigden met inkomsten uit parttime werk[12]	9,7%	9,9%	9,9%	10,2%	9,8%	10,5%

1. Besluit bijstandverlening zelfstandigen.
2. Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers.
3. Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen.
4. Het aantal inwoners met ten minste 1 jaar inkomen tot 101% sociaal minimum was in 2024 6.700.
5. Dit percentage komt nagenoeg overeen met het landelijke percentage.
6. Het aantal inwoners met 4 jaar of langer inkomen tot 101% sociaal minimum was in 2024 5.800.
7. Het aantal meerderjarige inwoners met ten minste 1 jaar inkomen tot 110% sociaal minimum was in 2024 8.700.
8. De gemeente is per 1 januari 2024 aangesloten bij het Volwassenenfonds.
9. Bron: MTB. Een arbeidsjaar is het aantal dienstbetrekkingen op basis van een volledige werkweek over het gehele kalenderjaar.
10. Het betreft hier het aantal personen dat in een beschutte werkplek betaald werk verricht, bij MTB of bij een externe/reguliere werkgever, ongeacht de omvang van het dienstverband.
11. Bron: Podium24 (aantal plaatsingen zowel Pw als geen Pw-uitkering door Podium24).
12. Bron: Gemeente Maastricht (SZMH).

Gezond, veilig en kansrijk opgroeien

De kansen van onze kinderen en jeugdigen mogen niet afhangen van de wijk waarin zij opgroeien of het inkomen van hun ouders. Daarom investeren we in een sterke sociaal-pedagogische basis gericht op het opvoeden en opgroeien waarin onderwijs, gezondheid, welzijn, sport, cultuur en opvoedondersteuning samenwerken.

Stevige lokale infrastructuur

Kinderen, jongeren en ouders hebben baat bij ondersteuning die dichtbij is en goed aansluit op hun leefomgeving. We willen dat zij gemakkelijk terecht kunnen bij laagdrempelige hulp en dat scholen, wijken en partners beter samenwerken. Onze inzet als preventieve stad is een positief opgroeiklimaat te realiseren waar problemen worden voorkomen.

Ontwikkelagenda Onderwijs-Jeugd

De komende jaren werken we vanuit één integrale agenda voor jeugd en onderwijs, die we in 2027 opstellen. Met deze agenda kiezen we nadrukkelijk voor een samenhangende en gebiedsgerichte aanpak voor kinderen en jongeren van -9 maanden tot 27 jaar, waarin we prioriteiten stellen passend bij de levensfase en leefwereld van het kind en de jongere. De inzet wordt mede gefinancierd vanuit de intensiveringsreserves uit het coalitieakkoord. Hiervoor is in de periode 2027 tot en met 2030 een budget van € 1,000 mln. per jaar bechikbaar. Voor de inzet van dit budget wordt een plan opgesteld, waarin we, passend bij de leefwereld van de verschillende doelgroepen tussen -9 maanden en 27 jaar, in elk geval de volgende thema’s en activiteiten opnemen: kansrijke start, voor- en vroegschoolse educatie, instapklassen, brugfunctionaris, de sociaal pedagogische basis, inclusief onderwijs, goede aansluiting onderwijs-jeugdhulp, de aanpak 18-/18+, doorstroomcoaches en MBO-coach.

In 2027 richten we ons op het:

- Versterken en verbinden van (mentale) gezondheid, sport, cultuur, school, werk, welzijn en veiligheid voor onze kinderen en jeugd door het opstellen van één samenhangende en gebiedsgerichte ‘Ontwikkelagenda Onderwijs-Jeugd' (de uitvoering van de ambities op het gebied van onderwijsvoorzieningen en onderwijshuisvesting verloopt via programma 4 (Onderwijs) voor kinderen en jongeren van -9 maanden tot 27 jaar. Met deze agenda stellen we prioriteiten om onze kinderen en jongeren, vanaf de eerste levensjaren tot aan onderwijs, werk en zelfstandigheid te ondersteunen. Deze inzet wordt mede gefinancierd vanuit de intensiveringsreserves uit het coalitieakkoord. Hiervoor is een budget van € 1,000 mln. opgenomen tot 2030. Deze worden financieel verantwoord onder programma 4.
- Starten met de uitvoering van gebiedsgerichte ontwikkelagenda’s rond scholen en wijken, de we opstellen in nauwe samenwerking met ouders, jeugdigen, maatschappelijke partners en het programma Veerkracht (programma 0).
- Verbinden van welzijn, opvoedondersteuning, jeugdgezondheidszorg, sport en cultuur tot één samenhangende sociaal pedagogische basis rondom scholen en wijken. Zodat gezinnen in hun eigen omgeving steun bij opvoeden en opgroeien kunnen vinden. Waarbij we eerst het jongerenwerk in de veerkrachtwijken uitbreiden. Deze inzet wordt mede gefinancierd vanuit de intensiveringsreserves uit het coalitieakkoord. Hiervoor is een budget van € 0,240 mln. opgenomen.
- Vergroten van ontwikkelkansen door investeringen in voor- en vroegschoolse educatie en programma's zoals Kansrijke Start, Trendbreuk en Keigezond.
- Stimuleren jongeren tot deelname aan sport, cultuur en maatschappelijke activiteiten, onder meer door extra financiële ruimte voor het sport- & cultuurfonds en Stichting Leergeld.
- Versterken van taalontwikkeling en basisvaardigheden, zodat kinderen en jongeren beter kunnen meedoen op school en in de samenleving. Deze inzet wordt mede gefinancierd vanuit de intensiveringsreserves uit het coalitieakkoord. Hiervoor is een budget van € 0,100 mln. opgenomen. Deze worden verantwoord onder programma 4.

Inclusieve ontwikkeling en onderwijs
Kinderen hebben baat bij een omgeving waarin onderwijs, kinderopvang en jeugdhulp goed samenwerken. We willen dat zij zich veilig, gezond en kansrijk kunnen ontwikkelen.

In 2027 richten we ons op:
- Vernieuwen van de Lokale Educatieve Agenda en integreren in de 'Ontwikkelagenda Onderwijs-Jeugd', zodat onderwijs, opvang en ondersteuning beter op elkaar aansluiten.
- Versterken van de doorgaande ontwikkellijnen van peuter tot jongvolwassene, zodat kinderen en jongeren een stabiel en samenhangend ontwikkelpad hebben.
- Versterken van de aansluiting van de doorgaande ondersteuningsstructuur van laagdrempelige ondersteuning tot geïndiceerde zorg van peuter tot jongvolwassene, zodat kinderen en jongeren een stabiele en samenhangende ondersteuningsstructuur hebben.
- Investeren in voor- en vroegschoolse educatie en het onderwijsachterstandenbeleid om kansenongelijkheid te verkleinen.
- Bieden van passende ondersteuning op school door versterking van schoolarrangementen, zorg op school en het benutten van de resultaten van de pilot Basis GGZ voor jeugdigen.
- Inzetten op passende alternatieven voor gesloten jeugdhulp en het begeleiden van jongeren naar een zo thuis mogelijke woon- en leefomgeving.
- Voortzetten van de inzet van brugfunctionarissen en MBO-coaches voor een sterke verbinding tussen onderwijs, welzijn en jeugdgezondheidszorg. Hiervoor is een budget van € 0,750 mln. opgenomen. Dit wordt verantwoord onder programma 4.
- Sport en cultuur inzetten voor inclusieve ontwikkeling en onderwijs (zie programma 5).
- Voortzetten van de samenhangende aanpak met (programma 1, Preventie met Gezag) voor jongeren om hen weerbaar te maken tegen criminaliteit en negatieve invloeden.

Van school naar participatie en werk
Meer jongeren hebben begeleiding nodig bij de overgang van school naar werk. We willen dat jongeren goed zijn opgeleid en werk vinden waarmee zij in hun bestaan kunnen voorzien.

Vanuit de kaders van de Wet Van School naar Duurzaam Werk gaan we in 2027 aan de slag met:
- Ontwikkelen we een integrale aanpak voor jongeren tot 27 jaar, gericht op continuïteit in ondersteuning naar school en/of werk en het voorkomen van terugval.
- Intensiveren van de aanpak voorkomen vroegtijdig schoolverlaten, door extra aandacht te geven aan jongeren die risico lopen uit te vallen. Deze inzet wordt mede gefinancierd vanuit de intensiveringsreserves uit het coalitieakkoord. Hiervoor is een budget van € 0,420 mln. opgenomen. Deze worden verantwoord onder programma 4.
- Inzet van doorstroomcoaches in die jongeren actief ondersteunen bij het vinden van een passende vervolgroute.
- Verbinden van onderwijs, het werkcentrum en het jongerenloket tot één sluitende keten, zodat jongeren niet verdwalen tussen verschillende loketten. Deze inzet wordt mede gefinancierd vanuit de intensiveringsreserves uit het coalitieakkoord. Hiervoor is een structureel budget van € 0,400 mln. opgenomen. Dit wordt verantwoord onder programma 4.

BBV-indicatoren onderwijs[1]	Maastricht				Gemeenten
Schooljaar	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024	2024/ 2025	100.000 - 300.000 2024/2025
Absoluut verzuim Aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners van 5 – 18 jaar	4,3	7,2	4,9	6,3	7,4
Relatief verzuim Aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar dat ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners van 5 – 18 jaar	16	18	20	22	27
Vsv-ers	3,5	3,6	3,8	3,3	2,6

BBV-indicatoren onderwijs[1]	Maastricht				Gemeenten
Schooljaar	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024	2024/ 2025	100.000 - 300.000 2024/2025
% Leerlingen VO en MBO van 12 - 23 jaar, dat voortijdig dus zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat					

1. Bron 'waarstaatjegemeente.nl' waarbij geldt gegevens afkomstig van DUO/Ingrado. De meest recente meetgegevens zijn weergegeven, zoals gepubliceerd op genoemde website.

BBV-indicatoren jeugd[1]	Maastricht					Gemeenten 100.000 - 300.000	
	2021	2022	2023	2024	2025	2024	2025
% Jongeren 12 t/m 21 jaar met delict voor rechter	1%	1%	1%	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
% Jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp[2]	17,7%	17,3%	17,1%	17,3%	15,7%	14,7%	14,4%
% Jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming[3]	1,8%	1,7%	1,5%	1,3%	1,5%	1,1%	1,1%
% Jongeren 12 t/m 22 jaar met jeugdreclassering[4]	0,3%	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%	0,4%	0,4%

1. Bron 'waarstaatjemeente.nl' waarbij geldt gegevens afkomstig van CBS.
2. Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt.
3. Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen.

Indicatoren	Realisatie			Begroting
	2023	2024	2025	2027
Percentage kinderen met tegemoetkoming sport en/of cultuurbeoefening (via Jeugdfonds Sport en Cultuur) binnen groep minderjarige inwoners in huishouden met ten minste 1 jaar inkomen tot 110% sociaal minimum[1]	49%	53%	51%	55%
Percentage kinderen met tegemoetkoming voor schoolmaterialen (via Stichting Leergeld) binnen groep minderjarige inwoners in huishouden met ten minste 1 jaar inkomen tot 120% sociaal minimum[2]	67%	62%	63%	65%
Percentage kinderen met tegemoetkoming voor extra schoolkosten (Declaratieregeling schoolkosten) binnen groep minderjarige inwoners in huishouden met ten minste 1 jaar inkomen tot 110% sociaal minimum	57%	56%	56%	60%

1. Het aantal minderjarige inwoners in huishouden met ten minste 1 jaar inkomen tot 110% sociaal minimum was in 2024 1.700.
2. Het aantal minderjarige inwoners in huishouden met ten minste 1 jaar inkomen tot 120% sociaal minimum was in 2024 2.100.

Veerkrachtige en gezonde gemeenschappen, waarin iedereen meedoet

We zetten in op het verkleinen van gezondheidsverschillen tussen wijken en het terugdringen van de achterstand ten opzichte van het Nederlandse gemiddelde. Gezondheid wordt niet alleen bepaald door zorg en ondersteuning, maar ook door factoren zoals bestaanszekerheid, een prettige leefomgeving, sociale contacten en de mogelijkheid om mee te doen. Mensen hebben elkaar nodig om gezond en veerkrachtig te blijven. Daarom werken we aan veerkrachtige wijken en gemeenschappen waarin inwoners elkaar ontmoeten, ondersteunen en kansen krijgen om mee te doen.

Gezondheidsachterstanden verminderen
We dragen bij aan het versterken van de gezondheid van inwoners, waarbij we samen met regionale en lokale partners nadrukkelijk inzetten op preventie en het vroegtijdig signaleren van problemen, in lijn met het landelijke Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) en de ambitie in het coalitieakkoord om van Maastricht een preventiestad te maken. Hierbij maken we gebruik van een programmatische aanpak voor een gezond en veerkrachtig Maastricht. De financiën staan gedeeltelijk in programma 7 Volksgezondheid en Milieu.

In 2027 richten we ons op:
- Bijdragen aan de uitvoering van het transformatieplan PlusWIJken, waarmee we samen met partners werken aan een betere afstemming tussen het zorg- en het sociaal domein, onder meer via welzijnscoaches en door de doorbraakmethode in te zetten om inwoners met complexe problematiek die vastlopen in het systeem beter te kunnen helpen.
- Implementeren van het principe Health in All Policies, waarbij gezondheid wordt meegewogen in beleid en uitvoering op alle terreinen, waaronder wonen, mobiliteit, leefomgeving, bestaanszekerheid, onderwijs, sport en cultuur.
- Versterken van de mentale gezondheid en veerkracht van inwoners door in te zetten op mentale gezondheidsbevordering, vroegsignalering, sociale verbinding en het voorkomen van mentale gezondheidsproblemen. Dit doen we onder meer door bij te dragen aan de uitvoering van het transformatieplan mentale gezondheid, dat zich richt op passende(r) zorg en ondersteuning, bijvoorbeeld via een uniform instroommodel en de verdere ontwikkeling van laagdrempelige steunpunten en herstelvoorzieningen.

Sterke sociale basis: samen leven en naar elkaar omzien
We werken op basis van het vastgestelde beleidskader s*ociale basis, samen leven in Maastricht* aan een stevige sociale basisinfrastructuur in buurten en wijken. Hierbij versterken we de gebiedsgerichte aanpak en de samenhang tussen sectoren zoals welzijn, sport en cultuur, zodat inwoners en hun leefwereld centraal staan.

In 2027 richting we ons op:
- Investeren in sociale ontmoetingsplekken, zoals huiskamers, ontmoetingscentra en Huizen van de Wijk en het vergroten van ontmoetingsmogelijkheden voor jongeren. Zo kunnen inwoners elkaar dichtbij huis ontmoeten, meedoen aan activiteiten en waar nodig laagdrempelig informatie, advies en ondersteuning vinden. Ontmoetingscentra kunnen subsidie aanvragen voor exploitatie en modernisering van hun gebouw. Daarnaast investeren we gericht in het versterken van de aantrekkelijkheid, toegankelijkheid en toekomstbestendigheid van gebouwen en ondersteunen we besturen.
- Ondersteunen van bewonersinitiatieven, verenigingen en andere vrijwilligersorganisaties, zodat inwoners meer mogelijkheden hebben om samen dingen te doen en naar elkaar om te zien. Hiervoor stellen we meer middelen beschikbaar voor de subsidieregeling Kracht van de Samenleving, waar vrijwilligersorganisaties en verenigingen een beroep op kunnen doen. Vanuit het regionale Transformatieplan Sociale Wifi bieden we inwoners met ideeën, vragen of initiatieven een plek – verbonden aan de welzijnsinstelling - waar ze terecht kunnen voor advies en ondersteuning, verbinding met andere inwoners of initiatieven en waar passend een financiële impuls.
- Versterken van de samenwerking met professionele organisaties in de sociale basis, waarbij we toewerken naar meerjarige financiering. Er komt meer maatschappelijk en jeugd- en jongeren werk beschikbaar, om inwoners en buurten wijkgerichter te ondersteunen.

Toegankelijke stad, iedereen doet mee
De *inclusie agenda: samen werken aan een toegankelijke stad waarin iedereen meedoet* is in 2026 vastgesteld en voeren we uit. We zetten ons in voor een goede opvang, inburgering en participatie van nieuwkomers in Maastricht.

In 2027 richten we ons op:

- Bevorderen van inclusie van onze inwoners onder andere door gebouwen en de openbare ruimte toegankelijker te maken, door aandacht te hebben voor de acceptatie van verschillen op scholen en binnen sportverenigingen en door partijen te faciliteren aandacht te geven aan inclusie.
- Voeren van regie op de inburgeringstrajecten van asielstatushouders en gezinsmigranten. Samen met partners ondersteunen we statushouders in het settelen en integreren in Maastricht, onder meer door maatschappelijke begeleiding, taalles en het maatjesproject zachte landing.
- Bieden van opvang en leefgeld voor Oekraïense ontheemden, waarbij we binnen de opvanglocatie zorgen dat inwoners elkaar kunnen ontmoeten en de zorg krijgen die ze nodig hebben.

Indicatoren	Realisatie					Begroting
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% Inwoners dat zich (zeer) voldoende in balans voelt[1]	70%	71%	71%	70%	74%	76%

1. Bron: Stadspeiling.

Een thuis en ondersteuning dichtbij

Een woning, een veilige leefomgeving en passende ondersteuning zijn voorwaarden om mee te kunnen doen in de samenleving. Hier ligt een belangrijke link met programma 8 volkshuisvesting. Deze opgave gaat over de combinatie tussen zorg en wonen. Voor wie thuis woont organiseren we ondersteuning zoveel mogelijk dichtbij, vanuit vertrouwen en in samenhang met de leefomgeving. We werken aan een sterke lokale infrastructuur waarin inwoners sneller de juiste ondersteuning krijgen, professionals beter samenwerken en ondersteuning aansluit op wat inwoners en gezinnen nodig hebben.

Een thuis

Een fijne, veilige en passende woonomgeving is essentieel voor het welzijn van onze inwoners van jong tot oud. Daarom werken we in Maastricht aan sterke wijken waar mensen zelfstandig kunnen wonen, ondersteuning dichtbij is en woonvoorzieningen aansluiten op wat inwoners nodig hebben. In 2027 zetten we belangrijke stappen om onze woonzorgstructuur te versterken en te zorgen dat iedereen, ook in kwetsbare situaties, een stabiele woonplek kan behouden of vinden.

In 2027 richten we ons op:

- Bijdragen aan de uitvoering van het Deltaplan, waaronder de realisatie en uitbreiding van woonzorgzones in de stad. In 2027 ondersteunen we, waar nodig en samen met partners, de verdere ontwikkeling van woonzorgzones op diverse plekken in de stad:

Woonzorgzone	Fase in 2027[1]
Borgharen, De Heeg, Heugem en Wyck/Heugemerveld	In voorbereiding en waar mogelijk start realisatie
Biesland/Wolder, Brusselsepoort, Heer, Limmel, Malpertuis/Caberg en Nazareth	In voorbereiding en afronding realisatie
Amby, Kommelkwartier en Wyckerpoort	Realisatiefase
Daalhof, Malberg, Pottenberg, Wittevrouwenveld	Doorontwikkeling woonzorgzone

1. In voorbereiding = wijkanalyse, gebiedscoalitie, behoeftepeiling, planvorming, bepaling locatie ontmoetplek/wijkpoli, start organisatie omtrent overige zaken uit Definitiekader Woonzorgzones.
   Realisatiefase = (ver)bouw van ontmoetplekken en (waar relevant) wijkpoli's, bemensing wijkpost met leden gebiedscoalitie, uitvoering overige zaken Definitiekader Woonzorgzones.
   Doorontwikkeling = woonzorgzone verder versterken op alle elementen als benoemd in het Definitiekader incl. het daarbij leren van reeds (elders) opgedane ervaringen. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen Wmo.

- Ook verkennen we het faciliteren van kleinschalige woon-zorgconcepten in wijken die niet tot de woonzorgzones behoren.
- Uitvoering geven aan de visie Zicht op Thuis door het verankeren van Wonen Eerst, zodat onze meest kwetsbare inwoners, waaronder (dreigend) dak- en thuisloze inwoners, zo snel mogelijk beschikken over passende duurzame huisvesting en ondersteuning.
- Uitvoering geven aan het beheersplan Beschermd Thuis om de sterke groei in de kosten af te vlakken. Om wel aan de ondersteuningsbehoefte te kunnen voldoen van inwoners die door psychische, psychosociale of andere complexe problemen ondersteuning nodig hebben op het gebied van wonen en andere leefgebieden wordt structureel circa € 1 mln. toegevoegd aan de begroting.
- Stimuleren dat kinderen en jeugdigen met een ondersteuningsbehoefte zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en als dat niet meer kan, vinden van een zo thuis mogelijke plek. Via de nieuwe contractering van jeugdhulp met verblijf richten we ons op het realiseren van passende alternatieven voor gesloten jeugdhulp en een zo thuis mogelijke opgroeiomgeving voor jeugdigen.

Ondersteuning dichtbij
In Maastricht willen we dat iedere inwoner de ondersteuning krijgt die aansluit bij zijn of haar situatie, mogelijkheden en toekomstwensen. Daarom versterken we onze lokale voorzieningen, verbeteren we de samenwerking tussen partners en zorgen we dat hulp en begeleiding toegankelijk, tijdig en effectief is.

In 2027 richten we ons op:
- Starten met gebiedsgerichte stevige lokale teams die ondersteuning dichtbij organiseren en ouders laagdrempelig helpen bij opvoedvragen en opgroeiproblemen, waarbij we starten in de veerkrachtwijken.
- Ontlasten van mantelzorgers, onder meer door het vergroten van de mogelijkheden en bekendheid van respijtzorg.
- Uitvoeren van een pilot reablement, waardoor we inwoners steunen in hun zelfredzaamheid.
- Vergroten van de kansen van jongeren op een kansrijke start binnen onderwijs en werk door het realiseren van een doorstroompunt voor jongeren.
- Ondersteunen van inwoners in complexe of kwetsbare situaties door inzet van onder andere AVE-model (Aanpak Voorkomen Escalatie) (programma 1) om in lastige processen een doorbraak te forceren, bemoeizorg en door de verbinding tussen zorg en veiligheid verder te versterken.

BBV-indicatoren[1]	Maastricht					Gemeenten 100.000 - 300.000	
	2021	2022	2023	2024	2025	2024	2025
Per 10.000 inwoners, aantal Wmo-cliënten met maatwerkarrangement[2]	1.000	980	980	980	980	732	728

2. Bron ‘waarstaatjemeente.nl’ waarbij geldt gegevens afkomstig van CBS.
3. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen Wmo.

Indicatoren	Realisatie					Begroting
	2021	2022	2023	2024	2025	2027
Cliëntervaring						
% Wmo-cliënten dat de Wmo-ondersteuning als passend ervaart[1, 2]	86%	94%	81%	78%	75%	≥ 78%[3]
Ratio ‘zo thuis mogelijk’ en residentiële jeugdhulp (aandeel jongeren in een ‘zo huis mogelijke situatie’ ten opzichte van totaal aantal jongeren in een verblijf)	59%	60%	61%	66%	68%	> 68%

Indicatoren	Realisatie					Begroting
	2021	2022	2023	2024	2025	2027
% met een extramurale indicatie t.o.v. totale aantal in Beschermd Thuis[4]	-	-	-	-	45%	55%

1. Deze indicator en de daarbij genoemde uitkomsten geldt voor taakveld 6.6, 6.71 en 6.81.
2. Bron: Gemeentelijke monitor sociaal domein. Bij deze indicator geldt dat de meetgegevens voor een bepaald jaar, gemeten zijn in het daaropvolgende jaar. Dus meetgegevens 2024 zijn gemeten in 2025.
3. Dit getal betreft een indicator die de ondergrens aangeeft.
4. Extramurale indicatie = beschermd wonen licht zelfstandige woning, beschermd wonen zonder verblijf, maatschappelijke opvang zonder verblijf en PGB BW A + PGB BW.

Welke verbonden partijen spelen een rol?

Gemeenschappelijke regeling subsidiëring Stichting Antidiscriminatievoorziening Limburg (Discriminatie.nl Limburg)

Discriminatie.nl Limburg voert voor bijna alle Limburgse gemeenten de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen uit. In deze wet is geregeld dat elke gemeente een laagdrempelige voorziening biedt voor het melden en behandelen van discriminatieklachten. Er komt één landelijke organisatie waar inwoners discriminatie kunnen melden en terechtkunnen voor ondersteuning. De lokale loketten blijven, maar krijgen geld van het Rijk in plaats van gemeenten. En de wettelijke taken van gemeenten op het gebied van antidiscriminatie veranderen. De bedoeling is dat het nieuwe stelsel in 2027 ingaat.

GGD Zuid-Limburg

De GGD Zuid-Limburg voert de wettelijke taken in het kader van de Wet publieke gezondheid uit voor de 16 Zuid-Limburgse gemeenten. Daarnaast is de GGD Zuid-Limburg opdrachtnemer voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg 0-18 jaar (JGZ), Vangnet OGGZ (bemoeizorg) en Veilig Thuis.

Kredietbank Limburg (KBL)

Kredietbank Limburg biedt hulpverlening aan inwoners die door hun schulden in de problemen zijn of kunnen komen en voert daartoe het minnelijk schuldhulpverleningstraject uit, verwijst door naar de rechtbank voor een WSNP-traject en biedt budgetbeheer of beschermingsbewind. Ook geeft Kredietbank Limburg educatie op het gebied van financiële vaardigheden, om te voorkomen dat inwoners (op latere leeftijd) problematische schulden opbouwen. Daarnaast verstrekt Kredietbank Limburg sociale kredieten. Vanaf 2027 implementeert KBL haar nieuwe strategie.

MTB / Podium24 / Annex

MTB is de uitvoeringsorganisatie Wsw voor Eijsden-Margraten, Maastricht en Meersen en ook leerwerkbedrijf voor de zes Maastricht-Heuvelland gemeenten (Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht en Meersen, Vaals en Valkenburg).
Podium24 is voor de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten hét aanspreekpunt voor werkgevers en verantwoordelijk voor de plaatsing en bemiddeling van mensen in/naar werk. Waaronder ook de uitvoering van gesubsidieerde arbeid en arbeidsmarktprojecten.
Annex is het re-integratiebedrijf van de zes gemeenten in Maastricht-Heuvelland en voert voor hen dienstverlening op dit terrein uit.

In 2027 starten we met de doorontwikkeling van MTB, Podium24 en Annex in het kader van de vorming van een Sociaal Ontwikkelbedrijf (SOB). Hiermee wordt toegewerkt naar een toekomstbestendige inrichting van de ondersteuning op het gebied van diagnose, ontwikkeling en werk.

Gemeenschappelijke regeling Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie sociale dienst Maastricht-Heuvellandgemeenten (Sociale Zaken Maastricht Heuvelland)

SZMH is de gezamenlijke Sociale Dienst van de gemeenten Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Namens de deelnemers voert SZMH de PW en aanverwante regelingen uit op 2 leefgebieden, namelijk bestaanszekerheid (inkomen en minimaregelingen) en participatie (re-integratie).

Omnibuzz

30 Limburgse gemeenten werken samen binnen de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz aan toekomstbestendig doelgroepenvervoer. Omnibuzz draagt zorg voor een goede uitvoering van collectief en individueel vraagafhankelijk vervoer voor reizigers met een door de gemeente verstrekte Wmo-indicatie voor “Vervoer op Maat”. Omnibuzz verzorgt het contractmanagement en –beheer en heeft een ontwikkelfunctie binnen dit doelgroepenvervoer. Daarnaast verzorgt Omnibuzz de ritaanname (callcenter) en tactische regie. Vervoerders plannen deze ritten vervolgens in en rijden deze ritten.

Centrumregeling Inkoop Jeugd regio Zuid–Limburg

Gemeente Maastricht zorgt als centrumgemeente in een gemeenschappelijke regeling voor de verwerving van jeugdhulp voor de 16 gemeenten in de regio Zuid-Limburg (inkoop, subsidiëring, contractmanagement). Het afgeven van beschikkingen (de toegang tot jeugdhulp) gebeurt door de gemeenten zelf.
Gemeente Maastricht zorgt als centrumgemeente in een gemeenschappelijke regeling voor de verwerving van jeugdbescherming en jeugdreclassering voor de 16 gemeenten in de regio Zuid-Limburg. Dit gebeurt door het verstrekken van subsidies op basis van een regionale subsidieregeling.

Centrumregeling Beschermd Thuis

Gemeente Maastricht zorgt als centrumgemeente voor de verwerving (inkoop, subsidiering, contractmanagement) en de uitvoering van beschermd thuis voor de regio Maastricht-Heuvelland (beleid, toegang, financiën).

Global Goals (SDG’s)



Wat mag het kosten?

Programma 6 Sociaal domein	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Samenkracht en burgerparticipatie (6.1)	23.795	15.078	26.745	22.338	23.759	23.532	23.433
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (6.2)	22.360	23.007	24.597	26.881	26.417	26.410	26.410
Inkomensregelingen (6.3)	86.775	82.289	88.567	89.596	89.061	88.812	88.587
Begeleide participatie (6.4)	24.290	24.263	25.438	23.823	23.048	22.044	21.249
Arbeidsparticipatie (6.5)	7.124	7.781	8.211	7.821	7.543	7.332	7.084
Maatwerkvoorziening (WMO) (6.6)	7.866	8.759	8.263	8.247	8.308	8.383	8.383
Maatwerkdienstverlening 18+ (6.71)	36.641	38.601	39.119	41.908	42.372	34.121	33.912
Maatwerkdienstverlening 18- (6.72)	54.320	53.294	57.219	60.445	60.302	60.307	59.787
Geëscaleerde zorg 18+ (6.81)	37.657	38.198	40.871	41.191	41.203	41.184	41.184
Geëscaleerde zorg 18- (6.82)	3.231	3.489	3.599	3.732	3.250	3.249	3.249
Totaal lasten	**304.059**	**294.759**	**322.629**	**325.982**	**325.263**	**315.374**	**313.278**
Samenkracht en burgerparticipatie (6.1)	10.972	266	11.088	2.121	2.121	2.121	2.121
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (6.2)	3.177	2.912	3.033	3.171	3.171	3.171	3.171
Inkomensregelingen (6.3)	78.778	74.094	80.352	80.420	80.420	80.421	80.421
Begeleide participatie (6.4)	138	6	6	6	6	6	6
Arbeidsparticipatie (6.5)	350	328	397	401	101	101	101
Maatwerkvoorzienning (WMO) (6.6)	832	800	899	862	670	670	670
Maatwerkdienstverlening 18+ (6.71)	1.327	1.442	1.387	1.441	2.997	2.997	2.997
Maatwerkdienstverlening 18- (6.72)	3.231	2.626	3.962	4.188	6.041	6.042	6.042
Geëscaleerde zorg 18+ (6.81)	1.436	1.030	1.719	1.572	2.025	2.025	2.025
Geëscaleerde zorg 18- (6.82)	154	105	0	0	0	0	0
Totaal baten	**100.395**	**83.609**	**102.843**	**94.182**	**97.552**	**97.554**	**97.554**
Totaal saldo van baten en lasten	**-203.664**	**-211.150**	**-219.786**	**-231.800**	**-227.711**	**-217.820**	**-215.724**
Toevoeging reserves	3.348	2.404	4.470	6.229	920	935	943
Onttrekking reserves	5.100	3.481	8.457	7.645	2.243	2.024	1.768
Saldo mutaties reserves	**1.752**	**1.077**	**3.987**	**1.416**	**1.323**	**1.089**	**825**
Geraamd resultaat	**-201.912**	**-210.073**	**-215.799**	**-230.384**	**-226.388**	**-216.731**	**-214.899**

In bijlage 5 is het verloop van de begroting na vaststelling van de 1e Bestuursrapportage 2026 door de raad opgenomen.

Hierna volgt een nadere toelichting op de baten, lasten en reservemutaties per taakveld.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Samenkracht en burgerparticipatie (6.1)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	23.795	15.078	26.745	22.338	23.759	23.532	23.433
Baten	10.972	266	11.088	2.121	2.121	2.121	2.121
Saldo van baten en lasten	**-12.823**	**-14.812**	**-15.657**	**-20.217**	**-21.638**	**-21.411**	**-21.312**
Toevoeging reserves	722	0	0	5.000	0	0	0
Onttrekking reserves	1.624	0	629	6.565	1.500	1.500	1.500
Saldo mutaties reserves	**902**	**0**	**629**	**1.565**	**1.500**	**1.500**	**1.500**
Resultaat	**-11.921**	**-14.812**	**-15.028**	**-18.652**	**-20.138**	**-19.911**	**-19.812**

Ontwikkelingen baten en lasten
In de volgende tabel zijn de in dit taakveld verwerkte tijdelijke budgetten, intensiveringsmiddelen en overige specifieke posten opgenomen.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Tijdelijk budget versterkte inzet Agenda Onderwijs en Jeugd in 2027 t/m 2030		1.000	1.000	1.000	1.000
Tijdelijk budget gebiedsgerichte re-integratie activiteiten (ondersteuning bij maatschappelijke participatie) in 2027 t/m 2030		500	500	500	500
Versterken samenkracht en burgerparticipatie (uitbreiding subsidieregeling Kracht van de Samenleving en verruiming budget maatschappelijk werk)		406	481	481	481

Met een nieuwe Agenda Jeugd en Onderwijs zorgen we voor een integrale benadering voor jonge Maastrichtenaren. Dit vraagt een nieuwe impuls, een tijdelijk budget van € 1.000 mln. per jaar in de 2027 tot en met 2030. Deze agenda maken we samen met kinderen, jongeren en hun ouders én met alle betrokken professionals.

De baten en lasten inzake de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne zijn met ingang van 2027 nog niet verwerkt in de begroting. In de begroting 2026 is hiervoor een last en een even grote baat opgenomen van € 7,600 mln.

Mutaties reserves
In 2027 vormen we een reserve preventiestad Maastricht van € 5,000 mln. De storting in deze reserve wordt gedekt middels een onttrekking aan de algemene reserve. Het tijdelijke budget voor gebiedsgerichte re-integratie activiteiten (ondersteuning bij maatschappelijke participatie) in 2027 tot en met 2030 wordt eveneens gedekt door onttrekkingen aan de algemene reserve. Voor inzet van deze reserve ten behoeve van de preventie ambities uit het coalitieakkoord (waaronder lokale teams) wordt in 2027 een plan opgesteld.

Het tijdelijk budget versterkte inzet Agenda Onderwijs en Jeugd wordt gedekt middels onttrekkingen aan de algemene reserve.

De onttrekkingen aan de reserve vreemdelingen en de hieruit gevormde budgetten zijn in 2026 en 2027 bijgesteld.

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (6.2)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	22.360	23.007	24.597	26.881	26.417	26.410	26.410
Baten	3.177	2.912	3.033	3.171	3.171	3.171	3.171
Saldo van baten en lasten	**-19.183**	**-20.095**	**-21.564**	**-23.710**	**-23.246**	**-23.239**	**-23.239**
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	147	75	635	95	86	79	79
Saldo mutaties reserves	**147**	**75**	**635**	**95**	**86**	**79**	**79**
Resultaat	**-19.036**	**-20.020**	**-20.929**	**-23.615**	**-23.160**	**-23.160**	**-23.160**

Ontwikkelingen baten en lasten
In onderstaande tabel zijn de in dit taakveld verwerkte tijdelijke budgetten, intensiveringsmiddelen en overige specifieke posten opgenomen.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
(Digitaal/online) jongerenwerk in veerkrachtwijken		240	240	240	240

De stijging van de lasten met ingang van 2027 wordt, naast de hiervoor vermelde post en de gebruikelijke indexering van de lasten, met name veroorzaakt door een verschuiving van lasten van het taakveld 0.4 Overhead naar de overige taakvelden (effect op dit taakveld bedraagt circa € 0,8 mln.). De verschuiving wordt bij het taakveld 0.4 Overhead nader toegelicht.

Mutaties reserves
Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

6.3 Inkomensregelingen

Inkomensregelingen (6.3)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	86.775	82.289	88.567	89.596	89.061	88.812	88.587
Baten	78.778	74.094	80.352	80.420	80.420	80.421	80.421
Saldo van baten en lasten	**-7.997**	**-8.195**	**-8.215**	**-9.176**	**-8.641**	**-8.391**	**-8.166**
Toevoeging reserves	714	0	427	31	8	8	0
Onttrekking reserves	496	359	435	58	58	58	58
Saldo mutaties reserves	**-218**	**359**	**8**	**27**	**50**	**50**	**58**
Resultaat	**-8.215**	**-7.836**	**-8.207**	**-9.149**	**-8.591**	**-8.341**	**-8.108**

Ontwikkelingen baten en lasten
De stijging van de lasten met ingang van 2027 wordt, naast de gebruikelijke indexering van de lasten, met name veroorzaakt door een verschuiving van lasten van het taakveld 0.4 Overhead naar de overige taakvelden (effect op dit taakveld bedraagt circa € 1,1 mln.). De verschuiving wordt bij het taakveld 0.4 Overhead nader toegelicht.
De daling van de lasten met ingang van 2028 betreft het lagere budget voor beschut werk veroorzaakt door een daling van de van het Rijk ontvangen integratie-uitkering (onderdeel algemene uitkering) voor dit onderdeel.

Mutaties reserves
De stortingen in de reserves betreffen in 2026 de storting in de reserve Participatiewet in balans (€ 0,13 mln.) en de reserve alleenverdienersproblematiek (€ 0,294 mln.).

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

6.4 Begeleide participatie

Begeleide participatie (6.4)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	24.290	24.263	25.438	23.823	23.048	22.044	21.249
Baten	138	6	6	6	6	6	6
Saldo van baten en lasten	**-24.152**	**-24.257**	**-25.432**	**-23.817**	**-23.042**	**-22.038**	**-21.243**
Toevoeging reserves	868	282	843	858	872	887	903
Onttrekking reserves	0	0	765	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**-868**	**-282**	**-78**	**-858**	**-872**	**-887**	**-903**
Resultaat	**-25.020**	**-24.539**	**-25.510**	**-24.675**	**-23.914**	**-22.925**	**-22.146**

Ontwikkelingen baten en lasten
De lasten op dit taakveld volgen de verwachte landelijke ontwikkelingen en zijn gebaseerd op de bekostiging van deze taken door Rijk middels de algemene uitkering (integratie-uitkering participatie). De daling van deze lasten is een gevolg van de afbouw van Wet sociale werkvoorziening.

Mutaties reserves
De stortingen betreffen de jaarlijkse stortingen in de reserve spaarvariant MTB en de reserves doorontwikkeling sociaal ontwikkelbedrijf en sociale infrastructuur tijdelijke ondersteuning naar werk.

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

6.5 Arbeidsparticipatie

Arbeidsparticipatie (6.5)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	7.124	7.781	8.211	7.821	7.543	7.332	7.084
Baten	350	328	397	401	101	101	101
Saldo van baten en lasten	**-6.774**	**-7.453**	**-7.814**	**-7.420**	**-7.442**	**-7.231**	**-6.983**
Toevoeging reserves	350	300	300	300	0	0	0
Onttrekking reserves	1.166	1.196	1.299	593	599	387	131
Saldo mutaties reserves	**816**	**896**	**999**	**293**	**599**	**387**	**131**
Resultaat	**-5.958**	**-6.557**	**-6.815**	**-7.127**	**-6.843**	**-6.844**	**-6.852**

Ontwikkelingen baten en lasten
In onderstaande tabel zijn de in dit taakveld verwerkte tijdelijke budgetten, intensiveringsmiddelen en overige specifieke posten opgenomen.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Projecten Europees Sociaal Fonds	997	394	387	387	131
Intensivering re-integratie	103				
Ontwikkeling re-integratieketen	200	200	212		
Wet van school naar duurzaam werk vanuit werk (ontwikkeling in 2027)		140			

Mutaties reserves
Dit betreft de stortingen in en de onttrekkingen aan de reserves participatie en integratie, intensivering re-integratie en ontwikkeling re-integratieketen.

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

Maatwerkvoorziening (WMO) (6.6)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	7.866	8.759	8.263	8.247	8.308	8.383	8.383
Baten	832	800	899	862	670	670	670
Saldo van baten en lasten	**-7.034**	**-7.959**	**-7.364**	**-7.385**	**-7.638**	**-7.713**	**-7.713**
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**-7.034**	**-7.959**	**-7.364**	**-7.385**	**-7.638**	**-7.713**	**-7.713**

Ontwikkelingen baten en lasten
De baten dalen met ingang van 2027 als gevolg van de invoering van gratis vervoer via Omnibuzz voor minima.

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Maatwerkdienstverlening 18+ (6.71)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	36.641	38.601	39.119	41.908	42.372	34.121	33.912
Baten	1.327	1.442	1.387	1.441	2.997	2.997	2.997
Saldo van baten en lasten	**-35.314**	**-37.159**	**-37.732**	**-40.467**	**-39.375**	**-31.124**	**-30.915**
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	334	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**334**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**-35.314**	**-37.159**	**-37.732**	**-40.133**	**-39.375**	**-31.124**	**-30.915**

Ontwikkelingen baten en lasten
De stijging van de lasten met ingang van 2027 wordt, naast de gebruikelijke indexering van de lasten, in belangrijke mate veroorzaakt door een verschuiving van lasten van het taakveld 0.4 Overhead naar de overige taakvelden (effect op dit taakveld bedraagt circa € 0,6 mln.). De verschuiving wordt bij het taakveld 0.4 Overhead nader toegelicht. We houden verder rekening met stijgende lasten voor huishoudelijke hulp en begeleiding.
Voor de uitvoering van de toezichtstaken voortkomende uit het vastgestelde actieplan en toezichtskader voor de Wmo breiden we de uitvoeringscapaciteit uit (effect structureel € 0,149 mln.). De lasten in de ingroeiperiode, in 2027 € 0,334 mln., dekken we uit onze bedrijfsegalisatiereserve. De daling in 2029 en 2030 betreft de verwerking van de door de provincie toegestane negatieve stelpost in verband met het voornemen van het Rijk om de huishoudelijke hulp uit de Wmo te halen.

Het Rijk is voornemens met ingang van 2029 de huishoudelijke hulp uit de Wmo te halen. We ontvangen daardoor met ingang van 2029 een lagere algemene uitkering. Met ingang van 2029 zijn de lasten voor hetzelfde bedrag als de korting verlaagd door het opvoeren van een negatieve stelpost (2029 € 8,903 mln. en 2030 € 9,112 mln.). Het verwerken van deze stelpost is door de provincie toegestaan.

Vanaf 2028 stijgen de baten als gevolg van de invoering van een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo (wetsvoorstel Vervanging abonnementstarief Wmo).

Mutaties reserves
Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Maatwerkdienstverlening 18- (6.72)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	54.320	53.294	57.219	60.445	60.302	60.307	59.787
Baten	3.231	2.626	3.962	4.188	6.041	6.042	6.042
Saldo van baten en lasten	**-51.089**	**-50.668**	**-53.257**	**-56.257**	**-54.261**	**-54.265**	**-53.745**
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**-51.089**	**-50.668**	**-53.257**	**-56.257**	**-54.261**	**-54.265**	**-53.745**

Ontwikkelingen baten en lasten
In onderstaande tabel zijn de in dit taakveld verwerkte tijdelijke budgetten, en overige specifieke posten opgenomen.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Pilot basis GGZ	181	520	520	520	

De stijging van de lasten met ingang van 2027 wordt, naast voornoemde post en de gebruikelijke indexering van de lasten, in belangrijke mate veroorzaakt door een verschuiving van lasten van het taakveld 0.4 Overhead naar de overige taakvelden (effect op dit taakveld bedraagt circa € 1,7 mln.). De verschuiving wordt bij het taakveld 0.4 Overhead nader toegelicht.

Met ingang van 2028 is een door de provincie toegestane negatieve stelpost opgenomen in verband met het voornemen van het Rijk om een eigen bijdrage voor de jeugdzorg in te voeren.

Vanaf 2028 stijgen de baten als gevolg van de voorgenomen invoering van een eigen bijdrage voor jeugdzorg per 1 januari 2028.

6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Geëscaleerde zorg 18+ (6.81)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	37.657	38.198	40.871	41.191	41.203	41.184	41.184
Baten	1.436	1.030	1.719	1.572	2.025	2.025	2.025
Saldo van baten en lasten	**-36.221**	**-37.168**	**-39.152**	**-39.619**	**-39.178**	**-39.159**	**-39.159**
Toevoeging reserves	694	1.822	2.900	40	40	40	40
Onttrekking reserves	1.667	1.851	4.694	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**973**	**29**	**1.794**	**-40**	**-40**	**-40**	**-40**
Resultaat	**-35.248**	**-37.139**	**-37.358**	**-39.659**	**-39.218**	**-39.199**	**-39.199**

Ontwikkelingen baten en lasten
Om aan de ondersteuningsbehoefte te kunnen voldoen van inwoners die door psychische, psychosociale of andere complexe problemen ondersteuning nodig hebben op het gebied van wonen en andere leefgebieden waren de lasten in de begroting 2026 reeds verhoogd en worden met ingang van 2027 structureel aanvullende middelen toegevoegd aan de begroting (€ 1,001 mln. in 2027, € 0,947 mln. in 2028 en € 0,928 mln. met ingang van 2029).

Vanaf 2028 stijgen de baten als gevolg van de invoering van een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo (wetsvoorstel Vervanging abonnementstarief Wmo).

Mutaties reserves
De toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves betreffen met name de (regio)reserve beschermd wonen/maatschappelijke opvang. Deze reserve wordt in 2026 nog ingezet ter dekking van de hogere lasten. Daarna biedt deze reserve geen ruimte meer om hogere lasten op te vangen.

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Geëscaleerde zorg 18- (6.82)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	3.231	3.489	3.599	3.732	3.250	3.249	3.249
Baten	154	105	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**-3.077**	**-3.384**	**-3.599**	**-3.732**	**-3.250**	**-3.249**	**-3.249**
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**-3.077**	**-3.384**	**-3.599**	**-3.732**	**-3.250**	**-3.249**	**-3.249**

Ontwikkelingen baten en lasten
Met ingang van 2028 is een door de provincie toegestane negatieve stelpost opgenomen in verband met het voornemen van het Rijk om de trajectduur voor deze vorm van jeugdzorg te beperken.

Investeringen 2026 – 2030

(bedragen x € 1.000)									
omschrijving	Dekking	afschrijvings-termijn	2026	2027	2028	2029	2030	jaarlijks terug-kerend	totaal beschikbaar (restant)-krediet
Inclusieve gemeenschapshuizen	MJIP	div.	0	1.272	0	0	0	0	**1.273**

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

In Maastricht willen we gezondheidsverschillen verkleinen en bijdragen aan een stad waarin inwoners gezond kunnen opgroeien, leven en ouder worden. Daarbij streven we naar meer gelijke kansen op gezondheid en een grotere mentale en fysieke veerkracht van inwoners. We hebben bijzondere aandacht voor mentale gezondheid, het voorkomen van suïcide en het terugdringen van gezondheidsachterstanden.

De kwaliteit van onze leefomgeving heeft directe invloed op de gezondheid, het welzijn en de toekomst van onze inwoners. Schoon water, schone lucht, een klimaatbestendige inrichting van de stad, vermindering van afval en verantwoord gebruik van grondstoffen en de overgang naar duurzame energie zijn belangrijke voorwaarden voor een prettige en gezonde leefomgeving.

Wat willen we bereiken?

We willen dat Maastricht gezonder, duurzamer en beter voorbereid is op de toekomst. We maken van gezondheid een belangrijk principe bij de ontwikkeling van onze stad. Bij keuzes over de inrichting van de openbare ruimte, klimaatadaptatie, energie, mobiliteit en leefomgeving kijken we nadrukkelijk naar de effecten op de gezondheid en het welzijn van inwoners.

Daarnaast leidt klimaatverandering steeds vaker tot extreme regenval, droogte en hitte, en is de beschikbaarheid van energie niet meer vanzelfsprekend. Deze veranderingen raken onze inwoners hard waarbij de lasten niet gelijkmatig zijn verdeeld. We werken aan verminderen van het risico op wateroverlast, een betrouwbare afvalwaterketen, meer ruimte voor water en groen en een leefomgeving die beter bestand is tegen hitte en droogte. Daarnaast blijven we werken aan goede oppervlaktewaterkwaliteit en dragen bij aan hoogwaterveiligheid. Voor de opgave hoogwaterveiligheid wordt verwezen naar programma 2.

De energietransitie vraagt om nieuwe keuzes voor wonen, werken en mobiliteit. De transitie kan alleen succesvol zijn als deze haalbaar en rechtvaardig is voor alle inwoners. Wij voeren regie op de transitie naar een schone, betaalbare en betrouwbare energievoorziening. Zo dragen we actief bij aan het tegengaan van klimaatverandering én bouwen we aan een gezonde, toekomstbestendige leefomgeving voor elke Maastrichtenaar - een klimaatneutraal Maastricht in 2050. Dit doen we samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners, op een sociaal rechtvaardige, circulaire en zo natuurinclusief mogelijke manier.

Tegelijkertijd werken we aan de omslag naar een circulaire economie waarin grondstoffen zo veel mogelijk worden hergebruikt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Een belangrijk deel van onze inzet bestaat uit de dagelijkse uitvoering van wettelijke taken en gemeentelijke verantwoordelijkheden. We monitoren de gezondheidssituatie van onze inwoners, voeren preventie- en gezondheidsbevorderingsprogramma’s uit, signaleren gezondheidsrisico’s vroegtijdig en dragen bij aan de bescherming van inwoners tegen gezondheidsbedreigingen.

We organiseren de inzameling van afval en grondstoffen, bewaken de kwaliteit van bodem, lucht en geluid en beheren de gemeentelijke begraafplaats. Dit doen we samen met inwoners, bedrijven, woningcorporaties, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties en regionale partners. Daarbij zorgen we voor passende regelgeving, vergunningverlening, toezicht, subsidies, contracten en regionale samenwerking. Ook investeren we continu in het verbeteren van processen en dienstverlening, zodat inwoners en partners kunnen rekenen op een betrouwbare overheid.

Publieke gezondheid en gezondheidsbescherming

Publieke gezondheid is een belangrijke voorwaarde voor een sterke, gezonde en veerkrachtige stad. Daarom zetten wij ons in voor het beschermen en bevorderen van de gezondheid van inwoners, het verkleinen van gezondheidsrisico's en gezondheidsachterstanden en het creëren van gelijke kansen op gezondheid. Daarbij hebben we extra aandacht voor jeugdigen, kwetsbare inwoners, mentale gezondheid en een veilige en gezonde leefomgeving. De inzet vanuit het Integraal Zorgakkoord, het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord en het principe Health in All Policies, gericht op het voorkomen van zwaardere zorg en het verkleinen van gezondheidsachterstanden, is verder uitgewerkt in programma 6 Sociaal Domein.

In 2027 richten we ons op:

- Versterken van preventie en vroegsignalering van gezondheidsrisico's, kwetsbaarheid en gezondheidsachterstanden door de inzet van Kansrijke Start, Trendbreuk Zuid-Limburg en interventies uit het regionaal gezondheidsbeleid, met specifieke aandacht voor jeugdigen, ouderen en kwetsbare inwoners. Hiermee geven we uitvoering aan de ambities Preventie en vroegtijdige ondersteuning, Verkleinen van gezondheidsverschillen en gelijke kansen op gezondheid.
- Versterken van mentale gezondheid en veerkracht door onder andere de uitvoering van de aanpak suïcidepreventiebeleid en interventies uit het Zuid-Limburgs Beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd 2025-2028.
- Versterken van de vaccinatiebereidheid en vaccinatiegraad, ter voorkoming en bestrijding van infectieziekten.
- Het terugdringen en voorkomen van wachtlijsten en het versterken van de bescherming van inwoners die te maken hebben met huiselijk geweld, kindermishandeling en andere vormen van onveiligheid.
- Vermindering van het aantal geluidgehinderden door het vaststellen van basis geluidemissies langs drukke gemeentelijke wegen, het treffen van geluidwerende maatregelen bij hoog geluidbelaste woningen en het vastleggen van geluidaandachtsgebieden voor toekomstige projecten.
- Verbetering van de luchtkwaliteit door uitvoering te geven aan de projecten zoals genoemd in het spoorboekje luchtkwaliteit en bereikbaarheid, het monitoren van de luchtkwaliteit middels het luchtmeetnet en het vaststellen van luchtaandachtsgebieden voor het toetsen van toekomstige projecten.

Effectindicatoren[1]	Realisatie					Begroting
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% Maastrichtenaren dat eigen gezondheid beoordeelt als (zeer) goed	71%	71%	70%	71%	74%[4]	≥ 74%
% Maastrichtenaren bij wie gezondheid het dagelijks functioneren in thuissituatie (heel) veel belemmert[2]	5%	7%	7%	7%	12%[4]	≤ 12%
% Maastrichtenaren bij wie gezondheid deelname aan het maatschappelijk leven (heel) veel belemmert[3]	7%	7%	8%	8%	12%[4]	≤ 12%
Aantal gevoelige objecten t.a.v.[5a]: - NO2 (stikstofdioxide) - PM10 (fijnstof)	 0 0	 0 0	 0 0	 0 0	 0 0	 0 0
Aantal spoedeisende bodemlocaties[5b]	1	1	2	2	2	1

1. Bron: Stadspeiling.
2. Uitvoeren van dagelijkse taken zoals voor jezelf zorgen, het huishouden doen, om kunnen gaan met geld.
3. Sociale contacten, bewegingsvrijheid, iets voor een ander kunnen doen, vrijetijdsbesteding, werken.
4. Aan Stadspeiling 2026 hebben in vergelijking met eerdere Stadspeilingen meer internationale respondenten deelgenomen. In de analyse van het onderzoeksmateriaal is hiermee rekening gehouden. Voor meer details wordt verwezen naar de rapportage op Maastricht in Cijfers.

5. Bron: (5a) Rapportage luchtkwaliteit, inmiddels vervallen omdat er geen overschrijdingen van de wettelijke grenswaarden meer zijn. (5b) Jaarlijkse voortgangsrapportage spoedlocaties, voor één locatie uit de realisatie van 2025 is planning beheersing risico's uiterlijk in 2026 voorzien.

Een groene en klimaatbestendige stad

We werken aan een groene en klimaatbestendige stad waarin water, groen en biodiversiteit bijdragen aan een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving. Door te investeren in een sterk water- en rioolsysteem, meer groen en een klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte, beperken we zoveel mogelijk de gevolgen van wateroverlast, hitte en droogte. Daarbij geven we extra aandacht aan buurten waar deze opgaven het meest urgent zijn. De verdere uitwerking van het thema groen is te vinden in programma 5 van de begroting.

In 2027 richten wij ons op:

- Actualiseren van het Waterprogramma. In dit programma worden de gemeentelijke ambities, opgaven en maatregelen voor waterbeheer uitgewerkt, waaronder waterveiligheid, wateroverlast, droogte, waterkwaliteit en een klimaatbestendige inrichting van de leefomgeving. Het Waterprogramma vormt het onderdeel water van het Omgevingsprogramma Stedelijke Vergroening en Klimaatadaptatie (programma 5). Zo kunnen inwoners ook in de toekomst rekenen op een veilige, gezonde en klimaatbestendige leefomgeving.
- Uitvoeren van maatregelen die bijdragen aan de versterking van de groenblauwe structuur, zoals de omgeving Vroenhovenweg, Nazareth Noord en Heer. Daarmee maken we buurten aantrekkelijker, beter bestand tegen hitte en wateroverlast en creëren we meer ruimte voor ontmoeting, recreatie en biodiversiteit.
- Uitwerken van maatregelen op locaties met een verhoogd risico op wateroverlast, zodat inwoners en ondernemers minder hinder ondervinden bij extreme neerslag.
- Prioriteren van investeringen in buurten waar rioolvervangingsopgaven, wateroverlast, hittestress en een kwetsbare leefomgeving samenkomen. In 2027 ligt de focus op Nazareth, Limmel en Brusselpoort. Door deze opgaven gecombineerd aan te pakken, verbeteren we de leefomgeving en benutten we beschikbare middelen effectiever. Daarnaast sluiten we waar mogelijk aan bij de Straten van de Toekomst (programma 2 en 5).
- Vergroten van de betrouwbaarheid van onze riolerings- en watersystemen door voorspellend onderhoud verder te ontwikkelen. Hierdoor kunnen werkzaamheden beter worden gepland en neemt de kans op storingen en onverwachte overlast af.
- Informeren en ondersteunen van inwoners en ondernemers bij het nemen van klimaatadaptieve maatregelen op eigen terrein, zodat tuinen, woningen en bedrijven beter bestand worden tegen extreme weersomstandigheden, hierbij sluiten we aan bij het Limburgbrede programma Waterklaar.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% Maastrichtenaren dat in eigen buurt vaak last heeft van teveel regenwater op straat[1]	5%	5%	12%[2]	9%	12%[3]	≤ 12%

1. Bron: Stadspeiling.
2. In 2024 heeft Maastricht meerdere malen te maken gehad met extreme neerslaggebeurtenissen.
3. Aan Stadspeiling 2026 hebben in vergelijking met eerdere Stadspeilingen meer internationale respondenten deelgenomen. In de analyse van het onderzoeksmateriaal is hiermee rekening gehouden. Voor meer details wordt verwezen naar de rapportage op Maastricht in Cijfers.

Verantwoord omgaan met grondstoffen

Vanuit het *Regionaal Beleidskader Afval en Grondstoffen* dragen we bij aan een duurzame en gezonde leefomgeving. Daarbij streven we naar afvalpreventie, een hogere kwaliteit grondstoffen en maximaal hergebruik, minder restafval, een schonere openbare ruimte en een goede tevredenheid van inwoners over de afvalinzameling. Om deze doelstellingen per 2030 te realiseren, geven we in

2027 verder uitvoering aan de maatregelen uit het Grondstoffenplan Maastricht 2026-2030 en aan aanvullende maatregelen en initiatieven die hieraan bijdragen.

In 2027 richten we ons op:

- Maatregelen *Grondstoffenplan Maastricht 2026-2030*:
  - Voortzetting van gefaseerde invoering van ondergrondse restafvalcontainers en bovengrondse GFE-containers (Groente-, Fruit- en Etensrestencontainers) bij hoogbouw en integratie van ondergrondse restafvalcontainers in nieuwbouw- en grootschalige renovatieprojecten;
  - Onderzoek naar invoering van de ja-sticker;
  - Onderzoek naar invoering van de BEST-tas (Boeken, E-waste, Speelgoed en Textiel).
- Vermindering van bijplaatsingen en zwerfafval door een combinatie van preventieve maatregelen, gerichte communicatie en samenwerking met toezicht en handhaving.
- Ondersteuning van inwoners bij duurzaam en correct afvalgedrag, onder andere via gebieds- en doelgroepgerichte (bijv. studenten) communicatie en via de MilieuApp met informatie over afvalscheiding, aanbiedmomenten- en locaties en actueel afvalnieuws.
- Voortzetting en evaluatie van de pilot *Eerlijke afvalinzameling aan huis*.
- Uitvoering van de pilot met kroonringen voor het aanbieden van PMD-zakken.

BBV-indicatoren[1]	Maastricht					Gemeenten 100.000 - 300.000
	2021	2022	2023	2024	2025	2024
Omvang huishoudelijk restafval in kg per inwoner[2]	104	88	88	88	nog niet bekend	150

1. Bron 'waarstaatjemeente.nl' waarbij geldt gegevens afkomstig van CBS (statistiek Huishoudelijk afval).
2. Dit is opgehaald en gebracht fijn restafval (bron: CBS).

Effectindicatoren	Realisatie		Begroting	
	2024	2025	2027	2030
Grondstofscheiding afvalstromen met haal-of brengvoorziening[1, 2]				
GFT+E[3]	70%	72%	> 72%	90%
Oud papier en karton	85%	91%	> 91%	90%
Glas	88%	91%	> 91%	90%
Textiel	geen meting	geen meting	nog te bepalen	90%
PMD[4]	74%	80%	> 80%	90%
Luiers en incontinentiemateriaal[5]	57%	66%	> 66%	90%

	2023	2025	2026	2027
Waardering afvalbeleid door inwoners[6]				
Rapportcijfer	6,7	7,0	7,1[7]	7,0

1. Meetbron: Gemeente Maastricht.
2. De doelstelling is om in 2030 deze grondstoffen voor 90% gescheiden in te zamelen, waarbij ze tevens van goede kwaliteit zijn. Verwezen wordt naar de pagina's 17 en 18 van het vastgestelde regionaal beleidskader afval- en grondstoffen.
3. De afkorting GFT+E staat voor groente-, fruit- en tuinafval en etensresten.
4. De afkorting PMD staat voor plastic, metalen en drankverpakkingen.
5. Het gerapporteerde percentage van luiers- en incontinentiemateriaal 2024 is gewijzigd in 57%.
6. Bron: Stadspeiling.
7. Aan Stadspeiling 2026 hebben in vergelijking met eerdere Stadspeilingen meer internationale respondenten deelgenomen. In de analyse van het onderzoeksmateriaal is hiermee rekening gehouden. Voor meer details wordt verwezen naar de rapportage op Maastricht in Cijfers.

Prestatie-indicatoren	Realisatie		Begroting
CROW-kwaliteitsniveau	2024	2025	2027
Schoon binnen de singels	C	B	B
Schoon buiten de singels	B	B	C
Milieuperrons, centrum	B	B	B
Milieuperrons, buitenwijken	D	C	C

Energietransitie

De (inter)nationale klimaatdoelstellingen vragen om forse CO_2-reductie richting 2030 en een klimaatneutrale samenleving in 2050. Voor gemeenten betekent dit een centrale rol in de uitvoering van de energietransitie. Tegelijkertijd is de context veranderd: stijgende energie- en grondstofprijzen, geopolitieke ontwikkelingen en netcongestie vergroten de urgentie, maar zetten ook de uitvoerbaarheid onder druk. De energietransitie is de afgelopen jaren in een nieuwe fase gekomen. Waar eerder de nadruk lag op verkenning en beleidsvorming, staat nu de opschaling van de uitvoering centraal.

Om een schone, betaalbare en betrouwbare energievoorziening voor iedere Maastrichtenaar te realiseren en uitvoering te geven aan het landelijke Klimaatakkoord richten we ons in 2027 op:

- Verder werken aan de doelstelling dat we in 2030 in iedere buurt aan de slag willen zijn met de energietransitie. Ook in 2027 starten wij weer in nieuwe buurten met onze gebiedsaanpak aardgasvrij. Daarnaast breiden we onze doelgroepenaanpak uit, onder andere met stadsbrede dienstverlening voor utiliteitsgebouwen. Bestaande aanpakken, zoals voor isolatie en voor energiearmoede, zetten wij voort.
- Verduurzaming van de Maastrichtse woningvoorraad met de bestaande isolatie aanpak en nieuwe stimuleringsmaatregelen. Zoals vermeld bij programma 5 is in deze bestuursperiode (2026-2030) een monumentenfonds opgericht van € 20,000 mln. dat bestemd is voor instandhouding en verduurzaming van monumenten. Ook vanuit het impulsbudget betaalbaar wonen (programma 8) wordt bijgedragen aan verduurzaming van woningen. Dit verbetert de woonkwaliteit en verlaagt de energierekening. Wij werken hierin nauw samen met de Maastrichtse woningcorporaties.
- Warmte- en koudenetten vormen een belangrijk onderdeel van het toekomstige energiesysteem van Maastricht. In 2027 werken wij verder aan de ontwikkeling van het warmte- en koudenet in Limmel aan de Maas. Daarnaast stellen wij een integraal, stadsbreed ontwerp op, zodat afzonderlijke warmteprojecten in samenhang worden ontwikkeld en suboptimale oplossingen worden voorkomen. Ook werken wij de organisatie van een warmtebedrijf verder uit, inclusief de wijze waarop het beheer, het onderhoud en de exploitatie van toekomstige warmte- en koudenetten worden ingericht.
- Om netcongestie tegen te gaan moet het elektriciteitsnet slimmer worden benut en uitgebreid. Wij faciliteren de netbeheerder ruimtelijk-planologisch bij netverzwaring en stimuleren de uitrol van energy hubs via onze gebiedsgerichte aanpakken op bedrijventerreinen. Ook zetten wij in op netbewust bouwen en brengen wij toekomstige ontwikkelingen tijdig in beeld, zodat deze vroegtijdig kunnen worden afgestemd met de netbeheerder binnen de kaders van het ACM-prioriteringskader.
- Duurzame opwek van elektriciteit blijft in de hele regio Zuid-Limburg achter op de bestuurlijke doelstellingen. We zetten de komende bestuursperiode samen met buurgemeenten en provincie in op een doorbraak via een of meerdere grootschalige opweklocaties in de regio. Lokaal werken wij in 2027 vooral aan zon op dak, opslag en energy hubs.
- Verder gaan wij door met de verduurzaming van de mobiliteit in de stad (laadinfra en zero-emissiezone) en de verduurzaming van de gemeentelijke organisatie (o.a. vastgoed, wagenpark, installaties openbare ruimte, duurzame inkoop).
- De impuls ‘uitvoeringskracht verduurzaming’ van € 5,000 mln. zal deze bestuursperiode worden ingezet om (het stimuleren van) bovengenoemde verduurzamingsmaatregelen mogelijk te blijven maken, mede in het licht van teruglopende rijksfinanciering.

BBV-indicatoren[1]	Maastricht					Gemeenten 100.000 - 300.000
	2021	2022	2023	2024	2025	2025
% Hernieuwbare elektriciteit[2]	7,4%	9,4%	10,3%	10,8%	nog niet bekend	nog niet bekend

1. Bron 'waarstaatjemeente.nl' waarbij geldt gegevens afkomstig van CBS en Klimaatmonitor-RWS.
2. Dit is elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2021	2022	2023	2024	2025	2027
CO_2-uitstoot in tonnen, gebouwde omgeving Maastricht[1a]	336.500	292.900	251.500	243.500	nog niet bekend	< 243.500
CO_2-uitstoot in tonnen, gemeentelijke organisatie Maastricht[1b]	niet bekend	12.427	10.867	11.423	10.683	< 10.683
Gerealiseerde grootschalige opwek (%) t.o.v. het Maastrichtse RES bod	12%	12%	12%	12%	12%	33%

1. Bron: (1a) Klimaatmonitor RWS; (1b) CO2 voetafdruk Gemeente Maastricht, jaarlijkse meting m.i.v. 2022.

Welke verbonden partijen spelen een rol?

GGD Zuid-Limburg

De gemeenschappelijke regeling GGD Zuid-Limburg voert de wettelijke taken in het kader van de Wet publieke gezondheid uit voor de 16 Zuid-Limburgse gemeenten. Daarnaast is de GGD Zuid-Limburg opdrachtnemer voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ), Vangnet OGGZ (bemoeizorg) en Veilig Thuis. GGD speelt belangrijke rol In Gezond Zuid Limburg en de ontwikkeling AZWA.

Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)

Adviesfunctie over afval, belangbehartiging bovenregionale afval-aangelegenheden, coördinatie/adviesrol over (circulaire) bovenregionale afvalcontracten met marktpartijen, afval-kenniscentrum.

Gemeenschappelijke Regeling Geul en Maas

Via de GR Geul en Maas wordt de afvalsamenwerking tussen de gemeenten Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul uitgevoerd: exploitatie en beheer van vier regionale milieuparken, (gescheiden) inzameling van afvalstoffen en beleidsmatige ondersteuning.

Stichting Centrum voor Natuur- en Milieueducatie (CNME)

Het CNME geeft in opdracht van de gemeente jaarlijks via een jaarprogramma uitvoering aan het gemeentelijk Natuur en Duurzaamheid Educatie (NDE) beleid en aanvullende opdrachten t.b.v. het uitvoeringsprogramma energie- en warmtetransitie. Ook verzorgen zij de lessen op basisscholen vanuit het plan van aanpak bewustwording luchtkwaliteit.

Omgevingsdienst Zuid-Limburg

Sinds 1 januari 2024 zorgt de ODZL (voorheen RUD) in opdracht van de gemeente voor de afhandeling van de door de wetgever aangewezen milieubelastende activiteiten. De ODZL heeft als taak de uitvoering van de wettelijke milieuvergunning en toezichttaken van een deel van de Maastrichtse bedrijven (ca. 120). In de ODZL Zuid-Limburg zijn alle 16 Zuid-Limburgse gemeenten en de provincie vertegenwoordigd. Zie ook taakveld 8.3.

Global Goals (SDG's)



Wat mag het kosten?

Programma 7 Volksgezondheid en milieu	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Volksgezondheid (7.1)	9.572	8.745	9.591	9.780	9.688	9.689	9.689
Riolering (7.2)	11.432	11.093	13.550	13.762	13.758	13.725	13.738
Afval (7.3)	20.427	22.847	24.481	24.680	24.645	24.644	24.597
Millieubeheer (7.4)	11.828	10.728	21.372	22.212	11.736	11.009	10.526
Begraafplaatsen en crematoria (7.5)	893	798	826	848	849	849	844
Totaal lasten	**54.152**	**54.211**	**69.820**	**71.282**	**60.676**	**59.916**	**59.394**
Volksgezondheid (7.1)	778	0	592	0	0	0	0
Riolering (7.2)	18.627	18.056	20.383	20.571	20.571	20.571	20.571
Afval (7.3)	30.212	32.618	33.807	33.481	33.476	33.487	33.487
Millieubeheer (7.4)	6.984	78	3.782	2.914	1.955	1.255	1.256
Begraafplaatsen en crematoria (7.5)	652	562	562	580	581	581	581
Totaal baten	**57.253**	**51.314**	**59.126**	**57.546**	**56.583**	**55.894**	**55.895**
Totaal saldo van baten en lasten	**3.101**	**-2.897**	**-10.694**	**-13.736**	**-4.093**	**-4.022**	**-3.499**
Toevoeging reserves	1.559	830	923	866	866	866	866
Onttrekking reserves	466	4.558	1.907	2.361	2.355	2.346	2.209
Saldo mutaties reserves	**-1.093**	**3.728**	**984**	**1.495**	**1.489**	**1.480**	**1.343**
Geraamd resultaat	**2.008**	**831**	**-9.710**	**-12.241**	**-2.604**	**-2.542**	**-2.156**

In bijlage 5 is het verloop van de begroting na vaststelling van de 1e Bestuursrapportage 2026 door de raad opgenomen.

Hierna volgt een nadere toelichting op de baten, lasten en reservemutaties per taakveld.

7.1 Volksgezondheid

Volksgezondheid (7.1)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	9.572	8.745	9.591	9.780	9.688	9.689	9.689
Baten	778	0	592	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**-8.794**	**-8.745**	**-8.999**	**-9.780**	**-9.688**	**-9.689**	**-9.689**
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**-8.794**	**-8.745**	**-8.999**	**-9.780**	**-9.688**	**-9.689**	**-9.689**

Ontwikkelingen baten en lasten
De toename van de laten wordt voornamelijk veroorzaakt door de stijging van de bijdrage aan de GGD Zuid Limburg.

7.2 Riolering

Riolering (7.2)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	11.432	11.093	13.550	13.762	13.758	13.725	13.738
Baten	18.627	18.056	20.383	20.571	20.571	20.571	20.571
Saldo van baten en lasten	**7.195**	**6.963**	**6.833**	**6.809**	**6.813**	**6.846**	**6.833**
Toevoeging reserves	39	39	19	20	20	20	20
Onttrekking reserves	12	12	12	12	8	11	23
Saldo mutaties reserves	**-27**	**-27**	**-7**	**-8**	**-12**	**-9**	**3**
Resultaat	**7.168**	**6.936**	**6.826**	**6.801**	**6.801**	**6.837**	**6.836**

Ontwikkelingen baten en lasten
De stijging van de lasten met ingang van 2027 wordt, naast de gebruikelijke indexering van de lasten, veroorzaakt door een verschuiving van lasten van het taakveld 0.4 Overhead naar de overige taakvelden (effect op dit taakveld bedraagt circa € 0,1 mln.). De verschuiving wordt bij het taakveld 0.4 Overhead nader toegelicht.

Mutaties reserves
Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

7.3 Afval

Afval (7.3)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	20.427	22.847	24.481	24.680	24.645	24.644	24.597
Baten	30.212	32.618	33.807	33.481	33.476	33.487	33.487
Saldo van baten en lasten	**9.785**	**9.771**	**9.326**	**8.801**	**8.831**	**8.843**	**8.890**
Toevoeging reserves	681	681	744	686	686	686	686
Onttrekking reserves	64	122	582	81	86	75	75
Saldo mutaties reserves	**-617**	**-559**	**-162**	**-605**	**-600**	**-611**	**-611**
Resultaat	**9.168**	**9.212**	**9.164**	**8.196**	**8.231**	**8.232**	**8.279**

Ontwikkelingen baten en lasten
Geen bijzonderheden te melden.

Mutaties reserves
De mutaties betreffen de stortingen in en onttrekkingen aan de reserve productiemiddelen (voertuigen e.d.) waarbij met ingang van 2025 rekening is gehouden met de elektrificatie van het wagenpark. ‘

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

7.4 Milieubeheer

Millieubeheer (7.4)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	11.828	10.728	21.372	22.212	11.736	11.009	10.526
Baten	6.984	78	3.782	2.914	1.955	1.255	1.256
Saldo van baten en lasten	**-4.844**	**-10.650**	**-17.590**	**-19.298**	**-9.781**	**-9.754**	**-9.270**
Toevoeging reserves	829	100	150	150	150	150	150
Onttrekking reserves	388	4.417	1.309	2.264	2.257	2.256	2.107
Saldo mutaties reserves	**-441**	**4.317**	**1.159**	**2.114**	**2.107**	**2.106**	**1.957**
Resultaat	**-5.285**	**-6.333**	**-16.431**	**-17.184**	**-7.674**	**-7.648**	**-7.313**

Ontwikkelingen baten en lasten
In onderstaande tabel zijn de in dit taakveld verwerkte tijdelijke budgetten, intensiveringsmiddelen en overige specifieke posten opgenomen.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Tijdelijke impuls uitvoeringskracht verduurzaming in 2027 t/m 2030		1.250	1.250	1.250	1.250

De rijksmiddelen die via specifieke uitkeringen worden ontvangen worden volledig ingezet voor de energietransitie en verduurzaaming. In 2026 en 2027 wordt een deel van die rijksmiddelen ontvangen via de algemene uitkering. Die bate is verwerkt op taakveld 0.7 Algemene uitkering. Daardoor staan in 2026 en 2027 tegenover de hogere lasten op gemeentelijk totaalniveau evenredig hogere baten. Door het Rijk is de toezegging gedaan dat de middelen in ieder geval tot en met 2030 worden doorgezet, maar deze worden jaarlijks bij de voorafgaande meicirculaire daadwerkelijk beschikbaar gesteld. Gelijk bij deze beschikbaarstelling worden deze verwerkt in onze financiële administratie. Daarom lijkt het alsof er vanaf 2028 minder lasten zijn begroot, maar deze zijn in werkelijkheid in afwachting van de beschikbaarstelling van de baten via de algemene uitkering (op taakveld 0.7).

Mutaties reserves
De tijdelijke impuls ondersteuning bij verduurzaming in 2027 tot en met 2030 wordt gedekt middels onttrekkingen aan de algemene reserve.

Niet bestede ontvangen rijksmiddelen voor de energie- en warmtetransitie zijn en worden gestort in de reserve energie- en warmtetransitie. Die reserve wordt ingezet ter dekking van de lasten.

Vanaf 2026 houden we rekening met een jaarlijkse storting van € 0,150 mln. in de reserve warmtenet Trega/Zinkwit ten behoeve van de dekking van de verwachte onrendabele top.

Onder de onttrekkingen zijn verder de geraamde onttrekkingen aan de reserve noodfonds opgenomen ter dekking van de cofinanciering voor de uitgaven vanuit het landelijke Volkshuisvestingsfonds.

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Begraafplaatsen en crematoria (7.5)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	893	798	826	848	849	849	844
Baten	652	562	562	580	581	581	581
Saldo van baten en lasten	**-241**	**-236**	**-264**	**-268**	**-268**	**-268**	**-263**
Toevoeging reserves	10	10	10	10	10	10	10
Onttrekking reserves	2	7	4	4	4	4	4
Saldo mutaties reserves	**-8**	**-3**	**-6**	**-6**	**-6**	**-6**	**-6**
Resultaat	**-249**	**-239**	**-270**	**-274**	**-274**	**-274**	**-269**

Ontwikkelingen baten en lasten
Geen bijzonderheden te melden.

Mutaties reserves
Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

Investeringen 2026 – 2030

(bedragen x € 1.000)										
omschrijving	Dekking	afschrijvings-termijn	2026	2027	2028	2029	2030	jaarlijks terug-kerend		totaal beschikbaar (restant)-krediet
Begraafplaats	Rendabel	25	43	11	11	11	0	11	*	**76**
Riolering	Rendabel	30	15.611	31.852	8.166	13.961	0	0		**69.659**
Uitvoeren Energietransitieplan	MJIP	20	0	855	0	0	0	0		**855**
Milieustations/perrons	Rendabel	div.	1.707	500	41	133	58	0		**2.441**

Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Maastricht blijft een stad waar mensen prettig kunnen wonen, leven, werken en elkaar ontmoeten. We bouwen aan een stad die haar unieke identiteit en historische kwaliteit behoudt, terwijl we tegelijkertijd ruimte maken voor nieuwe woningen, voorzieningen, bedrijvigheid en maatschappelijke ontwikkeling. Daarbij staat brede welvaart centraal: economische groei moet hand in hand gaan met een sterke leefbaarheid, kansengelijkheid, gezondheid en duurzaamheid voor alle inwoners.

Inwoners merken dit aan aantrekkelijke en veilige buurten, meer betaalbare woningen, betere voorzieningen dichtbij huis en openbare ruimtes die uitnodigen tot ontmoeten, bewegen en verblijven. We investeren gebiedsgericht, met bijzondere aandacht voor buurten waar de verschillen in kansen, gezondheid en leefkwaliteit het grootst zijn. Zo zorgen we ervoor dat de groei van Maastricht ten goede komt aan alle Maastrichtenaren.

Wat willen we bereiken?

De Omgevingsvisie Maastricht 2040 vormt het kompas voor onze ruimtelijke ontwikkeling. In dit document zijn zeven ruimtelijke ambities vastgesteld, die bijdragen aan de doelstellingen van alle programma's uit deze begroting. Vanuit deze ambities willen we dit bereiken:

1. **Solidaire stad**
   We creëren gelijke kansen voor alle inwoners in de stad. Iedereen moet kunnen meedoen. We ontwikkelen Maastricht gebiedsgericht en investeren daar waar de opgaven en verschillen het grootst zijn. We werken hiervoor met partners en bewoners langjarig samen in het programma Veerkracht en de wijken Pottenberg en Nazareth. Inwoners ervaren hierdoor meer maatwerk voor sterkere buurten, betere voorzieningen en meer mogelijkheden om mee te doen, ongeacht waar zij wonen.

2. **Aantrekkelijke woonstad**
   Hiervoor bouwen we voldoende, betaalbare en passende woningen voor iedereen. We versnellen de woningbouw en realiseren duizenden nieuwe woningen, met nadruk op betaalbaarheid en kwaliteit. We stimuleren doorstroming, bieden ruimte aan verschillende woonvormen en zorgen ervoor dat jongeren, gezinnen, ouderen en aandachtsgroepen een passende woning kunnen vinden. Hierdoor blijft Maastricht een stad waar mensen kunnen blijven wonen in iedere levensfase. We werken samen met de corporaties in de wijken. Hierbij zijn differentiatie en balans in het woningaanbod belangrijk om de tweedeling tegen te gaan.

3. **Compacte stad**
   Maastricht bestaat deels uit sterke buurten met voorzieningen dichtbij. We maken buurten sterker door inzet op ontwikkeling rondom krachtige ontmoetingsplekken waar wonen, zorg, onderwijs, sport, cultuur en dagelijkse voorzieningen samenkomen. Daardoor worden afstanden kleiner en kunnen inwoners gemakkelijker en zelfstandiger deelnemen aan het dagelijks leven.

4. **Aantrekkelijke historische stad**
   We koesteren het historische karakter van Maastricht en benutten erfgoed als drager van identiteit, leefbaarheid en economische aantrekkingskracht. Door monumenten en historische plekken beter te gebruiken, te verduurzamen en toegankelijk te maken, blijft de geschiedenis van Maastricht zichtbaar en beleefbaar voor huidige en toekomstige generaties.

5. **Klimaatadaptieve, duurzame en gezonde stad**
   Bij ruimtelijke ontwikkelingen kiezen we voor gezondheid, duurzaamheid en klimaatbestendigheid als leidende principes. Inwoners profiteren van meer groen in hun leefomgeving, een aantrekkelijkere openbare ruimte, minder hittestress, een betere waterhuishouding en een energiesysteem dat klaar is voor de toekomst.

6. **Dynamische stad**
   Maastricht biedt ruimte voor innovatie, werkgelegenheid en economische ontwikkeling. We creëren nieuwe toekomstbestendige woon- en werkgebieden waar kennis, ondernemerschap, cultuur en innovatie elkaar versterken. Daarmee vergroten we de economische veerkracht van de stad en ontstaan meer kansen op passend werk voor inwoners.

7. **Internationale stad**
   Maastricht versterkt haar positie als Europese kennisstad door samenwerking met onderwijsinstellingen, innovatieve campussen, ondernemers, de regio en Europa. Hierdoor ontstaan nieuwe kansen voor onderzoek, innovatie, talentontwikkeling en duurzame economische groei

We werken aan effectieve, eenvoudige en voorspelbare regels en werkwijzen om bovenstaande ambities samen met de stad mogelijk te maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Zorgvuldige verdichting en ruimtelijke kwaliteit

Om ruimte te bieden aan woningbouw, vergroening, sport, ontmoeting en een gezonde leefomgeving werken we verder aan het Omgevingsprogramma' Zorgvuldige Verdichting'. Hierin actualiseren we o.a. het stedenbouwkundig beleid en daarnaast verkennen en concretiseren we de vervolgstappen richting een nota en een Adviescommissie Omgevingskwaliteit. Met heldere kaders en eenvoudiger processen bieden we meer voorspelbaarheid en ruimte voor innovatie. Daarnaast bereiden we de ruimtelijke plannen voor die nodig zijn voor opgaven op het gebied van mobiliteit, klimaatadaptatie, vergroening en de openbare ruimte.

Gebiedsontwikkeling en stedelijke vernieuwing

In verschillende delen van de stad werken we aan nieuwe woon- en werkgebieden en de vernieuwing van bestaande buurten. Projecten zoals de Spoorzone, het Landbouwbelang, Sphinx Noord, de Groene Loper en Limmel aan de Maas dragen bij aan de woningbouwopgave en een aantrekkelijke leefomgeving. Op de Brightlands Maastricht Health Campus werken we samen met partners aan een innovatie- en kennisdistrict als aanjager van de economische ontwikkeling. In 2027 zetten we binnen deze ontwikkelingen verdere stappen, van planvorming en studies tot concrete realisatiestappen. De gedetailleerde uitwerking hiervan is opgenomen in bijlage 4 Grootstedelijke projecten.

Daarnaast investeren we in de vernieuwing van wijken met veel betaalbare corporatiewoningen, met aandacht voor woningaanbod, leefomgeving en leefbaarheid. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners werken we gebiedsgericht aan opgaven rond wonen, veiligheid, groen en voorzieningen. In de Veerkrachtig Wijken Pottenberg en Nazareth krijgt deze integrale aanpak bijzondere aandacht.

Grond- en vastgoedbeleid

We zetten grond- en vastgoedbeleid in als instrument om ruimtelijke en maatschappelijke doelen te realiseren. Een nadere toelichting is opgenomen in de paragraaf grondbeleid. De raad wordt hierover geïnformeerd via de Meerjaren Prognose Grond- en Vastgoedexploitaties (MPGV) en actualisaties van het grond- en vastgoedbeleid.

Omgevingsplan en dienstverlening

Duidelijke regels en voorspelbare processen zijn belangrijk voor inwoners, ondernemers en initiatiefnemers. Daarom werken we in 2027 verder aan het omgevingsplan als uitwerking van de Omgevingsvisie. De regels voor beheer, gebruik en ontwikkeling van de leefomgeving worden hierin samengebracht. We werken daarbij gebiedsgericht, waarbij Heer en Scharn als eerste deelgebied worden uitgewerkt. Zo bouwen we stapsgewijs toe naar één gebiedsdekkend omgevingsplan voor heel Maastricht in 2032.

Daarnaast verbeteren we de vergunningverlening door initiatiefnemers intensiever te begeleiden. Ook is er meer aandacht en ruimte voor integrale afweging en besluitvorming. We actualiseren het Beleidsplan Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving en onderzoeken waar beleid en regelgeving eenvoudiger, duidelijker en beter uitvoerbaar kunnen worden gemaakt. Zo creëren we meer ruimte om gewenste ontwikkelingen in de stad te realiseren.

Wonen

In 2027 vernieuwt de gemeente Maastricht het woonbeleid. Regels voor de bouw van nieuwe woningen en het beter gebruiken van bestaande woningen worden eenvoudiger en duidelijker. Denk bijvoorbeeld aan de gemeentelijke eisen voor betaalbaarheid en minimale oppervlaktes van woningen, en regels over woningsplitsing. Ook zet de gemeente financiële en juridische instrumenten in om betaalbaar wonen te stimuleren en te sturen op een evenwichtige verdeling van woningen en doelgroepen over de stad. Hierbij werken we met onze instrumenten ook aan het tegengaan van verdere tweedeling in de stad. Met (maatschappelijke) partners maakt de gemeente afspraken over passende huisvesting voor specifieke doelgroepen zoals studenten, ouderen, mensen met een zorgvraag en woonwagenbewoners.

De nieuwe beleidskeuzes worden vastgelegd in het Volkshuisvestingsprogramma, dat in 2027 door het college wordt vastgesteld. De gemeenteraad neemt daarna een apart besluit over benodigde uitvoeringskosten waaronder de besteding van de investeringsimpulsgelden van € 20,000 mln. uit het coalitieakkoord voor betaalbaar wonen en de woonwagenstandplaatsen, waarvoor tevens een investeringsimpuls van € 6,000 mln. beschikbaar is gesteld. De juridische uitwerking van het woonbeleid wordt opgenomen in een vernieuwde Huisvestingsverordening en in het Omgevingsplan.

Monitoring en evaluatie

We maken inzichtelijk in hoeverre de doelen uit de Omgevingsvisie worden gerealiseerd en waar bijsturing nodig is. In 2027 ontwikkelen we hiervoor een monitoringsaanpak, mede op basis van de Omgevingseffectrapportage. Hiermee geven we invulling aan de jaarlijkse rapportage in de P&C-cyclus en de driejaarlijkse evaluatie van de Omgevingsvisie.

BBV-indicatoren[1]	Maastricht						Gemeenten 100.000 - 300.000
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2026
Aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen[1a,]	8,0	15,3	17,8	3,8	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Gemiddelde WOZ waarde woningen (x € 1.000)[1b]	238	258	301	294	313	346	418
Demografische druk (%)[1b,2]	63,7%	64,2%	64,6%	64,2%	64,7%	64,8%	64,4%
Gemiddelde gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (€)[1c]	809	975	983	1.004	1.040	1.045	989
Gemiddelde gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (€)[1c]	827	995	1.004	1.022	1.059	1.065	1.071

1. Bron ‘waarstaatjemeente.nl’ waarbij geldt: (1a) ABF Systeem Woningvoorraad; (1b) CBS; (1c) COELO.
2. Demografische druk = som van aantal personen jonger dan 20 jaar en aantal personen ouder dan 65 jaar in verhouding tot aantal personen van 20 tot en met 65 jaar.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Oordeel inwoners over eigen woonomgeving[1]	7,6	7,6	7,8	7,9	meting juni	op basis 2026
Saldo ontwikkeling woningvoorraad (aantal eenheden per jaar)[2]	1.105	1.560	307	328	nog niet bekend	830[3]

1. Bron: Stadspeiling.
2. Bron: CBS.
3. Gemiddeld jaarprogramma woonprogrammering 2021-2030 (350) woningen/jaar en gemiddeld jaarprogramma Woonprogrammering studentenhuisvesting 2026-2030 (+480 per jaar).

Welke verbonden partijen spelen een rol?

WOM Belvédère

Verantwoordelijk voor de gebiedsontwikkeling Belvédère. Voor de concrete inzet voor 2027 verwijzen wij naar bijlage 4 Grootstedelijke projecten.

Omgevingsdienst Zuid-Limburg

De Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL) is de gemeentelijke uitvoeringsorganisatie van de wettelijke basistaken en enkele specialistische taken milieu voor de 16 Zuid-Limburgse gemeenten en de Provincie Limburg. ODZL richt zich op de uitvoering van de onder de nieuwe Omgevingswet vallende taken rondom vergunningverlening, toezicht, handhaving, klachtenafhandeling, advisering en de specialistische taken rondom omgevingsveiligheid, bodem, geluid, lucht, asbest, energie, vuurwerk en juridische advisering.

Global Goals (SDG's)



Wat mag het kosten?

Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Ruimtelijke ordening (8.1)	7.924	7.986	9.259	11.516	9.807	10.188	10.318
Grondexploitatie (niet-bedrijventereinen) (8.2)	317	36.309	25.960	27.129	14.611	13.909	9.601
Wonen en bouwen (8.3)	6.454	8.488	8.028	8.725	8.808	8.635	8.454
Totaal lasten	**14.695**	**52.783**	**43.247**	**47.370**	**33.226**	**32.732**	**28.373**
Ruimtelijke ordening (8.1)	91	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie (niet-bedrijventereinen) (8.2)	846	36.309	25.960	27.129	14.611	13.909	9.601
Wonen en bouwen (8.3)	5.926	3.966	6.767	5.492	4.442	4.092	4.092
Totaal baten	**6.863**	**40.275**	**32.727**	**32.621**	**19.053**	**18.001**	**13.693**
Totaal saldo van baten en lasten	**-7.832**	**-12.508**	**-10.520**	**-14.749**	**-14.173**	**-14.731**	**-14.680**
Toevoeging reserves	935	3	5.561	26.407	1.357	8.407	11.672
Onttrekking reserves	2.117	2.721	3.588	28.999	3.115	10.469	13.564
Saldo mutaties reserves	**1.182**	**2.718**	**-1.973**	**2.592**	**1.758**	**2.062**	**1.892**
Geraamd resultaat	**-6.650**	**-9.790**	**-12.493**	**-12.157**	**-12.415**	**-12.669**	**-12.788**

In bijlage 5 is het verloop van de begroting na vaststelling van de 1e Bestuursrapportage 2026 door de raad opgenomen.

Hierna volgt een nadere toelichting op de baten, lasten en reservemutaties per taakveld.

8.1 Ruimtelijke ordening

Ruimtelijke ordening (8.1)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	7.924	7.986	9.259	11.516	9.807	10.188	10.318
Baten	91	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**-7.833**	**-7.986**	**-9.259**	**-11.516**	**-9.807**	**-10.188**	**-10.318**
Toevoeging reserves	396	3	2.761	7	7	8.407	11.672
Onttrekking reserves	1.065	800	1.956	2.544	568	8.960	12.226
Saldo mutaties reserves	**669**	**797**	**-805**	**2.537**	**561**	**553**	**554**
Resultaat	**-7.164**	**-7.189**	**-10.064**	**-8.979**	**-9.246**	**-9.635**	**-9.764**

Ontwikkelingen baten en lasten
In onderstaande tabel zijn de in dit taakveld verwerkte tijdelijke budgetten, intensiveringsmiddelen en overige specifieke posten opgenomen.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Ambities stationsomgeving	525	200	200	200	200
Spoorzone: onderzoeksbudget studie omklappen emplacement		1.000			
In- en uitvoering omgevingswet	838	1.375	967	967	967

In 2027 wordt ten behoeve van de uitvoering van de omgevingsprogramma's € 0,408 mln. onttrokken aan de bedrijfs-/egalisatiereserve. In de periode 2027-2030 wordt ten behoeve van de uitvoering van de omgevingswet (inclusief de verbetering van onze dienstverlening en besluitvorming bij de vergunningverlening, het ontwikkelen van het omgevingsplan en het uitvoeren van de omgevingsvisie) jaarlijks € 0,517 mln. onttrokken aan de bedrijfs-/egalisatiereserve. Daarnaast wordt vanaf 2027 structureel € 0,450 mln. beschikbaar gesteld voor de reguliere uitvoering van de omgevingswet. Deze middelen waren voorheen incidenteel beschikbaar en worden hiermee structureel ingebed in de begroting, zodat de continuïteit van de reguliere dienstverlening kan worden gewaarborgd.

De stijging van de lasten met ingang van 2027 wordt, naast de gebruikelijke indexering van de lasten en de hiervoor vermelde posten, mede veroorzaakt door een verschuiving van lasten van het taakveld 0.4 Overhead naar de overige taakvelden (effect op dit taakveld bedraagt circa € 0,7 mln.). Deze verschuiving wordt bij het taakveld 0.4 Overhead nader toegelicht.
Daarnaast is sprake van hogere kapitaallasten voortkomende uit investeringen in projecten en cofinanciering Meerjarenprogramma infrastructuur, ruimte en transport (MIRT).

Mutaties reserves
De stortingen in de reserves betreffen voornamelijk de stortingen in de financieringsreserve ter dekking van kapitaallasten voortkomende uit de ontwikkeling Health Campus en de aanleg van afrit 55 ten behoeve van de Health Campus.

Het onderzoeksbudget studie omklappen emplacement (Spoorzone) wordt gedekt middels onttrekkingen aan de algemene reserve.

In 2027 wordt ten behoeve van de uitvoering van de omgevingsprogramma's € 0,408 mln. onttrokken aan de bedrijfs-/egalisatiereserve. In 2027 tot en met 2030 onttrekken we jaarlijks € 0,517 mln. aan de bedrijfs-/egalisatiereserve.

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Grondexploitatie (niet-bedrijventereinen) (8.2)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	317	36.309	25.960	27.129	14.611	13.909	9.601
Baten	846	36.309	25.960	27.129	14.611	13.909	9.601
Saldo van baten en lasten	**529**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**529**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Ontwikkelingen baten en lasten
De baten en lasten op dit taakveld hebben betrekking op de grondexploitaties. Het verloop van de baten en lasten inzake de grondexploitaties wordt bepaald op basis van de jaarlijkse hercalculaties. Het saldo van de baten en lasten wordt gedurende de looptijd van de exploitatie verwerkt in de balans.

8.3 Bouwen en wonen

Wonen en bouwen (8.3)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	6.454	8.488	8.028	8.725	8.808	8.635	8.454
Baten	5.926	3.966	6.767	5.492	4.442	4.092	4.092
Saldo van baten en lasten	**-528**	**-4.522**	**-1.261**	**-3.233**	**-4.366**	**-4.543**	**-4.362**
Toevoeging reserves	539	0	2.800	26.400	1.350	0	0
Onttrekking reserves	1.052	1.921	1.632	26.455	2.547	1.509	1.338
Saldo mutaties reserves	**513**	**1.921**	**-1.168**	**55**	**1.197**	**1.509**	**1.338**
Resultaat	**-15**	**-2.601**	**-2.429**	**-3.178**	**-3.169**	**-3.034**	**-3.024**

Ontwikkelingen baten en lasten
De stijging van de lasten met ingang van 2027 wordt, naast de gebruikelijke indexering van de lasten, met name veroorzaakt door een verschuiving van lasten van het taakveld 0.4 Overhead naar de overige taakvelden (effect op dit taakveld bedraagt circa € 0,6 mln.). De verschuiving wordt bij het taakveld 0.4 Overhead nader toegelicht.
Onder de baten zijn in de jaren 2026 tot en met 2028 de rijksbijdragen in het kader van de realisatiestimulans opgenomen (€ 2,800 mln. in 2026, € 1,400 mln. 2027 en € 0,350 mln. in 2028).

De overige baten betreffen voornamelijk de geraamde opbrengsten bouwleges. In de regel bestaan de jaarlijkse opbrengsten bouwleges voor een aanzienlijk deel uit de opbrengsten van een aantal grote bouwprojecten (geschatte bouwkosten > € 2,500 mln.). Voorbeelden betreffen Landbouwbelang (The M) en de Groene Loper. Wanneer een project onverhoopt vertraagd raakt of wegvalt, heeft dit een relatief groot effect.

Mutaties reserves
In 2027 vormen we een reserve betaalbaar wonen van € 20,000 mln. Daarnaast wordt een reserve woonwagenstandplaatsen van in totaal € 6,000 mln. gevormd (storting in 2027 € 5,000 mln., storting in 2026 € 1,000 mln.). Beide stortingen worden gedekt middels onttrekkingen aan de algemene reserve.
De mutaties in de reserves betreffen verder de stortingen in en onttrekkingen aan de reserves stedelijke vernieuwing, realisatiestimulans en goed verhuurderschap-betaalbare huur.

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

Investeringen 2026 – 2030

(bedragen x € 1.000)										
omschrijving	Dekking	afschrijvings-termijn	2026	2027	2028	2029	2030	jaarlijks terug-kerend		totaal beschikbaar (restant)-krediet
Achtervang Belvedere	MJIP	40	16.262	822	2.353	2.353	2.353	2.300	*	**24.167**
Kazemat A	MJIP	40	205	1.531	0	0	0	0		**1.737**
A2 bijdrage	MJIP	40	153	153	626	0	0	0		**933**
Brightlands MHC	MJIP	40	334	268	0	0	0	0		**603**
Gebiedsontwikkeling Randwyck	MJIP	25	0	7.113	1.021	3.870	0	0		**12.016**
Gebiedsontwikkeling Randwyck	Rendabel	25	0	0	0	1.979	8.665	0		**23.435**
Ontwikkeling de Heeg	MJIP	25	153	512	758	758	758	0		**2.943**
Gebiedsontwikkeling Belfort	MJIP	40	153	280	280	0	0	0		**714**
Gebiedsontwikkeling ENCI	MJIP	25	0	0	0	0	1.054	0		**1.055**
Noorderbrug	MJIP	60	51	2.144	0	0	0	0		**2.197**
Cofinanciering MIRT	MJIP	20	256	927	1.611	0	0	0		**5.220**
Gemeentelijk aandeel stedelijke ontwikkeling	MJIP	20	1.620	1.628	1.620	0	2.368	640	*	**7.243**
Fietsbrug stuw Borgharen	MJIP	40	4.366	0	0	0	0	0		**4.370**

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Een betrouwbare, toegankelijke en slagvaardige gemeente vormt de basis voor de ontwikkeling van Maastricht. We werken samen met inwoners, ondernemers en partners aan opgaven in de wijken, de regio en daarbuiten. Met goede dienstverlening, zorgvuldig beheer van publieke middelen en een toekomstbestendige organisatie maken we de ambities voor onze stad uitvoerbaar.

Wat willen we bereiken?

Samenwerken aan stad en wijken

Inwoners ervaren een gemeente die zichtbaar, toegankelijk en transparant is. Een gemeente die weet wat er in buurten en wijken speelt en samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke partners werkt aan de opgaven van de stad. Inwoners krijgen ruimte om mee te denken, initiatieven te nemen en invloed uit te oefenen op keuzes die hun leefomgeving raken. Zo versterken we het vertrouwen, de betrokkenheid en het eigenaarschap in de stad.

We werken vanuit de gemeente en met partners gebiedsgericht samen in buurten en wijken, waarbij de lokale opgaven leidend zijn voor onze inzet. We zorgen dat signalen en initiatieven uit buurten en wijken worden verbonden met gemeentelijk beleid en uitvoering. We houden rekening met verschillen tussen buurten en leveren waar nodig maatwerk.

In wijken waar meerdere sociaal-maatschappelijke opgaven samenkomen, werken we langdurig en in samenhang aan sterke gemeenschappen, kansengelijkheid, positieve gezondheid en bestaanszekerheid. De volgende jaren ligt het accent op de veerkrachtige wijken Pottenberg en Nazareth.

Samen werken met (Eu)regio, Den Haag en Brussel

Veel opgaven en uitdagingen die spelen in Maastricht overstijgen ook onze gemeente- en landsgrenzen. Daarom willen we Maastrichtse opgaven niet alleen in samenwerking met partners in de stad, maar ook met partners in Limburg en de Euregio oppakken en onze kracht meer bundelen. Zo staan we sterker en vergroten we de mogelijkheden om belangen van Maastricht te agenderen en kansen voor onze stad en regio als geheel in Den Haag en Brussel beter te benutten.

Toegankelijke dienstverlening en een toekomstbestendige organisatie

Inwoners die gebruik maken van de dienstverlening van burgerzaken voelen zich goed geholpen. Zij weten waar ze terecht kunnen en ervaren een gemeente die bereikbaar is, luistert, meedenkt en duidelijk communiceert.

We zorgen dat gemeentelijke plannen niet alleen ambitieus zijn, maar ook haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar. Een toekomstbestendige organisatie betekent dat we ook werken aan de doorontwikkeling van bedrijfsvoering. Dat moet bijdragen aan een wendbare organisatie met stevige uitvoeringskracht. Inwoners, ondernemers en partners kunnen rekenen op betrouwbare en toegankelijke dienstverlening, waarbij (aan)vragen zorgvuldig en efficiënt worden afgehandeld. We beschermen persoonsgegevens, houden digitale systemen veilig en besteden publieke middelen rechtmatig en doelmatig. Door tijdig te anticiperen op maatschappelijke en technologische ontwikkelingen blijft de organisatie wendbaar en toekomstbestendig.

We beheren gebouwen en percelen grond. Deze eigendommen hebben is geen doel an sich maar draagt bij aan toekomstige projecten, plannen en ontwikkelingen in uitvoering van het coalitieakkoord en de omgevingsvisie. Denk hierbij aan woningbouw, maatschappelijke voorzieningen of het mogelijk maken van andere projecten in de gemeente. Voor ons vastgoed hebben we een stevige verduurzamingsopgave. Meer informatie hierover staat in de paragrafen grondbeleid en onderhoud kapitaalgoederen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samenwerken aan stad en wijken

In 2027 gaat de gemeente Maastricht het gebiedsgericht (samen)werken verder intensiveren.

Via stadsdeelbezoeken, gebiedsgesprekken, bewonerscontacten en andere vormen van participatie halen we vroegtijdig op wat er in buurten en wijken speelt. Een herkenbare contactpersoon, die de buurten en wijken goed kent en de weg weet binnen de organisatie, bevordert korte lijnen. We zorgen dat signalen, initiatieven en kennis van het gebied en de leefwereld worden ingebracht in de overleggen met gemeente en samenwerkingspartners, zodat ze meegenomen kunnen worden in (gemeentelijk) beleid en uitvoering.

We leveren maatwerk door gebiedskennis te combineren met data. Zo kunnen we beter inspelen op wat in specifieke buurten nodig is. Met ‘Thuis in Maastricht’ ontwikkelen we één centraal platform voor communicatie op buurtniveau.

Via stadsdeelprogramma’s verbinden we gemeentelijke opgaven, gebiedsontwikkelingen en initiatieven uit de samenleving. Daarbij maken we zichtbaar hoe de inbreng van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners wordt meegewogen en welke acties daaruit volgen.

We geven inwoners ruimte om zelf bij te dragen aan hun leefomgeving en bevorderen daarmee eigenaarschap. De burgerbegroting ontwikkelen we verder als onderdeel van gebiedsgericht werken, zodat inwoners invloed kunnen uitoefenen op keuzes en investeringen in hun eigen buurt. Bewonersinitiatieven die bijdragen aan leefbaarheid, gezondheid, ontmoeting en sociale samenhang versterken we. Volksculturele verenigingen en sportorganisaties ondersteunen we aanvullend via een afzonderlijke subsidieregeling waarvoor we uit de burgerbegroting (in totaal € 0,750 mln.) een bedrag van € 0,250 mln. beschikbaar stellen.

Veerkrachtige wijken Pottenberg en Nazareth

In 2027 zetten wij volop in op de veerkrachtige wijken Pottenberg en Nazareth. Samen met de inwoners en partners bouwen we verder aan het waarmaken van de ambities voor deze wijken en haar inwoners. Waar het nodig is, investeren we ongelijk voor gelijke kansen. Zo dragen we met de inzet in de veerkrachtige wijken bij aan het verkleinen van de tweedeling in de stad.

Verdere acties zijn:

- We behouden en versterken de alliantie Veerkrachtige Wijken, zodat we samen met maatschappelijke partners uitvoering geven aan de opgaven in Pottenberg en Nazareth. Hierbij is er aandacht voor onze gezamenlijke inzet in de wijken en versterking van onze samenwerking dichtbij inwoners.
- We vertalen de uitkomsten van het tweede onderzoek Veerkracht Maastricht (2026) naar een strategie voor de verdere ontwikkeling van veerkrachtige wijken vanaf 2027. We benutten het onderzoek en de geleerde lessen en successen uit het programma Veerkrachtige Wijken voor de gebiedsgerichte inzet en afstemming in de andere prioritaire wijken waar sprake is van een stapeling van opgaven.
- We stellen voor Pottenberg en Nazareth een nieuw uitvoeringsplan vast voor de periode 2027-2029.
- We versterken de integrale samenwerking over de domeinen heen op het gebied van wonen, herstructurering, leefomgeving, mobiliteit, duurzaamheid, bestaanszekerheid, jeugd, gezondheid, sport en veiligheid, zodat opgaven in Pottenberg en Nazareth in samenhang worden aangepakt (zie ook programma 1, 5, 6, 7 en 8).
- We vertalen de ervaringen en geleerde lessen uit de veerkrachtige wijken naar de andere wijken, met als doel de tweedeling in de stad verder terug te dringen.
- We werken de aanpak voor het versterken van moeders en verzorgers in de wijk verder uit en starten deze in een van de veerkrachtige wijken (volgens de Bloombergaanpak).

- We versterken de regionale samenwerking rond sterke en gezonde gemeenschappen en zetten de regiodealsubsidie in voor de doorontwikkeling van het WijkLeerbedrijf, met een directe verbinding naar de inwoners in Pottenberg en Nazareth.
- We benutten de samenwerking binnen de provinciale wijken- en dorpenaanpak om kennis uit te wisselen, aanvullende middelen te benutten en de aandacht voor de opgaven in Pottenberg en Nazareth te vergroten in de Regio en bij het Rijk.

Effectindicatoren[1]		realisatie					Begroting
		2022	2023	2024	2025	2026[2]	2027
% Maastrichtenaren dat vindt dat de gemeente voldoende luistert naar de mening van haar inwoners	(helemaal) eens	18%	19%	26%	28%	31%	> 31%
	(helemaal) oneens	31%	30%	25%	24%	24%	< 24%
	neutraal/ geen mening	51%	51%	49%	48%	45%	< 45%
% Maastrichtenaren dat vindt dat de gemeente inwoners voldoende betrekt bij plannen, activiteiten en voorzieningen	(helemaal) eens	26%	26%	32%	36%	35%	> 35%
	(helemaal) oneens	27%	30%	25%	22%	25%	< 25%
	neutraal/ geen mening	47%	44%	43%	42%	40%	< 40%
% Maastrichtenaren dat vindt dat de gemeente voldoende ruimte biedt voor realiseren van ideeën en initiatieven	(helemaal) eens	24%	23%	29%	32%	34%	> 34%
	(helemaal) oneens	20%	21%	17%	16%	19%	< 19%
	neutraal/ geen mening	56%	56%	54%	52%	46%	< 46%

1) Bron Stadspeiling 2025.
2) Aan Stadspeiling 2026 hebben in vergelijking met eerdere Stadspeilingen meer internationale respondenten deelgenomen. In de analyse van het onderzoeksmateriaal is hiermee rekening gehouden. Voor meer details wordt verwezen naar de rapportage op Maastricht in Cijfers.

Samen werken met (Eu)regio, Den Haag en Brussel

Om lokale opgaven kracht bij te zetten, versterken we ook de samenwerking buiten Maastricht. Vanuit een strategische public affairs-aanpak verbinden we de prioriteiten uit het coalitieakkoord aan samenwerking in Zuid-Limburg, de Euregio, met het Rijk en binnen Europa. Zo behartigen we de belangen van Maastricht, benutten we kansen voor de stad en versterken we de positie van Maastricht als Europese kennis- en innovatiestad.

Toegankelijke dienstverlening en een toekomstbestendige organisatie

In 2027 blijven we werken aan toegankelijke en betrouwbare dienstverlening voor alle inwoners, ondernemers en partners. Inwoners kunnen op toegankelijke wijze via het Gemeenteloket, telefoon en online dienstverlening zaken regelen en krijgen duidelijke informatie. We organiseren verkiezingen, zorgen voor een betrouwbare basisregistratie personen en blijven werken aan klanttevredenheid en servicenormen.

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen wordt uitvoerig omschreven hoe we onze gebouwen, gronden en strategische eigendommen zorgvuldig beheren. In de paragraaf grondbeleid is nader omschreven hoe we ons beleid actualiseren voor grond en vastgoed, zodat dit ook aansluit bij het coalitieakkoord en de vernieuwde omgevingsvisie en toekomstige ontwikkelingen.

Met de impuls van € 2,000 mln. voor de optimalisatie van de bedrijfsvoering zetten we in 2027 verdere stappen in de meerjarige ontwikkeling van onze bedrijfsvoering. Deze impuls ondersteunt de doorontwikkeling van processen, systemen, informatievoorziening en sturing. Daarbij benutten we data, digitale mogelijkheden en nieuwe technologieën op een verantwoorde manier. Daarnaast investeren we in de verdere versterking van de juridische kwaliteitszorg, zodat gemeentelijke

beslissingen en processen ook bij toenemende complexiteit van wet- en regelgeving zorgvuldig, rechtvaardig en begrijpelijk blijven. De verdere uitwerking staat in de paragraaf bedrijfsvoering.

We investeren € 0,750 mln. per jaar om onze organisatie verder te versterken in integraal, opgavegericht en procesmatig werken. Deze investering is noodzakelijk omdat maatschappelijke opgaven steeds complexer worden, de behoefte aan organisatiebrede samenwerking toeneemt en de eisen op het gebied van informatieveiligheid en toegankelijkheid steeds hoger worden.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2021	2022	2023	2024	2025	2027
Score tevredenheid klanten GemeenteLoket[1]	8,8	8,7	8,9	8,6	9	9
Score tevredenheid klanten Callcenter[1]	8,5	8,2	8,2	8,2	8,4	8,4
Score tevredenheid klanten Online dienstverlening[1]	7,7	7,8	7,8	8,3	8,3	8,3
Servicenorm Callcenter[2]						
Als u 14043 belt heeft u een medewerker aan de lijn:						
- Binnen 20 seconden	46%	44%	-	-	-	-
- Binnen 1 minuut	-	-	74%	74%	81%	80%
Servicenorm GemeenteLoket[2]						
Als u een afspraak heeft bij het GemeenteLoket helpen wij u binnen 5 minuten	91%	90%	86%	83%	84%	100%
Termijn beantwoorden en archiveren post gemeente[3]						
- Binnen 2 weken				68%	69%	> 69%
- Binnen 4 weken				77%	79%	> 79%
- Binnen 6 weken				81%	83%	> 83%

1. Bron: NVVB Dashboard Dienstverlening.
2. Bron: gemeente Maastricht.
3. Sinds 2024 worden e-mails en brieven op dezelfde manier behandeld in een zaaksysteem.

BBV-indicatoren[1]	Maastricht				
	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal fte formatie per 1 januari per 1.000 inwoners[2]	13,0	12,9	13,4	13,5	13,9
Aantal fte bezetting per 1 januari per 1.000 inwoners[3]	11,9	12,3	12,5	12,8	13,2
Apparaatskosten per inwoner[4]	1.119	1.139	1.196	1.317	1.403
Externe inhuur: kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen[5]	12,7	10,3	12,0	12,0	9
Overhead (% van totale lasten)[6]	10,0	9,7	10,5	11,1	11,1

1. Het BBV schrijft voor dat benchmarken plaatsvindt via de cijfers gepubliceerd op 'waarstaatjegemeente.nl'. Op deze site ontbreken voor alle BBV-indicatoren horend bij programma 0 de cijfers voor 'gemeenten 100.000-300.000 inwoners'. De kolom 'Gemeenten 100.000-300.000 inwoners' ontbreekt daarom in voorliggende tabel. De bron van alle indicatoren in de tabel is gemeente Maastricht.
2. BBV-*definitie formatie:*
   Het gaat hier om toegestane formatie in fte ambtelijke organisatie. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting. Het gaat om formatieplaatsen ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste instelling, een tijdelijke instelling of nog openstaan in de vorm van een vacature. Fte is equivalent van 36-uur werkweek. Heeft een gemeente formatieplaatsen opgenomen, die de gemeente uitvoert voor een andere overheidsorganisatie (verhuurde fte's aan bijvoorbeeld een andere overheidsorganisatie of een shared serviceorganisatie) dan dienen deze in mindering te worden gebracht op de totale formatieve omvang.
3. BBV-*definitie bezetting*:
   Het gaat hier om het werkelijk aantal fte (dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan) dat werkzaam is. Ook boventallige medewerkers worden meegeteld.
4. BBV-*definitie apparaatskosten*:
   Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Korter gezegd: Apparaatskosten zijn alle personele - en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie (excl. griffie en bestuur).

5. *BBV-definitie externe inhuur:*
   Inhuur betreft het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen de organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt. Het kan onder andere gaan om de inzet van uitzendkrachten, ZZP'ers of detacheringsovereenkomsten. Het kan zowel gaan om inhuur voor tijdelijke vervanging of voor inhuur van specialisten met specialistische vakkennis die ontbreekt in uw organisatie. Niet: uitbesteding. Kenmerk van inhuur is dat ingehuurde functionaris een plaats krijgt in de hiërarchie van de organisatie. Definitie is conform HR-monitor A+O fonds.
6. *BBV-definitie overheadkosten:* Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Global Goals (SDG's)



Wat mag het kosten?

Programma 0 Bestuur en ondersteuning	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bestuur (0.1)	11.141	7.999	7.448	7.234	6.796	6.797	6.797
Burgerzaken (0.2)	7.575	7.140	8.031	9.226	8.813	7.962	7.956
Beheer overige gebouwen en gronden (0.3)	10.641	10.796	11.265	11.926	12.189	12.458	12.534
Overhead (0.4)	82.664	83.534	89.326	69.690	68.400	69.901	69.947
Treasury (0.5)	7.241	8.861	7.089	8.781	12.030	15.970	17.264
Belastingen overig (0.64)	699	710	849	867	867	867	867
Overige baten en lasten (0.8)	1.593	8.280	3.964	4.733	1.079	-702	-2.202
Vennootschapsbelasting (0.9)	365	405	405	405	405	405	405
Totaal lasten	**121.919**	**127.725**	**128.377**	**112.862**	**110.579**	**113.658**	**113.568**
Bestuur (0.1)	151	0	0	0	0	0	0
Burgerzaken (0.2)	3.724	3.768	3.976	4.101	4.101	2.801	2.801
Beheer overige gebouwen en gronden (0.3)	8.696	9.343	9.363	9.562	9.555	9.615	9.699
Overhead (0.4)	5.317	4.529	5.475	5.548	5.504	5.504	5.504
Treasury (0.5)	9.336	11.126	11.272	10.647	11.344	12.024	11.238
OZB Woningen (0.61)	21.004	21.259	21.410	23.157	23.157	23.157	23.157
OZB niet-woningen (0.62)	24.901	23.517	25.310	26.513	26.513	26.513	26.513
Parkeerbelasting (0.63)	11.351	12.127	12.950	13.432	13.813	13.813	13.813
Belastingen overig (0.64)	3.745	3.223	3.575	3.468	3.469	3.469	3.469
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds (0.7)	390.025	383.927	394.908	407.476	385.776	378.834	384.106
Overige baten en lasten (0.8)	0	4	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting (0.9)	1	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	**478.251**	**472.823**	**488.239**	**503.904**	**483.232**	**475.730**	**480.300**
Totaal saldo van baten en lasten	**356.332**	**345.098**	**359.862**	**391.042**	**372.653**	**362.072**	**366.732**
Toevoeging reserves	37.325	12.762	14.573	123.997	9.956	10.221	10.500
Onttrekking reserves	31.145	19.619	26.833	131.378	13.949	15.779	11.017
Saldo mutaties reserves	**-6.180**	**6.857**	**12.260**	**7.381**	**3.993**	**5.558**	**517**
Geraamd resultaat	**350.152**	**351.955**	**372.122**	**398.423**	**376.646**	**367.630**	**367.249**

In bijlage 5 is het verloop van de begroting na vaststelling van de 1e Bestuursrapportage 2026 door de raad opgenomen.

Hierna volgt een nadere toelichting op de baten, lasten en reservemutaties per taakveld.

0.1 Bestuur

Bestuur (0.1)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	11.141	7.999	7.448	7.234	6.796	6.797	6.797
Baten	151	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**-10.990**	**-7.999**	**-7.448**	**-7.234**	**-6.796**	**-6.797**	**-6.797**
Toevoeging reserves	155	5	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	252	214	387	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**97**	**209**	**387**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**-10.893**	**-7.790**	**-7.061**	**-7.234**	**-6.796**	**-6.797**	**-6.797**

Ontwikkelingen baten en lasten

Per 1 januari 2028 wordt de pensioenvoorziening voor wethouders overgedragen aan het ABP. In 2025 is deze op het daartoe benodigde niveau per eind 2025 gebracht hetgeen in 2025 heeft geleid tot een storting in de voorziening van € 4,073 mln. In 2026 en 2027 zijn nog stortingen in de voorzieningen geraamd (in beide jaren € 0,396 mln.). Vanaf 2028 vervallen deze stortingen en is er uitsluitend nog sprake van werkgeverslasten pensioenpremies die aan het ABP worden afgedragen. Deze werkgeverslasten zijn vanaf 2028 onderdeel van de personeelskosten.

Mutaties reserves
Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

0.2 Burgerzaken

Burgerzaken (0.2)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	7.575	7.140	8.031	9.226	8.813	7.962	7.956
Baten	3.724	3.768	3.976	4.101	4.101	2.801	2.801
Saldo van baten en lasten	**-3.851**	**-3.372**	**-4.055**	**-5.125**	**-4.712**	**-5.161**	**-5.155**
Toevoeging reserves	0	215	0	115	116	115	116
Onttrekking reserves	66	205	0	15	96	161	155
Saldo mutaties reserves	**66**	**-10**	**0**	**-100**	**-20**	**46**	**39**
Resultaat	**-3.785**	**-3.382**	**-4.055**	**-5.225**	**-4.732**	**-5.115**	**-5.116**

Ontwikkelingen baten en lasten
De lasten stijging met ingang van 2027, naast de gebruikelijke indexering van de lasten, met name door een verschuiving van lasten van het taakveld 0.4 Overhead naar de overige taakvelden (effect op dit taakveld bedraagt circa € 0,4 mln.). De verschuiving wordt bij het taakveld 0.4 Overhead nader toegelicht.
Verder is met ingang van 2029 sprake van lagere lasten (met name personele lasten) die verband met de verwachte daling van het aantal aanvragen voor verlenging van paspoorten, identiteitsbewijzen e.d. Dit leidt tevens tot een daling van baten.

Mutaties reserves
Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Beheer overige gronden en gebouwen (0,3)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	10.641	10.796	11.265	11.926	12.189	12.458	12.534
Baten	8.696	9.343	9.363	9.562	9.555	9.615	9.699
Saldo van baten en lasten	**-1.945**	**-1.453**	**-1.902**	**-2.364**	**-2.634**	**-2.843**	**-2.835**
Toevoeging reserves	1.664	4.591	5.406	1.136	1.160	1.193	1.235
Onttrekking reserves	1.180	4.114	4.590	394	394	394	394
Saldo mutaties reserves	**-484**	**-477**	**-816**	**-742**	**-766**	**-799**	**-841**
Resultaat	**-2.429**	**-1.930**	**-2.718**	**-3.106**	**-3.400**	**-3.642**	**-3.676**

Ontwikkelingen baten en lasten
De stijging van de lasten met ingang van 2027 wordt, naast de gebruikelijke indexering van de lasten, met name veroorzaakt door een verschuiving van lasten van het taakveld 0.4 Overhead naar de overige taakvelden (effect op dit taakveld bedraagt circa € 0,2 mln.). De verschuiving wordt bij het taakveld 0.4 Overhead nader toegelicht. Investeringen in het kader van de verduurzaming van het vastgoed leiden tot hogere kapitaallasten.
De investering in het monumentale pand Vrijthof 25 (Hoofdwacht) leidt tot kapitaal- en exploitatielasten en baten inzake gebruik door derden. De actualisatie van de exploitaties van onze gebouwen (waaronder het MECC) leidt tot bijstelling van de exploitatiebudgetten (incl. de onderhoudsvoorziening). Het structurele effect van deze posten bedraagt circa € 0,140 mln. per jaar.

Mutaties reserves
De stortingen en onttrekkingen betreffen met name de structurele mutaties in de egalisatie- en onderhoudsreserve MECC.

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie). Meer informatie hierover staat in de paragrafen grondbeleid en onderhoud kapitaalgoederen.

0.4 Overhead

Overhead (0.4)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	82.664	83.534	89.326	69.690	68.400	69.901	69.947
Baten	5.317	4.529	5.475	5.548	5.504	5.504	5.504
Saldo van baten en lasten	**-77.347**	**-79.005**	**-83.851**	**-64.142**	**-62.896**	**-64.397**	**-64.443**
Toevoeging reserves	20.075	7.128	8.368	6.455	6.455	6.455	6.455
Onttrekking reserves	16.055	6.815	11.224	6.683	5.132	6.689	6.703
Saldo mutaties reserves	**-4.020**	**-313**	**2.856**	**228**	**-1.323**	**234**	**248**
Resultaat	**-81.367**	**-79.318**	**-80.995**	**-63.914**	**-64.219**	**-64.163**	**-64.195**

Ontwikkelingen baten en lasten
De daling van de lasten met ingang van 2027 wordt veroorzaakt door een verschuiving van lasten van het taakveld 0.4 Overhead naar de overige taakvelden.

Vanaf 2027 heeft een herverdeling van de overheadlasten plaatsgevonden. Uitgangspunt voor deze herverdeling vormt de geactualiseerde notitie ‘Overhead’ waarin de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (verder: BBV) ingaat op de inhoud en reikwijdte van het begrip ‘overhead’ zoals voorgeschreven in artikel 1 van het BBV. In de notitie wordt bovendien duiding gegeven aan onderwerpen die in directe relatie met de overhead staan. De herverdeling heeft budgettair neutraal plaatsgevonden waarbij budgetten vanuit taakveld 0.4 zijn overgeheveld naar andere taakvelden. De overheveling in 2027 tot en met 2030 bedraagt jaarlijks circa € 19,500 mln. ten opzichte van de meerjarenbegroting 2026-2029.

Door deze overheveling daalt het gemeentebrede overheadpercentage naar 52% in 2027 (2028-2030: circa 53%). Dit overheadpercentage is een opslag op de directe personeelskosten welke aan derden worden doorberekend resp. aan projecten worden toegerekend. Het overheadpercentage wordt berekend door de totale lasten op taakveld 0.4 (incl. reservemutaties) te delen op de totale personeelslasten van gemeente Maastricht. Deze berekeningswijze is conform de geldende financiële verordening.

In onderstaande tabel zijn de in dit taakveld verwerkte tijdelijke budgetten, intensiveringsmiddelen en overige specifieke posten opgenomen.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Vervanging financieel informatiesysteem (projectleiding)	250	250	250		
Juridische kwaliteitszorg/compliance		250	250	250	250

Met ingang van 2027 wordt het budget voor juridische kwaliteitszorg en compliance structureel met € 0,250 mln. per jaar versterkt. De toenemende complexiteit van wet- en regelgeving, waaronder op het gebied van privacy, informatiehuishouding en de Wet open overheid (Woo), vraagt om extra ondersteuning en specialistische inzet. De middelen worden ingezet als flexibele capaciteit binnen Juridische Zaken, zodat kan worden ingespeeld op actuele ontwikkelingen en werkdruk op de onderdelen waar dit het meest nodig is. Hiermee versterken we de juridische kwaliteit, vergroten we de wendbaarheid van de organisatie en ondersteunen we een slagvaardige uitvoering van

gemeentelijke taken. Verder investeren we in integriteit en breiden we de formatie van het bureau integriteit structureel uit (€ 0,181 mln.) met als doel het neerzetten en onderhouden van de gewenste cultuur waarin aandacht voor integriteit een normaal onderdeel is van samenwerken en waar aandacht voor schendingen en ondermijning structureel is ingebed in de organisatie.

Mutaties reserves
De mutaties hebben betrekking op de jaarlijkse stortingen in en onttrekkingen aan de reserves werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten, eigen risico's ziektewet en productiemiddelen (voertuigen, werkomgeving, informatisering en automatisering, huisvesting e.d.), generatiepact, bedrijfs- en egalisatiereserve, organisatieontwikkeling en Wet Open Overheid.

Voor de vervanging van het financieel informatiesysteem (projectleiding) wordt het budget aan de lastenkant gedekt door een onttrekking aan de bedrijfs-/ egalisatiereserve resp. reserve projectleider nieuw financieel systeem. In de jaren 2026, 2027 en 2028 wordt jaarlijks € 0,250 mln. onttrokken aan de reserve projectleider nieuw financieel systeem.

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

0.5 Treasury

Treasury (0.5)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	7.241	8.861	7.089	8.781	12.030	15.970	17.264
Baten	9.336	11.126	11.272	10.647	11.344	12.024	11.238
Saldo van baten en lasten	**2.095**	**2.265**	**4.183**	**1.866**	**-686**	**-3.946**	**-6.026**
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**2.095**	**2.265**	**4.183**	**1.866**	**-686**	**-3.946**	**-6.026**

Ontwikkelingen baten en lasten
De toename van de lasten wordt veroorzaakt door rentelasten voor nog aan te trekken leningen. De financieringsbehoefte neemt door de omvang van de investeringsplanning toe.
De toerekening van de (hogere) kapitaallasten aan andere taakvelden leidt tot hogere baten op dit taakveld maar leidt bij de andere taakvelden tot hogere kapitaallasten. Omdat we bij de toerekening aan de taakvelden in alle jaren éénzelfde rekenrente hanteren fluctueren de resultaten op dit taakveld.

0.61 OZB woningen

OZB Woningen (0.61)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	21.004	21.259	21.410	23.157	23.157	23.157	23.157
Saldo van baten en lasten	**21.004**	**21.259**	**21.410**	**23.157**	**23.157**	**23.157**	**23.157**
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**21.004**	**21.259**	**21.410**	**23.157**	**23.157**	**23.157**	**23.157**

Ontwikkelingen baten en lasten
In onderstaande tabel zijn de in dit taakveld verwerkte tijdelijke budgetten, intensiveringsmiddelen en overige specifieke posten opgenomen.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Effect indexering OZB-tarieven (verschil tussen indexering OZB-tarieven en indexering baten)		1.103	1.103	1.103	1.103

Het effect indexering OZB-tarieven heeft betrekking op het verschil tussen de indexering OZB tarieven (nieuwe systematiek m.i.v. begrotingsjaar 2027) en de indexering van de OZB-baten (systematiek tot en met begrotingsjaar 2026).

0.62 OZB niet-woningen

OZB niet-woningen (0.62)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	24.901	23.517	25.310	26.513	26.513	26.513	26.513
Saldo van baten en lasten	**24.901**	**23.517**	**25.310**	**26.513**	**26.513**	**26.513**	**26.513**
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**24.901**	**23.517**	**25.310**	**26.513**	**26.513**	**26.513**	**26.513**

Ontwikkelingen baten en lasten
In onderstaande tabel zijn de in dit taakveld verwerkte tijdelijke budgetten, intensiveringsmiddelen en overige specifieke posten opgenomen.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Effect indexering OZB-tarieven (verschil tussen indexering OZB-tarieven en indexering baten)		520	520	520	520

Het effect indexering OZB-tarieven heeft betrekking op het verschil tussen de indexering OZB tarieven (nieuwe systematiek m.i.v. begrotingsjaar 2027) en de indexering van de OZB-baten (systematiek tot en met begrotingsjaar 2026).

0.63 Parkeerbelasting

Parkeerbelasting (0.63)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	11.351	12.127	12.950	13.432	13.813	13.813	13.813
Saldo van baten en lasten	**11.351**	**12.127**	**12.950**	**13.432**	**13.813**	**13.813**	**13.813**
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**11.351**	**12.127**	**12.950**	**13.432**	**13.813**	**13.813**	**13.813**

Ontwikkelingen baten en lasten
In de raming van de parkeerbelastingen is rekening gehouden met een toename van deze baten als gevolg van de inzet van de scanauto.

0.64 Belastingen overig

Belastingen overig (0.64)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	699	710	849	867	867	867	867
Baten	3.745	3.223	3.575	3.468	3.469	3.469	3.469
Saldo van baten en lasten	**3.046**	**2.513**	**2.726**	**2.601**	**2.602**	**2.602**	**2.602**
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**3.046**	**2.513**	**2.726**	**2.601**	**2.602**	**2.602**	**2.602**

Ontwikkelingen baten en lasten
In de geraamde baten is rekening gehouden met de indexering van de baten.

0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds

Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds (0.7)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	390.025	383.927	394.908	407.476	385.776	378.834	384.106
Saldo van baten en lasten	**390.025**	**383.927**	**394.908**	**407.476**	**385.776**	**378.834**	**384.106**
Toevoeging reserves	967	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**-967**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**389.058**	**383.927**	**394.908**	**407.476**	**385.776**	**378.834**	**384.106**

Ontwikkelingen baten en lasten
De circulaires inzake het gemeentefonds leiden tot een stijging van de algemene uitkering waarvan een deel beschikbaar is voor budgettaire ontwikkelingen. Daarnaast moet een deel worden ingezet voor (nieuwe) taken. De budgetten die samenhangen met deze nieuwe taken zijn verantwoord op de hiervoor in aanmerking komende taakvelden. Per saldo is er (voor de nieuwe taken) voor de gemeente Maastricht sprake van een budgetneutraal effect.

De meicirculaire 2026 heeft per saldo geleid tot een neerwaartse bijstelling van de algemene uitkering in de jaren 2026 tot en met 2030.

Het nadelige budgettaire effect op de algemene uitkering bedraagt in 2026 € 2,3 mln., in 2027 € 0,6 mln., in 2028 € 1,1 mln., in 2029 2,7 mln. en in 2030 € 1,2 mln.

De voordelige bijstellingen op de algemene uitkering worden o.a. veroorzaakt door het accres (de toename van het gemeentefonds o.b.v. de gemiddelde volumegroei van het bruto binnenlands product (bbp) en de loon- en prijsontwikkeling, gebaseerd op het prijs-bbp). Dit accresvoordeel is voor 2026 € 1,2 mln. en voor de jaren 2027 t/m 2030 resp. € 2,2 mln., € 2,8 mln., € 1,4 mln. en € 1,8 mln. Wijzigingen in de (landelijke) maatstaven, aantallen en geactualiseerde bedragen per eenheid zorgen voor een voordeel voor 2026 van € 0,9 mln., oplopend naar € 4,7 mln. in 2030.

De neerwaartse bijstellingen hebben betrekking de eindafrekening van het BTW Compensatiefonds over het jaar 2025. Dit betekent voor 2026 een nadeel van € 1,7 mln. Vanwege de bijstelling van de in de meerjarenbegroting opgenomen stelpost BTW Compensatiefonds betekent dit voor de jaren 2026 en verder eveneens een structureel nadeel van € 1 mln. Daarnaast worden onze gemeente door de gestegen WOZ-waarden voor 2026 met € 1,2 mln. gekort in het gemeentefonds en voor 2027 en volgende jaren eveneens gekort met een bedrag van € 0,7 mln. Tenslotte zorgt het onderdeel ‘Beschut Werk’ binnen de integratie-uitkering Participatie vanwege een nieuwe methode van toewijzing van de verdeling van financiering vanaf 2027 voor een nadeel op de algemene uitkering. Voor 2027 bedraagt dit nadeel € 0,6 mln. en dit nadeel loopt richting 2030 verder op naar € 1,9 mln.

Uit volgende circulaires zal blijken (o.b.v. de werkelijke gerealiseerde beschut werkplekken) of deze bijstellingen terecht waren of niet. Omdat de budgetten voor beschut werk op dit moment realistisch geraamd zijn, komen de nadelen uit deze meicirculaire t.l.v. de budgettaire ruimte. Eventuele voordelen uit toekomstige circulaires op het onderdeel beschut werk zullen dan t.g.v. de budgettaire ruimte worden gebracht.

0.8 Overige baten en lasten

Overige baten en lasten (0.8)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	1.593	8.280	3.964	4.733	1.079	-702	-2.202
Baten	0	4	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**-1.593**	**-8.276**	**-3.964**	**-4.733**	**-1.079**	**702**	**2.202**
Toevoeging reserves	14.464	823	799	116.291	2.225	2.458	2.694
Onttrekking reserves	13.592	8.271	10.632	124.286	8.327	8.535	3.765
Saldo mutaties reserves	**-872**	**7.448**	**9.833**	**7.995**	**6.102**	**6.077**	**1.071**
Resultaat	**-2.465**	**-828**	**5.869**	**3.262**	**5.023**	**6.779**	**3.273**

Overige ontwikkelingen baten en lasten
De post overige baten en lasten wordt gezien het uiteenlopende karakter nader gespecificeerd.

Onderwerpen	(bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bijdrage Historisch Centrum Limburg	1.046	1.127	1.127	1.127	1.127
Ontwikkelbudget projecten	258	264	264	264	264
Logistiek stadsbeheer	805	959	1.051	1.024	1.018
Stelpost onvoorzien	1.879	500	500	500	500
Impuls bedrijfsvoering (dekking vanuit de bedrijfs-/egalisatiereserve)		2.000			
Tijdelijk budget in 2027 t/m 2030 project-, proces- en programmamanagement (dekking vanuit de bedrijfs-/egalisatiereserve)		750	750	750	750
Stelpost onderuitputting kapitaallasten (bepaald conform de richtlijnen van de provincie)		-884	-2.629	-4.383	-5.878
Overige posten	-24	17	16	16	17
Totaal lasten	**3.964**	**4.733**	**1.079**	**-702**	**-2.202**

De impuls bedrijfsvoering (€ 2,000 mln.) en de tijdelijke budgetten voor project-, proces- en programmamanagement (€ 0,750 mln. in 2027 tot en met 2030) worden onttrokken aan de bedrijfs-/egalisatiereserve. De impuls bedrijfsvoering (€ 2,000 mln.) wordt ingezet voor de verdere doorontwikkeling van de gemeentelijke bedrijfsvoering, zoals uitgewerkt in de paragraaf Bedrijfsvoering. Deze investering is noodzakelijk omdat maatschappelijke opgaven steeds complexer worden, de behoefte aan organisatiebrede samenwerking toeneemt en de eisen op het gebied van informatieveiligheid en toegankelijkheid steeds hoger worden.
De stelpost indexering die werd gevormd uit de algemene uitkering (meicirculaire 2026) en de indexering van de baten is ingezet voor de indexering van de lasten. Het resterende saldo is vrijgevallen (2027 € 0,218 mln., 2028 € 0,195 mln., 2029 € 0,134 mln. en 2030 € 0,101 mln.).

Mutaties reserves
De structurele stortingen en onttrekkingen aan de reserve vruchtboomfonds (algemene reserve) zijn met ingang van begrotingsjaar 2026 vervallen. In 2027 wordt het vruchtboomfonds als onderdeel van de algemene reserve opgeheven en toegevoegd aan de algemene reserve.

De onttrekkingen aan de algemene reserve ten behoeve van de vorming van de reserves Brightlands Maastricht Health Campus en afrit 55 Randwyck zijn verwerkt op dit taakveld.

Ook de mutaties in de reserve productiemiddelen logistiek worden op dit taakveld verwerkt.

Een toelichting op de reserves is opgenomen in het onderdeel reserves en voorzieningen in het hoofdstuk financiële begroting (onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie).

0.9 Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting (0.9)	(bedragen x € 1.000)						
	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	365	405	405	405	405	405	405
Baten	1	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**-364**	**-405**	**-405**	**-405**	**-405**	**-405**	**-405**
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**-364**	**-405**	**-405**	**-405**	**-405**	**-405**	**-405**

Ontwikkelingen baten en lasten
Geen bijzonderheden te melden.

Investeringen 2026 – 2030

(bedragen x € 1.000)										
omschrijving	Dekking	afschrijvings-termijn	2026	2027	2028	2029	2030	jaarlijks terug-kerend		totaal beschikbaar (restant)-krediet
Optimale toegankelijkheid van gebouwen	MJIP	40	79	79	0	0	0	0		**159**
Productiemiddelen	Rendabel	div.	12.221	10.225	41.812	6.483	2.975	PM		**75.082**
MECC	Rendabel	20	1.409	0	0	0	0	0		**1.410**
Verduurzamen commercieel vastgoed	Rendabel	20	0	239	0	0	3.973	0		**4.216**
Verduurzamen gemeentelijke organisatie	MJIP	20	0	1.362	381	730	1.425	0		**3.902**
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	MJIP	20	0	493	989	2.825	0	0		**4.311**
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	Rendabel	20	0	0	437	-263	0	0		**175**
Verduurzamen maatschappelijke gemeentelijke panden	Rendabel	20	1.190	0	0	0	0	0		**1.191**
Verduurzamen maatschappelijke gemeentelijke panden	MJIP	20	1.006	3.242	2.190	490	0	0		**6.936**
Verbouwing Vrijthof 25	MJIP	20	0	1.841	0	0	0	0		**1.843**
Grondstoffen plan 2026-2030	Rendabel	div.	1.315	2.164	1.377	1.315	1.203	0		**7.382**

1.2 Paragrafen

Lokale heffingen

Inleiding

De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijke beleid. Ze raken de burgers, bedrijven en instellingen heel direct in hun portemonnee. Politiek gezien is daarom van belang de transparantie van de berekeningswijze voor de kostendekkende tarieven. Dit betreft afval, riolen en leges. De overige belastingen en parkeerbelastingen betreffen een algemene inkomstenbron.

Wettelijke grondslag

Welke heffingen gemeenten mogen opleggen, is vastgelegd in de Gemeentewet (Gw).

De heffingen zijn te verdelen in 2 soorten:

- Heffingen waarbij een product of dienst wordt geleverd en waarvoor de burger betaalt (afvalinzameling, riolering, paspoort, rijbewijs, huwelijk, omgevingsvergunningen, parkeerontheffing, enzovoort). Bij deze heffingen mogen de begrote opbrengsten niet hoger zijn dan de begrote lasten (artikelen 228a en 229 Gw).
- Heffingen die als algemene inkomstenbron dienen en geen directe relatie hebben met een geleverd product of dienst (artikelen 220, 223, 224, 226, 227, 228 Gw). Deze heffingen worden gebruikt om algemene voorzieningen te realiseren zoals aanleggen en onderhouden van wegen en groenvoorzieningen, stimuleren van economie, bouwen en exploiteren van sportparken en zwembad, ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers, enzovoort.

De heffingen waarbij er een relatie is met een product of dienst zijn vervolgens in te delen in 2 soorten:

- De dienst wordt voortdurend en gedurende langere tijd geleverd en wordt opgelegd middels een aanslag gemeentelijke belastingen (afvalinzameling en riolering).
- Je betaalt per geleverde dienst in de vorm van leges (voorbeelden zijn: paspoort, rijbewijs, huwelijk, omgevingsvergunningen en parkeerontheffing).

Beleid ten aanzien van lokale heffingen

Coalitieakkoord 2026-2030

Uitgangspunt is een sluitend meerjarenperspectief, zonder lastenverzwaringen bovenop de inflatiecorrectie.

Indexering

Voor de belastingen en heffingen en alle overige opbrengsten hanteren wij een gemiddeld percentage van 3,15% (middeling van materiële en loonkosten).

Daarbij geldt dat de tarieven 2027 van:

- Parkeergarages en de parkeerterreinen van Q-Park binnen de ringenstructuur worden geïndexeerd conform de PPS-afspraken geïndexeerd (met de consumentenprijsindex (CPI) van het CBS, gemeten in september).
- De tarieven van het vastrecht van afvalstoffenheffing en reinigingsrecht worden gehandhaafd op het tarief van 2026, de tarieven voor het aanbieden van restafval stijgen met 13% vanwege hogere afvalstoffenbelasting en de CO2-heffing op te verbranden (fijn en grof) restafval kosten (in overeenstemming met de begroting van de GR Geul en Maas).
- De tarieven voor een ontheffing om toegang te hebben tot de nul-emissiezone voor stadslogistiek worden niet verhoogd, in overeenstemming met de landelijke geharmoniseerde afspraken.

De belastingen met de tarieven en leges voor de gemeente Maastricht inclusief de bijbehorende verordeningen landen in het boekje ‘Belastingverordeningen en tarieven 2027 gemeente Maastricht’. Deze worden tegelijk met de programmabegroting 2027 aan de raad ter vaststelling voorgelegd.

Een aantal belastingen zijn maandbelastingen, namelijk de rioolheffing, afvalstoffenheffing, reinigingsrecht, hondenbelasting, precariobelasting en reclamebelasting. De tarieven zijn zodanig berekend dat deze deelbaar zijn door 12, wat afrondingsverschillen voorkomt.

Geraamde inkomsten van de lokale heffingen

Taakveld	Heffende instantie	Belastingsoort	Werkelijke opbrengst 2025	Gewijzigde geraamde opbrengst 2026 ***	Geraamde opbrengst 2027
Maximaal kostendekkende belastingen (per belasting)					
7.2	BsGW	Rioolheffing *	18.124	18.794	19.210
7.3	BsGW	Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht *	23.245	23.346	24.312
Kostendekkende leges (in totaliteit)					
7.5	Gemeente	Begraafrechten	651	562	580
3.3	Gemeente	Marktgelden	487	476	491
2.2/3.4/8.3	Gemeente	Leges fysieke diensten	4.817	3.912	4.516
0.2	Gemeente	Leges burgergerichte diensten **	2.194	2.331	2.404
Algemene belastingen en parkeerbelasting					
0.61	BsGW	OZB eigenaar woningen	21.004	21.410	23.157
0.62	BsGW	OZB eigenaar niet woningen	13.798	14.306	15.051
0.62	BsGW	OZB gebruiker niet-woningen	11.103	11.004	11.462
0.64	BsGW	Hondenbelasting *	547	574	592
3.4	BsGW	Toeristenbelasting	8.891	8.871	8.826
3.4	BsGW	Forensenbelasting	539	413	413
0.64	BsGW	Precariobelasting	1.574	1.340	1.336
0.64	BsGW	Reclamebelasting	851	875	892
0.63/2.2	Gemeente	Parkeren	11.351	12.950	13.432
Totaal			**119.176**	**121.164**	**126.674**

* *De bedragen zijn exclusief kwijtschelding en exclusief opbrengst verkopen restzakken*

** *De bedragen zijn inclusief afdracht Rijksleges.*

*** *De gewijzigde geraamde opbrengst is inclusief eventuele begrotingswijzigingen. Bij de berekening van de kostendekkendheid bij diverse belastingen wordt echter uitgegaan van de initiële begroting om een vergelijk mogelijk te maken. Hierdoor kunnen de vermelde geraamde opbrengsten in de tabellen kostendekkendheid afwijken.*

Maximaal kostendekkende belastingen (per belasting)

Rioolheffing

Het waterprogramma zoals nu voorligt is ambitieus. Er wordt flink geïnvesteerd, zowel in de klimaatopgave als in het vervangen van onderdelen van het rioolstelsel. Daarnaast zijn er ook de jaarlijkse reguliere kosten die nodig zijn om de heffing te innen, het riool en de technische voorzieningen in goede staat te houden.

Voor dit waterprogramma is een theoretisch kostendekkendheidsberekening gemaakt en uitgaande van de geraamde inkomsten en uitgaven is het kostendekkende basistarief berekend op € 232,92 per heffingseenheid per jaar (tarief 2026), dit zijn de gemiddelde uitgaven voor een huishouden (eigenaar) met een waterverbruik < 250 m³ per jaar.

Een verhoging van de heffing buiten de index, is dus niet aan de orde. En via inzet van de voorziening riolen om schommelingen in de kosten tussen de jaren te egaliseren, kan het tarief ook de komende jaren gelijk gehouden worden (buiten stijging met de reguliere index). Pas rond 2043 zal het tarief moeten stijgen.

Voor 2027 kan dus worden volstaan met een stijging met het gemeentelijke prijsindexcijfer, zijnde 3,15%. Dat resulteert in een heffing van € 240,24.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de tariefopbouw voor 2027:

(bedragen in €)	2026	2027
Rioolheffing eigenaar	172,80	178,20
Rioolheffing gebruiker tot 250 m^3	60,12	62,04
251 m^3 - 50.000 m^3 per 250 m^3	476,88	491,88
Van 50.001 – 500.000 m^3 per 250 m^3	316,80	326,76
Van 500.001 – 3 mln. m^3 per 250 m^3	158,16	163,20

Onderstaande tabel geeft inzicht in de kostendekkendheid voor 2027:

Berekening van kostendekkendheid van de heffing riolen (bedragen x € 1.000)				
		Rekening 2025	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2027
A	Directe kosten taakveld riolering (excl. perceptiekosten en storting in voorziening riolen)	8.071	9.512	11.517
B	Inkomsten taakveld riolering (excl. heffingen en specifieke uitkering klimaatadaptie)	515	140	320
C=A-B	*Netto kosten taakveld riolering*	*7.556*	9.372	*11.197*
D	Perceptiekosten	1.117	1.129	1.213
E	Rentekosten	592	742	637
F	Toe te rekenen kosten van andere taakvelden	4.319	4.150	4.975
G	Toe te rekenen kosten taakveld overhead	420	403	498
H	Toe te rekenen kosten taakveld inkomensregelingen (kwijtscheldingen)	362	669	397
I	Compensabele btw	1.632	1.820	2.236
J	Storting in voorziening riolen	2.285	0	0
K = C t/m J	*Totale kosten*	*18.283*	18.285	*21.153*
L	*Opbrengst heffingen*	*18.124*	17.397	*19.210*
M = L/K*100%	Dekkingspercentage	99%	95%	91%

Afvalstoffenheffing

Beleidskader en grondstoffenplan 2026-2030

Begin 2024 is het ‘Regionaal Beleidskader Afval en Grondstoffen Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul’ door de raad vastgesteld. Begin 2025 is vervolgens het gemeentelijke Grondstoffenplan door het college vastgesteld. Op 1 juli 2025 heeft de raad ingestemd met beschikbaarstelling van het investeringskrediet voor de uitvoering van het Maastrichtse grondstoffenplan en de daarin opgenomen inzamelfrequenties.

Plaatsing van ondergrondse restafvalcontainers en bovengrondse GFT+E containers

Een belangrijke maatregel in het grondstoffenplan is de plaatsing van ondergrondse restafvalcontainers in de gehele stad. Omdat gebleken is dat ca. 40% van de huidige zakkenverkoop 25 liter zakken zijn, is er voor gekozen het grondstoffenplan op dit punt aan te vullen. We kiezen er voor om ondergrondse restafvalcontainers niet alleen te voorzien van een grote inworptrommel, maar ook te voorzien van een kleine inworptrommel, waarin een kleine zak weggegooid kan worden. Hiermee houden we het serviceniveau op peil voor inwoners, die het prettig vinden om kleinere hoeveelheden afval te brengen, zoals bijvoorbeeld alleenstaanden die weinig afval produceren.

Daarnaast is een belangrijke maatregel in het grondstoffenplan de plaatsing van bovengrondse GFT+E containers bij hoogbouw. In 2027 wordt de planmatige plaatsing hiervan voortgezet in de wijken in het noorden en westen van Maastricht, namelijk: Boschpoort, Belvedère, Bosscherveld, Lanakerveld, Caberg, Oud-Caberg, Malberg en Malpertuis. Bij nieuwbouw of grootschalige renovatieplannen worden ondergrondse restafvalcontainers direct in de planvorming meegenomen.

GR Geul en Maas
In 2025 is de evaluatie van de GR Geul en Maas uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat de resultaten van de gemeenten op het gebied van duurzaamheid, service en kosten goed zijn, dat de gemeenten meerwaarde ervaren van de samenwerking en dat het toekomstperspectief naar behoren is. Op basis van de evaluatie uit 2025 wordt bekeken hoe de rechtspersoonlijkheid van de GR Geul en Maas voor de toekomst verbetering behoeft. Het wijzigingstraject richt zich op inwerkingtreding van de nieuwe GR Geul en Maas per 1 januari 2028. De raden worden hierin meegenomen.
Stadsbeheer Maastricht werkt als uitvoeringsdienst van de GR Geul en Maas in 2027 verder aan andere maatregelen uit de jaarschijf 2027 van het grondstoffenplan.

Gemeentelijke maatregelen
In het gemeentelijke grondstoffenplan, maar ook op initiatief van de raad staan diverse maatregelen in 2027 gepland om uitgevoerd te worden. We noemen hier:
- Uitvoering van de pilot “Eerlijke afvalinzameling aan huis”;
- Onderzoek naar invoering van de ja-sticker;
- Onderzoek naar de invoering van de BEST-Tas in Maastricht (en in Meerssen en Valkenburg aan de Geul).
- Voortgang pilot toepassing kroonringen ten behoeve van het aanbieden van PMD-zakken.

Tarieven 2027
Na raming van alle kosten en inkomsten in de concept afvalbegroting 2027 is gebleken dat het vastrecht van de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht niet verhoogd hoeft te worden. Hiermee blijft het vastrecht in 2027 op het niveau van 2026.

De afvalstoffenbelasting en de CO2-heffing op te verbranden (fijn en grof) restafval stijgen in 2027 flink en de verwachting is dat de bedragen de komende jaren gaan stijgen. Om inwoners te stimuleren tot verdergaande afvalpreventie en tot beter scheiden in grondstoffen zijn in de ontwerpbegroting 2027 van de GR Geul en Maas de volgende tariefaanpassingen opgenomen:
- Poorttarief grof restafval (1 m³): stijgt van € 30,00 (2026) naar € 34,00 (2027).
- Poorttarief fijn restafval (50 liter zak): stijgt van € 1,70 (2026) naar € 1,80 (2027).

Doel: afvalpreventie, betere scheiding, lagere CO_2 uitstoot, beperking verwerkingskosten. De raad van Maastricht heeft geen zienswijzen ingediend bij de ontwerpbegroting 2027.

Tarief restzakken (besluit bestuur GR Geul en Maas):
- 50 liter restzak: van € 1,19 (2026) naar € 1,35 (2027).
- 25 liter restzak: van € 0,69 (2026) naar € 0,75 (2027).

Tarief voor inworp in ondergrondse restafvalcontainers wordt overeenkomstig verhoogd.
Reden: afvalpreventie, betere grondstoffenscheiding, CO_2 reductie, kostenbeheersing, verbetering kostendekkendheid restzak.

Voorziening afval
De voorziening afval is per ultimo 2026 € 14,8 mln. Een deel hiervan is ter dekking van de kapitaalslasten en een ander deel is ter kostenegalisatie van de afvalstoffenheffing. In de voorbereiding voor de afvalbegroting 2028 gaan wij starten met het opstellen van een meerjarige doorkijk van de kosten alsmede opbrengsten. Hierbij houden we rekening met aankomende kostenstijgingen zoals de verdere elektrificatie van het wagenpark, doorgaande stijging van de

afvalstoffenbelasting en CO2-heffing, wijzigingen in de BBV met eventuele gevolgen voor de toerekening van overhead, etc. Doelstelling is behoud van de dekking van de kapitaalslasten en bepaling van een verantwoorde hoogte van het kostenegalisatiegedeelte in de voorziening afval.

De volgende tabel geeft inzicht in de tarieven voor 2027:

(bedragen in €)	2026	2027
Vastrecht	357,12	357,12
Vastrecht bij gebruikmaking stortkoker of ondergrondse restafvalcontainer	436,80	436,80
Restzak 50 liter/ inworp ondergrondse restafval- container (per keer max. 50 liter)	1,19	1,35
Restzak 25 liter	0,69	0,75

Onderstaande tabel geeft inzicht in de kostendekkendheid voor 2027:

Berekening van kostendekkendheid van de heffing afval (bedragen x € 1.000)				
		Rekening 2025	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2027
A	Directe kosten taakveld afval	15.184	17.716	19.283
B	Inkomsten taakveld afval (excl. heffingen)	3.546	3.223	3.772
C=A-B	*Netto kosten taakveld afval*	*11.638*	*14.493*	*15.511*
D	Perceptiekosten	518	518	578
E	Rentekosten	84	55	88
F	Toe te rekenen kosten van andere taakvelden	2.245	2.290	2.616
G	Toe te rekenen kosten taakveld overhead	650	551	915
H	Toe te rekenen kosten taakveld inkomensregelingen (kwijtscheldingen)	2.035	2.302	2.158
I	Compensabele btw	3.464	3.597	3.916
J	Storting in voorziening	1.639	-926	0
K = C t/m J	*Totale kosten*	*22.273*	*22.880*	*25.782*
L	*Opbrengst heffingen*	*21.495*	*21.471*	*22.356*
M = L/K*100%	Dekkingspercentage	97%	94%	87%

Kostendekkende leges (in totaliteit)

Algemeen

De Gemeentewet bepaalt dat de kostendekkendheid van heffingen wordt bepaald op het niveau van de gehele legesverordening. Het compenseren van relatief lagere kostendekkendheid voor de ene dienst met een relatief hogere kostendekkendheid voor een andere dienst is toegestaan. Dit wordt kruissubsidiëring genoemd. Alle leges worden geheven op basis van de legesverordening burgergerichte diensten en de legesverordening fysieke diensten.

Begraafrechten

Als gemeente bieden wij met de algemene begraafplaats de gelegenheid voor nabestaanden om te rouwen en gedenken in een cultuur- en natuurhistorisch waardevolle, monumentale omgeving. Afgelopen jaren is de gemeentelijke begraafplaats getransformeerd naar een multifunctioneel rouw- en gedenkpark, waardoor beter wordt aangesloten bij de huidige en toekomstige klantvraag en –behoefte. De transformatie naar een eigentijds rouw- en gedenkpark is voltooid. Voor de tarievenverordening van 2027 zijn er buiten de indexering geen wijzigingen.

Voorgesteld wordt om voor het jaar 2027 de onderlinge verhouding te handhaven, die nu tot uitdrukking komt in de beschreven diensten en de daarbij behorende bedragen zoals opgenomen in de verordening. Ten opzichte van de verordening 2026 verhogen we de tarieven met de gemeentebreed gehanteerde index van 3,15%.

Berekening van kostendekkendheid van de begraafrechten (bedragen x € 1.000)				
		Rekening 2025	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2027
A	Directe kosten taakveld begraafplaatsen en crematoria	903	786	859
B	Inkomsten taakveld begraafplaatsen en crematoria	3	0	4
C = A-B	*Netto kosten taakveld begraafplaatsen en crematoria*	*900*	786	*855*
D	Rentekosten	30	21	20
E	Toe te rekenen kosten taakveld overhead	200	191	203
F	Toe te rekenen btw	0	0	0
G = C t/m F	*Totale kosten*	*1.130*	998	*1.078*
H	*Opbrengst heffingen*	*651*	*562*	*580*
I = H/G*100%	Dekkingspercentage	58%	56%	54%

Marktgelden

De leges voor marktgelden zijn afhankelijk van de locatie, ingenomen oppervlakte en gebruiksperiode. De marktgelden worden verhoogd met de gemeentelijke index van 3,15%.

Berekening van kostendekkendheid van de marktgelden (bedragen x € 1.000)				
		Rekening 2025	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2027
A	Directe kosten markten	482	518	519
B	Inkomsten markten (excl. marktgelden)	0	0	0
C=A-B	*Netto kosten taakveld*	*482*	*518*	*519*
D	Toe te rekenen kosten taakveld overhead	218	247	221
E	Toe te rekenen btw	31	29	28
F=D t/m E	*Totale kosten*	*731*	*794*	*768*
G	*Opbrengst heffingen (marktgelden)*	*487*	*547*	*491*
H=G/F*100%	Dekkingspercentage	67%	69%	64%

Fysieke diensten

Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen in werking getreden. Als gevolg van deze wetswijziging werd tevens een nieuwe Verordening leges fysieke diensten 2024 vastgesteld waarin de belastbare feiten onder de Wabo-wetgeving zijn omgezet naar de nieuwe belastbare feiten onder de Omgevingswet.

De tarieven worden voor 2027 verhoogd met de gemeente brede index van 3,15%, behalve de tarieven die op landelijk niveau wettelijk zijn gemaximeerd of waarover afspraken gelden. Dit geldt onder andere voor de tarieven voor de aanvraag van een ontheffing om toegang te hebben tot de nul-emissiezone voor stadslogistiek die per 1 juli 2023 zijn ingevoerd.

Kostendekkendheid

Het volgende overzicht geeft een beeld van de kostendekkendheid van de verschillende hoofdstukken.

Fysieke diensten (bedragen x € 1.000)	Perso-neels-lasten	Overhead	Lasten OD-ZL	Overige kosten	Totale kosten	Baten	Kosten-dekkend-heid
Totaal van alle producten	2.902	1.509	12	876	5.300	4.516	85%
Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening	293	152		154	600	291	49%
Hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet	2.360	1.227	12	682	4.282	4.072	95%
Hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2	249	130		39	418	153	37%

Hoofdstuk 1 van de tarieventabel betreft de vergunningen in het kader van bijzondere wetten, onder andere kansspelen, verkeer en vervoer.
Hoofdstuk 2 betreft omgevingsvergunningen in het kader van de Omgevingswet (bouw- en milieuactiviteiten).
Hoofdstuk 3 betreft de vergunningen in het kader van onder andere horeca en evenementen.

Het kostendekkendheidspercentage van met name hoofdstukken 1 en 3 is verre van 100%. Dit is verklaarbaar, omdat landelijk gezien de meeste gemeenten ervoor kiezen om hier maatschappelijke verantwoorde tarieven te hanteren en de gemeente Maastricht bovendien de nodige privaatrechtelijke inkomsten verwerft uit evenementen als bijvoorbeeld pachtsommen bij carnaval.
Belangrijk is dat wij bij juridische procedures, welke veelvuldig voorkomen bij hoofdstuk 2, kunnen aantonen dat de gemeente Maastricht voldoet aan het vereiste dat de begrote baten niet hoger zijn dan de begrote lasten op het niveau van de verordening in zijn geheel.
De inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 heeft veel onzekerheden met zich meegebracht voor wat betreft de verwachte aantallen aanvragen en legesopbrengsten, en daarmee de kostendekkendheid. In de begroting voor zowel 2024 als 2025 werd daarom nog mogelijkheid geschetst dat de daadwerkelijke kostendekkendheid fysieke diensten boven de maximale 100% zou kunnen uitkomen, met een noodzaak tot herziening van de tarieven tot gevolg. Deze overschrijding heeft zich in de jaarrekeningen van 2024 en 2025 niet voorgedaan. Integendeel: zowel in 2024 als 2025 bleven de baten achter bij de lasten. De jaarlijkse legesinkomsten bestaan voor een belangrijk deel uit de opbrengsten van een aantal grote projecten. Met name de laatste jaren zien we dat externe ontwikkelingen van grote invloed zijn op de planning van dergelijke majeure bouwprojecten. Factoren die een rol spelen zijn onder meer netcongestie, sterk toegenomen bouwkosten en rentes, schaarste van beschikbare bouwgrond, onzekerheden en beperkingen door wet- en regelgeving, zoals de stikstofregels en de Wet betaalbare huur. Wijziging van de planning van majeure projecten leidt direct tot wijzigingen in de omvang van de bouwleges. Mede hierom is reeds in 2025 gekozen voor een structurele neerwaartse bijstelling van de begrote baten met € 2 mln. De benodigde ambtelijke capaciteit en de daaraan verbonden lasten blijven daarentegen, mede door de hierboven geschetste problematiek, onverminderd hoog. Dit verklaart waarom de begrote kostendekkendheid voor 2027, net als voor 2026, relatief laag uitvalt (85%). De jaarrekening 2026 zal wederom worden benut om de kostendekkendheid nader inzichtelijk te krijgen.

Burgergerichte diensten

Voor 2027 bedraagt de geraamde opbrengst van de burgergerichte diensten € 2,404 mln. Deze opbrengst heeft uitsluitend betrekking op de gemeentelijke heffingen (leges) en is gebaseerd op de begroting zoals opgenomen in het financiële systeem.
De totale toegerekende kosten bedragen € 3,219 mln. Naast de directe kosten van het taakveld Burgerzaken zijn hierin ook de kosten opgenomen die aan de uitvoering van de legestaken kunnen worden toegerekend. Het betreft onder meer ICT-kosten, overheadkosten en personeelskosten van medewerkers die werkzaamheden verrichten voor deze taken.
Op basis van de geraamde opbrengsten van € 2,404 mln. en de totale toegerekende kosten van € 3,219 mln. wordt de kostendekkendheid van de burgergerichte diensten voor 2027 geraamd op 75%.

Kostendekkendheid

Onderstaande tabel geeft inzicht in de kostendekkendheid voor 2027:

Berekening van kostendekkendheid van de burgergerichte diensten (bedragen x € 1.000)				
		Rekening 2025	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2027
A	Directe kosten taakveld burgerzaken (excl. verkiezingen)	7.039	6.754.	7.514
B	Inkomsten taakveld burgerzaken (excl. verkiezingen)	3.778	3.674	3.976
C = A-B	*Netto kosten taakveld burgerzaken*	*3.261*	*3.080*	*3.538*
D	Toe te rekenen kosten heffingen	1.929	2.138	2.288
E	Toe te rekenen kosten taakveld overhead	943	988	931
F = D t/m E	*Totale kosten*	*2.873*	*3.126*	*3.219*
G	*Opbrengst heffingen*	*2.194*	*2.160*	*2.404*
H = G/F*100%	Dekkingspercentage	76%	69%	75%

Algemene belastingen en parkeerbelasting

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Jaarlijks vindt een herwaardering plaats in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Dit betekent dat de WOZ-waarden voor het jaar 2027 worden gebaseerd op een nieuwe waardepeildatum, namelijk 1 januari 2026. Alle belastingplichtige WOZ-belanghebbenden zullen in 2027 een nieuwe WOZ-beschikking ontvangen met de nieuwe WOZ-waarde (gebaseerd op taxaties die op het moment van de samenstelling van deze begroting nog door BsGW worden bepaald).

In overeenstemming met het bestuursakkoord ‘Aon de geng!’ zijn de OZB-tarieven 2027 met 3,15% geïndexeerd. De verwachte waardestijging van woningen ten opzichte van 2026 bedraagt 5% (gebaseerd op CBS Prijsindex Bestaande Koopwoningen, deze was in het 2e kwartaal 4,2% hoger dan 1 jaar geleden, in 1e kwartaal was dit nog een groei van 5,2%). Hieronder rekenvoorbeelden van de OZB-aanslagen 2027 voor diverse categorieën woningen, op basis van de verwachte waardestijging van 5% en geïndexeerde OZB-tarief van woningen.

	WOZ-waarde 2026 *	WOZ-waarde 2027 **	OZB-tarief 2026	OZB-tarief 2027
Gemiddelde WOZ-waarde totaal	€ 346.000	€ 363.000	0,0925%	0,0954%
Gemiddelde WOZ-waarde koopwoningen	€ 481.000	€ 505.000	0,0925%	0,0954%
Gemiddelde WOZ-waarde huurwoningen coöperatie	€ 234.000	€ 246.000	0,0925%	0,0954%
Gemiddelde WOZ-waarde huurwoningen overige eigenaren	€ 293.000	€ 308.000	0,0925%	0,0954%

	OZB-aanslag 2026	OZB-aanslag 2027	Verschil	Verschil in %
Gemiddelde WOZ-waarde totaal	€ 320,05	€ 346,35	€ 26,30	8,2%
Gemiddelde WOZ-waarde koopwoningen	€ 444,93	€ 481,84	€ 36,91	8,3%
Gemiddelde WOZ-waarde huurwoningen coöperatie	€ 216,45	€ 234,72	€ 18,27	8,4%
Gemiddelde WOZ-waarde huurwoningen overige eigenaren	€ 271,03	€ 293,87	€ 22,85	8,4%

* *De WOZ-waarden zijn gebaseerd op CBS-gegevens (Statline).*

** *De WOZ-waarden 2027 zijn nog niet bekend, er is uitgegaan van een verwachte gemiddelde stijging van 5% op basis van de beschikbare CBS-gegevens over het 1e en 2e kwartaal 2026.*

Hondenbelasting

In het coalitieakkoord is opgenomen dat de opbrengst van de hondenbelasting naar kostendekkend niveau wordt gebracht, ondanks het feit dat de hondenbelasting een algemene belasting is. De kosten van de voorzieningen die er voor honden in stand worden gehouden zijn daarvoor maatgevend. Dit zijn de kosten voor aanleg en onderhoud van de losloopgebieden, hondentoiletten, afvalbakken en zakjes voor hondenpoep, handhaving en dergelijke. De kwaliteit van die voorzieningen is medebepalend voor de acceptatie van de belasting. Op basis van de gerealiseerde kosten van 2018 tot en met 2021 werden de tarieven in 2023 met 25% verlaagd ten opzichte die van 2022. De tarieven worden per 1 januari 2027 geïndexeerd met de prijsindex van 3,15%.

De volgende tabel geeft inzicht in de tarieven voor 2027:

(bedragen in €)	2026	2026
1e hond	77,52	79,92
2e hond	111,72	115,20
3e en meer	135,00	139,20
Kennel	310,80	320,64

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting in Maastricht wordt gedifferentieerd naar de aard van de accommodaties waarvan gebruik wordt gemaakt. Naarmate de accommodatie luxer is, is het tarief hoger. De tarieven 2027 worden verhoogd met de gemeente brede index van 3,15%.

Wij stellen voor om een tarief toe te voegen voor cruiseschepen, die in Maastricht gedurende de nacht aangemeerd blijven. Dit in de geest van de verordening en ook redelijk, omdat dit meer en regelmatig voorkomt. Om de reders in staat te stellen deze nieuwe heffing in hun prijzen en uitingen te verwerken, wordt voorgesteld om de ingangsdatum te stellen op 1 januari 2028.

Voorgesteld wordt om per 1 januari 2028 een tarief van € 6,25 te hanteren. Dit tarief is vergelijkbaar met dat van Rotterdam (€ 6,10 in 2026) en ruim lager dan dat van Amsterdam (€ 15,00 in 2026). Daarnaast is het in overeenstemming met het voorzieningenniveau op cruiseschepen.

De volgende tabel geeft inzicht in de tarieven per persoon per overnachting in of bij een bepaalde accommodatie:

	(bedragen in €)	2026	2027
a.	Kampeeronderkomen of jeugdherberg	1,88	1,94
b.	Accommodaties voor logies of hotel niet vallend in een stercategorie	3,78	3,90
c.	Recreatiewoning	4,04	4,17
d.	Hotel in de één-stercategorie	3,78	3,90
e.	Hotel in de twee-sterrencategorie	4,68	4,83
f.	Hotel in de drie-sterrencategorie	5,68	5,86
g.	Hotel in de vier-sterrencategorie	6,75	6,96
h.	Hotel in de vijf-sterrencategorie	7,73	7,97
i.	Cruiseschepen (ingangsdatum 1-1-2028)	-	6,25

Forensenbelasting

Bij forensenbelasting is sprake van een tweeledige heffing. Het tarief is een vast bedrag, vermeerderd met een bedrag dat afhankelijk is van de WOZ-waarde. Er is wel sprake van een maximumbedrag. Het vaste bedrag en het maximumbedrag worden geïndexeerd met 3,15% en afgerond op hele Euro's.
De volgende tabel geeft inzicht in de tarieven voor 2027:

	(bedragen in €)	2026	2027
1.	Per gemeubileerde woning:	€ 327,00	€ 337,00
2.	Vermeerderd met een percentage van de WOZ-waarde:	0,56%	0,56%
3.	Met een maximum van:	€ 3.503,00	€ 3.613,00

Precariobelasting

Precariobelasting is op basis van de Gemeentewet te kwalificeren als een algemene inkomsten-verwervende belasting. Vanwege de aard en het karakter, ook gezien de historie, bestaat er een zekere relatie met het begrip dienstverlening. De gemeente verstrekt namelijk de gunst om voorwerpen op de gemeentegrond toe te staan. Tevens kan deze belasting gezien worden als een regulerende belasting als instrument om vervuiling of vernieling van de openbare ruimte tegen te gaan.

Voor 2027 worden de precariotarieven geïndexeerd met 3,15%.

Reclamebelasting

Bij raadsbesluit van 19 december 2008 is de verordening reclamebelasting vastgesteld. In 2009 zijn de aanslagen voor het eerst opgelegd aan de ondernemers die voldoen aan de in deze verordening gestelde criteria. De tarieven worden per 1 januari 2027 verhoogd met de index van 3,15%.

De volgende tabel geeft inzicht in de tarieven voor 2027:

	(bedragen in €)	2026	2027
a.	Oppervlakte reclameobjecten kleiner dan 0,1 m2:	0,00	0,00
b.	Oppervlakte reclameobjecten groter dan 0,1 m2, maar kleiner dan 20 m2:	852,48	879,36
c.	Oppervlakte reclameobjecten groter dan 20 m2:	1.704,96	1.758,72

Parkeerbelasting

Het heffen van parkeerbelasting is een belangrijk sturingsmiddel in het gemeentelijke parkeerbeleid. Het parkeerbeleid richt zich op rechtvaardige verdeling van de publieke ruimte en het bereiken van de beleidsdoelen van de Omgevingsvisie. Door parkeertarieven te differentiëren parkeert de parkeerder op de juiste parkeervoorziening. Dat betekent in de praktijk dat lang parkerende bezoekers in de Binnenstad worden gestimuleerd om te parkeren in de garages en op parkeerterreinen, zodat er minder op straat wordt geparkeerd en daar meer plek overblijft voor kort parkerende bezoekers en vergunninghouders (bewoners en ondernemers) en voor fiets parkeren en meer groen. Instrumenten die worden gehanteerd zijn onder andere tariefdifferentiatie voor parkeergarages volgens de Ringenstructuur, het hanteren van parkeertarieven voor kortparkeerders op straat die hoger of gelijk zijn aan de tarieven in de parkeergarages en hogere tarieven voor betaald parkeren op straat in de Binnenstad ten opzichte van het Overig gebied. De gehanteerde tarieven moeten duidelijk onderscheidend zijn voor de parkeerder.

Als de straatparkeertarieven niet meegroeien met de inflatie neemt de sturende werking van parkeertarieven af, omdat dan de verhouding tussen de parkeertarieven op straat en in de garages onder druk komt te staan. Dat is vanuit het parkeerbeleid ongewenst en ook strijdig met de afspraken uit de samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente en Q-Park. Daarin is de beleidsafspraak vastgelegd dat de tarieven voor straat parkeren hoger of gelijk moeten zijn dan de parkeertarieven in de nabije parkeergarages en parkeerterreinen.

Tarieven Q-Park

De parkeertarieven voor de garages en de parkeerterreinen van Q-Park worden jaarlijks conform de afspraken binnen de samenwerkingsovereenkomst geïndexeerd, waarbij de consumentenprijsindex (CPI) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) wordt gevolgd, gemeten in september. Deze tarieven worden verwerkt binnen de ringenstructuur en telkens eind van het jaar vastgesteld door het college.

Tarieven straat parkeren

In de begroting van 2025 is aangegeven dat met ingang van dat jaar voor de jaarlijkse indexering van de begrotingsopbrengsten uit straat parkeren het gemeente brede indexeringspercentage zal worden aangehouden. Hetzelfde geldt voor de indexering van de bijbehorende parkeertarieven (om betalen bij parkeerautomaten mogelijk te maken, wordt het exacte tarief rekenkundig afgerond op eenheden

van € 0,10). Vervolgens wordt telkens in oktober het percentage van de gemeente brede indexering voor de parkeertarieven vergeleken met de CPI van september in hetzelfde jaar. Op het moment dat deze CPI hoger is dan het percentage van de gemeentelijke indexering volgt er een correctie van het verschil op de parkeertarieven (weer wordt het tarief rekenkundig afgerond op eenheden van € 0,10). Deze bijgestelde tarieven worden in december, voor het nieuwe begrotingsjaar, definitief vastgesteld bij de jaarlijkse aanpassing van de Tarieventabel Parkeren die hoort bij de Verordening parkeerregulering en parkeerbelastingen, zoals door de raad overgedragen aan het college.

Op deze manier zorgen we ervoor dat de straattarieven en garagetarieven (en terreinen) in de juiste verhouding tot elkaar blijven. Tijdens het nieuwe begrotingsjaar kan dan binnen de reguliere P&C-cyclus een correctie worden doorgevoerd op de opbrengsten straat parkeren.

Vergunning tarieven
De gemeentelijke parkeertarieven voor vergunningen worden verhoogd conform het gemeente brede indexeringspercentage.

Park en Ride P+R Maastricht Noord
Parkeren aan de rand van de stad is mogelijk op de P+R Maastricht Noord. De P+R Maastricht Noord kent een combinatietarief voor parkeren en reizen per bus of met de trein (Openbaar Vervoer). Voor het tarief van 2027 maken Maastricht Bereikbaar en Arriva opnieuw tariefafspraken.

Kostendekkendheid
Onderstaande tabel geeft inzicht in de kostendekkendheid voor 2027:

Berekening van kostendekkendheid van de naheffingen parkeren (bedragen x € 1.000)				
		Rekening 2025	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2027
A	*Totale parkeerkosten*	*7.819*	*9.056*	*7.381*
B	Toe te rekenen kosten naheffingen parkeren	3.007	4.075	4.293
C	*Opbrengst naheffingen parkeren*	*2.758*	*2.997*	*3.126*
D = C/B*100%	Dekkingspercentage	92%	74%	73%

Lastendruk burgers en bedrijven

Ter illustratie volgt hier een rekenvoorbeeld voor de lokale lasten in 2027 voor een gemiddeld huishouden in Maastricht, dat woont in een eigen koopwoning (met een geschatte gemiddelde WOZ-waarde van € 505.000).
Het verschil in lastendruk bedraagt 4,4%, de verhoging in geld bedraagt € 47,18.

Rekenvoorbeeld lastendruk burger (gezinnen)		
(bedragen in €)	2026	2027
Gemiddelde WOZ-waarde koopwoning *	483.000	505.000
OZB-eigenaar *	446,78	481,84
Rioolheffing eigenaar	172,80	178,20
Rioolheffing gebruiker	60,12	62,04
Vastrecht afvalstoffenheffing	357,12	357,12
Restzakken **	35,70	40,50
Totaal	**1.072,52**	**1.119,70**

* Voor 2027 betreft het voorlopige bedragen.
** Deze bedragen zijn gebaseerd op een gemiddeld verbruik van 30 restzakken van 50 liter per jaar.

Positie op de lokale lastenladder		
(bedragen in €)	2025	2026
Gemiddelde lasten Nederland	1.052	1.096
Gemiddelde lasten Nederlandse G40 en G4	1.045	1.084
Gemiddelde lasten meerpersoonshuishouden Maastricht	1.059	1.065
Gemiddelde lasten Limburg	1.064	1.105
Ranglijst G40+G4 (1 = laagste lasten)	28 van 44	23 van 44

Ter illustratie volgt hier een rekenvoorbeeld voor de lokale lasten in 2027 voor niet-woningen, uitgerekend voor een gemiddelde winkel in Maastricht.

Het verschil in lastendruk bedraagt 4,6%, de verhoging in geld bedraagt € 226,32.

Rekenvoorbeeld lastendruk bedrijven (winkel)		
(bedragen in €)	2026	2027
Gemiddelde WOZ-waarde niet-woning *	575.000	585.000
OZB-eigenaar *	2.314,95	2.429,40
OZB-gebruiker *	2.017,68	2.117,43
Rioolheffing eigenaar	172,80	178,20
Rioolheffing gebruiker	60,12	62,04
Vastrecht reinigingsrecht **	357,12	357,12
Restzakken ***	35,70	40,50
Totaal	4.958,37	5.184,69

* Voor 2026 is uitgegaan van een geschatte gemiddelde waarde. Voor 2027 betreft het voorlopige bedragen; de gemiddelde WOZ-waarde is geschat.
** Exclusief btw.
*** Deze bedragen zijn gebaseerd op een gemiddeld verbruik van 30 restzakken van 50 liter per jaar.

Kwijtscheldingsbeleid

Op basis van het nieuwe beleidskader armoede en schulden ‘We zien je’ wordt het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente gewijzigd. Maastrichtenaren kunnen een verzoek om kwijtschelding indienen als ze niet in staat zijn om de aanslag gemeentelijke belastingen te betalen. Kwijtschelding kan alleen worden verleend voor rioolheffing gebruikersdeel, afvalstoffenheffing en hondenbelasting (1e hond). De BsGW beoordeelt aan de hand van de gegevens van een kwijtscheldingsverzoek of en in hoeverre iemand beschikt over betalingscapaciteit om de gemeentelijke belastingen te kunnen betalen. De betalingscapaciteit wordt berekend aan de hand van de inkomsten, uitgaven, vermogen, schuldaflossing, autobezit en andere factoren, rekening houdend met de door de overheid vastgestelde normen en het gemeentelijk beleid.

De raad had voor de berekening van de betalingscapaciteit de ruimste normen vastgesteld, behalve voor de vermogensnorm. Op basis van het nieuwe beleidskader wordt met ingang van 2026 ook de vermogensnorm verhoogd tot het wettelijke maximum. Dit beteken dat de vermogensgrens verhoogd wordt met een bedrag dat varieert van € 1.500 tot € 2.000 (afhankelijk van de gezinssituatie).

BsGW vraagt daarnaast informatie op bij het Bureau InformatieDiensten Nederland (BIDN). Deze organisatie voor gemeenten en andere overheidsorganisaties voert voor BsGW een kwijtscheldingstoets uit. Is de toets van het Inlichtingenbureau positief, ontvangen burgers ‘automatisch’ kwijtschelding (en hoeven zelf geen aanvraag te doen). Is de uitkomst van de toets negatief, dan ontvangen mensen een brief waarin staat dat zij niet in aanmerking komen voor automatische kwijtschelding en wat daarvan de reden is. Ze kunnen alsnog een aanvraag indienen en hoeven dan alleen bewijsstukken in te dienen voor het onderdeel waarvoor de aanvraag is afgewezen.

Bij volledige of gedeeltelijke kwijtschelding van gemeentelijke belastingen heeft men ook recht op een vergoeding van het variabele deel van de afvalstoffenheffing in de vorm van het uitreiken van rood-witte restzakken of een evenredige vergoeding (voor wie een aanslag diftar moet betalen).

De volgende tabellen geven inzicht in de aantallen en bedragen met betrekking tot kwijtscheldingen.

Aantallen kwijtscheldingsverzoeken	2025 *	2026 *
Toegekend	4.181	6.079
Afgewezen	1.890	1.378
Subtotaal	6.071	7.457
Nog te behandelen	2.370	1.301
Totaal	**8.441**	**8.758**

* *Stand per 1 juli.*

Bedragen verleende kwijtschelding (bedragen x € 1.000)						
Jaar	Realisatie per 1 juli 2022	Realisatie per 1 juli 2023	Realisatie per 1 juli 2024	Realisatie per 1 juli 2025	Realisatie per 1 juli 2026	Prognose na afhandeling alle verzoeken
2022	2.059	2.413	2.442	2.462	2.472	2.477
2023		1.970	2.319	2.399	2.423	2.407
2024			1.405	2.017	2.111	2.498
2025				1.538	2.271	2.971
2026					2.307	2.584

Bedrijfsvoering & organisatieontwikkeling

In 2027 staat de uitvoering van het coalitieakkoord “Aon de geng!” centraal. Werken aan de toekomstbestendigheid van onze stad, vraagt daarbij ook om werken aan de toekomstbestendigheid van onze organisatie. De ontwikkeling van onze organisatie geven we langs twee hoofdlijnen vorm. In de eerste plaats doorbreken we de belemmerende patronen die in de bestuurlijk-ambtelijke verhoudingen zijn geslopen. Daarnaast werken we aan verdere groei van onze medewerkers en de volwassenheid van onze organisatieprocessen, -systemen en structuren.

De gemeentelijke ambities kunnen alleen worden gerealiseerd als de ambities passen bij wat gerealiseerd kan worden: plannen moeten uitvoerbaar zijn en voldoende medewerkers, middelen en informatie beschikbaar zijn. We realiseren dit door vroegtijdig mee te denken, de uitvoerbaarheid van voorstellen inzichtelijk te maken en raad, college en organisatie te voorzien van betrouwbare sturingsinformatie, zodat keuzes bijdragen aan zichtbare resultaten voor inwoners.

In lijn met het coalitieakkoord versterken wij de beweging van beleidsontwikkeling naar uitvoeringskracht. We dragen bij aan deze organisatie ontwikkeling vanuit leren & ontwikkelen voor de huidige medewerkers en vanuit werving & selectie bij nieuwe medewerkers. Bij grote opgaven en investeringen brengen wij de gevolgen voor financiën, personele capaciteit, informatievoorziening, juridische kwaliteit, inkoop en risico’s in samenhang in beeld. Daarbij kijken wij niet alleen naar de uitvoerbaarheid voor de organisatie, maar ook naar de behoeften en ervaringen van inwoners.

2026 leerde ons dat ingesleten patronen belemmerend kunnen zijn voor het bereiken van doelen. Werken vanuit de één Maastricht gedachte vraagt in 2027 van ons allemaal om het continue bespreekbaar zijn van ‘doen we dit samen goed’ en ‘doen we dit toekomstbestendig’?’ Wij dragen bij aan deze organisatie- en cultuurontwikkeling door zelf dit gesprek te voeren en anderen te ondersteunen in deze dialoog mogelijk te maken.

Wij werken vanuit vertrouwen in professionals en duidelijk eigenaarschap. Daarbij zijn rechtmatigheid, integriteit, informatieveiligheid en transparante verantwoording noodzakelijke voorwaarden. Bedrijfsvoering is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gehele organisatie en staat uiteindelijk in dienst van inwoners.

Uitvoerbare ambities en een wendbare organisatie

Maatschappelijke en technologische ontwikkelingen, zoals arbeidsmarktkrapte, digitalisering en veranderende wet- en regelgeving, vragen om tijdige sturing en duidelijke kaders. Bedrijfsvoering vertaalt deze ontwikkelingen naar werkbare uitgangspunten en biedt inzicht in kansen, risico’s en afwegingen, zodat professionals hun werk effectief kunnen uitvoeren en de organisatie zich gericht kan blijven ontwikkelen.

In 2027 richten wij ons op:

- verder investeren in een organisatiecultuur waarin de opgave centraal staat, we integraal samenwerken, eigenaarschap tonen en met plezier werken aan goede en betrouwbare dienstverlening voor onze inwoners. Daarbij zorgen we voor ruimte voor zelfreflectie en reflectie op samenwerking;
- blijven bevorderen van een gezonde, veilige en inclusieve organisatie, waarbij we ons bewust zijn van verschillende rollen en verantwoordelijkheden voor een brede, veilige samenwerking;
- versterken van ambtelijk vakmanschap en leiderschap dat aansluit op de maatschappelijke opgaven waarvoor de gemeentelijke organisatie aan de lat staat, bijvoorbeeld door middel van opgavegericht en gebiedsgericht werken;
- strakker toetsen van voorstellen en investeringen op reële haalbaarheid, betaalbaarheid, uitvoerbaarheid en gevolgen voor de dienstverlening zowel intern als voor de inwoners, waarbij loyale tegenspraak de norm is;

- datagedreven werken versterken door het verbeteren van datakwaliteit, data-eigenaarschap en stuurinformatie, zodat bestuur, management en uitvoering beter onderbouwde keuzes kunnen maken;
- wij bouwen verder aan een betrouwbare datahuishouding, implementeren data governance en moderniseren het dataplatform, zodat gegevens beter kunnen worden benut voor maatschappelijke opgaven, beleidsontwikkeling en dienstverlening. Daarbij faciliteren wij de verantwoorde inzet van AI binnen de gemeentelijke organisatie.

Doordat plannen eerder getoetst worden op uitvoerbaarheid en keuzes duidelijker onderbouwd worden vanuit verschillende expertises, wordt er doorlopend bijgestuurd. Zo sluiten dienstverlening en initiatieven beter aan bij de dagelijkse leefomgeving van onze inwoners.

Een betrouwbare en veilige basis

Betrouwbare processen, systemen en informatie zijn noodzakelijk voor goede dienstverlening en continuïteit van de gemeentelijke organisatie. In 2027 versterken wij deze basis door processen te vereenvoudigen en te standaardiseren, de kwaliteit, beschikbaarheid en veiligheid van informatie te verbeteren en gemeentebrede systemen verder te optimaliseren, zodat zij de uitvoering van werkzaamheden op een eenvoudige, efficiënte en toekomstbestendige manier ondersteunen.

Bij de invoering en vernieuwing van systemen sturen wij op continuïteit, gegevenskwaliteit, gebruiksvriendelijkheid, kostenbeheersing en het behalen van de vooraf vastgestelde resultaten.

Een betrouwbare basis bestaat ook uit passende huisvesting en een veilige werkomgeving die medewerkers in staat stellen hun werk goed en duurzaam uit te voeren. Om ontwikkelingen beter te bekijken vanuit het perspectief van de inwoner besteden we vanaf de start van de ontwikkeling van beleid, dienstverlening en digitale oplossingen aandacht aan tijdige en duidelijke communicatie. Door behoeften en ervaringen van inwoners mee te nemen en informatie, processen en dienstverlening begrijpelijk en toegankelijk in te richten, vergroten wij de uitvoerbaarheid van beleid, verbeteren wij de kwaliteit van dienstverlening en versterken wij het vertrouwen in de gemeente.

In 2027 richten wij ons op:
- processen, applicaties en informatieketens verder vereenvoudigen en waar mogelijk standaardiseren op basis van architectuurprincipes en landelijke standaarden zoals Common Ground, zodat dienstverlening efficiënter, beter beheersbaar en toekomstbestendig wordt;
- informatiebeheer, archivering, metadata en gegevenskwaliteit verder verbeteren zodat informatie duurzaam toegankelijk, vindbaar, betrouwbaar en herleidbaar is en blijft voldoen aan de eisen van Woo en Archiefwet;
- privacybescherming, informatieveiligheid en cyberweerbaarheid versterken conform geldende wet- en regelgeving, zodat persoonsgegevens en gemeentelijke dienstverlening blijven goed beschermd zijn;
- juridische kwaliteitszorg verder ontwikkelen en versterken, zodat gemeentelijke beslissingen en processen ook bij toenemende complexiteit van wet- en regelgeving zorgvuldig, rechtvaardig en begrijpelijk blijven;
- het integraal portfoliomanagement doorontwikkelen zodat capaciteit, middelen, risico's en maatschappelijke effecten beter in samenhang worden afgewogen en de uitvoeringskracht van de organisatie toeneemt;
- een sociaal en fysiek veilige werkomgeving bevorderen, zodat medewerkers hun werk voor inwoners goed en duurzaam kunnen blijven doen;
- we richten ons op de start van de verbouwing van Mosae Forum om de dienstverlening aan de inwoners te verbeteren. Tijdens de verbouwing waarborgen wij de continuïteit van de dienstverlening door een zorgvuldig gefaseerde verhuizing en tijdelijke huisvesting op alternatieve locaties.

Door deze inzet ontstaat een stabiele basis die noodzakelijk is voor goede dienstverlening aan inwoners en een effectieve uitvoering van beleid.

In 2026 zijn we een IV-transformatie gestart. Deze IV-transformatie van de gemeentelijke organisatie vraagt om investeringen in data, informatievoorziening, informatieveiligheid, dienstverlening en standaardisatie. Gezien de omvang en onderlinge samenhang van deze opgaven wordt in 2027 gestuurd op een gefaseerde realisatie. Het jaar 2027 staat daarbij in het teken van het versterken van het fundament en het versnellen van de uitvoering van reeds ingezette ontwikkelingen. Hiermee creëren we de voorwaarden om de beoogde resultaten duurzaam en beheerst te realiseren, met oog voor beschikbare capaciteit, uitvoerbaarheid en bestuurlijke prioriteiten.

Inzicht, sturing en realisatiekracht

Wij richten de financiële, personele en informatiesturing zo in dat de uitvoeringskracht van de organisatie wordt versterkt. Daarnaast richten we de sturingsinformatie in om opgavegericht en gebiedsgericht werken over organisatieonderdelen en budgetten heen beter mogelijk te maken. We betrekken ook inzichten uit de samenleving, zodat bestuur en organisatie beter kunnen sturen op de effecten van beleid en dienstverlening voor inwoners. Daarbij blijven verantwoordelijkheden, mandaten, rechtmatigheid en verantwoording helder.

In 2027 richten wij ons op:

- het inzicht in de inzet van medewerkers en middelen verder vergroten, zodat beschikbare capaciteit en financiële middelen gerichter kunnen worden ingezet voor wat inwoners en buurten nodig hebben;
- meer gebruik maken van gegevens, benchmarken, signalen en ervaringen uit de samenleving bij grote maatschappelijke opgaven, zodat keuzes beter aansluiten bij wat er daadwerkelijk in Maastricht speelt en we kunnen zien welk effect maatregelen hebben op inwoners en buurten;
- versterking contract- en risicomanagement, zodat afspraken met leveranciers en samenwerkingspartners nauw worden bewaakt en problemen in de uitvoering zoveel mogelijk worden voorkomen;
- een toekomstbestendig financieel systeem implementeren dat betrouwbare sturing, efficiënte bedrijfsvoering en transparante verantwoording ondersteunt;
- de sturing op investeringen, projecten en tijdelijke budgetten verder professionaliseren en ondersteunen met passende sturingsinformatie, zodat keuzes beter kunnen worden onderbouwd, tijdig kan worden bijgestuurd en inwoners meer inzicht krijgen in de resultaten die worden bereikt; de ingezette ontwikkeling naar een herkenbare en begrijpelijkere begroting verder voortzetten, met een beperkt aantal duidelijke prestatie-indicatoren, zodat voor inwoners beter zichtbaar wordt waaraan de gemeente geld besteedt, welke resultaten worden nagestreefd en of die resultaten worden bereikt;
- we werken samen met de auditcommissie aan de continue verbetering van de P&C-cyclus en –producten.

Beheersing, rechtmatigheid en control

Inwoners, raad en college moeten erop kunnen vertrouwen dat gemeentelijke middelen rechtmatig, doelmatig en zorgvuldig worden ingezet en dat belangrijke risico's tijdig zichtbaar zijn. Control ondersteunt dit vanuit een onafhankelijke rol door risico’s tijdig in beeld te brengen en de beheersing van processen te toetsen. Ook de auditcommissie van de raad draagt bij aan het versterken van toezicht en verantwoording.

In 2027 werken we verder aan het versterken van de organisatiebrede beheersing. Het interne controleplan, de rechtmatigheidsverantwoording en de verdere professionalisering van control zijn hiervoor belangrijke instrumenten. Daarbij is niet alleen aandacht voor financiële rechtmatigheid, maar ook voor de werking van beheersmaatregelen binnen processen en projecten. Specifiek is er aandacht voor het versterken van de sturing op formatie, bezetting en externe inhuur. Uitgangspunt is

een organisatie die voldoende uitvoeringskracht heeft om maatschappelijke opgaven te realiseren, terwijl tegelijkertijd beheersing van de omvang van de organisatie geborgd blijft. Daarbij maken we bewust onderscheid tussen structurele werkzaamheden, tijdelijke opgaven en specialistische expertise.

De governance wordt zichtbaar in duidelijke verantwoordelijkheden, transparante besluitvorming en effectieve sturing op verbonden partijen, samenwerkingsverbanden en gemeentelijke programma's. In 2027 zal dit onder andere risicoprofielen van de verbonden partijen opleveren. Hierdoor blijft duidelijk waar de gemeente verantwoordelijk voor is, welke invloed zij kan uitoefenen en hoe zij stuurt op resultaten voor inwoners en de stad.

Cijfers over bedrijfsvoeringsthema's

Formatie

De formatie groeit onder meer door uitbreiding en complexiteit van taken en opgaven, toenemende maatschappelijke en wettelijke verantwoordelijkheden en de versterking van de uitvoeringskracht van de organisatie. Ook in 2027 blijft voldoende uitvoeringskracht een belangrijke randvoorwaarde voor het realiseren van de gemeentelijke ambities en de uitvoering van het coalitieakkoord. De exacte ontwikkeling van de formatie is afhankelijk van autonome ontwikkelingen, bestuurlijke keuzes, beschikbare financiële middelen en de voortgang van programma's en projecten.

De totale formatie bestaat uit zowel structurele als tijdelijke formatieplaatsen. Tijdelijke formatie wordt ingezet voor werkzaamheden met een tijdelijk karakter, zoals programma's, projecten, implementatietrajecten en specifieke opgaven die worden gefinancierd uit incidentele middelen. Hiermee kan de organisatie flexibel inspelen op aanvullende capaciteitsbehoeften zonder dat sprake is van een structurele uitbreiding van de formatie.

Jaarcijfers in fte (op 31-dec)	2022	2023	2024	2025	2026*	2027*
Formatie	1.583	1.642	1.697	1.744	1.800	1.825

*prognose

Externe inhuur

We benadrukken het belang van een slagvaardige organisatie met voldoende uitvoeringskracht om maatschappelijke opgaven te realiseren. Dit vraagt een sterke en wendbare organisatie.

Externe inhuur en tijdelijke formatie worden doelgericht ingezet binnen de beschikbare financiële kaders en wanneer sprake is van een tijdelijke opgave, een impulsbehoefte of een aan specialistische kennis die niet structureel nodig is. Zo voorkomen we dat incidentele werkzaamheden leiden tot een blijvende uitbreiding van de organisatie.

We blijven sturen op een gezonde balans tussen vaste medewerkers, tijdelijke formatie en externe inhuur. Hierdoor vergroten we de wendbaarheid van de organisatie en kunnen we beter en sneller inspelen op ontwikkelingen in de samenleving.

Tegelijkertijd houden we rekening met de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt. Specialistische expertise die moeilijk structureel te werven is, is vaak ook beperkt beschikbaar via de externe markt. Daarom blijven we investeren in aantrekkelijk werkgeverschap, strategische personeelsplanning en de ontwikkeling van medewerkers, zodat we ook op langere termijn beschikken over voldoende kennis en uitvoeringskracht.

Jaarcijfers x € 1.000	2022	2023	2024	2025	2026*
Externe inhuur	14.100	17.100	17.900	16.191	17.997*

* Prognose (1e Bestuursrapportage 2026)

Ziekteverzuim
Een gezonde en duurzaam inzetbare organisatie zorgt ervoor dat inwoners kunnen blijven rekenen op een toegankelijke gemeente, tijdige dienstverlening en voldoende uitvoeringskracht voor maatschappelijke opgaven. Hoewel de cijfers gunstiger zijn dan het gemiddelde van de gemeentelijke sector (7,1% op basis van de Personeelsmonitor Gemeenten 2025), blijft het onze ambitie om het verzuim structureel te verlagen. Dit draagt bij aan het welzijn van medewerkers en versterkt ook de continuïteit van de dienstverlening en de uitvoeringskracht van de organisatie.

We richten ons verder op het versterken van mentale en fysieke vitaliteit. Daarom blijven we investeren in een werkomgeving waarin medewerkers met energie, balans en plezier kunnen werken. Specifieke aandacht gaat uit naar factoren die van invloed zijn op verzuim, zoals werkdruk en psychosociale arbeidsbelasting. Hiermee versterken we de duurzame inzetbaarheid van medewerkers.

Jaarcijfers in %	2022	2023	2024	2025
Ziekteverzuim	6,8%	6,45%	6,72 %	6,4 %

Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden als opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo heeft openheid en transparantie als doel en beoogt het vertrouwen tussen de samenleving en overheid te verbeteren door meer informatie beter toegankelijk te maken. De Woo omvat –net als eerder onder de Wob- de openbaarmaking op verzoek, oftewel de passieve openbaarmaking (de Woo verzoeken). Gemeente Maastricht beantwoordt momenteel jaarlijks ongeveer 120 Woo verzoeken welke binnen de daarvoor geldende wettelijke termijn worden behandeld. In artikel 3.1 van de Woo is ook actieve openbaarmaking als inspanningsverplichting opgenomen voor diverse informatie categorieën welke zijn opgenomen in artikel 3.3. De gemeente Maastricht dient daarbij (net als andere gemeenten in Nederland) de komende jaren gefaseerd informatie actief (uit eigen beweging) openbaar te maken. Artikel 3.1 is momenteel grotendeels nog niet van kracht en zal gefaseerd in werking treden. De verwachting is dat deze inspanningsverplichting in de loop van 2027 middels Koninklijke Besluiten verder in werking wordt gesteld.

Beleid en planning gemeente Maastricht 2027

De ambitie van de Gemeente Maastricht is om binnen de wettelijk gestelde termijnen te voldoen aan de vereisten van de Woo. De Gemeente Maastricht wil daarbij informatie beschikbaar stellen en Woo-verzoeken snel en efficiënt behandelen. Hiertoe zijn reeds diverse voorbereidende werkzaamheden verricht. Zo zijn stellers en beslissers van Woo informatie bewust gemaakt van de betekenis van de Woo in hun dagelijkse werk en wordt in het introductieprogramma voor nieuwe medewerkers aandacht geschonken aan de Woo. Ook zijn alle gemeentelijke processen waarin Woo informatie ontstaat geïnventariseerd, is een publicatieplatform voor actieve openbaarmaking ingericht en zijn richtlijnen opgesteld met betrekking tot het anonimiseren van documenten. Gemeente Maastricht bereidt zich momenteel verder voor op de in 2027 verwachte in werking treding van artikel 3.1 met betrekking tot actieve openbaarmakingen. Adequate actieve en passieve openbaarmaking steunt tenslotte op een gestructureerde informatiehuishouding.

Weerstandvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf brengen we in beeld hoe robuust de begroting is en gaan we in op de vraag hoe financiële risico's kunnen worden opgevangen. Voor het beoordelen van deze robuustheid is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's, waarmee de gemeente geconfronteerd kan worden en de aanwezige weerstandscapaciteit ter dekking van deze risico's. Conform de hiervoor genoemde kadernota wordt deze robuustheid als volgt berekend:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De raad heeft in de financiële verordening vastgelegd te streven naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1. Hierna besteden we eerst aandacht aan de beschikbare weerstandscapaciteit en vervolgens aan de risico-inventarisatie (benodigde weerstandscapaciteit) en ten slotte aan de berekening van de ratio weerstandsvermogen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om risico's van financiële aard (niet-begrote kosten), die zich onverwacht kunnen voordoen en die van substantiële aard zijn, te kunnen dekken. De weerstandscapaciteit is als volgt opgebouwd:

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Incidentele weerstandscapaciteit:				
- Algemene reserve	79.177	67.177	56.177	50.177
- Onvoorzien incidenteel	0	0	0	0
- Stille reserves	0	0	0	0
- Incidentele begrotingsruimte/resultaat	-2.833	-4.345	1.324	874
Structurele weerstandscapaciteit:				
- Onbenutte belastingcapaciteit	3.548	3.548	3.548	3.548
- Post onvoorzien	500	500	500	500
- Structurele begrotingsruimte	11.624	2.727	-3.686	121
Weerstandscapaciteit	**92.016**	**69.607**	**57.863**	**55.220**
Totale lasten (excl. reservemutaties)	735.187	709.260	705.313	697.529
Als % van de totale lasten	**13%**	**10%**	**8%**	**8%**

Algemene reserve inclusief vruchtboomfonds

Voor het opvangen van incidentele financiële tegenvallers is de algemene reserve (inclusief het vruchtboomfonds) de aangewezen post.

Stille reserves

Stille reserves vormen een onderdeel van de incidentele weerstandscapaciteit voor het waardeverschil tussen actuele marktwaarde en de boekwaarde. Dit geldt alleen als er geen gebruiksnut meer is voor de gemeente en deze op korte termijn beschikbaar kunnen komen. Voor de gemeente Maastricht is dit niet van toepassing.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit geeft de mogelijkheid weer om extra inkomsten te genereren door de belastingen te verhogen. Zij wordt bepaald door de hoogte van drie belangrijkste belastinginkomsten van de gemeente: de afvalstoffenheffing, de rioolrechten en de OZB. De afvalstoffenheffing en rioolrechten zijn niet volledig kostendekkend, waardoor hier een onbenutte belastingcapaciteit uit volgt. De onbenutte belastingcapaciteit van de OZB is zo groot als het verschil tussen het gehanteerde tarief en het tarief dat de gemeente zou moeten rekenen als het een 'artikel 12 gemeente' zou zijn. Deze onderdelen samen resulteren in een totale onbenutte belastingcapaciteit van € 3,548 mln.

Post onvoorzien

De post onvoorzien is bedoeld om incidentele tegenvallers van college en raad te dekken.

Begrotingsruimte (incidenteel/structureel)

Als de begroting en de meerjarenraming structureel sluit met een positief saldo, is er sprake van begrotingsruimte die kan worden ingezet voor het opvangen van structurele financiële tegenvallers. Enkel de positieve begrotingsruimte die zich minimaal in zowel het begrotingsjaar als de meerjarenraming voordoet kwalificeert als structurele weerstandscapaciteit. Eventuele overige ruimte wordt aangemerkt als incidentele begrotingsruimte en kan daarom tot de incidentele weerstands-capaciteit worden gerekend.

Risico-inventarisatie

Voor het risicobegrip is uitgegaan van de volgende, in het kader van strategisch integraal risicomanagement algemeen gebruikte, omschrijving: ‘een onzekere gebeurtenis die negatieve effecten (schade) kan hebben op de realisatie van de beleidsdoelstellingen c.q. de totstandkoming van de vastgestelde producten en diensten van een organisatie’. Dit risicobegrip omvat dus ook de niet-materiële risico’s en ook de risico’s waarvan verondersteld wordt dat hier adequate beheersmaatregelen voor zijn getroffen. Een breed risicobegrip stelt ons beter in staat te beoordelen of er sprake is van beheerste bedrijfsprocessen in brede zin en maakt het mogelijk gericht verbeteringen door te voeren.

In deze paragraaf worden risico’s opgenomen waarvan de financiële consequenties nog niet (volledig) in de begroting zijn verwerkt. De vorderingen op dubieuze debiteuren worden niet als risico opgenomen in deze paragraaf, omdat hiervoor voorzieningen moeten worden getroffen. Voor het overgrote deel betreft het de uit de programmabegroting 2026 en jaarrekening 2025 bekende risico’s. Waar nodig zijn deze geactualiseerd. In deze paragraaf worden alleen die risico’s opgenomen die een dusdanige omvang hebben dat ze materieel zijn in verhouding tot ons totale begrotingssaldo.

(bedragen x 1.000)				
Nummer	Omschrijving	Schatting maximale omvang risico	Kans op voordoen risico	Schatting verwachte omvang risico
1	Risico's gemeentefonds	PM	PM	PM
2	Specifieke risico's sociaal domein:			
	Openeinderegelingen	4.500	30%	1.350
	Onzekerheid ontvangen rijksgelden	2.000	20%	400
	Oplopende zorgkosten beschermd wonen en maatschappelijke opvang	1.000	25%	250
	BUIG	7.800	50%	3.900
3	Verbonden partijen	0	0%	0
4	Risico's cofinanciering	261	30%	78
5	Fiscale risico's	PM	PM	PM
6	Garantstellingen investeringen sportverenigingen	40	30%	12
7	Juridische risico's	5.300	25%	1.325
8	Omgevingswet	327	10%	33
9	Prijsstijgingen / inflatie	2.500	50%	1.250
10	Tram Maastricht-Hasselt	19.600	PM	PM
11	Eigen risico claims	2.000	10%	200
12	Stikstof in relatie tot beschermende natuurgebieden (voormalig PAS)	PM	PM	PM
13	Transportschaarste elektriciteitsnet (netcongestie)	PM	PM	PM
14	Continuïteit jeugdhulp	PM	PM	PM
15	Multifunctionele accommodaties (MFA's)	500	50%	250
16	Transitie van zorg naar sociaal domein	PM	PM	PM
17	Bouwleges	PM	PM	PM
18	Cybercrime en ICT-stortingen	12.000	27%	3.200
19	Herinrichting Jekerdal	1.000	50%	500
20	Warmtenet Trega	PM	PM	PM
21	Aziatische hoornaar	500	50%	250
22	Verbouwing Mosae Forum en verhuisbewegingen Randwycksingel	PM	PM	PM
23	WOM Belvédère BV (Inzake herontwikkeling Mondi locatie, Fort Willemweg 1)	PM	PM	PM
24	Ziekteverzuim	2.550	70%	1.785
25	Laadplein	450	50%	225
26	Transitie kosten nieuwe subsidieregeling Vrij toegankelijke dagbesteding	120	10%	12
	Subtotaal risico's	**62.448**		**15.020**
	Benodigde weerstandscapaciteit grondexploitaties o.b.v. MPGV			18.830
	Totaal	**62.448**		**33.850**

De hiervoor vermelde risico’s worden hierna toegelicht.

Ad 1. Risico's gemeentefonds

Vanaf de meicirculaire 2024 is de nieuwe financieringssystematiek ingevoerd waarbij de koppeling van het accres aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp) is ingevoerd. Het volume accres wordt vanaf 2024 gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp. Het LPO accres wordt gebaseerd op de prijs bruto binnenlands product (pbbp).

Doordat het Rijk middels de meicirculaire 2025 middelen beschikbaar heeft gesteld voor de demping van de terugval van het gemeentefonds en voor de jeugdzorg ontstaat er voor 2025 t/m 2027 een voordeel (oplopend van € 3 mln. in 2025 tot € 10 mln. in 2026 en 2027). Het zogenaamde ravijnjaar is hierdoor verschoven van 2026 naar 2028 en de 'tekorten' op de jeugdzorg zijn tijdelijk afgedekt.

In het algemeen geldt voor de informatie uit de circulaires het voorbehoud van parlementaire besluitvorming. Op Prinsjesdag 2026 zal het kabinet Jetten voor het eerst een begroting (voor 2027) publiceren. Het minderheidskabinet voert gesprekken met politieke partijen om steun te verkrijgen voor de begroting en plannen. Uit mediaberichten blijkt dat er nog geen meerderheidssteun voor de huidige begrotingsplannen zijn. Daarmee blijft onzeker in hoeverre de vertaling van de voorjaarsnota naar een Rijksbegroting 2027 op een parlementaire meerderheid kan rekenen.

Gemeenten blijven opereren binnen bestaande financiële kaders, wat beleidsruimte beperkt en onzekerheid vergroot over toekomstige compensaties of taakverzwaringen. De koppeling van het accres aan het BBP (in plaats van aan de rijksuitgaven) kan leiden tot grotere volatiliteit in de groei van het gemeentefonds. Bij tegenvallende economisch groei bestaat het risico dat de volumegroei onvoldoende is om de lokale ambities en kostenstijgingen te dekken.

De huidige ramingsmethode leidt ertoe dat gemeenten jaarlijks middelen tekortkomen doordat inflatieontwikkeling in het verleden structureel te laag is geraamd. Stijgende personeelskosten, kosten van inkoop en onderhoud kunnen sneller oplopen dan de groei van de algemene uitkering.

Het Rijk heeft een nieuwe verdeling van het gemeentefonds doorgevoerd per 1 januari 2023 waarbij de herverdeeleffecten voor de eerste drie jaren gemaximeerd zijn. Maastricht is een voordeelgemeente (plusminus € 117 per inwoner) en het maximale effect is € 37,50. Het kabinet neemt langer de tijd neemt om de herziening van het gemeentefonds door te voeren. Daar waar een verdere ingroei van het nieuwe verdeelmodel uit 2023 werd verwacht per 2027, is de voorgenomen herziening twee jaar uitgesteld, tot 2029. Het kabinet volgt daarmee de adviezen van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Voor 2026 en verder houdt het Rijk nog altijd het maximale effect van € 37,50 aan. Bij de evaluatie van het herverdeelmodel kan dit wijzigen. Tot die tijd is er onzekerheid over de hoogte.

Taakmutaties die in 2026 of later ingaan worden anders berekend dan voorheen en dit leidt tot financiële onzekerheid. Deze taakmutaties worden toegevoegd naar de huidige waarde (en niet meer naar de ingeschatte waarde van het bedrag in het prijspeil van het latere jaar). 'Onderhuids' groeien deze bedragen mee met het accres. Het gevolg is dat de gemeenten niet exact weten hoeveel ze krijgen voor een nieuwe taak. Ook weten gemeenten niet exact welk accres ze krijgen omdat een deel van het accres eigenlijk een compensatie is voor een taakmutatie.

Schatting maximale omvang risico	A	PM
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	PM
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	PM

Ad 2. Specifieke risico's sociaal domein

Open einde regelingen

De gemeente Maastricht kent een aantal regelingen (onder andere leerlingenvervoer, Wmo, jeugdzorg, Participatiewet – inkomen (bijstand en bijzondere bijstand), loonkostensubsidies, armoedebeleid en Veilig Thuis) met een zogenaamd openeindkarakter. Op een openeinderegeling kan altijd een beroep worden gedaan als de aanvrager aan de regels voldoet. De hoogte van geraamde budgetten kan dan geen reden zijn tot weigering van de aanvraag. Het gaat om grote budgetten, samen meer dan € 150 mln. Een vraagtoename van 1% kan dan al een tegenvaller opleveren van € 1,5 mln. Hierop vindt maandelijks monitoring plaats, waarbij de prognoses ook steeds scherper worden, echter het blijft complex om dit te prognosticeren.

Schatting maximale omvang risico	A	€ 4,500 mln. (uitgaande van 3% vraagtoename over de hele linie van € 150 mln.)
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	30%
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	€ 1,350 mln.

Onzekerheid ontvangen rijksgelden

Veel budgetten zijn gekoppeld aan te ontvangen rijksgelden. Die worden over de gemeenten verdeeld met bepaalde verdeelmodellen, verdeelsleutels. Die verdeelmodellen worden nogal eens gewijzigd. Dat kan onze gemeente dan meevallers maar ook tegenvallers opleveren. Hier kan het gaan om tonnen tot miljoenen euro's. Dit is een gemeentebreed issue. Specifiek voor het sociaal domein gaat het hier voornamelijk over rijksgelden t.a.v. WSW, Beschut Werk, arbeidsparticipatie en Wmo Beschermd wonen.

Schatting maximale omvang risico	A	€ 2,000 mln.
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	20%
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	€ 0,400 mln.

Oplopende zorgkosten beschermd wonen en maatschappelijke opvang

We zijn de afgelopen jaren geconfronteerd met oplopende kosten Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang, onder andere vanwege een toename van de doelgroep, een verschuiving van lichtere en goedkopere vormen van Beschermd Thuis naar zwaardere en duurdere vormen en een structureel lagere uitstroom dan instroom. Ondanks gesprekken tussen VNG en het Rijk hierover, heeft dit vooralsnog niet geleid tot compensatie in de Integratie Uitkering Beschermd Wonen van de volumegroei en/of aanpassing van het objectieve verdeelmodel voor de Decentralisatie Uitkering Maatschappelijke Opvang. De huidige volumes passen niet meer binnen het financieel kader. Tot op heden heeft de reserve Beschermd Thuis gediend om de tekorten op te vangen. Met de bijstelling van de begroting in de 1e Bestuursrapportage 2026 resteren er geen middelen meer in de reserve die kunnen dienen voor verdere toekomstige tekorten. Om deze ontwikkeling te keren en het tekort te reduceren is een beheersplan opgesteld waarvan de financiële consequenties in deze begroting verwerkt zijn. De verwachting is dat daarmee het risico op verdere kostenstijgingen sterk verlaagd is. De financiële consequenties van het beheersplan zijn gebaseerd op aannames van effecten op toekomstige zorgvolumes. Deze kunnen in de praktijk gaan afwijken. Daartoe zijn in het beheersplan reeds beheersmaatregelen opgesteld. Indien het beheersplan echter ongewenste maatschappelijke effecten sorteert die verder gaan dan voorzien, bijvoorbeeld door het ontstaan van fors oplopende wachtlijsten, kan een aanvullende financiële bijdrage noodzakelijk zijn.

Schatting maximale omvang risico	A	€ 1,000 mln.
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	25%
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	€ 0,250 mln.

BUIG

Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud) en voor de inzet van loonkostensubsidie. De voorlopige beschikking wordt in het najaar voorafgaande aan het

uitvoeringsjaar ontvangen, de nadere voorlopige beschikking in het voorjaar van het uitvoeringsjaar en de definitieve beschikking in het najaar van het uitvoeringsjaar. De BUIG bestaat uit een macrobudget dat volgens een bepaalde verdeelsystematiek (het verdeelmodel) onder de gemeenten wordt verdeeld.

In de begroting 2027 hebben we, mede gebaseerd op de realisatie in de afgelopen jaren, net als in 2026 geanticipeerd op een overschot op de BUIG omdat de verwachte lasten lager zijn dan de verwachte rijksbijdragen. Of dit in de toekomst een houdbaar uitgangspunt blijft, is onzeker o.g.v. twee moeilijk te voorspellen variabelen:
- de ontwikkeling van de hoogte van de rijksbijdrage BUIG en
- de ontwikkeling van de kosten uitkeringen landelijk en lokaal.

Daarnaast is de BUIG qua uitgaven een open einde regeling. Dit risico wordt ondervangen onder het risico *Openeinderegelingen*.

Schatting maximale omvang risico	A	€ 7,800 mln. (stel 10% afwijking van rijksbijdrage ad. € 78 mln. door verdeling macrobudget)
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	50%
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	€ 3,900 mln.

Ad 3. Verbonden partijen

De verbonden partijen (bestuurlijk én financieel belang) worden ingedeeld in: deelnemingen, publieke private samenwerking (meestal stichtingen) en gemeenschappelijke regelingen. Hierna worden de risico's van gemeenschappelijke regelingen in het algemeen en een aantal verbonden partijen specifiek nader toegelicht.

Verbonden partijen

Van een gemeenschappelijke regeling is sprake als het bestuur van twee of meerdere gemeenten of andere publiekrechtelijke overheidslichamen samen een gemeenschappelijke regeling treffen ter behartiging van een of meer belangen van die gemeenten. Het algemene risico is dat een meerderheid van de gemeenten een besluit kan nemen dat afwijkt van een standpunt van de afzonderlijke gemeente.

Daarnaast loopt een individuele gemeente ook specifieke risico's. Te denken valt aan de kosten bij uittreding van een van de deelnemers en het collectief verantwoordelijkheid dragen bij verlies. In de paragraaf verbonden partijen zijn, conform het BBV, alle verbonden partijen waaraan de gemeente Maastricht deelneemt, opgenomen.

WOM Belvédère BV (Maastricht Noord – herijking Belvédère)

Na het uitstappen van de private partners ING en Bouwinvest uit de gebiedsontwikkeling Belvédère in 2011, heeft de gemeente als enig overgebleven partij in de Wijkontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV een nieuwe start gemaakt. In de raad van juni 2013 is de herijking grondexploitatie Belvédère vastgesteld. Deze grex liet over een looptijd van 10 jaren een geprognosticeerde onrendabele top zien in een bandbreedte van ongeveer € 70 tot 80 mln. Er is een aantal oplossingsrichtingen in beeld gebracht om deze grex beheersbaar te krijgen en te houden. Het MJIP fungeert hierbij als ultiem vangnet. De omvang van deze achtervang is afhankelijk van het verloop van de grondexploitatie en de resultaten van de oplossingsrichtingen. Met de raad is afgesproken dat jaarlijks de stand van zaken wordt geschetst met een actualisatie van de grondexploitatie zodat de planontwikkeling kan worden gemonitord en waar nodig tijdig kan worden bijgestuurd. Dat gebeurt jaarlijks in juni/juli, zo ook recent afgelopen juni voor de herijking 2026. Aanvullend op verzoek van de raad, gedaan tijdens de behandeling van de grex 2021, wordt ook jaarlijks de stand van het vangnet vanuit het MJIP inzichtelijk gemaakt.

De onrendabele top heeft zich in de afgelopen jaren als gevolg van externe factoren (o.a. stijgende rente, inflatie en vastgoedwaardering) in zowel neerwaartse als opwaartse richting ontwikkeld. In de grex 2026 daalt de onrendabele top. Deze ontwikkeling is hierbij de resultante van een aantal majeure ontwikkelingen. Daar waar de aankoop van vastgoed (Cabergerweg) en het toevoegen van infrastructurele maatregelen (voorheen onderdeel van Tram Maastricht Hasselt) zorgen voor een verhoging van de onrendabele top, valt dit weg tegen de positieve resultaatontwikkelingen voortkomend uit de nieuw vastgestelde (deel)grex 'Sluitstuk van de Spinx', de langer dan verwachte parkeerexploitatie Sphinx Noord en de aanpassing/vrijval onrendabele top Mondi.

Ook de komende jaren blijft de gebiedsontwikkeling Belvédère een belangrijk speerpunt in de stedelijke ontwikkeling. Majeure opgaven als het Landbouwbelang, Sappi Zuidwest, Sphinx Noord en Mondi lopen of worden voorbereid. Met het oog op de omgevingsvisie 2040, wordt ook onderzocht welke bijdrage het Belvédèregebied kan bieden aan de opgaven waar Maastricht de komende jaren voor staat. Dit met als doel op koers te blijven op weg naar 2030, het vooralsnog gemarkeerde einde van de lopende grondexploitaties binnen Belvédère. Op dat moment zal de balans worden opgemaakt en wordt duidelijk in welke mate het financieel vangnet dat jaarlijks opzij wordt gezet, dient te worden aangesproken ter dekking van het saldo van de onrendabele top. Een sterke sturing op inhoud én geld blijft bij deze gebiedsontwikkeling onverkort noodzakelijk.

Schatting maximale omvang risico	A	€ 0 (i.v.m. getroffen verliesvoorziening)
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	0%
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	€ 0

Ad 4. Risico's van cofinanciering

Daar waar de projecten gedekt worden door middel van cofinanciering loopt de gemeente het risico dat zij, als gevolg van subsidievoorschriften, pas achteraf geconfronteerd wordt met lagere subsidiebijdragen dan oorspronkelijk was voorzien. Van een dergelijke cofinanciering is bijvoorbeeld sprake bij alle EU-projecten.

Schatting maximale omvang risico	A	€ 0,261 mln.
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	30%
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	€ 0,078 mln.

Ad 5. Fiscale risico's

De gemeente Maastricht wordt - mede door veranderingen in wet- en regelgeving - geconfronteerd met diverse risico's en/of onzekerheden op fiscaal gebied. In juni 2026 is het Convenant "Doorontwikkeling Horizontaal Toezicht" tussen Gemeente Maastricht en de belastingdienst wederom vernieuwd voor een looptijd van 3 jaar. Als onderdeel van het convenant worden jaarlijks geactualiseerde fiscale risicoanalyse opgesteld. Deze dragen bij aan het verder in control komen van de organisatie en aan de fiscale bewustwording.

De belangrijkste fiscale risico`s betreffen:

Vennootschapsbelasting (reclame-inkomsten)

Met ingang van 2016 is de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen in werking getreden. Ten aanzien van de reclame-inkomsten heeft de belastingdienst een ander standpunt ingenomen dan gemeenten. Om deze extra lasten op te vangen zijn al enkele jaren middelen opgenomen in de begroting, welke bovendien structureel zijn opgehoogd vanwege hogere belastbare (reclame)winsten. Pas nadat de lopende beroepsprocedures waarin de gemeente Maastricht zich heeft gevoegd, zijn afgewikkeld, zal duidelijk zijn of de gemeente daadwerkelijk vennootschapsbelasting verschuldigd is en of die middelen volledig toereikend zijn.

Omzetbelasting (btw-sport)

De bestaande btw-sportvrijstelling is per 2019 uitgebreid als gevolg van Europese jurisprudentie. De dienstverlening van gemeenten die bestaat uit het geven van gelegenheid tot sportbeoefening is daarmee vrijgesteld van de heffing van btw. Het Ministerie van VWS heeft een nieuwe,

samengevoegde regeling aangekondigd voor de jaren 2027 t/m 2029. Uitwerking daarvan moet nog plaatsvinden. Of gemeenten daarmee volledig worden gecompenseerd voor het ontstane btw-nadeel is nog niet volledig duidelijk.

Schatting maximale omvang risico	A	PM
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	PM
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	PM

Ad 6. Garantstellingen investeringen sportverenigingen

In 2019 zijn beleidsregels vastgesteld voor de verstrekking van garantstellingen aan amateursport-verenigingen. Het is voor verenigingen mogelijk om een aanvraag hiervoor in te dienen. Het maximale bedrag dat sportverenigingen aan gemeentelijke garantstelling kunnen ontvangen bedraagt per vereniging € 100.000. Er is één lopende garantstelling voor Kimbria Racket Club ter hoogte van € 40.000. Deze borgtocht geldt tot en met 31 juli 2034.

Schatting maximale omvang risico	A	€ 0,040 mln.
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	30%
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	€ 0,012 mln.

Ad 7. Juridische risico's

De gemeente neemt vanuit haar publieke taak en verantwoordelijkheid deel aan het bestuursrechtelijk/maatschappelijke verkeer. De bestuursorganen van de gemeente nemen uiteenlopende besluiten, zoals het verlenen of weigeren van een vergunning of subsidie, het nemen van een handhavingsbesluit of het vaststellen van een plan, verordening of beleid. Daarnaast verricht de gemeente als rechtspersoon ook privaatrechtelijk diverse handelingen en gedragingen, bijvoorbeeld als eigenaar van grond of bij het aangaan van overeenkomsten, als werkgever of als beheerder van gebouwen of de openbare ruimte, als inkoper van producten en diensten. Al deze besluiten en handelingen worden genomen met de beste bedoelingen. Dit neemt niet weg dat genomen besluiten soms de eindstreep niet halen, omdat zij worden herroepen of vernietigd. Ook andere handelingen of gedragingen kunnen schade tot gevolg hebben. Denk aan planschade, nadeelcompensatie, het geven van onjuiste inlichtingen, gebrekkig onderhoud van de openbare weg of een dienstauto die een aanrijding heeft. Teneinde eventuele aansprakelijkheid voor schade zoveel mogelijk af te dekken (op een verzekerings- en risicotechnisch zo aanvaardbare mogelijke manier te beheersen), heeft de gemeente de nodige maatregelen en voorzieningen getroffen.

Schatting maximale omvang risico	A	€ 5,300 mln.
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	25%
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	€ 1,325 mln.

Ad 8. Omgevingswet

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Deze nieuwe landelijke wet voor het ruimtelijk domein brengt niet alleen inhoudelijke wijzigingen met zich mee, maar verandert ook onze werkwijze, procedures, legesstructuur en verplichte ondersteunende software. Daarnaast introduceert de wet een landelijk digitaal stelsel (het Omgevingsloket) en nieuwe beleidsinstrumenten, zoals de omgevingsvisie (opvolger van de structuurvisie), omgevingsprogramma's en het omgevingsplan (opvolger van bestemmingsplannen en ruimtelijke verordeningen). Het was niet mogelijk alle vereiste wijzigingen direct volledig door te voeren, zoals het omzetten van alle juridische regels naar één omgevingsplan of het uitwerken van de omgevingsvisie in omgevingsprogramma's. Daarom is landelijk een transitietermijn vastgesteld tot en met 2032.

Aanvankelijk ging het Rijk uit van een kostenneutrale invoering van de Omgevingswet en zelfs van kostenbesparingen in de uitvoering. Daarom heeft gemeente Maastricht aan de Omgevingswet een taakstelling gekoppeld. Al snel bleek dit een te rooskleurige inschatting. Uit het Integraal Financieel Beeld Omgevingswet blijkt dat gemeenten in de eerste jaren met aanzienlijke extra kosten worden geconfronteerd. Op basis hiervan ontving elke gemeente tot en met 2025 een jaarlijkse rijksbijdrage

voor de invoering van de wet. Deze rijksbijdrage is inmiddels beëindigd, terwijl de transitiefase nog volop gaande is. Tegelijkertijd laten de afgelopen twee jaar zien dat de uitvoering van de Omgevingswet structureel meer middelen vraagt. Ook de tijdelijk gereserveerde middelen in de bestemmingsreserve voor de Omgevingswet zijn naar verwachting eind 2026 volledig besteed.

Hierdoor zijn vanaf 2027, zoals eerder aangekondigd, aanvullende middelen nodig voor zowel de verdere beleidsmatige transitie als de reguliere uitvoering van de Omgevingswet. Deze middelen zijn noodzakelijk voor het opstellen en beheren van het omgevingsplan, de vergunningverlening onder de Omgevingswet en de verplichte bijdrage aan het landelijke Omgevingsloket en de plansoftware. Hiermee blijven we voldoen aan de wettelijke eisen van de Omgevingswet en kunnen we onze dienstverlening op het huidige niveau handhaven. In het budgettair kader is daarmee rekening gehouden.

Daarnaast is in 2026, zoals toegelicht in paragraaf 8.3, gestart met een Doorbraakproject om het vergunningproces te verbeteren. De verbetermaatregelen worden in 2026 en 2027 gefaseerd ingevoerd en vragen op verschillende onderdelen om (tijdelijke) extra capaciteit en middelen. Deze middelen zijn voor vier jaar voorzien. Mocht tijdens de uitvoering blijken dat deze inzet ook op langere termijn, structureel of in grotere omvang noodzakelijk en wenselijk is om het vergunningproces en de dienstverlening verder te verbeteren, dan komen wij hierop terug via de reguliere planning- en controlcyclus.

Ook de komende jaren verwachten wij, overeenkomstig het landelijke beeld, vooralsnog geen structurele kostenbesparingen als gevolg van de Omgevingswet en/of het verbeterde vergunningproces. De aan de Omgevingswet gekoppelde taakstelling is daarmee nog niet structureel ingevuld. De financiële gevolgen hiervan zijn de afgelopen jaren incidenteel binnen de begroting opgevangen, waardoor geen tekort is ontstaan. Ook voor komend jaar verwachten wij de gevolgen incidenteel te kunnen opvangen. Het onderliggende structurele vraagstuk blijft daarmee echter bestaan en vraagt op termijn om een structurele oplossing.

Schatting maximale omvang risico	A	€ 0,327 mln.
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	10%
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	€ 0,003 mln.

Ad 9. Prijsstijgingen (inflatie)

We leven in onzeker (economische) tijden. De oorlog in Oekraïne heeft geleid tot een stijging van de energieprijzen die inmiddels weer iets is afgezwakt. Maar intussen zien we de gevolgen van de ‘handelsoorlog’ en de oorlog in het Midden-Oosten die de Verenigde Staten zijn gestart. Die onzekerheden kunnen leiden tot een hogere inflatie (hogere prijzen dan verwacht). Het risico is dat de opgenomen stelpost voor indexering van de personele en vooral de materiële budgetten niet toereikend zou zijn om prijsstijgingen op te vangen.

Schatting maximale omvang risico	A	€ 2,500 mln.
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	50%
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	€ 1,250 mln.

Ad 10. Tram Maastricht-Hasselt

In mei 2022 deelde Vlaams minister Peeters mede dat de Vlaamse regering heeft besloten te stoppen met het tramproject en in te zetten op een elektrische trambus tussen Maastricht en Hasselt. Op 10 juni 2022 volgde het formeel besluit hierover van de Vlaamse regering. Aan Nederlandse zijde was voor € 22,6 mln. in het tramproject geïnvesteerd. Van Nederlandse zijde is aangegeven dat ervan uit gegaan wordt dat de Vlaamse regering hiermee rekening heeft gehouden toen eenzijdig het besluit werd genomen om te stoppen met het project. De Vlaamse regering heeft toegezegd het dossier snel en zorgvuldig te willen afronden waarna weer verder gepraat zou kunnen worden over verbetering van het grensoverschrijdend openbaar vervoer.

Hoewel er vanuit Nederlandse zijde meerdere pogingen zijn gedaan om te komen tot een minnelijke oplossing (o.a. meerdere malen meewerken aan boekenonderzoeken), heeft dit geen bevredigende oplossing opgeleverd. Wel is conform verzoek van de Nederlandse partijen door Vlaanderen € 3 mln. overgemaakt. Dit betreft de terugbetaling van de door Nederlandse partijen eerder aan Vlaanderen betaalde schadevergoeding als gevolg van het inkorten van het tramtracé van het Centraal Station naar Mosae Forum. Overeengekomen was dat dit bedrag terugbetaald zou worden als de tram niet gerealiseerd zou worden. Met deze terugbetaling van € 3 mln. daalt de kostenpost naar € 19,6 mln.

Vanwege het verder uitblijven van enige actie rondom de afhandeling van het dossier van Vlaamse zijde is meerdere malen aangedrongen op spoedige afhandeling. Aan de Vlaamse regering is gevraagd om snel met constructieve voorstellen te komen. Daar ook uit de bespreking van het geschil in de Bestuurlijke Werkgroep (conform artikel 12 van de kaderovereenkomst) geen overeenkomst is gekomen, restte de Nederlandse partijen niet anders om zich overeenkomstig het bepaalde in de Kaderovereenkomst te wenden tot de Nederlandse rechter.

Zoals toegelicht in de raadsinformatiebrief van 5 maart 2024 hebben de Nederlandse partners (Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg en ons college) besloten om een bodemprocedure bij de rechtbank Limburg (locatie Maastricht) te starten. In juni 2024 is de dagvaarding verstuurd.

Op 12 november 2025 heeft de rechtbank Limburg de Gemeente Maastricht en de Provincie Limburg in het gelijk gesteld. De uitspraak houdt in dat het Vlaams Gewest (Vlaamse regering) zich niet zonder meer mocht terugtrekken uit het tramproject en aansprakelijk is voor de schade die de Provincie Limburg en de Gemeente Maastricht daardoor geleden hebben.

Hoewel de rechtbank het Vlaams Gewest verplicht acht de schade te vergoeden, is het Vlaams Gewest nog niet veroordeeld tot betaling van een schadevergoeding. De rechtbank kiest ervoor partijen eerst de kans te geven om hoger beroep aan te tekenen tegen het vonnis. Indien een van de partijen dat wenst, kan dus - voordat de procedure bij de rechtbank Limburg verder gaat - bij het gerechtshof Den Bosch zekerheid worden verkregen over de aansprakelijkheidsvraag. Daarna kan de discussie over de omvang van de schade bij de rechtbank Limburg worden voortgezet.

Het Vlaams Gewest heeft inmiddels hoger beroep aangetekend tegen bovenstaande uitspraak.

Schatting maximale omvang risico	A	€ 19,6 mln.
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	PM
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	PM

Ad 11. Eigen risico claims

De gemeente is vanaf 2015 eigenrisicodrager voor aansprakelijkheidsclaims. Schadebedragen groter dan € 0,075 mln. worden uit de algemene reserve betaald. Tot op heden zijn er geen claims ingediend en bekostigd uit de reserve. In de afgelopen twee decennia is het niet voorgekomen dat we een “groot” verzoek hebben binnengekregen. Als groot kwalificeren we € 2 mln. en de kans hierop achten we bijzonder klein: 10%. Op die manier komen we tot de volgende risico-inschatting:

Schatting maximale omvang risico	A	€ 2,000 mln.
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	10%
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	€ 0,200 mln.

Ad 12. Stikstof in relatie tot beschermde natuurgebieden (voormalig PAS)

Vanuit Europese natuurbeschermingswetgeving zijn er ook in de provincie Limburg, beschermde natuurgebieden (Natura2000) aangewezen. Deze natuurgebieden dienen in een goede staat te verkeren. Door stikstofdepositie op de gebieden is dit vaak niet het geval.
Als gevolg daarvan dienen alle projecten die een stikstofemissie veroorzaken doorgerekend te worden op de impact op deze beschermde gevoelige natuurgebieden.

Als de impact te hoog is, kan het desbetreffende project geen doorgang vinden. De toets van plannen en projecten zal door de slechte staat en de hoge depositie aan stikstof nog langere tijd zeer streng blijven.

Het ministerie heeft met de Kamerbrief van juni 2026 een omvangrijk maatregelenpakket gepresenteerd dat is gericht op het weer op gang brengen van de vergunningverlening.
De effecten hiervan zijn echter nog afhankelijk van de uitwerking van nieuwe wetgeving, de juridische houdbaarheid van de maatregelen, de uitvoering door Rijk en provincies en de voortgang van natuurherstel en aanvullende gebiedsgerichte maatregelen.
Het risico op vertraging van ruimtelijke ontwikkelingen en op extra kosten als gevolg van stikstofbeperkingen bij vergunningverlening blijft daarom voorlopig bestaan.
Tegelijkertijd biedt de Kamerbrief perspectief op een geleidelijke afname van deze risico's in de komende jaren.

Kort samengevat zijn de belangrijkste effecten voor Maastricht voorlopig als volgt:

- Aanleg-, sloop- en bouwfases van projecten: Realisatiefases zullen altijd met AERIUS (het rekenprogramma dat emissies omrekent naar deposities op natuurgebieden) berekend moeten worden. Omgevingsplannen zullen met AERIUS berekend moeten worden voor de realisatiefase (in het kader van de economische uitvoerbaarheid).
- Gebruiksfase projecten en omgevingsplannen: het effect zal met AERIUS berekend moeten worden.
- Dit betekent dat met name omgevingsplannen en projecten die een grote verkeersaantrekkende werking of nog een gebouwverwarming op fossiele brandstoffen hebben, in de hele stad moeilijk te realiseren zullen zijn de komende jaren. Dit geldt ook voor nieuwe bedrijfsmatige vestigingen (uitgifte bedrijventerreinen). Kleinere projecten kunnen ook problemen ondervinden als ze relatief dicht bij een Natura 2000-gebied liggen (denk aan Maastricht Zuidwest en Maastricht-Oost).

Schatting maximale omvang risico	A	PM
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	PM
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	PM

Ad 13. Transportschaarste hoogspanningsnetwerk (netcongestie in Limburg)
De capaciteit van het elektriciteitsnet staat in Limburg onder druk. Het elektriciteitsnet bestaat uit verschillende netlagen. TenneT is verantwoordelijk voor het landelijke hoogspanningsnet, terwijl Enexis Netbeheer verantwoordelijk is voor de regionale midden- en laagspanningsnetten waarop woningen, bedrijven en maatschappelijke voorzieningen zijn aangesloten. Zowel op het hoogspanningsnet van TenneT als op delen van het regionale elektriciteitsnet van Enexis is sprake van schaarste aan transportcapaciteit. Hierdoor kunnen nieuwe aansluitingen en verzwaringen van bestaande aansluitingen niet altijd direct worden gerealiseerd.

Naast het hoogspanningsnet van TenneT staat ook het Limburgse elektriciteitsnet van Enexis Netbeheer onder druk. In Maastricht geldt dit onder meer voor de stations Boschpoort, Heer, Limmel en Wittevrouwenveld. Om toekomstige ontwikkelingen mogelijk te maken, werken TenneT en Enexis aan de uitbreiding en verzwaring van delen van het elektriciteitsnet. Deze uitbreidingen vragen meerdere jaren voorbereiding en uitvoering, waardoor de schaarste aan transportcapaciteit naar verwachting nog langere tijd merkbaar blijft.

Door de toenemende elektrificatie van woningen, mobiliteit, bedrijven en maatschappelijke voorzieningen groeit de vraag naar transportcapaciteit sneller dan de uitbreiding van het elektriciteitsnet. De beschikbaarheid van netcapaciteit ontwikkelt zich daardoor steeds meer tot een randvoorwaarde voor woningbouw, economische ontwikkeling, verduurzaming en maatschappelijke voorzieningen.

Met de invoering van het ACM-prioriteringskader worden beschikbare transportrechten bij schaarste verdeeld op basis van maatschappelijk belang. Vanaf 1 juli 2026 kunnen ook kleinverbruikers in congestiegebieden op een wachtlijst worden geplaatst voor een nieuwe aansluiting of verzwaring van een bestaande aansluiting. Het prioriteringskader biedt meer duidelijkheid over de verdeling van schaarse capaciteit, maar creëert geen extra ruimte op het elektriciteitsnet. Hierdoor kunnen ook woningbouwprojecten en andere maatschappelijke ontwikkelingen afhankelijk worden van de beschikbaarheid van netcapaciteit.

Ontwikkelingen om impact te reduceren
De gemeente zet in op een combinatie van maatregelen om de gevolgen van netcongestie voor ruimtelijke ontwikkelingen, woningbouw en economische ontwikkeling te beperken. Samen met netbeheerders wordt gewerkt aan de tijdige ruimtelijke inpassing en realisatie van de benodigde uitbreiding van de energie-infrastructuur. Daarnaast vindt structurele afstemming plaats over toekomstige capaciteitsbehoeften en ruimtelijke ontwikkelingen. De gemeente werkt hiervoor intensief samen met Enexis Netbeheer, waarmee op 18 december 2024 een intentieovereenkomst is gesloten voor verdere samenwerking bij de uitbreiding van het elektriciteitsnet.

Bij nieuwe woningbouw- en gebiedsontwikkelingen wordt steeds meer volgens het principe van netbewust bouwen gewerkt. De beschikbaarheid van netcapaciteit wordt hierbij nadrukkelijk betrokken in de planvorming, zodat tijdig inzicht ontstaat in de haalbaarheid en fasering van ontwikkelingen. Hiermee wordt ingespeeld op de veranderende regelgeving rondom netcongestie en het ACM-prioriteringskader, waardoor de beschikbaarheid van elektriciteitscapaciteit een steeds belangrijkere randvoorwaarde wordt voor woningbouw en andere ruimtelijke ontwikkelingen. Door daarnaast in te zetten op energiebesparing, warmte- en koudenetten, energieopslag, energiedeling en vraagsturing wordt de belasting van het elektriciteitsnet zoveel mogelijk beperkt.

Daarnaast werkt de gemeente samen met regionale partners binnen de Regionale Energie Strategie Zuid-Limburg en sluit zij aan bij landelijke en provinciale trajecten gericht op het versnellen van netuitbreidingen en het beter benutten van bestaande netcapaciteit. In de Transitievisie Warmte en Energie is een afzonderlijk spoor opgenomen voor een toekomstbestendig elektriciteitsnet als randvoorwaarde voor de energietransitie en ruimtelijke ontwikkeling.

Ondanks deze maatregelen blijft netcongestie een substantieel risico voor de realisatie van gemeentelijke ambities op het gebied van woningbouw, economische ontwikkeling, verduurzaming, mobiliteit en maatschappelijke voorzieningen. Hoewel het ACM-prioriteringskader meer duidelijkheid biedt over de verdeling van schaarse netcapaciteit, neemt dit de fysieke beperkingen van het elektriciteitsnet niet weg. Het risico blijft aanwezig dat projecten vertraging oplopen, gefaseerd moeten worden uitgevoerd of aanvullende maatregelen vereisen om binnen de beschikbare netcapaciteit gerealiseerd te kunnen worden.

De financiële gevolgen zijn sterk afhankelijk van projectspecifieke omstandigheden en toekomstige ontwikkelingen in vraag, aanbod en netuitbreiding. Het risico manifesteert zich primair in vertragingen, faseringsvraagstukken en mogelijke meerkosten binnen ruimtelijke, economische en maatschappelijke ontwikkelingen. Een betrouwbare generieke financiële kwantificering van dit risico is daarom op dit moment niet mogelijk.

Schatting maximale omvang risico	A	PM
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	PM
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	PM

Ad 14. Continuïteit jeugdhulp

XONAR

In verband met de financiële problemen bij XONAR hebben de gemeenten in de jeugdregio Zuid-Limburg in 2023 gezamenlijk € 8 mln. toegezegd. De Jeugdautoriteit heeft vastgesteld dat de ontwikkelingen vanaf december 2024 bij XONAR zodanig zijn dat indeling in de lagere trede 2 van het draaiboek continuïteit jeugdhulp verantwoord is. XONAR kan nog niet volledig voldoen aan de voorwaarden voor de aanbestedingen van de jeugdregio. Er is een risico dat (delen van) de komende aanbestedingen niet zelfstandig aan XONAR gegund kunnen worden. Daardoor is er een verhoogd risico van nieuwe discontinuïteit. Om deze reden wordt de monitoring door de Jeugdautoriteit in 2026 gecontinueerd. Vanuit de jeugdregio zullen er elk kwartaal accountgesprekken plaatsvinden met XONAR over de strategische ontwikkelingen en financiële situatie, de gegevens vanuit het Early Warming System worden daarbij gebruikt. In het bindend advies van de Jeugdautoriteit is geregeld dat bij nieuwe continuïteitsproblemen de gemeenten niet opnieuw kunnen worden aangesproken op een financiële bijdrage. In zo'n situatie wordt ingezet op scenario's voor overdracht van zorg naar andere zorgaanbieders.

De gemeenteraden in de jeugdregio hebben voor het herstelplan van XONAR maximaal en voor zover nodig € 8 mln. ter beschikking gesteld. Aan XONAR is afgerond € 4,2 mln. financiële steun verstrekt. Dit bedrag wordt definitief vastgesteld aan de hand van de ontvangen accountantsverklaring over rechtmatige declaratie. Daarnaast is een garantie verstrekt van € 1,8 mln. aan JENS in verband met opgebouwde ontslagvergoedingen van overgestapte medewerkers tijdens het dienstverband bij XONAR. De garantie eindigt op 1 januari 2029. Het risico dat deze garantie wordt aangesproken beoordelen wij als laag. Het totale beslag op de beschikbaar gestelde € 8 mln. is daarmee € 6 mln. De resterende € 2,0 mln. valt – met de definitieve vaststelling vrij naar de gemeenten met de aantekening dat er nog steeds een verhoogd risico is op discontinuïteit van XONAR en daarmee het risico van frictiekosten als gevolg van de herplaatsing van cliënten bij andere zorgaanbieders. Voor de gemeente Maastricht bedraagt die vrijval, circa € 0,4 mln.

Schatting maximale omvang risico	A	PM
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	PM
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	PM

Mutsaersstichting

De jeugdregio's in Noord- en Midden-Limburg monitoren maandelijks het herstelplan van Mutsaersstichting. De gemeenten in Zuid-Limburg zijn hier sinds november 2025 bij aangesloten. Mutsaersstichting heeft in de afgelopen periode verbeteringen gerealiseerd maar is zeker nog niet uit de problemen. De exploitatie is nog zwak en daardoor erg gevoelig voor incidentele tegenvallers. Daarom blijven de Limburgse gemeenten ook in 2026 samen met de Jeugdautoriteit via maandelijkse monitoring de ontwikkelingen op de voet volgen en sturen waar mogelijk bij. Voor 2026 is sprake van een conservatieve begroting, met maximaal ingecalculeerde bekende risico's om de kans op tegenvallers te minimaliseren. De Mutsaersstichting levert specialistische jeugdzorg aan kinderen en jongeren met complexe problematiek. Hoewel wordt gewerkt aan herstel, blijft de organisatie financieel kwetsbaar. Gezien de schaarste en beperkte vervangbaarheid van deze specialistische zorg kan een verslechtering van de financiële positie leiden tot risico's voor de beschikbaarheid en toegankelijkheid van deze zorg in de regio. We volgen deze ontwikkelingen daarom nauwgezet.

Schatting maximale omvang risico	A	PM
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	PM
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	PM

Via Jeugd

Het herstelplan van Via Jeugd is in juli 2025 vastgesteld door de wethouders jeugdzorg van de jeugdregio. De gemeenten hebben de financiële problemen bij Via Jeugd kunnen oplossen door de reguliere bekostiging van de JeugdzorgPlus (JZ+) deels met terugwerkende kracht aan te passen naar de sterk gewijzigde situatie en regelgeving. Daardoor is voor het herstelplan geen financiële steun van de gemeenten nodig.

Het herstelplan bestrijkt de periode 2025 t/m 2027 en is gebaseerd op aannames over continuïteit van zorgvolume, substitutie van JZ+ naar ambulante zorg en de inrichting van zorg- en onderwijsknooppunten. De JZ+ in de traditionele vorm zoals wij die nu kennen wordt in de komende jaren via om- en afbouw fors afgebouwd en vervangen door andere zorgvormen.
Wij zien twee risico's die forse gevolgen kunnen hebben voor de aannames in het herstelplan en daarmee de continuïteit van Via Jeugd.

- Het recent nieuw gesloten contract voor JZ+ van Landsdeel Zuidoost (bestaande uit delen van Brabant en volledig Limburg), waaraan ook de jeugdregio Zuid-Limburg vanaf 2027 deelneemt. In het contract wordt reeds geanticipeerd op de om- en afbouw van JZ+. De ambulante zorg die ervoor in de plaats komt is geen onderdeel van het contract. Afwijkingen in volumeontwikkeling of instroom in ambulante zorg kunnen gevolgen hebben voor de exploitatie en positionering van Via Jeugd binnen Landsdeel Zuidoost.
- De vorming van zorg- en onderwijsknooppunten krijgt mogelijk een andere invulling dan voorzien in het herstelplan dat uitgaat van een volwaardig zorg- en onderwijsknooppunt voor Via Jeugd. Het implementatieplan voorziet in het werkgebied van Landsdeel Zuidoost enkele mini- zorg- en onderwijsknooppunten waarbij voor Limburg wordt uitgegaan van de realisatie van integrale behandelvoorzieningen voor 24-uurszorg Indien de uiteindelijke inrichting afwijkt van de uitgangspunten in het herstelplan, kan dit gevolgen hebben voor zorgvolume, samenwerking met onderwijs en de financiële uitgangspunten van de organisatie.

Hoewel Via Jeugd voldoet aan de voorwaarden van trede 2 van het draaiboek continuïteit jeugdhulp is in overleg tussen de organisatie zelf, de Jeugdautoriteit en de gemeenten besloten de indeling in trede 3 vooralsnog te handhaven. Nu het nieuwe contract JZ+ van Landsdeel Zuidoost is gesloten en de bestuurlijke fusie met Stichting Koraal per 1 juli 2025 gerealiseerd is wordt een afschaling naar trede 2 opnieuw in overleg besproken en overwogen. De ontwikkelingen bij Via Jeugd worden gevolgd via een drie maandelijkse monitoring door gemeenten en Jeugdautoriteit.

Schatting maximale omvang risico	A	PM
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	PM
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	PM

Ad 15. Multifunctionele accommodaties (MFA's)

La Bellettsa en De Letterdoes zijn multifunctionele accommodaties (MFA's) in eigendom van de gemeente, in erfpacht uitgegeven aan woningcorporatie Servatius. De MFA's worden met name gebruikt door scholen, en worden om die reden ook wel aangeduid als 'brede scholen'. Op basis van de in 2004 afgesloten beheer- en exploitatieovereenkomsten met Servatius draagt de gemeente tot heden steeds 50% van het exploitatietekort. Vanwege de leeftijd zijn onderdelen van de gebouwen toe aan vervanging. Voor onderhoud is echter geen reserve opgebouwd. Onderhoudskosten in enig jaar komen daarom ten laste van de exploitatie van dat jaar. Voor de komende jaren worden substantieel hogere onderhoudskosten en daarmee substantieel hogere exploitatietekorten voorzien. Volgens gebruik dekt de gemeente de helft van dit tekort. Met deze kosten is voor zover mogelijk rekening gehouden in het budgettaire kader. Er is echter geen onderhoudsplan. De exploitatietekorten zullen daardoor in de toekomst fluctueren, waardoor er voor- en nadelen ten opzichte van de begrootte reeks verwacht kunnen worden.

Schatting maximale omvang risico	A	€ 0,500 mln.
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	50%
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	€ 0,250 mln.

Ad 16. Transitie van zorg naar sociaal domein

De houdbaarheid van zorg en ondersteuning staan onder druk. Dat vraagt om verandering. Om bij te dragen aan de noodzakelijke veranderingen zijn op landelijk niveau meerdere akkoorden en strategische kaders tot stand gekomen. Een belangrijke rol is weggelegd voor het Integraal Zorgakkoord (IZA), het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) en de Hervormingsagenda Jeugd. Recent is daar het

Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord (AZWA) aan toegevoegd, dat de IZA-beweging versnelt en de positie van het sociaal domein inhoudelijk en financieel verstevigt, en het Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg (HLO), dat zich specifiek richt op de toekomstbestendige inrichting van ouderenzorg. Een rode draad in deze landelijke akkoorden en kaders is de beweging naar de voorkant. Hiermee gaat ook een verschuiving van het medisch naar het sociaal domein gepaard, waarbij de nadruk komt te liggen op preventie, welzijn en sociale ondersteuning, in plaats van enkel het behandelen van ziektes. Dit betekent dat gemeenten en maatschappelijke organisaties een grotere rol krijgen in het bevorderen van de gezondheid en het welzijn van inwoners, door in te zetten op sociale netwerken, informele zorg en gemeenschappen.

Hoe die rol eruit ziet is nog niet volledig duidelijk. De komende jaren wordt ingezet op deze transitie die per definitie onzekerheden met zich meebrengt. Hoewel er veel vertrouwen is dat de beweging “naar de voorkant” leidt tot een vermindering van de zorgvraag, zal de komende jaren bewijs moeten komen welke interventies effectief zijn in het voorkomen van zorgvraag en welke niet. Daarom zijn veel middelen die ingezet worden vanuit het Rijk nu tijdelijk. Vanaf 2027 voorziet AZWA op onderdelen inmiddels wel al in structurele financiering. Door vaststelling van een regionale werkagenda komen deze middelen vrij.

Ook is het nog niet helder of de beweging van het medisch naar sociaal domein gepaard gaat met een verschuiving van de zorgkosten tussen deze twee domeinen, hoe hoog die dan is en of daar compensatie voor gaat komen. Dat brengt ook onzekerheid met zich mee voor gemeentelijke begrotingen. De meeste transformatiemiddelen lopen nog tot 2027 of 2028. De meeste onzekerheid schrijven we dan ook toe naar de jaren vanaf 2028.

Vanwege de vele onzekerheden wordt de schatting van omvang en voordoen van dit risico als PM weergegeven. Voor jaarschijf 2027 zijn de risico’s zeer gering.

Schatting maximale omvang risico	A	PM
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	PM
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	PM

Ad 17. Bouwleges

In de begroting en meerjarenraming nemen we de baten inzake de bouwleges op conform de meest actuele planning. De laatste jaren zien we dat externe ontwikkelingen van grote invloed zijn op de planning van bouwprojecten. Factoren die een rol spelen zijn onder meer netcongestie, sterk toegenomen bouwkosten en rentes, schaarste van beschikbare bouwgrond, onzekerheden en beperkingen door wet- en regelgeving, zoals de stikstofregels en de Wet betaalbare huur. Wijziging van de planning van(majeure) projecten leidt direct tot wijzigingen in de omvang van de bouwleges. Omdat de jaarlijkse legesinkomsten voor een belangrijk deel uit de opbrengsten van grote projecten bestaan, is sprake van een verhoogd risico op het niet of niet volledig realiseren van de geraamde baten. Vanwege de vele onzekerheden wordt de schatting van omvang en voordoen van dit risico als PM weergegeven.

Schatting maximale omvang risico	A	PM
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	PM
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	PM

Ad 18. Cybercrime en ICT-storingen

De hieronder genoemde risico’s zijn geactualiseerd op basis van de huidige digitale afhankelijkheid van de gemeente, de toenemende dreiging van ransomware en de verwachte impact van langdurige verstoringen van kritieke dienstverlening.

Cybercrime

Ondanks de getroffen beheersmaatregelen blijft er een reëel risico bestaan op cyberaanvallen, waaronder ransomware, accountcompromittering en aanvallen op leveranciers in de keten. De gemeente maakt gebruik van preventieve, detectieve en repressieve maatregelen, waaronder

aansluiting op de Nationale Wasstraat (NaWas), monitoring via SIEM, back-up- en herstelvoorzieningen, awareness-trainingen en opvolging van dreigingsinformatie van NCTV, NCSC en de IBD.

Een ernstige ransomware-aanval kan leiden tot langdurige verstoring van de gemeentelijke dienstverlening, herstelkosten, externe expertise, juridische ondersteuning en verlies van productiviteit. Op basis van vergelijkbare incidenten in de publieke sector en de omvang van de gemeente Maastricht wordt de maximale financiële impact verhoogd.

Schatting maximale omvang risico	A	€ 10,000 mln.
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	30%
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	€ 3,000 mln.

Daarnaast brengt de verdere digitalisering en het gebruik van Artificial Intelligence risico's met zich mee ten aanzien van vertrouwelijkheid van gegevens en datalekken. Door bewustwordingscampagnes, AI-richtlijnen en technische beveiligingsmaatregelen wordt de kans op ongewenste gegevensverstrekking beperkt. Onder de Algemene verordening gegevensbescherming kunnen in ernstige situaties aanzienlijke boetes worden opgelegd, naast reputatie- en herstelkosten.

ICT-storingen
De afhankelijkheid van digitale systemen neemt verder toe. Uitval van werkplekken, netwerken, cloudvoorzieningen of externe leveranciers heeft direct effect op de dienstverlening aan inwoners, bedrijven en ketenpartners. Een storing die een week aanhoudt kan leiden tot aanzienlijke productiviteitsverliezen en extra herstelkosten.

Schatting maximale omvang risico	A	€ 2,000 mln.
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	10%
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	€ 0,200 mln.

Toelichting: Gebaseerd op productiviteitsverlies, noodvoorzieningen en herstelwerkzaamheden bij een meerdaagse verstoring.

Ad 19. Herinrichting Jekerdal
De gemeente kijkt naar de herinrichting van het Jekerdal, met hierin mogelijkheden voor verplaatsing van de binnen hetzelfde gebied gehuisveste ponyclub.

Hiertoe hebben wij een pand en agrarische gronden verworven en overige kosten voor onderzoek en advisering gemaakt. De totale projectkosten bedragen momenteel ca. € 1 mln. Inmiddels is gebleken dat het aangekochte pand niet nodig is, derhalve zal dit weer verkocht worden. Het is onzeker of alle gemaakte kosten (voor het pand alsmede de grond) bij verkoop, danwel verhuur geheel terugverdiend kunnen worden.

Schatting maximale omvang risico	A	€ 1,000 mln.
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	50%
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	€ 0,500 mln.

Ad 20. Warmtenet Trega
Op 23 september 2025 heeft de gemeenteraad met het Principebesluit warmtenet TregaZinkwit (raadsvoorstel 71-2025) besloten een warmtenet op basis van de warmtebronnen rioolwaterzuiveringsinstallatie Limmel en Koninklijke Mosa bv als uitgangspunt te nemen voor de beoogde warmtevoorziening voor TregaZinkwit. In navolging hierop is op 27 januari 2026 de Raadsnota "Investeringsbesluit warmte- en koudenet TregaZinkwit en Principebesluit warmtebedrijf" aangenomen.

Zowel de aanleg van een warmtenet alsmede de oprichting van een warmtebedrijf brengt risico's met zich mee. Er is reeds een onrendabele top voorzien van € 4,5 mln. Tevens heeft een uitgebreide

risicoanalyse plaatsgevonden ten behoeve van het project en gedurende de ontwikkelingen zal er periodiek een herijking van de risico's plaatsvinden.

Schatting maximale omvang risico	A	PM
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	PM
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	PM

Ad 21. Aziatische hoornaar

Zoals gemeld in 2025 is het beleid rond de bestrijding van de Aziatische hoornaar in Limburg aangepast. De Provincie verwijdert alleen prioritaire nesten die een risico vormen voor biodiversiteit. Gemeente Maastricht heeft in 2025 zoveel mogelijk nesten verwijderd. In 2026 hebben we deze lijn gevolgd en zijn vrijwel alle gemelde primaire nesten (aan het begin van het seizoen) verwijderd om vorming van secundaire nesten zoveel mogelijk te beperken. Afhankelijk van het aantal secundaire nesten zal blijken of het verwijderen van zoveel mogelijk nesten haalbaar blijft. Hoe dit de komende jaren gaat verlopen is nog moeilijk in te schatten. De verwachting blijft dat het aantal nesten toe zal nemen. We zijn hierbij ook afhankelijk van de aanpak van de buurgemeenten en Provincie. We blijven betrokken bij de verdere beleidsontwikkeling via een provinciale projectgroep. In 2027 blijven we inzetten op communicatie richting inwoners, zodat primaire nesten in een vroeg stadium verwijderd kunnen worden en de vorming van secundaire nesten zoveel mogelijk beperkt wordt.

Schatting maximale omvang risico	A	€ 0,500 mln.
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	50%
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	€ 0,250 mln.

Ad 22. Verbouwing Mosae Forum en verhuisbewegingen Randwycksingel

De gemeente is in 2025 gestart met het voorbereiden van de verhuizing van de huidige gebruikers van de locatie Randwycksingel naar alternatieve huisvesting. Parallel hieraan wordt gewerkt aan de verbouwing van het kantoorpand Mosae Forum. Deze verbouwing bevindt zich momenteel in de fase van het opstellen van het definitief ontwerp. De business case Randwyck bevindt zich momenteel in het verder concretiseren van de alternatieve huisvestingsoplossingen voor Handhaving & Toezicht en ICT-faciliteiten.

In deze fase is nog sprake van meerdere onzekerheden, zowel in de ontwerpuitwerking als in de logistieke en technische consequenties van de verhuizingen. De kostenramingen zijn hierdoor opgebouwd uit voorlopige aannames en bandbreedtes. Het risico bestaat dat de kostenrealisatie uitkomt boven de verwachtingen als gevolg van inhoudelijke keuzes en marktontwikkelingen. De impact hiervan kan zowel structureel als incidenteel zijn.

De combinatie van onzekerheden maakt het op dit moment niet mogelijk om het risico kwantitatief te bepalen.

Schatting maximale omvang risico	A	PM
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	PM
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	PM

Ad 23. WOM Belvédère BV (Inzake herontwikkeling Mondi locatie, Fort Willemweg 1)

De raad heeft in oktober 2025 ingestemd met de sloop van de bestaande bebouwing op de Mondi locatie aan de Fort Willemweg 1. Deze ingreep maakt de weg vrij voor een tijdelijke invulling van het terrein. Tevens heeft de raad daarbij besloten verdiepend onderzoek naar de mogelijkheden voor een toekomstbestendige herontwikkeling met een aantrekkelijke mix van functies aanvullend aan de hoofdfunctie PDV/GDV/leisure. Dit onderzoek zal naar verwachting voorjaar 2027 kunnen worden afgerond.

Daarnaast is in maart 2026 het onderzoek van MVV gepresenteerd waarin men kansen ziet voor nieuwbouw van een voetbalstadion op de Mondi-locatie. De gemeente heeft besloten deze

alternatieve invulling allereerst te toetsen op de aspecten “bereikbaarheid en veiligheid”. Afhankelijk van de uitkomsten van dat onderzoek en eventueel nader onderzoek, zullen ook die resultaten bij de keuze voor herontwikkeling van de Mondi-locatie worden betrokken. Naar verwachting zal derhalve over de herontwikkeling en bijbehorende businesscase pas in de loop van 2027 besluitvorming plaatsvinden. Het effect op de grex Belvédère, blijft tot het moment van besluitvorming onzeker. Daarbij dient echter wel bedacht te worden dat er na sloop van de opstallen, een bouwrijpe locatie beschikbaar is gekomen met de bestemming bedrijventerrein en een grote aansluiting (1,5 Mw) op het elektriciteitsnet. De economische waarde hiervan geldt als relatieve afbakening van het betreffende risicoprofiel.

Naast dit financieel risico is gebleken dat ook de huidige de governance van de WOM Belvédère BV i.r.t. de gemeente Maastricht een risico kan vormen. De govenrance van de WOM Belvédère BV zal 2026 opnieuw worden beoordeeld i.r.t. de nieuw op te stellen kadernota “Governance verbonden partijen”.

Schatting maximale omvang risico	A	PM
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	PM
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	PM

Ad 24. Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim binnen de organisatie ligt momenteel met circa 6,5% boven het in de begroting gehanteerde streefcijfer van 5%. Een aanhoudend hoger ziekteverzuim kan leiden tot hogere loonkosten door vervanging, extra inzet van arbodienstverlening en verminderde uitvoeringskracht binnen de organisatie. Daarnaast bestaat het risico dat wettelijke verplichtingen vanuit de Wet verbetering poortwachter onder druk komen te staan wanneer de beschikbare capaciteit voor verzuimbegeleiding onvoldoende is. Om tijdige begeleiding van medewerkers te waarborgen is de capaciteit van de bedrijfsarts tijdelijk uitgebreid. Hiermee worden wachttijden beperkt en blijft het verzuimproces voldoen aan de wettelijke vereisten. Daarnaast wordt extra ingezet op de naleving en opvolging van het verzuimprotocol. Deze aanpak is gericht op een snellere en effectievere begeleiding van verzuimende medewerkers, waardoor het gemiddelde ziekteverzuim kan afnemen en de tijdelijke extra inzet van bedrijfsartsen op termijn kan worden afgebouwd.

Schatting maximale omvang risico	A	€ 2,550 mln.
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	70%
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	€ 1,785 mln.

Ad 25. Laadplein

Met de aanleg van het laadplein bij Stadsbeheer wordt voorzien in de noodzakelijke laadinfrastructuur om de verdere elektrificatie van het gemeentelijk wagenpark mogelijk te maken. Het laadplein is opgezet als een toekomstbestendige voorziening die past binnen de huidige beperkingen als gevolg van netcongestie en die bijdraagt aan een duurzame en bedrijfszekere uitvoering van de werkzaamheden van Stadsbeheer. In de nadere uitwerking en realisatie van het project is gebleken dat mogelijk een aanvullend investeringskrediet benodigd is. Deze mogelijke meerkosten hangen samen met een combinatie van externe en projectinhoudelijke factoren, waaronder algemene prijsindexaties, nadere randvoorwaarden in de verdere projectuitwerking, toevoeging van zwaardere laders en snelladers (met name benodigd voor de gladheidsbestrijding). Daarnaast vraagt de inrichting van het laadplein om aanvullende voorzieningen, zoals batterij-opslag en redundantie, passend binnen het kader van een weerbare en robuuste gemeentelijke organisatie (Maatschappelijke Weerbaarheid). Het uiteindelijke financiële effect is mede afhankelijk van nog te maken, zorgvuldig afgewogen keuzes in ontwerp, optimalisaties, fasering en technische inrichting. Deze keuzes worden in de lopende projectfase nader geconcretiseerd en voorzien van een duidelijke technische en financiële onderbouwing, met als doel de investering doelmatig en kosteneffectief vorm te geven. Omdat deze elementen nog niet volledig zijn uitgewerkt, kan het definitieve financiële effect op dit moment nog niet exact worden vastgesteld. Om die reden wordt gewerkt met een bandbreedte voor de mogelijk benodigde aanvullende middelen. In de minimale variant zijn geen aanvullende

middelen benodigd; in de maximale variant wordt de extra investeringsopgave geraamd op circa € 0,450 mln. Deze investeringen worden gedekt uit de reserve productiemiddelen.

Schatting maximale omvang risico	A	€ 0,450 mln.
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	50%
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	€ 0,225 mln.

Ad 26. Transitiekosten nieuwe subsidieregeling Vrij toegankelijke dagbesteding

De subsidieregeling Vrij toegankelijke dagbesteding gemeente Maastricht 2026 is onlangs vastgesteld. Met het vaststellen van deze subsidieregeling ontstaat er een risico dat er incidentele extra kosten gemaakt worden als gevolg van afbouw subsidie bestaande partijen. Mocht na aanvraag en beoordeling blijken dat er inderdaad gevolgen zijn voor bestaande partijen dan wordt samen met hen gekeken op welke manier de subsidie zorgvuldig afgebouwd kan worden (art.4:51 Awb). Hierbij wordt meegenomen dat subsidie-ontvangende organisaties reeds langere tijd door de gemeente zijn geattendeerd op het feit dat er in de toekomst een andere subsidiemethodiek (subsidieregeling) zal worden gehanteerd en dat eventuele afbouw van subsidies voor hen financiële gevolgen (kan) hebben. Eventuele afbouw van subsidies kan ook voor de gemeente financiële gevolgen hebben.

Schatting maximale omvang risico	A	€ 0,120 mln.
Kans op voordoen (0-10-30-50-70-100%)	B	10%
Schatting verwachte omvang risico	C (= A x B)	€ 0,012 mln.

Benodigde weerstandscapaciteit grondexploitaties o.b.v. MPGV

Vanaf 2013 wordt bij de jaarrekening de Meerjaren Prognose Grond- en Vastgoedexploitaties (hierna: MPGV) opgesteld. De MPGV plaatst niet alleen de gemeentelijke grondexploitaties maar ook de gemeentelijk vastgoed-exploitaties in meerjarenperspectief. Het doel van de MPGV is om op basis van een periodieke risico-inventarisatie een actueel overzicht te verschaffen van alle grond- en vastgoedexploitaties. De MPGV is daarmee een jaarlijks te actualiseren onderbouwing van de benodigde hoogte van het gemeentebrede weerstandsvermogen. De MPGV geeft een financiële vertaling van het huidige gemeentelijke beleid en werkwijze (programmatisch, parameters en weerstandsvermogen) binnen het economische klimaat en informeert de gemeenteraad, kort gezegd, over:

- de stand van zaken in de grond- en vastgoedexploitaties qua programma, planning en financiën;
- ontwikkelingen in het afgelopen jaar;
- prognoses in meerjarenperspectief per exploitatie en voor de totale portefeuille van de kasstromen en daarmee samenhangende financieringsbehoefte;
- overzicht van de risico's van de grond- en vastgoedexploitaties en mutaties daarin.

Wij verwijzen kortheidshalve naar de MPGV 2025 die gelijktijdig met de jaarstukken 2025 aan de raad is aangeboden.

De Nederlandse economie

Volgens de concept Macro economische Verkenning 2026 en de Macro Economische Verkenning van het Centraal Planbureau, welke is gepubliceerd op respectievelijk 10 juli 2025 en 16 september 2025 raken Geopolitieke onzekerheid, zoals de grilligheid van de regering-Trump en gewapende conflicten, de wereldeconomie. De effecten op de Nederlandse economie vallen vooralsnog mee, maar de onzekerheid blijft groot. De Nederlandse economie groeit gematigd in 2025 en 2026 dankzij stijgende koopkracht. Tegelijkertijd loopt het overheidstekort op richting 2030.

Doorkijk lopende grondexploitaties

Er wordt eenmaal per jaar een hercalculatie en prognose gemaakt van de gemeentelijke grondexploitaties. Dit gebeurt ieder jaar bij de jaarrekening. De laatste hercalculaties en prognoses van de grondexploitaties zijn opgesteld bij de jaarrekening 2025. Bij het doorrekenen van deze hercalculaties is rekening gehouden met diverse parameters. De belangrijkste parameters zijn de omslagrente, de opbrengstenindexering en de kostenindexering van de grondexploitaties. Deze

parameters zijn vermeld in de MPGV 2025. Als onderbouwing van deze parameters voor de periode 2026 – 2029 (en verder) worden publicaties van vooraanstaande adviesbureaus zoals Metafoor, Stadkwadraat en Stec Groep gebruikt. De rente waarmee in de grondexploitaties is gerekend bedraagt 0,5% o.b.v. de omslagrente die geldt binnen de Programmabegroting.

Belangrijke uitgangspunten bij het beoordelen van de resultaten van de grondexploitatie zijn het voorzichtigheidsprincipe (verliezen nemen wanneer ze zich voordoen) en realisatieprincipe (winsten nemen bij voldoende zekerheid van behalen). Deze uitgangspunten hanterend, die overigens voortvloeien uit de notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken' van de commissie BBV, zorgen bij het beoordelen van de effecten van de economische crisis en de hieruit voortvloeiende stedelijke herprogrammering ervoor dat de afgelopen jaren een substantiële afwaardering en verliesvoorziening met betrekking tot de grondexploitatie heeft plaatsgevonden. Voorts kenmerkt de toekomstige grondexploitatie van de gemeente Maastricht zich door inbreidings- en herstructureringsopgaven welke een beperkter/geen winstpotentieel kennen dan het exploiteren van (grootschalige) uitleggebieden.
De hercalculaties uit de jaarrekening 2025 laten een geprognosticeerd resultaat zien van € 7,3 mln. positief (€ 6,3 mln. contante waarde). Terughoudendheid bij dit resultaat is echter gewenst.

Genoemd geprognosticeerd resultaat betreft de verwachte winst op de projecten/grondexploitaties Bedrijventerrein Maastricht Zuid, Herontwikkeling A2, Trega en DNO Severenstraat 18. De verwachte resultaten op deze projecten dienen bezien te worden in relatie tot de bij deze projecten behorende project specifieke risico's Conform BBV-voorschriften mogen deze risico's niet in de hercalculaties verwerkt worden, maar dienen deze apart inzichtelijk gemaakt te worden.

Weerstandsvermogen/algemene reserve
De uitwerking van de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen (= de financiële achtervang voor de potentiële risico's in de gemeentelijke grond- en vastgoedexploitaties) vindt plaats in de MPGV en wordt bepaald aan de hand van de optelsom van:

- het niet afgedekte resultaat van het reële scenario van de vastgoedportefeuille voor de toekomstige jaren;
- de generieke risico's voortvloeiende uit de worst case doorrekening van de plannen in exploitatie, bouwprojecten en vastgoedportefeuille, waarbij per risico een parameter is aangehouden die jaarlijks wordt gewogen met een percentage;
- de projectrisico's voortvloeiende uit de risicoanalyse van de overige plannen in ontwikkeling.

In de onderstaande tabel zijn de resultaten van de benodigde weerstandscapaciteit per 1 januari 2026 opgenomen en eveneens de benodigde weerstandscapaciteit van 2025.

	Benodigde weerstands-capaciteit (CW) 2026	Benodigde weerstands-capaciteit (CW) 2025
Bouwgrond in exploitatie	€ 16,070 mln.	€ 15,909 mln.
Private initiatieven	€ 0,065 mln. + PM	€ 0,100 mln. + PM
Bouwprojecten Vastgoed	€ 1,570 mln. + PM	€ 2,853 mln. + PM
Bouwprojecten IHP Onderwijs en Sport	€ 0	N.V.T.
Overige plannen ontwikkeling	€ 0,466 mln. + PM	€ 0,605 mln. + PM
Deelnemingen (excl. projectbureau A2)	€ 6,4 mln. + PM	€ 8,0 mln. + PM
Vastgoedportefeuille	€ 0,664 mln. + PM	€ 0,647 mln. + PM
Totaal	**€ 25,23 mln. + PM**	**€ 28,11 mln. + PM**

In de MPGV is de benodigde weerstandscapaciteit van de grond- en vastgoedexploitaties berekend aan de hand van de uitgangspunten zoals die in de betreffende nota zijn vastgesteld, waarbij de parameters en risicofactoren zijn geactualiseerd (zie MPGV 2025).

Bij de afname van de benodigde weerstandscapaciteit ligt de oorzaak hoofdzakelijk bij de deelneming Belvédère en Bouwprojecten Vastgoed. Bij de deelneming Belvédère is er sprake van een afname van de benodigde weerstandscapaciteit ten opzichte van vorig jaar ter grootte van € 1,6 mln. als gevolg van negatieve effecten van het opnemen van extra infrastructurele maatregelen die eerder in de scope van het Tramtracé Maastricht Hasselt (TMH) zaten, de vertraging van de uitgifte Landbouwbelang en de aankoop van Cabergerweg 5-7. Tegenover deze negatieve effecten staan ook positieve effecten: het opnemen van de nieuwe deelgrondexploitatie Sluitstuk van de Sphinx en het positieve effect van het nog langer openhouden van de parkeergarage Sphinx Noord. Daarnaast “verdwijnt” de grex Mondi. Dit betekent concreet dat onrendabele top (het verwacht tekort) van de gebiedsontwikkeling “Mondi” vrijvalt ten gunste van de onrendabele top. Per saldo een verbetering. Bij Bouwgronden in exploitatie is sprake van een marginale toename van de benodigde weerstandscapaciteit van € 0,1 mln.
De afname van de benodigde weerstandscapaciteit voor de bouwprojecten Vastgoed ten opzichte van vorig jaar bedraagt afgerond € 1,3 mln. De benodigde weerstandscapaciteit van private initiatieven is in de MPGV 2024 licht gedaald met € 0,04 mln. Bij de overige plannen ontwikkeling is er sprake van een verbetering van de weerstandscapaciteit ten opzichte van vorig jaar met € 0,15 mln. Bij de vastgoedportefeuille tot slot is een zeer kleine toename van de weerstandscapaciteit van afgerond € 0,02 mln.

Het verschil in benodigde weerstandscapaciteit wordt uitgebreid toegelicht in de MPGV welke ieder jaar bij de jaarrekening aan de raad wordt aangeboden en toegelicht. Het gemeentebrede weerstandsvermogen fungeert als achtervang.

De benodigde weerstandscapaciteit is bepaald op € 25,23 mln. Vanwege de eigen dekking van de WOM, de getroffen verliesvoorziening en de gemeentelijke achtervang is kwantificering van de WOM Belvédère niet nodig (€ 6,4 mln.). Het risico voor de WOM is op dit moment PM. Dus bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit in totaal € 25,23 mln. minus € 6,4 mln. oftewel € 18,83 mln.

Ratio weerstandsvermogen

In deze paragraaf wordt aangegeven of er sprake is van een toereikend weerstandsvermogen. Dit wordt gedaan door een relatie te leggen tussen de financieel gekwantificeerde risico’s en de daarbij benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risico-inventarisatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van deze berekening vormt het weerstandsvermogen. De raad heeft in de financiële verordening vastgelegd te streven naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1 (= voldoende). Op basis van de huidige inschattingen kan worden aangegeven dat de ratio weerstandsvermogen uitstekend is. Dat blijkt uit de volgende berekening:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 92,016 mln.}}{\text{€ 33,850 mln.}} = 2{,}72$$

We merken hierbij op dat een aantal gesignaleerde risico’s op dit moment niet kan worden gekwantificeerd. Kwantificering van deze risico’s zal tot een daling van de ratio leiden, maar die daling zal op basis van de huidige inzichten niet zodanig zijn dat de kwalificatie ruim voldoende voor het weerstandsvermogen daardoor gaat wijzigen.

Kengetallen

Gemeenten moeten op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) een tabel met financiële kengetallen opnemen in zowel de begroting als de jaarrekening. Deze kengetallen maken het de raad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente. In de volgende tabel zijn de betreffende kengetallen opgenomen.

Verloop van de kengetallen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Netto schuldquote	39%	51%	75%	106%	125%	129%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	27%	39%	64%	94%	113%	118%
Solvabiliteitsratio	38%	35%	29%	24%	21%	20%
Structurele exploitatieruimte	6%	0%	2%	0%	-1%	0%
Grondexploitatie	5%	5%	5%	5%	5%	5%
Belastingcapaciteit	106%	103%	105%	105%	105%	105%

Onderverdeling voor de beoordeling

Om een beeld te geven hoe de financiële positie van Maastricht zich ontwikkelt, is gebruik gemaakt van een onderverdeling naar drie categorieën. Dit zijn: groen (goed/weinig risico), oranje (voldoende/voorzichtigheid geboden) en rood (onvoldoende/veel risico). In onderstaande tabel zijn de standaard percentages die daarvoor gebruikt worden vermeld. Deze percentages zijn gebaseerd op de signaalwaarden die de provincie hanteert als toezichthouder (opgenomen in het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2026).

Kengetallen	Groen (goed/weinig risico)	Oranje (voldoende/ voorzichtigheid geboden)	Rood (onvoldoende/ veel risico)
Netto schuldquote	< 90%	90% t/m 130%	> 130%
Netto schuldquote met correctie	< 90%	90% t/m 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% t/m 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Grondexploitatie	< 20%	20% t/m 35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% t/m 105%	> 105%

Hierna volgt een analyse per kengetal.

Netto schuldquote (schulden minus vorderingen/ baten)

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het kengetal bestaat uit 2 ratio's: zowel inclusief als exclusief doorgeleende gelden. Een hoge schuld kan immers veroorzaakt worden doordat afgesloten leningen worden doorgeleend. De hoogte van de geplande investeringsuitgaven hebben hun invloed op de ontwikkeling van beide kengetallen.

Solvabiliteitsratio (eigen vermogen/ totaal vermogen)

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen en het bezit van de gemeente is afbetaald. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De ratio is niet zorgwekkend, wel blijft aandacht voor de financiële situatie geboden. De hoogte van de geplande investeringsuitgaven hebben hun invloed op de ontwikkeling van deze ratio.

Structurele exploitatieruimte (structurele baten minus structurele lasten/ totale baten)

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken (bij een negatief percentage niet). Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de baten en lasten in evenwicht zijn. Op basis van het kengetal blijkt dat er beperkt ruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen.

Grondexploitatie

Grondexploitatie kan risicovol zijn als de gemeente veel grond heeft. Het kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten. De boekwaarde van grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De boekwaarden van verliesgevende plannen zijn gebaseerd op de actuele marktwaarde en voor verwachte verliezen zijn voorzieningen getroffen. De invloed van de huidige plannen op de exploitatie is daarom gering te weten: 5%.

Belastingcapaciteit

De ruimte die de gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder woonlasten wordt verstaan OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Het kengetal wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het jaar daarvoor. Het verloop van de belastingcapaciteit is stabiel en we zitten met € 1.119,70 wel 5% hoger dan het landelijk gemiddelde van 2026 (€ 1.065,00).

Algemene conclusie financiële positie

Uit de ratio weerstandsvermogen blijkt dat we ‘uitstekend’ in staat zijn om financiële tegenvallers op te vangen. Punt van aandacht is wel de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen zoals ook blijkt uit de solvabiliteitsratio. Ook de ontwikkeling van de netto schuldquote behoeft aandacht.

Op basis van de ontwikkeling van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen concluderen we dat de financiële positie van de gemeente Maastricht als ‘voldoende’ kan worden beoordeeld.

Financiering

Inleiding

In deze paragraaf financiering wordt er aandacht geschonken aan het treasurybeleid, de ontwikkeling van de korte- en de lange rente incl. de rentevisie, de kasgeldlimiet, de renterisiconorm, de verwachte financieringsbehoefte, de ontwikkeling van de opgenomen- en verstrekte leningenportefeuille inclusief de hieraan verbonden risico's en de financiering van de activa en de omslagrente cf. notitie rente binnen het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Tenslotte wordt er aandacht geschonken aan het wettelijk verplichte schatkistbankieren en aan het EMU-saldo.

Treasurybeleid

Het actuele beleid van de gemeente Maastricht ten aanzien van de treasuryfunctie is vastgelegd in het 'Treasurystatuut gemeente Maastricht', welke per 1 januari 2023 in werking is getreden. Het statuut behelst het kader voor de uitvoering van de treasuryfunctie. De belangrijkste hoofdlijnen van het statuut, ingegeven door de voorschriften uit hoofde van de wet Financiering Decentrale Overheden (FiDO) en aanverwante regelgeving, zijn:

- Het wettelijk kader;
- De beleidsuitgangspunten van de treasury;
- De doelstellingen van de treasury;
- De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden binnen de treasury;
- Het risicobeheer;
- Het beleid ten aanzien van financiering, verstrekken van leningen, uitzetten van middelen, garanties en het gebruik van derivaten.

In het treasurystatuut is opgenomen dat het treasurybeleid zal worden geactualiseerd zodra er relevante wetswijzigingen plaatsvinden en/of er inhoudelijke aanpassingen van het treasurystatuut noodzakelijk zijn (bijv. door gewijzigd intern beleid of organisatiewijzigingen etc.). Sinds 1 januari 2023 is een actualisatie van het treasurystatuut niet nodig gebleken.

Ontwikkeling van de korte en lange rente / rentevisie

De Europese Centrale Bank (ECB) is de centrale bank voor de eurozone en verantwoordelijk voor het monetaire beleid voor alle landen die de euro als munteenheid hebben. Dit beleid heeft als doel om een stabiele, gezonde economie te waarborgen. De ECB-rente heeft hier een grote invloed op, omdat het een bepalende factor is voor de waardering van de euro ten opzichte van andere valuta.

De rente die de ECB vaststelt, is het tarief dat commerciële banken in de eurozone ontvangen wanneer zij hun overtollige middelen bij de ECB onderbrengen. Deze banken zijn verplicht dit te doen, zodat er altijd een buffer is die van pas kan komen in tijden van financiële crisis. Op deze tegoeden ontvangen banken een rente. Deze wordt de ECB-depositorente of ook wel herfinancieringsrente genoemd.

Wanneer de economie oververhit raakt en/of er is sprake van hoge inflatie, dan is de ECB geneigd de rente te verhogen om daarmee de economie en/of inflatie af te remmen. Het doel hiervan is om de inflatie terug te dringen naar de gewenste 2% per jaar. In tijden van recessie zal de ECB doorgaans de rente verlagen om de economie juist te stimuleren.

De ECB hield de herfinancieringsrente sinds medio augustus 2025 bijna een jaar lang stabiel op 2%. Op 11 juni 2026 verhoogde de ECB de rente met 0,25%-punt naar 2,25%. Op 10 september 2026 heeft de ECB de rente nogmaals met 0,25%-punt verhoogd naar 2,50%. Hoe het rentebeleid er hierna zal uitzien, is minder zeker; handelaren rekenen op meer renteverhogingen, terwijl andere analisten juist een langere pauze qua rentewijzigingen verwachten, omdat hoge energieprijzen maar beperkt hebben geleid tot hogere prijzen van andere producten en diensten.

Een rentewijziging door de ECB heeft ook direct gevolgen voor de rente die de gemeente Maastricht betaalt voor kort- en langlopende financieringen. Voor het jaar 2027 en volgende jaren gaan we uit van een kort rentetarief (i.c. het daggeldtarief) van 2,50%.
Voor wat betreft de lange rente gaan we voor 2027 en volgende jaren uit van een lang rentetarief van 3,50%. De looptijden van langlopende leningen die tegen dit tarief zullen kunnen worden aangetrokken, zullen echter korter zijn ten opzichte van een jaar geleden.

Risicobeheer

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet wordt berekend door een vastgesteld percentage (8,5%) te nemen over het begrotingstotaal. De limiet voor Maastricht voor 2027 komt daarmee op circa € 62,5 mln. Dit is het maximale bedrag waarvoor kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mogen worden aangetrokken.
Voor de jaren 2027 t/m 2030 is de verwachting dat er naast kort geld, ook langlopende leningen voor de eigen financiering aangetrokken dienen te worden. De investeringen waarvoor deze financieringen dienen te worden aangetrokken, betreffen o.a. investeringen in de (verduurzaming van de) eigen huisvesting, in hoogwaterveiligheid, in binnensportaccommodaties, in onderwijshuisvesting, in wegonderhoud, in de gebiedsontwikkeling Randwyck en in rioleringen.

In onderstaande tabel wordt gerapporteerd over de liquiditeitspositie ten opzichte van de kasgeldlimiet in het 3e en 4e kwartaal van 2025 en in het 1e en 2e kwartaal van 2026.

(bedragen x € 1.000)	3e kwartaal 2025	4e kwartaal 2025	1e kwartaal 2026	2e kwartaal 2026
Liquiditeitspositie	52.093	56.162	16.555	28.689
Kasgeldlimiet	- 53.467	- 53.467	- 57.779	- 57.779
Ruimte	**105.560**	**109.629**	**74.334**	**86.468**

De kasgeldlimiet mag – conform bepalingen in de wet FiDO – twee achtereenvolgende kwartalen worden overschreden. In de hierboven vermelde verslagperiode heeft de gemeente Maastricht de kasgeldlimiet niet overschreden, aangezien we gemiddeld genomen gedurende deze periode overliquide zijn geweest en derhalve geen gelden hebben hoeven aan te trekken. Onze tijdelijk overtollige middelen hebben we rentedragend kunnen uitzetten in ’s Rijks Schatkist.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is met name bedoeld ervoor te zorgen dat decentrale overheden hun (her)financieringen gespreid in de tijd aantrekken. Hierdoor beperkt men het risico dat in enig jaar veel ge(her)financierd dient te worden, terwijl dan net een hoge rente heerst en daardoor de rentelasten te hoog zouden kunnen worden. De norm wordt berekend door 20% te nemen van het begrotingstotaal.
Voor 2027 is de geprognosticeerde renterisiconorm circa € 147,0 mln. Dit betekent dat het totaal aan renteherzieningen plus aflossingen in het begrotingsjaar maximaal € 147,0 mln. mag zijn. De gemeente Maastricht blijft de komende jaren ruim binnen deze norm. Onderstaande tabel – welke een verplicht onderdeel vormt van deze financieringsparagraaf – verduidelijkt dit:

					(bedragen x € 1.000)
Stap	**Variabelen**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
(1)	Renteherzieningen	0	0	0	0
(2)	Aflossingen	13.349	25.486	12.144	50.683
(3)	**Renterisico (1+2)**	**13.349**	**25.486**	**12.144**	**50.683**
(4)	**Renterisiconorm**	**147.037**	**141.852**	**141.063**	**139.506**
(5a) = (4) > (3)	Ruimte onder renterisiconorm	133.688	116.366	128.919	88.823
(5b) = (3) > (4)	Overschrijding renterisiconorm	0	0	0	0
Berekening renterisiconorm					
(4a)	Begrotingstotaal	735.187	709.260	705.313	697.529
(4b)	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
(4) = (4a) x (4b)/100	**Renterisiconorm**	**147.037**	**141.852**	**141.063**	**139.506**

Ontwikkeling leningenportefeuille

De geprognosticeerde omvang van de opgenomen langlopende geldleningenportefeuille per 1 januari 2027 bedraagt circa € 254,9 mln. Deze portefeuille dekt enerzijds de financieringsbehoefte van de eigen organisatie (financiering activa en bedrijfsvoering), anderzijds zijn er leningen ten behoeve van de uitoefening van de gemeentelijke publieke taak ter funding van Maastrichtse woningbouwcorporaties, gelieerde instellingen en gemeentelijke deelnemingen aangetrokken. De geprognosticeerde omvang van de verstrekte langlopende geldleningenportefeuille per 1 januari 2027 bedraagt circa € 108,8 mln.
Ten aanzien van de opgenomen leningenportefeuille zijn geen risico's te benoemen. De aflossingsmomenten zijn goed gespreid in de tijd, zodat er in enig jaar bij herfinanciering geen vergroot renterisico ontstaat (zie ook de toelichting op de renterisiconorm in deze paragraaf).

30,8% (circa € 33,5 mln.) van de verstrekte leningenportefeuille is gedekt door een zekerheid, met name het recht van 1e hypotheek. 69,2% (circa € 75,3 mln.) is niet gedekt door een (vorm van) zekerheid. De grootste leningen die niet zijn gedekt door zekerheden zijn leningen die verstrekt zijn aan de WOM Belvédère (€ 62,2 mln.) en aan de MTB (€ 12,1 mln.).
Als enig overgebleven aandeelhouder van de WOM Belvédère was het uit praktische overwegingen gewenst het bestaande recht van 1e hypotheek op de bezittingen van de WOM Belvédère te royeren. Bij verkoop van bezit hoeft de gemeente Maastricht nu niet meer telkens gedeeltelijk royement te verlenen. Mocht er echter een nieuwe partij in de WOM Belvédère instappen, dan zal er per ommegaande weer hypotheek t.g.v. de gemeente Maastricht worden gevestigd, dit ter meerdere zekerheid op de door de gemeente Maastricht aan de WOM Belvédère verstrekte leningen.
De MTB heeft via een raadsbesluit een achtergestelde lening ontvangen van in totaal € 12,1 mln. Het risicoaandeel voor Maastricht op deze lening bedraagt 79% ofwel circa € 9,6 mln. De gemeenten Meerssen en Eijsden-Margraten zijn de overige aandeelhouders en dus risicodragers voor in totaal 21%, zijnde € 2,5 mln.

Financiering activa en renteomslag

De bepalingen en richtlijnen van de nieuwe notitie Rente 2023 van de commissie BBV zijn met ingang van de begroting 2025 in werking getreden. Doelstelling van deze notitie is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en in de jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie).

Feitelijk staan in de notitie rente vooral bepalingen i.r.t. de hoogte van de omslagrente, zoals:

- Er mag geen (groot) resultaat meer zijn op het taakveld treasury;
- Er moet rente worden toegerekend aan de taakvelden, waarbij de hoogte van de rente wordt bepaald aan de hand van de werkelijke externe rentelasten;
- Er wordt door de commissie BBV aanbevolen om geen rente meer te vergoeden over het eigen vermogen, welke aanbeveling door de gemeente Maastricht is overgenomen;
- Er dient (op rekeningbasis) een correctie op de omslagrente plaats te vinden indien de afwijking tussen de werkelijke rentelasten en de omslagrente > 25% bedraagt.

De activa van de gemeente Maastricht worden gefinancierd met zowel eigen als vreemd vermogen. Over de diverse activa wordt voor begrotingsjaar 2027 (net als in begrotingsjaar 2026) een rentevergoeding van 0,50% (= de omslagrente) berekend en toegerekend aan de betreffende taakvelden.

De commissie BBV adviseert om een renteschema in de paragraaf financiering op te nemen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de rentelasten van externe financiering, het renteresultaat en de wijze van toerekening. Zie hiervoor het volgende schema:

Renteschema begroting 2027					(bedragen x € 1.000)
a.	De externe rentelasten over korte en lange financiering				6.227
b.	De externe rentebaten (idem)			-/-	2.456
	Saldo rentelasten en rentebaten				*3.771*
c1.	De rente die aan de grondexploitatie **moet** worden doorberekend	-/-	-		
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	-/-	-		
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	+/+	-		
				-/-	-
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente				*3.771*
d1.	Rente over eigen vermogen			+/+	-
d2.	Rente over voorzieningen			+/+	-
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente				*3.771*
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			-/-	4.974
f.	**Renteresultaat op het taakveld treasury**				**1.203**

Schatkistbankieren

Eind 2013 is de regeling schatkistbankieren decentrale overheden (als onderdeel van de wet Financiering decentrale overheden) van kracht geworden. Dit betekent dat (m.u.v. een drempelbedrag) alle overtollige middelen in de schatkist van het Rijk gestald moeten worden. Het drempelbedrag voor Maastricht bedraagt voor 2027 circa € 10,5 mln. Sinds 1 juli 2021 wordt het drempelbedrag berekend aan de hand van de volgende formule: 2% over een begrotingstotaal tot € 500 mln. en 0,20% over het meerdere boven het begrotingstotaal van € 500 mln. Gemiddeld genomen per kwartaal mag deze drempel niet worden overschreden. Om dit te bewaken worden de saldi van de diverse bankcircuits dagelijks bekeken en wordt het compensabel rekening-courant saldo van onze bankrekeningen bij onze huisbankier BNG Bank boven een bepaald saldo automatisch afgeroomd naar ’s Rijks schatkist. Over de bij het Rijk gestalde middelen ontvangen we een marktconforme rentevergoeding.

EMU-saldo

EU-lidstaten mogen een EMU-tekort realiseren van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (bbp). In dit maximale tekort mogen, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel hebben. In de septembercirculaire gemeentefonds 2025 zijn de individuele referentiewaarden voor 2026 gepubliceerd, die de afzonderlijke gemeenten in 2026 als richtsnoer kunnen hanteren. De referentiewaarde voor Maastricht bedraagt voor 2026 € 33,232 mln.

De begroting van gemeenten wordt opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo wordt echter niet berekend op basis van baten en lasten, maar op basis van ontvangsten en uitgaven. Anders dan in het stelsel van baten en lasten drukken investeringsuitgaven en aan- en verkopen in het jaar waarin de transactie wordt gedaan volledig op het EMU-saldo. Er wordt geen rekening gehouden met afschrijvingen, noch met toevoegingen aan reserves en voorzieningen. De afwijkende berekening van het EMU-saldo kan ertoe leiden dat een gemeente bij een sluitende begroting een EMU-tekort realiseert. In de jaren 2026 t/m 2030 wordt een EMU-tekort verwacht dat hoger zal zijn dan de referentiewaarde. Dit wordt met name veroorzaakt door de investeringen die in de komende jaren zijn gepland.

EMU-saldo						(bedragen x € 1.000)	
		rekening 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029	begroting 2030
1.	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	41.157	-2.711	-6.564	-11.994	-18.289	-10.465
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	-39.550	-92.359	-166.976	-163.999	-107.609	-28.320
3.	Mutatie voorzieningen	6.451	704	1.261	-5.779	4.121	3.461
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-3.809	0	0	0	0	0
5.	Boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo		**4.249**	**-94.366**	**-172.279**	**-181.772**	**-121.777**	**-35.324**
Individuele referentiewaarde EMU-saldo		-32.071	-33.232	nog niet bekend			

Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Maastricht voert een belangrijk deel van haar publieke taken uit in samenwerking met andere overheden, maatschappelijke organisaties en ondernemingen. Deze samenwerking is nodig om maatschappelijke opgaven effectief, doelmatig en op de juiste schaal aan te pakken. Afhankelijk van de aard van de opgave en de gewenste mate van invloed kiest de gemeente voor verschillende samenwerkingsvormen.

Wanneer de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft in een organisatie, is sprake van een verbonden partij. Verbonden partijen leveren een belangrijke bijdrage aan de realisatie van gemeentelijke doelstellingen. Tegelijkertijd kunnen hieraan bestuurlijke, financiële en organisatorische risico's zijn verbonden. Adequate sturing, toezicht, verantwoording en risicobeheersing zijn daarom van belang.

Van een financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen beschikbaar heeft gesteld die bij faillissement niet verhaalbaar zijn, of wanneer de gemeente aansprakelijk is voor verplichtingen van de organisatie. Van een bestuurlijk belang is sprake wanneer de gemeente zeggenschap of invloed heeft, bijvoorbeeld door vertegenwoordiging in een bestuur of via stemrecht.

Binnen de gemeente Maastricht worden de volgende hoofdtypen verbonden partijen onderscheiden:

- deelnemingen, zoals aandelenbezit in een NV of BV;
- gemeenschappelijke regelingen;
- publiek-private samenwerkingsverbanden;
- stichtingen, verenigingen en overige samenwerkingsvormen waarin sprake is van een bestuurlijk én financieel belang.

Ook wanneer taken op afstand of in samenwerking worden uitgevoerd, blijft de gemeente verantwoordelijk voor het realiseren van haar beleidsdoelstellingen en het bewaken van de publieke belangen. De gemeenteraad stelt hiervoor de kaders en controleert de uitvoering. Het college is verantwoordelijk voor de aansturing van en vertegenwoordiging in de verbonden partijen.

Actualisatie Kadernota Governance

De Kadernota Governance bij Verbonden Partijen uit 2018 vormt bij de vaststelling van deze begroting het geldende kader voor de aansturing van verbonden partijen. De actualisatie van deze kadernota bevindt zich op dat moment nog in de besluitvormingsprocedure en wordt naar verwachting kort na de begrotingsbehandeling ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd. Na vaststelling wordt de geactualiseerde kadernota geïmplementeerd en betrokken bij de verdere sturing, monitoring en evaluatie van verbonden partijen.

Sturing, informatievoorziening en democratische legitimatie

Besluitvorming binnen verbonden partijen vindt deels buiten de directe gemeentelijke organisatie plaats. Dit vraagt om een heldere verdeling van rollen en verantwoordelijkheden en om tijdige, volledige en toegankelijke informatievoorziening aan college en gemeenteraad.

De gemeente zet daarom in op transparante verantwoording over prestaties, financiële ontwikkelingen en risico's. De gemeenteraad wordt, binnen de mogelijkheden van de betreffende samenwerkingsvorm, tijdig betrokken bij belangrijke ontwikkelingen. Zo kan de raad zijn kaderstellende en controlerende rol ook bij regionale en intergemeentelijke samenwerking zo goed mogelijk vervullen.

Risicoanalyse en monitoring

Verbonden partijen verschillen in omvang, takenpakket, maatschappelijke betekenis en risicoprofiel. De gemeente Maastricht hanteert daarom een risicogerichte benadering bij de monitoring en aansturing. Jaarlijks wordt een inschatting gemaakt van de financiële en bestuurlijke risico's. Op basis

daarvan wordt bepaald welke verbonden partijen extra aandacht vragen en waar intensievere monitoring of aanvullende sturing nodig is.

Bij verbonden partijen met een verhoogd risicoprofiel kan onder meer gebruik worden gemaakt van periodieke bestuurlijke en ambtelijke gesprekken, beoordeling van begrotingen en jaarrekeningen, monitoring van prestaties en risico's en aanvullende afspraken over rapportage en verantwoording.

De bestaande risicoanalyse wordt in het kader van de actualisatie van de kadernota doorontwikkeld. Na vaststelling van de geactualiseerde kadernota wordt bezien op welke wijze de vernieuwde methodiek wordt toegepast bij de monitoring en rapportage over verbonden partijen.

Evaluatie van gemeenschappelijke regelingen

In de Wet gemeenschappelijke regelingen is bepaald dat afspraken worden gemaakt over de evaluatie van gemeenschappelijke regelingen. Het bestuur van de betreffende regeling is verantwoordelijk voor het uitvoeren van deze evaluaties. De gemeente Maastricht volgt dit actief en betrekt de uitkomsten bij de beoordeling van de doeltreffendheid, doelmatigheid en bestuurlijke inrichting van de samenwerking. Ook wordt dit meegenomen bij het risicoprofiel van de gemeenschappelijke regeling.

De belangrijkste resultaten, ontwikkelingen en bestuurlijke aandachtspunten van de verbonden partijen worden in het vervolg van deze paragraaf toegelicht.

Deelnemingen

BNG Bank N.V.					
Vestigingsplaats	Den Haag				
Openbaar belang	Verkrijgen van toegang tot de kapitaalmarkt.				
Bestuurlijk belang	Als aandeelhouder: stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.				
Financieel belang	347.334 van de 55.690.720 aandelen. Boekwaarde 31-12-2025: € 751.694.				
Bijdrage gemeente	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*	
	-	-	-	-	
Programma	0 Bestuur en ondersteuning				
Financiële informatie	*Resultaat 2025*	*Eigen vermogen per 31-12-2024*	*Eigen vermogen per 31-12-2025*	*Vreemd vermogen per 31-12-2024*	*Vreemd vermogen per 31-12-2025*
	€ 172 mln.	€ 4,777 mln.	€ 4,863 mln.	€ 123,164 mln.	€ 110,701 mln.
Niet afgedekte risico's	Geen				
Toelichting/ ontwikkelingen					

BNG Bank (hierna: BNG) fungeert als bankier voor overheden. BNG wil een betrouwbare- en voorspelbare partner zijn en eraan bijdragen dat haar klanten hun maatschappelijke taken goed kunnen uitvoeren zodat zij impact kunnen maken. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
De aandelen BNG zijn voor 50% eigendom van gemeenten, provincies en een waterschap. De andere helft is in handen van het Rijk. Het dividendbeleid van de bank gaat uit van een regulier pay-out percentage van 50% van de winst na belastingen. De gemeente Maastricht heeft 347.334 BNG-aandelen (à € 2,50 per aandeel).

Missie
De missie van BNG is maatschappelijke impact creëren. Al sinds 1914 staat BNG zij aan zij met de publieke sector in Nederland om blijvende verandering te realiseren. Het verminderen van CO2-uitstoot, sociale vooruitgang en duurzaamheid staan centraal. BNG ziet financiering als een krachtig instrument voor positieve verandering en draagt met scherp geprijsde kredieten en expertise bij aan een veerkrachtige- en toekomstbestendige samenleving.

Visie en ambitie
BNG's doel is om de verbindende kracht te zijn die samen met klanten duurzame verbetering van Nederland financiert en vormgeeft. Met duidelijke keuzes en meetbare doelen monitort BNG de voortgang op korte- en lange termijn en trekt BNG kapitaal aan dat aansluit bij de impactbehoefte van investeerders.

Strategie
Bij BNG staan samenwerking en vooruitgang centraal. Als marktleider ondersteunt BNG de grote maatschappelijke transities voor een socialer en duurzamer Nederland. De strategie vertaalt ambitie in concrete acties die zowel financiële- als maatschappelijke vooruitgang stimuleren. BNG slaat bruggen tussen de kapitaalmarkt en de publieke sector als kennispartner en verbinder tussen relevante partijen en stakeholders. Door vroegtijdig samen te werken met publieke partners en gezamenlijk de investeringsagenda te structureren, komt men tot betere oplossingen voor de financierbaarheid van de gezamenlijke maatschappelijke uitdagingen.

Doelstellingen
BNG stelt heldere doelen om hun maatschappelijke impact te vergroten en hun klanten optimaal te faciliteren. Deze 7 doelen vormen de kern van BNG's strategie en bouwen voort op de hierboven beschreven missie:

- Kredieten tegen scherpe tarieven
- Digitale dienstverlening met persoonlijk contact
- Aantoonbaar duurzaam
- Ketenbreed verbeteren van het kredietverleningsproces
- Data-gedreven werken
- Moderne en veilige IT
- Hart voor persoonlijke groei en samenwerking

Actief sturen op maatschappelijke impact
BNG versterkt continu hun maatschappelijke impact door gericht te werken aan vijf Sustainable Development Goals (SDG's), te weten: Duurzame steden en gemeenschappen, Goede gezondheid en Welzijn, Kwaliteitsonderwijs, Betaalbare en duurzame energie en Klimaatactie.

Financieel
In de meerjarenbegroting van de gemeente Maastricht is vanaf begrotingsjaar 2026 een BNG-dividenduitkering opgenomen van afgerond € 0,490 mln. BNG is sinds 2005 huisbankier van de gemeente Maastricht. De afspraken tussen BNG en de gemeente Maastricht zijn vastgelegd in een financieringsovereenkomst en in een overeenkomst betalingsverkeer.

***Belvédère* Wijkontwikkelingsmaatschappij B.V. (WOM)**					
Vestigingsplaats	Maastricht.				
Openbaar belang	Via uitgifte van bouwrijpe grond, voorwaarden scheppen voor een kwalitatief hoogwaardig stedelijke ontwikkeling van het plangebied.				
Bestuurlijk belang	100% gemeente (<1% via de Exploitatiemaatschappij Maastricht B.V. (EMM) waar de gemeente voor 99,9% aandeelhouder is).				
Financieel belang	Nominale waarde aandelenkapitaal: € 15 mln. (150.000 aandelen elk nominaal € 100, waarvan 1 aandeel is ondergebracht bij EMM). Achtergestelde leningen nominale waarde € 53 mln., rente onder condities. Boekwaarde Gemeente Maastricht 31-12-2025: € 8,6 mln. Voor deze waarde is tevens een voorziening opgenomen.				
Bijdrage gemeente	-				
Programma	8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Financiële informatie	*Voorlopig resultaat 2025**	*Eigen vermogen per 31-12-2024*	*Eigen vermogen per 31-12-2025**	*Vreemd vermogen per 31-12-2024*	*Vreemd vermogen per 31-12-2025**
	€ 4.226 mln.	€ 27.632 mln.	€ 31.858 mln.	€ 69.978 mln.	€ 74.309 mln.
	* cijfers 2025 zijn conceptcijfers, nog onderwerp van accountantscontrole Ter nadere specificatie: **Eigen vermogen 31-12-2024, zijnde:** Negatief eigen vermogen WOM Belvédère 31-12-2024: -€ 38.496 Achtergestelde lening gemeente Maastricht 31-12-2024: € 66.128 € 27.632 **Eigen vermogen 31-12-2025, zijnde:** Negatief eigen vermogen WOM Belvédère 31-12-2025: -€ 34.270 Achtergestelde lening gemeente Maastricht 31-12-2025: € 66.128 € 31.858 **Vreemd vermogen 31-12-2024, zijnde:** Langlopende schulden WOM Belvédère 31-12-2024: € 38.500 Kortlopende schulden WOM Belvédère 31-12-2024: € 31.478 € 69.978 **Vreemd vermogen 31-12-2025, zijnde:** Langlopende schulden WOM Belvédère 31-12-2025: € 44.525 Kortlopende schulden WOM Belvédère 31-12-2025: € 29.784 € 74.309				
Niet afgedekte risico's	De waardering van deelneming WOM is binnen de gemeente Maastricht voorzien. Wat betreft de diverse deelplannen/grondexploitaties in de WOM wordt middels risicomanagement getracht de risico's te mitigeren dan wel financieel te voorzien in de grondexploitatie. Met betrekking tot potentiële risico's (o.a. stikstof, renteontwikkeling, prijsontwikkeling etc.) vindt monitoring plaats en wordt geacteerd. Vertaling in de grondexploitatie vindt plaats wanneer dit opportuun is.				
Toelichting/ ontwikkelingen					
Na de vaststelling van het masterplan Belvédère door de raad in 2004 en de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst Belvédère door de drie samenwerkende partners Bouwinvest Projecten BV, ING Real Estate Development Holding BV en gemeente Maastricht in 2004, is in 2005 de Wijkontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV					

***Belvédère* Wijkontwikkelingsmaatschappij B.V. (WOM)**
opgericht. In financieel opzicht participeerden de drie samenwerkende partners elk met € 22,68 mln. waarvan € 5 mln. in de vorm van gestort aandelenkapitaal en € 17,68 mln. in de vorm van een achtergestelde lening. ING en Bouwinvest zijn in 2010 respectievelijk 2011 uitgetreden. De gemeente heeft het aandelenkapitaal, de achtergestelde leningen, de rentevorderingen daarop en de ontwikkelingsrechten overgenomen. Voorafgaande hieraan is één aandeel van de gemeente overgedragen aan de Exploitatiemaatschappij Maastricht BV waarvan de gemeente met 99,9% grootaandeelhouder is. Daarmee is voorkomen dat de WOM uitsluitend een overheid gerelateerde B.V. werd. In januari 2013 heeft de raad een nieuw startmoment gecreëerd ("Het antwoord van de Sphinx") en de ruimtelijke en programmatische kaders voor het Belvédère-gebied binnen de singels (Sphinxkwartier), voor het Frontenpark en voor het gebied buiten de singels (in combinatie met bedrijventerrein Bosscherveld met daarin de Noorderbrug) vastgesteld. Indachtig het raadsbesluit van januari 2013 is het investeringsscenario als basis genomen voor de herijking van de grondexploitatie Belvédère (vaststelling door de raad: juni 2013). Bij deze herijking is ook gekeken naar het Governance-vraagstuk van WOM Belvédère BV. De raad heeft besloten dat de organisatie van het programma Maastricht-Noord strak gaat aansluiten bij de reguliere gemeentelijke lijnorganisatie en dat de Belvédère WOM BV als operationeel vehikel blijft bestaan in afwachting van mogelijke voordelen die dat kan bieden. Conform de door uw raad vastgestelde nota Governance gemeente Maastricht vindt besluitvorming in WOM-verband plaats na besluitvorming binnen de gemeente (college en raad). Met de raad is afgesproken dat jaarlijks de stand van zaken wordt geschetst met een actualisatie van de grondexploitatie zodat de planontwikkeling kan worden gemonitord en waar nodig tijdig kan worden bijgestuurd. Dat is gebeurd, voor het eerst in juni 2013 en dit gebeurt jaarlijks in juni/juli. De afgelopen jaren is de gebiedsontwikkeling in een grote stroomversnelling gekomen. Zowel het nieuwe Noorderbrugtracé, het Retailpark Belvédère, het Frontenpark en het Sphinxkwartier zijn niet meer weg te denken onderdelen van de stad Maastricht. Met de herbestemming van de oude panden in het Sphinxkwartier (The Social Hub, UNU-Merit, Loods 5, Blanche Dael, Lumière, Muziekgieterij, etc.) en de woningbouw is Maastricht een uniek stuk binnenstad rijker. Ook de komende jaren blijft de gebiedsontwikkeling Belvédère een belangrijk speerpunt in de stedelijke ontwikkeling. Majeure opgaven als het Landbouwbelang, Sappi Zuidwest en Sphinx Noord lopen of worden voorbereid. Derhalve is in 2022 besloten om de looptijd van de grex te verlengen tot 2030. Ook is de financiering van de activiteiten Belvédère WOM BV in 2022 opnieuw verlengd. De in 2022 sterk oplopende rente werd hiermee ook voor de WOM realiteit. Daar waar nog rekening werd gehouden met een rente van 1,1%, is deze in 2023 opgelopen naar 3,6%. Deze meer dan verdrievoudiging van de rente zorgt voor een forse lastenverzwaring de komende jaren. Daarnaast is ook de inflatie hoog en stijgen de kosten. Hier staat tegenover dat ook de opbrengsten een positieve ontwikkeling doormaken door een hogere huur (als gevolg van indexering) en goede bezettingsgraden. De herijking van de grex 2026 laat een afname van de onrendabele top zien ten opzichte van 2025. Deze komt voort uit een aantal majeure ontwikkelingen. Zo zorgt de in januari 2026 besloten aankoop van het vastgoed Cabergerweg (€ 1,4 mln.) tezamen met de toevoeging van de infrastructurele maatregelen Sappi-Zuidwest (€ 5,3 mln.) voor een verhoging van de onrendabele top. Laatstgenoemde ontwikkeling betreft hierbij het realiseren van infrastructurele aanpassingen welke oorspronkelijk in het ontwerp van de tram Maastricht-Hasselt voorzien waren. Het eenzijdig besluit van de Vlaamse regering om te stoppen met de tramverbinding heeft geleid tot een langdurig juridisch conflict. De voor infrastructurele maatregelen benodigde financiële middelen zijn hierbij onderdeel van het geschil. Om de verdere ontwikkeling van het gebied Sappi-Zuidwest niet te vertragen wordt in de grex 2026 voorgesteld om de geplande maatregelen vooralsnog ten laste van de onrendabele top te nemen. Bij een eventueel uit de rechtszaak voortvloeiende schadevergoeding/compensatie wordt deze weer ten gunste van de onrendabele top gebracht. De belangrijkste positieve resultaatontwikkelingen komen voort uit de in mei 2025 nieuw vastgestelde (deel)grex 'Sluitstuk van de Spinx' (€ 4,3 mln.), de langer dan verwachte parkeerexploitatie Sphinx Noord (€ 3,1 mln.) en aanpassing/vrijval onrendabele top 'Mondi' (€ 2,6 mln.). Diverse majeure opgaven lopen of worden voorbereid. Na het gunnen van de tender Sphinx-Noord zal de verdere planuitwerking en publieke procedures opgestart gaan worden. Voor het Landbouwbelang, wordt de sloop opgepakt, waarna met de realisatie van het bouwplan kan worden gestart. Daarnaast wordt in de loop van 2027 het onderzoek naar de verdere ontwikkelmogelijkheden van de Mondi locatie opgeleverd. Daarbij zullen de uitkomsten van de onderzoeken inzake de nieuwbouw van een voetbalstadion voor MVV op de Mondi-locatie worden meegenomen. Voor wat betreft Het Bassingebied, wordt gewerkt aan een gebiedsvisie, waarbij tevens de afweging ten aanzien van de Bassinbrug is de oplossing voor fietsverkeer wordt meegenomen.

Wonen boven winkels Maastricht N.V. (WbWM)	
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Renovatie van etages boven winkels en andere bedrijfsruimten in het centrum van de stad, voor wonen voor vooral jongeren en studenten, die gericht is op de instandhouding van de panden in de binnenstad en ter bevordering en verlevendiging van die binnenstad.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder en voorzitter Algemene vergadering van Aandeelhouders.

Wonen boven winkels Maastricht N.V. (WbWM)					
Financieel belang	Het maatschappelijk (aandelen) kapitaal van de vennootschap bedraagt € 0,227 mln. verdeeld in 500 aandelen van € 454. Er zijn 475 aandelen geplaatst, elk groot € 454 (totaal € 0,216 mln.). De gemeente houdt 1/3 deel van de aandelen.				
Bijdrage gemeente	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*	
	-	-	-	-	
Programma	0 Bestuur en ondersteuning 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Financiële informatie	*Resultaat 2024 en 2025*	*Eigen vermogen per 31-12-2024*	*Eigen vermogen per 31-12-2025*	*Vreemd vermogen per 31-12-2024*	*Vreemd vermogen per 31-12-2025*
	2024 € 239.977 2025 nog niet bekend	-/- € 445.814 negatief	nog niet bekend	€ 28.099.104	nog niet bekend
Niet afgedekte risico's	Geen				

Toelichting/ ontwikkelingen

De NV Wonen boven Winkels Maastricht (WbWM) is in 1992 opgericht met als doel leegstaande etages in de binnenstad van Maastricht te transformeren tot wooneenheden voor – primair – studenten. Dit mede om verloedering van panden tegen te gaan, de levendigheid in de binnenstad te vergroten én studenten woonruimte in de binnenstad aan te bieden. Aandeelhouders zijn de gemeente Maastricht, de Universiteit Maastricht (UM) en woningcorporatie Woonpunt, elk voor 1/3e deel.
De volledige financiering van de portefeuille loopt via de gemeente Maastricht.

De NV Wonen boven Winkels Maastricht (WbWM) (samenwerking gemeente Maastricht – UM – Woningstichting Woonpunt) heeft meer dan 450 nieuwe woningen in de Maastrichtse binnenstad gerealiseerd. Het project heeft in brede maatschappelijke zin bijgedragen tot een leefbare en aantrekkelijke binnenstad. Een bijkomstig effect is dat veel monumenten gerenoveerd zijn. De versterkte woonfunctie heeft ook bijgedragen aan de lokale economie in de binnenstad. Momenteel heeft de NV in totaal 471 eenheden in beheer, waarvan 14 eenheden bedrijfsonroerend goed (met name winkels) betreffen. Het merendeel van de wooneenheden heeft een huur onder de liberalisatiegrens. Het dagelijks beheer, operationele directievoering en de bedrijfsvoering wordt uitgevoerd door een professioneel vastgoedbedrijf (VB&T). Om redenen van Governance is de Raad van Commissarissen een aantal jaren geleden opgeheven en zijn de taken overgenomen door de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA).

Door ontwikkelingen op de markt en de hoge onrendabele toppen heeft de toenmalige Raad van Commissarissen WbWM in 2015 besloten om de portefeuille niet verder uit te breiden en de lopende projecten stop te zetten (hetgeen ook door het college is bekrachtigd/besloten).
Er worden geen nieuwe eenheden meer toegevoegd. Het restant van de investeringsbijdrage is teruggevloeid naar de aandeelhouders. Door verder geen ontwikkelactiviteiten meer op te zetten is de vennootschap veranderd van een ontwikkelorganisatie naar een beheerorganisatie. De aandacht is komen te liggen op waarde-behoud van het gerealiseerde vastgoed en het waarborgen dan wel verbeteren van de financiële positie van de NV.

Het eigen vermogen was per eind 2024 € 445.814 negatief (per 31-12-2023 was dit € 685.791 negatief), exclusief converteerbare achtergestelde lening van € 544.536,-. Rekening houdend met de converteerbare achtergestelde lening van € 545.000 is het vermogenstekort ultimo 2024 € 99.186. Gegevens over de omvang van het resultaat 2025 en ontwikkeling van vermogenspositie in 2025 zijn nu nog niet beschikbaar. Deze gegevens komen in Q4-2026 beschikbaar. De ontwikkeling van het eigen vermogen en de resultaten verlopen conform de door het bestuur en algemene vergadering van aandeelhouders besproken meerjarenbegroting.

Er wordt binnen de NV al enige tijd onderzoek gedaan naar mogelijke/wenselijke toekomstscenario's met betrekking tot de bestaande vastgoedportefeuille van de NV.
Ten gevolge van de steeds verder aanscherpende wettelijke regelgeving t.a.v. verduurzaming van woningen, ziet WBWM zich binnen korte afzienbare termijn voor aanzienlijke financiële uitdagingen (lees: investeringen) gesteld.

Zoals in de Raadsinformatiebrief van 7 april 2026 aangegeven, staat de NV WbWM voor drie structurele uitdagingen:

1. Erfpachtconstructie en waardeverlies
WBWM heeft een deel van haar bezit in erfpacht. Wanneer de erfpachtduur afloopt, valt het bezit zonder vergoeding terug aan de bloot-eigenaar*). Hierdoor neemt de marktwaarde van deze woningen binnen de portefeuille van WBWM steeds verder af.

* Een bloot eigenaar (of hoofdgerechtigde) is iemand die eigenaar is van een goed (zoals een huis), maar het recht van gebruik en genot (via erfpacht) heeft overgedragen aan een ander, in dit geval de erfpachter, waardoor de blote eigenaar beperkt is in zijn bevoegdheden tot het moment dat de erfpacht eindigt, waarna hij van rechtswege volle eigenaar wordt. De blote eigenaar bezit het eigendomsrecht, maar mag het goed niet zelf bewonen, verhuren, of er inkomsten uit halen zolang de erfpacht loopt.

2. Verplichte verduurzaming
Woningen met energielabels E,F en G moeten uiterlijk eind 2028 worden verduurzaamd naar minimaal label D om deze volwaardig door te exploiteren. In de portefeuille van WBWM gaat het om 101 woningen, waarvan 43 monumenten (en dus vooralsnog vrijgesteld zijn) en 58 woningen die op dit moment wel verplicht verduurzaamd moeten worden. De kosten voor deze 58 woningen bedragen naar schatting € 1,5 mln. De investering kan mogelijk niet worden terugverdiend binnen de resterende looptijd van erfpachtpanden.

Wonen boven winkels Maastricht N.V. (WbWM)

3. Onderzoek naar verkoop
Vanwege deze ontwikkeling hebben de aandeelhouders verzocht om te onderzoeken of (delen van) de portefeuille kunnen worden verkocht.

Voorkeursscenario
Het college ziet als meest wenselijke scenario de verkoop van erfpachtobjecten waarvan de looptijd binnen circa 10–12 jaar afloopt (32 wooneenheden). Deze panden hebben nu nog een marktwaarde voor de NV, maar verliezen die richting het einde van de erfpacht. De verkoopopbrengsten kunnen dan worden ingezet voor verduurzaming van de eigendomsportefeuille met E, F,G labels.

Dit scenario is gericht op het borgen van de continuïteit van de bedrijfsvoering van de NV op lange termijn. Immers de inzet van de eventuele opbrengsten kan zodoende bijdragen aan de verduurzaming van de volle eigendoms- en langjarige erfpachtcomplexen en dient bovendien het publieke belang van behoud van betaalbare woningen boven winkels in de binnenstad. Daarnaast wordt binnen de NV ook nog naar andere opties gekeken, waarmee middelen gegenereerd kunnen worden om de verduurzamingsopgave het hoofd te bieden.
Binnen de NV vindt hierover nog verdere besluitvorming plaats.
Ook de raad zal in Q4 2026 of Q1 2027 verder over de aanpak van de NV nader geïnformeerd worden.

Enexis Holding N.V.

Vestigingsplaats	‘s Hertogenbosch				
Openbaar belang	Beschikbaarheid energie.				
Bestuurlijk belang	Als aandeelhouder (via VEGAL: Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders in Limburg).				
Financieel belang	292.950 van de 149.682.196 aandelen. Boekwaarde 31-12-2025 € 122.103				
Bijdrage gemeente	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*	
	-	-	-	-	
Programma	0 Bestuur en ondersteuning				
Financiële informatie	*Resultaat 2025*	*Eigen vermogen per 31-12-2024*	*Eigen vermogen per 31-12-2025*	*Vreemd vermogen per 31-12-2024*	*Vreemd vermogen per 31-12-2025*
	€ 400 mln.	€ 5,538 mln.	€ 5,811 mln.	€ 5,949 mln.	€ 7,627 mln.
Niet afgedekte risico’s	Geen				

Toelichting/ ontwikkelingen

Doelstelling
Enexis Holding N.V. (hierna: Enexis) beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 mln. klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en van 2,9 mln. klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt (ACM). De hoofddoelstelling van Enexis is het betaalbaar, betrouwbaar en haalbaar houden van de energietransitie door het tijdig aanleggen, beheren en slim benutten van de energie-infrastructuur in een snel veranderd landschap.

Kernmissie en Visie
Missie: Enexis brengt mensen steeds meer duurzame energie door mede richting te geven aan het energiesysteem van de toekomst en slim te investeren, zodat de energietransitie haalbaar en betaalbaar blijft.
Toekomstvisie: Toewerken naar een CO2-neutrale energievoorziening en het opvangen van de enorme stijging in de vraag naar elektriciteit en duurzame gassen.

Belangrijke Doelstellingen en Pijlers
Netcapaciteit & Uitbreiding: Jaarlijks flink bijbouwen en innoveren om netgongestie tegen te gaan en de transportcapaciteit fors te vergroten.
Efficiënt Netgebruik: Het proactief inzetten van flexibel netbeheer, flex-contracten en slimme opslagoplossingen (zoals batterijsystemen) om piekbelasting op te vangen.
Duurzame Warmte & Gas: Het ondersteunen van betaalbare, duurzame warmte in de gebouwde omgeving en het stimuleren van groen gas in het verzorgingsgebied.
ESG (Environmental, Social en Governance) & Natuur: Sturen op een positieve impact op de natuur en verdere verduurzaming van de eigen bedrijfsvoering.

Financieel
Enexis blijft fors investeren in de energietransitie. Om deze investeringen te financieren heeft Enexis in februari 2026 een groene obligatielening uitgegeven van € 750 mln. en heeft Enexis € 250 mln. van hun faciliteit bij de Europese InvesteringsBank (EIB) opgenomen. Uitgangspunt blijft dat Enexis financieel solide is, geen financiële risico’s neemt en tenminste een A-credit-rating behoudt.

Vanaf boekjaar 2025 is het dividendbeleid aangepast naar 50% van de nettowinst uit gewone bedrijfsvoering met een maximum van € 100 mln. Behaalde winsten boven dit plafond blijven in de onderneming. Voorwaarde is dat de dividenduitkering er niet toe leidt dat Enexis binnen vijf jaar haar A-rating profiel verliest. Het dividendplafond zal met ingang van boekjaar 2026 jaarlijks worden geïndexeerd met het door het CBS gepubliceerde CPI (Consumenten Prijs Index) jaarcijfer over het betreffende boekjaar.

In de meerjarenbegroting van de gemeente Maastricht is vanaf begrotingsjaar 2027 een Enexis-dividenduitkering opgenomen van afgerond € 0,196 mln.

N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)					
Vestigingsplaats	Maastricht				
Openbaar belang	Burgers toegang verschaffen tot (drink)water tegen acceptabele kosten.				
Bestuurlijk belang	Als aandeelhouder: stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.				
Financieel belang	41 van de 500 aandelen van € 4.538 nominaal.				
Bijdrage gemeente	*2025*	*2026*	*2027*	*2028*	
	-	-	-	-	
Programma	0 Bestuur en ondersteuning				
Financiële informatie	*Resultaat 2025*	*Eigen vermogen per 31-12-2024*	*Eigen vermogen per 31-12-2025*	*Vreemd vermogen per 31-12-2024*	*Vreemd vermogen per 31-12-2025*
	€ 20,2 mln.	€ 217,8 mln.	€ 236,6 mln.	€ 403,4 mln.	€ 438,8 mln.
Niet afgedekte risico's	Geen				
Toelichting/ ontwikkelingen					
WML is de drinkwaterproducent en -leverancier voor de hele provincie Limburg. Provincie Limburg bezit bijna een kwart van de aandelen, de rest is verdeeld onder de Limburgse gemeenten naar rato van het aantal inwoners. De gemeente Maastricht heeft 41 van de 500 aandelen, zijnde 8,2% van de stemmen.					

Bodemzorg Limburg (Nazorg Limburg B.V.)					
Vestigingsplaats	Maastricht (Airport)				
Openbaar belang	Nazorg over 20 stortplaatsen, waaronder Belvédère en Steilrand (incl. Sandersweg)				
Bestuurlijk belang	Als aandeelhouder: stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders				
Financieel belang	50% van de aandelen is verdeeld over de Limburgse gemeenten; de andere 50% is door de provincie overgedragen aan Nazorg Limburg B.V.				
Bijdrage gemeente	-				
Programma	7 Volksgezondheid en milieu				
Financiële informatie o.b.v. jaarcijfers 2025	*Resultaat 2025*	*Eigen vermogen per 31-12-2024*	*Eigen vermogen per 31-12-2025*	*Vreemd vermogen per 31-12-2024*	*Vreemd vermogen per 31-12-2025*
	€ 0,663 mln.	€ 11,038 mln.	€ 11,701 mln.	€ 32,965 mln.	€ 32,428 mln.
Niet afgedekte risico's	Beperkt tot eigen inbreng				
Toelichting/ ontwikkelingen					

Nazorg Limburg B.V., handelend onder de naam Bodemzorg Limburg, functioneert vanaf 1998 als zelfstandige vennootschap. Doelstelling van de organisatie is primair de nazorg en beheer/onderhoud van Limburgse afvalstortplaatsen welke voor 1 september 1996 zijn gesloten, zodat er geen bodemverontreiniging kan plaatsvinden. Aandeelhouders zijn de Limburgse gemeenten.

De belangrijkste taken van Bodemzorg Limburg zijn:

- administratieve vastlegging van alle gegevens en verplichtingen, van toepassing op de desbetreffende locaties;
- het meten en registreren van de invloed van de stortlocaties op de omgeving (monitoring) en rapportage aan het bevoegd gezag;
- het beheren en in stand houden van alle voorzieningen die zijn aangebracht en het voldoen aan alle verplichtingen die te maken hebben met het eigendom;
- het op niveau houden van de nazorgvoorziening, middels beleggingen in aandelen en obligaties en de belegging in zonneparken, zodat de eeuwigdurende nazorg van de voormalige stortplaatsen kan worden gewaarborgd;
- het vervangen van bestaande voorzieningen of het aanbrengen van nieuwe voorzieningen mocht dat noodzakelijk zijn. Daarnaast wordt gestreefd naar een nuttige toepassing van deze locaties, zoals de ontwikkeling van zonneparken, wandel- en mountainbikeroutes en natuurontwikkeling.

Vanaf 2022 is de gemeentelijke bijdrage door de Vergadering van Aandeelhouders van Bodemzorg Limburg op nul gezet. Op dit moment is er voldoende geld in kas om de onder Bodemzorg Limburg vallende voormalige gesloten stortplaatsen afdoende te beheren.
De totale oppervlakte van alle bij Bodemzorg Limburg in beheer en eigendom zijnde voormalige stortplaatsen bedraagt ca. 300 ha. In 2027 worden op de voormalige stortplaatsen de reguliere beheer- en nazorgwerkzaamheden uitgevoerd, zodat de locaties gebruikt kunnen worden voor uiteenlopende doeleinden – zoals natuur, golfbaan, mountainbikeroute, bikepark, zonnepark of schaapsschuilplaats – en de kans op verspreiding van verontreinigingen zo klein mogelijk wordt gehouden. Specifieke grondwatermonitoring en zettingsmetingen zijn in 2027 niet voorzien. Om ervoor te zorgen dat de aanwezige flora en fauna goed kunnen gedijen, wordt ook in 2027 gewerkt aan het op niveau houden van de biodiversiteit.

In 2027 blijft Bodemzorg Limburg werken aan de toekomst door relevante bedrijfsprocessen te updaten en alle boven- en ondergrondse voorzieningen van de voormalige stortplaatsen in een Geografische Informatie Systeem (GIS) bij te werken.

Mochten in de toekomst nog nieuwe voormalige stortplaatsen worden aangemeld die aan de 'toelatingscriteria' van Bodemzorg Limburg voldoen, dan zal worden bekeken of dit door de huidige nazorgvoorziening kan worden gedekt of dat daarvoor extra geld nodig is. De definitieve beslissing hierover wordt altijd in eerste instantie voorgelegd aan de aandeelhouders. Dit geldt ook als een hernieuwde jaarlijkse bijdrage van gemeenten moet worden ingesteld. Lagere beurswaarde van de aandelen en/of hogere inflatie kunnen die invoering van een hernieuwde jaarlijkse bijdrage van gemeenten versnellen.

MECC Maastricht B.V.					
Vestigingsplaats	Maastricht				
Openbaar belang	Het exploiteren van een expositie- en congrescentrum				
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder: 99,9999% (90% gemeente rechtstreeks en overige indirecte zeggenschap via Exploitatiemaatschappij Maastricht B.V. (EMM))				
Financieel belang	Aandelen: 10 aandelen à € 0,10 Kredietfaciliteit: deze bedraagt maximaal € 8,1 mln. (collegebesluit 1/12/2020). Deze kasgeldlening is afgelost per 10 januari 2024.				
Bijdrage gemeente	-				
Programma	0 Bestuur en ondersteuning 3 Economie				
Financiële informatie	*Resultaat 2025*	*Eigen vermogen per 31-12-2024*	*Eigen vermogen per 31-12-2025*	*Vreemd vermogen per 31-12-2024*	*Vreemd vermogen per 31-12-2025*
	€ 0,972 mln. positief	€ 0,28 mln. positief	€ 1.25 mln. positief	€ 10.83 mln.	€ 10.94 mln.
Niet afgedekte risico's	MECC Maastricht huurt het gemeentelijk vastgoed als enige huurder. Na aflossing van de kasgeldlening is geen beroep meer gedaan op deze faciliteit.				

Toelichting/ ontwikkelingen

Strategie

Doel van het MECC Maastricht BV is het exploiteren van een expositie- en congrescentrum. De focus van MECC ligt bij (inter)nationale vakbeurzen en congressen, Congressen worden maximaal gerelateerd aan de speerpunten van de Brightlands Maastricht Health Campus. MECC ontwikkelt zich als ontmoetingsplaats en bruisend hart op de campus. MECC zet verder in op het (door)ontwikkelen van eigen titels (zoals Interclassics), events (zoals Rieu en Jumping Indoor Maastricht), zakelijke meetings e.a. MECC is hiermee een belangrijke motor voor de stedelijke en regionale economie en werkgelegenheid.

Positie gemeente Maastricht

De gemeentelijke relatie met MECC Maastricht is drieledig: aandeelhouder in de BV MECC Maastricht, eigenaar (en verhuurder) van het vastgoed en via de economisch/maatschappelijk beleidsmatig (spin-off).

1. Aandeelhouderschap MECC BV

In 2013 is besloten tot het beëindigen van de samenwerking met RAI (75% aandeelhouder) en is de besloten vennootschap MECC Maastricht BV opgericht. Hierin zijn de activiteiten van MECC BV ingebracht (geen vastgoed), ter exploitatie van het beurs- en congrescentrum, waarbij de gemeente direct (90%) en indirect via EMM (10%) de enige aandeelhouder is.

2. Eigenaar vastgoed

Het beurzen en congressen complex is sinds 2019 in zijn geheel eigendom van de gemeente. Door eerdere overnames van delen van het vastgoed kon een huurvoordeel worden gerealiseerd. Dat gaf ruimte voor een noodzakelijk investeringsimpuls van € 50 mln.in het destijds gedateerde complex. Met die investering, waarin ook Provincie Limburg € 11.8 mln. heeft bijgedragen is het congresdeel uitgebreid van 3.000 naar maximaal 5.000 bezoekers, zijn voorzieningen gemoderniseerd, inclusief horeca en is het complex voorzien van een eigentijdse uitstraling.

3. Gemeentelijke beleid

De spin-off van MECC voor de stad is drieledig.
MECC draagt bij aan de (kennis)economie van Maastricht en de regio. Een congres is een instrument voor kennisontwikkeling, deling en- valorisatie rond de speerpunten van de campus. Voor startups, scale ups, bedrijven, maar ook studenten is het ook een plaats voor ontmoeting/meetings en reflectie, maar ook ontspanning.
MECC zorgt voorts voor een aanzienlijke economische spin-off voor (en werkgelegenheid in) de hotels, horeca, detailhandel e.a. in de stad. In 2023 bedroeg deze spin-off ca. € 85 mln. Congressen en beurzen dragen bij aan het doel van 'meer en langer zakelijk verblijf in luwe perioden in het jaar en door de week, aanvullend aan het toeristisch bezoek van de stad.
Met alle communicatie voor de werving van internationale congressen en beurzen versterkt MECC, samen met het Maastricht Convention Bureau (MCB), het internationale imago van de campus en van Maastricht als kennisstad.

Perspectief

Het business perspectief voor MECC is positief. MECC en MCB slagen erin meer en grotere congressen (en beurzen) te werven. Een indicatie is dat in 2025 het eerste congres plaats vond dat de vergrote capaciteit benutte. De omzet is sterk gestegen. In 2024 steeg deze al met 9.8% verder tot € 19,4 mln. In 2025 is de omzet verder gestegen tot € 21,3 mln. Aan de kostenkant heeft MECC op basis van een 'operational excellence' programma de kostenefficiency verbeterd. Ook inflatie en hogere energieprijzen zijn inmiddels in contracten verwerkt. Vanuit het totaal van meer omzet en kosten efficiency sluit 2025 sneller dan verwacht met een positief nettoresultaat van € 972k. De verwachting voor 2026 is eveneens positief.

Niet uit de balans blijkende verplichting

In de Jaarrekening MECC zijn opgenomen de 'niet uit de balans blijkende verplichtingen' van de vennootschap. Het betreft een pensioenverplichting, contracten voor leaseauto's en huurovereenkomsten voor de gebouwen en parkeerterreinen van de gemeente Maastricht.

Exploitatie Maatschappij Maastricht B.V. (EMM)					
Vestigingsplaats	Maastricht				
Openbaar belang	Het beheren en verwerven van registergoederen voor beurzen, sport, tentoonstellingen				
Bestuurlijk belang	Als aandeelhouder: stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders, als commissaris en directeur				
Financieel belang	49.999 van de 50.000 aandelen				
Bijdrage gemeente	-				
Programma	0 Bestuur en ondersteuning 3 Economie				
informatie	*Resultaat 2025*	*Eigen vermogen per 31-12-2024*	*Eigen vermogen per 31-12-2025*	*Vreemd vermogen per 31-12-2024*	*Vreemd vermogen per 31-12-2025*
	€ 0,01 mln.	€ 1,469 mln.	€ 1,479 mln.	€ 0,004 mln.	€ 0,006 mln.
Niet afgedekte risico's	Beperkt tot de financiële inleg (aandelenkapitaal)				
Toelichting/ ontwikkelingen					

Uit jaarstukken 2025:
De gemeente houdt 99,99 procent van het aandelenkapitaal van EMM. Eén aandeel is in bezit van de stichting VVV (Maastricht Marketing). De primaire doelstelling van EMM is de bevordering van bedrijvigheid in Maastricht in het algemeen en van toerisme in het bijzonder. EMM heeft:

- 1 aandeel MECC Maastricht BV (gemeente Maastricht bezit de overige 9 aandelen);
- 1 aandeel Wijkontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV (gemeente Maastricht bezit de overige 149.999 aandelen);
- 1 aandeel Financiële Exploitatiemaatschappij 't Bassin Maastricht BV (gemeente Maastricht bezit de overige 340.334 aandelen);

Door de holdingstructuur van EMM zijn er nauwelijks opbrengst-genererende activiteiten. Het resultaat deelnemingen bepaalt het resultaat van EMM.

MECC Maastricht BV
In 2013 is besloten tot het beëindigen van de huidige samenwerking met RAI en oprichting van de besloten vennootschap MECC Maastricht BV, waarin de huidige activiteiten van MECC BV zijn ingebracht (geen vastgoed), ter exploitatie van het beurs- en congrescentrum, waarbij de gemeente direct (90%) en indirect via EMM (10%) de enige aandeelhouder is. Met de participatie van EMM in MECC Maastricht BV wordt voorkomen dat een 100% (directe) overheidsdeelneming ontstaat.

Deelnemingen Belvédère
EMM houdt een marginaal belang in de Belvédère vennootschappen (Wijkontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV en Exploitatiemaatschappij 't Bassin Maastricht BV) om te voorkomen dat er een 100% overheidsdeelneming ontstaat. Op basis van de (negatieve) eigen vermogenspositie van beide deelnemingen, is het belang van EMM hierin gewaardeerd op nihil.

Exploitatiemaatschappij 't Bassin Maastricht B.V.					
Vestigingsplaats	Maastricht.				
Openbaar belang	Gebiedsmanagement, het beheren, onderhouden en exploiteren zodat voorwaarden worden geschapen voor een dynamische haven voor plezierjachten met hoogwaardige voorzieningen.				
Bestuurlijk belang	100% gemeente (1% via de Exploitatiemaatschappij Maastricht B.V. (EMM) waar de gemeente voor 99,9% aandeelhouder is).				
Financieel belang	Aandelenkapitaal € 340.335 (340.335 aandelen elk nominaal € 1,-, waarvan 1 aandeel is ondergebracht bij EMM). Boekwaarde 31-12-2025 € 0.				
Bijdrage gemeente	-				
Programma	0 Bestuur en ondersteuning 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Financiële informatie	*Voorlopig resultaat 2025*	*Eigen vermogen per 31-12-2024*	*Eigen vermogen per 31-12-2025*	*Vreemd vermogen per 31-12-2024*	*Vreemd vermogen per 31-12-2025*
	€ 0,016 mln.	€ 0,114 mln.	€ 0,130 mln.	€ 0,575 mln.	€ 0,595 mln.
Niet afgedekte risico's	Geen				
Toelichting/ ontwikkelingen					

In 2013 heeft herfinanciering van de Exploitatiemaatschappij 't Bassin plaatsgevonden middels lening verstrekking door WOM Belvédère BV ter waarde van het bedrag dat afgelost moest worden aan de gemeente Maastricht (inclusief de overgenomen leningen van ING en Bouwinvest). Per 1 januari 2023 is deze lening verlengd tot en met december 2027.

De verbetering van het bestaansrecht van de ondernemers in 't Bassin is in twee categorieën te verdelen. Enerzijds de upgrading en herontwikkeling van de totale omgeving Bassin en anderzijds maatregelen en acties rechtstreeks gericht op 't Bassin. In relatie tot de upgrading van de gehele omgeving zijn in het Sphinxkwartier de afgelopen jaren tal van panden herbestemd en functies toegevoegd. Denk aan Pathé, The Student Hotel, Loods 5, UNU-Merit, Blanche Dael, filmhuis Lumière, poppodium Muziekgieterij en een groot aantal nieuwe woningen. Daarmee is het Sphinxkwartier een niet meer weg te denken onderdeel van de Maastrichtse binnenstad geworden. Deze toename van het aantal spelers en functies in het

Exploitatiemaatschappij 't Bassin Maastricht B.V.
gebied heeft ook geleid tot meer evenementen die een positieve afstraling op het Bassin hebben. De komende jaren krijgt de upgrading van het gebied een vervolg met de herontwikkeling van de locaties Landbouwbelang en Sappi Zuidwest. Direct gericht op het Bassin zijn diverse verbeteringen doorgevoerd. Zo is in het verleden de half-automatisering van sluis 20 in gebruik genomen, een dekkend Wifi-netwerk aangelegd en zijn de aanlegsteigers van het Bassin vernieuwd. Verder heeft het Bassin een nieuw verlichtingsplan gekregen en zijn de sluisdeuren van zowel sluis 19 als 20 vervangen. Met het herinrichten van het voorterrein Bassin/Timmerfabriek en de directe wandelverbindingen met het Frontenpark is gewerkt aan een verbeterde verblijfskwaliteit. In 2025 zijn de puien van de bassinkelders vernieuwd en is gestart met de realisatie van een nieuwe sanitaire unit welke in het voorjaar van 2026 is opgeleverd. Ondanks voorgaande verbeteringen gaat het met de horecaondernemers nog niet voorspoedig. De verwachting is dat naarmate de omgeving rondom het Bassin verder wordt ontwikkeld dat ook een positief effect zal hebben op het Bassin.

MTB regio Maastricht N.V.					
Vestigingsplaats	Maastricht				
Openbaar belang	In stand houden en beheren van een organisatie die gespecialiseerd is in het op bedrijfsmatige basis aanbieden van zo veel mogelijk passend werk en relevante werkervaring aan inwoners met een WSW indicatie en aan deel van de inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt in het kader van de Participatiewet.				
Bestuurlijk belang	Als aandeelhouder: stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.				
Financieel belang	711 van 900 (79%) aandelen. Jaarlijkse gemeentelijke bijdrage boven op de rijksbijdrage. Rentevrije achtergestelde lening zonder hypothecaire zekerheid. Rentedragende rekening-courantfaciliteit.				
Programma	0 Bestuur en ondersteuning 6 Sociaal domein				
Vestigingsplaats	Maastricht				
Bijdrage gemeente	*2026*	*2027*	*2028*	*2029*	
	-	-	-	-	
Financiële informatie	*Resultaat 2025*	*Eigen vermogen per 31-12-2024*	*Eigen vermogen per 31-12-2025*	*Vreemd vermogen per 31-12-2024*	*Vreemd vermogen per 31-12-2025*
	€ -3,523 mln.	€ 3,196 mln.	€ 3,196 mln.	€ 7,107 mln.	€ 7,958 mln.
	Hierin is begrepen een achtergestelde lening van de deelnemende gemeenten van € 12,1 mln. Over 2025 heeft MTB een verlies geleden van € 3,523 mln., zie hierboven. (dit is lager dan de begroting - € 4,4 mln.) Dit verlies wordt gedekt door de drie aandeelhoudende gemeenten (aandeel Maastricht 79%).				
Niet afgedekte risico's	Gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Financiële risico's door: -teruglopen Wsw-rijkssubsidie per arbeidsplaats; -afname verdiencapaciteit MTB i.v.m. reguliere uitstroom Wsw door slot op de regeling.				
Toelichting/ ontwikkelingen					
De gemeente heeft diverse rollen in relatie tot MTB NV: als aandeelhouder van de NV MTB; als financier van de uitvoering van de WSW en andere taken, als afnemer van dienstverlening, als opdrachtgever voor de uitvoering van wettelijke taken in het kader van de WSW en de Participatiewet. De WSW wordt primair bekostigd uit rijkssubsidie. Op deze bijdrage voor de uitvoering van de WSW wordt door het Rijk bezuinigd en het aantal WSW'ers krimpt als gevolg van het stopzetten van de instroom in de WSW ingaande 1 januari 2015. Dit noopt gemeenten en hun uitvoeringsorganisaties om de uitvoering van de WSW af te stemmen op die krimp. Deels kan dat door andere taken uit te gaan voeren zoals de leerwerklijnen in het kader van de Participatiewet. Echter er is ook een gat tussen de exploitatie van MTB en de rijkssubsidie die niet volledig wordt gedekt. Het tekort van de MTB wordt gedekt door de drie aandeelhouders van MTB NV, namelijk gemeente Eijsden-Margraten, Maastricht en Meerssen. Daarnaast wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van MTB, Podium24 en Annex in het kader van de vorming van een Sociaal Ontwikkelbedrijf (SOB). Hiermee wordt toegewerkt naar een toekomstbestendige inrichting van de ondersteuning op het gebied van diagnose, ontwikkeling en werk.				

Gemeenschappelijke regelingen

Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)				
Vestigingsplaats	Haelen (bij RD Maasland)			
Openbaar belang	Adviesfunctie over afval, belangenbehartiging over bovenregionale afval-aangelegenheden, coördinatie/adviesrol over afvalcontracten met marktpartijen, afvalkenniscentrum			
Bestuurlijk belang	Stemrecht op de Algemene ledenvergadering			
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage naar rato van aantal inwoners ter bekostiging van ASL-werkapparaat			
Bijdrage gemeente	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
Programma	7 Volksgezondheid en milieu			
Niet afgedekte risico's	Geen			
Toelichting/ ontwikkelingen				

Hoewel er geen sprake is van een formele gemeenschappelijke regeling (GR), lijkt dit samenwerkingsverband tussen de gemeenten in de vorm van een vereniging qua doelstelling en structuur wel op een GR. Vandaar dat is gekozen om deze vereniging bij de 'gemeenschappelijke regelingen' onder te brengen.

De vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL) is op 24 november 2004 opgericht als opvolger van de vereniging van contractanten Afvalverwijdering Limburg, waarvan de bestuurlijke ondersteuning bij Essent Milieu was ondergebracht. Deze situatie en het feit dat de provincie sinds 2003 niet langer beleidsmaker op afvalgebied is, bracht de Limburgse gemeenten tot de conclusie dat krachtenbundeling onontbeerlijk is. De afvalmarkt was en is namelijk grootschalig en ingewikkeld.

ASL is een overlegplatform waarin schaal en kennis worden gebundeld om afvalbeheer te transformeren tot een op de toekomst afgestemd grondstoffenmanagement, waarin waardebehoud, preventie en circulariteit centraal staan. In 2025 heeft ASL haar Strategisch Meerjarenplan 2026-2030 vastgesteld. De periode 2026–2030 kent de volgende vier strategische speerpunten:
1. Samenwerking versterken – via kennisdeling, gezamenlijke projecten en uniforme kaders.
2. Belangen behartigen – een krachtige Limburgse stem in het nationale afval- en grondstoffenbeleid.
3. Monitoring en innovatie – actief volgen van circulaire ontwikkelingen en benutten van subsidiemogelijkheden.
4. Contractbeheer professionaliseren – efficiënt, transparant en toekomstgericht beheer van specifieke afvalcontracten.
Om uitvoering te geven aan deze strategische speerpunten zijn in de afgelopen jaren drie projectgroepen gevormd, te weten voor contractbeheer, voor circulaire ambachtscentra en voor gedragsverandering & preventie.

Contractmanagement blijft ook in 2027 aandacht vragen. ASL ondersteunt de gemeenten in 2027 door projecten, kennisopbouw en -deling en advisering. ASL werkt toe naar een visie op circulaire ambachtscentra of -netwerken, waarbij vooral ook samenwerking wordt gestimuleerd. In 2026 is onder ASL-vlag gestart met een GFT+E campagne om GFT-scheiding te bevorderen en inwoners bekend te maken met de toepassing van GFT+E als grondstof voor compost. Mogelijk volgt in 2027 een nieuwe campagne.

Gemeenschappelijke regeling Geul en Maas					
Vestigingsplaats	Maastricht				
Openbaar belang	Verzorgen wettelijke en niet wettelijke afvaltaken (o.a. aanbieden brengplaatsen voor afval + ophalen van afval huis aan huis).				
Bestuurlijk belang	Wethouder als bestuurslid				
Financieel belang	Bijdrage op basis van inwoners en op basis van werkelijke kosten.				
Bijdrage gemeente	2027: € 12,130 mln. (2026: € 11,481 mln.)				
Programma	7 Volksgezondheid en milieu				
Financiële informatie	*Resultaat 2025*	*Eigen vermogen per 31-12-2024*	*Eigen vermogen per 31-12-2025*	*Vreemd vermogen per 31-12-2024*	*Vreemd vermogen per 31-12-2025*
	€ 0,675 mln.	€ 0,502 mln.	€ 0,675 mln.	€ 0,710 mln.	€ 1,112 mln.
Niet afgedekte risico's	Verliesbijdrage naar rato van inwoners en/of op basis van werkelijke kosten				
Toelichting/ ontwikkelingen					

Met ingang van 2021 is de verbrede Gemeenschappelijke Regeling Geul en Maas in werking getreden. Het betreft een samenwerking van de gemeenten Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul op het gebied van afval en grondstoffen (met name milieuparken, logistieke inzameling aan huis, lediging van containers voor afval- en grondstoffen, tactisch-operationele uitvoering en projecten). De GR Geul en Maas betreft een 'beleidsarme GR' die zich vooral richt op haar uitvoerende inzameltaken. Stadsbeheer Maastricht is als Uitvoeringsdienst van de verbrede GR Geul en Maas aangewezen. De begroting wordt elk jaar door het bestuur van de GR vastgesteld, nadat zij de gemeenteraden daarover heeft geraadpleegd.

In 2024 is het Regionaal Beleidskader Afval en Grondstoffen Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul vastgesteld. In 2025 zijn de gemeentelijke Grondstoffenplannen 2026 – 2030 van Maastricht, Meerssen en Valkenburg vastgesteld. In Maastricht zullen in 2027 de diverse maatregelen, welke gepland zijn voor het kalenderjaar 2027 in het gemeentelijke Grondstoffenplan 2026 – 2030, worden uitgevoerd. Hiertoe behoort onder andere de planmatige plaatsing van ondergrondse restafvalcontainers en de planmatige plaatsing van GFE-verzamelcontainers bij hoogbouw.

Gemeenschappelijke regeling Geul en Maas

De GR Geul en Maas organiseert in de winterperiode van 2026-2027 een informatiesessie voor de raden van de drie deelnemende gemeenten. Hierin wordt onder andere de uitvoering van de grondstoffenplannen toegelicht.

In 2025 is de GR Geul en Maas geëvalueerd. Hieruit is gebleken dat:
- De resultaten van de gemeenten op het gebied van duurzaamheid, service en kosten goed zijn.
- De gemeenten meerwaarde ervaren van de samenwerking.
- Het toekomstperspectief naar behoren is.

Op basis van de evaluatie uit 2025 wordt bekeken hoe de rechtspersoonlijkheid van de GR Geul en Maas voor de toekomst verbetering behoeft. Het wijzigingstraject richt zich op inwerkingtreding van de nieuwe GR Geul en Maas per 1 januari 2028. De raden worden hierin meegenomen.

Gemeenschappelijke regeling GGD Zuid-Limburg

Vestigingsplaats	Heerlen				
Openbaar belang	Bevordering collectieve volksgezondheid, preventie en gezondheidsbevordering.				
Bestuurlijk belang	Wethouder gezondheidzorg				
Financieel belang	Subsidie/inkooprelatie/verliesbijdrage naar rato van inwonertal				
Bijdrage gemeente	2027: € 9,662 mln. (2025: € 8,705 mln.) (Maastricht: GGD, JGZ, VT, RVP, Centrumbijdrage)				
Programma	4 Onderwijs 6 Sociaal domein 7 Volksgezondheid en milieu				
Financiële informatie	*Resultaat 2025*	*Eigen vermogen per 31-12-2024*	*Eigen vermogen per 31-12-2025*	*Vreemd vermogen per 31-12-2024*	*Vreemd vermogen per 31-12-2025*
	€ 2,164 mln.	€ 2,586 mln.	€ 4,265 mln.	€ 27,269 mln.	€ 25,091 mln.
Niet afgedekte risico's	Verliesbijdrage naar rato van inwoneraantal				

Toelichting/ ontwikkelingen

De GGD Zuid-Limburg (GGD-ZL) is een gemeenschappelijke regeling van zestien Zuid-Limburgse gemeenten en als zodanig uitvoerder van het gemeentelijk/regionaal gezondheidsbeleid waarbinnen een aantal wettelijke publieke gezondheidstaken worden uitgevoerd. Vanaf 2015 is ook Veilig Thuis Zuid-Limburg (vroeger: het Algemeen Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling) onderdeel van de GR GGD-ZL, als volwaardig programma, met een eigen programmabegroting. Vanaf 2020 is de JGZ 0-18 jaar als een volwaardig programma met een eigen begroting, ondergebracht bij de GR GGD Zuid-Limburg.
De financiering van de GGD geschiedt op basis van het inwonertal per gemeente. De bevolkingsontwikkeling is de afgelopen jaren dusdanig dat het aandeel van de gemeente Maastricht relatief stijgt. Samen met Heerlen en Sittard-Geleen wordt het grootste deel van de kosten van de GR door Maastricht gefinancierd. Ten aanzien van de programma's Veilig Thuis en JGZ gelden afwijkende financieringsystematieken hetgeen conform de GR toegestaan is.

Begroting 2027:
De GGD Zuid-Limburg heeft de begroting 2027 vastgesteld als vierde en laatste uitvoeringsjaar van het Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 'GGD Zuid-Limburg werkt aan gezond en actief leven'. In 2027 komen verschillende regionale ontwikkelingen samen. Zo wordt de Trendbreukaanpak voortgezet en wordt eind 2026 het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) vertaald naar een nieuw regioplan voor Zuid-Limburg. Samen met het regionaal gezondheidsbeleid 2025-2030 'Gezondheid nu, voor later!' vormen deze beleidskaders de basis voor de werkzaamheden van de GGD in 2027. De focus ligt hierbij op de verschuiving van zorg naar gezondheid en preventie en op het versterken van de regionale preventie-infrastructuur tussen zorg, sociaal domein en publieke gezondheid.

De begroting 2027 geeft uitvoering aan de op 26 november 2025 vastgestelde kadernota 2027. De belangrijkste financiële en beleidsmatige ontwikkelingen zijn:
- Veilig Thuis: Door een sterke stijging van het aantal meldingen, de toenemende complexiteit van casuïstiek en een groeiende vraag naar expertise staat de uitvoering van Veilig Thuis onder druk. Daarom is in 2026 een structurele uitbreiding van 7 fte voorgesteld. Voor 2027 wordt een aanvullende uitbreiding van 7 fte voorzien, waardoor de totale structurele uitbreiding uitkomt op 14 fte. Dit leidt tot een structurele verhoging van de begroting met € 1,4 mln. vanaf 2027. Tegelijkertijd wordt samen met gemeenten en ketenpartners gewerkt aan versterking van de samenwerking binnen de keten en de verdere ontwikkeling van de expertisefunctie van Veilig Thuis.
- Rijksvaccinatieprogramma: Naar aanleiding van wijzigingen in het vaccinatieschema op advies van de Gezondheidsraad zijn aanvullende werkzaamheden noodzakelijk binnen de Jeugdgezondheidszorg (JGZ). Hiervoor zijn tijdelijk extra middelen beschikbaar gesteld. Het bedrag van € 75.485, dat via de septembercirculaire 2025 aan de Zuid-Limburgse gemeenten is toegekend, wordt door de GGD ingezet voor de uitvoering van deze extra vaccinatieactiviteiten.
- Forensische Dienst Limburg (FDL): Vanaf het vierde kwartaal van 2026 wordt de Medische Arrestantenzorg (MAZ) niet langer uitgevoerd door de Forensische Dienst Limburg. Hierdoor nemen de inkomsten af, terwijl de noodzakelijke 24-uurs beschikbaarheid van forensisch artsen en verpleegkundigen gehandhaafd moet blijven. Dit zet de financiële dekking van de dienstverlening onder druk. De GGD onderzoekt mogelijkheden om de dienstverlening kostendekkender te organiseren en tegelijkertijd aantrekkelijk te houden voor professionals.

Gemeenschappelijke regeling GGD Zuid-Limburg

- Landelijk stelsel forensische geneeskunde: Op landelijk niveau wordt gewerkt aan een toekomstbestendig stelsel voor de forensische geneeskunde. Daarbij wordt toegewerkt naar een model met landelijke regie vanaf 2027/2028, in plaats van de huidige regionale organisatie. De concrete uitwerking en routekaart hiervoor zijn nog niet vastgesteld.

De gemeentelijke bijdrage aan de GGD Zuid-Limburg neemt in 2027 toe als gevolg van de structurele uitbreiding van Veilig Thuis en de reguliere indexering van de begroting. De GGD blijft daarmee een belangrijke partner in de uitvoering van taken op het gebied van publieke gezondheid, preventie, veiligheid en zorg.

Gemeenschappelijke regeling Kredietbank Limburg (KBL)

Vestigingsplaats	Geleen				
Openbaar belang	Schuldhulpverlening				
Bestuurlijk belang	Maastricht heeft 2 van 7 leden, 6 van 20 stemmen in algemeen bestuur, en daarnaast 1 van 3 leden in dagelijks bestuur				
Financieel belang	• Enerzijds bijdrage in bestaanslasten van KBL, volgens een verdeelsleutel op basis van realisatie in afgelopen 3 jaar en aantal huishoudens met problematische schulden (mix-model). Anderzijds maandelijkse betaling voor gebruikslasten, op basis van werkelijke realisatie. • Vergoeding voor afschrijving oninbare consumptieve kredieten.				
Bijdrage gemeente	2025: € 3,123 mln. (2024: € 3,044 mln.)				
Programma	6 Sociaal domein				
Financiële informatie	*Resultaat 2025*	*Eigen vermogen per 31-12-2024*	*Eigen vermogen per 31-12-2025*	*Vreemd vermogen per 31-12-2024*	*Vreemd vermogen per 31-12-2025*
	€ 0	€ 0,800 mln.	€ 0,746 mln.	€ 13,535 mln.	€ 14,220 mln.
Niet afgedekte risico's	• Omdat er bij schuldhulpverlening sprake is van een open einde financiering (op basis van de wet hebben gemeenten tot taak schuldhulpverlening aan de inwoners van hun gemeente te geven) kan dit tot (onverwachte) stijging van de uitgaven leiden. • Op basis van een risicoanalyse wordt een weerstandvermogen opgebouwd, zodat voorziene risico-effecten zijn ingecalculeerd en de kans op tekorten gedurende het boekjaar is gemitigeerd. Onvoorziene tekorten komen voor rekening van de deelnemende gemeenten.				

Toelichting/ ontwikkelingen

Het bieden van schuldhulpverlening is een wettelijke taak voor gemeenten op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Gemeente Maastricht voert deze taak samen met andere gemeenten uit binnen de Gemeenschappelijke Regeling voor Sociale Kredietverlening en Schuldhulpverlening in Limburg (GR KBL). Deze regeling voorziet in de instelling van een openbaar lichaam, genaamd Kredietbank Limburg (KBL). Andere deelnemers aan deze regeling zijn de gemeenten Sittard-Geleen, Kerkrade, Landgraaf en Brunssum. Eind 2024 heeft het algemeen bestuur van de KBL de maatschappelijke opgave van de KBL geformuleerd als het – in samenwerking met maatschappelijke partners – voorkomen, duurzaam oplossen en stabiliseren van problematische schulden bij inwoners van de deelnemende gemeenten.

Met ingang van 1 januari 2025 is de bekostigingsstructuur van de KBL gewijzigd. De deelnemende gemeenten dragen alle voor een bepaald deel bij in de bestaanslasten van de KBL. De bestaanslasten bedragen indicatief 60% van de totale lasten. De verdeelsleutel voor de verdeling van de bestaanslasten heeft twee componenten (mix-model). Component 1 is het aandeel in de realisatie van de deelnemende gemeenten in de afgelopen drie jaren, component 2 is het aandeel in het totale aantal huishoudens met problematische schulden in de deelnemende gemeenten (volgens cijfers van het CBS). De verdeelsleutel fluctueert enigszins per jaar. Voor 2025 bedraagt het aandeel van gemeente Maastricht in de bestaanslasten 32,8%. De bestaanslasten worden vooraf, op kwartaalbasis, in rekening gebracht conform verdeelsleutel.

Daarnaast betalen de deelnemende gemeenten naar verbruik voor afname van diensten van de KBL (de verbruikslasten). De verbruikslasten bedragen indicatief 40% van de totale lasten. De gebruikslasten worden maandelijks in rekening gebracht.

De KBL werkt samen met de deelnemende gemeenten aan een vernieuwd dienstenpakket van de KBL (herijking strategie). Eind 2025 heeft het algemeen bestuur van de KBL een besluit genomen op de invulling van de herijking van de strategie. Dit besluit legt het fundament voor de transitie van de KBL-dienstverlening en de KBL-organisatie en voor de (her)verdeling van taken en bevoegdheden tussen de deelnemende gemeenten en KBL in de komende jaren.

Daarnaast lopen toetredingsprocedures met de gemeenten Meerssen en Vaals. Deze trajecten zullen naar verwachting culmineren in hun voorgenomen toetreding tot de GR KBL per 1 januari 2028.

De herijking van de strategie en de toetreding van Meerssen en Vaals tot de GR KBL zullen beslag krijgen in een geactualiseerde GR KBL. De raad wordt in de actualisatie van de GR KBL betrokken middels een zienswijze– en instemmingsprocedure in de eerste helft van 2027.

Gemeenschappelijke regeling Historisch Centrum Limburg (HCL)					
Vestigingsplaats	Maastricht				
Openbaar belang	Het (wettelijk) bewaren, beheren en benutten van de archiefbescheiden en collecties van gemeente en Rijk die berusten in de openbare archiefbewaarplaats HCL en toezicht houden op de niet-overgedragen (digitale) archiefbescheiden binnen de informatiehuishouding van de gemeente Maastricht.				
Bestuurlijk belang	Een lid in algemeen bestuur				
Financieel belang	Bekostigingsrelatie				
Bijdrage gemeente	2026: € 1,049 mln. (2025: € 1,079 mln.)				
Programma	5 Sport, cultuur en recreatie				
Financiële informatie	*Resultaat 2025*	*Eigen vermogen per 31-12-2024*	*Eigen vermogen per 31-12-2025*	*Vreemd vermogen per 31-12-2024*	*Vreemd vermogen per 31-12-2025*
	€ 0,968 mln.	€ 2,996 mln.	€ 3,914 mln.	€ 6,703 mln.	€ 6,977 mln.
Niet afgedekte risico's	Geen				
Toelichting/ ontwikkelingen					
Het Historisch Centrum Limburg (HCL) is een publiekrechtelijke organisatie en een openbaar lichaam op grond van de Gemeenschappelijke Regeling Historisch Centrum Limburg. Het HCL is ontstaan uit een samenwerking tussen het voormalige Rijksarchief in Limburg, het Gemeentearchief Maastricht en het streekarchief Rijckheyt in Heerlen. De deelnemende overheden werken binnen deze regeling samen aan de wettelijke taken op het gebied van archiefbeheer en informatiebehoud. Per 1 januari 2026 zijn elf Limburgse gemeenten en Waterschap Limburg toegetreden tot de Gemeenschappelijke Regeling HCL. Hiermee bestaat de regeling uit dertien gemeenten, het Waterschap Limburg en het HCL. De gemeente Maastricht heeft een actieve rol vervuld bij de totstandkoming van deze uitbreiding en de daarbij behorende actualisering van de gemeenschappelijke regeling. Het HCL beheert en stelt de archieven en collecties beschikbaar van de aangesloten overheden. Daarbij gaat het onder meer om de gemeentelijke archiefbewaarplaatsen van Maastricht en Heerlen en de rijksarchiefbewaarplaats in Limburg. Door middel van digitale dienstverlening en een studiezaal worden archieven, beeldcollecties en andere historische bronnen toegankelijk gemaakt voor inwoners, onderzoekers en andere belangstellenden. Daarnaast draagt het HCL zorg voor de duurzame toegankelijkheid van zowel analoge als digitale overheidsinformatie. Met de verwachte inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet per 1 januari 2027 zal het Rijk uittreden uit de gemeenschappelijke regeling van het HCL en de overige Regionale Historische Centra. De analoge rijksarchiefcollectie blijft echter onder beheer van het HCL en wordt op basis van een delegatiebesluit blijvend beheerd en beschikbaar gesteld. De financiële compensatie hiervoor blijft gelijk aan de huidige bijdrage en wordt verantwoord via de systematiek van de Specifieke Uitkering. De komende jaren ligt de nadruk op de verdere ontwikkeling van het e-Depot en de duurzame opslag van digitaal gevormde overheidsarchieven. Daarnaast blijft het HCL zich richten op een hoogwaardige digitale en fysieke dienstverlening en op het toegankelijk maken van archieven en collecties voor een breed publiek. Hierdoor levert het HCL een belangrijke bijdrage aan het behoud, beheer en gebruik van het Limburgse erfgoed en de duurzame informatiehuishouding van de aangesloten overheden.				

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg					
Vestigingsplaats	Maastricht				
Openbaar belang	Realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing.				
Bestuurlijk belang	4 van de 25 stemmen in het algemeen bestuur; burgemeester is voorzitter dagelijks bestuur/algemeen bestuur en voorzitter van de Veiligheidsregio Zuid Limburg.				
Financieel belang	Bijdrage volgens vastgestelde verdeelsleutel.				
Bijdrage gemeente	2025: € 12,812 mln. (2024: € 12,059 mln.)				
Programma	1 Veiligheid				
Financiële informatie	*Resultaat 2025*	*Eigen vermogen per 31-12-2024*	*Eigen vermogen per 31-12-2025*	*Vreemd vermogen per 31-12-2024*	*Vreemd vermogen per 31-12-2025*
	€ 2,498 mln. positief	€ 10,640 mln.	€ 16,046 mln.	€ 66,319 mln.	€ 58.590 mln.
Niet afgedekte risico's	De risico's voor de veiligheidsregio zijn bepaald op € 3,863 mln. De weerstandscapaciteit bedraagt € 2,550 mln. Het weerstandsvermogen bedraagt 0,66.				
Toelichting/ ontwikkelingen					
De Veiligheidsregio Zuid-Limburg is een gemeenschappelijke regeling van de zestien Zuid-Limburgse gemeenten op grond van de Wet veiligheidsregio's. Binnen de VRZL zijn de taken op het gebied van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing regionaal georganiseerd. Doel hiervan is een doelmatige, slagvaardige en professionele hulpverlening bij incidenten, rampen en crises.					

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg

De Veiligheidsregio heeft in de afgelopen jaren verdere stappen gezet in de professionalisering van de organisatie. In 2025 zijn onder meer de samenwerking binnen de crisisbeheersing versterkt, nieuwe brandweermedewerkers opgeleid, digitale systemen gemoderniseerd en investeringen gedaan in uitrusting, welzijn en mentale veerkracht van medewerkers en vrijwilligers. Ook werd de Zuidlimburgveilig-app geïntroduceerd om inwoners beter te informeren over risico's en veiligheid.

De begroting 2027 kent geen majeure beleidswijzigingen. Het jaar staat in het teken van de verdere uitvoering van het beleidsprogramma *'Een solide basis voor de toekomst'* en vormt het laatste jaar van de huidige beleidsplanperiode. Tegelijkertijd wordt de veiligheidsregio geconfronteerd met nieuwe maatschappelijke opgaven. Thema's als maatschappelijke weerbaarheid, operationele continuïteit, noodcommunicatie en voorbereiding op langdurige uitval van vitale voorzieningen hebben de afgelopen jaren aan belang gewonnen.

Samen met de gemeenten werkt de VRZL aan de verdere ontwikkeling van regionale coördinatiepunten en gemeentelijke noodsteunpunten, zodat de voorbereiding op grootschalige crises verder wordt versterkt. Ook in 2027 blijft dit een belangrijk aandachtspunt.

In 2026 heeft de Veiligheidsregio een korting van 10% op de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding opgevangen door het inzetten van incidentele middelen en het faseren van werkzaamheden. Voor 2027 wordt uitgegaan van aanvullende rijksmiddelen, waardoor de verdere ontwikkeling en professionalisering van de crisisbeheersing kan worden voortgezet.

De Veiligheidsregio Zuid-Limburg heeft over de afgelopen jaren positieve resultaten gerealiseerd, waarvan een deel is teruggegeven aan de deelnemende gemeenten. Voor Maastricht hebben deze resultaatteruggaven geleid tot incidentele financiële voordelen. De resultaatsbestemming voor Maastricht waren over de jaren 2024 € 0,072 mln. en 2025 € 0,453 mln.

De komende jaren wordt meer duidelijkheid verwacht over de toekomstige rol en taken van veiligheidsregio's. De VRZL blijft hierover in gesprek met de deelnemende gemeenten, bestuurders en gemeenteraden, zodat gezamenlijk kan worden ingespeeld op de veranderende veiligheidsopgaven binnen de regio.

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL)

Vestigingsplaats	Maastricht			
Openbaar belang	Uitvoeren van de wettelijke milieutaken			
Bestuurlijk belang	Een stem in zowel algemeen bestuur en dagelijks bestuur (8% weging)			
Financieel belang	De jaarlijkse financiële bijdrage van gemeente Maastricht in de Omgevingsdienst Zuid-Limburg begroting 2027 is € 2.133 mln. van € 25.943 mln.; dat komt neer op 8 %			
Bijdrage gemeente	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
	€ 2.133 mln.	€ 2.218 mln.	€ 2.307 mln.	€ 2.399 mln.
Programma	7 Volksgezondheid en milieu			
Financiële informatie	Jaar	(Verwacht) resultaat	Eigen vermogen per 31-12	Vreemd vermogen per 31-12
	2025 (realisatie)	€ 1.375 mln.	€ 2.580 mln.	€ 3.390 mln.
	2026 (begroting)	€ 0	€ 1.155 mln.	€ 3.390 mln.
	2027 (begroting)	€ 0	€ 1.055 mln.	€ 3.390 mln.
Niet afgedekte risico's	De risico's zijn gelijk aan het weerstandsvermogen, deze worden jaarlijks berekend en vormen de basis voor de omvang van algemene reserve.			

Toelichting/ ontwikkelingen

De Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL per 1 juli 2024) is voor de 16 Zuid-Limburgse gemeenten en de provincie de uitvoeringsorganisatie van de basistaken milieu; Maastricht heeft ook specialistische plustaken (o.a. geluid, lucht, geur) ingebracht. De uitvoering van de milieutaken is vastgelegd in een meerjarige dienstverleningsovereenkomst met elke partij afzonderlijk. De nadere precisering van de dienstverlening vindt jaarlijks plaats middels een vast te stellen werkprogramma waarin in detail is uitgewerkt wat de verwachting is aan te verlenen diensten per deelnemer in de gemeenschappelijke regeling (o.a. vergunningen milieu, controles milieubedrijven enz.). De voortgang van de werkzaamheden wordt verantwoord via twee tussentijdse voortgangsrapportages en een volledig jaarverslag.

In de afgelopen jaren is door de ODZL en de deelnemers hard gewerkt aan het bereiken van het predicaat Robuust. Met succes, het Ministerie heeft de ODZL bericht dat aan alle vereisten is voldaan om in het najaar van 2026 officieel het predicaat Robuust te ontvangen. Een belangrijke stap in de toekomstbestendigheid van de ODZL, die in de basistaken milieu voor steeds grotere en zwaardere uitdagingen komt te staan.

Net als in de voorgaande jaren blijft in 2027 de focus van de ODZL op de uitvoering van de taken rondom vergunningverlening, toezicht, handhaving, klachtenafhandeling, advisering en de specialistische taken rondom omgevingsveiligheid, bodem, geluid, lucht, asbest, energie, vuurwerk en juridische advisering.
De door het Algemeen Bestuur op 1 juli 2026 vastgestelde begroting 2027 betekent op sommige vlakken een zwaardere begroting dan die van 2026. Dit komt door een aantal taken dat de ODZL nieuw op zich neemt, of gaat intensiveren. Hierbij denken we aan de aanpak van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) en indirecte lozingen, maar ook een inhaalslag in het in kaart brengen van bedrijven in de regio.

Verder ziet de ODZL komende jaren steeds meer nieuwe maatschappelijke en technologische ontwikkelingen op zich afkomen, die worden meegenomen in het nieuwe U+H Beleidsplan 2026-2029. De echte impact van deze veranderingen kan op dit moment nog niet volledig ingeschat worden door de ODZL en krijgt een verdieping in het nieuwe beleidsplan. Dan zal ook worden bezien in hoeverre deze veranderingen en ontwikkelingen door vertaald moeten worden in toekomstige begrotingen.

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL)
Het beleid van de ODZL is erop gericht om te beschikken over een weerstandsvermogen dat voorziet in dekking van de gepercipieerde en gekwantificeerde risico's. Dit bepaalt de ondergrens van het weerstandsvermogen. Er wordt gestreefd naar een weerstandsvermogen van 1,0 wat wil zeggen dat de middelen die beschikbaar zijn om tegenvallers op te vangen (de weerstandscapaciteit) precies voldoende van omvang zijn, om de geïnventariseerde risico's op te vangen. De bovengrens wordt gevormd door de in de Gemeenschappelijke Regeling opgenomen begrenzing van 10% van de exploitatiebegroting van het volgende jaar.

Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)					
Vestigingsplaats	Roermond.				
Openbaar belang	BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie van de deelnemende gemeenten en het waterschap de zorg voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen en de uitvoering van de wet WOZ. BsGW werkt daarbij tegen de laagst mogelijke kosten, uitgaande van de beste prijs/prestatie-verhouding gekoppeld aan een optimaal niveau van dienstverlening. Hierbij hoort ook het zoveel mogelijk zoeken en daadwerkelijk aangaan van samenwerkingsverbanden met andere overheden wanneer deze efficiëntievoordelen opleveren.				
Bestuurlijk belang	Lid algemeen bestuur met stemrecht op basis van aandeel in de kosten (9,61%) en lid dagelijks bestuur.				
Financieel belang	Bijdrage op basis van verdeelsleutel (aantallen aanslagregels, WOZ-objecten, aanslagbiljetten en klantcontacten)				
Bijdrage gemeente	2027: € 2.637 mln. (2026: € 2.632 mln.)				
Programma	0 Bestuur en ondersteuning 3 Economie 6 Sociaal domein 7 Volksgezondheid en milieu				
Financiële informatie	*Resultaat 2025*	*Eigen vermogen per 31-12-2024*	*Eigen vermogen per 31-12-2025*	*Vreemd vermogen per 31-12-2024*	*Vreemd vermogen per 31-12-2025*
	€ 4,526 mln.	€ 5,224 mln.	€ 6.528 mln.	€ 11,562 mln.	€ 8.175 mln.
Niet afgedekte risico's	Risico voor kosten bedrijfsvoering komen voor rekening van de regeling				
Toelichting/ ontwikkelingen					
BsGW heft en int alle lokale belastingen namens haar deelnemers, beheert de authentieke basisregistraties en verzorgt de uitvoering van de wet WOZ voor de gemeentelijke deelnemers. BsGW voert deze taken uit voor haar deelnemers, zijnde gemeenten en het waterschap. Dit doet BsGW op rechtmatige wijze en voorts zo doeltreffend, doelmatig en klantvriendelijk mogelijk. BsGW is een uitvoerende en dienstverlenende organisatie die op basis van maatschappelijk algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes wordt geleid. BsGW werkt tegen de laagst mogelijke kosten, uitgaande van de beste prijs/prestatieverhouding gekoppeld aan handhaving en waar mogelijk verhoging van het niveau van de dienstverlening. Hierbij hoort ook expliciet het zoveel mogelijk zoeken en daadwerkelijk aangaan van samenwerkingsverbanden met andere overheden wanneer deze schaalvergroting en efficiëntievoordelen opleveren. BsGW investeert als kwaliteitsorganisatie continu in de ontwikkeling van kennis en resultaatbewustzijn van haar medewerkers. Grote waarde wordt toegekend aan welzijn, veiligheid en gezondheid van de medewerkers in het functioneren. BsGW is als zelfstandige belastingsamenwerking opgericht per 1 april 2011. Gemeente Maastricht is per 1 januari 2014 toegetreden tor deze GR. Per 31 december 2024 bestaat de GR uit het Waterschap Limburg en de gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel & Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal en Weert. Jaarrekening BsGW 2025: over 2025 bedraagt het resultaat € 4,526 mln. Voordelig. Het resultaat van de reguliere bedrijfsvoering wordt veroorzaakt door het begrote resultaat 2025 (€ 0,068 mln. voordeel), personeelskosten (€ 1,493 mln. voordeel), operationele kosten (overige diensten door derden, kostenvergoeding bezwaar/beroep en overige operationele kosten) (€ 1.867 mln. voordeel) en diverse kosten (huisvesting, afschrijving, ICT en bank) (€ 0,496 mln. voordeel). Ontwikkelingen: Begroting BsGW 2027: De bijdrage aan BsGW stijgt in 2027 met € 0,005 mln. (0,2%) van € 2.632 mln. naar € 2.637 mln. vanwege stijgende lonen en inflatie enerzijds en dalende proceskosten anderzijds.				

Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz	
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen.
Openbaar belang	Bevordering zelfredzaamheid en participatie.
Bestuurlijk belang	Wethouder (algemeen bestuur/dagelijks bestuur)
Financieel belang	Verliesbijdrage naar rato van inwoneraantal (overheadkosten)/ naar rato van ritten (indirecte vervoerskosten)/ afrekening daadwerkelijke vervoerskosten.
Bijdrage gemeente	2027: € 3,968 mln. (2026: € 3,893 mln.)
Programma	6 Sociaal domein

Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz					
Financiële informatie	*Resultaat 2025*	*Eigen vermogen per 31-12-2024*	*Eigen vermogen per 31-12-2025*	*Vreemd vermogen per 31-12-2024*	*Vreemd vermogen per 31-12-2025*
	€ 1,598 mln. (positief)	€ 1,423 mln.	€ 2,448 mln.	€ 7,608 mln	€ 9,502 mln.
Niet afgedekte risico's	Verliesbijdrage naar rato van inwoneraantal (overheadkosten)/ naar rato van ritten (indirecte vervoerskosten)/ afrekening daadwerkelijke vervoerskosten.				
Toelichting/ ontwikkelingen					
Sinds 11 mei 2016 werken 30 Limburgse gemeenten binnen de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz samen aan toekomstbestendig Vervoer op Maat. Omnibuzz draagt zorg voor een goede uitvoering van collectief en individueel vraagafhankelijk vervoer voor reizigers met een door de gemeente verstrekte Wmo-indicatie, zodat zij optimaal kunnen blijven deelnemen in de maatschappij. Omnibuzz verzorgt het contractmanagement en –beheer en heeft een ontwikkelfunctie binnen dit doelgroepenvervoer. Daarnaast verzorgt Omnibuzz de ritaanname (callcenter) en tactische regie. Vervoerders plannen deze ritten vervolgens in en rijden deze ritten. De formatie van Omnibuzz is 0,056 fte per 1.000 inwoners in 2026. De apparaatskosten bedragen € 2,98 per inwoner. De overhead is 9,6 % van de totale lasten. Voor 2027 is een bedrag van € 3,968 mln. begroot (bron: Begroting 2027 Omnibuzz). Daaronder ligt het uitgangspunt dat 102,5% van het in 2025 gerealiseerde vervoersvolume wordt geprognosticeerd, waarmee een toekomstige groei binnen de begroting kan worden opgevangen. Enerzijds zien we dat de reisbehoefte bij reizigers (nog) niet op het niveau van pre-COVID19 is, maar dat er wel sprake is van een lichte gestage groei is. Anderzijds wordt het vervoer, met name tijdens piekmomenten, gereguleerd als gevolg van een chauffeurstekort. Aanvullend daarop kent Omnibuzz vanaf 1 april 2026 gratis Omnibuzz voor minima tot 110% van het sociaal minimum die in het bezit zijn van een Omnibuzz-indicatie. In 2027 richt Omnibuzz zich op het vernieuwen van Wmo-aanbestedingen, het verbeteren van doelgroepenvervoer via datagedreven sturing, OV-stimulering en digitalisering (MijnOmnibuzz), het professionaliseren van leerlingen- en jeugdwetvervoer, het implementeren van nieuwe contracten en kwaliteitsafspraken, het voorbereiden van toekomstige wijzigingen zoals zones → kilometers, en het verstevigen van de organisatie door moderne IT-systemen, wettelijke naleving, risicomanagement en procesoptimalisatie.					

Regionale Samenwerking Leerplicht en regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC)	
Vestigingsplaats	Centrumgemeente Maastricht
Openbaar belang	Uitoefenen van bevoegdheden inzake het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet, de Wet School naar Duurzaam Werk, de Wet op het primair onderwijs en de Wet op het voortgezet onderwijs, Wet basiseducatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra.
Bestuurlijk belang	Het bestuur wordt gevormd door het Portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland. Het Jaarverslag Leerplicht-RMC wordt jaarlijks door het college van burgemeester en wethouders van Maastricht vastgesteld en ter informatie aangeboden aan de colleges van de deelnemende gemeenten, die zelf hun respectieve gemeenteraden actief informeren.
Financieel belang	In de gemeentelijke begroting kosten en baten in evenwicht, met een verhouding 2:1 als ratio Maastricht-regio. Financiering vindt plaats door het gemeentefonds. Door deze samenwerking wordt de leerplichtfunctie efficiënter uitgevoerd. Bijdrage op basis van twee verdeelsleutels: aantal zorgleerlingen en aantal leerplichtigen. Aanvullende financiering vanuit OCW op het Regionaal Programma Wet School naar Duurzaam Werk (WSDW).
Programma	4 Onderwijs
Niet afgedekte risico's	Geen
Toelichting/ ontwikkelingen	
Het regionaal uitoefenen van de bevoegdheden inzake het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet, Regeling regionaal programma en Doorstroompuntfunctie 2026-2029, vervat in de Wet op het voortgezet onderwijs, Wet Educatie en beroepsonderwijs en de Wet Passend Onderwijs. De leerplichtambtenaar is belast met het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet door jongeren en/of ouders/verzorgers. Hij bewaakt het recht op onderwijs voor de jongere en verleent hulp aan jongeren, ouders/verzorgers en scholen als de jongere door (dreigend) schoolverzuim in zijn vorming en ontplooiing wordt belemmerd en als er sprake is van problematisch gedrag. Het toezicht heeft het karakter van maatschappelijke zorg. Deze maatschappelijke zorg heeft een multidisciplinair karakter waarbij de nadruk ligt op een goede samenwerking in zogenaamde knooppunten op scholen met andere hulpverlenende instanties (JGZ, schoolmaatschappelijk werk, consulenten Jeugd), zodat de jongere en/of ouders/ verzorgers als nodig snel en adequaat verwezen kunnen worden. De regionale doorstroompuntfunctie wordt in hetzelfde werkgebied uitgevoerd. Het gaat vooral om het melden van voortijdige (niet-leerplichtige) schoolverlaters en het bestrijden van voortijdig schoolverlaten in het kader van de Wet School naar Duurzaam Werk. Dit behelst het registreren, het in beeld brengen en houden van jongeren van 12 tot 27 jaar die nog geen startkwalificatie (diploma havo/vwo of mbo-2) hebben gehaald en hun trajectbegeleiding terug naar school, een andere opleiding of naar werk. Gekozen is voor een 'centrumgemeente' constructie door het hoge uitvoeringsgehalte van de regeling.	

Gemeenschappelijke regeling Leerlingenvervoer	
Vestigingsplaats	Centrumgemeente Maastricht
Openbaar belang	Waarborgen bereikbaarheid en toegankelijkheid van (speciaal) onderwijs
Bestuurlijk belang	Deelnemende gemeenten hebben de uitvoering van het leerlingenvervoer (beschikken en contractmanagement) overgedragen aan Maastricht als centrumgemeente. De deelnemende gemeenten blijven wel zelf verantwoordelijk voor de beleidsmatige kant van het leerlingenvervoer
Financieel belang	Het organiseren van leerlingenvervoer is een wettelijke taak en een openeinderegeling. Financiering vindt plaats via het gemeentefonds. Door deze samenwerking wordt het leerlingenvervoer efficiënter uitgevoerd
Programma	4 Onderwijs
Niet afgedekte risico's	Geen
Toelichting/ ontwikkelingen	
De gemeenten Maastricht, Meerssen, Valkenburg, Eijsden-Margraten, Gulpen-Witten en Vaals participeren in een gemeenschappelijke regeling Leerlingenvervoer om: ➢ De efficiëntie en effectiviteit van de uitvoering van de aan de gemeente opgedragen wetten en regelingen op het terrein van leerlingenvervoer te vergroten en de dienstverlening te verbeteren; ➢ De kwetsbaarheid in de uitvoering van onder andere specialistische werkzaamheden te verkleinen en beter te kunnen inspelen op snel wijzigende omstandigheden op het terrein van het leerlingenvervoer en maatwerkvervoer Jeugd; ➢ De continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen; ➢ De kwaliteit van het vervoer optimaal te houden en/of te optimaliseren; ➢ De kosten zo veel mogelijk in de hand te houden.	

Gemeenschappelijke regeling verwerving jeugdhulp regio Zuid-Limburg (centrumgemeente Maastricht)	
Vestigingsplaats	Centrumgemeente Maastricht
Openbaar belang	Organiseren van jeugdhulp door middel van inkoop of subsidiëring ten behoeve van de 16 gemeenten in de regio Zuid-Limburg
Bestuurlijk belang	Elke gemeente heeft een lid in het bestuurlijk overleg Jeugd dat toezicht houdt op de uitvoering. De portefeuillehouders van 6 gemeenten zijn lid van de stuurgroep Jeugd die de gemeente Maastricht adviseren bij het uitvoeren van de functie van centrumgemeente. Maastricht is voorzitter van beide bestuurlijke overleggen en heeft directe zeggenschap over de bedrijfsvoering.
Financieel belang	Bijdrage in de apparaatskosten op basis van een vastgestelde verdeelsleutel. De kosten van de inzet van jeugdhulp komen ten laste van de deelnemende gemeenten op basis van toegekende zorg.
Programma	6 Sociaal domein
Niet afgedekte risico's	Geen
Toelichting/ ontwikkelingen	
Maastricht organiseert als centrumgemeente de beschikbaarheid van jeugdhulp in de regio Zuid-Limburg. Deze samenwerking van alle 16 gemeenten in Zuid-Limburg wordt sinds de decentralisatie van Jeugdhulp op grond van de Jeugdwet in 2015 vormgegeven als een lichte gemeenschappelijke regeling. Bestuurlijke aansturing vindt plaats door een bestuurlijk overleg van de 16 gemeenten en een stuurgroep van de gemeenten Maastricht, Sittard-Geleen, Heerlen, Eijsden-Margraten, Beekdaelen en Kerkrade. Gemeente Maastricht is voorzitter van beide overleggen. De inhoudelijke portefeuilles in de stuurgroep zijn verdeeld over 6 gemeenten. Als centrumgemeente is Maastricht verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering. De eindverantwoordelijkheid voor beleid en financiën blijft nadrukkelijk bij de aangesloten gemeenten. Uitgangspunt is daarbij om zo veel mogelijk het beleid gezamenlijk vorm te geven. De daadwerkelijke inzet van jeugdhulp (de toegang) is een verantwoordelijkheid van de individuele gemeenten. In 2026-2027 wordt een onafhankelijke verkenning gedaan of de vorm van deze GR, centrumgemeente, nog wel passend is bij de wettelijke eisen (inwerkingtreding van de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg (Wvbj) per 2027), de regionale ambities en de zwaardere financiële en beleidsmatige verantwoordelijkheden. Besluitvorming hierop is een raadsbevoegdheid.	

Gemeenschappelijke regeling Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie sociale dienst Maastricht-Heuvellandgemeenten (Sociale Zaken Maastricht Heuvelland)	
Vestigingsplaats	Centrumgemeente Maastricht
Openbaar belang	Uitvoering van de werkzaamheden op gebied van sociale zaken van de 5 deelnemende gemeenten
Bestuurlijk belang	Elke gemeente heeft een lid in het Portefeuillehoudersoverleg Sociale Zaken dat toezicht houdt op de uitvoering van het vastgestelde beleid. Maastricht heeft zelf zeggenschap op de bedrijfsvoering.
Financieel belang	Bijdrage in de apparaatskosten volgens vastgestelde verdeelsleutel. Daarnaast programmabudgetten op grond van inhoudelijke afspraken.
Programma	6 Sociaal domein
Niet afgedekte risico's	Geen

Gemeenschappelijke regeling Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie sociale dienst Maastricht-Heuvellandgemeenten (Sociale Zaken Maastricht Heuvelland)
Toelichting/ ontwikkelingen
SZMH is de gezamenlijke Sociale Dienst van de gemeenten Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Namens de deelnemers voert SZMH de PW en aanverwante regelingen uit op 2 leefgebieden, namelijk bestaanszekerheid (inkomen en minimaregelingen) en participatie (re-integratie). De samenwerking wordt sinds 2016 vormgegeven middels een lichte gemeenschappelijke regeling. Het bestuur wordt op basis van gelijkwaardigheid gevormd door de portefeuillehouders van de 5 gemeenten. De gemeente Maastricht is centrumgemeente met zeggenschap over de bedrijfsvoering. De eindverantwoordelijkheid voor beleid en financiën blijft nadrukkelijk bij de aangesloten gemeenten. Uitgangspunt is daarbij om zo veel mogelijk het beleid gezamenlijk vorm te geven.

Gemeenschappelijke regeling subsidiëring Stichting Antidiscriminatievoorziening Limburg	
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Uitoefenen van wettelijke taken op het gebied van Antidiscriminatie.
Bestuurlijk belang	Gemeente Maastricht (namens de gemeenten in Zuid-Limburg) en gemeente Roermond (namens de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg) treden op als centrumgemeenten naar de Stichting Antidiscriminatievoorziening Limburg.
Financieel belang	Bijdrage op basis van inwoners/verliesbijdrage naar rato van inwoners.
Programma	1.2 Openbare orde en Veiligheid
Niet afgedekte risico's	Geen
Toelichting/ ontwikkelingen	
Sinds 2009 is middels een beperkte Gemeenschappelijke Regeling ervoor gekozen de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga) uit te voeren. Vanaf 2024 is er één landelijke naam voor de antidiscriminatievoorziening, discriminatie.nl. Voor Limburg betekent dit dat de Stichting Antidiscriminatievoorziening Limburg (wel nog op de kvk als Stichting Antidiscriminatievoorziening Limburg) de naam discriminatie.nl/Limburg hanteert. De werkwijze van blijft onveranderd. Binnen de (beperkte) Gemeenschappelijke Regeling is het de uitvoerende partij, als onafhankelijk meldpunt waar inwoners een melding van discriminatie kunnen doen. Gemeente Maastricht is voor de regio Zuid-Limburg met 16 deelnemende gemeenten de centrumgemeente voor betreft de subsidierelatie met Stichting Antidiscriminatievoorziening Limburg. De Stichting Antidiscriminatievoorziening Limburg staat aan de lat voor drie taken, ze voeren de wettelijke taken van de Wga uit *(1- onafhankelijke bijstand te verlenen bij discriminatieklachten en 2 – klachtenregistratie en monitoring)*, als ook een preventie taak *(voorlichting en preventie)* afgesproken in de GR. Vooruitlopend: Het ministerie van BZK heeft 1 december 2026 vastgesteld als een go/no-moment voor het ingang zetten van de transitie naar één landelijke organisatie. Hierbij zal mogelijk ook meer duidelijkheid worden gegeven over de ingang van de nieuwe wet Antidiscriminatie.	

Stichtingen en verenigingen

Stichting Personeelsbeheer Sport	
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het in dienstbetrekking hebben en houden van medewerkers. Desbetreffende medewerkers te detacheren aan de sportorganisatie van de gemeente Maastricht met al daartoe behoort of daartoe gedienstig is. Alles in de ruimste zin van het woord.
Bestuurlijk belang	De stichting heeft een bestuur waarvan minimaal twee bestuursleden gemeente ambtenaar moeten zijn met de functie directeur.
Financieel belang	Alle kosten van de stichting worden doorbelast aan Maastricht Sport
Programma	5 Sport, cultuur en recreatie
Niet afgedekte risico's	Geen
Toelichting/ ontwikkelingen	
In de Stichting Personeelsbeheer Sport zitten medewerkers die een dienstbetrekking hebben binnen de CAO Zwembaden en waarvan de loonkosten direct worden doorbelast naar het Geusseltbad. Jaarlijks wordt de jaarrekening besproken met het bestuur van de Stichting Personeelsbeheer Sport. Alle kosten bijvoorbeeld opleidingskosten, salaris, verzekeringen worden doorbelast aan Maastricht Sport.	

Stichting Culturele en Civiele Dienstverlening Kunsten (SCCDK)	
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het uitvoeren van civiele diensten (horeca) voor het Theater aan het Vrijthof. Het in opdracht en voor rekening en risico van het Theater aan het Vrijthof organiseren van culturele evenementen in Maastricht.
Bestuurlijk belang	Directeur Theater aan het Vrijthof is tevens directeur van SCCDK, toezicht door bestuur SCCDK
Financieel belang	Voor- en nadelig resultaat wordt verrekend met het Theater
Programma	5 Sport, cultuur en recreatie
Niet afgedekte risico's	Geen
Toelichting/ ontwikkelingen	
De SSCDK verricht, onder leiding van de directeur van het Theater en een onafhankelijk bestuur, civiele diensten voor het Theater, voornamelijk inzet van horecapersoneel. Voor deze werknemers is de horeca CAO van toepassing.	

Stichting Centre Céramique	
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Op 1 december 2022 werd de steunstichting Centre Céramique Maastricht – Bibliotheek & Museum opgericht. Deze stichting heeft ten doel het verlenen van materiële en immateriële steun aan Centre Céramique.
Bestuurlijk belang	Stichting Centre Céramique Maastricht – Bibliotheek & Museum heeft een bestuur met vijf bestuursleden die gezamenlijk bevoegd zijn. De uitvoerende taken liggen bij Centre Céramique met de directeur van Centre Céramique als eindverantwoordelijke. De bestuursleden zijn niet verbonden aan Centre Céramique, en zijn onafhankelijk van de gemeente Maastricht.
Financieel belang	De hoofdactiviteit van de stichting is het behulpzaam zijn bij het verkrijgen van extra financiële steun voor het uitvoeren van door Centre Céramique voorgedragen projecten.
Programma	De steunstichting volgt het beleid van Centre Céramique. Dit is verankerd in het meerjarenplan 2026-2029 en meer in het bijzonder in de visie ('Centre Céramique draagt bij aan de kwaliteit van leven en kansengelijkheid').
Niet afgedekte risico's	Geen
Toelichting/ ontwikkelingen	
De voorgedragen projecten moeten qua vorm en inhoud passen binnen bestaande nationale en internationale subsidiemogelijkheden. De stichting Centre Céramique zal als steunstichting zelf geen projecten gaan uitvoeren.	

Stichting Centrum voor Natuur- en Milieueducatie (CNME)					
Vestigingsplaats	Maastricht				
Openbaar belang	Ontwikkelen en beheren van ecologische en duurzame kwaliteiten in verstedelijkt- en buitengebied, door middel van educatie en voorlichting de stadsbewoners en organisaties betrekken bij alle aspecten van hun natuurlijke leefomgeving.				
Bestuurlijk belang	Op basis van een 'quasi in house constructie'.				
Financieel belang	Dienstverleningsovereenkomst 2025-2027; de concrete werkzaamheden en financiële omvang worden jaarlijks vastgelegd in een jaarprogramma en opdrachtverstrekking.				
Bijdrage gemeente	2026: € 0,418 mln. (2025: € 0,390 mln.)				
Programma	4 Onderwijs 5 Sport, cultuur en recreatie 7 Volksgezondheid en milieu				
Financiële informatie	*Resultaat 2025*	*Eigen vermogen per 31-12-2024*	*Eigen vermogen per 31-12-2025*	*Vreemd vermogen per 31-12-2024*	*Vreemd vermogen per 31-12-2025*
	€ 0,121 mln.	€ 0,065 mln.	€ 0,159 mln.	€ 0,652 mln.	€ 0,564 mln.
Niet afgedekte risico's	Beperkt tot eigen inbreng.				
Toelichting/ ontwikkelingen:					
CNME voert in opdracht van de gemeente Maastricht werkzaamheden uit op het gebied van natuur- en duurzaamheidseducatie (NDE), ecologisch beheer en ondersteuning van inwoners bij de energietransitie. Voor NDE geldt een dienstverleningsovereenkomst voor de periode 2025-2027; de concrete opdrachten worden jaarlijks in een jaarprogramma vastgelegd. De financiële positie van CNME is in 2025 verbeterd. Het geconsolideerde resultaat over 2025 bedraagt € 0,121 mln. positief en het eigen vermogen is toegenomen van € 0,065 mln. naar € 0,159 mln. De tijdelijke extra gemeentelijke ondersteuning voor de periode 2024-2026 wordt vanaf 2027 gedeeltelijk afgebouwd. De kostendekkendheid van de gemeentelijke opdrachten blijft daarom een aandachtspunt. In 2026 wordt samen met CNME verder gewerkt aan inzicht in kostprijzen en een toekomstbestendige opdracht- en bekostigingsstructuur, in het bijzonder voor het ecologisch beheer.					

Stichting Economische Samenwerking Zuid Limburg (ESZL)					
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen.				
Openbaar belang	Het doen realiseren van programma's op de economische speerpunten in Zuid-Limburg.				
Bestuurlijk belang	Bestuurslid.				
Financieel belang	In de Maastrichtse begroting hebben wij € 3 per inwoner gereserveerd voor aan ESZL gerelateerde projecten.				
Bijdrage gemeente	€ 376.998 op basis van 125.666 inw. (2025)				
Programma	3 Economie				
Financiële informatie	*Voorlopige resultaat 2025*	Eigen ver mogen per 31-12-2024	Voorlopige eigen vermogen per 31-12-2025	Vreemd vermogen per 31-12-2024	Voorlopig vreemd vermogen per 31-12-2025
	Negatief € 0,000622 mln.	€ 0,318 mln.	€ 0,318 mln.	€ 1,516 mln.	€ 1,324 mln.
Niet afgedekte risico's	Geen				
Toelichting/ ontwikkelingen					

Met de strategische Agenda 'Zuid-Limburg gaat over Grenzen heen, als vertrekpunt werkt het economisch samenwerkingsverband Zuid-Limburg samen met haar partners aan een vitaal en duurzaam economisch toekomstperspectief voor Zuid-Limburg. Een toekomstperspectief dat niet enkel gericht is op welvaart, maar ook een positief bijdraagt aan brede welvaart voor onze inwoners.

De stichting neemt daarin de rol van aanjager, verbinder en facilitator in triple helix verband op zich. In de Economic Board Zuid – Limburg (EBZL) vormen de triple helix partners een gezamenlijke strategische agenda. Belangrijkste thema's daarin zijn Talent (mbo tot wo), MKB, Innovatie en Vestigingsklimaat.

Ontwikkelingen 2025

- De Regio Deal 6e tranche is met € 10 mln. rijksbijdrage gehonoreerd;
- Is er een stuurgroep voor de Human Capital Agenda Zuid-Limburg, in opdracht van board, gevormd. Samenstelling: voorzitter van de board, de voorzitter van de Arbeidsregio Zuid-Limburg (AMRZL) en Ondernemend Limburg. De stuurgroep verbindt de strategische meerjarenagenda van de arbeidsmarkt regio en de Human Capital Agenda welke opgesteld wordt in opdracht van de Board;
- De verkenningsfase om tot One Economic Board Limburg te komen is in een afrondende fase beland en heeft inmiddels; juli 206 tot een Letter of Intent geleid onderschreven door regio's Noord – Midden en Zuid-Limburg;
- Economic Boards in Nederland hebben zich verenigt onder de vlag 'Economic Boards Nederland'. De verzamelde Boards werken hier aan gezamenlijke thema's, voeren gezamenlijk lobby richting den Haag en Europa, wisselen kennis uit en leggen nieuwe verbindingen.

Stichting Samenwerking Zuid-Limburg					
Vestigingsplaats	Sittard				
Openbaar belang	1. De stichting heeft ten doel als vliegwiel te fungeren voor de ontwikkeling van de regio Zuid-Limburg door middel van het stimuleren en intensiveren van de samenwerking tussen overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijk middenveld en voorts al hetgeen in de ruimste zin met één en ander verband houdt, daartoe behoort en/of daartoe bevorderlijk kan zijn. 2. De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door te werken aan versterking van de welvaart van de Regio en het welzijn van haar inwoners, versnelling naar gezonde, veilige en sociale leefomgevingen met name in kwetsbare wijken en kernen, versnelling naar een circulaire en duurzame economie en samenleving, perspectief voor en versterking van het unieke Zuid-Limburgse landschap en investeren in een goed werkende grensoverschrijdende kenniseconomie en een internationale arbeidsmarkt.				
Bestuurlijk belang	Bestuurslid Lid van DB – Dagelijks bestuur én AB – Algemeen Bestuur				
Financieel belang	In de Maastrichtse begroting is voor 2027 € 1 per inwoner gereserveerd voor SZL.				
Bijdrage gemeente	€ 125.563 op basis van 126.026 inwoners (2026)				
Programma	3 Economie				
Financiële informatie	*Resultaat 2025*	*eigen vermogen per 31-12-2024*	*Eigen vermogen per 31-12-2025*	*vreemd vermogen per 31-12-2024*	*Vreemd vermogen per 31-12-2025*
	€ 0 mln.	N.v.t. (SZL is pas opgericht in 2025)	€ 0 mln.	N.v.t. (SZL is pas opgericht in 2025)	€ 0
Niet afgedekte risico's	Gemeenten verlagen of beëindigen hun bijdrage na 2028 als gevolg van politieke besluitvorming of veranderende politieke prioriteiten.				

Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

De gemeente Maastricht heeft een oppervlakte van 5.890 hectare (59 km2) waarvan ruim 400 ha water. Binnen dit gebied heeft de gemeente de infrastructuur (wegen/verhardingen, kunstwerken, water, riolering), voorzieningen (groen, verlichting, sportfaciliteiten) en gebouwen in beheer. Een goede eigentijdse kwaliteit van deze kapitaalgoederen is een randvoorwaarde voor een goede leefbaarheid en bevordert de ontwikkeling van de stad in alle opzichten. In deze paragraaf wordt ingegaan op het onderhoud van de aanwezige kapitaalgoederen.

Infrastructuur en voorzieningen in de openbare ruimte

Algemeen beleidskader

Vanuit de zorg voor een structureel goed, veilig en efficiënt leef- werk- en woonmilieu voor de burger geeft de gemeente jaarlijks aanzienlijke bedragen uit aan het verkrijgen/vervaardigen en onderhouden van kapitaalgoederen.

Deze paragraaf beschrijft de belangrijkste informatie over de kapitaalgoederen wegen, riolering, civieltechnische kunstwerken, openbare verlichting, groen en de gemeentelijke gebouwen. In het bijzonder wordt inzicht verschaft in actuele beheerplannen de van toepassing zijnde kwaliteitsniveaus en de mate van achterstallig onderhoud. Daartoe benoemt deze paragraaf o.a. de budgetten voor de afzonderlijke producten en wordt inzicht verschaft in de actuele stand van zaken vanuit een oogpunt van onderhoud.

Op 28 november 2023 is de nota IBOR (Integraal Beheer Openbare Ruimte) 2024 vastgesteld door de raad. Ten behoeve van de nota heeft een hernieuwde kritische analyse van de huidige toestand van onze assets plaatsgevonden, als onderdeel van “assetmanagement”, om verder “in control” te komen.
Ook waren er praktische redenen om deze nota uit te brengen die o.a. te maken hebben met aflopende leidraden (nu beheerplannen) die geactualiseerd dienen te worden. Door de vaststelling van de overkoepelende “Nota IBOR 2024” is er tot 2029 duidelijkheid over het financiële ruimtebeslag dat noodzakelijk is voor het onderhoud van de beschreven assets op de in de IBOR-nota benoemde kwaliteitsniveaus. Er hoeven dan geen leidraden meer te worden vastgesteld om het financiële ruimtebeslag per asset te autoriseren. Volstaan zal kunnen worden met beheerplannen. In de praktijk bestaat een wisselwerking tussen de beheerplannen voor diverse assets en de vertaling daarvan in de IBOR nota 2024 die tot 2029 van toepassing is. Indien de input vanuit de beheerplannen uit de pas loopt met de IBOR-nota zal daarover gerapporteerd worden in de Planning & Control cyclus en kan eventueel bijstelling plaatsvinden. Voor het onderdeel riolering wordt overigens geen beheerplan geschreven maar een waterprogramma, de strekking ervan is soortgelijk als een beheerplan aangevuld met het relevante beleid.

Belangrijk uitgangspunt van de nieuwe IBOR-nota is dat de kosten voor instandhouding zijn berekend voor alle assets, uitgaande van inspecties, landelijke normkosten en meerjarenonderhoudsplannen (MJOP’s) zoals vastgelegd in de diverse beheerplannen.

Tegen de achtergrond van het beschrevene zullen wij hierna ingaan op de ontwikkelingen wat betreft de afzonderlijke kapitaalgoederen in de openbare ruimte, te weten wegen/verhardingen, civiele kunstwerken, water en riolering, groen (inclusief begraafplaats) en openbare verlichting.

De gemeente hanteert een integrale aanpak voor het beheer en de instandhouding van de kapitaalgoederen. De meerjarige onderhouds- en investeringsprogramma's voor wegen, riolering, groen, water, kunstwerken en vastgoed worden in onderlinge samenhang opgesteld en uitgevoerd. Hierdoor worden kansen voor een gecombineerde uitvoering benut, worden kosten beheerst en blijft de kwaliteit van de kapitaalgoederen op het vastgestelde onderhoudsniveau gewaarborgd. De

integrale programmering ondersteunt tevens de realisatie van gemeentelijke ambities op het gebied van duurzaamheid, klimaatadaptatie, veiligheid en leefomgeving.

In het coalitieakkoord 2026-2030: "Aon de geng!", wordt ook nadrukkelijk aandacht gevraagd voor een openbare ruimte die bijdraagt aan duurzaamheid, gezondheid, leefbaarheid en een aantrekkelijke woonstad. De IBOR-nota geeft hier invulling aan door beheermaatregelen integraal te programmeren en vervangingsmomenten te benutten voor klimaatadaptatie, vergroening, biodiversiteit, verkeersveiligheid en een gezonde leefomgeving. Daarmee worden koppelkansen benut en wordt uitvoering gegeven aan de ambities uit het coalitieakkoord. Daarvoor zijn in het coalitieakkoord ook aanvullende financiële middelen gereserveerd. Deze hebben enerzijds betrekking op het vergroenen van de stad en anderzijds op het koppelen van de diverse opgaven. Tevens worden 5 straten geselecteerd die volgens het ontwerpprincipe van de “gezonde straat” of de straat van de toekomst ontworpen gaan worden de komende jaren.

Wegen/verhardingen

Algemeen/ontwikkelingen
Uit de database van de gemeente Maastricht blijkt dat het totale oppervlak van de verhardingen circa 600 ha bedraagt. Daarvan bestaat circa 46,5% uit elementenverhardingen en circa 50% uit asfalt. Het restant bestaat uit onder andere cementbetonverhardingen en halfverhardingen. De wegen worden in principe een maal per twee jaar visueel geïnspecteerd volgens de CROW-systematiek, en deze monitoringsgegevens worden verwerkt in een beheersysteem. Dit systeem wordt vervolgens gebruikt om de onderhoudskosten van het totale wegenareaal te berekenen en vormt de basis voor de onderhoudsplanning.

Onderhoudsniveau
Voor verhardingen zijn in het IBOR de onderstaande minimale eisen vastgesteld:
- Kwaliteitsniveau B voor de hoofdwegen en de wegen binnen de zogenaamde singels.
- Kwaliteitsniveau C voor de overige wegen.

Op basis van de IBOR-nota 2024 monitoren en presenteren we de kwaliteit van het areaal in termen van technische kwaliteit en niet meer op basis van beeldkwaliteit. Dit doet meer recht aan de werkelijke onderhoudssituatie van het areaal verhardingen. Uitgangspunt daarbij is dat ernaar wordt gestreefd de verhardingen niet te laten zakken naar CROW-D niveau, maar in een aantal situaties is sprake van een *tijdelijke* achterstand in onderhoud (oftewel uitgesteld onderhoud), waarbij de onderhoudstoestand daarbij wel in de gaten wordt gehouden (door regelmatige inspecties) en de weg veilig wordt gehouden (middels klein onderhoud) totdat er groot onderhoud of vervanging (rehabilitatie) kan worden uitgevoerd.

Uit de meest recente inspectiegegevens (Q4-2024) blijkt dat de technische kwaliteit in 2024 is toegenomen, wat met name blijkt uit een afname van het wegenareaal dat in de categorie D verkeert. Zie onderstaande tabel.

Prestatie-indicatoren Verhardingen	Realisatie				Begroting
CROW-kwaliteitsniveau openbare ruimte	**2018**	**2021**	**2023**	**2024**	**2024**
A+	37%	36%	37%	34%	32%
A	37%	30%	33%	32%	33%
B	15%	15%	10%	19%	15%
C	0%	1%	1%	1%	7%
D	11%	18%[1]	19%[1]	14%	13%[2]

1. In categorie D is in 2021 en 2023 het getoonde percentage inclusief 4% waar op dat moment herstelwerk in uitvoering was of herstelwerk op korte termijn gepland staat (2023).

Prestatie-indicatoren Verhardingen	Realisatie				Begroting
CROW-kwaliteitsniveau openbare ruimte	**2018**	**2021**	**2023**	**2024**	**2024**

2. Het percentage D-wegen in 2023 is hoog en het opzetten en uitvoeren van herstelwerkzaamheden vergt tijd, derhalve is voor 2024 de ambitie op 13% gezet (NB wegen worden wél altijd veilig gehouden). In de volgende jaren zal dit percentage verder terug gebracht worden.
3. De eerstvolgende inspectieronde staat gepland in 2026.

De laatste weginspectie heeft in 2026 plaatsgevonden, de resultaten zijn momenteel nog niet beschikbaar.

Beheerplan 2024-2028
Op 1 juli 2024 is het Beheerplan verhardingen voor de periode 2024 – 2028 door het college vastgesteld. Dit Beheerplan is een vervolg op de leidraad periode verhardingen 2019-2023.
Het doel van het beheerplan is het leggen van een bestuurlijke, beheersmatige en financiële basis voor het wegbeheer. Dit alles om de gewenste kwaliteit van de openbare ruimte (in dit geval de verhardingen) te verkrijgen en te behouden.

Vanuit beheer kan dit met twee soorten maatregelen gerealiseerd worden. Enerzijds “instandhouding” en anderzijds “ontwikkelend beheer”. Welke maatregel hangt af van de kwaliteit van de verharding, de gewenste situatie en het beschikbare budget en de mogelijkheden om de werkzaamheden uit te voeren. Komende jaren wordt voornamelijk ingezet op het deel ‘instandhouding’. Dat betekent dat de veiligheid voor de weggebruiker en de functionaliteit gewaarborgd blijven, en dat de technische kwaliteit zodanig is dat er geen sprake is van kapitaalvernietiging. De prioriteit ligt daarom bij het terugdringen van de onderhoudsachterstand die op onderdelen van het areaal voorkomt. Tegelijkertijd wordt ervoor gezorgd dat met de reguliere onderhouds- en vervangingsmaatregelen het overige areaal op het gewenste kwaliteitsniveau blijft. Hiernaast wordt er ook gewerkt aan ontwikkelend beheer. Bij de rehabilitatie (vervangingen) van wegen wordt onder andere aandacht besteed aan vergroenen en mogelijke maatregelen met betrekking tot klimaatadaptatie en waterbeheer. Vanuit het coalitieakkoord zijn er aanvullende financiële middelen ter beschikking gesteld om deze synergiekansen beter te kunnen benutten. Een en ander wordt nog nader uitgewerkt.

Financiële consequenties/begroting
Bovenstaande leidt, gecumuleerd met de kosten ten behoeve van de afwikkeling van de oude leidraad, en rekening houdend met de financiële trend in de meerjarenbegroting, tot onderstaande jaarlijkse budgetten die nodig zijn om het wegareaal verantwoord in stand te kunnen houden (ambitieniveau B/C).

Verhardingen (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029*	2030*	*totaal*
Investeringen**					
Vervangingen	9.873	9.873	9.873	9.873	39.492
Groot onderhoud***	1.627	1.627	1.627	1.627	6.508
Totaal	**11.500**	**11.500**	**11.500**	**11.500**	**46.000**
Exploitatiekosten					
Klein onderhoud	645	645	645	645	2.580
Boomwortelopdruk	393	393	393	393	1.572
Kapitaallasten	4.202	4.670	4.670	4.670	18.212
Totaal	**5.240**	**5.708**	**5.708**	**5.708**	**22.364**

* De huidige nota IBOR loopt t/m 2028. Vanaf 2029 zal een nieuwe planning gemaakt worden, met de bijbehorende kostenramingen. Vooralsnog houden we het budget in 2029 en 2030 gelijk aan 2028.
** De hiermee gepaard gaande jaarlijkse (afschrijvings)kosten komen tot uitdrukking in de kapitaalslasten
*** T.b.v. de investeringen in groot onderhoud 2024-2025 is een bestemmingsreserve gevormd voor een bedrag van ca. € 15 mln. ter dekking van de hieruit voortvloeiende kapitaalslasten, waardoor deze niet drukken op de toekomstige exploitatiekosten.

De bedragen zijn inclusief diverse opslagen die noodzakelijk zijn in verband met voorbereiding, onderzoek, directievoering, toezicht en risico.

De investeringen in levensduur verlengend onderhoud (waaronder vervangingen, dan wel rehabilitaties) zijn opgenomen in het meerjareninvesteringsplan (MJIP).

Bij het onderhoud van de wortelopdruk-locaties wordt gewerkt met een voorziening groot onderhoud. In de begroting is een jaarlijkse gemiddelde storting van € 0,393 mln. opgenomen.

Relatie tot programma
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Civieltechnische kunstwerken

Binnen Maastricht zijn er in totaal ruim 500 kunstwerken gelegen waarvan er 394 eigendom zijn van de gemeente, en de overige eigendom van andere beheerders (Rijkswaterstaat, Waterschap, ProRail e.d.). Ze vertegenwoordigen een herbouwwaarde van € 241 mln. Als we het hebben over civieltechnische kunstwerken, dan bedoelen we hiermee objecten die nodig zijn om wegen, water of hoogteverschillen te kunnen overbruggen. Ze hebben niet alleen een functie, maar zijn in de openbare ruimte ook beeldbepalend en/of van historische waarde.

Meer dan de helft van de kunstwerken bestaat uit trappen (209 stuks). De overige kunstwerken bevatten vooral keermuren (70 stuks) en bruggen (75 stuks) waarvan vijf over de Maas en twee over het spoor. Er zijn twee tunnels in eigendom en beheer van de gemeente, waarvan de Markt-Maastunnel de belangrijkste is.

Beheerplan 2025-2029/Onderhoudsniveau
Op 25 maart 2025 is het Beheerplan Civiele Kunstwerken voor de periode 2025 – 2029 vastgesteld. Dit Beheerplan is een vervolg op de leidraad periode 2020-2024, waarbij het onderhoud plaatsvindt op basis van een risico-gestuurde methodiek. Het onderhoudsniveau is in de leidraad technisch bepaald en via de zogenaamde RAMS-systematiek[1] vertaald in termen van te hanteren niveaus van veiligheid, functioneren en duurzaamheid. Gekozen is voor het versoberd scenario waarbij alleen schades worden aangepakt die een veiligheidsrisico vormen of een verhoogde kans op kapitaalvernietiging hebben. In de praktijk betekent dit het volgende:

“We houden het areaal veilig en voorkomen kapitaalvernietiging. Daar waar een positieve bijdrage nodig is op het gebied van aanzien, realiseren wij een basisniveau zonder extra inspanningen.”

<u>Onderhoudsstrategie</u>
Het areaal aan civieltechnische kunstwerken varieert enorm en toch is het belangrijk te streven naar één onderhoudsconcept. Maar voor het opstellen van contracten stemmen we vooral het soort onderhoud af op de doelmatigheid; dus niet meer één aannemer vragen die alles regelt, maar de juiste partij voor het werk benaderen.
We gaan meer procesmatig werken en maken de aannemers medeverantwoordelijk door dit onderdeel van onze contracten te maken.
We gaan de kwaliteit van ons areaal als ook het werk buiten meer monitoren en bijsturen waar nodig.

1

Rams systematiek verwijst naar de methodologie die wordt gebruikt om de prestaties van technische systemen te beoordelen en te optimalis eren. De vier kernaspecten van RAMS zijn:

- **Betrouwbaarheid (Reliability)**: De kans dat een systeem gedurende een bepaalde periode zonder storing functioneert.
- **Beschikbaarheid (Availability)**: De mate waarin een systeem operationeel is en kan voldoen aan de eisen van de gebruiker.
- **Onderhoudbaarheid (Maintainability)**: De mate waarin onderhoud snel en effectief kan worden uitgevoerd.
- **Veiligheid (Safety)**: Het vermogen van een systeem om schade aan mensen en omgeving te voorkomen.
  Deze aspecten worden gebruikt om risico's te identificeren, prestatie-
  eisen vast te stellen en onderhoudsstrategieën te ontwikkelen, wat helpt bij het verbeteren van de betrouwbaarheid en veiligheid v an systemen gedurende hun volledige levenscyclus.

Met dit pakket aan maatregelen gaan we de komende periode het areaal in stand houden en verder verbeteren. We zetten hiermee de volgende stap in assetmanagement.

Komende periode 2027-2029

We werken nog steeds met vier programma's te weten:

- Programma A: Regulier (vast) Onderhoud/ dagelijks onderhoud/ storingsonderhoud
- Programma B: Groot (variabel) Onderhoud/ kleine vervangingen/ specialistisch werk
- Programma C: Grote vervangingen en renovaties
- Programma D: Beheer: informatievoorziening, inspectie en onderzoek, monitoring

De "Uitvoeringsagenda" van programma A t/m C is terug te vinden in het beheerplan. De uitwerking van Programma D is terug te vinden in het "Actieplan" van het beheerplan.

Onderhoudskosten

Om een zo betrouwbaar mogelijk en integraal beeld te krijgen is in de nieuwe IBOR-nota gewerkt met normkostenberekeningen die -waar mogelijk- zijn uitgewerkt/aangevuld met eigen waarnemingen om tot realistisch benodigde budgetten te komen. Het beheer plan bevat een verdere uitwerking naar onderhoud per object en generiek onderhoud dat geldt voor alle objecten.
Dit leidt tot het onderstaande beeld m.b.t. de toekomstige onderhouds- en vervangingsbehoefte van civieltechnische kunstwerken inclusief leuningen en sierhekwerken.

Civieltechnische kunstwerken (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030	*Totaal*
Investeringen*	4.628**	1.724**	298**	300	6.950
Exploitatiekosten					
Groot onderhoud	2.900	500	824	824	5.048
Klein onderhoud	1.566	1.566	1.566	1.566	6.264
Kapitaallasten	1.000	1.000	1.135	1.135	4.270
Totaal	**5.466**	**3.066**	**3.525**	**3.525**	**15.582**

* De hiermee gepaard gaande jaarlijkse (afschrijvings)kosten komen tot uitdrukking in de kapitaalslasten

** Voorheen kon nog geen goede inschatting gemaakt worden van de benodigde investeringsplanning t.b.v. de Markt-Maas tunnel. Deze is ten tijde van de opstelling van deze begroting beschikbaar gekomen en verwerkt.

Relatie tot programma

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Financiële consequenties/begroting

Een totaaloverzicht van de benodigde budgetten is in voorgaande tabel weergegeven.

Bij de uitvoering van het beheerplan wordt gewerkt met een reserve groot onderhoud. In de begroting is een jaarlijkse gemiddelde storting van ca. € 0,770 mln. opgenomen.

Daarnaast is in de begroting ook rekening gehouden met de kapitaallasten van investeringen in civiele kunstwerken.

Rioleringen/water

Algemeen/ontwikkelingen

Binnen Maastricht ligt ca. 656 km riolering in eigendom en beheer van de gemeente, aangevuld met 137 gemalen en ondergrondse bergbezinkvoorzieningen. Hiermee wordt het afvalwater van ca. 85.000 aansluitingen afgevoerd. De primaire functie van het rioolstelsel is bescherming van de volksgezondheid door de afvoer van afvalwater, secundaire functie is bijdragen aan de bescherming tegen wateroverlast, door afvoer van overtollig hemel- en grondwater.

Klimaatadaptatiestrategie
Gelijktijdig met het waterprogramma is in 2022 ook een klimaatadaptatiestrategie voor de periode 2023-2027 door de raad vastgesteld. Deze strategie geeft aan hoe wij als stad de gevolgen van de hittestress proberen te verminderen waarbij er ook een relatie wordt gelegd met het verminderen van wateroverlast. Daarbij kan gedacht worden aan het “ontstenen” en verder vergroenen van de stad. Een en ander sluit naadloos aan bij het huidige coalitieakkoord. Hierin zijn middelen vrijgemaakt om de vergroening van de stad versneld uit te voeren. Een en ander moet nog verder uitgewerkt worden.

MIRT verkenning
Op 13 juni 2023 is het startdocument ondertekend door Rijk en regio en is de MIRT-verkenning voor het project Zuidelijk Maasdal gestart. De verkenning is een gezamenlijk initiatief van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Waterschap Limburg, Provincie Limburg en de gemeenten Maastricht, Eijsden-Margraten en Meerssen. Dit proces zal naar verwachting eind 2027 worden afgerond.

De primaire opgaven die de aanleiding vormen om deze verkenning te starten, betreffen het op orde brengen van de hoogwaterveiligheid en vlot en veilig transport over water. Deze vloeien voort uit een aantal nationale belangen uit de Nationale Omgevingsvisie en de wettelijke taak van het waterschap. Daarnaast spelen in dit gebied ook andere nationale en regionale opgaven die in samenhang met de primaire opgaven verder moeten worden uitgewerkt. Het betreft het verbeteren van de natuurwaarden en het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit van het gebied, deze worden in samenhang met de primaire opgaven meegenomen in de verkenning.

Waterprogramma
Op 4 oktober 2022 is, in navolging van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP), het zogenaamd “Waterprogramma” voor een periode van 5 jaar (2023 – 2027) vastgesteld door de raad, waarbinnen het accent ligt op de duurzame instandhouding van het rioolstelstel waarbij een optimaal functioneren wordt nagestreefd. Het onderhoudsniveau van de riolen wordt bepaald aan de hand van visuele inspecties volgens de DoFeMaMe-systematiek (Doelen, Functionele Eisen, Maatregelen en Meetmethoden) van stichting Rioned, met te hanteren maatstaven voor waterdichtheid, stabiliteit en afstroming op basis van de NPR 3398.

Daarnaast geeft het Waterprogramma invulling aan de watercomponent van de klimaatadaptatiestrategie, waarbij het accent ligt op het voorkomen van wateroverlast en bestrijding van de hittestress. Jaren die gekenmerkt werden door extreme neerslag worden afgewisseld door jaren met extreme hitte en hittestress, dit betekent feitelijk dat er sprake is van een dubbele/ gecombineerde opgave. Veelal ligt hier ook een relatie met de vergroening van de stad.

In het vastgestelde waterprogramma is aangegeven dat water op straat wordt geaccepteerd. Lichte schade door water op straat mag gemiddeld 1 maal in de 2 jaar voorkomen (uitgaande van een bui van 20 mm/uur). Voor kwetsbare locaties worden waar mogelijk en doelmatig aanvullende maatregelen genomen. Hierbij wordt in de huidige praktijk uitgegaan van een bui van 58 mm in 70 minuten.

Onderhoudsstrategie
Het areaal riolering bestaat voornamelijk uit vrijverval leidingen met een gemiddelde leeftijd van 53 jaar, waarbij ca. 40% van het areaal zijn theoretische levensduur heeft bereikt. Dit vraagt een passende strategie om het stelsel efficiënt en kosteneffectief in stand te houden.

Binnen het vigerend waterprogramma wordt daarom de overstap gemaakt van frequentie onderhoud naar risicogestuurd-beheer. Dit doen we door:
- Meer in te zetten op datagedreven werken;
- Reiniging, inspectie en reparatie in te richten als continu proces;
- Renovatie in te richten als continu proces;
- Meekoppelkansen met NIBOR en (her)ontwikkelingen te benutten;
- De realisatie van groen-blauwe structuren om hemelwater in goede banen te leiden;
- Uitbreiding van capaciteit om de contracten optimaal te benutten.

Conform het vastgestelde beleid in het waterprogramma is het uitgangspunt renoveren, in de vorm van relining (relining is een rioolrenovatietechniek. Hierbij wordt de riolering aan de binnenkant voorzien van een kous en hoeft de straat niet te worden opgebroken). In de praktijk blijkt het toch regelmatig doelmatiger om te vervangen, omdat dan ook verbeteringen in het systeem doorgevoerd kunnen worden, of gebruik gemaakt kan worden van meekoppelkansen. Denk daarbij aan rioolverzwaringen, het afkoppelen van hemelwater, (her)inrichtingsprojecten en reconstructies. Per project wordt de afweging gemaakt wat de meest doelmatige maatregel is, waarbij binnen de planhorizon de nadruk ligt op vervanging t.o.v. relinen.

We nemen waar mogelijk maatregelen in de openbare ruimte om de wateroverlast te beperken. Dit doen we door laagdrempelig berging te realiseren in groenvoorzieningen, hemelwatervoorzieningen mee te nemen bij (her)ontwikkeling en reconstructie en de aanleg van blauw-groene structuren. Hiermee kunnen we echter niet alle overlast voorkomen. Daarom worden steeds vaker maatwerkadviezen gegeven om de woning te beschermen tegen binnentredend water vanaf de straat of omliggende terreinen. De gemeente adviseert hierin, bewoners en eigenaren nemen zelf actie om hun woning te beschermen. Water in de kelder blijft de primaire verantwoordelijkheid voor de pandeigenaar zelf, hierin neemt de gemeente geen rol.

Ontwikkelingen
De vanaf 2024 uitgevoerde inspecties bevestigen dat een deel van het stelsel zijn einde levensduur heeft bereikt en laten ook deels een versnelde degradatie zien, ten gevolge van rattenpopulatie, weersextremen en schade door kabels- en leidingen. Dit voorspeld een vervangingsopgave van ca. € 250 mln. in de komende 10 jaar op basis van een eerste grove inschatting.

Om deze opgave betrouwbaar, doelmatig en risico gestuurd te programmeren is in 2026 een beslissingsondersteunend model aangeschaft. Met dit model brengen we de risicoprofielen van alle leidingen in beeld en kunnen we gericht maatregelen nemen om risico's te beheersen. Het model levert ook de basis voor de programmering binnen het waterprogramma 2028-2032 en een betrouwbare lange termijn doorkijk. Hierdoor kunnen we veel beter aansluiten bij opgaven uit de omgevingsvisie, wegonderhoud en (her)inrichtingsprojecten.

Vanuit het vigerende waterprogramma is een aanvullend investeringsbudget in het MJIP beschikbaar gesteld van € 34,4 mln. voor het benutten van meekoppelkansen en de aanpak van versnelde degradatie op basis van inspectie. Dit is verwerkt in de begroting vanaf 2026.

De eerder geconstateerde toename van schades aan met name huis- en kolkaansluitingen blijft onverminderd zichtbaar in het onderhoud, alsmede de hogere kosten in de uitvoering, de veiligheidsrisico's en capaciteitsissues. Door de inzet van risico gestuurd beheer met ondersteuning van het beslissingsondersteunend model proberen we de risico's verder te mitigeren.

Komende periode 2027-2029
De komende periode werken we nog steeds aan de doelen uit het huidige waterprogramma:
1. Professionele samenwerking
2. Waterketen duurzaam en gezond (voor mens en natuur)
3. Niet te nat en niet te droog
4. Gezond en voldoende drinkwater
5. Meten-Data-Rekenen

Concrete stappen hierbij zijn:
- De aanschaf en implementatie van een beslissingsondersteunend model (BOM, aangeschaft in 2026;
- Het opstellen van het Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW) binnen het samenwerkingsverband Maas & Mergelland (gestart in 2026);
- Het opstellen van het nieuwe Waterprogramma (2028-2032) met de uitkomsten van het SSW en BOM als input in 2027;

- Verder inzetten op groen-blauwe structuren en lokale oplossingen voor waterberging.

Het is van belang dat we de stelsels in de zogenaamde risicogebieden blijven monitoren. Onder risicogebieden verstaan we straten met afstromend water uit het buitengebied en straten met weinig berging op straat. In het buitengebied nemen de waterstromen modder mee wat sneller leidt tot verstoppingen. In de binnenstad en woonerven waarbij de openbare ruimte nagenoeg gelijk ligt met woningen of bedrijven kan sneller en meer schade ontstaan. Het rioolstelsel gaat dit echter niet voorkomen. Hier zoeken we naar bovengrondse oplossingen, zoals water geleiden naar groenvoorzieningen, inrichting van gebieden aanpassen en zelfredzaamheid ontwikkelen.

Relatie tot programma
Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Financiële consequenties/begroting
Bij de uitvoering van het waterprogramma wordt gewerkt met een voorziening om de uitgaven te egaliseren en zodoende de rioolheffing niet jaarlijks te laten fluctueren. In de begroting is een jaarlijkse gemiddelde storting van ca. € 2 mln. opgenomen.

Riolering (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030	Totaal
Exploitatiekosten	6.500	6.410	6.410	6.410	25.730
Kapitaalslasten	3.000	3.500	3.600	4.000	14.100
Totaal	**9.500**	**9.910**	**10.010**	**10.410**	**39.830**

Groenbeheer

Algemeen/ontwikkelingen
De oppervlakte openbaar groen binnen de gemeente Maastricht bedraagt 589 hectaren, inclusief de begraafplaats aan de Tongerseweg en natuurterreinen; daarnaast heeft Maastricht een bomenbestand bestaande uit ca. 46.000 laan- en parkbomen. Binnen dit beleidsveld spelen een aantal ontwikkelingen.

De jaarlijkse kosten voor het cyclische onderhoud van de beplantingen zijn gestegen ten opzichte van de geraamde kosten/budgetten in de Nota IBOR 2024. Door de kostenstijgingen van salarissen, transport en materialen bleek het voor een aantal onderdelen niet mogelijk de onderhoudswerkzaamheden op te markt te zetten binnen de geraamde budgetten.

Groen-beplanting
Voor wat betreft het openbaar groen wordt gewerkt conform de kaders zoals deze in de Nota IBOR en het Groenbeheerplan zijn vastgesteld. Met het vaststellen van deze nota's is een belangrijke impuls gegeven aan het dagelijks onderhoud en de vervangingsopgave van het openbaar groen. Het vervangen van de "versleten groenvakken" wordt voortgezet en uitgebreid. Hierbij wordt ook aansluiting gezocht bij de ambities zoals deze zijn geformuleerd in o.a. de Omgevingsvisie. Er worden meekoppelkansen gezocht bij ander uitvoeringsprojecten in de openbare ruimte. Deze vervangingsoperatie is nodig om de technische staat van de beplantingsvakken te verbeteren. Technisch slechte plantvakken veroorzaken problemen in het onderhoud omdat de standaard onderhoudspakketten hiertoe ontoereikend zijn. Het gewenste onderhoudsbeeld B is daardoor, te vaak, niet haalbaar. Daarom wordt dit groen vervangen of omgevormd zodat daarmee het onderhoud beter is uit te voeren. Door deze vakken anders in te richten kan ook de biodiversiteit worden vergroot en worden oude beplantingsvakken vervangen. Daarmee wordt kapitaalvernietiging voorkomen en is het mogelijk om het beheer en onderhoud op een effectieve en efficiënte manier vorm te geven.

Bomen
Maastricht heeft een bomenbestand bestaande uit ca. 46.000 laan- en parkbomen.

Met betrekking tot bomen zijn de beheerkosten toegenomen door het verouderde bomenbestand en de veranderende klimaatomstandigheden. Daarnaast neemt de levensduur van bomen af en dienen

deze frequenter te worden vervangen. Dit heeft in 2022 geresulteerd in de opstelling van een Bomen Beheerplan waarin inzichtelijk is gemaakt wat de toestand van het bomenbestand van Maastricht is, welke kosten hieraan zijn verbonden en welke (onderhouds)maatregelen er nodig zijn. Op basis van dit vastgestelde beheerplan zijn de opgaven en de financiële consequenties in beeld gebracht.

Ons huidige bomenareaal is voor een belangrijk deel aangeplant in een stedelijke, stenige, omgeving waardoor de klimatologische omstandigheden van grote invloed zijn op de levensduur van bomen en op ondergrondse groeiomstandigheden. De vitaliteit van de bomen gaat achteruit en de wortelopdruk-problemen nemen toe. In de nota IBOR 2024 zijn daarom middelen (€ 1,035 mln., excl. indexatie) toegekend om deze bomen te kunnen vervangen door boomsoorten die meer bestand zijn tegen de huidige klimatologische omstandigheden en die aangeplant kunnen worden in groeiplaatsomstandigheden die wortelopdruk problemen voorkomen. In veel gevallen vinden deze vervangingen plaats tezamen met civieltechnische reconstructies.

Natuur
De natuurgebieden in de stad worden zo veel mogelijk ecologisch beheerd, wat wil zeggen dat hier rekening gehouden wordt met de ontwikkeling van de flora en fauna. Hiertoe wordt voornamelijk samen gewerkt met het CNME. De kosten van dit onderhoud komen rechtstreeks ten laste van de exploitatie.

Samenvattend ontstaat er in tabelvorm voor de assets Groen, Bomen en Natuur het volgende beeld.

Groenbeheer (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030	*Totaal*
Investeringen bomen*	1.367	1.367	1.367	1.367	5.468
Exploitatiekosten					
Groot onderhoud groen	1.087	1.200	1.087	1.087	4.461
Klein onderhoud groen	4.818	4.818	4.818	4.818	19.272
Onderhoud bomen	1.087	1.087	1.087	1.087	4.348
Natuur	589	589	589	589	2.356
Kapitaallasten bomen	90	130	175	208	603
Totaal	**7.671**	**7.824**	**7.756**	**7.789**	**31.040**

* De hiermee gepaard gaande jaarlijkse (afschrijvings)kosten komen tot uitdrukking in de kapitaalslasten

Relatie tot programma
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Financiële consequenties/begroting
Een totaaloverzicht van de benodigde budgetten is in voorgaande tabel weergegeven.

Bij de uitvoering van de leidraad wordt gewerkt met een reserve groot onderhoud. In de begroting is een jaarlijkse gemiddelde storting van € 1,087 mln. opgenomen.

Schoonhouden openbare ruimte

Doelstelling
Zorgdragen voor het schoonhouden van de openbare ruimte, met als doel een sobere, functionele en veilige openbare ruimte i.r.t. het aspect schoon.

Onderhoudsniveau
De basistaak van het schoonhouden van openbare ruimte is, conform de nota IBOR 2024, gericht op jaarbasis gemiddeld minimaal CROW-kwaliteitsbeeld B binnen de singels en minimaal CROW-kwaliteitsbeeld C buiten de singels. Het kwaliteitsniveau wordt periodiek extern gemonitord. Waar nodig sturen we tussentijds bij.

Ontwikkelingen
Er is speciale aandacht voor een preventieve aanpak van zwerfafval. We hanteren daarbij drie pijlers,

zijnde educatie (diverse scholenprojecten via het Centrum voor Natuur- en Milieu Educatie CNME), preventie (gedragsbeïnvloeding en repressie) en verduurzaming (o.a. elektrificatie bladblazers).

Een blijvend aandachtspunt is onkruidbeheersing op verhardingen. Uit milieuoverwegingen is Gemeente Maastricht in 2010 gestopt met chemische bestrijding van onkruid op verhardingen en in beplantingen en sindsdien wordt voornamelijk gewerkt met mechanische methoden zoals maaien, borstelen en vegen. Deze methoden leiden tot snelle hergroei doordat wortels blijven zitten, waardoor het onkruid sneller weer terugkomt, daardoor meer zichtbaar is en de openbare ruimte ontsiert. Er is steeds meer arbeidsinzet nodig om met name in de zomer met de mechanische methoden de gewenste beeldkwaliteit te behalen In mei en juni 2025 is daarom een pilot uitgevoerd met grootschalige inzet van heet water, inclusief een vergelijkende test in Amby. Hieruit blijkt dat de inzet van heet water de meest effectieve en duurzame methode voor onkruidbeheersing is en onderzocht wordt hoe dit voor de hele gemeente kan worden uitgerold.

Relatie tot programma
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Financiële consequenties/begroting
Alle kosten voor het schoonhouden van de openbare ruimte komen rechtstreeks ten laste van de exploitatie.

(bedragen x € 1.000)	begrote lasten 2027	begrote lasten 2028	begrote lasten 2029	begrote lasten 2030	*Totaal*
Schoon	6.500	6.700	7.000	7.000	**27.200**

Openbare verlichting

In Maastricht staan ca 20.000 stuks masten, waaraan in totaal ca. 23.000 stuks armaturen zijn bevestigd. De totale vervangingswaarde van het areaal openbare verlichting bedraagt ongeveer € 75 mln.

Ongeveer 35% van de verlichting is voorzien van ledverlichting en kan op afstand worden gemonitord op storingen en energieverbruik. In de binnenstad staan voor een deel lichtmasten met armaturen die qua vormgeving een beeldbepalende waarde hebben, maar het grootste deel van de verlichting heeft enkel een functionele waarde.

Openbare verlichting in LED is een veelvoorkomende keuze voor de openbare ruimte vanwege zijn duurzaamheid, energie-efficiëntie en kwaliteit. LED-armaturen zijn 50% tot 80% zuiniger dan traditionele verlichting en hebben een langere levensduur, wat de kosten verder verlaagt. Dit maakt LED verlichting een stuk duurzamer en groener.

Vanuit de maatschappij wordt frequent gevraagd voor het bijplaatsen van openbare verlichting, echter het bijplaatsen van verlichting is niet altijd de oplossing. Het zonder meer bijplaatsen van openbare verlichting wordt ontraden, het betreft immers een integrale afweging waarbij ook rekening wordt gehouden met andere aspecten zoals veiligheid, esthetica, lichthinder en flora & fauna.

Het beheer en onderhoud van het areaal openbare verlichting wordt beïnvloed door de volgende ontwikkelingen:

- Het toepassen van Ledverlichting in relatie tot flora en fauna; we gaan meer generieke verlichtingsprincipes toepassen, zoals Dark-Sky, die een positief effect hebben op mens en dier.
- Het inzetten van “slimme” systemen die de verlichting op afstand aansturen; hierdoor kunnen we beter sturen op storingen en verlichting aansturen op basis van gebruik en wens.
- De onzekere energiemarkt. Na een turbulente periode waarbij de energieprijzen snel stegen, is nu een periode waarbij energiekosten minder schommelen. Voor hoelang is niet te voorspellen.

Beheerplan 2025-2029

Onderhoudsniveau

In dit beheerplan zetten we nog steeds in op het verledden van alle verlichting maar kiezen we voor een andere aanpak dan voorheen:

- We gaan het lichtgebruik tot een acceptabel niveau terugdringen; licht enkel daar waar het nodig is op het moment dat het nodig.
- We voldoen aan de eisen rondom verkeers- en sociale veiligheid.
- We gaan dat op een veilige manier uitvoeren.
- We gaan de bijbehorende informatie in systemen opslaan en gebruiken.
- We gaan ons areaal “slim” beheren en daarvoor maken we de verlichting ook “slim”. De verlichting geeft onder andere zelf aan of hij het doet of een storing heeft en geeft door hoeveel energie hij verbruikt.

Voor de technische staat en veilig houden van de openbare verlichting sturen we op een kwaliteitsniveau B. Voor wat betreft het functioneren van de verlichting hanteren we de afhandeltermijnen voor het oplossen van storingen.

Onderhoudsstrategie

De speerpunten vanuit het onderhoud richten zich vooral op het slim combineren van opgaven. De belangrijkste keuze is het combineren van dagelijks onderhoud met de vervangings- en verduurzamingsopgave. Voorheen waren beide gescheiden en dat blijkt in de praktijk niet effectief. We gaan meer procesmatig werken en maken de aannemers medeverantwoordelijk door dit onderdeel van onze contracten te maken. De kwaliteit van ons areaal als ook het werk buiten gaan we meer monitoren en bijsturen waar nodig.
De strategie is vertaald naar het volgende onderhoudsconcept: *“Functioneel, inclusief, gebiedsgericht en procesgericht onderhoud.”*

Komende periode 2027-2029

We werken met drie programma’s te weten:

- Programma A: Regulier (vast) Onderhoud/ dagelijks onderhoud/ storingsonderhoud
- Programma B: Grootschalige vervanging openbare verlichting
- Programma C: Telemetrie: slim aansturen en monitoren openbare verlichting

De grootste opgave zal zijn het grootschalig vervangen van de openbare verlichting voor ledverlichting. Ca. 80% van de verlichting in de openbare ruimte zal in de periode 2025-2029 worden vervangen en “slim” worden gemaakt. Hierdoor is 100% van de verlichting in de openbare ruimte LED en “slim” in 2030.

*Aandachtspunten: o*ntwikkelen en inkoop installatieverantwoordelijkheid

Relatie tot programma

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Financiële consequenties/begroting

De investeringen worden geactiveerd en de daaruit voortvloeiende kapitaallasten op basis van technische levensduur (armaturen: 20 jaar, masten: 40 jaar) worden gedekt door onttrekkingen uit de reserve (productiemiddelen) openbare verlichting.

(bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030	*totaal*
Investeringen*	5.054	6.570	4.816	1.000	17.440
Exploitatiekosten					
(Klein) onderhoud	881	881	1.150	1.150	4.062
Energiekosten	1.200	1.200	1.200	1.200	4.800
Kapitaallasten	760	990	1.295	1.513	4.558
Totaal exploitatie	**2.841**	**3.071**	**3.645**	**3.863**	**13.420**

* De hiermee gepaard gaande jaarlijkse (afschrijvings)kosten komen tot uitdrukking in de kapitaalslasten

Vastgoed

De gemeente Maastricht heeft gebouwen in eigendom en is verantwoordelijk voor beheer en exploitatie van deze vastgoedportefeuille. Kwalitatief goed onderhoud is belangrijk omdat deze gebouwen een bijdrage leveren aan gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Het doel is het waarborgen van het vastgestelde onderhoudsniveau van alle gemeentelijke gebouwen. In dit onderdeel van de paragraaf kapitaalgoederen wordt inzicht gegeven in de relevante beleidskaders van deze gebouwen, de uit deze beleidskaders voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling van deze consequenties in de begroting.

Doel en omvang van de gebouwen

Tabel: Overzicht Vastgoed in bezit van de gemeente in aantal en vierkante meter bruto vloeroppervlak

Categorie	Aantal objecten*	Aantal m2	Programma
Gemeentelijke huisvesting	12 vastgoedobjecten	98.573	Taakveld 0.4 Overhead Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer Taakveld 5.4 Museum Taakveld 5.6 Media Taakveld 7.5 Begraafplaatsen
Onderwijs (incl. inpandige gymnastiekzalen)*	82	112.460	Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting
Culturele voorzieningen	41	54.194	Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
Welzijnsvoorzieningen	zie culturele voorzieningen		Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
Sportgebouwen en terreinen	34	37.858	Taakveld 5.3 Sportaccommodaties
Overig vastgoed o.a. commercieel en MECC	89	162.281	Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden Taakveld 1.1. Crisisbeheer en brandweer Taakveld 8.1 Ruimtelijke Ordening
Gebouwen en gronden tijdelijk beheer	[1]	NVT	Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
Onbebouwde terreinen incl. overig (vml. NIEGG's[1])	900	NVT	Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden Taakveld 2.2 Parkeren Taakveld 2.3 Recreatieve havens Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur (grex'en bedrijventerreinen) Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
	1.159 (259 Bebouwd en 900 Onbebouwd)	465.366	

* De mutaties in de aantallen hebben, ten opzichte van de jaarrekening 2025, te maken met aankoop van Mergelweg 260, verkoop van Brigidastraat 63/63, nieuwbouw van Keurmeestersdreef 129 en sloop van Ebenistendreef 100. De overige verschillen in aantallen hebben te maken met een herschikking van de categorieën.

** Onderwijshuisvesting is een wettelijke taak van gemeenten. Gemeenten zijn economisch eigenaar. Scholen zijn juridisch eigenaar en verantwoordelijk voor het binnen- en buitenonderhoud. Het overzicht omvat al het onderwijsvastgoed dat bij de gemeente op de balans staat, dus ook de gebouwen die door de scholen worden onderhouden.

[1] NIEGG: Niet in Exploitatie Genomen Gronden

Het gemeentelijke vastgoed bestaat uit een relatief groot deel erfgoed, namelijk 31 rijksmonumenten. Van het aantal panden staat 4.3% leeg. Dit cijfer geeft aan hoeveel huurderving er is ten opzichte van wat er aan huur gerealiseerd zou kunnen worden. Het betreft met name overig vastgoed en de leegstand heeft te maken met beëindiging huur door zittende huurders (Arrestruwe 45, Vrijthof 19 en Courtoisstraat 30). Verder is het de wens om bepaalde leegstaande panden (bijv. Vrijthof 19) uit strategische of beleidsmatige overwegingen in eigendom te willen behouden. Dit leegstandspercentage is gering en laag voor een gezonde frictieleegstand, waardoor er moeilijker aan huisvestingsvraagstukken invulling gegeven kan worden. Een gezonde frictieleegstand ligt tussen de 2-5% maar is het wel bepalend of het leegstaande vastgoed geschikt is voor nieuwe gewenste functies. In de praktijk blijkt het vrijkomende leegstand niet direct inzetbaar voor een nieuwe beleidsmatige invulling.

Algemeen beleidskader ten aanzien van onderhoud

Het regulier onderhoud van de gemeentelijke panden wordt uitgevoerd conform de norm NEN 2767. Deze landelijke norm maakt de technische staat van gebouwen meetbaar. Het systeem werkt met conditiescores van 1 t/m 6, waarbij 1 ‘nieuwstaat’ betekent en 6 ‘onacceptabel’.

Dit betreft het eigenarenonderhoud.

Het eigenarenonderhoud behelst in essentie het groot planmatig- en/of vervangingsonderhoud van de gebouwelijke ‘schil’ (o.a. dak, gevels en buitenzijde kozijnen en ramen) en de 'aard en nagelvaste' vaste onderdelen in het pand, zoals installaties en sanitair. Het overige interieur (zoals binnenwanden, binnen kozijnen, deuren, en inrichting) is over het algemeen voor de huurder/gebruiker.

Hieronder treft u een tabel aan met de verschillende conditiescores die gehanteerd worden bij de NEN 2767 norm. De gemeente streeft voor het merendeel van de vastgoedportefeuille naar een conditiescore 3, wat staat voor een redelijke staat van onderhoud. Voor een aantal monumentale panden wordt hiervan afgeweken. Vanwege het bijzondere karakter van deze panden wordt voor wat betreft de esthetische kwaliteit een hoger onderhoudsniveau gehanteerd, namelijk conditiescore 2. Hieronder is een eenvoudige weergave van de verschillende conditiescores opgenomen:

Conditiescore	Omschrijving	Toelichting
1	Uitstekend	Incidenteel geringe gebreken.
2	Goed	Incidenteel beginnende veroudering.
3	Redelijk	Plaatselijk zichtbare veroudering. Functievervulling van bouw- en installatiedelen incidenteel niet in gevaar
4	Matig	Functievervulling van bouw- en installatiedelen incidenteel in gevaar.
5	Slecht	De veroudering is onomkeerbaar.
6	Zeer slecht	Technisch rijp voor de sloop

Om adequaat onderhoud aan de panden te waarborgen wordt voor alle panden binnen het beheer een meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) opgesteld. De MJOPs worden iedere vijf jaar herzien op basis van inspecties op bouwkundig, installatietechnisch en financieel vlak. Na vaststelling worden de MJOPs vastgelegd in een geautomatiseerd systeem.

In de eerste helft van 2025 hebben her inspecties plaatsgevonden voor de periode 2026-2030.

Voor ieder vastgoedobject is de actuele onderhoudsstatus geregistreerd en zijn de jaarlijks uit te voeren werkzaamheden bepaald. Daarbij is als uitgangspunt gehanteerd dat voor het merendeel van de vastgoedportefeuille minimaal conditiescore 3 wordt gehandhaafd. Voor de hiervoor genoemde

monumentale panden zijn de onderhoudswerkzaamheden, voor wat betreft de esthetische kwaliteit, afgestemd op conditiescore 2.

Hiermee wordt achterstallig onderhoud voorkomen en een passende kwaliteitsstandaard geborgd, waarbij incidentele gebreken en storingen niet volledig zijn uit te sluiten. Het beoogde onderhoudsniveau en de bijbehorende onderhoudsplannen worden iedere vijf jaar expliciet vastgesteld door de gemeenteraad.

In december 2025 zijn de nieuwe onderhoudsplannen voor de periode 2026-2030, inclusief het daarvoor benodigde budget, ter goedkeuring aan de gemeenteraad voorgelegd. De gemeenteraad heeft hiermee ingestemd. In het goedgekeurde budget zijn daarmee ook de kosten opgenomen die samenhangen met het hogere esthetische onderhoudsniveau van de betreffende monumentale panden.

Bij het beheer en onderhoud van het gemeentelijk vastgoed wordt rekening gehouden met de omvangrijke verduurzamingsopgave van de vastgoedportefeuille. Het verbeteren van energie labels en het toewerken naar een (bijna) energie neutrale vastgoedportefeuille vraagt om een gefaseerde aanpak en aanzienlijke investeringen.

Om deze opgave planmatig aan te pakken is in februari 2025 door de Raad de strategische nota Verduurzaming gemeentelijk vastgoed vastgesteld. In deze nota is de aanpak voor zowel de korte als de lange termijn uitgewerkt. Onderdeel hiervan zijn een routekaart en een monitoringsdashboard, waarmee de voortgang inzichtelijk wordt gemaakt en maatregelen stapsgewijs worden ingepland. Voor de periode van 2026-2030 is jaarlijks € 2,6 mln. extra uit de algemene middelen gevoteerd. In de paragraaf “Duurzaamheid” wordt hier nader op ingegaan.

Vastgoed in tijdelijk beheer

Vastgoed dat is of wordt aangekocht voor planontwikkelingen wordt in principe niet opgenomen in de reguliere onderhoudsplanningen. Voor deze panden geldt een apart onderhoudsregime vergelijkbaar met niveau 4, waarbij uitsluitend sober en strikt noodzakelijk onderhoud (zoals calamiteitenonderhoud) wordt uitgevoerd, met dien verstande dat veiligheid nooit in het geding mag komen.

Onderwijsgebouwen en bewegingsonderwijs

Zorgplicht

De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor adequate huisvesting voor het primair-, voortgezet-, en speciaal onderwijs. Schoolbesturen hebben sinds 1 januari 2015 (decentralisatie buitenonderhoud) zelf de verantwoordelijkheid gekregen voor al het onderhoud aan hun schoolgebouwen. Hiervoor ontvangen zij een vergoeding vanuit het Rijk.

Naast de huisvesting voor het onderwijs heeft de gemeente ook een wettelijke taak op het gebied van het bewegingsonderwijs. In dit kader hebben wij de verplichting om voldoende voorzieningen te treffen om het bewegingsonderwijs te faciliteren. De voorzieningen voor het bewegingsonderwijs zijn door een dienstverleningsovereenkomst bij Maastricht Sport ondergebracht. Maastricht Sport voert voor deze locaties het beheer uit.

Belangrijk is dat de raad kaders stelt aan de gemeentelijke vastgoedpositie ten opzichte van de schoolbesturen. Periodiek worden daartoe meerjarige integrale huisvestingsplannen (IHP’s) vastgesteld (in de april 2026 aangenomen wet “Planmatige aanpak onderwijshuisvesting” is dit een verplichting, waar de gemeente Maastricht reeds aan voldoet). Hierin staat opgenomen wat de vraag, het aanbod en de spreiding is voor wat betreft onderwijshuisvesting, nu en in de toekomst, en rekening houdend met alle (maatschappelijke) ontwikkelingen. In het IHP Kindcentra dat in december 2019 voor vier jaar door de raad is vastgesteld zijn primair onderwijs, speciaal onderwijs en kinderopvangorganisaties opgenomen. In december 2024 is door de raad de Actualisatie huisvestingsplan Primair- en speciaal onderwijs en binnensportaccommodaties gemeente Maastricht

2025 tot en met 2028 vastgesteld. Het voortgezet onderwijs is opgenomen het IHP Voortgezet (Speciaal) Onderwijs Maastricht en uitvoeringsprogramma 2025 tot en met 2028 dat in februari 2025 door de raad is vastgesteld. Een nadere toelichting ten aanzien van de IHP's is te vinden onder taakveld 4.2.

Actuele ontwikkelingen waarvoor wij een wettelijke taak hebben blijven vanzelf inpasbaar door de jaarlijkse vaststelling van het Programma en Overzicht Onderwijshuisvesting. Het jaarlijks vaststellen van het Programma en overzicht Onderwijshuisvesting is onderdeel van de zorgplicht, een jaarlijks proces waarbij de schoolbesturen een voorziening voor onderwijshuisvesting kunnen aanvragen. Deze liggen over het algemeen in lijn met het vastgestelde IHP tenzij er sprake is van een constructiefout of situatie die niet was te voorzien en het onderwijs geen doorgang kan vinden bij uitstel (spoedprocedure).

Onderhoud onderwijsvoorzieningen
In de Verordening voor onderwijshuisvesting is vastgelegd dat voor wat betreft het onderhoud minimaal niveau conditiescore 3 aangehouden moet worden. Schoolbesturen zijn hiervoor zelf verantwoordelijk. In de wet Planmatige aanpak onderwijshuisvesting is er een verplichting voor schoolbesturen opgenomen tot het opstellen van een Phoudsplan (MJOP).
Deze dient volgens dezelfde looptijd als het IHP te worden opgesteld wat betekent dat nader wordt ingegaan op de onderhoudswerkzaamheden voor de eerste vier jaren met daarbij een financiële doorrekening en in algemene zin de beschrijving voor de onderhoudswerkzaamheden voor de volgende twaalf jaar. In de bestuurlijke overleggen welke periodiek plaatsvinden met de schoolbesturen zullen afspraken worden gemaakt over de wijze van afstemming.

Onderwijsgebouwen onttrokken aan de onderwijsbestemming
Schoolgebouwen die vanwege leegstand of een herschikkingsoperatie worden overgedragen door het schoolbestuur aan de gemeente worden aan een bouwkundige inspectie onderworpen om te bepalen of er is voldaan aan het eerdergenoemde minimale onderhoudsniveau.
Eventuele herstelwerkzaamheden om het pand op het afgesproken gewenste niveau terug te brengen zijn voor het schoolbestuur. Per businesscase worden hier afspraken gemaakt afhankelijk van de eventuele herbestemming van het terugvallende pand. Na de juridische overdracht van de panden worden deze panden afhankelijk van de herbestemming al dan niet toegevoegd aan de portefeuille Bebouwd Onroerend Goed en opgenomen in het reguliere onderhoudsregime van de gemeente Maastricht.
De afgelopen jaren zijn de voormalige schoolgebouwen van De Regenboog, De Emile Wesly, de John F. Kennedyschool en de Nutsschool door de schoolbesturen aan de gemeente overgedragen. In dit kader zijn afspraken gemaakt over de oplevering van de gebouwen in conditiescore 3.

De voormalige basisscholen Emile Weslyschool, de Nutsschool en De Regenboog blijven beschikbaar voor onderwijshuisvesting. Sinds de zomer van 2026 worden de Nutsschool en De Regenboog op nieuw ingezet als tijdelijke huisvesting voor IKC Scharn en het Montessori College Maastricht. Naar verwachting zal ook de Emile Weslyschool vanaf 2027 tijdelijk worden gebruikt als onderwijslocatie.

Onderhoudsniveau buiten- en binnensport
Ook voor de gemeentelijke buiten- en binnensportaccommodaties (kleed- clubgebouwen, sporthallen, sport- en gymzalen) zijn begin 2025 *her inspecties* uitgevoerd waarna nieuwe MJOPS zijn opgesteld en vastgesteld voor de periode 2026-2030, waarbij het aanhouden van conditiescore 3 uitgangspunt is. Op grond van de inspecties blijkt over het algemeen dat de onderhoudsstaat overwegend voldoende is. Het eigenarenonderhoud wordt in nauwe afstemming met de gebruiker, Maastricht Sport, uitgevoerd. In 2024 en 2025 heeft de besluitvorming plaatsgevonden over de binnensportaccommodaties in relatie tot de onderwijsontwikkelingen, hiermee is er voor de komende jaren duidelijk welke locaties zijn voorzien voor nieuwbouw of renovatie.

Ten aanzien van voorzieningen die vervangen gaan worden door nieuwbouw of in aanmerking komen voor renovatie wordt alleen noodzakelijk en wettelijk verplicht onderhoud uitgevoerd. Calamiteiten die zich eventueel kunnen voordoen worden opgepakt om de veiligheid te waarborgen.

Financiële consequenties

Om de kosten voor het programmatisch onderhoud van het vastgoed van de gemeente Maastricht over de jaren te verdelen zijn er een aantal onderhoudsvoorzieningen aangelegd. Deze voorzieningen worden gevoed door een jaarlijks gemiddelde storting waaruit de beoogde onderhoudswerkzaamheden worden bekostigd in de betreffende jaarschijven. Het betreffen egalisatievoorzieningen met een constante (gelijkblijvende) dotatie vanuit de gemeentelijke exploitatie. In 2025 hebben her inspecties van het vastgoed plaatsgevonden. Naar aanleiding daarvan zijn de kosten gemiddeld genomen over de gehele linie in de nieuwe planperiode gestegen, waardoor de stortingen in de voorzieningen voor de periode 2026-2030 aangepast worden per 2026. Voor het onderhoud aan de jachthaven blijft de storting gelijk. Dit wordt nader toegelicht bij het onderdeel “haven watersportverenigingen”.

Voor gemeenten en provincies is de regelgeving ten aanzien van onderhoudsvoorzieningen vastgelegd in het Besluit begroting en verantwoording (hierna: BBV). Conform BBV dient er een actueel onderhoudsplan ten grondslag te liggen aan de vorming van een onderhoudsvoorziening. Ten behoeve van het programmatisch onderhoud wordt, zoals reeds vermeld, iedere vijf jaar een her inspectie van de vastgoedportefeuille uitgevoerd.

Voor correctief- en mutatie-onderhoud worden middelen direct ten laste van de exploitatie gebracht. Voor het planmatig onderhoud van de hierboven uiteengezette gemeentelijke vastgoedportefeuille zijn de volgende voorzieningen beschikbaar voor preventief onderhoud, waarbij per taakveld aangegeven wat de dotatie per onderhoudsvoorziening is:

Voorziening preventief onderhoud bebouwd onroerend goed

Deze voorziening wordt vanuit meerdere pandexploitaties (en dus ook taakvelden gezien de verschillende soorten functies die de panden vervullen) gevoed. Er is gekozen om één totaalvoorziening voor de totale portefeuille te hanteren en niet per pand.

Saldo 1-1-2027	Storting 2027*	Onttrekking 2027	Saldo 31-12-2027
€ 0,513 mln.	€ 4,731 mln.	€ 4,968 mln.	€ 0,276 mln.

Uitsplitsing storting 2027 per taakveld*	(bedragen x € 1.000)
Taakveld 0.3: Beheer overige gebouwen en gronden	€ 2,420
Taakveld 0.4: Overhead	€ 1,145
Taakveld 1.1: Crisisbeheer en brandweer	€ 171
Taakveld 1.2: Openbare orde en veiligheid	€ 21
Taakveld 2.1: Verkeer en vervoer	€ 1
Taakveld 5.3: Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	€ 533
Taakveld 5.4: Musea	€ 64
Taakveld 5.6: Media	€ 364
Taakveld 7.5: Begraafplaatsen en crematoria	€ 12
Totale storting	**€ 4,731**

Sportaccommodaties

Voorziening	Saldo 1-1-2027	Storting 2027	Onttrekking 2027	Saldo 31-12-2027
Voorziening preventief onderhoud stadion Geusselt	€ 0,384 mln.	€ 0,150 mln.	€ 0,344 mln.	€ 0,190 mln.
Voorziening preventief onderhoud binnensport	€ 0,552 mln.	€ 0,304 mln.	€ 0,013 mln.	€ 0,843 mln.
Voorziening preventief onderhoud buitensport	€ 0,119 mln.	€ 0,160 mln.	€ 0,001 mln.	€ 0,278 mln.

Voorziening	Saldo 1-1-2027	Storting 2027	Onttrekking 2027	Saldo 31-12-2027
Voorziening preventief onderhoud zwembad Geusselt	€ 0,934 mln.	€ 0,300 mln.	€ 0,035 mln.	€ 1,199 mln.
Preventief onderhoud jachthaven St. Pieter	€ 0,398 mln.	€ 0,043 mln.	€ -	€ 0,441 mln.

De voorzieningen voor sportaccommodaties worden vanuit taakveld 5.2 Sportaccommodaties gevoed. Het onderhoud van de onderwijsgebouwen is de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen en dient ook door de schoolbesturen te worden uitgevoerd.

Onderwijsgebouwen
Het dagelijks en groot onderhoud van onderwijsgebouwen betreft een verantwoordelijkheid die op basis van Wet Primair Onderwijs en de Wet Voorgezet Onderwijs is belegd bij de schoolbesturen en ook door de schoolbesturen dient te worden uitgevoerd

Verduurzaming gemeentelijke vastgoedportefeuille

Het verduurzamen van de vastgoedportefeuille is een speerpunt en vormt een zeer belangrijke factor in het beheer ervan. Onderstaand worden diverse zaken benoemd die hiervan onderdeel uitmaken.

Ten grondslag aan deze verduurzamingsopgave ligt een combinatie van (aangescherpte) wettelijke normen en kaders, maar ook de doelstellingen uit het coalitieakkoord van de gemeente Maastricht om in 2030 een klimaatneutrale organisatie en om in 2050 een klimaatneutrale stad te zijn.

Vanuit het landelijke Klimaatakkoord zijn de doelstellingen om binnen de gebouwde omgeving, in 2030, 55% CO2-reductie ten opzichte van 1990 gerealiseerd te hebben en in 2050, klimaatneutraal en aardgasvrij te zijn. In 2023 zijn deze doelstellingen ook wettelijk vastgelegd in de Klimaatwet.

In 2023 is hiervoor dan ook een CO2-voetafdruk opgesteld van de gemeentelijke organisatie, met een tweeledig doel. Enerzijds dient deze voetafdruk als nulmeting voor het gemeente-brede doel om een klimaatneutrale organisatie te zijn in 2030, anderzijds dient deze nulmeting als basis voor een organisatorische afbakening. Deze voetafdruk is volgens de methodiek van het Greenhouse Gas Protocol opgesteld, die ook wordt gebruikt binnen de CO2-Prestatieladder. Een extern bureau heeft de gemeente ondersteund in het opstellen van deze voetafdruk, waarbij zij ook een verkenning naar mogelijke deelname aan de CO2-Prestatieladder en andere certificeringsmethodieken hebben uitgevoerd. De voetafdruk zal jaarlijks bijgesteld worden.

Om ook vanuit het gemeentelijk vastgoed bij te dragen aan de doelstelling van 2030 en 2050 is een strategienota “Verduurzaming gemeentelijk Vastgoed” in februari 2025 door de raad vastgesteld. Vanuit deze nota worden beleidsmatige keuzes gemaakt (op basis van o.a. beleid en financiën) om klimaatneutraliteit binnen de vastgoedportefeuille te bereiken. De strategienota met het bijbehorende dynamische dashboard maakt het mogelijk om diverse scenario’s door te rekenen en zo keuzes te maken op het gebied van CO2 neutraliteit, kosten effectiviteit etc.

De berekening van diverse scenario’s vanuit dit dashboard, heeft als uitkomst het geadviseerde en door de raad aangenomen “Optimale scenario” tot 2030 opgeleverd, met een totaal investering van € 20 mln. Tevens is hier het “Maximale scenario” voor 2050 in aangegeven met een globale investering van € 128 mln. Een investering van 20 mln. tot 2030 komt neer op gemiddeld 4 mln. per jaar. Een deel (€ 1,4 mln. per jaar) van deze investering wordt gedekt uit bestaande middelen (Noodfonds, MJOP en subsidies). Voor het ontbrekende deel heeft de raad besloten v voor de periode 2025 tot 2030 jaarlijks € 2,6 mln. uit de algemene middelen vrij te maken. Tot 2030 is hiermee aldus jaarlijks € 4 mln. beschikbaar om de 1e fase van de verduurzaming van de gemeentelijke vastgoedportefeuille te kunnen uitvoeren.

De strategienota zal voor de gemeente de routekaart vormen waarlangs de komende jaren de verduurzaming wordt opgepakt. Voor het vastgoed van de gemeente ziet deze er globaal als volgt uit



De Europese aanbestedingen voor de uitvoering van het duurzame programma zijn inmiddels afgerond en er zijn raamovereenkomsten gegund voor de drie percelen (glas, isolatie en PV panelen). Met deze partijen is de uitvoering voor 2026 en de jaren 2027 en verder in gang gezet.

Subsidies
In de voorbije jaren zijn diverse subsidies (o.a. Stimulering Duurzame Energieproductie/SDE) aangevraagd voor het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. In 2023 is voor 17 objecten een DUMAVA (duurzaam maatschappelijk vastgoed) subsidie aangevraagd maar voor slechts 6 panden is de gemeente ingeloot. De toegekende subsidie bedraagt € 0,106 mln. In 2024 zijn wederom DUMAVA-subsidies aangevraagd. De panden die niet eerder ingeloot waren zijn vervolgens opnieuw ingebracht waarvan voor aanvullend nog eens 6 panden subsidie is verleend. De toegekende subsidie voor deze tranche bedraagt € 0,100 mln. De voorwaarden voor het verkrijgen van DUMAVA subsidie veranderen bij iedere nieuwe tranche. Bij de eerdere tranches waren veel meer losse maatregelen subsidiabel. In de tranche van 2025 en 2026 lag de nadruk veel meer op het integraal uitvoeren van meerdere maatregelen tegelijk. De subsidie in 2026 bedroeg maximaal 40% van de investering bij een zeer hoge energieprestatie. Voor integrale verduurzaming maximaal 30% en voor losse maatregelen maximaal 20% van de investering. Het overige moet uit eigen middelen worden betaald. De beschikbare middelen in 2025 waren niet toereikend voor een dergelijke integrale aanpak van meerdere maatregelen. Daarom is geen aanvraag ingediend in 2025. Bij elke nieuwe tranche wordt bekeken of nieuwe subsidie aanvragen haalbaar zijn en passen binnen het beleid en beschikbare middelen. Het budgetplafond van de DUMAVA bedroeg in 2026 € 405 mln. Hiervan is 70% in 2026 gereserveerd voor integrale projecten. Zeker is wel dat de regeling na 2026 doorloopt, echter zijn op dit moment de officiële voorwaarden en budgetplafond nog niet bekend. De verwachting is dat ook voor 2027 met name de integrale aanpak aantrekkelijk blijft en de losse maatregelen weer verder worden aangescherpt qua voorwaarden.

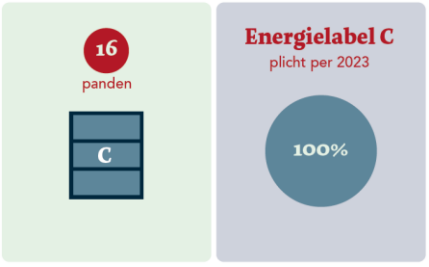
Verder is de gemeente bezig met een pilot voor een toekomstig EnergieMonitoringSysteem (EMS). Middels dit EMS kan er inzage worden verkregen in het verbruik van de energie en kan de voortgang met betrekking tot de afbouw van onze CO2 uitstoot worden gemeten. Aangezien een dergelijk project inclusief implementatie een lange doorlooptijd heeft, is als tussenoplossing gewerkt aan een “tijdelijk” dashboard op basis van het bestaande Duurzaamheidsdashboard. Hiermee kan, totdat het EMS operationeel is, de voortgang van de effecten van de maatregelen op duurzaamheid gemonitord en gerapporteerd worden . Het dashboard (zie hierna) is inmiddels operationeel.



Het dashboard laat de voortgang per jaar zien vanaf 2025 t/m 2032, waarbij de eerste kolom in de tabellen het referentiejaar 1990 is. Er zijn tabellen opgenomen met daarin weergegeven de investeringen, energiebesparing, energie labels, verbruiken van zowel elektra, gas als warmte. Met name de grafiek rechts onderin het dashboard laat de gerealiseerde CO2 besparing zien. Waarbij de rode lijn de doelstelling tot 2030 is.

Energie C-labelplicht

Aan de wettelijke verplichting om gemeentelijke kantoorpanden tenminste aan energielabel C te laten voldoen, is voldaan.



Veranderende omstandigheden, zoals nieuwe technieken, de aanscherping van wet- en regelgeving, fluctuerende energielasten, uitdagingen op het gebied van soorten managementplan (een plan dat is ontworpen om specifieke diersoorten te beschermen en hun leefomgeving te verbeteren) en/of netcongestie, maken dat we zowel bij het definiëren als het realiseren van deze opgave te maken hebben met een bewegend speelveld. Dat vraagt om actief monitoren, evalueren en bijsturen waar nodig. Daarom is in 2028 een herijking van de strategische nota en een actualisatie van het dashboard voorzien.

Europese Richtlijn energieprestatie van Gebouwen (EPBD IV)

Op grond van de Europese Richtlijn energieprestatie van gebouwen (EPBD IV) gelden per 1 januari 2026 verplichtingen met betrekking tot Gebouw Automatiserings- en Controlesystemen (GACS) en laadinfrastructuur.

De verplichting met betrekking tot GACS is van toepassing op utiliteitsgebouwen met verwarmings- of airconditioninginstallaties met een nominaal vermogen van ≥ 290 kW. Voor deze gebouwen geldt dat het energieverbruik permanent moet worden gemonitord, verbruiksgegevens moeten worden opgeslagen en geanalyseerd, en waar nodig moet kunnen worden bijgestuurd. Daarnaast moeten inefficiënties in het energiegebruik gesignaleerd kunnen worden en dient het systeem interoperabel te zijn met andere technische installaties.

Als pilot is het pand Mosae Forum 10 onderzocht op naleving van deze verplichtingen. De resultaten van deze pilot zijn ontvangen. Hieruit blijkt dat het pand op het merendeel van de criteria voldoet aan de huidige GACS-verplichtingen. Alleen op het onderdeel energiemonitoring en het actief bijsturen van installaties wordt momenteel nog niet volledig voldaan. Binnen de gemeente wordt gewerkt aan de implementatie van het hiervoor genoemde Energie Management Systeem (EMS), dat naar verwachting op zijn vroegst eind 2027 operationeel zal zijn. Met de ingebruikname van dit systeem zal naar verwachting ook aan dit criterium worden voldaan.

Voor de overige 20 gemeentelijke panden die onder de GACS-verplichting vallen, is een traject gestart conform de aanpak zoals toegepast bij de pilotlocatie Mosae Forum 10. De planning is dat eind 2027 voor alle panden de zogenaamde GACS controle lijsten afgerond zijn.

Laadinfrastructuur

Een andere verplichting vanuit de EPBD betreft het realiseren van elektrische oplaadvoorzieningen en/of laadinfrastructuur bij gebouwen (met uitzondering van woonfuncties) met meer dan 20 parkeerplaatsen op eigen terrein.

Uit een definitieve inventarisatie blijkt dat voor de gemeente Maastricht drie gemeentelijke vastgoedlocaties in aanmerking komen waar een dergelijke voorziening gerealiseerd dient te worden. Dit betreft Florijnruwe 111, Francois de Veyestraat 8 en Pastoor Kribsweg 14.

Deze locaties zijn bezocht ten behoeve van het opstellen van een kostenraming voor de realisatie. De geraamde investeringskosten bedragen circa € 275.000.

De relatief hoge kosten worden veroorzaakt doordat in de ramingen reeds rekening is gehouden met de toekomstige aanscherping van de EPBD IV vanaf 2027. Daarnaast zijn voor de realisatie graafwerkzaamheden, straatwerkzaamheden en verzwaring van de bestaande elektriciteitsaansluitingen noodzakelijk.

Gelet op de omvang van de benodigde investeringen is de realisatie vooralsnog niet in gang gezet. Momenteel wordt onderzocht of afwijking van de verplichting mogelijk is op basis van economisch niet-verantwoorde investeringen en het ontbreken van proportionaliteit.

Tijdens de locatiebezoeken is tevens gebleken dat bij huurders en gebruikers van de betreffende panden beperkte bereidheid bestaat ten aanzien van de realisatie van laadvoorzieningen ondanks dat de investeringskosten voor rekening van de eigenaar. Diverse huurders en gebruikers geven aan geen behoefte te hebben aan laadvoorzieningen en geen parkeerplaatsen hiervoor beschikbaar te willen stellen. Daarnaast bestaat bij enkele partijen geen bereidheid om hogere maandelijkse vaste lasten te accepteren als gevolg van de benodigde verzwaring van de elektriciteitsaansluiting aangezien deze exploitatiekosten (o.a. vastrecht) voor de huurder zijn.

Verduurzaming middels circulariteit

Circulariteit vormt een belangrijk onderdeel van de verduurzamingsaanpak van de gemeente Maastricht. Door materialen langer te gebruiken, hergebruik te stimuleren en het gebruik van primaire grondstoffen te verminderen, wordt bijgedragen aan een lagere CO_2-uitstoot en een efficiënter gebruik van grondstoffen. Deze inzet sluit aan bij de nationale ambitie om in 2050 een volledig circulaire economie te realiseren.

Vanaf 2025 geldt binnen de gemeente een vernieuwd inkoop- en aanbestedingsbeleid, waarin Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen centraal staat. Circulariteit is sindsdien een

belangrijk criterium bij aanbestedingen en contracten. Binnen de gemeentelijke organisatie wordt circulair inkopen stapsgewijs verder toegepast.

Daarnaast wordt sinds 2025 uitvoering gegeven aan het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2023-2026. Binnen dit programma werkt de gemeente samen met ondernemers, kennisinstellingen en regionale partners aan het stimuleren van circulaire initiatieven en innovatie. Daarbij wordt de subsidieregeling voor circulair ondernemerschap ingezet om bedrijven te ondersteunen bij projecten gericht op hergebruik van materialen, vermindering van reststromen en circulaire productontwikkeling.

Met deze activiteiten zet de gemeente verdere stappen richting een circulaire economie, waarbij grondstoffen zo lang mogelijk in omloop blijven en afvalstromen worden beperkt.

Toegankelijkheid

Gemeenten zijn vanuit het VN-verdrag Handicap verantwoordelijk om de samenleving inclusief te maken voor iedereen, ongeacht iemands beperking of chronische ziekte. Hiervoor is het van belang dat gebouwen en de openbare ruimte toegankelijk zijn. Fysieke toegankelijkheid is namelijk de randvoorwaarde voor een inclusieve samenleving. Nadat de overheid in 2016 het VN-verdrag Handicap ratificeerde, werd op 1 januari 2017 de aangepaste Wet Gelijke Behandeling Chronisch Zieken en Gehandicapten van kracht.

De gemeente Maastricht heeft de ambitie om een inclusieve stad te zijn, waarin iedereen volwaardig kan deelnemen aan het maatschappelijk leven. Een belangrijk onderdeel van deze ambitie is het verbeteren van de toegankelijkheid van gebouwen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. Dit betekent dat gemeentelijke panden zo worden ingericht dat zij voor iedereen, inclusief mensen met een beperking, goed bruikbaar en toegankelijk zijn. In de Maastrichtse Inclusie Agenda 2019–2022 is vastgelegd op welke manier de gemeente invulling geeft aan deze doelstelling. Daarbij is bewust gekozen voor een gefaseerde aanpak: niet alle voorzieningen hoeven in één keer volledig toegankelijk te zijn, maar er wordt stapsgewijs gewerkt aan verbetering. Om deze aanpak concreet vorm te geven, hebben het college en de gemeenteraad in 2021 ingestemd met een plan van aanpak. Dit plan richt zich op het uitvoeren van bouwkundige aanpassingen in tien gemeentelijke panden en het ontwikkelen van een bredere strategie voor de rest van de vastgoedportefeuille.

De maatregelen bestaan uit diverse praktische en bouwkundige ingrepen die de toegankelijkheid vergroten. Voorbeelden hiervan zijn het verbeteren van bewegwijzering voor slechtzienden, het realiseren of aanpassen van mindervalidentoiletten, het aanbrengen van spraakaanduiding in liften, het plaatsen van trapleuningen, automatische deuren en ringleidingen voor slechthorenden. Deze voorzieningen dragen bij aan een gebruiksvriendelijke en toegankelijke omgeving voor een brede groep gebruikers.

Inmiddels zijn in acht van de tien geselecteerde gebouwen, in combinatie met verbouwings- of renovatiewerkzaamheden, aanpassingen gerealiseerd en afgerond. De laatste aanpassingen in de overige gemeentelijke gebouwen zijn afgerond in het eerste kwartaal van 2026.

Voor een beperkt aantal locaties is de uitvoering tijdelijk stilgelegd. Het gaat hierbij om de locatie Randwycksingel 22 en een deel van de aanpassingen in Mosae Forum. De werkzaamheden aan Randwycksingel 22 zijn opgeschort vanwege het voorgenomen besluit om deze locatie op termijn niet langer te gebruiken voor de huisvesting van gemeentelijk personeel. Voor Mosae Forum geldt dat een toekomstige verbouwing in voorbereiding is, waardoor niet alle geplande aanpassingen nu worden uitgevoerd. Wel zijn daar al enkele voorzieningen gerealiseerd, zoals spraakaanduiding in de lift aan de Gubbelstraat en een automatische deuropening bij de toegang tot de raadzaal.

In februari 2026 is in de Inclusie Agenda 2026-2029 opgenomen dat de pilot toegankelijkheid, en de aanpassing van bovenstaande genoemde panden, wordt geëvalueerd. Lessons learned worden meegenomen bij de verdere uitvoering. De NEN 9120 wordt opgenomen in het herziend vastgoedbeleid in 2026-2027. Bij bouw- en verbouwplannen (exclusief regulier onderhoud) van gemeentelijke panden zal standaard een toegankelijkheidsplan worden opgenomen dat voldoet aan NEN 9120. Afwijking van deze norm alleen is toegestaan met onderbouwde motivatie en indien

mogelijk alternatieve oplossingen gelijkwaardig aan toegankelijkheid worden toegepast. Bij verbouw en verduurzaming van gemeenschapshuizen en ontmoetingsplekken wordt prioritair ook het fysiek toegankelijk maken meegenomen. Hiervoor is € 1,2 mln. gereserveerd via de inclusieagenda. In 2026 is een begin gemaakt met het screenen van ontmoetingscentra op basis van het Nederlands Keurmerk voor Toegankelijkheid en dit wordt in 2027 voortgezet. Op basis van deze screening wordt er een concreet plan van aanpak met begroting per pand voorgelegd aan uw raad.

Er zal ook jaarlijks een overzicht gepubliceerd worden van de voortgang van de toegankelijkheidsverbeteringen in de gemeentelijke panden.

Met deze gefaseerde en doelgerichte aanpak werkt de gemeente Maastricht structureel aan het verbeteren van de toegankelijkheid van haar gebouwen en zet zij concrete stappen richting een inclusieve stad.

Ontwikkelingen/investeringen
In 2025 hebben diverse significante investeringen plaatsgevonden binnen de onderscheiden vastgoedsegmenten van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Dit betreft investeringen die niet als onderhoud zijn te kwalificeren. Deze investeringen vinden plaats om de panden in kwantitatief en kwalitatief opzicht op niveau te houden. Bedoelde segmenten zijn, zoals eerder aangegeven, onderverdeeld in a.) bebouwd onroerend b.) onderwijs, c.) sport waarbij de investeringen op hoofdlijnen worden omschreven. Per segment worden de investeringen toegelicht.

Bebouwd Onroerend Goed

Timmerfabriek Zuid
In mei 2026 heeft de raad besloten om Timmerfabriek Zuid tijdelijk in te zetten als broed- en vrijplaats voor een pilotperiode van één jaar, te weten tot en met 2027. De ambitie is om Timmerfabriek Zuid na de pilotperiode structureel ter beschikking te stellen voor cultureel gebruik. Daartoe wordt een nieuwe aanbesteding voor de functie van grootstedelijk poppodium voorbereid waarbinnen de locatie Timmerfabriek Zuid wordt meegenomen.

De Middenzaal
Er is gestart met de uitbreiding van het Theater aan het Vrijthof, te weten het realiseren van de Middenzaal. Gebleken is dat het schetsontwerp niet binnen de € 15,2 mln. gerealiseerd kan worden. Er is een aangepast ontwerp gemaakt, dat in maart 2025 afgerond is, waarbij een doorrekening is gemaakt van de startdatum en de doorlooptijd van de realisatie. Naar verwachting zullen in 2027 de voorbereidende werkzaamheden plaatsvinden. In 2028 gaat het werk vervolgens uitgevoerd worden en in het tweede kwartaal van 2029 kan de Middenzaal in gebruik genomen worden.

Natuurhistorisch Museum Maastricht
Voor het Natuurhistorisch Museum Maastricht is een masterplan gemaakt om het museum te vernieuwen en te verduurzamen. De raad is akkoord gegaan met de uitwerking van het masterplan en het voteren van de benodigde investeringen. Inmiddels is de architect geselecteerd en zal in 2026 de ontwerpfase doorlopen worden alsmede de voorbereidende werkzaamheden. Vervolgens zal gestart worden met de verbouwing dat naar verwachting twee jaar in beslag zal nemen. Na die periode kan het nieuwe museum in gebruik genomen worden.

Bonbonnière
Voor wat betreft de Bonbonnière is er sprake van een terug levering door Heineken aan de gemeente sinds juli 2026. Het voorkeursscenario waarmee de raad in december 2025 heeft ingestemd, wordt uitgewerkt om de leegstaande Bonbonnière te transformeren tot een open Huis voor Cultuur, Kennis en Samenleving. Daarbij wordt het monument technisch, energetisch en functioneel gebruiksklaar gemaakt voor de komende 40 jaar en zal de direct omliggende openbare ruimte worden heringericht en vergroend. De voorbereiding van de renovatie c.q. verbouwing zal bestaan uit het opzetten van een PvE op basis van de input van de kwartiermaker, onderzoeken of tijdelijke openstelling mogelijk is én de uitwerking van de aanbestedingsstukken ten behoeve van het te vormen bouwteam in opmaat

naar de uitvoering (voor een betere risicobeheersing). Daarnaast is de staat van het pand geïnspecteerd door een onafhankelijke partij om vast te stellen welke onderhoudsmaatregelen op korte termijn genomen moeten worden. De uitkomsten van die inspectie hebben geleid tot een afkoopsom van € 390.207 excl. BTW voor noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden. Dit betreft kleinere en grotere werkzaamheden aan daken, dakafwerkingen, luchtbehandelingsinstallaties, meet- en regelinstallaties, brandveiligheid en elektrotechnische voorzieningen. Deze werkzaamheden zullen niet op voorhand worden uitgevoerd, maar zullen – voor zover de veiligheid dat toelaat en er geen degradatie optreedt aan de monumentale waarden – eerst worden meegenomen in de algehele renovatie c.q. verbouwing en worden uit het betreffende budget bekostigd (zie hieronder). Genoemd bedrag wordt aangewend als eerste aanzet voor een onderhoudsreserve voor toekomstig onderhoud in een verhuursituatie. Hierbij wordt uitgegaan van een verzwaarde reserve vanwege de rijksmonumentale status van het pand.

Slavante

In overleg met de huurder/exploitant van Slavante worden momenteel onderzocht welke herontwikkelingsmogelijkheden er zijn voor wat betreft de woning Slavante 2. Tevens vragen de onderhoudstoestand van de keermuren bij Slavante bijzondere aandacht. Hiervoor zijn wellicht aanvullende financiële middelen nodig.

Vrijthof 19

Het monumentale pand Vrijthof 19 staat reeds enige tijd leeg. Momenteel wordt getracht het te verhuren waarbij het mogelijk is dat hierbij commercieel onderhoud noodzakelijk is en wordt gekeken of (deel)verhuur per verdieping mogelijk is.

Vrijthof 25

Het college wil het monumentale pand Vrijthof 25 (Hoofdwacht) intensiever inzetten voor gemeentelijk gebruik en voor publieke- en culturele activiteiten zoals exposities, lezingen en workshops. Door beperkt gebruik en beperkt gebruikersonderhoud in de afgelopen jaren verkeren de inpandige ruimtes in matige staat. Er is een inpandige renovatie noodzakelijk om het pand geschikt te maken voor het beoogde, intensievere gebruik voor meerdere doeleinden. De renovatie – op dit moment geraamd op € 1,8 mln. – moet het gebouw toekomstbestendig maken, met verbeteringen op bouwkundig, installatietechnisch en duurzaamheidsgebied.

Onderwijs

In programma 4 Onderwijs is een toelichting op de IHP's te vinden. Hieronder nog een korte toelichting op de energieprestaties en het binnenklimaat.

Energieprestatie en Frisse scholen klasse B

Energieprestatie

Vanaf 1 juli 2020 zijn de wettelijke eisen in het Bouwbesluit voor de energieprestatie van schoolgebouwen aangescherpt. Deze moeten voldoen aan de eisen van Bijna Energie Neutraal Gebouw. Dit betekent dat eisen worden gesteld aan de maximale energiebehoefte, een maximum aan het gebruik van fossiele energie en een minimum aandeel hernieuwbare energie. Met de vaststelling van het geactualiseerde IHP PO, en het IHP VO heeft de raad besloten extra middelen beschikbaar te stellen om bij nieuwbouw, waar mogelijk, schoolgebouwen en gebouwen voor het bewegingsonderwijs op ENG-niveau te realiseren. Dit wordt per nieuwbouwproject nader onderzocht. Hiermee lopen we vooruit op de ambities zoals opgenomen in het klimaatakkoord. Hierin is opgenomen dat alle gebouwen en woningen in 2050 energieneutraal dienen te zijn.

Tijdens het bouwproces van de opgestarte (ver)nieuwbouwprojecten is de uitvoeringsstrategie aangepast vanwege de toenemende regionale problemen rondom netcongestie. De beperkte capaciteit op het elektriciteitsnet maakt het noodzakelijk om aanvullende maatregelen te treffen om de energievoorziening bij de (ver)nieuwbouwprojecten te waarborgen. Zo kan het zijn dat in voorkomende gevallen besloten dient te worden tot (tijdelijke) plaatsing van een opslagbatterij. Deze batterijinstallatie maakt het mogelijk om lokaal opgewekte energie (onder meer via de PV-installatie op het dak) op te slaan en piekbelasting op het net te verminderen.

Binnenklimaat

Het huidige bouwbesluit ligt grotendeels in lijn met de ambitie Frisse scholen klasse B. In het huidige IHP is opgenomen dat we bij nieuwbouw streven naar Frisse scholen klasse B. Deze ambitie is bij de actualisatie van het huidige IHP doorgerekend en zijn onderdeel van de gemeentelijke normvergoeding. Hiermee worden schoolbesturen financieel in staat gesteld om in zijn geheel te kunnen voldoen aan deze norm.

Met het vaststellen van het IHP Voortgezet Onderwijs zijn de ambities rondom de energieprestatie en het binnenklimaat gelijkgesteld aan die van het primair onderwijs. Met het vaststellen van het IHP VO heeft de raad de benodigde middelen beschikbaar gesteld om te kunnen voldoen aan deze ambitie.

De invoering van de wet Planmatig Onderhoud brengt voor schoolbesturen een extra opgave met zich mee op het gebied van binnenklimaat. Zij worden verantwoordelijk voor het structureel monitoren, verbeteren en onderhouden van het binnenklimaat in hun schoolgebouwen. Dit vraagt om een integrale aanpak waarin technische maatregelen, planmatig onderhoud en continue kwaliteitsbewaking samenkomen. Voor veel besturen betekent dit een uitbreiding van hun reguliere onderhoudstaken en een intensivering van de samenwerking met gemeenten en gespecialiseerde partijen. In de bestuurlijke overleggen welke periodiek plaatsvinden met de schoolbesturen zullen er afspraken worden gemaakt over de wijze van afstemmen.

Binnensportaccommodaties in relatie tot onderwijs

In navolging van de buitensportaccommodaties zetten we de komende jaren in op een kwaliteitsverbetering van onze binnensportaccommodaties. Hiervoor realiseren we innovatieve multifunctionele beweegruimten, die niet per definitie zijn gebaseerd op traditionele afmetingen en indelingen, maar die beter aansluiten bij de wensen en eisen van verschillende gebruikersgroepen (onderwijs én sport). Gezien onze wettelijke taak voor het faciliteren van het bewegingsonderwijs zijn locatie en planning integraal afgestemd met de integrale onderwijs huisvestingsplannen (IHP) voor het Primair, Speciaal en Voorgezet onderwijs. Naast het gebruik voor bewegingsonderwijs moeten de nieuwe binnensportaccommodaties goed verhuurbaar zijn voor (potentiële) sportgebruikers.

De gemeente heeft een wettelijke plicht om te voorzien in accommodaties voor bewegingsonderwijs. Daarom is er een directe relatie met de onderwijshuisvestingsontwikkelingen. In de begroting is het IHP PO, VO en binnensportaccommodaties opgenomen als majeur project voor de MJIP gelden. Door de wettelijke plicht voor het faciliteren van bewegingsonderwijs zijn ook de kosten van de binnensportaccommodaties voor een groot deel (onderwijs gerelateerd) verplicht.

In juni 2023 heeft de raad, omdat de bouw van enkele kindcentra stond gepland, budget vrijgemaakt voor de nieuwbouw van vier binnensportaccommodaties. Later zijn bij de vaststelling van het IHP PO en VO extra middelen toegekend voor de renovatie of nieuwbouw van verschillende binnensportlocaties. Voor Sportzaal en Sporthal Belfort, gymzaal De Heeg, gymzaal De Groene Loper en gymzaal Scharn betekent dit dat in 2026 en 2027 belangrijke stappen worden gezet richting de daadwerkelijke realisatie.

Buitensportaccommodaties

Ten aanzien van buitensport geldt een status quo voor wat betreft bestaande accommodaties c.q. locaties. Erfpachtrechten met betrekking tot de sportaccommodaties zijn of worden langjarig verlengd waardoor de sportverenigingen de garantie krijgen dat ze op hun locaties gehuisvest kunnen blijven en zelf desgewenst kunnen investeren.
Op sportpark Jekerdal wordt het gebouw uitgebreid. De hoofdgebruiker heeft van de Gemeente toestemming gekregen om de uitbreiding zelf te realiseren in het kader van ‘The right to challenge’. Namens de Gemeente neemt Maastricht Sport deel aan de bouwvergaderingen. Oplevering is voorzien voor eind 2026.

Zwembad Geusseltbad

Met betrekking tot het Geusseltbad is in 2025 groot (10-jaarlijks) onderhoud uitgevoerd. Voor 2027 zijn geen bijzonderheden te verwachten.

Geusseltstadion

Het stadion is de afgelopen jaren qua constructieve veiligheid weer in overeenstemming gebracht met de aangescherpte eisen van de KNVB en telkens wordt er voor het nieuwe seizoen een jaarlijks veiligheidscertificaat verstrekt.
In 2025 is de veiligheidskooi vernieuwd en voorzien van veilige verharding (betonnen stelcon-platen). Met MVV en Maastricht Sport worden afspraken gemaakt voor het exclusief gebruik door MVV (bij wijze van veiligheidskooi) en de bezoekers van sporthal De Geusselt.

Inmiddels zijn de grachten in het stadion van een nieuwe verharding voorzien. De geplande
De geplande staalconservering is tweemaal uitgesteld (in 2025 wegens de vervanging van de kunstgrasmat en in 2026 vanwege de musical de Bokkenrijders). Onlangs is met MVV afgesproken dat wordt onderzocht of “spot-repair” een alternatief kan zijn, gezien de verdere ontwikkelingen rondom de toekomst van het voetbalstadion is. Verder vindt afstemming met MVV plaats welke werkzaamheden wel of niet (meer) in het huidige stadion De Geusselt worden uitgevoerd in afwachting van verdere ontwikkelingen rondom de toekomst van het voetbalstadion.
Eind 2026/begin 2027 zal de raad zich buigen over de locatiekeuze van het toekomstig stadion voor MVV. (Ver)Nieuwbouw in het Geusseltgebied of een nieuwstadion in het gebied Belvédère (Mondilokatie e.o.) .

Haven watersportverenigingen

De jachthaven bij St. Pieter van de watersportverenigingen MCC en MWC (erfpacht) dient elke 10 jaar uitgebaggerd te worden om voldoende vaardiepte te behouden. De kosten daarvan worden op basis van destijds geraamde kosten -oorspronkelijk 50/50- gedragen door de gemeente en de beide watersportverenigingen (via de jaarlijkse erfpachtcanons). Einde 2021 is de haven grotendeels gebaggerd. Van het deel dat niet gebaggerd is, wordt in Q1-2027 de vaardiepte gepeild en – afhankelijk van de uitkomst - hetzij in 2027 separaat aangepakt hetzij in 2031-2032 bij de volgende grote bagger-actie meegenomen. De opbouw van het benodigde budget vindt deels plaats door middel van storting in de daartoe gevormde voorziening, waarin de ontvangen erfpachtcanons worden gestort.

Grondbeleid

Algemeen

Het grond- en vastgoedbeleid is een ondersteunend middel om ruimtelijke en sociaal-maatschappelijke doelen in de fysieke leefomgeving te realiseren. De instrumenten uit het grond- en vastgoedbeleid, zoals bijvoorbeeld het aan- en verkopen van grond en vastgoed, kunnen worden ingezet om ambities en opgaves in de fysieke leefomgeving van Maastricht optimaal te kunnen realiseren.

Een samenvattende vastlegging van de visie van de gemeente over het grond- en vastgoedbeleid, de keuzes die de gemeente heeft gemaakt voor de uitvoering en de resultaten en de risico's worden in onderhavige paragraaf, conform artikel 16 Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) tot uitdrukking gebracht. Aangezien de gemeente Maastricht een separate Kadernota grond- en vastgoedbeleid heeft en er jaarlijks een Meerjaren Prognose Grond en Vastgoed (MPGV) wordt opgesteld heeft deze paragraaf een meer samenvattend karakter.

Visie op het grond- en vastgoedbeleid

Omgevingsvisie Maastricht 2040
Zoals hiervoor al aangestipt is het grond- en vastgoedbeleid een ondersteunend middel om ruimtelijke en sociaal- maatschappelijke doelen in de fysieke leefomgeving te realiseren.

Op 10 februari 2026 is de Omgevingsvisie Maastricht 2040: 'Stad van dichtbij' vastgesteld. Dit is hét beleidsdocument waarin beschreven staat hoe we de fysieke leefomgeving van Maastricht willen ontwikkelen en beheren tot 2040. De Omgevingsvisie vormt samen met de Economische visie, Sociale visie, Cultuurvisie en de Stadsvisie het lange termijnperspectief voor de stad.

Kadernota grond- en vastgoedbeleid Maastricht 2022
In de Kadernota grond- en vastgoedbeleid (hierna ook: Kadernota) die is vastgesteld op 27 september 2022, zijn de algemene uitgangspunten van het grond- en vastgoedbeleid opgenomen. Met de Kadernota geeft de gemeente aan op welke wijze en met welke instrumenten zij uitvoering wenst te geven aan de opgaven en ambities in de fysieke leefomgeving en huisvestingsvraagstukken.

Met de Kadernota beogen we de instrumenten van het grond- en vastgoedbeleid zodanig in te zetten dat onze ambities en opgaves in de fysieke leefomgeving van Maastricht, zoals onder meer vastgesteld in de gemeentelijke Omgevingsvisie en het Coalitieakkoord 2026-2030 'Aon de geng!', optimaal gerealiseerd kunnen worden.

In de Kadernota wordt onder meer de basis gelegd voor een verdergaande integrale afweging door bij nieuwe (locatie)ontwikkelingen naast de brede financiële gevolgen die ontstaan door de ontwikkeling ook de maatschappelijk impact in beeld te brengen. Zo is dat bijvoorbeeld gedaan bij de gebiedsontwikkeling in Belfort in het kader van de ontwikkeling en realisatie van het Kernkindcentrum en de plannen in de direct aangrenzende omgeving en bij het Sluitstuk van de Sphinx.

De rol van de gemeente ten aanzien van ontwikkelingen wordt situationeel bepaald (situationeel grondbeleid), hierdoor kan maatwerk worden geleverd. Het grond- en vastgoedbeleid biedt hiermee een effectief en flexibel kader om te sturen en te handelen waar dat nodig is. Een pro-actief aankoopbeleid aangevuld met strategisch aankoopbeleid ondersteunt hierbij.

In de Kadernota zijn naast bovenstaande onderwerpen nog tal van beleidsuitgangspunten met betrekking tot grond- en vastgoedbeleid gerelateerde onderwerpen nader uitgewerkt.

Actualisatie Kadernota grond- en vastgoedbeleid 2022
De Kadernota grond- en vastgoedbeleid uit 2022 (Kadernota) wordt in 2027 geactualiseerd. Thans wordt gewerkt aan een startnotitie die naar verwachting eind 2026 door het college zal worden

vastgesteld. Het vaststellen van het geactualiseerd grond- en vastgoedbeleid door de raad wordt voorzien in Q4 2027.

Actualisatie van de Kadernota zal plaatsvinden tegen de achtergrond van de geactualiseerde Omgevingsvisie, waarin belangrijke opgaves en ambities voor de stad zijn vertaald en het coalitieakkoord 2026-2030 ‘Aon de geng!’. Alsmede tegen de achtergrond van de huidige (maatschappelijke) ontwikkelingen. Ook zal rekening worden gehouden met ontwikkelingen op rijksniveau, zo zien we dat er vanuit het Rijk meer aandacht is voor het nemen van regie. Een voorbeeld hiervan is het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting.

Sinds inwerkingtreding van de Omgevingswet bestaat de mogelijkheid om financiële bijdragen te vragen ter verbetering van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Hoe we daar mee om willen gaan wordt parallel aan de actualisatie van de Kadernota onderzocht en ter besluitvorming voorbereid. Voor zover mogelijk (qua tijdspad) zal hier bij de actualisatie van de Kadernota grond- en vastgoedbeleid rekening mee worden gehouden.

Verder is op 1 juli 2025 door de gemeenteraad de motie ‘Geef cultuur de -betaalbare- ruimte!’ aangenomen. Deze motie houdt kort gezegd in dat er een onderzoek plaatsvindt naar de mogelijkheden om te voorzien in betaalbare huisvesting voor culturele en maatschappelijke instellingen. Per raadsinformatiebrief d.d. 6 juli 2026 is de raad op de hoogte gebracht van de wijze waarop thans uitvoering wordt gegeven aan deze motie. In het najaar van 2026 zal over dit thema ook een sessie met de raad plaatsvinden.
Bij het actualiseren van de Kadernota zal rekening worden gehouden met de uitkomsten van de onderzoeken/gesprekken en zal verankering van de beleidskeuze plaatsvinden.

Grondprijsbeleid

De uitgangspunten rondom de grondprijsbepaling bij de uitgifte van gronden door de gemeente zijn vastgelegd in de door de raad in maart 2025 vastgestelde Nota Grondprijzen Maastricht 2025. Deze nota gaat onder meer in op de door de gemeente te hanteren grondprijzen voor de verschillende functies zoals woningbouw, bedrijventerreinen, kantoren en detailhandel.

De grondprijzen worden jaarlijks door het college geactualiseerd in de zogeheten Grondprijzenbrief volgens de in de Nota Grondprijzen aangegeven methodiek.

Algemene verkoop- en erfpachtvoorwaarden

Bij nieuwe grondverkopen / uitgiften in erfpacht wordt gewerkt met ‘de Algemene verkoopvoorwaarden voor de verkoop van onroerende zaken door de gemeente Maastricht 2024’ respectievelijk de ‘algemene erfpachtvoorwaarden van de gemeente Maastricht 2024.

Wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd

Situationeel grondbeleid
Bij locatieontwikkelingen kiest de gemeente Maastricht voor een situationeel grondbeleid. Dit is vastgelegd in de Kadernota grond- en vastgoedbeleid Maastricht 2022.

Bij situationeel grondbeleid wordt per situatie afgewogen welk type grondbeleid (actief, samenwerking of faciliterend[1]) het meest passend is. Hierbij wordt onder andere gekeken naar de urgentie en noodzaak van de ontwikkeling, de potentie van het gebied en de betrokkenheid van de aanwezige

[1] In geval van een actieve rol koopt de gemeente onroerend goed en stuurt zij door het grondeigendom in het gebied op de gewenste ontwikkeling;
In geval van een samenwerkende rol is er sprake van een samenwerking met ontwikkelende/realiserende partners (hierbij zijn diverse mengscenario’s mogelijk);
Bij een faciliterende rol zal de gemeente zelf geen gronden verwerven en stuurt zij op de ontwikkeling via haar publiekrechtelijke instrumenten zoals het omgevingsplan en beleid en beperkt zij zich tot de inzet van wettelijk kostenverhaalinstrumentarium.

grondeigena(a)r(en). Zo kan via maatwerk de meest geschikte en passende rol voor de gemeente worden gekozen. Indien de gemeente een actieve rol wenst -bijvoorbeeld omdat een ontwikkeling urgent is en deze door de markt niet wordt opgepakt- beschikt zij over diverse instrumenten om op de grondmarkt te sturen. Zo kan de gemeente gronden minnelijk verwerven (eventueel met behulp van het pro-actief en strategisch aankoopbeleid), een voorkeursrecht vestigen en/of kiezen voor onteigening.
Voorbeelden van ontwikkelingen waar de gemeente actief grondbeleid voert zijn bijvoorbeeld Palace-Wyck, Trega-Zinkwit en de ontwikkeling van de noordoostelijke Maasoever.
Bij het vaststellen van ruimtelijke visies / beleidsdoelen met ruimtelijke consequenties wordt afgewogen welke rol de gemeente inneemt, de inzet van het grondbeleid instrumentarium inbegrepen.

Pro-actief en strategisch aankoopbeleid
Op basis van de Kadernota grond- en vastgoedbeleid Maastricht 2022 en de Financiële verordening gemeente Maastricht 2023 heeft het college de ruimte om eigenstandig pro-actieve en/of strategische aankopen te doen.
Voor pro-actieve aankopen geldt een investeringsplafond van € 20,000 mln. en voor strategische aankopen een investeringsplafond van € 5,000 mln. Per peildatum 1 juli 2026 bedraagt de ruimte binnen het investeringsplafond voor pro-actieve aankopen € 20,000 mln. en het investeringsplafond voor strategische aankopen € 2,228 mln. Waarbij zij opgemerkt dat er door de Raad op een aantal locaties voorkeursrecht is gevestigd, waarvoor het college op basis van het pro-actief aankoopbeleid (bij voldoende ruimte in het bijbehorende investeringsplafond) eigenstandig een besluit kan nemen over aankoop.

Pro-actieve aankopen (peildatum 1 juli 2026)		
	Investeringsplafond € 20 mln.	Aankoopbedrag
Door de Raad gevestigde voorkeursrechten op de volgende locaties:		
-Noordoostelijke Maasoever RB 9-2026 d.d. 10-02-2026		PM
-Glasfabriek O-I RB 10-2026 d.d. 27-01-2026		PM
-P+R Maastricht West RB 11-2026 d.d. 10-02-2026		PM
Resterende ruimte investeringsplafond	**€ 20 mln.**	
Strategische aankopen (peildatum 1 juli 2026)		
	Investeringsplafond € 5 mln.	Aankoopbedrag
Aankoop Mergelweg 260 (collegebesluit d.d. 23-04-2024)		€ 0,701 mln.
Aankoop Molenweg 71 (collegebesluit d.d. 01-07-2024)		€ 1,300 mln.
Aankoop Bersebastraat van Mosa Holding BV (collegebesluit d.d. 07-04-2026)		€ 0,771 mln.
Resterende ruimte investeringsplafond	**€ 2,228 mln.**	

Pro-actieve aankopen en strategische aankopen worden geactiveerd. De hieruit voortkomende lasten worden, totdat concrete besluitvorming over het inzetten van deze aankopen heeft plaatsgevonden, verwerkt op programma 0 onder taakveld 0.3 Beheer overige gronden en gebouwen. Na besluitvorming inzake de inzet van de aangekochte gronden en/of panden worden deze ingebracht in bijvoorbeeld grondexploitaties en worden de lasten verwerkt op de programma's waaraan met de betreffende posten wordt bijgedragen.

Voorkeursrechten en onteigening
De afgelopen periode zijn op een aantal locaties een voorkeursrecht gevestigd (verkeersplein Via Regia, percelen Noordoostelijke Maasoever, Zinkwitterrein en de glasfabriek O-I). Daarnaast is er een onteigeningsbeschikking voor een woning in het gebied 'Palace Wyck' genomen, welke op 24 maart 2026 door de rechtbank is bekrachtigd.
Thans is er beroep ingediend tegen alle gevestigde voorkeursrechten en tegen de voornoemde onteigening.

Grond- en vastgoedbeleid in relatie tot de programma's
Door middel van grondexploitatie (bouwterreinen in projecten) en het faciliteren in gemeentelijke vastgoed accommodaties wordt bijgedragen aan de maatschappelijke effecten zoals deze zijn opgenomen in de diverse programma's van deze begroting. Naast het specifieke programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing (taakveld 8.2 Grondexploitatie), wordt tevens bijgedragen aan het realiseren van effecten op het gebied van[1]:

- Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat doordat mede middels het gemeentelijk Grond- en Vastgoedbeleid kan worden voorzien in de beschikbaarstelling van gronden en vastgoedobjecten, welke bijdragen aan de totstandkoming van de robuuste structuren ten behoeve van een duurzame bereikbare stad. Te denken valt hierbij aan de ontwikkeling stationslocatie Stad en Spoor en P&R-voorzieningen;

- Programma 3 Economie doordat mede via de grondexploitatie bedrijventerreinen worden aangelegd (bedrijventerrein Maastricht-Zuid) en (verbouwings)investeringen worden gedaan in locaties voor bijzondere doeleinden (bijvoorbeeld, Health Campus) waardoor werkgelegenheid voor de stad en regio kan worden gerealiseerd. Voorts wordt voorzien in mogelijkheden tot vestiging van de mode- en creativiteitsindustrie. Door inzet van gemeentelijk vastgoed wordt ruimte geboden aan startende ondernemingen, zoals de huisvesting van Qeske aan de Francois de Veyestraat 8.

- Binnen Programma 4 Onderwijs wordt bijgedragen aan de realisatie van (tijdelijke) onderwijsvoorzieningen door onder andere de inzet van gemeentelijk vastgoed en grondexploitatie. Hiermee worden locaties beschikbaar gesteld of ontwikkeld voor nieuwbouw en herontwikkeling van onderwijsaccommodaties zoals bijvoorbeeld het nieuwe Sint Maartenscollege aan de Eenhoornsingel.

- Binnen Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie wordt via grondexploitatie ruimte gecreëerd voor de aanleg van sportaccommodaties en wordt ingezet op het realiseren van binnen- en buitensportvoorzieningen. Hierbij kan voor Sport worden gedacht aan bijvoorbeeld de realisatie van Sporthal Oost aan Demertdwarsstraat en Sportzaal Belfort aan het Keurmeestersplein.
  Voor cultuur worden ontwikkelingen in de sector gefaciliteerd door inzet van gemeentelijk vastgoed. Dit gebeurt zowel door ruimte te bieden aan (kunst)instellingen en kunstproducenten als door nieuwbouw, herontwikkeling en beheer van vastgoedaccommodaties voor kunst- en cultuurvoorzieningen zoals bijvoorbeeld de Bonbonnière, Timmerfabriek, Kunstfront, en de gewenste middenzaal voor theatervoorstellingen en Centre Céramique (Kumulus). Daarnaast vindt inzet van gemeentelijk vastgoed plaats ter uitvoering van het broed- en vrijplaatsenplaatsenbeleid.

- Programma 6 Sociaal domein doordat mede via grondexploitatie bouwterreinen worden vervaardigd waarmee wordt gefaciliteerd dat sociaal-maatschappelijke accommodaties kunnen worden gerealiseerd, zoals gemeenschapshuizen, , de dag en nacht en opvang dak- en thuislozen en huisvesting voor zeer moeilijk plaatsbaren en door middel van gemeentelijk vastgoedbeheer accommodaties (maatschappelijk vastgoed) ter beschikking kunnen worden gesteld ten behoeve van bijvoorbeeld welzijnsorganisaties, zoals noodopvang asielzoekers.

- Programma 7 Volksgezondheid en milieu doordat mede middels grondexploitatie en gronduitgifte ten aanzien van nieuwbouwprojecten duurzaamheids- en milieuvriendelijke maatregelen worden bedongen en dat in het kader van nieuwbouw en bouwkundig onderhoud van gemeentelijk vastgoed maatregelen worden getroffen op het gebied van duurzaamheid, zoals bijvoorbeeld, A-labeling bij nieuwbouw, aanbrengen energiezuinige installaties in gemeentelijke gebouwen, het (laten) aanleggen van zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed en het realiseren van zonneweides in Lanakerveld en op de Belvédèreberg, teneinde de doelstellingen van klimaatneutraal Maastricht te kunnen behalen.

[1] Zoals in de toelichting op het pro-actief en strategisch aankoopbeleid is vermeld, worden de baten en lasten inzake pro-actieve en strategische aankopen verwerkt op programma 0 (taakveld 0.3) totdat bestemming van deze aankopen definitief is. Deze zijn derhalve (nog) niet zichtbaar onder de overige programma's.

- Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing doordat mede middels grondexploitatie (realisatie bouwterreinen) en de in de bijlage vermelde projecten (bijlage 4 Grootstedelijke projecten) onder meer uitvoering wordt gegeven aan de volkshuisvestingsbehoefte in de diverse woningsegmenten (van sociale woningbouw tot woningbouw in de vrije sector) van Maastricht en regio alsmede aan het versterken van de kwaliteit en variatie in woonmilieus in de herstructureringsbuurten en uitleglocaties. In dit kader is bijvoorbeeld het Trega-terrein aangekocht.

In de MPGV zijn alle lopende projecten – dit kunnen zowel grond- als vastgoedexploitaties zijn, maar ook andere majeure projecten - waarbij de gemeente betrokken is opgenomen. De MPGV 2025 is gelijktijdig met de jaarstukken 2025 aan de gemeenteraad aangeboden.

Actuele prognose van de resultaten

Meerjaren Prognose Grond- en Vastgoedexploitaties (MPGV)
Sinds 2013 wordt er jaarlijks bij de jaarrekening de Meerjaren Prognose Grond- en Vastgoedexploitaties (hierna: MPGV) aan de raad aangeboden. De MPGV plaatst niet alleen de gemeentelijke grondexploitaties maar ook de gemeentelijke vastgoedexploitaties in meerjarenperspectief zowel qua projectvoortgang als financieel..

Het doel van de MPGV is om op basis van een periodieke risico-inventarisatie een actueel overzicht te verschaffen van alle grond- en vastgoedexploitaties. De MPGV is daarmee meteen een jaarlijks te actualiseren onderbouwing van de benodigde hoogte van het gemeentebrede weerstandsvermogen, om risico's financieel af te dekken. De MPGV geeft een financiële vertaling van het huidige gemeentelijke beleid en werkwijze (programmatisch, parameters, weerstandsvermogen) binnen het economische klimaat en informeert de gemeenteraad, kort gezegd, over:

- de stand van zaken in de grond- en vastgoedexploitaties qua programma, planning en financiën;
- ontwikkelingen in het afgelopen jaar;
- prognoses in meerjarenperspectief per exploitatie en voor de totale portefeuille van de kasstromen en daarmee samenhangende financieringsbehoefte;
- overzicht van de risico's van de grond- en vastgoedexploitaties en mutaties daarin.

Wij verwijzen kortheidshalve naar de MPGV 2025.

Doorkijk lopende grondexploitaties
Voorafgaand wordt opgemerkt dat er eenmaal per jaar een hercalculatie en prognose van de grondexploitaties wordt gemaakt. Dit gebeurt ieder jaar bij de jaarrekening. Bij de programmabegroting wordt er nog gesteund op de resultaten van de jaarrekening van het jaar ervoor. Vandaar dat er in de voorliggende tekst (behorende bij de programmabegroting 2027) verwezen wordt naar de resultaten van de jaarrekening 2025.

Belangrijke uitgangspunten bij het beoordelen van de resultaten van de grondexploitatie zijn het voorzichtigheidsprincipe (verliezen nemen wanneer ze zich voordoen) en realisatieprincipe (winsten nemen bij voldoende zekerheid van behalen). Deze uitgangspunten hanterend, die overigens voortvloeien uit de notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken' van de commissie BBV zorgen bij het beoordelen van de effecten van de economische crisis en de hieruit voortvloeiende stedelijke herprogrammering ervoor dat de afgelopen jaren een substantiële afwaardering en verliesvoorziening met betrekking tot de grondexploitatie heeft plaatsgevonden. Voorts kenmerkt de toekomstige grondexploitatie van de gemeente Maastricht zich door inbreidings- en herstructureringsopgaven welke een beperkter/geen winstpotentieel kennen dan het exploiteren van (grootschalige) uitleggebieden.

De hercalculaties uit de jaarrekening 2025 laten een geprognosticeerd resultaat op eindwaarde zien van afgerond € 7,300 mln. positief. Terughoudendheid bij dit resultaat is echter gewenst. Voor de volgende verliesgevende projecten is inmiddels een verliesvoorziening getroffen: Geusselt, Caberg Malpertuis, Wyck – Palace, Brusselsepoort en Essentterrein.

Genoemd geprognosticeerd resultaat betreft de verwachte winst op de projecten/grondexploitaties Bedrijventerrein Maastricht Zuid, Gebiedsontwikkeling Trega, A2 bouwgrondexploitatie en DNO Severenstraat 18. De verwachte resultaten op deze projecten dienen bezien te worden in relatie tot de bij deze projecten behorende project specifieke risico's. Conform BBV-voorschriften mogen deze risico's niet in de hercalculaties verwerkt worden, maar dienen deze apart inzichtelijk gemaakt te worden.

Het betreft concreet:

Bedrijventerrein Maastricht Zuid
Met betrekking tot het bedrijventerrein Maastricht Zuid worden er risico's voorzien c.q. is er een verwachte onzekerheid voor wat betreft de nog uit te geven kavels. Voorgaande enerzijds als gevolg van beleidsmatige beperkende keuzes zoals vertaald in het bestemmingsplan. Anderzijds als gevolg van ontwikkelingen in jurisprudentie (o.a. stikstof, Didam- arrest). Daarnaast speelt hier het item netcongestie. Als gevolg hiervan is in de jaarrekening 2025 de verwachte winst in 2033 voor deze grondexploitatie op € 5,300 mln. (contante waarde) geprognosticeerd na winstcorrectie. Rekening houdende met voorgaande benoemde risico's ad. € 4,700 mln. zal de winst uiteindelijk lager kunnen uitvallen als deze risico's zich daadwerkelijk voordoen. Concreet zou dit kunnen betekenen dat de geprognotiseerde winst van € 5,300 mln. daalt met € 4,700 mln. naar € 0,600 mln.

Trega Zinkwit
Met betrekking tot het plan TregaZinkwit worden er risico's voorzien c.q. is er een verwachte onzekerheid voor wat betreft de nog uit te geven kavels, als gevolg van ontwikkelingen in jurisprudentie (m.n. stikstof) en marktontwikkelingen. In de jaarrekening 2025 is voor deze grondexploitatie een positief resultaat geraamd van € 0,700 mln. (contante waarde). De verwachte winst zal na bijstelling voor de genoemde risico's nihil zijn.

DNO Severenstraat 18
Met betrekking tot het project DNO Severenstraat 18 zijn er risico's voorzien m.b.t. het realiseren van de dag- en nachtopvang. De realisatie loopt vertraging op als gevolg van een niet geslaagde aanbesteding. Momenteel loopt een onderhandeling met de enige partij uit de selectiefase. Indien deze onderhandeling niet slaagt, zal men mogelijk terug naar de raad moeten om een of enkele uitgangspunten te wijzigen.
In de jaarrekening 2025 is voor deze grondexploitatie een positief resultaat geraamd van € 0,205 mln. (contante waarde). De verwachte winst bedraagt na bijstelling voor de genoemde risico's € 0.065 mln.

Voor een verdere detaillering en toelichting op de grondexploitaties wordt verwezen naar de MPGV 2025.

Onderbouwing en uitgangspunten bij (tussentijdse) winstneming

Ieder jaar dient er gekeken te worden of er winst genomen c.q. gecorrigeerd moet worden. De BBV schrijft namelijk voor dat voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst kan worden genomen op basis van de eindwaarde. Dit wordt de POC-methode genoemd (Percentage of completion). Bij het bedrijvenpark Maastricht Zuid zijn bij het opstellen van de hercalculatie 2025 en het actualiseren de risico's volgens de Risman methode de risico's fors toegenomen ten opzichte van vorige jaren met name als gevolg van stikstof en netcongestie. Aangezien in de POC-methode rekening moet worden gehouden met de projectspecifieke risico's heeft dit tot gevolg dat er in 2025 een winstcorrectie moet worden gemaakt conform voorschriften BBV.

(Tussentijdse) winstneming
Bij de grondexploitatie Bedrijventerrein Maastricht Zuid heeft er een tussentijdse correctie op de winstneming ad € 0,943 mln. plaatsgevonden.

Specificatie tussentijdse correctie op de winstneming
In onderstaande tabel wordt de berekening van de eerdere tussentijdse winstneming verder uitgewerkt:

Grondexploitatie Bedrijventerrein Maastricht Zuid	(bedragen x € 1.000)
Verwachte resultaat (nominaal)	€ 7.577
Project specifieke risico's	-/- € 4.678
Verwacht resultaat minus project specifieke risico's	**€ 3.030**
Percentage gerealiseerde kosten in verhouding tot de totale verwachte kosten	83%
Percentage gerealiseerde opbrengsten in verhouding tot de totale verwachte opbrengsten	60%
Het (verwachte) percentage van de POC-berekening	49% (83%x60%)
Tussentijdse winstneming t/m 2025 conform BBV	€ 1.492
Reeds genomen winst 2018 t/m 2024	-/- € 2.435
Te nemen winst 2025	**-/- € 943**

Project specifieke risico's
De project specifieke risico's worden in mindering gebracht op het resultaat van de bouwgronden in exploitatie alvorens de POC-methode wordt toegepast. Deze risico's worden in de MPGV per project nader toegelicht in hoofdstuk 2.3. Het totaal aan project specifieke risico's bedraagt € 13,800 mln.

Vooruitblik (tussentijdse) winstneming 2026
Bij de jaarrekening 2026 zal via de POC methodiek eveneens gekeken moeten worden of er winst genomen c.q. gecorrigeerd moet worden. Op dit moment is het echter niet mogelijk om al een inschatting te maken van de (tussentijdse) winstneming voor de jaren 2026 en verder. Zie ook de gemaakte opmerking bij het kopje 'doorkijk lopende grondexploitaties'.

Beleidsuitgangspunten bij reserves en risico's in relatie tot grondzaken

Weerstandsvermogen/algemene reserve

In de nota algemene reserve Beleid en Ontwikkeling en weerstandsvermogen grond- en vastgoedexploitaties (vastgesteld op 31 maart 2015) is weergegeven hoe het benodigd weerstandsvermogen bepaald wordt. In de MPGV is de benodigde weerstandscapaciteit van de grond- en vastgoedexploitaties berekend aan de hand van de uitgangspunten zoals die in de betreffende nota zijn vastgesteld, waarbij de parameters en risicofactoren zijn geactualiseerd (zie MPGV 2025). Het gemeentebrede weerstandsvermogen fungeert als achtervang.

Voor een totaaloverzicht van en een toelichting op de resultaten risicoanalyses en het benodigde weerstandsvermogen wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing en de MPGV 2025, met name hoofdstuk 9 "Resultaten, Weerstandsvermogen en Algemene Reserve".

Voorziening Stedelijke Herprogrammering

In 2010 is de 'Stedelijke programmering: programma wonen 2010-2019' vastgesteld. Ten gevolge van dit besluit dienden zowel Niet in Exploitatie Genomen Grondexploitaties (NIEGG) als lopende exploitaties waar mogelijk aangepast te worden met programmatische en financiële consequenties tot gevolg.

Over alle jaren heen is in totaliteit € 51,000 mln. aan voorzieningen getroffen. Inmiddels is vast komen te staan dat voor een bedrag ad € 39,000 mln. het verlies onherroepelijk is en heeft aanwending van de verliesvoorzieningen plaatsgevonden. Het resterend saldo verliesvoorzieningen stedelijke herprogrammering bedraagt derhalve nog ruim € 12,000 mln.

Overig

Publiek Private Samenwerking (PPS)
Voor de ontwikkelingen en risico's aangaande PPS-constructies verwijzen wij naar de paragraaf verbonden partijen en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Vennootschapsbelasting
Met ingang van 2016 zijn gemeenten belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Deze invoering kan leiden tot een belastingplicht voor de vastgoed- en bouwgrondexploitatie. De fiscus heeft bevestigd dat zowel vastgoedexploitaties (fiscaal gezien normaal vermogensbeheer alsmede verliesgevend) alsook de bouwgrondexploitatie (fiscaal gezien verliesgevend) niet leiden tot een vennootschapsbelastingplicht. Dit proces wordt periodiek gemonitord.

2 Financiële begroting

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bestaat de financiële begroting uit een overzicht van baten en lasten (paragraaf 2.1) en een uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente aangevuld met een toelichting (paragraaf 2.2).

2.1 Overzicht van baten en lasten

Hieronder is het overzicht van lasten, baten en reservemutaties opgenomen. Conform BBV worden de algemene dekkingsmiddelen, overhead en vennootschapsbelasting apart inzichtelijk gemaakt. Hierdoor wijken de programmatotalen af van het programmaoverzicht opgenomen onder het financieel begrotingsbeeld.

Samenvatting programmabegroting 2025-2030							
(bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten							
1 Veiligheid	24.561	24.776	25.403	28.190	28.016	28.019	28.079
2 Verkeer, vevoer en waterstaat	39.262	39.597	43.358	45.548	46.450	51.083	48.870
3 Economie	20.173	10.761	12.965	13.152	13.752	12.831	11.566
4 Onderwijs	15.349	16.201	16.237	18.474	18.983	20.712	22.356
5 Sport, cultuur en recreatie	59.360	58.936	68.122	72.327	72.315	70.988	72.045
6 Sociaal domein	304.059	294.759	322.629	325.982	325.263	315.374	313.278
7 Volkgezondheid en millieu	54.153	54.211	69.820	71.282	60.676	59.916	59.394
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	14.696	52.783	43.247	47.370	33.226	32.732	28.373
0 Bestuur en ondersteuning	30.950	34.215	30.708	33.119	28.877	26.515	25.084
Totaal lasten	**562.563**	**586.239**	**632.489**	**655.444**	**627.558**	**618.170**	**609.045**
Baten							
1 Veiligheid	2.410	885	1.712	1.617	1.617	1.617	1.617
2 Verkeer, vevoer en waterstaat	7.236	6.738	7.121	7.340	7.303	7.303	7.303
3 Economie	20.115	11.664	13.041	11.200	11.954	11.285	11.103
4 Onderwijs	7.441	7.560	6.908	6.941	7.092	7.075	7.035
5 Sport, cultuur en recreatie	14.725	11.865	15.730	13.272	12.880	12.565	12.564
6 Sociaal domein	100.395	83.609	102.843	94.182	97.552	97.554	97.554
7 Volkgezondheid en millieu	57.253	51.314	59.126	57.546	56.583	55.894	55.895
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	6.863	40.275	32.727	32.621	19.053	18.001	13.693
0 Bestuur en ondersteuning	12.571	13.114	13.339	13.663	13.656	12.416	12.500
Totaal baten excl. onttrekking reserves	**229.009**	**227.024**	**252.547**	**238.382**	**227.690**	**223.710**	**219.264**
Saldo van baten en lasten	**-333.554**	**-359.215**	**-379.942**	**-417.062**	**-399.868**	**-394.460**	**-389.781**
Algemene dekkingsmiddelen	452.422	445.609	461.487	475.045	451.175	440.973	444.164
Overhead	-77.347	-79.005	-83.851	-64.142	-62.896	-64.397	-64.443
Vennootschapsbelasting	-364	-405	-405	-405	-405	-405	-405
Totaal saldo van baten en lasten	**41.157**	**6.984**	**-2.711**	**-6.564**	**-11.994**	**-18.289**	**-10.465**
Toevoeging reserves	66.654	36.432	47.474	221.357	27.162	36.269	32.477
Onttrekking reserves	53.492	39.330	57.793	236.712	37.538	52.196	43.937
Saldo mutaties reserves	**-13.162**	**2.898**	**10.319**	**15.355**	**10.376**	**15.927**	**11.460**
Geraamd resultaat	**27.995**	**9.882**	**7.608**	**8.791**	**-1.618**	**-2.362**	**995**

2.2 Toelichting overzicht baten en lasten

Uitgangspunten van de ramingen

De begroting is opgesteld op basis van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Bij het samenstellen van de begroting zijn verder de volgende uitgangspunten voor de ramingen gehanteerd.

Circulaire gemeentefonds

In deze begroting is de meicirculaire 2026 verwerkt.

Indexering

De begroting is opgesteld in constante prijzen. Dit betekent dat in de begroting en de meerjarenraming het prijspeil 2027 is toegepast. Voor de jaren 2028 en verder is derhalve geen rekening gehouden met prijs- en loonstijgingen op de lasten en een inflatiecorrectie op de baten in die jaren.

De ruimte in de begroting voor de indexering wordt bepaald door de in de algemene uitkering opgenomen component voor de zgn. nominale ontwikkeling (de compensatie voor prijsstijgingen die we via de algemene uitkering ontvangen) en de hogere eigen inkomsten van de gemeente als gevolg van indexering van de gehanteerde tarieven.

In deze begroting zijn de volgende indexeringen toegepast:

Kosten- en opbrengstensoorten	Index	2027
Loonkosten	Loonvoet sector overheid	4,20%
Materiële lasten	Prijs materiële overheidsconsumptie (imoc)	2,10%
Investeringen	Prijsontwikkeling bruto overheidsinvesteringen (iboi)	2,30%
Budgetten inkoop zorg en ondersteuning Wmo en jeugd	OVA-index*	3,59%
Opbrengsten (incl. belastingen en heffingen)	Gemiddelde van de personele en de materiële index	3,15%

* OVA: Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling index (OVA). De door het ministerie van VWS in juli 2026 berekende toe te passen voorlopige OVA-index voor 2027 bedraagt (incl. de bijstelling over 2026) 3,59%.

Onvoorzien en risicobuffer

In programma 0 Bestuur en ondersteuning is bij taakveld 0.8 Overige baten en lasten een post onvoorzien opgenomen. In 2026 bedraagt deze € 1,879 mln. en met ingang van 2027 € 0,500 mln. per jaar. Deze post is bedoeld om incidentele uitgaven die bij de begroting niet werden voorzien op te kunnen vangen.

Rente

We berekenen geen rente over het eigen vermogen en zorgen dat er geen resultaat meer ontstaat op het taakveld treasury. Zo nodig wordt de berekende omslagrente herrekend gedurende de totstandkoming van de jaarrekening, aangezien de doorgerekende en begrote rente, de zogenaamde omslagrente aan de producten/taakvelden gelijk moet zijn aan de werkelijke rentekosten, welke zijn gebaseerd op de rentepercentages zoals die thans door banken in rekening wordt gebracht. Vooralsnog is de begrote omslagrente gelijk aan die van 2026 namelijk 0,5%. In de paragraaf financiering is een nadere toelichting op het taakveld treasury opgenomen.

Van 1e Bestuursrapportage 2026 naar begroting 2027

Het financieel perspectief start met het begrotingssaldo zoals dat in de 1e Bestuursrapportage 2026 is opgenomen. Vervolgens zijn de financiële effecten van autonome ontwikkelingen en nieuwe dan wel aangepaste ambities verwerkt. In het volgende overzicht is de ontwikkeling van het begrotingssaldo weergegeven.

Ontwikkeling begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Begrotingssaldo 2026-2030 conform 1e bestuursrapportage 2026	**8.530 V**	**6.832 V**	**6.006 N**	**9.308 N**	**8.606 N**
Intensivering veiligheid en leefbaarheid	0 N	750 N	750 N	750 N	750 N
Doortrekken bijdrage Zuid Limburg Bereikbaar	0 N	800 N	720 N	640 N	560 N
Tijdelijk budget meekoppelkansen	0 N	2.500 N	3.000 N	3.000 N	3.000 N
	0 N	2.500 V	3.000 V	3.000 V	3.000 V
Doortrekken tijdelijke budget meer fietsparkeerplaatsen	0 N	500 N	500 N	500 N	500 N
Vorming reserve investeringsfonds Health Campus	0 N	20.000 N	0 N	0 N	0 N
	0 N	20.000 V	0 N	0 N	0 N
MKB Actieprogramma en team ondernemen Maastricht	0 N	447 N	447 N	447 N	447 N
Intensiveren zorg op school	0 N	750 N	750 N	750 N	750 N
Intensiveren voorkomen vroegtijdig schoolverlaten	0 N	420 N	420 N	420 N	420 N
Wet van school naar duurzaam werk vanuit werk (incl. ontwikkeling in 2027)	0 N	540 N	400 N	400 N	400 N
Tijdelijk budget versterkte inzet Agenda Onderwijs en Jeugd in 2027 t/m 2030	0 N	1.000 N	1.000 N	1.000 N	1.000 N
	0 N	1.000 V	1.000 V	1.000 V	1.000 V
Schikking personeel Geusseltbad	1.645 N	445 N	445 N	445 N	445 N
Incidenteel budget cultuur (2027 en 2028)	0 N	2.000 N	2.000 N	0 N	0 N
Vorming reserve monumentenfonds	0 N	20.000 N	0 N	0 N	0 N
	0 N	20.000 V	0 N	0 N	0 N
Vorming reserve vergroeningsfonds	0 N	10.000 N	0 N	0 N	0 N
	0 N	10.000 V	0 N	0 N	0 N
Versterken samenkracht	0 N	406 N	481 N	481 N	481 N
Maatschappelijke participatie	0 N	500 N	500 N	500 N	500 N
	0 N	500 V	500 V	500 V	500 V
Vorming reserve preventiestad	0 N	5.000 N	0 N	0 N	0 N
	0 N	5.000 V	0 N	0 N	0 N
Bijstelling baten verhaal, invordering e.d.	500 V	500 V	500 V	500 V	500 V
Meicirculaire gemeentefonds (algemene uitkering)	0 N	0 N	0 N	0 N	6.253 V
Beschermd thuis	425 V	1.001 N	947 N	928 N	928 N
Tijdelijke impuls uitvoeringskracht verduurzaming in 2027 t/m 2030	0 N	1.250 N	1.250 N	1.250 N	1.250 N
	0 N	1.250 V	1.250 V	1.250 V	1.250 V
Spoorzone: onderzoeksbudget studie omklappen emplacement	0 N	1.000 N	0 N	0 N	0 N
	0 N	1.000 V	0 N	0 N	0 N
Uitvoering omgevingswet	0 N	450 N	450 N	450 N	450 N
Vorming reserve woonwagenstandplaatsen	0 N	5.000 N	1.000 N	0 N	0 N
	0 N	5.000 V	1.000 V	0 N	0 N
Vorming reserve betaalbaar wonen	0 N	20.000 N	0 N	0 N	0 N
	0 N	20.000 V	0 N	0 N	0 N
Indexering OZB-tarieven	0 N	1.623 V	1.623 V	1.623 V	1.623 V
Impuls bedrijfsvoering	0 N	2.000 N	0 N	0 N	0 N
	0 N	2.000 V	0 N	0 N	0 N
Project-, proces-en programmamanagement	0 N	750 N	750 N	750 N	750 N
	0 N	750 V	750 V	750 V	750 V
Stelpost onvoorzien	0 N	1.629 V	1.629 V	1.629 V	1.629 V
Actualiseren investeringsplanning (kapitaallasten)	80 N	4.274 V	4.283 V	6.341 V	3.142 V
Bijstelling rente financieringsbehoefte	0 N	2.553 V	2.157 V	231 N	2.311 N
Vorming stelpost onderuitputting kapitaallasten	0 N	884 V	2.629 V	4.383 V	5.878 V
Overige posten	122 N	995 N	123 N	1.088 N	982 N
Saldo begroting na bijstelling	**7.608 V**	**8.791 V**	**1.618 N**	**2.362 N**	**995 V**

Toelichting ontwikkelingen

Intensivering veiligheid en leefbaarheid

Een structureel budget voor veiligheid en leefbaarheid van € 0,750 mln. dat geïnvesteerd wordt in de versterking van de uitvoeringskracht. Deze middelen worden ingezet voor onder meer de versterking van de veiligheidsregie, het gebiedsgericht en informatiegestuurd werken, de aanpak van grensoverschrijdende problematiek en de verdere professionalisering van de handhavings- en veiligheidsorganisatie.

Doortrekken bijdrage Zuid Limburg Bereikbaar

We blijven bijdragen aan Zuid Limburg Bereikbaar maar bouwen de bijdrage geleidelijk af met 10% per jaar tot € 0,400 mln. per jaar. De afbouw in financiële middelen zal in overleg met andere deelnemende gemeenten worden doorvertaald in beleid.

Tijdelijk budget meekoppelkansen
Daar waar mogelijk combineren we het dagelijks beheren, onderhouden en vervangen van wegen, bruggen, waterwegen, havens en andere gemeentelijke voorzieningen met aanpassingen die leiden tot verbeteringen. Voor de meekoppelkansen is een tijdelijk budget beschikbaar van € 2,500 mln. in 2027 en € 3,000 mln. in de jaren 2028 tot en met 2030.

Doortrekken tijdelijke budget meer fietsparkeerplaatsen
Het tijdelijke budget ten behoeve van de realisatie van meer fietsparkeerplaatsen wordt doorgetrokken tot en met 2030.

Vorming reserve investeringsfonds Health Campus
Voor de doorontwikkeling van de Brightlands Maastricht Health Campus vormen we een investeringsfonds van € 20,000 mln. om te kunnen investeren in hefboomprojecten. Dit zijn grootschalige publiek-private samenwerkingsprojecten die versterkend zijn voor het ecosysteem op de campus. De vorming van deze reserve wordt gedekt middels een onttrekking aan de algemene reserve.

MKB Actieprogramma en team ondernemen Maastricht
We starten een tijdelijk impulsbudget voor een MKB-actieprogramma gericht op duurzaamheid, circulariteit en digitalisering en breiden het team ondernemen Maastricht uit.

Intensiveren zorg op school
We intensiveren zorg op school (PO, VO en mbo) met € 0,750 mln. per jaar door het structureel financieren van de mbo-coach op Vista (1 fte) en de brugfunctionaris (6 fte) op diverse scholen.

Intensiveren voorkomen vroegtijdig schoolverlaten
Omdat de leeftijd van de doelgroep met betrekking tot vroegtijdig schoolverlaten stijgt van 23 naar 27 jaar en van leerplicht een meer vroegsignalerende en regisserende rol gevraagd wordt, verhogen we het budget met € 0,420 mln. per jaar.

Wet van school naar duurzaam werk vanuit werk (incl. ontwikkeling in 2027)
Voor de implementatie van de Wet van school naar duurzaam werk vanuit werk is in 2027 een budget beschikbaar van € 0,140 mln. Na de implementatie is structureel € 0,400 mln. per jaar beschikbaar.

Tijdelijk budget versterkte inzet Agenda Onderwijs en Jeugd in 2027 t/m 2030
Met een nieuwe Agenda Jeugd en Onderwijs zorgen we voor een integrale benadering voor jonge Maastrichtenaren. Dit vraagt een nieuwe impuls, een tijdelijk budget van € 1,000 mln. per jaar in de 2027 tot en met 2030. Deze agenda maken we samen met kinderen, jongeren en hun ouders én met alle betrokken professionals.

Schikking personeel Geusseltbad
De getroffen schikking in het geschil omtrent de salariëring van het personeel van het Geusseltbad leidt in 2026 tot een nabetaling en met ingang van 2026 tot structureel hogere lasten.

Incidenteel budget cultuur (2027 en 2028)
We creëren in 2027 en 2028 een impulsbudget van € 2,000 mln. voor cultuur waarmee we investeren in cultuurparticipatie, talentontwikkeling, volkscultuur, amateurkunst en de versterking van culturele voorzieningen.

Vorming reserve monumentenfonds
Deze reserve heeft als doel het instandhouden en verduurzamen van monumenten. Met een ‘investeringsimpuls monumenten’ zorgen we ervoor dat het culturele erfgoed de zorg krijgt die het verdient (ook voor verduurzaming). De vorming van deze reserve wordt gedekt middels een onttrekking aan de algemene reserve.

Vorming reserve vergroeningsfonds
We vergroten en versterken het groen in Maastricht en richten de openbare ruimte zo in dat deze uitnodigt tot wandelen, bewegen, spelen, ontspannen en ontmoeten. Hiervoor vormen we een reserve

van € 10,000 mln. De vorming van deze reserve wordt gedekt middels een onttrekking aan de algemene reserve.

Versterken samenkracht
Structureel aanvullend budget voor het versterken samenkracht (uitbreiding subsidieregeling Kracht van de Samenleving en verruiming budget maatschappelijk werk).

Maatschappelijke participatie
Tijdelijk budget in 2027 tot en met 2030 voor gebiedsgerichte re-integratie activiteiten. We willen de doelgroep uitkeringsgerechtigden helpen om te participeren in de samenleving door middel van maatschappelijke participatie.

Vorming reserve preventiestad
De komende vier jaar richten we ons op vier maatschappelijke opgaven die bijdragen aan het verkleinen van verschillen tussen inwoners en wijken. Daarom kiezen we bewust voor Maastricht als preventiestad met inzet dáár waar we het verschil kunnen maken. Hiervoor wordt een reserve van € 5,000 mln. gevormd. De vorming van deze reserve wordt gedekt middels een onttrekking aan de algemene reserve.

Bijstelling baten verhaal, invordering e.d.
Op basis van de realisatie in voorgaande jaren kunnen de baten uit verhaal en terugvordering inkomensregelingen verder worden verhoogd.

Meicirculaire gemeentefonds (algemene uitkering)
De meicirculaire 2026 leidt in 2030 tot een hogere algemene uitkering dan in 2029. Dit wordt veroorzaakt door de toename van het gemeentefonds o.b.v. de gemiddelde volumegroei van het bruto binnenlands product (bbp) alsmede wijzigingen in de (landelijke) maatstaven, aantallen en geactualiseerde bedragen per eenheid.

Beschermd thuis
Om aan de ondersteuningsbehoefte te kunnen voldoen van inwoners die door psychische, psychosociale of andere complexe problemen ondersteuning nodig hebben op het gebied van wonen en andere leefgebieden worden structureel aanvullende middelen toegevoegd aan de begroting.

Tijdelijke impuls uitvoeringskracht verduurzaming in 2027 t/m 2030
Een impuls uitvoeringskracht (met tijdelijke exploitatiebudgetten voor uitvoering) ter hoogte van € 5,000 mln., verdeeld over 4 jaren, voor verduurzaming en ‘zon op dak’ met opslag.

Spoorzone: onderzoeksbudget studie omklappen emplacement
Het onderzoeksbudget studie omklappen emplacement (Spoorzone) van € 1,000 mln. in 2027 wordt gedekt middels een onttrekking aan de algemene reserve.

In- en uitvoering omgevingswet
In 2027 wordt ten behoeve van de uitvoering van de omgevingsprogramma's € 0,408 mln. onttrokken aan de bedrijfs-/egalisatiereserve. In de periode 2027-2030 wordt ten behoeve van de uitvoering van de omgevingswet (inclusief de verbetering van onze dienstverlening en besluitvorming bij de vergunningverlening, het ontwikkelen van het omgevingsplan en het uitvoeren van de omgevingsvisie) jaarlijks € 0,517 mln. onttrokken aan de bedrijfs-/egalisatiereserve. Daarnaast wordt vanaf 2027 structureel € 0,450 mln. beschikbaar gesteld voor de reguliere uitvoering van de omgevingswet. Deze middelen waren voorheen incidenteel beschikbaar en worden hiermee structureel ingebed in de begroting, zodat de continuïteit van de reguliere dienstverlening kan worden gewaarborgd.

Vorming reserve woonwagenstandplaatsen
Deze nieuwe reserve dient ter dekking van de lasten voortkomende uit de investeringsimpuls woonwagenstandplaatsen. De vorming van deze reserve wordt gedekt middels een onttrekking aan de algemene reserve.

Vorming reserve betaalbaar wonen
We willen betaalbare huur en koop stimuleren met een investeringsimpuls ‘betaalbaar wonen’ (€ 20,000 mln.). Deze reserve heeft primair als doel om de nieuwbouw van betaalbare huurwoningen in samenwerking met de corporaties te stimuleren. De reserve kan ook deels benut worden voor betaalbare koopwoningen en voor verduurzamingsmaatregelen bij bestaande bouw als dat direct bijdraagt aan de betaalbaarheid van wonen in Maastricht. Aanvullend kijken we actief hoe we ons eigen bezit van grond en vastgoed kunnen benutten voor de woonopgave. De vorming van deze reserve wordt gedekt middels een onttrekking aan de algemene reserve.

Indexering OZB-tarieven
Tot op heden werden de OZB-baten geïndexeerd met de op de lasten doorgevoerde indexering. Doordat de WOZ-waarden sterker stijgen dan de doorgevoerde indexering op de lasten leidt dit tot een daling van de tarieven. Bij de bepaling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt rekening gehouden met de zgn. inkomstenmaatstaven. Een hogere WOZ-waarde betekent een lagere algemene uitkering. Deze 'korting' op de algemene uitkering is in de huidige methodiek hoger dan de stijging van de OZB-baten door de indexering. We veranderen daarom met ingang van 2027 de systematiek en indexeren voortaan het tarief. Indexering van het OZB-tarief leidt uitgaande van een waardestijging van 5% voor woningen en 2 tot 3,5% voor niet-woningen tot een voordeel van € 1,623 mln. per jaar.

Impuls bedrijfsvoering
Met de impuls van € 2,000 mln. voor de optimalisatie van de bedrijfsvoering zetten we in 2027 verdere stappen in de meerjarige ontwikkeling van onze bedrijfsvoering. Deze impuls ondersteunt de doorontwikkeling van processen, systemen, informatievoorziening en sturing. De vorming van dit tijdelijke budget wordt gedekt middels een onttrekking aan de bedrijfsegalisatiereserve.

Project-, proces-en programmamanagement
We investeren € 0,750 mln. per jaar om onze organisatie verder te versterken in integraal, opgavegericht en procesmatig werken. Deze investering is noodzakelijk omdat maatschappelijke opgaven steeds complexer worden, de behoefte aan organisatiebrede samenwerking toeneemt en de eisen op het gebied van informatieveiligheid en toegankelijkheid steeds hoger worden. De vorming van dit tijdelijke budget wordt gedekt middels een onttrekking aan de bedrijfsegalisatiereserve.

Stelpost onvoorzien
We verlagen de stelpost onvoorzien van € 2,129 mln. per jaar naar € 0,500 mln. en brengen deze daarmee meer in lijn met de historische behoefte en de omvang van de stelpost bij vergelijkbare gemeenten.

Actualiseren investeringsplanning (kapitaallasten)
De investeringsplanning is ten behoeve van deze begroting geactualiseerd. Dat zorgt voor een verschuiving van de uit de investeringen voortkomende kapitaallasten naar de toekomst.

Bijstelling rente financieringsbehoefte
De financieringsbehoefte van de gemeente en daarmee samenhangende rentelasten worden in belangrijke mate bepaald door onze investeringsplanning. De hiervoor benoemde actualisatie van de investeringsplanning leidt tot een wijziging van de financieringsbehoefte en de hieruit voortvloeiende rentelasten.

Vorming stelpost onderuitputting kapitaallasten
De realisatie van de investeringsplanning is al jaren een uitdaging. Diverse factoren zorgen ervoor dat investeringen niet altijd conform de planning kunnen worden uitgevoerd. De provincies hebben daarom in hun rol als toezichthouder ingestemd met de mogelijkheid om een stelpost onderuitputting kapitaallasten op te voeren. Die stelpost heeft betrekking op kapitaallasten van nieuwe investeringen die niet worden gedekt uit reserves of betrekking hebben op riolering en afval. Van die ‘nieuwe’ kapitaallasten mag 20% als stelpost worden verwerkt. Deze stelpost wordt centraal begroot en leidt derhalve niet tot bijstelling van de onderliggende investeringsplanningen en eerdere besluitvorming.

Raming incidentele baten en lasten

Een belangrijk financieel uitgangspunt voor het provinciaal toezicht is een reëel sluitende begroting. Dit houdt in dat bij de begroting aangegeven dient te worden of de begroting in evenwicht is, dat wil zeggen dat de jaarlijks terugkerende lasten zijn gedekt door jaarlijks terugkerende baten. In onderstaande tabel is voor elk begrotingsjaar aangegeven welke deel van de baten en lasten een incidenteel dan wel structureel karakter heeft.

Recapitulatie begrotingsevenwicht 2027-2030												
(bedragen x € 1.000)	Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
	Totaal	Incidenteel	Structureel	Totaal	Incidenteel	Structureel	Totaal	Incidenteel	Structureel	Totaal	Incidenteel	Structureel
Lasten												
1 Veiligheid	28.190	129	28.061	28.016	89	27.927	28.019	33	27.986	28.079	33	28.046
2 Verkeer, vevoer en waterstaat	45.548	3.500	42.048	46.450	3.450	43.000	51.083	5.550	45.533	48.870	3.000	45.870
3 Economie	13.152	1.629	11.523	13.752	1.629	12.123	12.831	1.629	11.202	11.566	447	11.119
4 Onderwijs	18.474	0	18.474	18.983	0	18.983	20.712	0	20.712	22.356	0	22.356
5 Sport, cultuur en recreatie	72.327	2.550	69.777	72.315	2.250	70.065	70.988	250	70.738	72.045	250	71.795
6 Sociaal domein	325.982	1.700	324.282	325.263	1.712	323.551	315.374	1.500	313.874	313.278	1.500	311.778
7 Volkgezondheid en millieu	71.282	1.550	69.732	60.676	1.550	59.126	59.916	1.550	58.366	59.394	1.400	57.994
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	47.370	3.296	44.074	33.226	1.959	31.267	32.732	1.909	30.823	28.373	1.739	26.634
0 Bestuur en ondersteuning	33.119	4.359	28.760	28.877	1.553	27.324	26.515	1.303	25.212	25.084	1.303	23.781
Totaal lasten	**655.444**	**18.713**	**636.731**	**627.558**	**14.192**	**613.366**	**618.170**	**13.724**	**604.446**	**609.045**	**9.672**	**599.373**
Baten												
1 Veiligheid	1.617	0	1.617	1.617	0	1.617	1.617	0	1.617	1.617	0	1.617
2 Verkeer, vevoer en waterstaat	7.340	0	7.340	7.303	0	7.303	7.303	0	7.303	7.303	0	7.303
3 Economie	11.200	0	11.200	11.954	0	11.954	11.285	0	11.285	11.103	0	11.103
4 Onderwijs	6.941	0	6.941	7.092	0	7.092	7.075	0	7.075	7.035	0	7.035
5 Sport, cultuur en recreatie	13.272	0	13.272	12.880	0	12.880	12.565	0	12.565	12.564	0	12.564
6 Sociaal domein	94.182	0	94.182	97.552	0	97.552	97.554	0	97.554	97.554	0	97.554
7 Volkgezondheid en millieu	57.546	0	57.546	56.583	0	56.583	55.894	0	55.894	55.895	0	55.895
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	32.621	1.400	31.221	19.053	350	18.703	18.001	0	18.001	13.693	0	13.693
0 Bestuur en ondersteuning	13.663	0	13.663	13.656	0	13.656	12.416	0	12.416	12.500	0	12.500
Totaal baten excl. onttrekking reserves	**238.382**	**1.400**	**236.982**	**227.690**	**350**	**227.340**	**223.710**	**0**	**223.710**	**219.264**	**0**	**219.264**
Saldo van baten en lasten	**-417.062**	**-17.313**	**-399.749**	**-399.868**	**-13.842**	**-386.026**	**-394.460**	**-13.724**	**-380.736**	**-389.781**	**-9.672**	**-380.109**
Algemene dekkingsmiddelen	475.045	0	475.045	451.175	0	451.175	440.973	0	440.973	444.164	0	444.164
Overhead	-64.142	0	-64.142	-62.896	0	-62.896	-64.397	0	-64.397	-64.443	0	-64.443
Vennootschapsbelasting	-405	0	-405	-405	0	-405	-405	0	-405	-405	0	-405
Totaal saldo van baten en lasten	**-6.564**	**-17.313**	**10.749**	**-11.994**	**-13.842**	**1.848**	**-18.289**	**-13.724**	**-4.565**	**-10.465**	**-9.672**	**-793**
Toevoeging reserves	221.357	221.357	0	27.162	27.162	0	36.269	36.269	0	32.477	32.477	0
Onttrekking reserves	236.712	235.837	875	37.538	36.659	879	52.196	51.317	879	43.937	43.023	914
Saldo mutaties reserves	**15.355**	**14.480**	**875**	**10.376**	**9.497**	**879**	**15.927**	**15.048**	**879**	**11.460**	**10.546**	**914**
Geraamd resultaat	**8.791**	**-2.833**	**11.624**	**-1.618**	**-4.345**	**2.727**	**-2.362**	**1.324**	**-3.686**	**995**	**874**	**121**

In de volgende tabel is de bepaling van dit structureel saldo zichtbaar.

Structureel begrotingssaldo				
(bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten exclusief muaties reserves	-735.187	-709.260	-705.313	-697.529
Baten exclusief mutaties reserves	728.623	697.266	687.024	687.064
Geraamd saldo baten en lasten	**-6.564**	**-11.994**	**-18.289**	**-10.465**
Toevoeging reserves	-221.357	-27.162	-36.269	-32.477
Onttrekking reserves	236.712	37.538	52.196	43.937
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**15.355**	**10.376**	**15.927**	**11.460**
Geraamd resultaat	**8.791**	**-1.618**	**-2.362**	**995**
Incidentele lasten inclusief incidentele toevoegingen reserves	-240.070	-41.354	-49.993	-42.149
Incidentele baten inclusief incidentele onttrekkingen reserves	237.237	37.009	51.317	43.023
Saldo incidentele baten en lasten	**-2.833**	**-4.345**	**1.324**	**874**
Structureel begrotingssaldo	**11.624**	**2.727**	**-3.686**	**121**

Een specificatie per programma van de incidentele baten en lasten is hierna opgenomen (posten van € 0,100 mln. of groter zijn gespecificeerd en toegelicht). Voor de onttrekkingen en stortingen per reserve wordt verwezen naar de verloopoverzichten van reserves en voorzieningen (paragraaf 2.3).

Geraamde incidentele baten en lasten

Specificatie incidentele lasten groter dan € 100.000					
(bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030	nr. toelichting
Programma 1 Veiligheid					
Gesloten coffeshopketen	129	89	33	33	1
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat					
Meekoppelkansen	2.500	3.000	3.000	3.000	2
Hoogwater	1.000	450	2.550		3
Programma 3 Economie					
Brightlands Innovation Spaces	1.131	1.131	1.131		4
Wervingsfonds acquisitie	148	148	148	105	5
Aanloopstraten	150	150	150	142	6
Impulsbudget MKB-actieprogramma	200	200	200	200	7
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie					
Incidenteel budget cultuur	2.000	2.000			8
Ondersteuning omvorming sportverenigingen en Urban-sport	250	250	250	250	9
Ontwikkeling/onderzoek naar een hardlooprondje	100				10
Verzelfstandiging Theater	200				11
Programma 6 Sociaal domein					
Versterkte inzet Agenda Onderwijs en Jeugd	1.000	1.000	1.000	1.000	12
Maatschappelijke participatie	500	500	500	500	13
Ontwikkeling re-integratieketen	200	212			14
Programma 7 Volksgezondheid en milieu					
Uitvoeringskracht verduurzaming	1.250	1.250	1.250	1.250	15
Budgetten gevormd uit noodfonds	300	300	300	150	16
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
Stedelijke vernieuwing	671	442	392	222	17
Realisatiestimulans	700	1.000	1.000	1.000	18
Spoorzone: onderzoeksbudget studie omklappen emplacement	1.000				19
Invoering omgevingswet	925	517	517	517	20
Programma 0 Bestuur en ondersteuning					
Impuls bedrijfsvoering	2.000				21
Project-, proces- en programmamanagement	750	750	750	750	22
Programmaplan AI	1.359	553	553	553	23
Projectleiding financieel systeem	250	250			24
Toevoegingen aan reserves	221.357	27.162	36.269	32.477	25
Totaal incidentele lasten	**16.975**	**13.300**	**13.138**	**9.086**	

Specificatie incidentele baten groter dan € 100.000					
(bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030	nr. toelichting
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
Realisatiestimulans	1.400	350			18
Onttrekkingen aan reserves	235.320	36.142	50.800	42.506	25
Totaal incidentele baten	**236.720**	**36.492**	**50.800**	**42.506**	

Toelichting incidentele baten en lasten

1 De gemeente neemt deel aan het experiment gesloten coffeeshopketen. Hiervoor ontvangt de gemeente in de vorm van een decentralisatie-uitkering middelen uit het gemeentefonds. Deze baten worden gestort in de reserve. De lasten voortkomende uit het project gesloten coffeeshopketen worden gedekt uit deze reserve. Er is sprake van een experiment.

2 Daar waar mogelijk combineren we het dagelijks beheren, onderhouden en vervangen van wegen, bruggen, waterwegen, havens en andere gemeentelijke voorzieningen met aanpassingen die leiden tot verbeteringen. Voor de meekoppelkansen is een tijdelijk budget beschikbaar van € 2,500 mln. in 2027 en € 3,000 mln. in de jaren 2028 tot en met 2030. Deze tijdelijke budgetten worden gedekt door onttrekkingen aan de algemene reserve.

3 Dit betreft een incidenteel budget ten behoeve van de realisatie van maatregelen hoogwaterbestrijding.

4 Ten behoeve van de incidentele bijdragen aan Brightlands Innovation Spaces wordt in 2027 tot en met 2029 jaarlijks € 1,131 mln. onttrokken aan de reserve ontwikkeling Health Campus.

5 Dit betreft budgetten die beschikbaar zijn voor een financiële impuls aan bedrijven die zich willen vestigen in Maastricht. Deze worden gedekt middels onttrekkingen aan de reserve wervingsfonds acquisitie.

6 Dit betreft voorziene uitgaven ten behoeve van beleidsinitiatieven aanloopstraten. Deze worden gedekt middels onttrekkingen aan de gelijknamige reserve.

7 In 2027 tot en met 2030 is een tijdelijk impulsbudget voor het MKB-actieprogramma gericht op duurzaamheid, circulariteit en digitalisering van € 0,200 mln. per jaar beschikbaar gesteld.

8 We creëren in 2027 en 2028 een impulsbudget van € 2,000 mln. voor cultuur, waarmee we investeren in cultuurparticipatie, talentontwikkeling, volkscultuur, amateurkunst en de versterking van culturele voorzieningen.

9 Ter ondersteuning omvorming sportverenigingen en Urban-sport is in 2027 tot en met 2030 € 0,250 mln. per jaar beschikbaar gesteld. Dit wordt gedekt middels onttrekkingen aan de algemene reserve.

10 Voor het onderzoek naar en de ontwikkeling van een hardlooprondje langs de Maas is een incidenteel budget van € 0,100 mln. beschikbaar gesteld.

11 In 2025 en 2026 is op basis van onderzoek en plan van aanpak gewerkt aan de interne verzelfstandiging van Theater aan het Vrijthof. De jaren 2027 en 2028 staan in het teken van het toewerken naar de externe verzelfstandiging in 2029. Dit planmatig proces wordt gedekt uit het specifiek hiervoor beschikbaar gestelde budget.

12 Met een nieuwe Agenda Onderwijs en Jeugd zorgen we voor een integrale benadering voor jonge Maastrichtenaren. Dit vraagt een nieuwe impuls, een tijdelijk budget van € 1.000 mln. per jaar in de 2027 tot en met 2030. Deze agenda maken we samen met kinderen, jongeren en hun ouders én met alle betrokken professionals.

13 Tijdelijk budget van € 0,500 mln. per jaar in 2027 tot en met 2030 voor gebiedsgerichte re-integratie activiteiten (ondersteuning bij maatschappelijke participatie). Dit wordt gedekt middels onttrekkingen aan de algemene reserve.

14 Voor de reorganisatie van MTB, Annex, Podium etc. zullen gedurende de komende jaren tijdelijke kosten gemaakt worden. De lasten worden gedekt middels onttrekkingen aan de reserve ontwikkeling re-integratieketen.

15 Een impuls uitvoeringskracht (met tijdelijke exploitatiebudgetten voor uitvoering) ter hoogte van € 5 mln., verdeeld over 4 jaren, voor verduurzaming en ‘zon op dak’ met opslag. Dit wordt gedekt middels onttrekkingen aan de algemene reserve.

16 Dit betreft de cofinanciering voor de uitgaven voor projecten vanuit het (landelijke) Volkshuisvestingsfonds. Dekking heeft plaats uit de reserve noodfonds.

17 De inzet van het merendeel van het investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing is afhankelijk van koppelkansen met derde partijen. De begrote lasten worden onttrokken uit de daartoe gevormde reserve stedelijke vernieuwing.

18 De Realisatiestimulans is een financiële regeling van het rijk die gemeenten beloont voor het realiseren van betaalbare woningen, met een bijdrage van € 7.000 per woning. Deze tijdelijke

regeling heeft betrekking op start bouw van woningen in de jaren 2025 tot en met 2029. Deze middelen zullen worden ontvangen in 2026, maar indien de bouw in 2025 is gestart (dat geldt voor 240 woningen) dient de baat in 2025 (o.b.v. BBV-richtlijnen) verantwoord te worden. De ontvangen middelen zijn de reserve realisatiestimulans gestort. De budgetten worden gedekt door onttrekkingen aan deze reserve.

19 Het onderzoeksbudget studie omklappen emplacement (Spoorzone) van € 1,000 mln. in 2027 wordt gedekt middels een onttrekking aan de algemene reserve.

20 De rijksbijdragen voor de invoering van de omgevingswet vervallen. We stellen daarom tot en met 2030 zelf € 0,517 mln. beschikbaar om deze invoering verder vorm te geven. De vorming van dit tijdelijke budget wordt gedekt middels een onttrekking aan de bedrijfsegalisatiereserve.

21 Met de impuls van € 2,000 mln. voor de optimalisatie van de bedrijfsvoering zetten we in 2027 verdere stappen in de meerjarige ontwikkeling van onze bedrijfsvoering. Deze impuls ondersteunt de doorontwikkeling van processen, systemen, informatievoorziening en sturing. De vorming van dit tijdelijke budget wordt gedekt middels een onttrekking aan de bedrijfsegalisatiereserve.

22 We investeren € 0,750 mln. per jaar (2027 tot en met 2030) in onze organisatie voor het werven van integrale medewerkers die sterk zijn in zowel procesmatig en opgavegericht werken. Deze investering is noodzakelijk omdat maatschappelijke opgaven steeds complexer worden, de behoefte aan wendbaarheid en organisatiebrede samenwerking toeneemt en de eisen op het gebied van informatieveiligheid en -toegankelijkheid steeds hoger komen te liggen. De vorming van dit tijdelijke budget wordt gedekt middels een onttrekking aan de bedrijfsegalisatiereserve.

23 Ten behoeve van de ontwikkeling van beleid en toepassingen op AI-gebied is een tijdelijk budget beschikbaar. Dit budget wordt gedekt middels onttrekkingen aan de bedrijfsegalisatiereserve.

24 Voor het project aanbesteding en implementatie van een nieuw financieel systeem is gedurende een periode van 3 jaar (2026 tot en met 2028) externe projectleiding ingezet. Deze lasten worden gedekt door een onttrekking aan de reserve projectleider nieuw financieel systeem.

25 De mutaties in reserves, met uitzondering van de mutaties in de financieringsreserves afschrijvingslasten, zijn incidenteel. Voor een toelichting op mutaties in reserves wordt verwezen naar de toelichting op reserves in paragraaf 2.3 van deze begroting.

Overzicht beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Alle beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves zijn in principe incidenteel en daarom verwerkt in de voorgaande overzichten met geraamde incidentele baten en lasten. De beoogde onttrekkingen aan financieringsreserves die dienen ter dekking van kapitaallasten van investeringen waarvoor de betreffende reserves zijn gevormd, kunnen echter als structureel worden aangemerkt. Dit betreft de volgende reserves:

Structurele toevoegingen aan en onttrekkingen uit reserves				
(bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Onttrekking reserve afschrijvingen overspanningen openbare verlichting	31	31	31	31
Onttrekking reserve afschrijvingen vastgoed	427	431	431	466
Onttrekking reserve afschrijvingen ruimte	141	141	141	141
Onttrekking reserve afschrijvingen projecten	105	105	105	105
Onttrekking reserve afschrijvingen sport	171	171	171	171
Totaal beoogde structurele onttrekkingen uit reserves	**875**	**879**	**879**	**914**
	0	0	0	0
Totaal beoogde structurele toevoegingen aan reserves	**0**	**0**	**0**	**0**

Specificatie algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen zijn als volgt opgebouwd:

Spcificatie algemene dekkingsmiddelen							
(bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2026 gewijzigd	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	60.302	59.417	62.396	65.704	66.085	66.085	66.085
Algemene uitkeringen	390.025	383.927	394.908	407.476	385.776	378.834	384.106
Dividend	1.218	1.143	761	761	761	761	761
Saldo van de financieringsfunctie	877	1.122	3.422	1.104	-1.447	-4.707	-6.788
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**452.422**	**445.609**	**461.487**	**475.045**	**451.175**	**440.973**	**444.164**

2.3 Uiteenzetting financiële positie

Geprognosticeerde balans

BALANS (bedragen x € 1.000)	31-12-2025 *rekening 2025*	31-12-2026 *begroting 2026*	31-12-2027 *begroting 2027*	31-12-2028 *begroting 2028*	31-12-2029 *begroting 2029*	31-12-2030 *begroting 2030*
Immateriele vaste activa	20.432	19.570	18.720	18.343	17.320	20.542
Materiele vaste activa	568.915	662.133	829.958	994.335	1.102.967	1.128.023
Financiele vaste activa	93.437	95.367	93.029	90.664	89.549	88.403
Voorraden	37.493	37.435	37.435	37.435	37.435	37.436
Vorderingen	106.118	103.800	103.800	103.800	103.800	103.800
Overlopende activa	88.559	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
Liquide middelen	293	600	600	600	600	600
Totaal activa	**915.247**	**993.905**	**1.158.542**	**1.320.177**	**1.426.671**	**1.453.804**
Eigen vermogen	320.865	338.534	323.179	312.803	296.875	285.415
Resultaat boekjaar	27.995	7.608	8.791	-1.618	-2.362	995
Voorzieningen	92.437	93.141	94.402	88.623	92.744	96.205
Langlopende schulden	268.517	359.348	484.299	674.427	793.043	825.098
Kortlopende schulden	73.832	63.274	115.871	113.942	114.371	114.091
Overlopende passiva	131.601	132.000	132.000	132.000	132.000	132.000
Totaal passiva	**915.247**	**993.905**	**1.158.542**	**1.320.177**	**1.426.671**	**1.453.804**

Investeringen

In deze paragraaf presenteren we een overzicht van alle investeringen. Dit betreft zowel zogenaamde rendabele alsook de onrendabele kredieten. Rendabele kredieten zijn kredieten waarvoor we specifiek hebben gespaard in financieringsreserves (bijv. productiemiddelen stadsbeheer zoals vrachtauto's) of waar inkomsten tegenover staan (bijvoorbeeld onderhoud gebouwen of riolen).
Alle reeds toegekende kredieten zijn in navolgende investeringsstaat opgenomen. De voor deze begroting (en bijbehorende planningsperiode 2026 - 2030) voorgenomen investeringen zijn hierbij per jaar opgenomen. Op deze wijze presenteren wij u een lijst van alle voorgenomen investeringen in 2026 en de daaropvolgende jaren.

	(bedragen x € 1.000)											
programma	omschrijving	Dekking	afschrijvings-termijn	aparte votering	2026	2027	2028	2029	2030	jaarlijks terug-kerend		totaal beschikbaar (restant)-krediet
0	Optimale toegankelijkheid van gebouwen	MJIP	40		79	79	0	0	0	0		**159**
0	Productiemiddelen	Rendabel	div.		12.221	10.225	41.812	6.483	2.975	PM		**75.082**
0	MECC	Rendabel	20		1.409	0	0	0	0	0		**1.410**
0	Verduurzamen commercieel vastgoed	Rendabel	20		0	239	0	0	3.973	0		**4.216**
0	Verduurzamen gemeentelijke organisatie	MJIP	20		0	1.362	381	730	1.425	0		**3.902**
0	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	MJIP	20		0	493	989	2.825	0	0		**4.311**
0	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	Rendabel	20		0	0	437	-263	0	0		**175**
0	Verduurzamen maatschappelijke gemeentelijke panden	Rendabel	20		1.190	0	0	0	0	0		**1.191**
0	Verduurzamen maatschappelijke gemeentelijke panden	MJIP	20		1.006	3.242	2.190	490	0	0		**6.936**
0	Verbouwing Vrijthof 25	MJIP	20	v	0	1.841	0	0	0	0		**1.843**
0	Grondstoffen plan 2026-2030	Rendabel	div.		1.315	2.164	1.377	1.315	1.203	0		**7.382**
1	Cameratoezicht	Rendabel	10		0	465	0	0	0	0		**465**
2	Mobiliteit (reguliere mobiliteitsprogramma)	MJIP	20		0	5.591	1.652	604	604	590	*	**13.829**
2	Civiel technische Kunstwerken	MJIP	25		286	0	1.531	0	0	0		**1.819**
2	VRI's	Rendabel	15		3.755	4.256	1.514	2.253	1.241	0		**13.033**
2	Parkeren	Rendabel	div.		150	2.278	5.040	718	1.368	0		**10.308**
2	Renovatie spoorwegviaduct Kennedysingel	Rendabel	40		0	36	1.396	0	0	0		**1.434**
2	Fietsparkeren	MJIP	20		205	322	0	0	0	0		**527**
2	Kwalitatieve impuls Stationsstraat/autoluwer Wyck	MJIP	40	v	153	205	2.046	2.416	0	0		**4.825**
2	Fietsenstallingen & P&R	MJIP	40		2.866	614	460	205	205	0		**5.189**
2	Verhardingen levensduurverlengend	MJIP	25		7.161	18.414	15.345	13.136	10.404	9.873	*	**69.524**
2	Openbare verlichting	Rendabel	div.		7.128	5.054	6.570	4.816	0	1.000		**23.591**
2	Hoogwater veiligheid	MJIP	20	v	0	0	0	0	8.574	0		**8.583**
2	NIBOR civiele kunstwerken hoeg brök	MJIP	20		1.535	4.166	0	0	0	0		**5.706**
2	NIBOR civiele kunstwerken sierhekwerk	MJIP	20		178	0	0	0	0	169	*	**178**
2	Markt Maas tunnel	MJIP	div.		1.082	864	1.529	126	0	0		**3.605**
2	NIBOR civiele kunstwerken caissondeur	MJIP	20		0	0	421	0	0	0		**422**
2	NIBOR Infrastructurele elementen	MJIP	10		0	124	162	0	0	0	*	**286**
2	Onderhoud deklagen NIBOR Structureel	MJIP	15		0	1.535	3.460	1.665	0	4.883	*	**6.666**
2	Onderhoud deklagen NIBOR Incidenteel	Rendabel	15		3.723	4.563	1.098	0	0	0		**9.393**
2	Fietsstraatzone centrum	MJIP	20		921	1.058	0	0	0	0		**1.980**
2	SUP Zwerfafval	Rendabel	div.		867	600	150	0	0	0		**1.619**
2	Spoorzone (stationsgebied)	MJIP	40		432	1.000	0	0	3.601	0		**10.255**
3	2e Incubator Randwyck	MJIP	20		0	0	0	0	4.245	0		**4.250**
4	Onderwijshuisvesting	MJIP	40		13.321	41.583	51.985	46.481	2.899	3.675		**156.426**
4	Investeren in meer groene schoolpleinen	MJIP	20		229	0	57	114	57	0		**458**
4	Onderwijshuisvesting rendabel	Rendabel	40		1.596	3.721	1.699	779	0	0		**7.803**
5	(Her)ontwikkeling stadion MVV	MJIP	20	v	0	200	200	200	6.400	0		**7.007**
5	Binnensportaccommodaties	MJIP	40		3.255	22.881	22.186	17.799	1.616	1.459		**69.679**
5	Binnensportaccommodaties rendabel	Rendabel	40		0	0	296	1.702	1.702	0		**3.704**
5	Upgrade sportpark Jekerdal	MJIP	25		949	0	0	0	0	0		**950**
5	Kunstgrasvelden	MJIP	15		1.287	0	0	0	0	0		**1.288**
5	Speelvoorzieningen	Rendabel	10		641	298	255	553	0	0		**1.750**
5	Toegangssysteem sportaccommodaties	Rendabel	10		0	90	0	0	0	0		**90**
5	Vergroening openbare ruimte	MJIP	20		2.244	1.251	527	527	527	500	*	**5.081**
5	Ontmoetingsplekken in wijken i.c.m. sport en bewegen	MJIP	10		862	0	58	431	58	0		**1.411**
5	Theater	MJIP	40		441	0	0	0	0	0		**442**
5	Middenzaal	MJIP	40		519	2.538	6.390	5.197	0	0		**14.659**
5	Productiemiddelen Middenzaal	Rendabel	div.		0	0	0	1.400	0	0		**1.401**
5	Bonbonnière	MJIP	30		307	1.535	7.000	14.000	7.739	0		**30.611**
5	Vernieuwing Natuurhistorisch Museum Maastricht	Rendabel	20		75	440	3.603	1.030	0	0		**5.153**
5	Verduurzaming Natuurhistorisch Museum Maastricht	MJIP	20		0	1.976	0	0	0	0		**1.978**
5	NIBOR Bomen	MJIP	40		1.137	1.529	1.529	1.149	0	1.123	*	**5.350**
5	Maastricht museum	Rendabel	10		312	450	0	0	0	0		**762**
5	Vestingwerken	MJIP	40		1.500	0	0	790	790	0		**3.083**
5	Hoge en Lage Fronten	Rendabel	25	v	533	0	0	0	0	0		**533**
5	De Koompe	MJIP	40	v	1.535	0	0	0	0	0		**1.536**
5	Afrastering Groen-gebieden	MJIP	20		0	26	26	26	26	0		**102**
6	Inclusieve gemeenschapshuizen	MJIP	div.	v	0	1.272	0	0	0	0		**1.273**
7	Begraafplaats	Rendabel	25		43	11	11	11	0	11	*	**76**
7	Riolering	Rendabel	30		15.611	31.852	8.166	13.961	0	0		**69.659**
7	Uitvoeren Energietransitieplan	MJIP	20		0	855	0	0	0	0		**855**
7	Milieustations/perrons	Rendabel	div.		1.707	500	41	133	58	0		**2.441**
8	Achtervang Belvedere	MJIP	40		16.262	822	2.353	2.353	2.353	2.300	*	**24.167**
8	Kazemat A	MJIP	40		205	1.531	0	0	0	0		**1.737**
8	A2 bijdrage	MJIP	40		153	153	626	0	0	0		**933**
8	Brightlands MHC	MJIP	40		334	268	0	0	0	0		**603**
8	Gebiedsontwikkeling Randwyck	MJIP	25		0	7.113	1.021	3.870	0	0		**12.016**
8	Gebiedsontwikkeling Randwyck	Rendabel	25		0	0	0	1.979	8.665	0		**23.435**
8	Ontwikkeling de Heeg	MJIP	25		153	512	758	758	758	0		**2.943**
8	Gebiedsontwikkeling Belfort	MJIP	40		153	280	280	0	0	0		**714**
8	Gebiedsontwikkeling ENCI	MJIP	25	v	0	0	0	0	1.054	0		**1.055**
8	Noorderbrug	MJIP	60		51	2.144	0	0	0	0		**2.197**
8	Cofinanciering MIRT	MJIP	20	v	256	927	1.611	0	0	0		**5.220**
8	Gemeentelijk aandeel stedelijke ontwikkeling	MJIP	20		1.620	1.628	1.620	0	2.368	640	*	**7.243**
8	Fietsbrug stuw Borgharen	MJIP	40		4.366	0	0	0	0	0		**4.370**

Indexering
Met ingang van de begroting 2025 worden geraamde en gevoteerde investeringen geïndexeerd. Daarbij passen we de prijsontwikkeling bruto overheidsinvesteringen (IBOI) toe (2027: 2,3%).

Afzonderlijke votering
Conform artikel 5 van onze financiële verordening geeft de raad bij de begrotingsbehandeling aan voor welke nieuwe investeringen u op een later tijdstip een apart voorstel ter autorisatie van het investeringskrediet wilt ontvangen. In de bovenstaande tabel is in een aparte kolom weergegeven welke investeringen dit betreft (zie vinkjes). De overige investeringen worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd.

Hierna worden toegelicht de kredieten die zijn aangevinkt om nog gevoteerd te worden.

Verbouwing Vrijthof 25 (Hoofdwacht)
Het college wil het monumentale pand Vrijthof 25 intensiever inzetten voor gemeentelijk gebruik en voor publieke- en culturele activiteiten zoals exposities, lezingen en workshops. Door beperkt gebruik en beperkt gebruikersonderhoud in de afgelopen jaren verkeren de inpandige ruimtes in matige staat. Er is een inpandige renovatie noodzakelijk om het pand geschikt te maken voor het beoogde, intensievere gebruik voor meerdere doeleinden. De renovatie – op dit moment geraamd op € 1,8 mln. – moet het gebouw toekomstbestendig maken, met verbeteringen op bouwkundig, installatietechnisch en duurzaamheidsgebied.

Mobiliteit (reguliere mobiliteitsprogramma)
Gewenste aanpassingen van de infrastructuur, op het gebied van fiets, verkeersveiligheid en inclusieve mobiliteit financieren we uit het mobiliteitsprogramma. Het in 2027 meest omvangrijke gepland project betreft de Maasboulevard.

Op basis van de prioritering van grote projecten is de opwaardering van het groot onderhoud op een gedeelte van het J.F.Kennedybrugtracé in de planning opgeschoven naar minimaal 2031. Op basis van de verwachting dat de benodigde investeringen hiervoor aanzienlijk zullen zijn, is bij de begroting 2024 eenmalig € 5,000 mln. en vervolgens gedurende de rest van de coalitieperiode jaarlijks € 1,000 mln. extra gedoteerd. Voorts is bij de resultaatbestemming jaarrekening 2023 een extra bedrag gereserveerd ad € 0,750 mln. ten behoeve van een ‘snelle fietsroute’. Na indexering bedraagt het totale krediet € 13,821 mln.

Kwalitatieve impuls Stationsstraat/autoluwer Wyck
We willen in overeenstemming met bewoners en ondernemers Wyck en de stationsomgeving autoluwer maken met als doel om een aantrekkelijkere leefomgeving en verblijfsklimaat te creëren met meer ruimte voor lopen en fietsen.
Begin 2026 is de pilot autoluw Wyck gestart. Na afronding van deze pilot en de evaluatie van de reconstructie van de Sint Maartenslaan – Wilhelminabrug wordt bepaald welke verdere maatregelen er genomen gaan en kunnen worden die zorgen voor een autoluwer Wyck, minder doorgaand verkeer en meer ruimte voor voetgangers en fietsers. Dit zal in 2027 plaatsvinden. Het nog beschikbare krediet van € 4,820 mln. (na indexering) is bedoeld om hier verder invulling aan te geven, bijvoorbeeld door het vergroenen van de omgeving, het opwaarderen van de loop- en fietsvoorzieningen (waaronder het doortrekken van de bandenlijn van de trottoirs ter hoogte van de zijstraten), het aanpassen van kruispunten (met verkeerslichten), eventueel bijkomende afsluitingsmaatregelen voor autoverkeer en het verwijderen en/of omzetten van parkeerplekken voor auto’s voor o.a. fietsparkeerplaatsen, ontmoetingsplekken en groen.

Hoogwaterveiligheid
In het kader van de hoogwaterveiligheid van de Maas is op 13 juni 2023 een Startbeslissing ondertekend door het Rijk, de provincie Limburg, het Waterschap Limburg en de gemeentes Meerssen, Eijsden-Margraten en Maastricht. De MIRT-Verkenning is hiermee gestart. De komende jaren wordt onderzoek uitgevoerd om te komen tot een pakket van maatregelen om de Maas beter te beschermen tegen hoogwater. Maastricht reserveert hiertoe een bijdrage van € 15 mln. Vooralsnog

weten we niet in hoeverre deze middelen als investering aangemerkt kunnen worden. Daarom is voorlopig uitgegaan van 50% investering, zijnde € 7,500 mln. (€ 8,574 mln. na indexering).

Spoorzone (stationsgebied)
De Gebiedsvisie Spoorzone Maastricht GRAND MSTRG is op 27 januari 2026 vastgesteld door de gemeenteraad. De gebiedsvisie is gericht op uitvoering in de periode 2026 - 2045. Bij de transformatie van de spoorzone moet rekening gehouden worden met randvoorwaardelijk publieke investeringen in bijvoorbeeld mobiliteit en energie. Ook is daarnaast vaak sprake van een (aanzienlijke) onrendabele top bij dit soort gebiedsontwikkelingen. Maastricht staat hiervoor niet alleen financieel aan de lat. Het Rijk stelt een aantal financiële instrumenten ter beschikking voor bekostiging van infrastructuur zoals de WoKT-subsidie) ook verwachten we middelen van het Rijk op grond van de aanwijzing als nationaal grootschalige woningbouwlocatie in september 2026. Daarnaast zijn er mogelijk andere bronnen, zoals bijvoorbeeld Provinciale middelen en private partijen. Om te kunnen anticiperen op financieringskansen die zich in de komende 3 tot 5 jaar voordoen is een investeringsbedrag van ca. € 12,500 mln. (exclusief btw) nodig. Over de daadwerkelijke besteding van deze middelen besluit het college telkens op basis van een concreet voorstellen. Zodra in het vervolg meer duidelijk is over de ambities en daarbij gewenste investeringsniveau, ligt het in de lijn der verwachting dat meer middelen nodig zijn.

(Her)ontwikkeling stadion MVV
We onderzoeken de bereikbaarheid, veiligheid, ruimtelijke inpassing en haalbaarheid van de (her)ontwikkeling van een stadion voor MVV in de Geusselt of op de Mondi-locatie.
Aan de raad zal eerst de locatiekeuze ter besluitvorming worden voorgelegd waarbij een (financiële) businesscase voor de locatie gemaakt zal worden en deze investeringsgelden worden meegenomen.

Hoge en Lage Fronten
Voor de eerste fase van het herstel en op termijn de restauratie van de Lage en Hoge Fronten is in 2026 een investeringsbudget van € 0,750 mln. beschikbaar. Bij de betreffende werkzaamheden wordt prioriteit gegeven aan het herstel van de Stadhouder Bastion. Tevens vindt nader onderzoek plaats naar de benodigde additionele investeringsruimte en de benodigde structurele onderhoudslasten.

De Koompe
Met het vergroenen van de stad dragen we niet alleen bij aan klimaatadaptatie en het voorkomen van hittestress, maar creëren we ook recreatiemogelijkheden. In dit kader is het terrein De Koompe in maart 2026 verworven. Wij gaan dit omvormen tot een groen stadspark, door de hekken weg te halen en het gebied open te stellen voor onze inwoners. De exacte invulling van het terrein zal in de toekomst bepaald en aan de raad voorgelegd worden.

Inclusieve gemeenschapshuizen
Vanuit de Maastrichtse Inclusie Agenda 2019-2022 zijn middelen beschikbaar (€ 2,000 mln. gereserveerd in het Meerjareninvesteringsplan/MJIP) gesteld voor het vergroten van de toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen met een publieke functie. Het plan van aanpak met de concrete investeringsvoorstellen voor het verbeteren van de toegankelijkheid van deze gemeentelijke panden met een openbare functie werd op 16 november 2021 door uw raad goedgekeurd. Er werd € 1 mln. voor de realisatie van de investeringen beschikbaar gesteld. Het hierna nog beschikbare krediet is bedoeld om toegankelijkheid van ontmoetingscentra te screenen en vervolgens de benodigde aanpassingen op deze locaties te realiseren. In eerste instantie worden de ontmoetingscentra gescreend op de mate van toegankelijkheid. Vervolgens wordt, ten laatste in Q1 2027, een plan met de concrete investeringsvoorstellen aan uw raad voorgelegd, met als doel het resterende miljoen te voteren.

Gebiedsontwikkeling ENCI
In april 2025 heeft aanwijzing plaatsgevonden van 5 rijksmonumenten en 18 gemeentelijke monumenten op het ENCI-terrein. Een bedrag van € 1,030 mln. is minimaal nodig als bijdrage in de restauratie en het toekomstbestendig van de (gemeentelijke) monumenten.

Cofinanciering MIRT

Verschillende proposities voor diverse infrastructurele voorzieningen voor onder andere het project Trega Zinkwit (o.a. herprofilering Borgharenweg en Fietsroute richting station) en Geusselt (en omgeving) zijn ingediend. Deze zijn door het Rijk goed ontvangen en de gelden vanuit het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) zijn toegekend. Om aan de verplichte cofinancieringsvereiste invulling te kunnen geven, is € 5 mln. benodigd (excl. indexering).

Majeure projecten

Tenslotte geeft de raad bij de begrotingsbehandeling conform uitwerking van het 'Amendement betrokkenheid raad bij majeure projecten' aan welke nieuwe investeringen aangemerkt worden als 'majeure projecten'. De raad kan besluiten tot aanwijzing van een majeur project indien u van mening bent dat er aanmerkelijke (financiële) risico's voor de gemeente aan een dossier zijn verbonden en de reguliere P&C cyclus ontoereikend is. Overwegingen die bij de aanmerking als majeur project een rol kunnen spelen zijn:

- Er is sprake van een niet routinematige, grootschalige en in de tijd begrensde activiteit met een langere doorlooptijd;
- Er zijn belangrijke gevolgen voor de Maastrichtse samenleving;
- De (financiële) risico's van het project worden (voor het merendeel) gedragen door de gemeente Maastricht;
- Er is sprake van complexe financieringsconstructies of toepassing van nieuwe technologieën;
- Er is sprake van een in organisatorisch opzicht complex besturings- en uitvoeringsproces.

Tussentijdse rapportage en eindafrekening inzake deze 'majeure projecten' wordt structureel geborgd door opname van deze projecten in de Meerjarenprognose Grond- en Vastgoedexploitaties (MPGV) die jaarlijks gelijktijdig met de jaarrekening wordt aangeboden. Uiteraard zal de raad bij aanzienlijke tussentijdse afwijkingen van de MPGV direct door het college hierover worden geïnformeerd (actieve informatieplicht). Bijvoorbeeld via een raadsinformatiebrief of een vertrouwelijke raadssessie.

Reeds benoemd als majeur project zijn:

- Belvédère
- Gebiedsontwikkeling Randwyck (incl. Brightlands Health Campus)
- Gebiedsontwikkeling A2 (incl. afslag 55 en de Oeslingerbaan)
- Herbestemmen ENCI
- Stad en Spoor(zone)
- Ontwikkeling De Heeg incl. sportvoorziening
- Vestingwerken
- Integraal HuisvestingsPlan (IHP) / investeringen in schoolgebouwen
- Warmtenet (Restwarmte)
- (Binnen)sportaccommodaties
- Middenzaal
- Hoogwater veiligheid
- Incubator Randwyck
- Bonbonnière
- Ontmoeting gemeenschapshuizen
- (Her)ontwikkeling stadion MVV

Reserves en voorzieningen

Naast het totaal aan baten en lasten zijn ook de reserves en voorzieningen van belang voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. De reserves geven een indicatie van het weerstandsvermogen van de gemeente, dat wil zeggen de mate waarin de gemeente in staat is om financiële risico's op te vangen. De voorzieningen zijn gekoppeld aan kwantificeerbare risico's en in die zin minder vrij besteedbaar. De gemeente heeft weinig keus als het gaat om de vraag welke voorzieningen aanwezig moeten zijn en welke omvang deze moeten hebben. De voorschriften uit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn hiervoor bepalend.

Op de volgende pagina's zijn de begin- en eindstanden van en de begrote mutaties in de reserves en voorzieningen gepresenteerd over de jaren 2026 tot en met 2030. De (mutaties in de) reserves zijn in het programmaplan opgenomen onder de programma's en taakvelden waarop de mutaties inhoudelijk betrekking hebben.

Verloop reserves 2026-2030

		(bedragen x € 1.000)					
naam reserve	programma	boekwaarde per 1-1-2026	bestemming resultaat 2025	vermindering ter dekking van afschrijvingen	toevoeging 2026	onttrekking 2026	boekwaarde per 31-12-2026
Algemene reserve:							
Algemene reserve	0	39.426	24.070		0	7.376	56.120
Vruchtboomfonds	0	116.516			378	2.337	114.557
Egalisatiereserves:							
Egalisatiereserve Heiligdomsvaart	5	0			11	0	11
Egalisatiereserve Reuzenfestival	5	8			6	0	14
Egalisatie- en onderhoudsreserve MECC	0	4.743			1.116	3.100	2.759
Egalisatiereserve organisatieontwikkeling	0	775			1.500	565	1.710
Bedrijfs-/egalisatiereserve	0	23.555			328	5.311	18.572
Financieringsreserves:							
Financieringsreserve productiemiddelen openbare verlichting	2	4.803			1.088	396	5.495
Financieringsreserve productiemiddelen verkeersregelinstallaties	2	5.838			971	683	6.126
Financieringsreserve productiemiddelen parkeren	2	3.158			1.060	613	3.605
Financieringsreserve productiemiddelen	diversen	20.219			9.240	6.196	23.263
Financieringsreserve afschrijvingen overspanningen openbare	2	456		31	0		425
Financieringsreserve afschrijvingen vastgoed	0	9.611		325	4.290		13.576
Financieringsreserve afschrijvingen ruimte	5	3.413		120	0		3.293
Financieringsreserve afschrijvingen projecten	8	2.109		105	2.376		4.380
Financieringsreserve afschrijvingen sport	5	3.115		171	0		2.944
Overige bestemmingsreserves:							
Reserve werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA)	0	88			565	565	88
Reserve reparatie Werkloosheidswet	0	184			0	0	184
Reserve eigen risico Ziektewet	0	67			50	50	67
Reserve generatiepact	0	736			0	350	386
Reserve noodfonds	0	3.543			0	1.340	2.203
Reserve aanpak radicalisering / jihadisme	1	267			0	42	225
Reserve gesloten coffeeshopketen	1	480			0	129	351
Reserve mobiliteitsfonds	2	1.279			0	1.263	16
Reserve wervingsfonds aquisitie	3	504			39	150	393
Reserve beleidsinitiatieven aanloopstraten	3	582			142	400	324
Reserve evenementenfonds	3	108			43	0	151
Reserve combinatiefuncties	5	464			0	180	284
Reserve jeugdcultuurfonds	5	156			0	156	0
Reserve groot onderhoud Theater	5	482			82	100	464
Reserve groot onderhoud Kumulus en Centre Céramique	5	760			558	0	1.318
Reserve vervanging binnensportvoorzieningen	5	850			130	0	980
Reserve speelvoorzieningen	5	870			0	24	846
Reserve innovatieopdracht samenleven	6	138			0	138	0
Reserve spaarvariant MTB	6	2.258			282	0	2.540
Reserve intensivering re-integratie	6	103			0	103	0
Reserve vreemdelingen	6	385			0	130	255
Reserve amovering Skaeve Huse	6	117			39	0	156
Reserve beschermd wonen en maatschappelijke opvang	6	2.807			2.862	4.484	1.185
Reserve TOZO	6	1.395			0	133	1.262
Reserve gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	8	1.461			0	0	1.461
Reserve stedelijke vernieuwing	8	3.452			0	1.121	2.331
Reserve krimpgelden	8	82			0	82	0
Reserve omgevingswet	8	1.229			0	1.000	229
Reserve TONK-middelen	6	244			0	0	244
Reserve burgerbegroting	0	274			0	0	274
Reserve energie- en warmtetransitie	7	3.588			0	643	2.945
Reserve Wet open overheid	0	359			0	76	283
Reserve participatie en integratie	6	1.696			300	997	999
Reserve brug Borgharen	2	2.150			0	2.150	0
Reserve snelle fietsroute	2	750			0	750	0
Reserve verhardingen	2	14.958			0	409	14.549
Reserve zwerfafval	2	665			221	90	796
Reserve nieuwe Maasbrug	2	861			461	0	1.322
Reserve cultuurmakers	5	300			0	100	200
Reserve vernieuwing Natuurhistorisch Museum	5	5.323			0	10	5.313
Reserve Participatiewet in balans	6	596			133	377	352
Reserve alleenverdienersproblematiek	6	90			294	0	384
Reserve ontwikkeling re-integratieketen	6	637	698		0	200	1.135
Reserve groot onderhoud civiele kunstwerken	2	2.626			779	1.688	1.717
Reserve onderhoud groenvoorzieningen	5	219			1.087	1.266	40
Reserve Kasteel Borgharen/Waalse Kerk	5	200			0	200	0
Reserve instrumentenfonds	5	100			0	55	45
Reserve onderwijsachterstanden	4	273			0	0	273
Reserve projectleider nieuw financieel systeem	0	875			0	250	625
Reserve Middenzaal	5	200			400	0	600
Reserve meerjarige dynamiek	5	225			0	75	150
Reserve Brightlands Maastricht Health Campus	3	0			5.000	0	5.000
Reserve investeringsfonds Health Campus	3	0			0	0	0
Reserve afrit 55 Randwyck	2	7.218			7.782	344	14.656
Reserve warmtenet Trega/Zinkwit	7	0			150	0	150
Reserve sociale infrastructuur tijdelijke ondersteuning naar werk	6	182			199	0	381
Reserve doorontwikkeling sociaal ontwikkelbedrijf	6	403			362	765	0
Reserve veerkrachtige wijken	6	640			0	0	640
Reserve goed verhuurderschap-betaalbare huur	8	539			0	0	539
Reserve realisatiestimulans	8	0	1.680		2.800	0	4.480
Reserve Bonbonnière	5	0			350	0	350
Reserve HAR+	6	0	304		0	0	304
Reserve pilot nachtburgemeester	0	0	83		0	0	83
Reserve overbruggingsfonds cultuur	5	0	500		0	0	500
Reserve woonwagenstandplaatsen	8	0			0	0	0
Reserve betaalbaar wonen	8	0			0	0	0
Reserve preventiestad Maastricht	6	0			0	0	0
Reserve monumentenfonds	5	0			0	0	0
Reserve vergroeningsfonds	5	0			0	0	0
Reserve overloop	diversen	12.075	660		0	8.079	4.656
Totaal		**320.858**	**27.995**	**752**	**47.474**	**57.041**	**338.534**

		(bedragen x € 1.000)				
naam reserve	programma	boekwaarde per 1-1-2027	vermindering ter dekking van afschrijvingen	toevoeging 2027	onttrekking 2027	boekwaarde per 31-12-2027
Algemene reserve:						
Algemene reserve	0	56.120		114.557	91.500	79.177
Vruchtboomfonds	0	114.557		0	114.557	0
Egalisatiereserves:						
Egalisatiereserve Heiligdomsvaart	5	11		11	0	22
Egalisatiereserve Reuzenfestival	5	14		6	0	20
Egalisatie- en onderhoudsreserve MECC	0	2.759		1.136	0	3.895
Egalisatiereserve organisatieontwikkeling	0	1.710		0	80	1.630
Bedrijfs-/egalisatiereserve	0	18.572		0	5.939	12.633
Financieringsreserves:						
Financieringsreserve productiemiddelen openbare verlichting	2	5.495		1.243	727	6.011
Financieringsreserve productiemiddelen verkeersregelinstallaties	2	6.126		991	949	6.168
Financieringsreserve productiemiddelen parkeren	2	3.605		1.083	618	4.070
Financieringsreserve productiemiddelen	diversen	23.263		10.336	7.745	25.854
Financieringsreserve afschrijvingen overspanningen openbare	2	425	31	0		394
Financieringsreserve afschrijvingen vastgoed	0	13.576	427	0		13.149
Financieringsreserve afschrijvingen ruimte	5	3.293	141	0		3.152
Financieringsreserve afschrijvingen projecten	8	4.380	105	0		4.275
Financieringsreserve afschrijvingen sport	5	2.944	171	0		2.773
Overige bestemmingsreserves:						
Reserve werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA)	0	88		565	565	88
Reserve reparatie Werkloosheidswet	0	184		0	0	184
Reserve eigen risico Ziektewet	0	67		50	50	67
Reserve generatiepact	0	386		0	275	111
Reserve noodfonds	0	2.203		0	300	1.903
Reserve aanpak radicalisering / jihadisme	1	225		0	75	150
Reserve gesloten coffeeshopketen	1	351		0	129	222
Reserve mobiliteitsfonds	2	16		0	16	0
Reserve wervingsfonds aquisitie	3	393		39	148	284
Reserve beleidsinitiatieven aanloopstraten	3	324		142	300	166
Reserve evenementenfonds	3	151		43	0	194
Reserve combinatiefuncties	5	284		0	172	112
Reserve jeugdcultuurfonds	5	0		0	0	0
Reserve groot onderhoud Theater	5	464		82	100	446
Reserve groot onderhoud Kumulus en Centre Céramique	5	1.318		558	767	1.109
Reserve vervanging binnensportvoorzieningen	5	980		130	0	1.110
Reserve speelvoorzieningen	5	846		0	67	779
Reserve innovatieopdracht samenleven	6	0		0	0	0
Reserve spaarvariant MTB	6	2.540		282	0	2.822
Reserve intensivering re-integratie	6	0		0	0	0
Reserve vreemdelingen	6	255		0	65	190
Reserve amovering Skaeve Huse	6	156		39	0	195
Reserve beschermd wonen en maatschappelijke opvang	6	1.185		0	0	1.185
Reserve TOZO	6	1.262		0	133	1.129
Reserve gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	8	1.461		0	0	1.461
Reserve stedelijke vernieuwing	8	2.331		0	671	1.660
Reserve krimpgelden	8	0		0	0	0
Reserve omgevingswet	8	229		0	229	0
Reserve TONK-middelen	6	244		0	0	244
Reserve burgerbegroting	0	274		0	0	274
Reserve energie- en warmtetransitie	7	2.945		0	713	2.232
Reserve Wet open overheid	0	283		0	116	167
Reserve participatie en integratie	6	999		300	394	905
Reserve brug Borgharen	2	0		0	0	0
Reserve snelle fietsroute	2	0		0	0	0
Reserve verhardingen	2	14.549		0	674	13.875
Reserve zwerfafval	2	796		208	146	858
Reserve nieuwe Maasbrug	2	1.322		0	0	1.322
Reserve cultuurmakers	5	200		0	100	100
Reserve vernieuwing Natuurhistorisch Museum	5	5.313		0	14	5.299
Reserve Participatiewet in balans	6	352		31	0	383
Reserve alleenverdienersproblematiek	6	384		0	0	384
Reserve ontwikkeling re-integratieketen	6	1.135		0	200	935
Reserve groot onderhoud civiele kunstwerken	2	1.717		772	2.459	30
Reserve onderhoud groenvoorzieningen	5	40		1.087	1.010	117
Reserve Kasteel Borgharen/Waalse Kerk	5	0		0	0	0
Reserve instrumentenfonds	5	45		0	0	45
Reserve onderwijsachterstanden	4	273		0	0	273
Reserve projectleider nieuw financieel systeem	0	625		0	250	375
Reserve Middenzaal	5	600		400	0	1.000
Reserve meerjarige dynamiek	5	150		0	75	75
Reserve Brightlands Maastricht Health Campus	3	5.000		5.000	1.131	8.869
Reserve investeringsfonds Health Campus	3	0		20.000	0	20.000
Reserve afrit 55 Randwyck	2	14.656		0	344	14.312
Reserve warmtenet Trega/Zinkwit	7	150		150	0	300
Reserve sociale infrastructuur tijdelijke ondersteuning naar werk	6	381		214	0	595
Reserve doorontwikkeling sociaal ontwikkelbedrijf	6	0		362	0	362
Reserve veerkrachtige wijken	6	640		0	0	640
Reserve goed verhuurderschap-betaalbare huur	8	539		0	84	455
Reserve realisatiestimulans	8	4.480		1.400	700	5.180
Reserve Bonbonnière	5	350		140	0	490
Reserve HAR+	6	304		0	0	304
Reserve pilot nachtburgemeester	0	83		0	0	83
Reserve overbruggingsfonds cultuur	5	500		0	0	500
Reserve woonwagenstandplaatsen	8	0		5.000	0	5.000
Reserve betaalbaar wonen	8	0		20.000	0	20.000
Reserve preventiestad Maastricht	6	0		5.000	0	5.000
Reserve monumentenfonds	5	0		20.000	0	20.000
Reserve vergroeningsfonds	5	0		10.000	0	10.000
Reserve overloop	diversen	4.656		0	1.250	3.406
Totaal		**338.534**	**875**	**221.357**	**235.837**	**323.179**

		(bedragen x € 1.000)				
naam reserve	programma	boekwaarde per 1-1-2028	vermindering ter dekking van afschrijvingen	toevoeging 2028	onttrekking 2028	boekwaarde per 31-12-2028
Algemene reserve:						
Algemene reserve	0	79.177		0	12.000	67.177
Vruchtboomfonds	0	0		0	0	0
Egalisatiereserves:						
Egalisatiereserve Heiligdomsvaart	5	22		11	0	33
Egalisatiereserve Reuzenfestival	5	20		6	0	26
Egalisatie- en onderhoudsreserve MECC	0	3.895		1.160	0	5.055
Egalisatiereserve organisatieontwikkeling	0	1.630		0	0	1.630
Bedrijfs-/egalisatiereserve	0	12.633		0	2.012	10.621
Financieringsreserves:						
Financieringsreserve productiemiddelen openbare verlichting	2	6.011		1.375	959	6.427
Financieringsreserve productiemiddelen verkeersregelinstallaties	2	6.168		991	1.249	5.910
Financieringsreserve productiemiddelen parkeren	2	4.070		1.083	931	4.222
Financieringsreserve productiemiddelen	diversen	25.854		10.826	8.486	28.194
Financieringsreserve afschrijvingen overspanningen openbare	2	394	31	0		363
Financieringsreserve afschrijvingen vastgoed	0	13.149	431	296		13.014
Financieringsreserve afschrijvingen ruimte	5	3.152	141	0		3.011
Financieringsreserve afschrijvingen projecten	8	4.275	105	0		4.170
Financieringsreserve afschrijvingen sport	5	2.773	171	0		2.602
Overige bestemmingsreserves:						
Reserve werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA)	0	88		565	565	88
Reserve reparatie Werkloosheidswet	0	184		0	0	184
Reserve eigen risico Ziektewet	0	67		50	50	67
Reserve generatiepact	0	111		0	111	0
Reserve noodfonds	0	1.903		0	300	1.603
Reserve aanpak radicalisering / jihadisme	1	150		0	75	75
Reserve gesloten coffeeshopketen	1	222		0	89	133
Reserve mobiliteitsfonds	2	0		0	0	0
Reserve wervingsfonds aquisitie	3	284		39	148	175
Reserve beleidsinitiatieven aanloopstraten	3	166		142	300	8
Reserve evenementenfonds	3	194		43	0	237
Reserve combinatiefuncties	5	112		0	75	37
Reserve jeugdcultuurfonds	5	0		0	0	0
Reserve groot onderhoud Theater	5	446		82	100	428
Reserve groot onderhoud Kumulus en Centre Céramique	5	1.109		558	562	1.105
Reserve vervanging binnensportvoorzieningen	5	1.110		130	296	944
Reserve speelvoorzieningen	5	779		0	98	681
Reserve innovatieopdracht samenleven	6	0		0	0	0
Reserve spaarvariant MTB	6	2.822		282	0	3.104
Reserve intensivering re-integratie	6	0		0	0	0
Reserve vreemdelingen	6	190		0	0	190
Reserve amovering Skaeve Huse	6	195		39	0	234
Reserve beschermd wonen en maatschappelijke opvang	6	1.185		0	0	1.185
Reserve TOZO	6	1.129		0	133	996
Reserve gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	8	1.461		0	0	1.461
Reserve stedelijke vernieuwing	8	1.660		0	442	1.218
Reserve krimpgelden	8	0		0	0	0
Reserve omgevingswet	8	0		0	0	0
Reserve TONK-middelen	6	244		0	0	244
Reserve burgerbegroting	0	274		0	0	274
Reserve energie- en warmtetransitie	7	2.232		0	707	1.525
Reserve Wet open overheid	0	167		0	26	141
Reserve participatie en integratie	6	905		0	387	518
Reserve brug Borgharen	2	0		0	0	0
Reserve snelle fietsroute	2	0		0	0	0
Reserve verhardingen	2	13.875		0	998	12.877
Reserve zwerfafval	2	858		173	188	843
Reserve nieuwe Maasbrug	2	1.322		0	0	1.322
Reserve cultuurmakers	5	100		0	100	0
Reserve vernieuwing Natuurhistorisch Museum	5	5.299		0	38	5.261
Reserve Participatiewet in balans	6	383		9	0	392
Reserve alleenverdienersproblematiek	6	384		0	0	384
Reserve ontwikkeling re-integratieketen	6	935		0	212	723
Reserve groot onderhoud civiele kunstwerken	2	30		725	756	-1
Reserve onderhoud groenvoorzieningen	5	117		1.087	1.204	0
Reserve Kasteel Borgharen/Waalse Kerk	5	0		0	0	0
Reserve instrumentenfonds	5	45		0	0	45
Reserve onderwijsachterstanden	4	273		0	0	273
Reserve projectleider nieuw financieel systeem	0	375		0	250	125
Reserve Middenzaal	5	1.000		400	0	1.400
Reserve meerjarige dynamiek	5	75		0	75	0
Reserve Brightlands Maastricht Health Campus	3	8.869		5.000	1.131	12.738
Reserve investeringsfonds Health Campus	3	20.000		0	0	20.000
Reserve afrit 55 Randwyck	2	14.312		0	0	14.312
Reserve warmtenet Trega/Zinkwit	7	300		150	0	450
Reserve sociale infrastructuur tijdelijke ondersteuning naar werk	6	595		228	0	823
Reserve doorontwikkeling sociaal ontwikkelbedrijf	6	362		362	0	724
Reserve veerkrachtige wijken	6	640		0	0	640
Reserve goed verhuurderschap-betaalbare huur	8	455		0	106	349
Reserve realisatiestimulans	8	5.180		350	1.000	4.530
Reserve Bonbonnière	5	490		0	0	490
Reserve HAR+	6	304		0	0	304
Reserve pilot nachtburgemeester	0	83		0	0	83
Reserve overbruggingsfonds cultuur	5	500		0	0	500
Reserve woonwagenstandplaatsen	8	5.000		1.000	0	6.000
Reserve betaalbaar wonen	8	20.000		0	0	20.000
Reserve preventiestad Maastricht	6	5.000		0	0	5.000
Reserve monumentenfonds	5	20.000		0	0	20.000
Reserve vergroeningsfonds	5	10.000		0	0	10.000
Reserve overloop	diversen	3.406		0	500	2.906
Totaal		**323.179**	**879**	**27.162**	**36.659**	**312.803**

		(bedragen x € 1.000)				
naam reserve	programma	boekwaarde per 1-1-2029	vermindering ter dekking van afschrijvingen	toevoeging 2029	onttrekking 2029	boekwaarde per 31-12-2029
Algemene reserve:						
Algemene reserve	0	67.177		0	11.000	56.177
Vruchtboomfonds	0	0		0	0	0
Egalisatiereserves:						
Egalisatiereserve Heiligdomsvaart	5	33		11	0	44
Egalisatiereserve Reuzenfestival	5	26		6	32	0
Egalisatie- en onderhoudsreserve MECC	0	5.055		1.193	0	6.248
Egalisatiereserve organisatieontwikkeling	0	1.630		0	0	1.630
Bedrijfs-/egalisatiereserve	0	10.621		0	1.843	8.778
Financieringsreserves:						
Financieringsreserve productiemiddelen openbare verlichting	2	6.427		1.375	1.262	6.540
Financieringsreserve productiemiddelen verkeersregelinstallaties	2	5.910		991	1.352	5.549
Financieringsreserve productiemiddelen parkeren	2	4.222		1.083	1.489	3.816
Financieringsreserve productiemiddelen	diversen	28.194		11.058	11.181	28.071
Financieringsreserve afschrijvingen overspanningen openbare	2	363	31	0		332
Financieringsreserve afschrijvingen vastgoed	0	13.014	431	2.474		15.057
Financieringsreserve afschrijvingen ruimte	5	3.011	141	0		2.870
Financieringsreserve afschrijvingen projecten	8	4.170	105	8.399		12.464
Financieringsreserve afschrijvingen sport	5	2.602	171	0		2.431
Overige bestemmingsreserves:						
Reserve werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA)	0	88		565	565	88
Reserve reparatie Werkloosheidswet	0	184		0	0	184
Reserve eigen risico Ziektewet	0	67		50	50	67
Reserve generatiepact	0	0		0	0	0
Reserve noodfonds	0	1.603		0	300	1.303
Reserve aanpak radicalisering / jihadisme	1	75		0	75	0
Reserve gesloten coffeeshopketen	1	133		0	33	100
Reserve mobiliteitsfonds	2	0		0	0	0
Reserve wervingsfonds aquisitie	3	175		39	148	66
Reserve beleidsinitiatieven aanloopstraten	3	8		142	150	0
Reserve evenementenfonds	3	237		43	0	280
Reserve combinatiefuncties	5	37		0	0	37
Reserve jeugdcultuurfonds	5	0		0	0	0
Reserve groot onderhoud Theater	5	428		82	100	410
Reserve groot onderhoud Kumulus en Centre Céramique	5	1.105		558	915	748
Reserve vervanging binnensportvoorzieningen	5	944		130	1.074	0
Reserve speelvoorzieningen	5	681		0	124	557
Reserve innovatieopdracht samenleven	6	0		0	0	0
Reserve spaarvariant MTB	6	3.104		282	0	3.386
Reserve intensivering re-integratie	6	0		0	0	0
Reserve vreemdelingen	6	190		0	0	190
Reserve amovering Skaeve Huse	6	234		39	0	273
Reserve beschermd wonen en maatschappelijke opvang	6	1.185		0	0	1.185
Reserve TOZO	6	996		0	133	863
Reserve gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	8	1.461		0	0	1.461
Reserve stedelijke vernieuwing	8	1.218		0	392	826
Reserve krimpgelden	8	0		0	0	0
Reserve omgevingswet	8	0		0	0	0
Reserve TONK-middelen	6	244		0	0	244
Reserve burgerbegroting	0	274		0	0	274
Reserve energie- en warmtetransitie	7	1.525		0	707	818
Reserve Wet open overheid	0	141		0	0	141
Reserve participatie en integratie	6	518		0	387	131
Reserve brug Borgharen	2	0		0	0	0
Reserve snelle fietsroute	2	0		0	0	0
Reserve verhardingen	2	12.877		0	1.072	11.805
Reserve zwerfafval	2	843		172	196	819
Reserve nieuwe Maasbrug	2	1.322		0	0	1.322
Reserve cultuurmakers	5	0		0	0	0
Reserve vernieuwing Natuurhistorisch Museum	5	5.261		0	236	5.025
Reserve Participatiewet in balans	6	392		9	0	401
Reserve alleenverdienersproblematiek	6	384		0	0	384
Reserve ontwikkeling re-integratieketen	6	723		0	0	723
Reserve groot onderhoud civiele kunstwerken	2	-1		725	768	-44
Reserve onderhoud groenvoorzieningen	5	0		1.087	1.087	0
Reserve Kasteel Borgharen/Waalse Kerk	5	0		0	0	0
Reserve instrumentenfonds	5	45		0	0	45
Reserve onderwijsachterstanden	4	273		0	0	273
Reserve projectleider nieuw financieel systeem	0	125		0	0	125
Reserve Middenzaal	5	1.400		0	1.400	0
Reserve meerjarige dynamiek	5	0		0	0	0
Reserve Brightlands Maastricht Health Campus	3	12.738		5.000	1.131	16.607
Reserve investeringsfonds Health Campus	3	20.000		0	0	20.000
Reserve afrit 55 Randwyck	2	14.312		0	8.399	5.913
Reserve warmtenet Trega/Zinkwit	7	450		150	0	600
Reserve sociale infrastructuur tijdelijke ondersteuning naar werk	6	823		243	0	1.066
Reserve doorontwikkeling sociaal ontwikkelbedrijf	6	724		362	0	1.086
Reserve veerkrachtige wijken	6	640		0	0	640
Reserve goed verhuurderschap-betaalbare huur	8	349		0	116	233
Reserve realisatiestimulans	8	4.530		0	1.000	3.530
Reserve Bonbonnière	5	490		0	0	490
Reserve HAR+	6	304		0	0	304
Reserve pilot nachtburgemeester	0	83		0	0	83
Reserve overbruggingsfonds cultuur	5	500		0	0	500
Reserve woonwagenstandplaatsen	8	6.000		0	0	6.000
Reserve betaalbaar wonen	8	20.000		0	0	20.000
Reserve preventiestad Maastricht	6	5.000		0	0	5.000
Reserve monumentenfonds	5	20.000		0	0	20.000
Reserve vergroeningsfonds	5	10.000		0	0	10.000
Reserve overloop	diversen	2.906		0	2.600	306
Totaal		**312.803**	**879**	**36.268**	**51.317**	**296.875**

		(bedragen x € 1.000)				
naam reserve	programma	boekwaarde per 1-1-2030	vermindering ter dekking van afschrijvingen	toevoeging 2030	onttrekking 2030	boekwaarde per 31-12-2030
Algemene reserve:						
Algemene reserve	0	56.177		0	6.000	50.177
Vruchtboomfonds	0	0		0	0	0
Egalisatiereserves:						
Egalisatiereserve Heiligdomsvaart	5	44		11	0	55
Egalisatiereserve Reuzenfestival	5	0		6	0	6
Egalisatie- en onderhoudsreserve MECC	0	6.248		1.236	0	7.484
Egalisatiereserve organisatieontwikkeling	0	1.630		0	0	1.630
Bedrijfs-/egalisatiereserve	0	8.778		0	1.843	6.935
Financieringsreserves:						
Financieringsreserve productiemiddelen openbare verlichting	2	6.540		1.375	1.469	6.446
Financieringsreserve productiemiddelen verkeersregelinstallaties	2	5.549		991	1.489	5.051
Financieringsreserve productiemiddelen parkeren	2	3.816		1.083	1.180	3.719
Financieringsreserve productiemiddelen	diversen	28.071		11.295	11.647	27.719
Financieringsreserve afschrijvingen overspanningen openbare	2	332	31	0		301
Financieringsreserve afschrijvingen vastgoed	0	15.057	466	130		14.721
Financieringsreserve afschrijvingen ruimte	5	2.870	141	0		2.729
Financieringsreserve afschrijvingen projecten	8	12.464	105	11.665		24.024
Financieringsreserve afschrijvingen sport	5	2.431	171	0		2.260
Overige bestemmingsreserves:						
Reserve werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA)	0	88		565	565	88
Reserve reparatie Werkloosheidswet	0	184		0	0	184
Reserve eigen risico Ziektewet	0	67		50	50	67
Reserve generatiepact	0	0		0	0	0
Reserve noodfonds	0	1.303		0	150	1.153
Reserve aanpak radicalisering / jihadisme	1	0		0	0	0
Reserve gesloten coffeeshopketen	1	100		0	33	67
Reserve mobiliteitsfonds	2	0		0	0	0
Reserve wervingsfonds aquisitie	3	66		39	105	0
Reserve beleidsinitiatieven aanloopstraten	3	0		142	142	0
Reserve evenementenfonds	3	280		43	0	323
Reserve combinatiefuncties	5	37		0	0	37
Reserve jeugdcultuurfonds	5	0		0	0	0
Reserve groot onderhoud Theater	5	410		82	100	392
Reserve groot onderhoud Kumulus en Centre Céramique	5	748		558	915	391
Reserve vervanging binnensportvoorzieningen	5	0		130	130	0
Reserve speelvoorzieningen	5	557		0	124	433
Reserve innovatieopdracht samenleven	6	0		0	0	0
Reserve spaarvariant MTB	6	3.386		282	0	3.668
Reserve intensivering re-integratie	6	0		0	0	0
Reserve vreemdelingen	6	190		0	0	190
Reserve amovering Skaeve Huse	6	273		39	0	312
Reserve beschermd wonen en maatschappelijke opvang	6	1.185		0	0	1.185
Reserve TOZO	6	863		0	133	730
Reserve gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	8	1.461		0	0	1.461
Reserve stedelijke vernieuwing	8	826		0	222	604
Reserve krimpgelden	8	0		0	0	0
Reserve omgevingswet	8	0		0	0	0
Reserve TONK-middelen	6	244		0	0	244
Reserve burgerbegroting	0	274		0	0	274
Reserve energie- en warmtetransitie	7	818		0	707	111
Reserve Wet open overheid	0	141		0	0	141
Reserve participatie en integratie	6	131		0	131	0
Reserve brug Borgharen	2	0		0	0	0
Reserve snelle fietsroute	2	0		0	0	0
Reserve verhardingen	2	11.805		0	1.067	10.738
Reserve zwerfafval	2	819		172	196	795
Reserve nieuwe Maasbrug	2	1.322		0	0	1.322
Reserve cultuurmakers	5	0		0	0	0
Reserve vernieuwing Natuurhistorisch Museum	5	5.025		0	291	4.734
Reserve Participatiewet in balans	6	401		0	0	401
Reserve alleenverdienersproblematiek	6	384		0	0	384
Reserve ontwikkeling re-integratieketen	6	723		0	0	723
Reserve groot onderhoud civiele kunstwerken	2	-44		725	467	214
Reserve onderhoud groenvoorzieningen	5	0		1.087	1.087	0
Reserve Kasteel Borgharen/Waalse Kerk	5	0		0	0	0
Reserve instrumentenfonds	5	45		0	0	45
Reserve onderwijsachterstanden	4	273		0	0	273
Reserve projectleider nieuw financieel systeem	0	125		0	0	125
Reserve Middenzaal	5	0		0	0	0
Reserve meerjarige dynamiek	5	0		0	0	0
Reserve Brightlands Maastricht Health Campus	3	16.607		0	5.751	10.856
Reserve investeringsfonds Health Campus	3	20.000		0	0	20.000
Reserve afrit 55 Randwyck	2	5.913		0	5.913	0
Reserve warmtenet Trega/Zinkwit	7	600		150	0	750
Reserve sociale infrastructuur tijdelijke ondersteuning naar werk	6	1.066		259	0	1.325
Reserve doorontwikkeling sociaal ontwikkelbedrijf	6	1.086		362	0	1.448
Reserve veerkrachtige wijken	6	640		0	0	640
Reserve goed verhuurderschap-betaalbare huur	8	233		0	116	117
Reserve realisatiestimulans	8	3.530		0	1.000	2.530
Reserve Bonbonnière	5	490		0	0	490
Reserve HAR+	6	304		0	0	304
Reserve pilot nachtburgemeester	0	83		0	0	83
Reserve overbruggingsfonds cultuur	5	500		0	0	500
Reserve woonwagenstandplaatsen	8	6.000		0	0	6.000
Reserve betaalbaar wonen	8	20.000		0	0	20.000
Reserve preventiestad Maastricht	6	5.000		0	0	5.000
Reserve monumentenfonds	5	20.000		0	0	20.000
Reserve vergroeningsfonds	5	10.000		0	0	10.000
Reserve overloop	diversen	306		0	0	306
Totaal		**296.875**	**914**	**32.477**	**43.023**	**285.415**

Toelichting reserves

Algemene reserve

De algemene reserve is een reserve waaraan door de raad geen bestemming is gegeven en daarmee vrij besteedbaar. Deze reserve is echter primair bedoeld als buffer voor het opvangen van risico's en vormt het belangrijkste bestanddeel van de beschikbare weerstandscapaciteit.

Bij de begroting 2021 heeft de raad besloten om het vruchtboomfonds te benoemen tot algemene reserve. In 2027 hevelen we het saldo van het vruchtboomfonds eind 2026 over naar de algemene reserve, waarna het vruchtboomfonds zal worden opgeheven en we één algemene reserve hebben.

Aan de algemene reserve is vanuit de resultaatbestemming 2025 een bedrag van € 24,653 mln. toegevoegd.

De onttrekkingen aan de algemene in de jaren 2026 tot en met 2030 zijn hierna kort toegelicht:

- in de jaren 2026 tot en met 2029 jaarlijks € 5,000 mln. ten behoeve van de vorming van de reserve Brightlands Maastricht Health Campus;
- in 2026 € 2,376 mln. ter dekking van de onrendabele top bij de centrumontwikkeling De Heeg;
- in 2026 € 1,000 mln. ten behoeve van de ambities stationsomgeving;
- in 2026 € 5,000 mln. en in 2027 € 1,000 mln. ten behoeve van de vorming van de reserve woonwagenstandplaatsen;
- in 2027 vormen we een aantal nieuwe reserves ten laste van de algemene reserve:
    - reserve preventiestad Maastricht € 5,000 mln.;
    - reserve betaalbaar wonen € 20,000 mln.;
    - reserve monumentenfonds € 20,000 mln.;
    - reserve vergroeningsfonds € 10,000 mln.;
    - reserve investeringsfonds Health Campus € 20,000 mln.;
- in 2027 tot en met 2030 ter dekking de volgende tijdelijke intensiveringsbudgetten:
    - versterken Agenda Jeugd en Onderwijs € 1,000 mln. per jaar;
    - maatschappelijke participatie € 0,500 mln. per jaar;
    - ondersteuning omvorming sportverenigingen en Urban-sport € 0,250 mln. per jaar.;
    - meekoppelkansen € 2,500 mln. in 2027 en € 3,000 mln. in de jaren 2028 tot en met 2030;
    - impulsbudget verduurzaming € 1,250 mln. per jaar.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves zijn onderverdeeld in:

- Egalisatiereserves
- Financieringsreserves
- Overige bestemmingsreserves

<u>Egalisatiereserves</u>

Egalisatiereserves dienen om schommelingen in de exploitatie op te vangen en hebben hierdoor een egaliserend effect op het rekeningresultaat. Door de inzet van egalisatiereserves ontstaat een regelmatige verdeling over de jaren heen. In de begroting worden de verwachte stortingen of -onttrekkingen geraamd. Bij het opmaken van de jaarstukken blijkt pas het definitieve bedrag dat de dient te worden gestort of onttrokken. Goedkeuring van de raad voor mogelijk van de begroting afwijkende stortingen of onttrekkingen is bij de egalisatiereserves niet noodzakelijk. We onderscheiden de volgende egalisatiereserves:

- Heiligdomsvaart;
- Reuzenfestival;
- Egalisatie- en onderhoudsreserve MECC;
- Organisatieontwikkeling;
- Bedrijfsegalisatiereserves.

Verkiezingen, Heiligdomsvaart en Reuzenfestival
Deze reserves dienen ter dekking van de lasten voortkomende uit deze niet jaarlijks voorkomende activiteiten.

De reserves Heiligdomsvaart en Reuzenfestival zijn bedoeld ter dekking van de subsidie die ten behoeve van de organisatie van deze evenementen door de gemeente beschikbaar wordt gesteld. De Heiligdomsvaart vindt eenmaal per 7 jaar plaats (eerstvolgende Heiligdomsvaart in 2032). Het Reuzenfestival vindt eenmaal per 5 jaar plaats (eerstvolgende Reuzenfestival in 2029).

Egalisatie- en onderhoudsreserve MECC
Deze dient voor het opvangen van de eventuele resultaten van de exploitatie MECC. De gemeente Maastricht is eigenaar van het MECC-complex, waaronder de hallen, de catering en de kantoren. Bij de overname door de gemeente is besloten dat de gemeente investeert in het MECC-complex. Een deel van deze investeringen wordt gedekt via huurverhogingen. Het overige kan worden gefinancierd middels het financieel voordeel dat is ontstaan doordat de exploitatie van het MECC-complex geheel bij de gemeente als eigenaar ligt. Het financieel voordeel ontstaat (deels) doordat de werkelijke investeringen achterblijven t.o.v. de geprognosticeerde investeringen. Dit voordeel wordt in de reserve gestort. Verder blijft de reserve ook dienen voor het opvangen van de eventuele resultaten van de exploitatie MECC.

Organisatieontwikkeling
Deze reserve dient ter egalisatie van lasten voortkomende uit de organisatieontwikkeling.

Bedrijfsegalisatiereserve
De bedrijfsegalisatiereserve is samengesteld uit de bedrijfsegalisatiereserves van de verschillende organisatieonderdelen van de gemeente Maastricht. De bedrijfsegalisatiereserves zijn bestemd voor de voor- en nadelen op de apparaatskosten (zijnde alle personele en materiële kosten) die verbonden zijn aan het functioneren van de ambtelijke organisatie, met als doel het opvangen van de jaarlijkse fluctuaties in het resultaat van het organisatieonderdeel en dient als een buffer voor de bedrijfsrisico's binnen de door de opdrachtgever(s) geformuleerde prestaties/resultaten en de bijbehorende vastgestelde programmabegroting. Naast aanwending voor de egalisatie van de exploitatie, kan – indien de reserve toereikend is – aanwending ook geschieden ten behoeve innovatie- en efficiëntiemaatregelen.

<u>Financieringsreserves</u>
De financieringsreserves zijn bedoeld om (toekomstige) kapitaallasten van investeringen te dekken. We kennen reserves voor productiemiddelen zoals openbare verlichting, verkeersregelinstallaties, parkeren, huisvesting, werkomgeving, informatie en automatisering e.d. De systematiek behelst dat aankopen worden geactiveerd en de kapitaallasten ten laste van de financieringsreserves productiemiddelen worden gebracht.

Vanaf 1 januari 2017 is het activeren van investeringen met maatschappelijk nut verplicht en mogen reserves niet meer in mindering worden gebracht op de investeringen. De financieringsreserves afschrijvingen worden gebruikt om de afschrijvingen van de betreffende investeringen te dekken. De onttrekkingen uit de reserve afschrijvingslasten betreffen onder meer de dekking van de afschrijvingslasten van de investeringen voortkomende uit het spreidingsplan buitensportaccommodaties, investeringen in het MECC en Centre Céramique, investeringen in de Fronten, investeringen in overspanningen openbare verlichting en investeringen in het kader van de wijkaanpak Maastricht Noord-Oost.

Overige bestemmingsreserves

Voor de overige bestemmingsreserves geldt dat de raad hiervoor bestemmingen heeft aangegeven. De raad kan te allen tijde het doel of de bestemming van bestemmingsreserves wijzigen (middels separaat raadsvoorstel en begrotingswijziging).

Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA)

De gemeente is eigenrisicodrager voor de financiële gevolgen van de Wet werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA). Deze reserve is ingesteld om de uitkeringen uit hoofde van de WGA en de uitvoeringskosten te dekken. De ingehouden werknemerspremies WGA worden gestort in de reserve. Er is voor deze reserve geen minimale en/of maximale omvang vastgesteld.

Reparatie Werkloosheidswet (WW)

Met ingang van 2016 is de maximale duur van de werkloosheidsuitkering op grond van de Werkloosheidwet teruggebracht van 36 naar 24 maanden. In de Cao voor gemeenten is vastgelegd dat ook in het derde jaar werkloosheid een werkloosheidsuitkering wordt verstrekt. De uitvoeringslasten en de lasten van dat derde jaar worden uit deze reserve gedekt.

Eigen risico Ziektewet

De gemeente is eigenrisicodrager voor de Ziektewet. Ter dekking van de uitkeringslasten die voorvloeien uit ziekte van medewerkers met een einddatum in het systeem met een tijdelijke arbeidsovereenkomst bij de gemeente Maastricht (iemand die ziek is op het moment van het verstrijken van de uitdienstdatum of iemand die binnen 30 dagen na het verstrijken van de uitdienstdatum ziek wordt). Voor de monitoring en uitvoering van dit eigenrisicodragerschap stelt de wetgever strenge eisen aan de werkgever. Ingevolge die eisen is de uitvoering van deze wet en regelgeving ondergebracht bij een gespecialiseerd bedrijf. Deze uitvoeringskosten en de uitkeringslasten worden gedekt uit deze reserve.

Generatiepact

Bij de gemeente maken een aantal medewerkers vanaf 2022 tot het bereiken van de AOW-datum gebruik van de regeling generatiepact. Deze reserve is gevormd ter dekking van het gedeelte van de loonkosten van de betreffende medewerkers dat ten laste van het generatiepact komt volgens de regeling. De reserve is gevormd uit de bij programmabegroting 2022 door de raad beschikbaar gestelde middelen en wordt tot en met 2028 ingezet.

Noodfonds

De reserve noodfonds is in 2022 ingesteld om de schadelijke effecten van de energiecrisis en de hoge inflatie voor burgers, instellingen en bedrijven zo veel mogelijk te beperken. De reserve wordt daarnaast ingezet voor cofinanciering van verduurzaming van vastgoed en cofinanciering bij uitvoering van het landelijke Volkshuisvestingsfonds.

Aanpak radicalisering/jihadisme

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kosten van de gemeentelijke aanpak radicalisering/ jihadisme.

Gesloten coffeeshopketen

De gemeente neemt deel aan het experiment gesloten coffeeshopketen. De hiervoor ontvangen decentralisatie-uitkering uit het gemeentefonds is gestort in de reserve. De lasten voortkomende uit het project gesloten coffeeshopketen worden gedekt uit deze reserve.

Mobiliteitsfonds

Doelstelling van het mobiliteitsfonds is het faciliteren van het mobiliteitsbeleid. Naast het leveren van cofinanciering bij investeringsprojecten wordt de reserve aangewend voor incidentele afdekking van onrendabele exploitaties.

Wervingsfonds acquisitie
Doel van deze reserve is bedrijven die zich in de gemeente willen vestigen een financiële impuls te geven.

Beleidsinitiatieven aanloopstraten
De reserve is ingesteld voor het dekken van de kosten van de (vervolg)aanpak kwaliteitsverbetering aanloopstraten.

Evenementenfonds
Doel van deze reserve is het stimuleren van evenementen in de openbare ruimte met een stadspromotioneel karakter, volksevenementen die veel bezoekers trekken of evenementen die breedtesport en breedtecultuur stimuleren.

Combinatiefuncties
De reserve is gevormd ter dekking van de loonkosten van combinatiefunctionarissen.

Jeugdcultuurfonds
Doel van deze reserve is zorgen voor de uitvoering van de ondersteuning van de actieve cultuurparticipatie van kinderen van minderdraagkrachtige ouders.

Groot onderhoud Theater, Kumulus en Centre Céramique
Deze reserves zijn ingesteld om de lasten van groot onderhoud aan het theater en de gebouwen van Kumulus en het Centre Céramique te dekken.

Vervanging binnensportvoorzieningen
Deze reserve is gevormd ter dekking van toekomstige lasten voortkomende uit de vervanging van binnensportaccommodaties. De reserve wordt gevoed uit de voordelen van een nieuwe doorrekening van de onderhoudsvoorzieningen binnensportlocaties (die doorrekening leidt tot een lagere jaarlijkse dotatie aan de voorzieningen).

Speelvoorzieningen
De reserve is bestemd voor de uitvoering van de nota sporten en bewegen in de openbare ruimte (raadsnota Beweegvriendelijk Maastricht).

Innovatieopdracht samenleven
Doel van de reserve is het dekken van frictiekosten en de kosten van ontwikkeling van alternatieve werkwijzen voortkomende uit de innovatieopdracht welzijn en zorg uit 2011.

Sociaal investeringsfonds
Deze reserve is bedoeld om de doelstellingen van de kanteling in het sociaal domein te realiseren. Dat wil zeggen: het streven om meer algemene voorzieningen voor inwoners te realiseren, waardoor er minder relatief dure individuele voorzieningen nodig zijn. Het fonds is gericht op preventie, het versterken van de burgerkracht en versterken van de eerste lijnszorg. Deze reserve wordt opgeheven conform raadsbesluit, maar bestaat nog om eerder genomen besluiten te effectueren.

Spaarvariant MTB
De reserve is bedoeld om (op termijn) de achtergestelde lening aan MTB (gedeeltelijk) te 'voorzien'.

Intensivering re-integratie
De reserve is ingesteld ten behoeve van het bekostigen van het intensiveren van de re-integratie activiteiten. Met deze middelen wordt intensiever gestuurd op de re-integratie van de mensen die voorheen op de WSW-wachtlijst stonden. Daarnaast worden extra plaatsingen van mensen in participatieplaatsen gerealiseerd en worden extra groeibanen voor jongeren ingezet. Hiermee wordt

een impuls gegeven aan de arbeidsmarkttoeleiding van deze doelgroepen en kan een verlaging van het uitkeringsbestand worden gerealiseerd.

Vreemdelingen
Doel van deze reserve is het dekken van extra inzet ten aanzien van vreemdelingen, die niet bekostigd kan worden vanuit de reguliere budgetten die vallen onder het taakveld vreemdelingen. Het plafond voor deze reserve is vastgesteld op € 0,400 mln.

Amovering Skaeve Huse
Doel van deze reserve is om te sparen voor het in oorspronkelijke staat terugbrengen van het terrein welk gebruikt wordt voor de opvanglocatie Skaeve Huse. Jaarlijks wordt een bedrag van € 0,039 mln. gespaard.

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang
De reserve beschermd wonen en maatschappelijke opvang is in 2024 ingesteld. Beschermd wonen en maatschappelijke opvang zijn nauw verweven en maken onderdeel uit van het regionaal afgesproken budgettair kader. Middels de reserve worden de jaarsaldi van de regionaal afgestemde activiteiten gereserveerd. Het begrote saldo van de reserve eind 2026 (€ 1,185 mln.) is bestemd voor de realisatie van een dag- en nachtopvang.

TOZO
Deze reserve is gevoed vanuit de van het Rijk ontvangen vergoeding voor de uitvoeringskosten TOZO. De reserve dient ter dekking van de uitvoeringskosten die worden gemaakt in het kader van de TOZO-regeling.

Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost
Deze reserve betreft het samengesteld bedrag van kosten en opbrengsten in dit gebied (incl. diverse deelprojecten) en dient ter dekking van de toekomstige project-uitgaven. Met de vaststelling van de herijking herstructurering (door de raad in december 2016) zijn de bestedingsdoeleinden herijkt.

Stedelijke vernieuwing
Deze reserve is gevormd uit de zogenaamde ISV-middelen (Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing). Over de inzet van de middelen en de te realiseren prestaties werden met het Rijk afspraken gemaakt. Naast de rijksmiddelen stelde de raad ook gemeentelijke middelen beschikbaar.

Krimpgelden
De regio Maastricht-Heuvelland ontving gedurende de periode 2016-2021 een decentralisatie-uitkering van € 0,844 mln. per jaar in relatie tot de opgave in de regio Maastricht-Heuvelland vanwege de krimp. Vanuit het oogpunt van kostenoriëntatie wordt de decentralisatie-uitkering aan één gemeente toegekend, die de uitkering ontvangt voor alle gemeenten in de krimpregio, i.c. gemeente Maastricht. Omdat de middelen niet in ieder jaar volledig beschikt en besteed worden, zijn de middelen aan deze reserve toegevoegd, om besteding over de jaren mogelijk te maken.

Omgevingswet
Doel van deze reserve is de (gedeeltelijke) dekking van in- en uitvoeringskosten van de Omgevingswet. Voeding van de reserve vindt plaats uit de decentralisatie-uitkering omgevingswet van het gemeentefonds en eventuele restanten van het jaarlijkse projectbudget Omgevingswet.

TONK-middelen
De reserve is conform de door de raad vastgestelde resultaatbestemming bij jaarrekening 2021 gevormd uit de in 2021 niet bestede TONK-middelen en wordt ingezet ter dekking van projecten voor ondernemers.

Burgerbegroting
De reserve dient ter dekking van uitvoeringskosten van de projecten in het kader van de burgerbegroting. De bestemmingsreserve maakt het mogelijk om projecten die over een jaarschijf heen lopen financieel af te wikkelen.

Energie- en warmtetransitie
Doelstelling van deze reserve is het dekken van kosten van uitvoering van de klimaat- en energietransitie in de komende jaren. De rijksmiddelen tezamen met de eigen middelen uit de klimaatbegroting vormen de voeding van deze reserve. Daar de (te) ontvangen middelen niet synchroon lopen met de uitgaven, worden de verschillen hiertussen gestort dan wel onttrokken uit de reserve.

Wet Open Overheid
De via het gemeentefonds beschikbaar gestelde middelen voor de invoering van de nieuwe Wet open overheid (Woo) zijn bestemd voor de implementatie van deze wet. Omdat de beschikbaarstelling van de middelen niet synchroon loopt met de besteding is ten behoeve van de uitvoering van Woo deze bestemmingsreserve gevormd.

Participatie en integratie
De reserve wordt gevoed middels de ontvangen gelden uit het Europees Sociaal Fonds alsmede de vrijval van de reguliere budgetten die ontlast worden door deze impuls. Door die middelen te storten en aan te wenden voor extra re-integratie-activiteiten wordt voldaan aan de vereiste dat het Europees Sociaal Fonds aanvullend is en niet ter vervanging van bestaande activiteiten. Voorts dient de reserve als buffer voor de late afrekeningen van het Europees Sociaal Fonds welke mogelijk kunnen leiden tot terugbetalingsverplichtingen.

Brug Borgharen
Deze reserve dient ter dekking van de lasten van een vrij liggende, losstaande en hoogwatervrije oversteek over de Maas middels een fietsbrug tussen Borgharen en Bosscherveld. De fietsbrug als een nieuwe oeververbinding voor zowel eigen bewoners (snelle fietsaansluiting vanuit de twee Maasdorpen met de stad) als de toeristisch-recreatieve fietsers in de aansluiting van de stad met het grensoverschrijdend Rivierpark Maasvallei. Het project is opgenomen in het uitvoeringsprogramma van het Actieplan fietsen in Maastricht.

Snelle fietsroute
Deze reserve dient ter dekking van het additioneel benodigde budget voor het trajectdeel tussen P+R Maastricht Noord en Viaductweg (onderdeel van de snelle fietsroute Sittard-Maastricht).

Bestemmingsreserve verhardingen
Deze reserve dient ter dekking van de lasten van herstel- en groot onderhoudswerkzaamheden aan onze wegen. De staat van onze wegen is de afgelopen jaren verslechterd. Dit wordt met name veroorzaakt door klimaatverandering en intensief gebruik.

Bestemmingsreserve zwerfafval
De SUP (Single Use Plastics)-vergoeding wordt gestort in deze reserve ter dekking van de lasten van de extra aanpak schoonmaken en schoonhouden van de openbare ruimte alsmede de hiervoor benodigde investeringen in prullenbakken en ander materieel. Niet bestede exploitatiebudgetten worden gestort in de reserve om de toekomstige (kapitaal)lasten deze extra aanpak te dekken.

Reserve nieuwe Maasbrug
De Spoorbrug Maastricht heeft geen spoorfunctie meer. Gemeente Maastricht heeft aangegeven dat zij kan instemmen met de sloop van de spoorbrug mits een nieuwe oeververbinding financieel en juridisch mogelijk gemaakt wordt. Ook heeft de gemeente aangegeven dat zij bereid is zelf een bijdrage te leveren aan de nieuwe brug (geraamd op € 12 mln.). Doel van de reserve nieuwe

Maasbrug is om te sparen voor die hogere kosten. Voeding van deze reserve vindt plaats middels het storten van de onderuitputting van de kapitaallasten inzake investeringen hoogwater.

Reserve cultuurmakers
Deze reserve dient ter dekking van de cofinanciering/matching van aangevraagde subsidiebijdragen voortkomende uit het meerjarenprogramma Building Futures (2025-2028). Dit nieuwe programma van Cultuurmakers bouwt verder op het huidige meerjarenprogramma. Met deze nieuwe aanvraag zet Cultuurmakers de ingeslagen weg niet alleen verder, we verbreden en verdiepen ook onze manier van samenwerken.

Reserve vernieuwing Natuurhistorisch Museum
Het doel van deze reserve is het dekken van de kapitaallasten inzake de verbouwing van het Natuurhistorisch Museum die zijn geraamd op € 5,323 mln.
Het Natuurhistorisch Museum is onderbenut en heeft lang stilgestaan in zijn ontwikkeling. Dit zowel voor wat betreft de plek als presentatie. Met de voorgestelde vernieuwing van Natuurhistorisch Museum Maastricht zal het museum een uitnodigende plek in de binnenstad worden. Hierbij worden bezoekers met de museumcollecties op een recreatieve en educatieve manier bediend en wordt het verhaal van onze geschiedenis levend houden.

Reserve Participatiewet in balans
De wijziging van de Participatiewet in Balans vraagt om een ingrijpende aanpassing in de uitvoering bij gemeenten en uitvoeringsinstanties. Belangrijke onderdelen zoals communicatie via brieven en beschikkingen, werkinstructies, beleid, verordeningen en systeemaanpassingen moeten grondig herzien en gewijzigd worden om aan de nieuwe wetgeving te voldoen. Daarnaast zijn opleidingen en trainingen essentieel om medewerkers goed voor te bereiden op de veranderingen. Dit proces vergt aanzienlijke capaciteit, zowel in tijd als middelen. Deze reserve dient ter dekking van de hieruit voortkomende lasten.

Reserve alleenverdienersproblematiek
Door een onbedoelde en complexe samenloop van fiscaliteit, toeslagen en sociale zekerheid is er een groep alleenverdienende huishoudens die een lager besteedbaar inkomen heeft dan een vergelijkbaar paar in de bijstand. Na wijziging van de Participatiewet krijgen gemeenten de bevoegdheid om tussen 2024 en 2027 een vaste tegemoetkoming te verstrekken aan deze alleenverdienende huishoudens. Maastricht moet via de regio SZMH voor vijf gemeenten uitvoering gaan geven aan de Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek. Daarvoor voegen we dit jaar de gelden van de 5 gemeenten samen in deze reserve alleenverdienersproblematiek. De reserve zal worden ingezet ter dekking van de lasten voortkomen uit het verstrekken van tegemoetkomingen aan alleenverdienende huishoudens.

Reserve ontwikkeling re-integratieketen
De van het Rijk ontvangen middelen voor de ontwikkeling van de re-integratieketen worden, evenals bij de gemeenten waarmee wij samenwerken, gestort in deze nieuwe reserve. De met de ontwikkeling samenhangende kosten (reorganisatie van MTB, Annex, Podium etc.) treden pas komende jaren op. De reserve zal gebruikt worden ter dekking van de lasten van de ontwikkeling, opstartkosten en frictiekosten.

Reserve groot onderhoud civiele kunstwerken
Het groot onderhoud van civieltechnische kunstwerken vindt veelal per object, en dus projectmatig plaats. Om deze kosten te egaliseren en voldoende budget beschikbaar te hebben op jaarbasis werd voorheen een onderhoudsvoorziening gehanteerd. Ter onderbouwing van een dergelijke voorziening moet echter bij elke wijziging een geactualiseerd onderhoudsplan worden opgesteld. Om aan te sluiten bij de reguliere cyclus van de vastgestelde NIBOR 2024-2028 en bijbehorende beheerplannen is ervoor gekozen een reserve in te stellen. Deze reserve dient ter dekking van de lasten van groot onderhoud een de civiele kunstwerken.

Reserve onderhoud groenvoorzieningen
Deze reserve dient ter dekking en egalisatie van de kosten van het groot onderhoud van groenvoorzieningen dat plaatsvindt op basis van periodieke inspecties.

Reserve Kasteel Borgharen/Waalse Kerk
Maastricht is de tweede monumentenstad in Nederland. In deze stad zijn er heel wat grote monumenten waarvan het toekomstbestendig maken ervan (restaureren, verduurzamen en herbestemmen) een aanzienlijke inspanning vraagt van de eigenaar. In welbepaalde gevallen zien we dat ondanks dat de eigenaar zelf significant investeert en dat er heel wat subsidiebijdragen van verkregen worden het toch onmogelijk is het benodigde bedrag voor de restauratie en herbestemming bij mekaar te krijgen. Wanneer de eigendom van het monument ligt bij een particulier en/of een stichting en indien, ondanks de gedane inspanningen, de noodzakelijke middelen niet behaald worden, wil de gemeente in welbepaalde gevallen een incidentele subsidie aan de stichting geven. Dit is momenteel het geval voor de Waalse Kerk en Kasteel Borgharen. Deze reserve is ingesteld ter dekking van deze subsidies.

Reserve instrumentenfonds
Om tegemoet te komen aan de vraag van verenigingen om instrumenten beschikbaar te stellen voor leerlingen in opleiding starten we een pilot waarbij Stichting Stump en Centre Céramique dezelfde service gaan verlenen aan leden en leerlingen van harmonieën en fanfares, die ze nu verlenen aan leerlingen van KUMA als het gaat om de uitleen van instrumenten (inclusief onderhoud en vervoer). Deze reserve dient ter dekking van de kosten die hiermee gepaard gaan.

Reserve onderwijsachterstanden
Deze reserve is bij de jaarstukken 2024 ingesteld ten behoeve van de instandhouding ‘kleine zalen VVE’. Hiermee kunnen de huidige voorzieningen voor vroeg- en voorschoolse educatie (VVE) vooralsnog in stand worden gehouden en kan de huidige kwaliteit blijven worden geboden aan alle peuters. Met kleine zalen wordt bedoeld: peuteropvanglocaties die structureel (3 jaar) 3 of minder doelgroeppeuters (een peuter tussen 2,5 en 4 jaar met een VVE-indicatie) hebben.

Reserve projectleider nieuw financieel systeem
De reserve projectleider nieuw financieel systeem wordt tot en met 2028 worden ingezet ter dekking van de lasten voor die projectleider.

Reserve Middenzaal
Deze reserve is bij de 1e Bestuursrapportage 2025 ingesteld ter dekking van kapitaallasten van investeringen in theatertechnische installaties en toneel- en theatertechnische inrichtingen zoals tribune, zaalverduistering, elektroakoestische techniek en theaterverlichting. In 2029 wordt het saldo van deze reserve toegevoegd aan de financieringsreserve afschrijvingen ter dekking van de kapitaallasten inzake de Middenzaal.

Reserve meerjarige dynamiek
Deze reserve is gevoed uit de in 2024 niet bestede budgetten voor subsidies en wordt ingezet ter verhoging van het subsidiekader meerjarige dynamiek professionele kunst Maastricht 2025-2028.

Reserve Brightlands Maastricht Health Campus
Ter dekking van voor de doorontwikkeling van de Campus Randwyck (ook wel Maastricht Health Campus genoemd) storten we in de jaren 2026 tot en met 2029 jaarlijks € 5,000 mln. in deze reserve. Met de hierdoor beschikbare € 20,000 mln. worden de voor de doorontwikkeling te maken exploitatielasten alsook de investeringen bekostigd.
De voor Brightlands Innovation Spaces bestemde budgetten worden in 2027 tot en met 2029 onttrokken aan deze reserve (jaarlijks € 1,131 mln.). In totaal is voor Brightlands Innovation Spaces € 5,600 mln. gereserveerd. In 2030 wordt € 5,751 mln. vanuit deze reserve gestort in de

financieringsreserve afschrijvingen ter dekking van de kapitaallasten inzake investeringen Brightlands Maastricht Health Campus.

Reserve investeringsfonds Health Campus
Voor de doorontwikkeling van de Brightlands Maastricht Health Campus maken we een investeringsfonds van € 20,000 mln. om samen met Universiteit Maastricht, Maastricht UMC+ en provincie Limburg te kunnen investeren in hefboomprojecten. Dit zijn grootschalige publiek-private samenwerkingsprojecten die versterkend zijn voor het ecosysteem op de campus.

Reserve afrit 55 Randwyck
Voor de realisatie van afrit 55 naar Randwyck houden we rekening met een investering van € 15,000 mln. In 2029 en 2030 worden de middelen in deze reserve gestort in de financieringsreserve afschrijvingen ter dekking van de kapitaallasten inzake investeringen.

Reserve warmtenet Trega/Zinkwit
In de Transitievisie Warmte en Energie, heeft de gemeente gekozen om maximaal in te zetten op het realiseren van warmtenetten. Een eerste mogelijkheid voor een nieuw warmtenet in Maastricht doet zich voor bij het woningbouwproject TregaZinkwit. Omdat hier twee warmtebronnen in de directe nabijheid liggen (rioolwaterzuiveringsinstallatie Limmel) en Koninklijke Mosa bv), en grootschalig nieuwbouw gepland is, kan een warmtenet parallel aan de planrealisatie worden uitgevoerd. Hoewel nog met een grote onzekerheid, lijkt de eerste kostenraming een onrendabele top van in totaal € 3,500 mln. te kennen. Deze reserve wordt in de toekomst ingezet ter dekking van die onrendabele top.

Reserve sociale infrastructuur tijdelijke ondersteuning naar werk
De structurele rijksbijdrage sociale infrastructuur is bedoeld voor werkplekken voor mensen die (tijdelijk) nog niet in staat zijn om bij een reguliere werkgever aan de slag te gaan en daarom zijn aangewezen op het sociaal ontwikkelbedrijf. Door deze financiële middelen meerjarig te reserveren, kan worden ingezet op de ondersteuning van personen die niet vallen onder beschut werk, maar wel zijn aangewezen op de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven voor hun ontwikkeling richting regulier werk of voor een tijdelijk vangnet. De reserve is gevormd bij de 2e Bestuursrapportage 2025 en wordt ingezet ter dekking van nog te ramen kosten volgend uit implementatieplan sociale infrastructuur.

Reserve doorontwikkeling sociaal ontwikkelbedrijf
De reserve is gevormd bij de 2e Bestuursrapportage 2025 en wordt ingezet ter dekking van kosten gemoeid met optimalisatie van de re-integratieketen en de (door)ontwikkeling van het op te richten mensontwikkelbedrijf.

Reserve veerkrachtige wijken
De reserve is gevormd bij de 2e Bestuursrapportage 2025 en wordt ingezet ter dekking van de lasten voortkomende uit de meerjarige uitvoeringsplannen veerkrachtige wijken.

Reserve goed verhuurderschap-betaalbare huur
De reserve is gevormd bij de 2e Bestuursrapportage 2025 en wordt ingezet ter dekking van de kosten voor het uitvoeren van de wetten goed verhuurderschap en betaalbare huur.

Reserve realisatiestimulans
De Realisatiestimulans is een financiële regeling van het rijk die gemeenten beloont voor het realiseren van betaalbare woningen, met een bijdrage van € 7.000 per woning. Deze tijdelijke regeling heeft betrekking op start bouw van woningen in de jaren 2025 tot en met 2029. Deze middelen zullen worden ontvangen in 2026, maar indien de bouw in 2025 is gestart (dat geldt voor 240 woningen) dient de baat in 2025 (o.b.v. BBV-richtlijnen) verantwoord te worden. Door de ontvangen middelen in deze reserve te storten, blijven deze gelden voor toekomstige bestedingen beschikbaar.

Reserve Bonbonnière
De ontvangen afkoopsom in relatie tot de ontbinding van het erfpachtrecht van De Bonbonnière wordt gereserveerd voor de overeengekomen afkoop van de zorg- en onderhoudsplicht van de (voormalig) erfpachter. De reserve dient ter dekking van de lasten voortkomende uit de afkoop zorg- en onderhoudsplicht van de (voormalig) erfpachter Bonbonnière.

Reserve HAR+
De 'Regeling stimuleren uitstroom vergunninghouders uit de asielopvang' (HAR+) heeft als doel om de uitstroom uit asielopvang te versnellen. De van het Rijk ontvangen middelen worden ingezet om de huurprijzen van grote corporatiewoningen boven de liberalisatiegrens te verlagen voor een periode van maximaal 12 jaar ten behoeve van grote statushouders gezinnen. In het kader van deze regeling is over 2025 € 0,304 mln. ontvangen. Deze zijn verwerkt als bate in 2025. De lasten zullen in de komende jaren worden gemaakt. De HAR+ regeling loopt de komende jaren nog door waardoor er de komende jaren niet alleen lasten in het kader van deze regeling worden gemaakt maar ook meer rijksbijdragen zullen worden ontvangen. Deze reserve wordt gevoed met de van het Rijk ontvangen middelen en wordt ingezet ter dekking van de uit de regeling voortkomende lasten (bijdragen aan corporaties ter verlaging van de huur).

Reserve pilot nachtburgemeester
Deze reserve heeft als doel de kosten van de pilot nachtburgemeester te dekken. Een voorstel voor de pilot, inclusief de onafhankelijke verkiezingsprocedure, wordt door het college voorgelegd aan de raad. Deze pilot wordt expliciet gekoppeld aan het revitaliseren en uitvoeren van de in het verleden door de raad aangenomen motie 'Blaas de nachtvisie nieuw leven in'.

Reserve overbruggingsfonds cultuur
Deze reserve dient ter dekking van de lasten van noodsteun voor culturele initiatieven die dreigen om te vallen totdat de fundamentele discussie over structurele financiering voor cultuur heeft plaatsgevonden. Uit deze middelen worden initiatieven met zeer acute financiële vraagstukken ondersteund. De criteria die hierbij van kracht zijn worden nog uitgewerkt waarbij er vooral op wordt toegezien dat men niet uit meerdere noodmaatregelen steun verkrijgt.

Reserve woonwagenstandplaatsen
Deze nieuwe reserve dient ter dekking van de lasten voortkomende uit de investeringsimpuls woonwagenstandplaatsen. De inzet van deze reserve bepalen we op basis van nog nader uit te werken voorstellen die we aan de gemeenteraad zullen voorleggen.

Reserve betaalbaar wonen
We willen betaalbare huur en koop stimuleren met een investeringsimpuls 'betaalbaar wonen'. Deze reserve heeft primair als doel om de nieuwbouw van betaalbare huurwoningen in samenwerking met de corporaties te stimuleren. De reserve kan ook deels benut worden voor betaalbare koopwoningen en voor verduurzamingsmaatregelen bij bestaande bouw als dat direct bijdraagt aan de betaalbaarheid van wonen in Maastricht. Aanvullend kijken we actief hoe we ons eigen bezit van grond en vastgoed kunnen benutten voor de woonopgave. De inzet van deze reserve bepalen we op basis van nog nader uit te werken voorstellen die we aan de gemeenteraad zullen voorleggen.

Reserve preventiestad Maastricht
De komende vier jaar richten we ons op vier maatschappelijke opgaven die bijdragen aan het verkleinen van verschillen tussen inwoners en wijken. Daarom kiezen we bewust voor Maastricht als preventiestad met inzet dáár waar we het verschil kunnen maken. Hiervoor is een reserve van € 5,000 mln. opgenomen. De inzet van deze reserve bepalen we op basis van nog nader uit te werken voorstellen die we aan de gemeenteraad zullen voorleggen.

Reserve monumentenfonds
Deze reserve heeft als doel het instandhouden en verduurzamen van monumenten. Met een ‘investeringsimpuls monumenten’ zorgen we ervoor dat het culturele erfgoed de zorg krijgt die het verdient (ook voor verduurzaming). De inzet van deze reserve bepalen we op basis van nog nader uit te werken voorstellen die we aan de gemeenteraad zullen voorleggen.

Reserve vergroeningsfonds
We vergroten en versterken het groen in Maastricht en richten de openbare ruimte zo in dat deze uitnodigt tot wandelen, bewegen, spelen, ontspannen en ontmoeten. Hiervoor vormen we een reserve van € 10,000 mln. De inzet van deze reserve bepalen we op basis van nog nader uit te werken voorstellen die we aan de gemeenteraad zullen voorleggen.

Overloop
De reserve overloop wordt gevormd door nog niet ingezette budgetten van een afgesloten dienstjaar. Deze budgetten moeten beschikbaar blijven om noodzakelijke werken/diensten te kunnen uitvoeren in het daaropvolgende jaar.
De budgetten blijven beschikbaar als hiervoor reeds een collegebesluit is genomen in het dienstjaar of een verplichting jegens derden is aangegaan, waarvan de uitvoering op een later moment zal plaatsvinden. Indien het bedragen betreft die een relatie hebben met grondexploitatieprojecten of infrastructurele werken (veelal incidentele budgetten met langere doorlooptijd) dienen deze beschikbaar te blijven om noodzakelijke werken/diensten te kunnen uitvoeren in de daaropvolgende jaren.

Bij het opstellen van de jaarrekening worden niet bestede middelen in het betreffende dienstjaar, waarvoor al een bepaald bestedingsdoel is vastgelegd, toegevoegd aan deze reserve. De minimale omvang per post bedraagt € 0,025 mln. tenzij er sprake was van een collegebesluit. Posten die qua aard gelijk zijn mogen getotaliseerd worden.
De besteding van de gereserveerde middelen dient plaats te vinden in het volgende begrotingsjaar tenzij sprake is van projecten en werken met een langere doorlooptijd. Niet bestede middelen vallen vrij ten gunste van de exploitatie.

Verloop voorzieningen 2026-2030

		(bedragen x € 1.000)			
naam voorziening	programma	boekwaarde per 1-1-2026	toevoeging 2026	aanwending 2026	boekwaarde per 31-12-2026
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's (BBV art. 44. 1a en 1b):					
APPA	0	7.684	396	0	8.080
Verlofsparen	0	4.252	1.100	0	5.352
Frictiekosten voormalig personeel	0	221	0	174	47
Frictiekosten Kumulus-docenten	5	857	0	260	597
Regeling vervroegd uittreden	0	262	0	34	228
Bouwgrondexploitatie Geusselt	8	4.810	0	0	4.810
Bouwgrondexploitatie Brightlands MHC	8	400	0	0	400
Bouwgrondexploitatie Brusselsepoort	8	95	0	0	95
Afkoop woningbouwinitiatieven	8	209	0	0	209
Voorzieningen ter egalisatie van kosten (BBV art. 41.1c):					
Preventief onderhoud BOG	0	624	4.731	5.542	-187
Afkoop onderhoud vri's	2	155	0	22	133
Onderhoud fietsenstalling station	2	340	40	12	368
IBOR verhardingen	2	3.671	393	3.324	740
IBOR cultuurhistorische objecten	2	33	0	11	22
IBOR fonteinen	2	233	104	10	327
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleed- clubgebouwen (eigenaar)	5	114	460	455	119
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	5	1.508	304	1.260	552
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	5	3.223	1.258	1.163	3.318
Onderhoud buitensportaccommodaties / kleed-clubgebouwen (gebruiker)	5	470	133	26	577
Sportinventaris binnensportaccommodaties	5	109	642	488	263
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	5	663	300	30	933
Jachthaven St.Pieter	5	354	43	0	397
Frictiekosten afstoten gymzalen	5	46	0	46	0
Onderhoud stadion Geusselt	5	427	150	193	384
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (BBV art. 44.2):					
Riolen	7	47.551	3.000	0	50.551
Afval	7	13.345	2.566	1.496	14.415
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	8	781	0	370	411
Totaal		**92.437**	**15.620**	**14.916**	**93.141**

naam voorziening	programma	(bedragen x € 1.000) boekwaarde per 1-1-2027	toevoeging 2027	aanwending 2027	boekwaarde per 31-12-2027
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's (BBV art. 44. 1a en 1b):					
APPA	0	8.080	396	0	8.476
Verlofsparen	0	5.352	1.100	0	6.452
Frictiekosten voormalig personeel	0	47	0	47	0
Frictiekosten Kumulus-docenten	5	597	0	260	337
Regeling vervroegd uittreden	0	228	0	0	228
Bouwgrondexploitatie Geusselt	8	4.810	0	0	4.810
Bouwgrondexploitatie Brightlands MHC	8	400	0	0	400
Bouwgrondexploitatie Brusselsepoort	8	95	0	0	95
Afkoop woningbouwinitiatieven	8	209	0	0	209
Voorzieningen ter egalisatie van kosten (BBV art. 41.1c):					
Preventief onderhoud BOG	0	-187	5.431	4.968	276
Afkoop onderhoud vri's	2	133	0	22	111
Onderhoud fietsenstalling station	2	368	40	0	408
IBOR verhardingen	2	740	393	1.043	90
IBOR cultuurhistorische objecten	2	22	0	11	11
IBOR fonteinen	2	327	104	0	431
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleed- clubgebouwen (eigenaar)	5	119	160	1	278
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	5	552	304	14	842
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	5	3.318	1.258	4.212	364
Onderhoud buitensportaccommodaties / kleed-clubgebouwen (gebruiker)	5	577	133	17	693
Sportinventaris binnensportaccommodaties	5	263	642	467	438
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	5	933	300	35	1.198
Jachthaven St.Pieter	5	397	43	139	301
Frictiekosten afstoten gymzalen	5	0	0	0	0
Onderhoud stadion Geusselt	5	384	150	344	190
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (BBV art. 44.2):					
Riolen	7	50.551	3.221	0	53.772
Afval	7	14.415	432	1.266	13.581
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	8	411	0	0	411
Totaal		**93.141**	**14.107**	**12.846**	**94.402**

naam voorziening	programma	(bedragen x € 1.000) boekwaarde per 1-1-2028	toevoeging 2028	aanwending 2028	boekwaarde per 31-12-2028
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's (BBV art. 44. 1a en 1b):					
APPA	0	8.476	0	8.476	0
Verlofsparen	0	6.452	1.100	0	7.552
Frictiekosten voormalig personeel	0	0	0	0	0
Frictiekosten Kumulus-docenten	5	337	0	313	24
Regeling vervroegd uittreden	0	228	0	0	228
Bouwgrondexploitatie Geusselt	8	4.810	0	0	4.810
Bouwgrondexploitatie Brightlands MHC	8	400	0	0	400
Bouwgrondexploitatie Brusselsepoort	8	95	0	0	95
Afkoop woningbouwinitiatieven	8	209	0	0	209
Voorzieningen ter egalisatie van kosten (BBV art. 41.1c):					
Preventief onderhoud BOG	0	276	4.731	4.475	532
Afkoop onderhoud vri's	2	111	0	22	89
Onderhoud fietsenstalling station	2	408	40	5	443
IBOR verhardingen	2	90	393	483	0
IBOR cultuurhistorische objecten	2	11	0	11	0
IBOR fonteinen	2	431	104	0	535
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleed- clubgebouwen (eigenaar)	5	278	160	116	322
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	5	842	304	907	239
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	5	364	1.258	1.536	86
Onderhoud buitensportaccommodaties / kleed-clubgebouwen (gebruiker)	5	693	133	36	790
Sportinventaris binnensportaccommodaties	5	438	642	285	795
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	5	1.198	300	111	1.387
Jachthaven St.Pieter	5	301	43	0	344
Frictiekosten afstoten gymzalen	5	0	0	0	0
Onderhoud stadion Geusselt	5	190	150	182	158
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (BBV art. 44.2):					
Riolen	7	53.772	2.436	0	56.208
Afval	7	13.581	432	1.047	12.966
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	8	411	0	0	411
Totaal		**94.402**	**12.226**	**18.005**	**88.623**

naam voorziening	programma	(bedragen x € 1.000) boekwaarde per 1-1-2029	toevoeging 2029	aanwending 2029	boekwaarde per 31-12-2029
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's (BBV art. 44. 1a en 1b):					
APPA	0	0	0	0	0
Verlofsparen	0	7.552	1.100	0	8.652
Frictiekosten voormalig personeel	0	0	0	0	0
Frictiekosten Kumulus-docenten	5	24	0	0	24
Regeling vervroegd uittreden	0	228	0	0	228
Bouwgrondexploitatie Geusselt	8	4.810	0	0	4.810
Bouwgrondexploitatie Brightlands MHC	8	400	0	0	400
Bouwgrondexploitatie Brusselsepoort	8	95	0	0	95
Afkoop woningbouwinitiatieven	8	209	0	0	209
Voorzieningen ter egalisatie van kosten (BBV art. 41.1c):					
Preventief onderhoud BOG	0	532	4.731	4.435	828
Afkoop onderhoud vri's	2	89	0	22	67
Onderhoud fietsenstalling station	2	443	40	3	480
IBOR verhardingen	2	0	393	393	0
IBOR cultuurhistorische objecten	2	0	0	0	0
IBOR fonteinen	2	535	104	0	639
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleed- clubgebouwen (eigenaar)	5	322	160	104	378
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	5	239	304	58	485
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	5	86	1.258	239	1.105
Onderhoud buitensportaccommodaties / kleed-clubgebouwen (gebruiker)	5	790	133	44	879
Sportinventaris binnensportaccommodaties	5	795	642	496	941
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	5	1.387	300	1.020	667
Jachthaven St.Pieter	5	344	43	0	387
Frictiekosten afstoten gymzalen	5	0	0	0	0
Onderhoud stadion Geusselt	5	158	150	17	291
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (BBV art. 44.2):					
Riolen	7	56.208	2.210	0	58.418
Afval	7	12.966	432	1.048	12.350
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	8	411	0	0	411
Totaal		**88.623**	**12.000**	**7.879**	**92.744**

naam voorziening	programma	(bedragen x € 1.000) boekwaarde per 1-1-2030	toevoeging 2030	aanwending 2030	boekwaarde per 31-12-2030
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's (BBV art. 44. 1a en 1b):					
APPA	0	0	0	0	0
Verlofsparen	0	8.652	1.100	0	9.752
Frictiekosten voormalig personeel	0	0	0	0	0
Frictiekosten Kumulus-docenten	5	24	0	0	24
Regeling vervroegd uittreden	0	228	0	0	228
Bouwgrondexploitatie Geusselt	8	4.810	0	0	4.810
Bouwgrondexploitatie Brightlands MHC	8	400	0	0	400
Bouwgrondexploitatie Brusselsepoort	8	95	0	0	95
Afkoop woningbouwinitiatieven	8	209	0	0	209
Voorzieningen ter egalisatie van kosten (BBV art. 41.1c):					
Preventief onderhoud BOG	0	828	4.731	4.235	1.324
Afkoop onderhoud vri's	2	67	0	22	45
Onderhoud fietsenstalling station	2	480	40	75	445
IBOR verhardingen	2	0	393	393	0
IBOR cultuurhistorische objecten	2	0	0	0	0
IBOR fonteinen	2	639	104	0	743
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleed- clubgebouwen (eigenaar)	5	378	160	125	413
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	5	485	304	283	506
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	5	1.105	1.258	1.161	1.202
Onderhoud buitensportaccommodaties / kleed-clubgebouwen (gebruiker)	5	879	133	34	978
Sportinventaris binnensportaccommodaties	5	941	642	384	1.199
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	5	667	300	453	514
Jachthaven St.Pieter	5	387	43	0	430
Frictiekosten afstoten gymzalen	5	0	0	0	0
Onderhoud stadion Geusselt	5	291	150	229	212
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (BBV art. 44.2):					
Riolen	7	58.418	1.954	0	60.372
Afval	7	12.350	432	889	11.893
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	8	411	0	0	411
Totaal		**92.744**	**11.744**	**8.283**	**96.205**

Toelichting voorzieningen

De voorzieningen bestaan uit:

- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's (BBV art. 44 1a en 1b)
- Voorzieningen ter egalisatie van kosten (BBV art. 41 1c)
- Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's (BBV art. 44.1a en 1b)

Dit betreft voorzieningen die zijn gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.

Vorming van deze voorzieningen is geen optie maar voorgeschreven op basis van het BBV. Het betreft verplichtingen die gekwantificeerd kunnen worden en een meerjarig karakter hebben.

Het gaat om de volgende voorzieningen:

- APPA (Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers)
- Verlofsparen
- Frictiekosten voormalig personeel
- Frictiekosten Kumulus-docenten
- Bouwgrondexploitaties Geusselt, Caberg-Malpertuis, Brightlands MHC en Ambyerveld
- Afbouw woningbouwinitiatieven

APPA
Voorziening voor opgebouwde pensioenrechten van bestuurders. De voorziening is gevormd omdat wethouders niet zijn aangesloten bij een pensioenfonds. Gemeenten zijn verplicht voor hun pensioen te sparen. Jaarlijks wordt de contante waarde van de opgebouwde pensioenrechten geactualiseerd. Deze voorziening zal in 2028 worden overdragen aan het ABP.

Verlofsparen
Werknemers kunnen op grond van artikel 6.3 van de Cao Gemeenten 2021-2022 met ingang van 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren inzetten voor het verlofsparen. De commissie BBV heeft in mei 2022 aangegeven dat een voorziening op de balans gevormd dient te worden voor het verlofsparen. Volgens de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is bij verlofsparen namelijk sprake van 'arbeidskostengerelateerde verplichtingen die, over een periode van vier jaren bezien, een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen'.
De voorziening vertegenwoordigt de actuele waarde van de gespaarde uren per medewerker, zodat dit beschikbaar is voor opname op ieder moment in enig jaar daarna.

Frictiekosten voormalig personeel
De voorziening is gevormd voor de financiële verplichtingen ten aanzien van voormalig personeel (van werk naar werktraject, ww-uitkering, bovenwettelijk ww etc.).

Bouwgrondexploitaties
Bij grondexploitaties waarbij verliezen worden verwacht wordt een verliesvoorziening getroffen. Daar waar de boekwaarde van de verliesvoorziening groter is dan de boekwaarde van bijbehorende project, dient voor het verschil een werkelijke voorziening getroffen te worden.

Afkoop woningbouwinitiatieven
De gemeenteraad heeft in september 2016 de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (SVWZL) vastgesteld. Het werken met de SVWZL is door de provincie in de Omgevingsverordening Limburg verplicht gesteld in het kader van nieuwe woningbouwinitiatieven.
De SVWZL bevat uitvoeringsafspraken en instrumenten om een kwalitatief goede en evenwichtige woningmarkt te bewerkstelligen. Om op termijn een woningoverschot te voorkomen moet volgens de SVWZL elke woning die nog extra wordt gebouwd bovenop al bestaande plannen worden gecompenseerd. Dit gebeurt met sloop van een andere, minder aantrekkelijke woning. Als dat aantoonbaar niet mogelijk is, zijn er andere opties. Een optie voor vernieuwende, kleine plannen is

financieel compenseren. Dat kan door 7% van de gemiddelde WOZ-waarde per te bouwen woning te storten in een (subregionaal) fonds. Het fonds wordt gebruikt voor verbetering van de woningmarkt.

Voorzieningen ter egalisering van kosten (BBV art. 44 1c)

Dit betreft voorzieningen die zijn gevormd wegens kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren. De voorzieningen dienen ter dekking van de kosten van de uitvoering van het meerjarig onderhoudsprogramma (groot onderhoud). Uitvoering vindt plaats op basis van de diverse jaarprogramma's en onderhoudsplannen.

Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (BBV art. 44 2)
Dit betreft van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. We onderscheiden de volgende voorzieningen:

- Riolen
- Afval
- Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeenten

Riolen
De voorziening dient ter dekking van (toekomstige) kapitaallasten van geactiveerde investeringen in het rioolstelsel op grond van het lopende gemeentelijke waterprogramma (voorheen: rioleringsplan/ GRP) en GRP's uit het verleden. Daarnaast wordt deze voorziening ook gebruikt voor egaliseren van kosten en opbrengsten.

Afval
De voorziening wordt gebruikt voor egaliseren van kosten en opbrengsten.

Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente
Van het restantbedrag leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente, dat mede door de corporaties ooit is opgebouwd, worden jaarlijks – beperkt – door de gezamenlijke partijen investeringen gedaan voor de leefbaarheid met de intentie om de nadruk te leggen op de wijken Mariaberg en Pottenberg.

Bijlage 1 Overzicht subsidieregelingen

(met vermelding bijbehorende subsidieplafonds)

	Naam regeling	Doel	Budget of subsidieplafond 2027 (x € 1.000)
	Programma 3 Economie		
1	Subsidieregeling Evenementen	Een toekomstbestendig evenementenaanbod bevorderen, dat aansluit op het DNA van Maastricht, waar inwoners, ondernemers en bezoekers optimaal van kunnen genieten.	50
2	Subsidieregeling Wervingsfonds acquisitie	Doel is om bedrijven die zich hier willen vestigen een financiële stimulans te geven.	544
3	Subsidieregeling Starters winkelconcentratiegebied Centrum gemeente Maastricht	Startende en jonge detailhandelsbedrijven ondersteunen die zich willen vestigen in het winkelconcentratiegebied Centrum Maastricht.	153
4	Subsidieregeling Studentenstad	Het verder ontwikkelen van de gemeente Maastricht als studentenstad.	175
5	Subsidieregeling Stimulering van de toeristische sector gemeente Maastricht 2025	Het bevorderen van een toekomstbestendige toeristische sector en het aantal meerdaagse overnachtingen in luwe periodes stimuleren.	118
6	Subsidieregeling Stimuleren Circulair Ondernemerschap gemeente Maastricht 2026	Een circulaire economie bevorderen door het verstrekken van subsidies aan activiteiten die bijdragen aan het verminderen van afvalstromen.	100
7	Startups en incubators		70
8	Startersbeleid		170
	Programma 4 Onderwijs		
9	Subsidieregeling Voor- en Vroegschoolse Educatie gemeente Maastricht 2026	Bieden van financiële ondersteuning voor Maastrichtse gecertificeerde voorschoolse voorzieningen dan wel organisaties voor primair onderwijs, zodat zij kinderen met een risico op (taal)achterstand kunnen ondersteunen en begeleiden, door het verstrekken van subsidies voor activiteiten die daaraan bijdragen	3.900
10	Subsidieregeling inclusieve kinderopvang en onderwijs gemeente Maastricht 2026	Inclusieve kinderopvang en inclusief onderwijs in 2035 door het verstrekken van subsidies voor activiteiten die daaraan bijdragen	1.000
	Programma 5 Sport, cultuur en recreatie		
11	Subsidieregeling Amateurkunsten 2026 Maastricht	A. Betreft jaarlijkse waarderingssubsidies aan harmonieën, fanfares, koren en toneelverenigingen die voldoen aan de eisen in de regeling t.a.v. gekwalificeerde leiding, jaarlijks twee openbare optreden. Subsidiebedrag mede afhankelijk van ledenaantal. B. Projectsubsidie voor activiteiten die een sociaal maatschappelijke impact hebben of de artistieke ontwikkeling van de (vrijwilligers)organisatie bevorderen. C. Projectsubsidie ter bevordering van muziekeducatie voor het organiseren van samenspeelgroepen, leerling- of jeugdorkesten en/of schoolprojecten.	529
12	Subsidieregeling Meerjarige dynamiek professionele kunsten 2025-2028	Culturele dynamiek bevorderen en het culturele ecosysteem van de professionele kunsten in Maastricht versterken door het verstrekken van subsidies voor activiteiten die daaraan bijdragen. Betreft een meerjarige subsidie voor een periode van 4 jaar (2025-2028) welke in september 2024 is verleend. Voor de boekjaren 2026, 2027 en 2028 zijn de subsidieontvangers verplicht herhaalde subsidieaanvragen in te dienen.	606

	Naam regeling	Doel	Budget of subsidieplafond 2027 (x € 1.000)
13	Subsidieregeling Museaal beleid, de stad als podium, gemeente Maastricht 2024-2026	Het stimuleren van beeldende kunstinstellingen en professionals om meer naar buiten te treden (de stad als podium te gebruiken) en verbinding met elkaar en andere partners te realiseren. Subsidiabele activiteiten dienen bij te dragen aan de ontwikkeling en versterking van het beeldende en/of museale klimaat in de gemeente Maastricht op het gebied van beeldende kunst, erfgoed en museale collecties.	107
14	Subsidieregeling Exploitatie beheerde speelvoorzieningen 2025-2027	Ondersteunen van beheerde speelvoorzieningen en het verhogen van beweegparticipatie van kinderen.	33
15	Subsidieregeling Sport en bewegen gehandicapten en chronisch zieken 2024-2026	Meer chronisch zieken en gehandicapte in staat stellen om aan bewegingsactiviteiten deel te nemen.	10
16	Subsidieregeling landelijke Basisinfrastructuur (BIS) professionele kunst 2025-2028	Het culturele ecosysteem van de professionele kunsten in de stad, waaronder de in Maastricht gehuisveste professionele culturele instellingen die deel uitmaken van de landelijke culturele basisinfrastructuur (BIS), versterken door het verstrekken van subsidie voor activiteiten die daaraan bijdragen.	1.126
17	Subsidieregeling Mestreechter taol en volkscultuur 2027	Ondersteunt activiteiten en initiatieven die de Mestreechter taol en de volkscultuur bevorderen en die bijdragen aan verbinding tussen inwoners, aan culturele levendigheid en aan sociale cohesie binnen de gemeente Maastricht.	236
18	Subsidieregeling Projecten Culturele dynamiek gemeente Maastricht 2025-2028	Initiatieven ondersteunen die bijdragen aan de ontwikkeling van het culturele ecosysteem. Enkel projecten die waardevol zijn voor het behouden en versterken van het culturele ecosysteem komen in aanmerking voor subsidie.	130
19	Kunstscholen Gemeente Maastricht 2026-2030	Het aanbieden van een voldoende divers aanbod van cursussen kunstbeoefening (muziek, beeldende kunst, dans en theater) om cultuurparticipatie te vergroten met speciale aandacht voor jeugd en jongeren.	350
	Programma 6 Sociaal domein		
20	Subsidieregeling Exploitatie Ontmoetingscentra gemeente Maastricht 2026	Ondersteunen van besturen bij de exploitatie van de erkende ontmoetingscentra	421
21	Subsidieregeling Modernisering Ontmoetingscentra gemeente Maastricht 2026	Op grond van de regeling Modernisering Ontmoetingscentra is subsidie beschikbaar voor het moderniseren en het optimaliseren van de functionaliteit van de erkende ontmoetingscentra.	1.200
22	Subsidieregeling Professionele instellingen sociale basis gemeente Maastricht 2027	Verstrekt subsidies aan professionele organisaties die activiteiten uitvoeren die bijdragen aan het bevorderen van het welzijn, de gezondheid, gezond opvoeden en opgroeien.	16.660
23	Subsidieregeling Kracht van de samenleving 2026	Het opbouwen van structurele, duurzame netwerken die inwoners met name in de directe nabijheid verbinden en ondersteunen. Het college zet daarom in op ontmoeten, ontplooiing en lichte ondersteuning. Daarnaast wil het college vrijwillig jeugdwerk (waaronder scouting) en kindervakantiewerk stimuleren.	1.691
24	Subsidieregeling jeugdbescherming en jeugdreclassering regio Zuid-Limburg 2027	De Gemeente Maastricht is verantwoordelijk voor het organiseren van jeugdbescherming en jeugdreclassering voor kinderen en jongeren in de regio Zuid-Limburg die dat volgens een besluit van de kinderrechter nodig hebben. Vanuit de rol van centrumgemeente voor Zuid-Limburg verleent de Gemeente Maastricht hiervoor subsidie aan instellingen die gecertificeerd zijn om deze trajecten uit te voeren.	20.200
25	Subsidieregeling Valpreventie	Valincidenten bij thuiswonende oudere voorkomen.	120

	Naam regeling	Doel	Budget of subsidieplafond 2027 (x € 1.000)
26	Subsidieregeling Tegemoetkoming kosten wijziging geslachtsregistratie gemeente Maastricht 2025	Het bieden van ondersteuning aan inwoners die een geslachtsverandering ondergaan, door het verstrekken van subsidie voor de gemaakte legeskosten, als tegemoetkoming in een gedeelte van de totale transitiekosten die aan deze verandering zijn verbonden.	2
27	Subsidieregeling Vrij toegankelijke dagbesteding gemeente Maastricht 2027	Het stimuleren van de vrij toegankelijke dagbesteding voor inwoners van 16 jaar en ouder.	1.348
28	Doelgroepenarrangementen Jeugd en onderwijs 2027	Sommige leerlingen hebben extra zorg nodig op school. Op basis van de subsidieregeling Doelgroepenarrangementen Jeugd en Onderwijs kunnen scholen voor gespecialiseerd onderwijs in Zuid-Limburg deze zorgondersteuningsbehoefte collectief organiseren en bekostigen. Gemeente Maastricht verleent deze subsidies vanuit de rol van centrumgemeente voor de regio Zuid-Limburg.	6.358
	Programma 8 volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, stadsvernieuwing		
29	Duurzame mobiliteit MKB 2026 - 2027	De transitie naar emissieloos vervoer voor het MKB vergemakkelijken en de kosten van deze transitie verlagen.	250 (totaal voor 2026 en 2027)
30	Subsidieregeling isolatiemaatregelen gemeente Maastricht 2026	Het ondersteunen van woningeigenaren bij het isoleren en ventileren van slecht geïsoleerde huizen en het stimuleren om te investeren in verduurzaming om zo de energieprestaties van gebouwen in Maastricht te verbeteren.	1.969
31	Subsidieregeling VvE / GVvE isolatiemaatregelen gemeente Maastricht 2025	Het stimuleren van particuliere eigenaren binnen VvE's om hun appartementen te isoleren. Daarmee het structureel bestrijden en voorkomen van energiearmoede binnen VvE's, het verbeteren van de woningkwaliteit, het verminderen van de CO2 uitstoot en het aardgas vrij maken binnen de gemeente Maastricht.	3.295
32	Subsidieregeling inruil brom- en snorfietsen 2026	Het permanent verbeteren van de luchtkwaliteit.	281
33	Subsidieregeling waterkerende schotten 'Heer onder de Kerk' gemeente Maastricht 2025	Eigenaren van een gebouw in het aangewezen probleemgebied tegemoet te komen in de kosten van de realisatie van het klimaatbestendig maken van (de omgeving van) gebouwen met als doel een bijdrage te leveren aan het voorkomen van wateroverlast of het voorkomen van schade aan het eigen woning bij wateroverlast op de begane grond van het gebouw.	150
34	Subsidieregeling Isolatiemaatregelen veerkrachtige buurten 2026	Isolatiemaatregelen Nazareth, Mariaberg, Pottenberg.	12.184
35	Subsidieregeling Vraaggericht bouwen 2021	Het hoofddoel van deze regeling is dat de gemeente Maastricht ook voor toekomstige generaties een aantrekkelijke woonstad is. Het doel dat deze regeling wil bereiken om aan is het inwoners meer zeggenschap te geven over het bouwen van hun woning.	175
	Programma 0 Bestuur en ondersteuning		
36	Reglement burgerbegroting	Met een burgerbudget kunnen inwoners van Maastricht zelf bepalen hoe overheidsgeld wordt besteed.	500
37	Subsidieregeling ondersteuning volksculturele verenigingen en sportorganisaties	Het ondersteunen van volksculturele verenigingen en sportorganisaties via een afzonderlijke subsidieregeling.	250
38	Decentrale politieke partijen	Ondersteuning lokale politieke partijen	32

Bijlage 2 Begrotingssubsidies

Hieronder zijn de subsidies opgenomen die niet op basis van de Algemene subsidieverordening 2020 Maastricht en de diverse nadere gemeentelijke regels (subsidieregelingen/verordeningen) worden verstrekt. Deze worden conform artikel 4:23 van de Algemene wet bestuursrecht expliciet in deze begroting vermeld.

	Subsidieontvanger	Subsidie 2027 (x € 1.000)
	Programma 3 Economie	
1	Centrummanagement Maastricht	587
2	Maastricht Convention Bureau	1.013
3	Maastricht Marketing	1.157
4	Stichting Qeske	45
5	GIP Aken Eurode	112
6	SGA Maastricht (Podium 24)	156
7	SGA Kerkrade	71
8	Jumping Indoor Maastricht	130
9	Amstel Gold Race	65
10	Flikken Maastricht	30
11	TeFaf	100
12	MECC/Michelin	65
13	Samenwerkende industrie Maastricht	47
14	Maastricht Health Campus B.V	1.131
	Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	
15	Stichting Oranje Comité Maastricht	6
16	Stichting Sint Nicolaas Maastricht	8
17	Lumière	330
18	Stichting Ateliers Maastricht	208
19	Stichting Muziekgieterij	1.552
20	Stichting Profronde Maastricht	8
	Programma 6 Sociaal Domein	
21	Stichting Buurtbemiddeling	65
22	Stichting Samen voor Maastricht	83
23	Stichting Anti Discriminatievoorziening	356
24	Stichting Senior Centraal	46
	Programma 0 Bestuur en ondersteuning	
25	Stichting Mondiaal Maastricht	70
26	Europa Archief en verdrag van Maastricht	25

Bijlage 3 Stand van zaken burgerinitiatieven

Een burgerinitiatief is een verzoek van een groep inwoners om een plan of ontwikkeling op de agenda van de raad te zetten. Voorbeelden zijn: de bouw van een jeugdhonk, het plaatsen van een bank waar ouderen kunnen samenkomen, het opzetten van een nieuw museum of een mooi pand de monumentenstatus geven.

Voor een gemeentebreed voorstel geldt dat minstens 300 mensen het burgerinitiatiefvoorstel moeten ondersteunen. Deze mensen zijn kiesgerechtigd. Gaat het om een buurtgericht voorstel, dan moeten 100 mensen het ondersteunen. Zij moeten wel wonen in de buurt waar het voorstel over gaat.

Afspraak tussen college en raad is dat het college de raad via de Planning & Control documenten informeert hoe raadsbesluiten gekoppeld aan een burgerinitiatief zijn opgepakt.

Stand van zaken burgerinitiatieven per 1 juli 2026
Niet van toepassing. Er is recent geen burgerinitiatief behandeld door de raad.

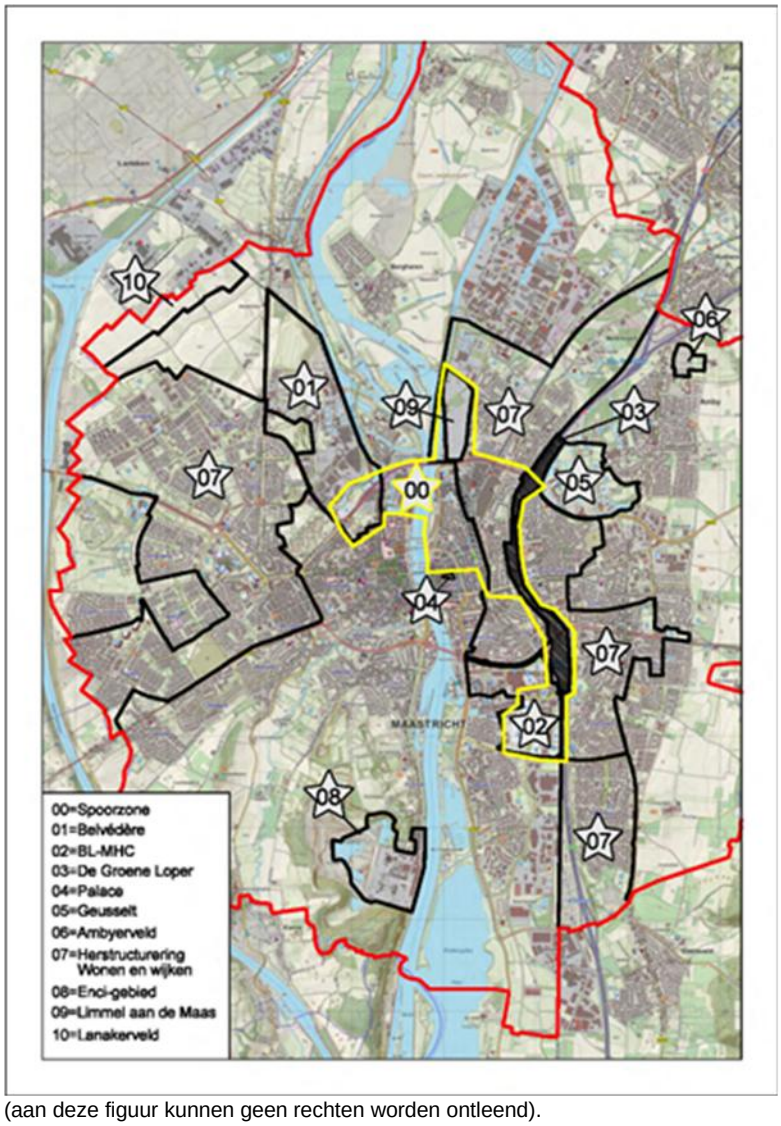
Bijlage 4 Grootstedelijke projecten

Binnen stedelijke ontwikkeling creëren we de ruimtelijke basis voor een gezonde, duurzame en leefbare stad, waarbij we het unieke karakter van Maastricht koesteren en versterken. Maastricht groeit en verandert. We werken aan voldoende, betaalbare en kwalitatief fijne woningen voor alle Maastrichtenaren, in een stad waar iedereen zich thuis voelt, waar brede welvaart vooropstaat en er volop ruimte is om te ontmoeten, te bewegen, te ondernemen en te vernieuwen. Zo geven we uitvoering aan de door de gemeenteraad vastgestelde Omgevingsvisie Maastricht 2040 en de ambities uit het coalitieakkoord.

De rol van de gemeente in stedelijke ontwikkeling is aan verandering onderhevig. De complexiteit is toegenomen en de realisatie/ontwikkeling wordt meer en meer door de markt overgenomen. Dit vraagt een continue samenhangende sturing, regie en actieve rol door de gemeente op programma's en gebiedsontwikkeling.

Onze grootstedelijke projecten fungeren daarbij als motor. Ze geven concreet invulling aan onze stedelijke ambities. In deze bijlage geven we aan welke prestaties we beogen voor 2027 bij onze grootstedelijke projecten.

Figuur grootstedelijke projecten in Maastricht



(aan deze figuur kunnen geen rechten worden ontleend).

0. Verbindende ontwikkelstrategie en gebiedsvisie Spoorzone Maastricht (‘GRAND MSTRG’)

De komende twintig jaar zal de spoorzone van Maastricht transformeren naar een gemengd stedelijk gebied voor wonen, werken en voorzieningen. Hiertoe is de Gebiedsvisie Spoorzone Maastricht GRAND MSTRG op 27 januari 2026 vastgesteld door de gemeenteraad. De spoorzone van Maastricht is onderdeel van een provincie-brede aanpak getiteld Verstedelijkingsstrategie Limburg Centraal.

Op 1 september 2026 is de Maastrichtse Spoorzone aangewezen als een van de vijf nieuwe Nationale Grootschalige Woningbouwlocaties. Door de aanwijzing van de spoorzone als Nationale Grootschalige Woningbouwlocatie ondersteunt het Rijk de verdere ontwikkeling van deze projecten met onder meer door nauwe samenwerking met regionale partners en het versnellen van planvorming en procedures.

De Spoorzone Maastricht omvat 8 samenhangende deelgebieden waar ruimte is voor in totaal ruim 8.000 woningen. Het gaat om de volgende deelgebieden: Limmel aan de Maas, Sphinxkwartier, Griendkwartier, Stationskwartier, Spoor Zuid, Brightlands Maastricht Health Campus, Campuspoort en Geusseltkwartier.

Deze stadsbrede aanpak zorgt voor samenhang tussen een groot aantal in deze bijlage benoemde grootstedelijke projecten. De opgaven in het Sphinxkwartier, Limmel aan de Maas, Groene Loper en de Brightlands Maastricht Health Campus, maar ook de maatregelen in het kader van het Zuidelijk Maasdal worden via dit gebiedsprogramma op een logische en integrale wijze verbonden met de stationsomgeving en met de rest van de stad.

Beoogde prestaties 2027

Planvorming, studies en uitwerkingen

- We onderzoeken de mogelijkheden om het spooremplacement te optimaliseren, onder meer door gebruik te maken van het terrein van de voormalige Glasfabriek, waardoor ruimte ontstaat voor stedelijke ontwikkeling.
- Onderdeel van deze analyse vormt ook een analyse naar de mogelijkheden om de barrièrewerking die de spoorbundel op dit moment vormt te verminderen. Daartoe worden verschillende varianten uitgewerkt en beoordeeld, bestaande uit een integrale spoortunnel (plan Coenen en Soete) en verschillende dwarsverbindingen voor fietsers en voetgangers.
- Daarnaast wordt in 2027 de ontwikkelpotentie van de deelgebieden Griendkwartier en Stationskwartier uitgewerkt in gebiedsprogramma’s.
- Conform het raadsbesluit zal ook verkend worden op welke wijze een woningcorporatie een rol kan krijgen bij het planproces van een gebiedsontwikkeling.
- Tot slot worden in 2027 een aantal inframaatregelen, waarvoor in het kader van de spoorzone financiële middelen zijn ontvangen van het Rijk, voorbereid richting realisatie: het verlengen van de Maasboulevard, de fietsroute station – campus via de Bloemenweg, de nieuwe wandel- en fietsbrug over de Maas, de loop- en fietsroute tussen station en Centrum Oost (Groene Loper), het verlengen van de Groene Loper op de campus en het verleggen van de Fr. Romanusweg (i.r.t. Zuidelijk Maasdal).

Uitvoering

In sommige deelgebieden, zoals het Sphinxkwartier, Limmel aan de Maas en het Stationskwartier (centraal deel Groene Loper), worden projecten uitgevoerd. Zie hiervoor de specifieke tabellen verderop in deze bijlage.

1. Belvédère Maastricht (uitvoering door verbonden partijen Belvédère Wijkontwikkelingsmaatschappij B.V. en Exploitatiemaatschappij 't Bassin Maastricht B.V.

Het door de raad vastgestelde ambitiedocument "Het Antwoord van de Sphinx" is sinds 2013 de leidraad bij de ontwikkeling van het Belvédèregebied. Tal van functies (wonen, werken, onderzoeken, leren, ontspannen, experimenteren) worden hier op nieuwe manieren met elkaar verbonden. Het totaalprogramma Belvédère in het noordwesten van Maastricht kent (van 'zuid naar noord') drie deelgebieden: het Sphinxkwartier, het Frontenpark en het Noorderbrugtracé (inclusief Retailpark Belvédère en het Bedrijventerrein Bosscherveld). De looptijd van het project is door de raad in 2022 vastgesteld tot eind 2030.

Beoogde prestaties 2027

Planvorming, studies en uitwerkingen

In de omgevingsvisie 2040 zijn de opgaven voor de stad meegenomen, welke mede zijn vertaling vinden in de resterende opgaven in het Belvédèregebied. Voor een deel (zoals verleggen Maasboulevard en doorontwikkelen van het Retailpark) zien die nog op de planopgave t/m 2030, voor andere delen (zoals woningbouw aan de Frontensingel en in Sappi-Zuidwest) zien deze op de periode waarin de WOM Belvédère in de huidige planning zal zijn geëindigd en de resterende activiteiten regulier binnen de gemeente tot ontwikkeling zullen worden gebracht.

Deelgebied/grex Belvédère 1 Sphinxkwartier

- Na het sluiten van de overeenkomst voor het Sluitstuk van de Sphinx met de partij die het beste plan heeft ingediend zal gestart worden met de noodzakelijke procedures voor een omgevingsvergunning.
- Op basis van een voorlopig ontwerp Verlengde Maasboulevard en aansluitende verkeersstructuur mede in relatie tot verlegde OV-as en de keuzes inzake de Bassinbrug zal in 2027 de aanbestedingsprocedure worden gestart om de Verlengde Maasboulevard en aansluitende verkeersstructuur door middel van een Bouwteam verder te ontwerpen, gericht op realisatie in de periode 2028-2030.
- Opstellen van een integrale toekomstvisie voor 't Bassin en omgeving, inclusief de woningbouwontwikkeling op Sappi Zuid West, Bassinbrug en recreatieve haven.

Deelgebied/grex Belvédère 2 Frontenpark/Het Radium

- Laatste fase planontwikkeling Frontenpark.
- Opstellen van een ruimtelijke procedure voor de Gashouder met inachtneming van de eindbestemming.
- Ontwikkeling van een visie voor de aangekochte panden Cabergerweg 5-7

Deelgebied/grex Belvédère 3 Bedrijventerrein Bosscherveld (incl. Retailpark Belvédère)

- Uitwerken van verbreding ontwikkelmogelijkheden Retailpark Belvédère inclusief de locatie Mondi en de aansluiting van het fietspad op het Frontenpark en de binnenstad, inclusief invulling functies, afhankelijk van besluit locatie stadion MVV.

Uitvoering

Deelgebied/grex Belvédère 1 Sphinxkwartier

- Woningbouw Loods 5 aan de Boschstraat.
- Afronding vergroening Sphinx-Zuid.
- Gedeeltelijke sloop en start bouw Landbouwbelang.

Deelgebied/grex Belvédère 2 Frontenpark/Het Radium

- Gashouder verder conserveren en afhankelijk van marktverkenning aanvullende voorzieningen treffen (o.a. installaties, warmte en koeling).
- Afronden inrichting openbare ruimte bij Gashouder en Stadsweide.
- Herbestemmen Franssensingel 65 als de capaciteit dit toelaat.
- Programmeren op en rond Stadsweide en Gashouder (continu)

Deelgebied/grex Belvédère 3 Bedrijventerrein Bosscherveld (incl. Retailpark Belvédère)

- Faciliteren van initiatieven die bijdragen aan het realiseren van de ambitie van het Retailpark.
- Sloop en saneren Mondi-locatie en start 1e fase uitvoering.

2. Brightlands Maastricht Health Campus (BL-MHC)

In nauwe samenwerking met onze partners Universiteit Maastricht, Maastricht UMC+ en Provincie Limburg werken we aan de doorontwikkeling van de Brightlands Maastricht Health Campus in Randwyck. Doel is om de Campus te ontwikkelen tot een magneet voor talent en ondernemers uit de hele wereld. We willen gezamenlijk de aantrekkingskracht van dit stadsdeel verbeteren: Randwyck als motor van de Zuid-Limburgse kenniseconomie, waar het goed werken, wonen en verblijven is. De Brightlands Maastricht Health Campus als de ‘place to be’ voor innovatie, baanbrekend onderzoek, hoogwaardig onderwijs, en kennisintensieve bedrijvigheid. Kenniseconomie wordt verbonden met vakmanschap en lokale mkb-bedrijven en creëert daarmee brede werkgelegenheid.

Beoogde prestaties 2027

Planvorming, studies en uitwerkingen

- Studie c.q. planvoorbereiding ten behoeve van de realisering van een accelerator in een bestaand gebouw, bij voorkeur op een locatie waar met andere organisaties het beoogde programma en synergie kan worden gerealiseerd.
- Voortzetting van het in 2024 gestarte proces van opwaardering van station ‘Maastricht Randwyck’, vanaf 2027 genaamd station Maastricht Brightlands, tot een aantrekkelijker station.
- Planvoorbereiding voor het verbeteren van de ontsluiting van Randwyck en de campus door de aanpak van de A2-afslag 55 en de Oeslingerbaan, inclusief benodigde parkeervoorziening.
- Planvoorbereiding voor studentenhuisvesting in combinatie met campusfuncties en kantoren op de P0-locatie op het Walter Hallsteinplein.
- Studie c.q. planvoorbereiding gericht op het creëren van dynamiek door de aanwezigheid van horeca, sport en cultuur.
- Het desgevraagd begeleiden van planinitiatieven voor (ver)nieuwbouw MUMC+ en UM.

Uitvoering

- Zo mogelijk realiseren van de vergroening en het verminderen van het aantal parkeerplaatsen op maaiveldniveau in het gebied tussen Maastricht UMC+ en de woonwijk.
- Uitvoering van een groot deel van de doortrekking van de Groene Loper, te vervolgen in 2028.
- In overleg met de partners wordt uitvoering gegeven aan de eerste acties passend bij het businessplan voor de integrale ontwikkeling van de Brightlands Maastricht Healthcampus.

3. De Groene Loper

Het integrale project A2/De Groene loper is een langjarig project met een horizon in de komende jaren. De openstelling van de tunnel is conform planning eind 2016 gerealiseerd. In 2017 en 2018 is de grootste aandacht uitgegaan naar de oplevering van de openbare ruimte. Sindsdien resteert de gebiedsontwikkeling met 1.043 woningen en maximaal 30.000 m2 overige functies door Avenue2/Ballast Nedam. Het stedenbouwkundige plan en het daarbij behorende beeldkwaliteitsplan (Masterplan A2 en vormgevingsvisie-C) zijn in 2017 vastgesteld als kader daartoe. De integrale opgave in deze gebiedsontwikkeling is niet alleen fysiek, maar kent ook een maatschappelijke agenda en een nadrukkelijke focus op verbinden van de omliggende buurten en een duurzame ontwikkeling (Mijn gezonde Groene Loper). De planbegeleiding werd gecoördineerd door het Projectbureau A2 en inzet is gericht op het verbinden van de omgeving en partners zoals woningcorporaties, onderwijsinstellingen en buurtnetwerken. Sinds 1 april 2023 zijn de werkzaamheden overgedragen naar de lijnorganisaties Gemeente Maastricht en Rijkswaterstaat.

Beoogde prestaties 2027

Planvorming, studies en uitwerkingen

- Ondersteuning/toetsing bij het realiseren van de diverse bouwlocaties Avenue2 zal door de gemeente opgepakt worden heel 2027.
- Binnen project A2 is Avenue2 aan zet om de volgende locaties tot ontwikkeling te brengen:
  - Toren Noord eventueel i.c.m. Leger des Heils, planontwikkeling loopt door in 2027.
  - Toren Zuid, planontwikkeling loopt door in 2027.
  - Trapeziumlocatie (in zuidelijk deel, gedeelte tegen bedrijventerrein Heerderdwarsstraat), planuitwerking loopt door in 2027 en 2028.
  - Locatie Vista (terrein tussen Groene Loper en Vista College), wordt heroverwogen in samenhang met de doorontwikkeling van het Vista College en de Essentlocatie
  - Verkoop en ontwikkeling kantoorlocatie zuid; 2027 en verder.

Aangrenzend aan project A2 gaat het om de projecten:

- KPN-locatie/Vikingsite Noormannensingel, planontwikkeling loopt door in 2027.
- Essentterrein (James Wattstraat), planontwikkeling loopt door in 2027.
- Nieuwbouw Gerechtsgebouw. Begin 2026 zijn de koop- en anterieure overeenkomst met het Rijksvastgoedbedrijf gesloten. De uitwerking van het plan en de participatie met de omgeving zijn in 2026 opgepakt. Dit loopt door in 2027. Naar verwachting wordt in Q1 2027 de omgevingsvergunning BOPA verleend. In opdracht van het Rijksvastgoedbedrijf wordt vervolgens het ontwerp verder uitgewerkt. Na de verhuizing van het Sint Maartenscollege medio 2028 wordt de locatie aan het RVB overgedragen ten behoeve van de sloop en nieuwbouw van het nieuwe gerechtsgebouw.
- In 2027 wordt door de gemeente gewerkt aan het ontwerp van de integrale herinrichting van de openbare ruimte tussen en rondom de bouwplannen Cour, nieuw gerechtsgebouw en de Vikingsite.

Uitvoering

- In 2027 zal Avenue2 het deel ten zuidoosten (bouwplan Fleur) verder afbouwen (exclusief toren van 70 meter). Tevens wordt gestart met de afbouw van de openbare ruimte in deze wijk.
- Bouwplan “Cour” (vml. sportveldenlocatie tussen Groene Loper en Noormannensingel); bouw is gestart in 2026 en realisatie loopt door in 2027. Oplevering is voorzien in 2028. De realisatie gebeurt in nauwe samenhang met de ontwikkeling van het bouwplan voor de KPN-locatie/Vikingsite en de ontwikkeling van het nieuwe gerechtsgebouw.
- Kantoorlocatie noord (paardentunnel) is verkocht in 2024 en hiervoor is de aanvraag voor een Omgevingsvergunning in 2026 ingediend. Start bouw van de kantorenkavel noord is voorzien eind 2026. Verdere uitvoering in 2027.

4. Palace

De naam “Palace” refereert aan de voormalige cinema in Wyck. Na beëindiging van de bioscoopactiviteiten is een kans ontstaan voor nieuwe functie(s) op deze centrumlocatie. Na lang onderhandelen heeft de gemeente overeenstemming bereikt met een initiatiefnemer over de herontwikkeling van deze locatie, met een hotel, hotelappartementen, stadsvilla’s, ondergrondse parkeergarage en nieuwe openbare ruimte. Na het akkoord voor de verkoop van deze locatie door de gemeenteraad, is in 2021 het bestemmingsplan vastgesteld als volgende stap om tot realisatie te komen.
In juni 2024 heeft de Raad van State uitspraak gedaan in de beroepsprocedure met als conclusie dat er sprake is van een onherroepelijk bestemmingsplan. Op 27 mei 2025 heeft de gemeenteraad ingestemd met het onteigenen van een nog te verwerven pand aan de Bourgognestraat.
De Rechtbank Limburg heeft op 24 maart 2026 uitspraak gedaan in het kader van de onteigeningsprocedure, de Rechtbank heeft het raadsbesluit van mei 2025 bekrachtigd. Deze uitspraak is echter vatbaar voor beroep bij de Raad van State en van deze mogelijkheid heeft de betreffende eigenaar inmiddels gebruik gemaakt. Het is de verwachting dat de Raad van State eind 2026 uitspraak doet over het ingestelde beroep. Ondanks dat de onteigeningsprocedure door het beroep nog niet volledig is doorlopen, is vervolg gegeven aan het voorbereiden van het bouwrijp maken en de nieuwbouw.

Beoogde prestaties 2027

Uitvoering

- Parellel aan het beroep in het kader van de onteigeningsprocedure is de voorbereiding bouwrijp maken weer opgepakt. Verwachting is dat het sloopwerk in Q4 2026 wordt aanbesteed en vervolgens in Q2 2027 wordt gestart met slopen.
- Ook de voorbereiding voor de vergunning van de nieuwbouw is opgepakt door de ontwikkelaar. Het is de verwachting dat in de tweede helft van 2027 (na sloop en levering van het bouwrijpe terrein) wordt gestart met de nieuwbouw.
- Parallel aan het beroep bij de Raad van State (onteigening) en de voorbereiding van het bouwrijp maken en de nieuwbouw is de Rechtbank Limburg verzocht om de schadeloosstelling van de betreffende eigenaar te bepalen. Het is de verwachting dat de Rechtbank hier eind 2026 uitspraak over doet. Indien het beroep van de eigenaar bij de Raad van State ongegrond wordt verklaard, is de onteigening een feit en zal de eigenaar in Q1 2027 schadeloos worden gesteld.

5. Geusseltpark

In het Masterplan Geusseltpark+ 2011, dat het resultaat was van de herijking van het oorspronkelijke plan uit 2006, is inkleuring gegeven aan de ambities en opgaven die de gemeenteraad al bij de start van dat decennium voor het Geusseltgebied bepaalde: het transformeren van een gemengde bedrijfs- en kantorenlocatie naar een multifunctionele, stedelijke omgeving met wonen, sport en recreatie als belangrijke thema’s.
Met de oplevering van de nieuwbouw op de woonscheggen 1 en 2 en de daarmee samenhangende herinrichting van (deels nieuwe) openbare ruimte in 2026, zal het overgrote deel van het gedefinieerde programma in 2026 zijn gerealiseerd. Als laatste onderdeel worden de mogelijkheden van een verdere woningbouwontwikkeling (studentenhuisvesting) op de zuidwesthoek van het Stadionplein onderzocht, in combinatie met de herinrichting van openbare ruimte. Het ontwerpproces dat daarvoor nodig is, is in 2025 ‘on hold’ gezet, in afwachting van de resultaten van het onderzoek naar de herontwikkelingsmogelijkheden van het Geusseltstadion, dat in gezamenlijke opdracht van MVV Maastricht en de gemeente is uitgevoerd.

Beoogde prestaties 2027

Planvorming, studies en uitwerkingen

- Het op 27 februari 2026 opgeleverde ‘Haalbaarheidsstudie stadion De Geusselt’, waarin vijf varianten zijn onderzocht met oplopend ambitieniveau: drie renovatievarianten en twee vernieuwbouwvarianten, is in 2026 door de gemeente Maastricht nader bestudeerd op haalbaarheid. Naast dit onderzoek zal een soortgelijk onderzoek plaatsvinden naar de haalbaarheid van een stadion in het Belvédèregebied. E.e.a. leidt uiteindelijk tot een locatievoorstel dat naar verwachting begin 2027 gereed zal zijn voor besluitvorming door de raad.
- We onderzoeken of de nieuwbouw van studentenhuisvesting op de zuidwesthoek van het Stadionplein als een zelfstandig project of toch als onderdeel van de totale herinrichting van het Stadionplein kan worden beschouwd.

Overige projecten

6. Ambyerveld

De uitbreidingslocatie Ambyerveld, aan de uiterste noordoostzijde van de stad, wordt ontwikkeld door de gemeente in samenwerking met Bouwfonds Property Development (BPD). Het gebied biedt ruimte aan 35 vrije sector kavels, 22 vrijesectorwoningen (ontwikkeling door BPD) en twee superkavels voor wooncomplexen, allen in het topsegment.

Beoogde prestaties 2027

Uitvoering

- In 2027 zijn alle vrije sector kavels, van de in totaal 35 kavels, geleverd.
- De 2 superkavels (bedoeld voor 2 appartementencomplexen van totaal maximaal 12 woningen) zijn verkocht en zullen naar verwachting eind van het jaar gereed zijn.

7. Herstructurering: projecten Wonen en Wijken

Vanaf 2027 verdiepen we onze samenwerking met corporaties en (sociale) partners in Maastricht. Dat doen we op basis van nieuwe meerjarige prestatieafspraken (2027-2031) die we eind 2026 samen met de corporaties, de huurdersbelangenverenigingen en zorgpartijen vastleggen. De afspraken beschrijven hoe we samen bouwen aan een inclusieve, gezonde en toekomstbestendige samenleving, met leefbare wijken waarin bewoners centraal staan die zekerheid ervaren over wonen en leven in Maastricht.
De thema's betaalbaarheid, eerlijke verdeling, verduurzaming, veerkracht, een prettige openbare ruimte, zorg en welzijn en bewonersparticipatie komen hierin integraal aan bod.
We kiezen met de corporaties voor een aanpak die gericht is op doen: concrete afspraken, korte lijnen en gezamenlijke uitvoering. Ieder werkt vanuit zijn eigen kracht en verantwoordelijkheid, met lef en vertrouwen. Zo willen we elkaar beter laten presteren en de slagkracht vergroten in de buurten waar dat het meest nodig is.
De gebiedsgerichte aanpak blijft uitgangspunt van de samenwerking. Binnen de gebiedsgerichte aanpak geven we per buurt inzicht in de afspraken wat betreft ontwikkeling (renovatie, sloop/nieuwbouw, aanleg openbare ruimte, verduurzaming, groen). En wordt de verbinding met leefbaarheid en bewonersinitiatieven gemaakt. Deze aanpak brengen we in lijn met de nog vast te stellen meerjarige prestatieafspraken en het Volkshuisvestingsprogramma.
We blijven in de buurten Pottenberg, Mariaberg, Caberg-Malpertuis, Limmel-Nazareth, De Heeg en Daalhof voortbouwen op de inzet en resultaten van de laatste jaren. Op basis van de nieuwe prestatieafspraken kijken we waar extra accenten nodig zijn.

Beoogde prestaties 2027

Wittevrouwenveld:

- Het plan Bauduinstraat fase 2 is naar verwachting in 2027 in uitvoering en vervolgens zal Servatius de woningen naar verwachting in 2028 opleveren.

Limmel-Nazareth:

- Gebruik schuur Hoeve Rome. Eind 2023 is het hoofdgebouw van hoeve Rome door de gemeente verkocht aan de hoogstbiedende partij. De naastgelegen schuur is niet verkocht en nog steeds eigendom van de gemeente. Deze wordt gebruikt door buurtorganisaties. In 2026 is er een huurprijs berekend voor de schuur en de bijgebouwen. Er wordt gestreefd naar het formaliseren van de huur met partijen in 2026 en doorlopend naar 2027.
- De verdere vernieuwing Nazareth i.s.m. Woonpunt, renovatie, sloop/nieuwbouw en openbare ruimte, is uitgewerkt. Woonpunt heeft medio 2025 12 woningen opgeleverd. In 2024 en 2025 zijn de ontwerpen opgesteld voor de openbare ruimte en besproken met bewoners. Najaar 2026 is gestart met de herinrichting van de openbare ruimte, waarbij gestart is aan de noordzijde van de wijk. In 2027 zal in een aantal straten de openbare ruimte worden vernieuwd en tevens zullen het Miradorplein en de Groene Wig in Nazareth-Noord worden vernieuwd (hiervoor is in 2026 een participatie traject met de bewoners doorlopen).

Wyckerpoort:

- Integrale planontwikkeling Kolonel Millerstraat door Woonpunt, Avenue2 en gemeente. Partijen zijn in gesprek om te komen tot een integrale herontwikkeling van de betreffende locaties en gebouwen, te weten Blauwe gebouw (Leger des Heils) in relatie tot geplande woontoren Geusseltheuvel (Avenue 2). De Witte flat is in 2026 gesloopt en eveneens in 2026 is gestart met de nieuwbouw van 50 sociale huurappartementen door Woonpunt. Uitvoering van de nieuwbouw loopt door in 2027 en naar verwachting worden de woningen begin 2028 opgeleverd.
- Mosa Porselein/SAM Decorfabriek. Door de eigenaren van de Mosa Porselein/SAM Decorfabriek (Wijkontwikkelingsmaatschappij Maastricht BV) wordt verder gewerkt aan de herontwikkeling van deze locatie. In 2026 is gestart met de bouw van de eerste woningen en in de tweede helft van 2027 worden de eerste woningen opgeleverd, waarna het plan verder afgebouwd zal worden.

Heer-Scharn:

- Plan Laan in den Drink voormalige zwembadlocatie Heer. In 2024 zijn de diverse procedures doorlopen. Na de voorbereiding in 2025 is 2^{e} helft 2026 gestart met de bouw, die naar verwachting eind 2027 gereed zal zijn.

Caberg-Malpertuis:

- Medio 2026 is gestart met 22 ggb-woningen (fase 1B Widelanken). De oplevering van deze woningen en het herinrichten van de openbare ruimte rondom de woningen is voorzien in najaar 2027.
- In opdracht van Servatius worden 20 ggb koopwoningen (fase 2B Widelanken) gerealiseerd. Het is de verwachting dat in de eerste helft van 2027 wordt gestart met deze laatste nieuwbouwfase aan de Widelanken.
- In 2027 wordt het aanpassen van de Widelanken naar een fiets- en wandelpad voorbereid. Uitvoering hiervan is voorzien vanaf 2028.

Malberg:

- Woningbouwplan Reinaartsingel.
  Door Woonpunt is een plan ingediend voor de bouw van 42 woningen met tuin en 39 appartementen op het braakliggend terrein aan de Reinaartsingel en Taliënruwe.
  Het plan betreft een mix van middenhuur, sociale huur en betaalbare koop.
  Voordat de ruimtelijke procedure kan starten wordt er een anterieure overeenkomst gesloten tussen Woonpunt en de Gemeente, naar verwachting in Q3 2026.
  De nieuwbouw wordt gefaseerd uitgevoerd, waarbij (na aanvragen omgevingsvergunning eind 2026) naar verwachting medio 2027 kan worden gestart met de bouw van de grondgebonden woningen (fase 1). Het appartementengebouw (fase 2) past niet binnen het Omgevingsplan, hiervoor dient een ruimtelijke procedure (BOPA) te worden gevolgd, welke naar verwachting in de eerste helft van 2027 wordt opgestart. De bouw van het appartementencomplex start naar verwachting Q1 2028.
  Naast het realiseren van de nieuwbouw zal tevens in opdracht van Woonpunt de openbare ruimte rondom de nieuwbouw worden gerealiseerd, aanleg zal naar verwachting vanaf eind 2028 gefaseerd starten.

Mariaberg:

- Na de start eind 2022 is de aanleg van de Blauwe Loper en het park in 2024 gerealiseerd. Medio 2024 vond de officiële opening plaats. De laatste werkzaamheden in het park zijn in 2026 afgerond. Tevens wordt nog gewerkt aan de ontwikkeling van het perceel dat de gemeente aan de Louisestraat in eigendom heeft en dat nog braak ligt. Concrete invulling voor dit plan dient nog te gebeuren in 2027.

Daalhof:

Daalhof is in het kader van de gebiedsgerichte aanpak aangemerkt als wijk waar de gemeente samen met de corporaties aan de slag gaat.

- Eind 2026 wordt gestart met het upgraden van het parkeerterrein aan de Veliahof. Naar verwachting worden de werkzaamheden in Q1 2027 afgerond. Naast het vernieuwen van materialen, komt er nieuwe openbare verlichting en wordt het hemelwater opgevangen en geïnfiltreerd in de bodem. Er vindt ook vergroening plaats en er worden wandelverbindingen gemaakt met de naastgelegen parkruimte. In de loop van 2027 wordt onderzocht of het parkeerterrein aan de Palatijnhof ook kan worden aangepakt, in dezelfde 'lijn' zoals de upgrading aan de Veliahof

Pottenberg:

In 2027 gaan Servatius, Woonpunt en de gemeente verder aan de slag met de ontwikkelingen in Pottenberg.

- Voor de herontwikkeling van de complexen aan de Silexstraat en Roemerstraat heeft Servatius sinds 2024, in afstemming met corporaties, gemeente en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, kaders en randvoorwaarden opgesteld met respect voor de erfgoedwaarden van de parochiewijk Pottenberg. Deze zijn in 2025 verder uitgewerkt en in 2026 voorbereid richting uitvoering. In 2027 wordt de planvorming concreet voortgezet, inclusief de inrichting van de openbare ruimte. Daarbij wordt in de Roemerstraat ingezet op sloop en nieuwbouw en in de Silexstraat op transformatie van appartementen naar grondgebonden woningen.
- Naar verwachting wordt de herinrichting van het Terra Cottaplein in de tweede helft van 2026 uitgevoerd, na de oplevering van het Poortgebouw, waarna de werkzaamheden in 2027 worden afgerond.
- Het sociale netwerk in de buurt wordt via de werkgroep Positief Pottenberg en de werkgroep sociaal verder versterkt. Pottenberg is aangemerkt als één van de wijken in het kader van de veerkrachtige wijkenaanpak en hiervoor is een langjarig programmaplan opgesteld met daaraan gekoppeld tweejarige uitvoeringsplannen. De bovengenoemde fysieke ontwikkelingen dragen hieraan bij. Een deel wordt al in 2027 uitgevoerd, terwijl voor de overige ontwikkelingen de planvorming verder wordt uitgewerkt.

Centrum De Heeg:

- In samenwerking met de nieuwe eigenaar CRA Vastgoed is de ontwikkelrichting verder uitgewerkt en, vanwege herontwerp voor de komst van een nieuwe grotere supermarkt, in maart 2026 wederom vastgesteld inclusief de financiële kaders (GREX). Dit is de basis geweest voor een ontwikkelovereenkomst, waarvan uitvoering in 2027 plaats gaat vinden.
- Het jaar 2027 omvat grotendeels de ontwerpfase van fase Noord en Zuid en de onderzoeken ten behoeve van de ruimtelijke procedures en omgevingsvergunningen.
- De in 2026 ingezette ontwikkeling van een nieuw gemeenschapshuis wordt in 2027 voortgezet met uitwerking van ontwerpen ten behoeve van de vergunningsaanvraag en een aanbestedingstraject.
- In 2027 wordt verder gewerkt aan de realisatie van een nieuw kerkgebouw. Het oude kerkgebouw wordt daartoe door de gemeente verworven en gesloopt om ruimte te maken voor een nieuwe supermarkt en een open pleinfunctie.
- Waar mogelijk probeert de nieuwe eigenaar leegstaande winkelpanden direct van een nieuwe functie te voorzien, al dan niet in tijdelijkheid.
- Vooruitlopend op de sloop van de sporthal, wordt in 2027 een nieuwe binnensportvoorziening nabij gemeenschapshuis de Boeckel opgeleverd.
- Met het steeds concreter worden van de ontwikkelrichting, worden ook de bewoners van De Heeg intensiever betrokken.

8. Plan van Transformatie Enci-gebied

In december 2021 heeft de raad ingestemd met een Actualisatie van het Plan van Transformatie ENCI-gebied uit 2010. Dit gebied omvat zowel het voormalige ENCI bedrijventerrein als de groeve.
Na verkoop van het terrein van ENCI in 2022 is de samenwerking voortgezet met als PvT-partijen: gemeente, provincie Limburg, Limburg Real Estate (LRE), Natuurmonumenten en bewonersorganisatie SPA. Op basis van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst (februari 2023) werken deze partijen verder aan de ontwikkeling van het ENCI-gebied. Dit is vormgegeven middels een Stuurgroep, waarvoor organisatie en voorzitterschap bij de gemeente ligt.

Beoogde prestaties 2027

Planvorming, studies en uitwerkingen

- In opdracht van LRE stelt RDVA een Masterplan op voor het bedrijventerrein. Het Ambitiedocument uit 2023, het Ruimtelijk Kader uit 2024, de (rijks- en gemeentelijke) monumentenaanwijzing en de gemeentelijke Beleidsregels uit 2025 vormen hiervoor de basis. LRE verwacht dat het Masterplan in 2027 opgeleverd wordt. Daarna kan dit aan onder meer de raad worden voorgelegd, als aanvulling op de PvT Actualisatie van 2021.
- Planologische verankering van het Ruimtelijk Kader (bestemmingswijziging) kan vooralsnog niet plaatsvinden via één integraal omgevingsplan voor het gehele ENCI-gebied. Deelplannen kunnen, op initiatief van eigenaar LRE, geformaliseerd worden in BOPA's.
- LRE richt zich in de eerste fase van de ontwikkeling op verschillende deelplannen: een nieuwe entree(zone) ter ontsluiting van het bedrijventerrein en doorgang naar de groeve via de noordelijke kalkwandroutel; de slakhal; een makerstoren (mix van werk/productie- en verblijfsfuncties); verschillende woonintiatieven. Ook werkt LRE samen met de partners aan duurzame energieopwekking en -opslag en benutting van het groevewater. Ten behoeve van deze 'energie en water hub' in de monumentale klinkerhal heeft de gemeente in 2025 een bijdrage ontvangen van de landelijke Erfgoed Deal.
- Cruciaal voor alle nieuwe ontwikkelingen is het omzetten van de aan ENCI verleende Natuurvergunning. Daarmee kan mogelijk een deel van vergunde stikstofruimte benut worden voor het gehele PvT-gebied: bedrijventerrein, overgangszone en groeve. LRE is hierover in overleg met de Provincie. Daadwerkelijke indiening en verlening én benutting van een dergelijke nieuwe Natuurwetvergunning is echter sterk afhankelijk van nieuw (landelijk) beleid en jurisprudentie.
- Als het toekomstbeeld van het bedrijventerrein geborgd is en de uitvoering hiervan ook voldoende zekerheid biedt, zal de gemeente starten met de verkoop van de hoge overgangszone 50+ NAP. Over verdeling van kosten en opbrengsten zijn afspraken vastgelegd tussen gemeente, provincie en LRE.

Uitvoering

- Nieuwe initiatieven die afwijken van de vigerende functie/bestemming moeten getoetst worden aan het reguliere publiekrechtelijke kader, inclusief de in 2025 vastgestelde Beleidsregels. Tot op heden is het aantal nieuwe bedrijven, initiatieven en activiteiten op het bedrijventerrein zeer beperkt, mede door de stikstofproblematiek. Desondanks geeft LRE nog steeds aan zo snel mogelijk nieuwe bedrijven en activiteiten aan te willen trekken. Ook zet LRE in op tijdelijk place-making functies/ activiteiten, met name op het gebied van kunst en cultuur. Ook wordt in 2025-2027 tijdelijk huisvesting geboden aan de bouw/architectuur afdeling van Zuyd Hogeschool.
- Natuurmonumenten heeft op basis van haar Ontwikkelkader ENCI groeve (2024) plannen opgesteld. Dit betreft de inrichting/toegankelijkheid van de diepe groeve (Beleefroute Levend Krijt), de water-/natuurspeelplek en de lage overgangszone op 38+ NAP. Omdat de uitvoering door stikstofbeperkingen wordt belemmerd, is de concrete uitwerking medio 2025 stilgelegd. Of realisatie in 2027 mogelijk is, hangt sterk af van de stikstofsituatie. Vanwege het uitblijven van ontwikkelmogelijkheden zoekt Natuurmonumenten naar andere middelen om het groevebeheer te kunnen dekken.

9. Limmel aan de Maas

Voor het gebied Trega/Zinkwit is medio 2022 de gebiedsvisie Limmel aan de Maas vastgesteld. Behalve de gemeente zijn hier onder meer eigenaren, omliggende ondernemers en het buurtnetwerk Limmel bij betrokken. De visie voorzag in een programma van circa 990 woningen, een stedelijke werklocatie van circa 3 ha. en een verbetering van de infrastructuur in en rondom en plangebied zodat er meerwaarde ontstaat qua veiligheid, bereikbaarheid en verbinding met stad en Maas. In 2024 heeft de gemeente het Tregaterrein aangekocht en kon er weer tempo worden gemaakt met de (door)ontwikkeling van de plannen. In december 2024 is de grondexploitatie voor het totale plangebied (totaal inmiddels 1100 woningen) én een ontwikkelkader voor de eerste fase woningbouw vastgesteld. In 2025 is gestart met de tenderprocedure voor het contracteren van een bouwteampartner voor het ontwerp, uitwerking en realisatie van de openbare ruimte (o.a. hoofdinfrastructuur, sanering, groene wiggen, ondergronds deel warmtenet) waarna in april 2026 hiervoor aannemer FL is gecontracteerd. Voor de benodigde saneringen zijn de saneringsplannen formeel in procedure gebracht. Eveneens is in 2025 de aanpak voor de benodigde vergunningen en de stikstofstrategie met o.a. Provincie Limburg vastgesteld waarna begin 2026 de voorbereidingen zijn opgestart. Om de leefbaarheid een extra impuls te geven, is voorjaar 2026 door zowel Provincie Limburg als gemeente zelf een aanvullend budget van totaal €2 mln. toegekend.

Beoogde prestaties 2027

Planvorming, studies en uitwerkingen

- Aan de hand van de vastgestelde grondexploitatie is de voorbereiding voor de tenderprocedure voor de eerste fase woningbouw opgestart. Publicatie is voorzien voor najaar 2026, waarna naar verwachting medio 2027 kan worden gegund.
- Vanaf najaar 2026 doorlopend naar 2027 worden de Natuurvergunning en de vergunning voor de aanleg van (hoofd)infrastructuur in procedure gebracht.
- In 2026 is gestart met de aanbestedingsprocedures voor de verdere uitwerking en uitvoering van het warmtenet. In 2027 volgt het definitieve ontwerp voor het warmtenet.

Uitvoering

- In 2025 is gestart met de aanvoer van geschikte grond voor de op termijn aan te brengen leeflaag en met de eerste saneringswerkzaamheden. Dit is een continu proces dat ook in 2027 doorloopt en waarbij fasegewijs geschikte grond wordt aangevoerd.
- De aanleg van de eerste groenstructuren (o.a. de zuidelijke groene wig) start naar verwachting nog najaar 2026 en is dus naar verwachting in 2027 in uitvoering.
- Na het doorlopen van de planologische procedures kan naar verwachting begin 2027 worden gestart met de uitvoering van (hoofd)infrastructuur.
- Mede afhankelijk van het tijdig beschikken van percelen waarop Voorkeursrecht is gevestigd, kan er begin 2028 worden gestart met de bouw van de eerste woningen. Mogelijk dat als gevolg hiervan een alternatieve planning en de fasering aan de orde is.
- Naar verwachting wordt einde 2027 gestart met de realisatie van de eerste (ondergrondse) delen van het warmtenet en aansluitend met de bouw van de warmtefabriek.

10. Lanakerveld

In 2020 heeft Sunvest de aanbesteding voor de aanleg van een zonneweide van ca.40 hectare op het Lanakerveld gewonnen. In de ontwerpfase is nauw samengewerkt met betrokkenen om middels het inrichten van een brede groenzone het zicht op de Belgische industrie visueel af te schermen. Tevens zijn in het ontwerp diverse ecologische maatregelen meegenomen om de impact op het leefgebied van beschermde diersoorten in de omgeving te mitigeren. Inmiddels is het nieuwe bestemmingplan onherroepelijk en is er een omgevingsvergunning verstrekt.
Door wijzigingen in ontwerp zijn er aanvullende vergunningen en een ontheffing nodig waarna gestart ~~kan~~ zal worden met de realisatie van het kabel- en leidingtracé en de bouw van de zonneweide.

Beoogde prestaties 2027

Uitvoering

- In 2027 wordt de aanleg van het kabel- en leidingtracé en de bouw van de zonneweide afgerond.
- De Zonneweide zal naar verwachting in maart-mei 2027 (deadline subsidies) operationeel zijn.

Bijlage 5 Verloop begroting per programma

In deze bijlage is per programma (het niveau waarop de raad de begroting vaststelt) het verloop van de begroting na vaststelling van de 1e Bestuursrapportage 2026 opgenomen. De in deze overzichten opgenomen budgettair neutrale wijzigingen worden hierna toegelicht. Een toelichting op de wijzigingen met een resultaateffect is in de begroting opgenomen onder 2.2 Toelichting overzicht baten en lasten en bij de betreffende taakvelden.

Toelichting budgettair neutrale begrotingswijzigingen
De budgettair neutrale begrotingswijzigingen hebben betrekking op wijzigingen die geen resultaateffect hebben. Het betreft veelal administratief technische mutaties/verschuivingen tussen taakvelden binnen een programma of tussen programma's.

A. Herrubricering overhead (o.b.v. notitie commissie BBV)
Vanaf 2027 heeft een herverdeling van de overheadlasten plaatsgevonden. Uitgangspunt voor deze herverdeling vormt de geactualiseerde notitie 'Overhead' waarin de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (verder: BBV) ingaat op de inhoud en reikwijdte van het begrip 'overhead' zoals voorgeschreven in artikel 1 van het BBV. In de notitie wordt bovendien duiding gegeven aan onderwerpen die in directe relatie met de overhead staan. De herverdeling heeft budgettair neutraal plaatsgevonden waarbij budgetten vanuit taakveld 0.4 zijn overgeheveld naar andere taakvelden.

B. Indexering baten en lasten 2027 en volgende jaren
Dit betreft de indexering van de baten en de lasten die ten gunste resp. ten laste van de stelpost indexering (programma 0, taakveld 0.8 Overige baten en lasten) hebben plaatsgevonden.

C. Actualisatie mutaties reserves
De actualisatie van de inzet van reserves leidt tot bijstellingen van de door de reserves gedekte lasten en de mutaties in de reserves. Een geactualiseerd verloopoverzicht van de reserves alsmede een toelichting op de reserves treft u in de begroting aan onder 2.3 Uiteenzetting financiële positie.

D. Indexering investeringen
Dit betreft de indexering van nieuwe investeringen die ten laste van de stelpost indexering (programma 0, taakveld 0.8 Overige baten en lasten) heeft plaatsgevonden.

E. Actualisatie grondexploitaties
Dit betreft de bijstelling van de verdeling van de baten en lasten over de verschillende begrotingsjaren op basis van een geactualiseerde liquiditeitsprognose. Bijstelling van de prognoses en hieruit voortkomende hercalculaties heeft, zoals gebruikelijk, bij de jaarstukken 2026 plaats. Voor een nadere toelichting op de grondexploitaties verwijzen we naar de paragraaf grondexploitaties in de begroting.

F, G en I Bijstelling en actualisatie specifieke uitkeringen
Dit betreft de bijstellingen van de baten en de lasten voortkomende uit diverse specifieke uitkeringen zoals het Sportakkoord, GALA, CDOKE e.d.

H. Overheveling dagbesteding
Dit betreft de verschuiving van de dagbesteding tussen taakvelden binnen programma 6 Sociaal domein.

J. Herrubricering budget ontwikkeling Spoorzone
Dit betreft de verschuiving van het budget ontwikkeling Spoorzone tussen taakvelden binnen programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.

K. Actualisering rente verstrekte leningen
Dit betreft het actualiseren van de rentebaten en rentelasten met betrekking tot de verstrekte geldleningen.

L. Verwerken vruchtboomfonds in algemene reserve
Dit betreft het overhevelen van het saldo van het vruchtboomfonds in de algemene reserve.

Verloop begroting 2025-2029

(bedragen x € 1.000)	2026					2027					2028					2029					2030				
	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat
1 Veiligheid																									
Begroting na 1e Bestuursrapportage 2026	**25.567**	**1.711**	**11**	**524**	**-23.343**	**26.008**	**1.567**	**11**	**467**	**-23.985**	**25.435**	**1.567**	**11**	**133**	**-23.746**	**25.498**	**1.567**	**11**	**136**	**-23.806**	**25.498**	**1.567**	**11**	**136**	**-23.806**
A. Herrubricering overhead (o.b.v. notitie commissie BBV)	0	0	0	0	0	979	0	192	109	-1.062	999	0	192	129	-1.062	1.004	0	192	134	-1.062	1.058	0	192	188	-1.062
B. Indexering baten en lasten	0	0	0	0	0	777	49	6	0	-734	767	49	6	0	-724	766	49	6	0	-723	767	49	6	0	-724
C. Actualisatie mutaties reserves	-86	0	0	-86	0	-131	0	0	-131	0	164	0	0	164	0	108	0	0	108	0	33	0	0	33	0
Diverse bijstellingen (per post kleiner dan € 0,100 mln.)	-4	0	0	0	4	-4	0	0	0	4	-4	0	0	0	4	-4	0	0	0	4	-4	0	0	0	4
Budgettair neutrale begrotingswijzigingen	*-90*	*0*	*0*	*-86*	*4*	*1.621*	*49*	*198*	*-22*	*-1.792*	*1.926*	*49*	*198*	*293*	*-1.782*	*1.874*	*49*	*198*	*242*	*-1.781*	*1.854*	*49*	*198*	*221*	*-1.782*
Begroting na budgettair neutrale wijzigingen	**25.477**	**1.711**	**11**	**438**	**-23.339**	**27.629**	**1.616**	**209**	**445**	**-25.777**	**27.361**	**1.616**	**209**	**426**	**-25.528**	**27.372**	**1.616**	**209**	**378**	**-25.587**	**27.352**	**1.616**	**209**	**357**	**-25.588**
1. Actualisering kapitaallasten (investeringsplanning)	-76	0	75	-1	0	-191	0	75	-116	0	-97	0	75	-22	0	-106	0	75	-31	0	-107	0	75	-32	0
2. Intensivering veiligheid en leefbaarheid	0	0	0	0	0	750	0	0	0	-750	750	0	0	0	-750	750	0	0	0	-750	750	0	0	0	-750
Diverse bijstellingen (per post kleiner dan € 0,100 mln.)	2	1	0	0	-1	2	1	0	0	-1	2	1	0	0	-1	3	1	0	0	-2	84	1	0	0	-83
Begrotingswijzigingen met resultaateffect	*-74*	*1*	*75*	*-1*	*-1*	*561*	*1*	*75*	*-116*	*-751*	*655*	*1*	*75*	*-22*	*-751*	*647*	*1*	*75*	*-31*	*-752*	*727*	*1*	*75*	*-32*	*-833*
Wijzigingen Begroting 2027	-164	1	75	-87	3	2.182	50	273	-138	-2.543	2.581	50	273	271	-2.533	2.521	50	273	211	-2.533	2.581	50	273	189	-2.615
Programmabegroting 2027	**25.403**	**1.712**	**86**	**437**	**-23.340**	**28.190**	**1.617**	**284**	**329**	**-26.528**	**28.016**	**1.617**	**284**	**404**	**-26.279**	**28.019**	**1.617**	**284**	**347**	**-26.339**	**28.079**	**1.617**	**284**	**325**	**-26.421**
2 Verkeer, vervoer en waterstaat																									
Begroting na 1e Bestuursrapportage 2026	**42.602**	**7.121**	**13.287**	**9.695**	**-39.073**	**42.899**	**7.116**	**5.154**	**8.470**	**-32.467**	**41.395**	**7.080**	**5.201**	**6.282**	**-33.234**	**60.002**	**7.080**	**5.200**	**24.393**	**-33.729**	**42.452**	**7.080**	**5.200**	**6.843**	**-33.729**
A. Herrubricering overhead (o.b.v. notitie commissie BBV)	0	0	0	0	0	1.278	0	0	0	-1.278	1.278	0	0	0	-1.278	1.278	0	0	0	-1.278	1.278	0	0	0	-1.278
B. Indexering baten en lasten	0	0	0	0	0	854	224	88	0	-718	818	223	90	0	-685	816	223	90	0	-683	809	223	90	0	-676
C. Actualisatie mutaties reserves	816	0	0	816	0	-871	0	0	-399	472	-188	0	0	281	469	-15.166	0	0	-14.699	467	-466	0	0	0	466
D. Indexering investeringen	0	0	0	0	0	26	0	0	0	-26	63	0	0	0	-63	93	0	0	0	-93	131	0	0	0	-131
Diverse bijstellingen (per post kleiner dan € 0,100 mln.)	6	0	0	0	-6	6	0	0	0	-6	6	0	0	0	-6	6	0	0	0	-6	6	0	0	0	-6
Budgettair neutrale begrotingswijzigingen	*822*	*0*	*0*	*816*	*-6*	*1.293*	*224*	*88*	*-399*	*-1.556*	*1.977*	*223*	*90*	*281*	*-1.563*	*-12.973*	*223*	*90*	*-14.699*	*-1.593*	*1.758*	*223*	*90*	*0*	*-1.625*
Begroting na budgettair neutrale wijzigingen	**43.424**	**7.121**	**13.287**	**10.511**	**-39.079**	**44.192**	**7.340**	**5.242**	**8.071**	**-34.023**	**43.372**	**7.303**	**5.291**	**6.563**	**-34.797**	**47.029**	**7.303**	**5.290**	**9.694**	**-35.322**	**44.210**	**7.303**	**5.290**	**6.843**	**-35.354**
1. Actualisering kapitaallasten (investeringsplanning)	-65	0	0	-65	0	-2.442	0	0	-219	2.223	-1.140	0	0	284	1.424	-84	0	0	754	838	602	0	0	896	294
3. Doortrekken bijdrage Zuid-Limburg Bereikbaar	0	0	0	0	0	800	0	0	0	-800	720	0	0	0	-720	640	0	0	0	-640	560	0	0	0	-560
4. Meekoppelkansen	0	0	0	0	0	2.500	0	0	2.500	0	3.000	0	0	3.000	0	3.000	0	0	3.000	0	3.000	0	0	3.000	0
5. Doortrekken meer fietsparkeerplaatsen	0	0	0	0	0	500	0	0	0	-500	500	0	0	0	-500	500	0	0	0	-500	500	0	0	0	-500
Diverse bijstellingen (per post kleiner dan € 0,100 mln.)	-1	0	0	-1	0	-2	0	0	-1	1	-2	0	1	1	2	-2	0	0	-1	1	-2	0	0	-1	1
Begrotingswijzigingen met resultaateffect	*-66*	*0*	*0*	*-66*	*0*	*1.356*	*0*	*0*	*2.280*	*924*	*3.078*	*0*	*1*	*3.285*	*206*	*4.054*	*0*	*0*	*3.753*	*-301*	*4.660*	*0*	*0*	*3.895*	*-765*
Wijzigingen Begroting 2027	756	0	0	750	-6	2.649	224	88	1.881	-632	5.055	223	91	3.566	-1.357	-8.919	223	90	-10.946	-1.894	6.418	223	90	3.895	-2.390
Programmabegroting 2027	**43.358**	**7.121**	**13.287**	**10.445**	**-39.079**	**45.548**	**7.340**	**5.242**	**10.351**	**-33.099**	**46.450**	**7.303**	**5.292**	**9.848**	**-34.591**	**51.083**	**7.303**	**5.290**	**13.447**	**-35.623**	**48.870**	**7.303**	**5.290**	**10.738**	**-36.119**
3 Economie																									
Begroting na 1e Bestuursrapportage 2026	**11.105**	**11.178**	**5.235**	**824**	**-4.338**	**11.570**	**11.878**	**5.235**	**455**	**-4.472**	**10.761**	**11.220**	**5.235**	**455**	**-4.321**	**10.326**	**11.038**	**5.235**	**305**	**-4.218**	**10.387**	**11.038**	**235**	**262**	**678**
A. Herrubricering overhead (o.b.v. notitie commissie BBV)	0	0	0	0	0	329	0	0	0	-329	329	0	0	0	-329	329	0	0	0	-329	329	0	0	0	-329
B. Indexering baten en lasten	0	0	0	0	0	271	51	0	0	-220	268	51	0	0	-217	266	51	0	0	-215	268	51	0	0	-217
C. Actualisatie mutaties reserves	0	0	0	0	0	1.131	0	0	1.131	0	1.131	0	0	1.131	0	1.131	0	0	1.131	0	0	0	0	0	0
E. Actualisatie grondexploitaties	1.863	1.863	0	0	0	-729	-729	0	0	0	683	683	0	0	0	196	196	0	0	0	14	14	0	0	0
D. Indexering investeringen	0	0	0	0	0	5	0	0	0	-5	5	0	0	0	-5	5	0	0	0	-5	5	0	0	0	-5
Diverse bijstellingen (per post kleiner dan € 0,100 mln.)	2	0	0	0	-2	2	0	0	0	-2	2	0	0	0	-2	2	0	0	0	-2	2	0	0	0	-2
Budgettair neutrale begrotingswijzigingen	*1.865*	*1.863*	*0*	*0*	*-2*	*1.009*	*-678*	*0*	*1.131*	*-556*	*2.418*	*734*	*0*	*1.131*	*-553*	*1.929*	*247*	*0*	*1.131*	*-551*	*618*	*65*	*0*	*0*	*-553*
Begroting na budgettair neutrale wijzigingen	**12.970**	**13.041**	**5.235**	**824**	**-4.340**	**12.579**	**11.200**	**5.235**	**1.586**	**-5.028**	**13.179**	**11.954**	**5.235**	**1.586**	**-4.874**	**12.255**	**11.285**	**5.235**	**1.436**	**-4.769**	**11.005**	**11.103**	**235**	**262**	**125**
1. Actualisering kapitaallasten (investeringsplanning)	0	0	0	0	0	-234	0	0	0	234	-232	0	0	0	232	-231	0	0	0	231	-234	0	0	0	234
6. Vorming reserve investeringsfonds Health Campus	0	0	0	0	0	0	0	20.000	20.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Acquisitie ontwikkeling Spoorzone	0	0	0	0	0	100	0	0	0	-100	100	0	0	0	-100	100	0	0	0	-100	100	0	0	0	-100
8. MKB Actieprogramma en team ondernemen Maastricht	0	0	0	0	0	447	0	0	0	-447	447	0	0	0	-447	447	0	0	0	-447	447	0	0	0	-447
9. Subsidiëring extra topsportevenement(en)	0	0	0	0	0	200	0	0	0	-200	200	0	0	0	-200	200	0	0	0	-200	200	0	0	0	-200
Diverse bijstellingen (per post kleiner dan € 0,100 mln.)	-5	0	1	0	4	60	0	1	1	-60	58	0	1	1	-58	60	0	1	1	-60	48	0	1	-8	-57
Begrotingswijzigingen met resultaateffect	*-5*	*0*	*1*	*0*	*4*	*573*	*0*	*20.001*	*20.001*	*-573*	*573*	*0*	*1*	*1*	*-573*	*576*	*0*	*1*	*1*	*-576*	*561*	*0*	*1*	*-8*	*-570*
Wijzigingen Begroting 2027	1.860	1.863	1	0	2	1.582	-678	20.001	21.132	-1.129	2.991	734	1	1.132	-1.126	2.505	247	1	1.132	-1.127	1.179	65	1	-8	-1.123
Programmabegroting 2027	**12.965**	**13.041**	**5.236**	**824**	**-4.336**	**13.152**	**11.200**	**25.236**	**21.587**	**-5.601**	**13.752**	**11.954**	**5.236**	**1.587**	**-5.447**	**12.831**	**11.285**	**5.236**	**1.437**	**-5.345**	**11.566**	**11.103**	**236**	**254**	**-445**

Verloop begroting 2025-2029

(bedragen x € 1.000)	2026					2027					2028					2029					2030				
	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat
4 Onderwijs																									
Begroting na 1e Bestuursrapportage 2026	**16.223**	**6.909**	**0**	**533**	**-8.781**	**16.382**	**6.915**	**0**	**0**	**-9.467**	**17.108**	**7.022**	**0**	**0**	**-10.086**	**20.078**	**7.003**	**0**	**0**	**-13.075**	**20.078**	**7.003**	**0**	**0**	**-13.075**
A. Herrubricering overhead (o.b.v. notitie commissie BBV)	0	0	0	0	0	149	0	0	0	-149	149	0	0	0	-149	149	0	0	0	-149	149	0	0	0	-149
B. Indexering baten en lasten	0	0	0	0	0	235	96	0	0	-139	235	101	0	0	-134	235	102	0	0	-133	235	100	0	0	-135
Diverse bijstellingen (per post kleiner dan € 0,100 mln.)					0					0					0					0					0
Budgettair neutrale begrotingswijzigingen	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*384*	*96*	*0*	*0*	*-288*	*384*	*101*	*0*	*0*	*-283*	*384*	*102*	*0*	*0*	*-282*	*384*	*100*	*0*	*0*	*-284*
Begroting na budgettair neutrale wijzigingen	**16.223**	**6.909**	**0**	**533**	**-8.781**	**16.766**	**7.011**	**0**	**0**	**-9.755**	**17.492**	**7.123**	**0**	**0**	**-10.369**	**20.462**	**7.105**	**0**	**0**	**-13.357**	**20.462**	**7.103**	**0**	**0**	**-13.359**
1. Actualisering kapitaallasten (investeringsplanning)	14	0	0	0	-14	39	-69	0	0	-108	-180	-30	0	0	150	-1.421	-30	0	0	1.391	223	-69	0	0	-292
10. Intensiveren zorg op school	0	0	0	0	0	750	0	0	0	-750	750	0	0	0	-750	750	0	0	0	-750	750	0	0	0	-750
11. Intensiveren voorkomen vroegtijdig schoolverlaten	0	0	0	0	0	420	0	0	0	-420	420	0	0	0	-420	420	0	0	0	-420	420	0	0	0	-420
12. Wet van school naar duurzaam werk vanuit werk (incl. ontwikkeling in 2027)	0	0	0	0	0	400	0	0	0	-400	400	0	0	0	-400	400	0	0	0	-400	400	0	0	0	-400
13. Investeren in lage basisvaardigheden	0	0	0	0	0	100	0	0	0	-100	100	0	0	0	-100	100	0	0	0	-100	100	0	0	0	-100
Diverse bijstellingen (per post kleiner dan € 0,100 mln.)	0	-1	0	0	-1	-1	-1	0	0	0	1	-1	0	0	-2	1	0	0	0	-1	1	1	0	0	0
Begrotingswijzigingen met resultaateffect	*14*	*-1*	*0*	*0*	*-15*	*1.708*	*-70*	*0*	*0*	*-1.778*	*1.491*	*-31*	*0*	*0*	*-1.522*	*250*	*-30*	*0*	*0*	*-280*	*1.894*	*-68*	*0*	*0*	*-1.962*
Wijzigingen Begroting 2027	14	-1	0	0	-15	2.092	26	0	0	-2.066	1.875	70	0	0	-1.805	634	72	0	0	-562	2.278	32	0	0	-2.246
Programmabegroting 2027	**16.237**	**6.908**	**0**	**533**	**-8.796**	**18.474**	**6.941**	**0**	**0**	**-11.533**	**18.983**	**7.092**	**0**	**0**	**-11.891**	**20.712**	**7.075**	**0**	**0**	**-13.637**	**22.356**	**7.035**	**0**	**0**	**-15.321**
5 Sport, cultuur en recratie																									
Begroting na 1e Bestuursrapportage 2026	**64.463**	**14.086**	**3.337**	**4.460**	**-49.254**	**61.397**	**11.555**	**2.799**	**3.355**	**-49.286**	**62.558**	**11.272**	**2.659**	**3.330**	**-50.615**	**64.502**	**10.948**	**2.259**	**3.357**	**-52.456**	**64.420**	**10.948**	**2.259**	**3.275**	**-52.456**
A. Herrubricering overhead (o.b.v. notitie commissie BBV)	0	0	0	0	0	5.581	28	288	461	-5.380	5.584	28	287	462	-5.381	5.497	28	288	375	-5.382	5.446	28	288	324	-5.382
B. Indexering baten en lasten	0	0	0	0	0	1.603	209	7	0	-1.401	1.593	201	7	0	-1.399	1.592	191	7	0	-1.408	1.591	191	7	0	-1.407
C. Actualisatie mutaties reserves	310	0	0	310	0	0	0	0	0	0	-21	0	296	275	0	0	0	2.474	2.474	0	0	0	130	130	0
D. Indexering investeringen	0	0	0	0	0	10	0	0	0	-10	16	0	0	0	-16	20	0	0	0	-20	55	0	0	0	-55
F. Bijstelling specifieke uitkeringen sport (Sportakkoord, GALA e.d.)	1.554	1.554	0	0	0	1.393	1.393	0	0	0	1.393	1.393	0	0	0	1.393	1.393	0	0	0	1.393	1.393	0	0	0
Diverse bijstellingen (per post kleiner dan € 0,100 mln.)	95	91	0	0	-4	91	87	0	0	-4	-10	-14	0	0	-4	9	5	0	0	-4	9	5	0	0	-4
Budgettair neutrale begrotingswijzigingen	*1.959*	*1.645*	*0*	*310*	*-4*	*8.678*	*1.717*	*295*	*461*	*-6.795*	*8.555*	*1.608*	*590*	*737*	*-6.800*	*8.511*	*1.617*	*2.769*	*2.849*	*-6.814*	*8.494*	*1.617*	*425*	*454*	*-6.848*
Begroting na budgettair neutrale wijzigingen	**66.422**	**15.731**	**3.337**	**4.770**	**-49.258**	**70.075**	**13.272**	**3.094**	**3.816**	**-56.081**	**71.113**	**12.880**	**3.249**	**4.067**	**-57.415**	**73.013**	**12.565**	**5.028**	**6.206**	**-59.270**	**72.914**	**12.565**	**2.684**	**3.729**	**-59.304**
1. Actualisering kapitaallasten (investeringsplanning)	52	0	0	0	-52	-906	0	0	-4	902	-1.853	0	0	-279	1.574	-3.084	0	0	-111	2.973	-1.926	0	0	167	2.093
15. Tijdelijk impulsbudget in 2027 t/m 2030 voor ondersteuning omvorming sportverenigingen en Urbansport	0	0	0	0	0	250	0	0	250	0	250	0	0	250	0	250	0	0	250	0	250	0	0	250	0
16. Ontwikkeling/onderzoek naar een hardlooprondje	0	0	0	0	0	100	0	0	0	-100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17. Gemeentelijke bijdrage meer zwem- en/of watermogelijkheden (buiten)	0	0	0	0	0	250	0	0	0	-250	250	0	0	0	-250	250	0	0	0	-250	250	0	0	0	-250
18. Schikking personeel Geusseltbad	1.645	0	0	0	-1.645	445	0	0	0	-445	445	0	0	0	-445	445	0	0	0	-445	445	0	0	0	-445
19. Incidenteel budget cultuur (2027 en 2028)	0	0	0	0	0	2.000	0	0	0	-2.000	2.000	0	0	0	-2.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21. Vorming reserve monumentenfonds	0	0	0	0	0	0	0	20.000	20.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23. Vorming reserve vergroeningsfonds	0	0	0	0	0	0	0	10.000	10.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20. Aanvullend budget muziekonderwijs	0	0	0	0	0	100	0	0	0	-100	100	0	0	0	-100	100	0	0	0	-100	100	0	0	0	-100
22. Correctie jaarschijf 2030	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-120	-120
Diverse bijstellingen (per post kleiner dan € 0,100 mln.)	3	-1	1	-1	-6	13	0	2	0	-15	10	0	2	-1	-13	14	0	2	2	-14	12	-1	2	36	21
Begrotingswijzigingen met resultaateffect	*1.700*	*-1*	*1*	*-1*	*-1.703*	*2.252*	*0*	*30.002*	*30.246*	*-2.008*	*1.202*	*0*	*2*	*-30*	*-1.234*	*-2.025*	*0*	*2*	*141*	*2.164*	*-869*	*-1*	*2*	*333*	*1.199*
Wijzigingen Begroting 2027	3.659	1.644	1	309	-1.707	10.930	1.717	30.297	30.707	-8.803	9.757	1.608	592	707	-8.034	6.486	1.617	2.771	2.990	-4.650	7.625	1.616	427	787	-5.649
Programmabegroting 2027	**68.122**	**15.730**	**3.338**	**4.769**	**-50.961**	**72.327**	**13.272**	**33.096**	**34.062**	**-58.089**	**72.315**	**12.880**	**3.251**	**4.037**	**-58.649**	**70.988**	**12.565**	**5.030**	**6.347**	**-57.106**	**72.045**	**12.564**	**2.686**	**4.062**	**-58.105**

Verloop begroting 2025-2029

(bedragen x € 1.000)	2026					2027					2028					2029					2030				
	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat
6 Sociaal Domein																									
Begroting na 1e Bestuursrapportage 2026	**322.106**	**101.490**	**4.471**	**8.534**	**-216.553**	**307.472**	**91.994**	**4.238**	**3.190**	**-216.526**	**307.015**	**95.364**	**3.478**	**2.612**	**-212.517**	**297.166**	**95.366**	**3.492**	**2.400**	**-202.892**	**296.208**	**95.366**	**3.492**	**2.144**	**-202.190**
A. Herrubricering overhead (o.b.v. notitie commissie BBV)	0	0	0	0	0	6.657	73	0	20	-6.564	6.738	73	0	11	-6.654	6.728	73	0	4	-6.651	6.725	73	0	4	-6.648
B. Indexering baten en lasten	0	0	0	0	0	6.262	373	0	0	-5.889	6.257	373	0	0	-5.884	6.248	373	0	0	-5.875	6.219	373	0	0	-5.846
D. Indexering investeringen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	-2	1	0	0	0	-1	1	0	0	0	-1
G. Bijstelling specifieke uitkeringen inburgering en asielzoekers	720	720	0	0	0	1.035	1.035	0	0	0	1.035	1.035	0	0	0	1.035	1.035	0	0	0	1.035	1.035	0	0	0
H. Overheveling dagbesteding	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Diverse bijstellingen (per post kleiner dan € 0,100 mln.)					0					0					0					0					0
Budgettair neutrale begrotingswijzigingen	*720*	*720*	*0*	*0*	*0*	*13.954*	*1.481*	*0*	*20*	*-12.453*	*14.032*	*1.481*	*0*	*11*	*-12.540*	*14.012*	*1.481*	*0*	*4*	*-12.527*	*13.980*	*1.481*	*0*	*4*	*-12.495*
Begroting na budgettair neutrale wijzigingen	**322.826**	**102.210**	**4.471**	**8.534**	**-216.553**	**321.426**	**93.475**	**4.238**	**3.210**	**-228.979**	**321.047**	**96.845**	**3.478**	**2.623**	**-225.057**	**311.178**	**96.847**	**3.492**	**2.404**	**-215.419**	**310.188**	**96.847**	**3.492**	**2.148**	**-214.685**
31. Meicirculaire gemeentefonds (algemene uitkering)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-991	0	16	0	975
1. Actualisering kapitaallasten (investeringsplanning)	45	0	0	0	-45	45	0	0	0	-45	10	0	0	0	-10	10	0	0	0	-10	9	0	0	0	-9
12. Wet van school naar duurzaam werk vanuit werk (incl. ontwikkeling in 2027)	0	0	0	0	0	140	0	0	0	-140	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14. Tijdelijk budget versterkte inzet Agenda Onderwijs en Jeugd in 2027 t/m 2030	0	0	0	0	0	1.000	0	0	1.000	0	1.000	0	0	1.000	0	1.000	0	0	1.000	0	1.000	0	0	1.000	0
29. Bijstelling meerjarenraming schuldhulpverlening (via KBL)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-114	0	0	0	114
24. Bijstelling inzet reserve vreemdelingen	52	0	0	-77	-129	0	0	0	-65	-65	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25. Versterken samenkracht	0	0	0	0	0	406	0	0	0	-406	481	0	0	0	-481	481	0	0	0	-481	481	0	0	0	-481
26. Maatschappelijke participatie	0	0	0	0	0	500	0	0	500	0	500	0	0	500	0	500	0	0	500	0	500	0	0	500	0
27. Vorming reserve preventiestad	0	0	0	0	0	0	0	5.000	5.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28. Jongerenwerk in veerkrachtwijken	0	0	0	0	0	240	0	0	0	-240	240	0	0	0	-240	240	0	0	0	-240	240	0	0	0	-240
32. Toezicht Wmo	0	0	0	0	0	334	0	0	334	0	149	0	0	0	-149	149	0	0	0	-149	149	0	0	0	-149
30. Bijstelling baten verhaal, invordering e.d.	0	500	0	0	500	0	500	0	0	500	0	500	0	0	500	0	500	0	0	500	0	500	0	0	500
33. Beschermd thuis	-294	131	0	0	425	1.886	208	-3.010	-2.333	-1.001	1.832	208	-2.557	-1.880	-947	1.813	208	-2.557	-1.880	-928	1.813	208	-2.557	-1.880	-928
Diverse bijstellingen (per post kleiner dan € 0,100 mln.)	0	2	-1	0	3	5	-1	1	-1	-8	4	-1	-1	0	-4	3	-1	0	0	-4	3	-1	-8	0	4
Begrotingswijzigingen met resultaateffect	*-197*	*633*	*-1*	*-77*	*754*	*4.556*	*707*	*1.991*	*4.435*	*-1.405*	*4.216*	*707*	*-2.558*	*-380*	*-1.331*	*4.196*	*707*	*-2.557*	*-380*	*-1.312*	*3.090*	*707*	*-2.549*	*-380*	*-214*
Wijzigingen Begroting 2027	523	1.353	-1	-77	754	18.510	2.188	1.991	4.455	-13.858	18.248	2.188	-2.558	-369	-13.871	18.208	2.188	-2.557	-376	-13.839	17.070	2.188	-2.549	-376	-12.709
Programmabegroting 2027	**322.629**	**102.843**	**4.470**	**8.457**	**-215.799**	**325.982**	**94.182**	**6.229**	**7.645**	**-230.384**	**325.263**	**97.552**	**920**	**2.243**	**-226.388**	**315.374**	**97.554**	**935**	**2.024**	**-216.731**	**313.278**	**97.554**	**943**	**1.768**	**-214.899**
7 Volksgezondheid en milieu																									
Begroting na 1e Bestuursrapportage 2026	**79.478**	**69.866**	**874**	**781**	**-9.705**	**76.334**	**66.555**	**816**	**845**	**-9.750**	**66.198**	**66.047**	**817**	**852**	**-116**	**70.421**	**70.347**	**817**	**833**	**-58**	**70.421**	**70.347**	**817**	**833**	**-58**
A. Herrubricering overhead (o.b.v. notitie commissie BBV)	-48	0	0	0	48	1.865	0	0	0	-1.865	1.864	0	0	0	-1.864	1.862	0	0	0	-1.862	1.861	0	0	0	-1.861
B. Indexering baten en lasten	0	0	0	0	0	1.195	617	0	0	-578	1.192	617	0	0	-575	1.187	617	0	0	-570	1.179	617	0	0	-562
C. Actualisatie mutaties reserves	1.127	0	0	1.127	0	300	0	0	300	0	300	0	0	300	0	300	0	0	300	0	150	0	0	150	0
D. Indexering investeringen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	-1	1	0	0	0	-1	1	0	0	0	-1
I. Actualisatie specifieke uitkering CDOKE	-10.740	-10.740	0	0	0	-9.590	-9.590	0	0	0	-10.039	-10.039	0	0	0	-15.039	-15.039	0	0	0	-15.039	-15.039	0	0	0
Diverse bijstellingen (per post kleiner dan € 0,100 mln.)	-2	0	0	0	2	-38	-36	0	0	2	-43	-41	0	0	2	-32	-30	0	0	2	-32	-30	0	0	2
Budgettair neutrale begrotingswijzigingen	*-9.663*	*-10.740*	*0*	*1.127*	*50*	*-6.268*	*-9.009*	*0*	*300*	*-2.441*	*-6.725*	*-9.463*	*0*	*300*	*-2.438*	*-11.721*	*-14.452*	*0*	*300*	*-2.431*	*-11.880*	*-14.452*	*0*	*150*	*-2.422*
Begroting na budgettair neutrale wijzigingen	**69.815**	**59.126**	**874**	**1.908**	**-9.655**	**70.066**	**57.546**	**816**	**1.145**	**-12.191**	**59.473**	**56.584**	**817**	**1.152**	**-2.554**	**58.700**	**55.895**	**817**	**1.133**	**-2.489**	**58.541**	**55.895**	**817**	**983**	**-2.480**
1. Actualisering kapitaallasten (investeringsplanning)	0	0	0	0	0	-34	0	0	-34	0	-47	0	0	-47	0	-36	0	0	-36	0	-210	0	0	-24	186
34. Beëindiging tijdelijke functies milieubeheer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-189	0	0	0	189
35. Tijdelijke impuls uitvoeringskracht verduurzaming in 2027 t/m 2030	0	0	0	0	0	1.250	0	0	1.250	0	1.250	0	0	1.250	0	1.250	0	0	1.250	0	1.250	0	0	1.250	0
Diverse bijstellingen (per post kleiner dan € 0,100 mln.)	5	0	49	-1	-55	0	0	50	0	-50	0	-1	49	0	-50	2	-1	49	-1	-53	2	0	49	0	-51
Begrotingswijzigingen met resultaateffect	*5*	*0*	*49*	*-1*	*-55*	*1.216*	*0*	*50*	*1.216*	*-50*	*1.203*	*-1*	*49*	*1.203*	*-50*	*1.216*	*-1*	*49*	*1.213*	*-53*	*853*	*0*	*49*	*1.226*	*324*
Wijzigingen Begroting 2027	-9.658	-10.740	49	1.126	-5	-5.052	-9.009	50	1.516	-2.491	-5.522	-9.464	49	1.503	-2.488	-10.505	-14.453	49	1.513	-2.484	-11.027	-14.452	49	1.376	-2.098
Programmabegroting 2027	**69.820**	**59.126**	**923**	**1.907**	**-9.710**	**71.282**	**57.546**	**866**	**2.361**	**-12.241**	**60.676**	**56.583**	**866**	**2.355**	**-2.604**	**59.916**	**55.894**	**866**	**2.346**	**-2.542**	**59.394**	**55.895**	**866**	**2.209**	**-2.156**

Verloop begroting 2025-2029

(bedragen x € 1.000)

	2026					2027					2028					2029					2030				
	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat	lasten	baten	toevoeging reserves	onttrekking reserves	geraamd resultaat
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing																									
Begroting na 1e Bestuursrapportage 2026	**52.914**	**40.275**	**2.761**	**2.870**	**-12.530**	**32.743**	**20.347**	**7**	**1.497**	**-10.906**	**31.537**	**18.735**	**7**	**646**	**-12.163**	**23.448**	**11.570**	**7**	**499**	**-11.386**	**23.344**	**11.570**	**7**	**499**	**-11.282**
A. Herrubricering overhead (o.b.v. notitie commissie BBV)	0	0	0	0	0	1.429	0	0	7	-1.422	1.437	0	0	11	-1.426	1.437	0	0	11	-1.426	1.437	0	0	11	-1.426
B. Indexering baten en lasten	0	0	0	0	0	427	126	0	0	-301	422	125	0	0	-297	422	125	0	0	-297	419	125	0	0	-294
C. Actualisatie mutaties reserves	718	2.800	2.800	718	0	570	1.400	1.400	570	0	942	350	350	942	0	1.042	0	8.399	9.441	0	872	0	11.665	12.537	0
E. Actualisatie grondexploitaties	-10.348	-10.348	0	0	0	10.748	10.748	0	0	0	-158	-158	0	0	0	6.306	6.306	0	0	0	1.998	1.998	0	0	0
D. Indexering investeringen	0	0	0	0	0	18	0	0	0	-18	25	0	0	0	-25	32	0	0	0	-32	34	0	0	0	-34
J. Herrubricering budget ontwikkeling Spoorzone	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Diverse bijstellingen (per post kleiner dan € 0,100 mln.)	-6	0	0	0	6	-6	0	0	0	6	-6	0	0	0	6	-6	0	0	0	6	-6	0	0	0	6
Budgettair neutrale begrotingswijzigingen	*-9.636*	*-7.548*	*2.800*	*718*	*6*	*13.186*	*12.274*	*1.400*	*577*	*-1.735*	*2.662*	*317*	*350*	*953*	*-1.742*	*9.233*	*6.431*	*8.399*	*9.452*	*-1.749*	*4.754*	*2.123*	*11.665*	*12.548*	*-1.748*
Begroting na budgettair neutrale wijzigingen	**43.278**	**32.727**	**5.561**	**3.588**	**-12.524**	**45.929**	**32.621**	**1.407**	**2.074**	**-12.641**	**34.199**	**19.052**	**357**	**1.599**	**-13.905**	**32.681**	**18.001**	**8.406**	**9.951**	**-13.135**	**28.098**	**13.693**	**11.672**	**13.047**	**-13.030**
31. Meicirculaire gemeentefonds (algemene uitkering)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-6	0	0	0	6
1. Actualisering kapitaallasten (investeringsplanning)	-31	0	0	0	31	-1.026	0	0	0	1.026	-1.034	0	0	0	1.034	-909	0	0	0	909	-684	0	0	0	684
36. Spoorzone: onderzoeksbudget studie omklappen emplacement	0	0	0	0	0	1.000	0	0	1.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37. Invoering omgevingswet	0	0	0	0	0	1.375	0	0	925	-450	967	0	0	517	-450	967	0	0	517	-450	967	0	0	517	-450
38. Vorming reserve woonwagenstandplaatsen	0	0	0	0	0	0	0	5.000	5.000	0	-1.000	0	1.000	1.000	1.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39. Vorming reserve betaalbaar wonen	0	0	0	0	0	0	0	20.000	20.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Diverse bijstellingen (per post kleiner dan € 0,100 mln.)	0	0	0	0	0	92	0	0	0	-92	94	1	0	-1	-94	-7	0	1	1	7	-2	0	0	0	2
Begrotingswijzigingen met resultaateffect	*-31*	*0*	*0*	*0*	*31*	*1.441*	*0*	*25.000*	*26.925*	*484*	*-973*	*1*	*1.000*	*1.516*	*1.490*	*51*	*0*	*1*	*518*	*466*	*275*	*0*	*0*	*517*	*242*
Wijzigingen Begroting 2027	-9.667	-7.548	2.800	718	37	14.627	12.274	26.400	27.502	-1.251	1.689	318	1.350	2.469	-252	9.284	6.431	8.400	9.970	-1.283	5.029	2.123	11.665	13.065	-1.506
Programmabegroting 2027	**43.247**	**32.727**	**5.561**	**3.588**	**-12.493**	**47.370**	**32.621**	**26.407**	**28.999**	**-12.157**	**33.226**	**19.053**	**1.357**	**3.115**	**-12.415**	**32.732**	**18.001**	**8.407**	**10.469**	**-12.669**	**28.373**	**13.693**	**11.672**	**13.564**	**-12.788**
0 Bestuur en ondersteuning																									
Begroting na 1e Bestuursrapportage 2026	**128.633**	**488.186**	**14.158**	**26.712**	**372.107**	**142.674**	**500.553**	**9.256**	**15.068**	**363.691**	**143.828**	**479.653**	**9.939**	**14.906**	**340.792**	**143.859**	**471.936**	**9.987**	**14.222**	**332.312**	**143.859**	**471.936**	**9.987**	**9.222**	**327.312**
A. Herrubricering overhead (o.b.v. notitie commissie BBV)	48	0	0	0	-48	-18.267	-101	-480	-597	18.049	-18.378	-101	-480	-614	18.143	-18.284	-101	-480	-524	18.139	-18.283	-101	-480	-527	18.135
B. Indexering baten en lasten	0	0	0	0	0	-7.715	2.423	158	0	9.980	-7.649	2.434	168	0	9.915	-7.682	2.395	173	0	9.904	-7.643	2.395	177	0	9.861
C. Actualisatie mutaties reserves	74	0	55	129	0	-58	0	0	-58	0	-91	0	0	-91	0	-124	0	0	-124	0	-124	0	0	-124	0
D. Indexering investeringen	0	0	0	0	0	-59	0	0	0	59	-112	0	0	0	112	-152	0	0	0	152	-227	0	0	0	227
K. Actualisering rente verstrekte leningen	54	54	0	0	0	52	52	0	0	0	27	27	0	0	0	-74	-74	0	0	0	-727	-727	0	0	0
L. Verwerken vruchtboomfonds in algemene reserve	0	0	0	0	0	0	0	114.557	114.557	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Diverse bijstellingen (per post kleiner dan € 0,100 mln.)	26	26	0	0	0	26	26	0	0	0	26	26	0	0	0	26	26	0	0	0	26	26	0	0	0
Budgettair neutrale begrotingswijzigingen	*202*	*80*	*55*	*129*	*-48*	*-26.021*	*2.400*	*114.235*	*113.902*	*28.088*	*-26.177*	*2.386*	*-312*	*-705*	*28.170*	*-26.290*	*2.246*	*-307*	*-648*	*28.195*	*-26.978*	*1.593*	*-303*	*-651*	*28.223*
Begroting na budgettair neutrale wijzigingen	**128.835**	**488.266**	**14.213**	**26.841**	**372.059**	**116.653**	**502.953**	**123.491**	**128.970**	**391.779**	**117.651**	**482.039**	**9.627**	**14.201**	**368.962**	**117.569**	**474.182**	**9.680**	**13.574**	**360.507**	**116.881**	**473.529**	**9.684**	**8.571**	**355.535**
31. Meicirculaire gemeentefonds (algemene uitkering)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5.272	0	0	5.272
1. Actualisering kapitaallasten (investeringsplanning)	-6	0	0	-6	0	-688	0	323	-323	42	-885	1	38	-969	-121	1.231	1	242	1.481	9	1.298	1	473	1.722	-48
40. Bijstelling dotatie onderhoudsvoorziening	-141	0	0	0	141	-141	0	0	0	141	-141	0	0	0	141	-141	0	0	0	141	-141	0	0	0	141
41. Actualisatie exploitatie MECC	-320	-26	361	0	-67	-216	-26	184	0	6	-313	-25	292	0	-4	-310	-24	301	0	-15	-269	60	343	0	-14
42. De Hooftwacht	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	106	7	0	0	-99	106	7	0	0	-99	106	7	0	0	-99
43. Juridische kwaliteitszorg/compliance	0	0	0	0	0	250	0	0	0	-250	250	0	0	0	-250	250	0	0	0	-250	250	0	0	0	-250
44. Uitbreiding bureau integriteit	0	0	0	0	0	181	0	0	0	-181	181	0	0	0	-181	181	0	0	0	-181	181	0	0	0	-181
45. Treasury	0	0	0	0	0	-3.200	-647	0	0	2.553	-2.572	-415	0	0	2.157	171	-60	0	0	-231	2.117	-194	0	0	-2.311
46. Indexering OZB-tarieven	0	0	0	0	0	0	1.623	0	0	1.623	0	1.623	0	0	1.623	0	1.623	0	0	1.623	0	1.623	0	0	1.623
47. Impuls bedrijfsvoering	0	0	0	0	0	2.000	0	0	2.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
48. Project-, proces-en programmamanagement	0	0	0	0	0	750	0	0	750	0	750	0	0	750	0	750	0	0	750	0	750	0	0	750	0
49. Stelpost onvoorzien	0	0	0	0	0	-1.629	0	0	0	1.629	-1.629	0	0	0	1.629	-1.629	0	0	0	1.629	-1.629	0	0	0	1.629
50. Stelpost onderuitputting kapitaallasten	0	0	0	0	0	-884	0	0	0	884	-2.629	0	0	0	2.629	-4.383	0	0	0	4.383	-5.878	0	0	0	5.878
51. Vrijval stelpost indexering	0	0	0	0	0	-218	0	0	0	218	-195	0	0	0	195	-134	0	0	0	134	-101	0	0	0	101
Diverse bijstellingen (per post kleiner dan € 0,100 mln.)	9,00	-1,00	-1,00	-2,00	-11,00	4,00	1,00	-1,00	-19,00	-21,00	5,00	2,00	-1,00	-33,00	-35,00	-3,00	1,00	-2,00	-26,00	-20,00	3,00	2,00	-	-26,00	-27,00
Begrotingswijzigingen met resultaateffect	*-458*	*-27*	*360*	*-8*	*63*	*-3.791*	*951*	*506*	*2.408*	*6.644*	*-7.072*	*1.193*	*329*	*-252*	*7.684*	*-3.911*	*1.548*	*541*	*2.205*	*7.123*	*-3.313*	*6.771*	*816*	*2.446*	*11.714*
Wijzigingen Begroting 2027	-256	53	415	121	15	-29.812	3.351	114.741	116.310	34.732	-33.249	3.579	17	-957	35.854	-30.201	3.794	234	1.557	35.318	-30.291	8.364	513	1.795	39.937
Programmabegroting 2027	**128.377**	**488.239**	**14.573**	**26.833**	**372.122**	**112.862**	**503.904**	**123.997**	**131.378**	**398.423**	**110.579**	**483.232**	**9.956**	**13.949**	**376.646**	**113.658**	**475.730**	**10.221**	**15.779**	**367.630**	**113.568**	**480.300**	**10.500**	**11.017**	**367.249**

Bijlage 6 Afkortingen

AI	Artificiële intelligentie, kunstmatige intelligentie
APPA	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
ASL	Vereniging Afvalsamenwerking Limburg
AZWA	Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord
BBP	Bruto binnenlands product
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit bijstandverlening zelfstandigen
BIS	Basisinfrastructuur
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BTW	Belasting toegevoegde waarde
BV	Besloten vennootschap
BW	Beschermd wonen
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CDOKE	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
COVID	Coronavirus disease (coronavirusziekte)
CPI	Consumentenprijsindex
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
DUMAVA	Investeringssubsidie Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Economische en Monetaire Unie
ENCI	Eerste Nederlandse Cement Industrie
ESZL	Economische Samenwerking Zuid-Limburg
FIDO	Wet financiering decentrale overheden
FMI	Functiemengingsindex
FTE	Fulltime-equivalent
G4	4 grote steden Den Haag, Utrecht, Rotterdam en Amsterdam
G40	G40 Stedennetwerk, netwerk middelgrote tot grote Nederlandse steden
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GFT+E	Groente-, fruit- en tuinafval plus etensresten
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GR	Gemeenschappelijke regeling
GREX	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GW	Gemeentewet
HAVO	Hoger algemeen voortgezet onderwijs
HCL	Historisch Centrum Limburg
HIC	High Impact Crime
IBD	Informatiebeveiligingsdienst
IBOI	Prijsontwikkeling bruto overheidsinvesteringen
IBOR	Integraal beheer openbare ruimte
ICT	Informatie en communicatie technologie
IHP	Integraal huisvestingsplan
IKC	Integrale kindcentra

IMOC	Prijs materiële overheidsconsumptie
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IZA	Integraal Zorgakkoord
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KBL	Kredietbank Limburg
KKC	Kern kindcentrum
LED	Light-emitting diode (licht-emitterende diode)
LPO	Loon- en prijsontwikkeling
LRE	Limburg Real Estate
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
MCB	Maastricht Congres Bureau/Maastricht Convention Bureau
MECC	Maastrichts Expositie en Congres Centrum
MFA	Multifunctionele accommodaties
MHC	Maastricht Health Campus
MIRT	Meerjarenprogramma infrastructuur, ruimte en transport
MJIP	Meerjaren investeringsplan
MJOP	Meerjaren onderhoudsplanning
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MPGV	Meerjarenprognose grond- en vastgoedexploitaties
MTB	Maastrichtse Toeleveringsbedrijven
MUMC+	Maastricht Universitair Medisch Centrum
NCSC	Nationaal Cyber Security Centrum
NCTV	Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid
NDE	Natuur en duurzaamheid educatie
NIBOR	Nota Integraal Beheer Openbare Ruimte
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
NNGB	Nederlandse Norm Gezond Bewegen
NV	Naamloze vennootschap
NVVB	Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken
OBS	Openbare basisschool
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
ODZL	Omgevingsdienst Zuid-Limburg
OGGZ	Openbare geestelijke gezondheidszorg
OVA	Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling index
OZB	Onroerendezaakbelasting
PAS	Programmatische aanpak stikstof
PGB	Persoonsgebonden budget
PMD	Plastic, metalen en drankverpakkingen
PO	Primair onderwijs
PPS	Publiek private samenwerking
P&C	Planning en control
POC	Percentage of Completion
P&R	Park en ride
PvT	Plan van transformatie
PW	Participatiewet
RAMS	Reliability, availability, maintainability en safety (betrouwbaarheid, beschikbaarheid, onderhoudbaarheid en veiligheid)
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiecentrum
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
RVP	Rijksvaccinatieprogramma

RWS	Rijkswaterstaat
SAM	Stichting Ateliers Maastricht
SCCDK	Stichting Culturele en Civiele Dienstverlening Kunsten
SDG	Sustainable development goals
SIEM	Security information and event management systeem
SKC	Satelliet kindcentrum
SO	Speciaal Onderwijs
SOB	Sociaal ontwikkelbedrijf
SUP	Single Use Plastics
SZL	Stichting Samenwerking Zuid-Limburg
SZMH	Sociale Zaken Maastricht Heuvelland
TEFAF	The European Fine Art Foundation
TGV	Train à Grande Vitesse) (Franse hogesnelheidstrein)
TONK	Tijdelijke Ondersteuning voor Noodzakelijke Kosten
TOZO	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
UM	Universiteit Maastricht
UMC+	Maastricht Universitair Medisch Centrum Plus
UNU-MERIT	United Nations University - Maastricht Economic and social Research and training centre on Innovation and Technology
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VEGAL	Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders in Limburg
VNG	Vereniging van Nederlandse gemeenten
VO	Voortgezet onderwijs
VRZL	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
(V)SO	(Voortgezet) speciaal onderwijs
VSV	Vroegtijdig schoolverlaters
VT	Veilig Thuis
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VVV	Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer
VWO	Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WABO	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WbWM	Wonen boven Winkels Maastricht
WGA	Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten
WGA	Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen
WiFi	Wireless fidelity
WML	NV Waterleidingmaatschappij Limburg
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WO	Wetenschappelijk onderwijs
WOB	Wet openbaarheid van bestuur
WOM	Werk Ontwikkelingsmaatschappij
WOO	Wet open overheid
WOZ	Waardering onroerende zaken
WOZO	Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen
WSNP	Wet schuldsanering natuurlijke personen
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WW	Werkloosheidswet
ZL	Zuid Limburg
ZZP	Zelfstandigen zonder personeel

